54

Bibljografja pamiętników polskich

500-1

EDWARD MALISZEWSKI

BIBLJOGRAFJA PAMIĘTNIKÓW POLSKICH I POLSKI DOTYCZĄCYCH

(DRUKI I RĘKOPISY)

Z ZASIŁKU MINISTERSTWA
WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Wydz. Bibl. Prawnicza
1806100652

WARSZAWA
TOWARZYSTWO MIŁOŚNIKÓW HISTORJI
1928

DRUKARNIA TECHNICZNA
Spółka Akcyjna
WARSZAWA, ULICA CZACKIEGO 3/5
Telefon 14-67.

Seminarium Historyczno - Prawne
Un w. Jag.
Dział V-2491 Nr. inw. 8950

CZCIGODNEMU

PROFESOROWI LUDWIKOWI FINKLOWI

TWÓRCY

„Bibljografji historji polskiej“

W HOŁDZIE

POŚWIĘCAM.

Przedmowa.

„Nie będzie historji, póki nie będzie pamiętników domowych: w druku zostało to wszystko, co urzędowe i zimne; wszystko, co myśl kraju objaśnia, co jest kluczem do pojmowania tajemnic publicznych, kryje się w cień listów poufnych, przyjacielskich zwierzeń, notat pisanych dla dzieci albo dla pamięci." J. Bartoszewicz w życiorysie Sew. Bukara. Dziennik warsz. 1853, nr. 169.

Literatura pamiętnikarska tworzy odrębną gałąź piśmiennictwa historycznego, dając bowiem nieraz wyborne malowidło epoki lub odsłaniając kulisy ważnych wypadków krajowych, wkracza przytem często wprost na niwę literatury pięknej, gdzie żywość użytych barw lub soczystość tła grają naogół dużo większą rolę od tak niezbędnej dla kronikarza ścisłości. Pasek należy w równej mierze do historji, jak i do literatury. Zupełnie to samo da się powiedzieć i o takim np. Kitowiczu, znakomitym malarzu epoki saskiej, lub o Duklanie Ochockim, typowym reprezentancie epoki stanisławowskiej. To połączenie dwu elementów jest podstawą niezwykłej siły przyciągającej tej gałęzi piśmiennictwa, decyduje o jej poczytności u wszystkich narodów historycznych. Pamiętniki są podstawowem źródłem dla każdego historyka, jednocześnie zaś przyciągają ku sobie szerokie rzesze miłośników historji, wtajemniczając je w sposób żywy i bezpośredni w arkana przeszłości, dając im nietylko ogólny obraz tła danej epoki, nietylko rysowane z żywych wzorów sylwetki ciekawszych osobistości, ale również przeżycia i wrażenia samego autora, pozwalające nieraz na zgłębienie psychiki całego pokolenia.

Zarówno skutkiem pewnej dwoistości charakteru pamiętników, jak i dla innych względów, o których będzie niżej mowa, samo określenie po-

jęcia „pamiętnik" nie jest bynajmniej rzeczą łatwą. Jest to niewątpliwie przedewszystkiem: opis własnych przeżyć i wrażeń. Czy jest jednak również pamiętnikiem sam tylko opis przeżyć własnych bez uzupełniania ich wrażeniami, a więc np. suchy, kronikarski „djarjusz podróży do Turek" lub pierwsza lepsza z licznych „relacyj nuncjuszów o Polsce", podająca tylko ogólne wiadomości o Rzplitej, o jej ustroju politycznym, prawach i obyczajach, bez zabarwiania opisu pierwiastkiem subjektywnym, tak samo zresztą, jak i nowsze „dzienniki", „notatniki" i t. p., w których notowane są tylko fakty, bez jakiejkolwiek próby ich oświetlenia? Czy dalej można tu włączyć autobiografje, ograniczające się często tylko do podawania samych suchych wiadomości o życiu autora, bez próby nawet opisu przeżyć wewnętrznych? Jak wreszcie zakwalifikować tak liczne, i tak nieraz cenne, zbiory korespondencyj, które formalnie tworzą oczywiście odrębną zupełnie formę literacką, — skoro wiemy, że takie np. „Listy z podróży" A. E. Odyńca, lub większy jeszcze, czterotomowy zbiór „Listów A. E. Koźmiana, pisane były z wyraźnym, zupełnie świadomym celem uczynienia z nich dla przyszłych pokoleń źródeł pamiętnikarskich. Jeśli się zaś raz stanie na tym punkcie widzenia, że zbiory korespondencyj można uważać poniekąd za pamiętniki, to gdzie znaleźć granicę pomiędzy pamiętnikiem a pojedyńczym nieraz listem, podającym bardzo dokładną i bardzo przytem subjektywną relację o jakimś ważnym wypadku dziejowym?

W związku dość ścisłym z powyższemi wątpliwościami charakteru metodycznego pozostaje kwestja: jaką książkę w piśmiennictwie naszem uznać za pierwszą pracę z zakresu pamiętnikarstwa? Czy rozpoczynać rzecz całą od Paska, czy też cofnąć się do Orzechowskiego i Górnickiego, do Jana z Czarnkowa lub może nawet do Gallusa, którego kronika również nie jest pozbawiona pewnych momentów osobistych?

Starając się rozstrzygnąć te i tym podobne kwestje przedewszystkiem w płaszczyźnie celowości i praktyczności użytych metod, postanowiłem definicję pamiętnika traktować możliwie rozciągliwie, włączając do niniejszej „Bibliografji" to wszystko, co tak lub inaczej związane jest z pamiętnikarstwem. Nie podaję jedynie rzeczy drobnych i błahych, oraz tych, co do których wiadomo mi, że pomimo nasuwającego odpowiednie przypuszczenia tytułu, nie zawierają materjału pamiętnikarskiego. Z konieczności ograniczyć musiałem również wykaz zbiorów korespondencji do rzeczy ważniejszych. Ogłoszenie całego materjału drukowanego z tego zakresu wymagałoby jeszcze dużego zasobu czasu i pracy, nadto powiększyłoby

i tak już sporą książkę bodaj w dwójnasób, nadawałoby się też raczej do całkiem odrębnego opracowania. Nie podaję również tak licznych w naszem piśmiennictwie opisów podróży, ograniczając się do wskazania jedynie podróży dawniejszych (mniejwięcej do początków XIX w.). I ten dział zasługuje niewątpliwie na osobną bibljografję. Zebrany, obfity już materjał, musi czekać na inną odpowiednią sposobność. Starałem się natomiast podać jak najwięcej opisów podróży obcych po ziemiach polskich, jest to bowiem dość ważny nieraz materjał historyczny, gdy nasze podróże po obcych krajach, tak samo, jak np. opisy wrażeń myśliwskich, należą przeważnie lub nawet wyłącznie, do działu literatury pięknej.

Wykaz pamiętników rozpoczynam chronologicznie od Jana z Czarnkowa, który — pierwszy z kronikarzy — urozmaicił pracę swą dość już licznemi uwagami natury osobistej. Doprowadzam zaś ten wykaz do chwili ostatniej, czyli do października 1928 r.

Cały zebrany materjał podzielony został na dwie grupy: 1) druki i 2) rękopisy. W pierwszej grupie (4465 numerów + 12 nrów dopełnień) rozdział pierwszy obejmuje: bibljografję oraz wydawnictwa zbiorowe, przyczem bibljografja (8 nrów) przechodzi kolejno od wydawnictw treści ogólniejszej do bardziej ograniczonych pod względem tematu, zaś wydawnictwa zbiorowe podane zostały w układzie chronologicznym. Następne rozdziały, w liczbie 17-tu, podzielone zostały według okresów, obejmujących przeważnie życie jednego pokolenia, co w dawnej Rzplitej odpowiadało naogół poszczególnym panowaniom; w XIX-ym zaś wieku wyłączone zostały jeszcze osobno powstania: listopadowe i styczniowe, jako posiadające obfite własne zasoby pamiętników. Cały materjał w obrębie każdego rozdziału podaję tu już wszędzie w układzie alfabetycznym.

Druga grupa, obejmująca wyłącznie rękopisy, a zawierająca 966 numerów, podana została całkowicie również w układzie alfabetycznym.

W grupie pierwszej starałem się oprócz wykazu książek i broszur, czyli wogóle druków osobnych, podać jak najwięcej wiadomości o pamiętnikach, ukrytych po czasopismach. Przejrzałem w tym celu bardzo znaczną liczbę wydawnictw perjodycznych: wszystkie miesięczniki, tygodniki, jakie znaleźć mogłem w bibljotekach warszawskich oraz szereg roczników pism codziennych, zwłaszcza wychodzących w Warszawie w okresie rozkwitu zainteresowań pamiętnikarskich w latach 1850 — 1860. Nie podaję tu ich wykazu, gdyż, niestety, książnice stołeczne posiadają pod tym względem tak duże i dotkliwe braki, że spis podobny — z podaniem roczników bra-

kujących, a nieraz nawet istniejących, ale zdefektowanych — musiałby zająć zbyt wiele cennego miejsca.

Wiadomości o pamiętnikach rękopiśmiennych czerpałem przeważnie z drukowanych lub maszynowo odbijanych katalogów większych bibljotek polskich. Jedynie bibljoteki warszawskie zbadać mogłem osobiście. Bardzo bogate zbiory posiada już Bibljoteka Narodowa, będąca dotychczas zaledwie w zawiązku. Weszły tu dotychczas trzy wielkie kompleksy: 1) dawne zbiory rapperswilskie, przechowywane tymczasowo w Centralnej Bibljotece Wojskowej, 2) obfite zbiory po J. I. Kraszewskim, zakupione od rodziny znakomitego pisarza, wreszcie 3) odzyskane dotychczas z Rosji rękopisy z dawnej Bibljoteki Załuskich, przechowywane tymczasowo w Bibljotece Uniwersyteckiej warszawskiej. Oprócz powyższych, zbadałem bezpośrednio zbiory rękopiśmienne wielkich bibljotek: Krasińskich, Przeździeckich, Zamoyskich, oraz działy rękopisów kilku zbieraczy prywatnych. Dzięki uprzejmości p. Stan. Piotra Koczorowskiego, podać tu mogłem również wykaz pamiętników, znajdujących się w zbiorach Bibljoteki Polskiej w Paryżu.

Oddając obecnie do użytku publicznego owoc czteroletniej pracy, zaznaczyć pragnę w tym wstępie jak najsilniej, że „Bibljografja" niniejsza nie rości sobie bynajmniej pretensji do zupełności. O wyczerpaniu materjału nie może marzyć właściwie żadna większa bibljografja. Szło mi też w tym wypadku jedynie o zgrupowanie możliwie obfitego materjału pamiętnikarskiego, gdyż wobec ogromnego rozrostu tej gałęzi piśmiennictwa w ostatnich zwłaszcza latach — orjentowanie się w niej staje się coraz bardziej utrudnionem.

W zakończeniu niech mi wolno będzie złożyć podziękowanie wszystkim, którzy czy to radą, czy też czynną pomocą ułatwili mi doprowadzenie do końca i wydanie pracy niniejszej: przedewszystkiem panu Stefanowi Dembemu, Naczelnikowi Wydziału Bibljotek Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, który wogóle umożliwił ogłoszenie jej drukiem, Zarządowi Towarzystwa Miłośników Historji, które objęło opiekę nad wydawnictwem, oraz panom: Prof. Januszowi Iwaszkiewiczowi, Drowi Emilowi Kipie, Dyr. Stanisławowi Piotrowi Koczorowskiemu, Prof. Janowi Michalskiemu, Prof. Henrykowi Mościckiemu, Drowi Wacławowi Olszewiczowi, Kap. Stefanowi Pomarańskiemu i innym.

Książka idzie w świat. Obyż okazała się pożyteczną.

A. DRUKI

I. BIBLJOGRAFJA. — WYDAWNICTWA ZBIOROWE.

1. **Hahn Wiktor dr.** Bibljografja bibljografji polskiej. Lwów 1921, s. XVI + 223.

2. **Estreicher Karol.** Bibljografja polska. 26 tomów. Kraków 1872 — 1915.

[T. I — V. Bibljografja polska XIX w. (do r. 1880). T. VI — VII. Toż samo (uzupełnienia). T. VIII. Zestawienie chronologiczne za lata 1455-1700. T. IX. Toż samo za lata 1700-1799. T. X. Toż samo za lata 1800-1870. T. XI. Toż samo za lata 1871-1880. T. XII — XXVI. Druki stuleci XV — XVIII — XXVII abecadłowym (do końca litery R)].

3. **Estreicher Karol.** Bibljografja polska XIX stulecia. Lata 1881 — 1900. 4 tomy. Kraków 1906 — 1916, s. 4 nl. + 415, 2 nl. + 403, 2 nl. + 475 i 2 nl. + 652.

4. **Finkel Ludwik dr.** Bibljografja historji polskiej. Wspólnie z dr. Henrykiem Sawczyńskim i członkami Kółka historycznego uczniów Uniwersytetu lwowskiego zebrał i ułożył... profesor Uniwersytetu lwowskiego, 3 części. Lwów — Kraków 1891 — 1906.

Część pierwsza: A. Wiadomości wstępne. I. Archiwa i bibljoteki. II. Nauki pomocnicze. B. Źródła. I. Dokumenty. II. Kroniki, pamiętniki. Lwów 1891, s. XVI + 527.

Część druga: Opracowania. Historja wewnętrzna: I. Geografja i etnografja. II. Wiara i kościół. III. Prawo i ekonomja. IV. Oświata (cywilizacja i kultura). Kraków 1895, s. 528 — 1112 + 2 nl.

Część trzecia: A. Historja polityczna: 1. Historja powszechna. 2. Historja Słowiańszczyzny. 3. Historja Polski. B. Dodatek I. Wiadomości wstępne. Opracowania. C. Osoby i miejscowości. Spis autorów XIX wieku (po roku 1815). Kraków 1906, s. 1114 — 2150.

— Toż. Dodatek II. Zeszyt I (lata 1901—1910 obejmujący). Kraków 1914, s. 174.

5. **Minkowiecki Edward.** Spis bibljograficzny pamiętników, mających związek z historją lub literaturą polską, ułożył... Kraków 1882, s. 12.

[Uzupełnienia: Kostrowicki Stanisław, Wiad. bibljograf. (warsz.) 1882, nr. 10; bezimiennie, tamże nr. 11; Wojewódzki Justyn, tamże, nr. 12].

6. **Wilder Hieronim.** Katalog Antykwarjatu Polskiego w Warszawie nr. 19. Pamiętniki, wspomnienia, podróże. Warszawa 1914, s. 78.

[1172 pozycyj].

7. **Antykwarnia warszawska.** Katalog nr. 2: pamiętniki, podró-

że, życiorysy. Warszawa 1913, s. 42.

[956 pozycyj].

8. **Mincłow S. R.** Obzor zapisok, dniewnikow, wospominanij, pisiem i putieszestwij, otnosiaszczichsia k istorji Rossii i napieczatannych na russkom jazykie, sostawił... Wypuski I, II — III i IV — V w 3 tomach. Nowgorod 1911—12, s. 171, 198 i 115.

[Dużo pamiętników i zbiorów korespondencji, dotyczących spraw polskich].

---

9. **Pistorius J. Nidanus.** Polonicae historiae Corpus. 3 vol. Basileae 1582.

[I. Aeneas Sylvius, Er. Stella, Guagnini De situ Sarmatiae, Cromeri Polonia, Miechoviae Sarmatia, Herbersteini Lithuania, Schedelii De Sarmatia, Corvini L. Ode de Polonia, Celtis. C. Ad. Vistulam et Salinaria, Schroteri Salinarium, Prilusii De Provinciis.

II. Mathiae de Miechovia Chronica, J. L. Decii De vetustatibus. Tegoż De Sigs. temporibus, Guagnini Comp. Chron. Tegoż Qualiter rex coronatur. Tegoż Origo Lithuanorum, Janitii De vitis principum, Cromeri M. De orig. et rebus gestis Polonorum.

III. Pisonis Epist. de conflictu cum Mosch., Epist. Sigism. ad Leonem X, Oratio Er. Ciołek 1518, Victoria contra Voy. Moldaviae 1531, Herberstein De bello Poloni et Mosci, Cromeri Oratio in fun. Sig. I, Livones 1558, Schardii De vita Sig. Aug., Lasicii J. De ingressu Pol. in Valachiam 1572, L. Gorecio Descr. belli Ivoniae, Litterae super disc. Henrici, Dantiscorum clades 1577 a J. Lasicio, J. Bielsci Satyra, Guagnini Supl. (de bello mosc. 1579), Levvenclai J. De Moscorum bellis, Genealogicae Explicationes].

10. **Mizler de Kolof.** Historiarum Poloniae et magni ducatus Lithuaniae scriptorum Collectio. 4 vol. Vars. 1761.

[I. Mela, Aen. Sylvius, Stella, Stryikovii M. Descr. Sarmatiae, Cromeri M. Polonia, Miechovitae Sarmatia, Herbersteini Lithuania, Schedelii Sarmatia, Sarnicii S. Descriptio Poloniae, Prilusii J. De provinciis, Crassinii Polonia, Starovolscii S. Polonia, Święcicki Descr. Masoviae, Cellari A. Descr. Pol., Opalinii L. Polonia contra Barcaium, Ogerii C. Iter pol., Schroeteri A. Carmen de fluvio Memela. Tegoż Descriptio Salinarum Vielic., Willickii Observatio de Saliniis.

II. Zeilleri M. Descr. Polon., De Beauplan Descr. Ukrainae, Bern. Connor Descr. Poloniae, Aug. de Meyerberg Iter in Moschoviam.

III. Kadlubko et Martinus Gallus, Boguphali II Chronicon, Anonymi arch. Chronicon, Chronica Polonorum, Chronica principum Poloniae, Rosittii Chronica, Długosz].

11. **Bohomolec Fr.** Zbiór dziejopisów polskich w czterech tomach zawarty. Warsz. 1764 — 1768, t. 4.

I. Bielskiego Marcina Kronika.

II. Stryjkowskiego Macieja Kronika z przyd. Hist. odmian państwa rosyjskiego Grz. Kniazewicza.

III. Kromera Marcina Kronika, przeł. M. Błażowski.

IV. Gwagnina A. Kronika Sarmacji europejskiej, przeł. Paszkowski M.].

12. **Niemcewicz J. U.** Zbiór pamiętników historycznych o dawnéy Polszcze. 6 t. Warszawa 1822 (I—IV), Puławy 1830 (V), Lwów 1833 (VI), s. 4 nl. + 487; 496; 496 z mapą; 507; 464 + 20 nl.; 460.

[Treść zawiera między innemi:

T. I. Skrócony pamiętnik kardynała Commendoni p. Gracjana. — Początek pamiętnika Orzelskiego. — Wjazd króla Henryka i koronacja. — Wypis z życia Gay de Pymbrac, będącego w Polsce z królem Henrykiem. — Listy oryginalne i poufałe Zygm. Aug. do Mikołaja Radziwiłła.

T. II. Opisanie wyjazdu królowej Bony. — Hołdy książąt Besarabji, Multan etc. królom polskim oddawane. — Djarjusz legacji kardynała Gaetano w r. 1595. — Poselstwo księcia Zbarawskiego do Turek w r. 1622. — Djarjusz

Samuela Maszkiewicza od r. 1594.
T. III. Relacja o stanie Polski w r. 1568 p. Rugieri. — Relacja podobnaż p. Hier. Lippomana w r. 1575. — Poselstwo do Anglji i Niemiec Jana Zawadzkiego. — Karola Ozie (Ogier) droga do Prus Polskich w r. 1635. — Wypis z Wassenberga o więzieniu Jana Kazimierza we Francji. — Wjazd posłów polskich do Paryża przez p. de Motteville. — Opisanie Ukrainy polskiej przez Beauplan. — Opisanie Warszawy jaką była w r. 1643.
T. IV. Listy Zygmunta I i królowej Bony. — Wyjątek z legacji Aloizego Lippomani do Polski. — Zdanie sprawy Pietro Duodo, posła weneckiego do Polski w r. 1592. — Wypis z podróży pani de Guébriant do Polski w r. 1642. — Wyj. z pamiętników hr. de Chavagnac w czasie elekcji króla Michała. — Wyj. z poselstwa nuncjusza Buonvisi. — Wyj. z poselstwa kard. Buonviti. — Djarjusz drogi do wojska Zaporoskiego. — Wyjątek z pamiętników Bernarda O'Conora. — Ostatnie chwile życia Jana III.
T. V. Relacja Jana Tiepolo, posła weneckiego 1647.—Relacja legacji Miaskowskiego do Ihrahima cesarza tur. 1641. — Djarjusz Bogusława Maszkiewicza 1643-1649. — Dziennik Fr. Tannera, dworzanina księcia Michała Czartoryskiego, gdy ten był posłem do Moskwy 1678. — Djarjusz Wiedeńskiej okazji przez Mikołaja Diakowskiego. — Wypis z relacji posła weneckiego w Polszcze 1560. — Relacja przyjęcia w Moskwie posłów Jana Kazimierza 1667.
T. VI. [Ozga Piotr]. Transakcja J. W. Stan. Żółkiewskiego, hetm. kor., z Skinder baszą, hetm. ces. tur., die 23 sept. A. D. 1617. — Listy hetm. Stan. Żółkiewskiego. — Djarjusz ekspedycji ukrainnej przeciwko kozakom w r. 1625].

— Toż. Nowe wydanie J. N. Bobrowicza. 5 tomów. Lipsk 1838—1840, s. 363, 355, 361, 379 i 362, z portretem.

13. **Wrotnowski Feliks.** Zbiór pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831, układany przez... Paryż 1835, s. XII + 368.

[Jestto część II tegoż: „Pamiętników o powstaniu Litwy i Ziem Ruskich w roku 1831".
Treść: F. Wrotnowski — Przedmowa. Onufry Jacewicz — Pamiętnik. Ważniejsze szczegóły wypadków w powstaniu 1831 przez obywatela powiatu telszewskiego. Pamiętnik obywatela powiatu upitskiego. Maurycy Prozor — Pamiętnik powstania powiatu kowieńskiego. J. Klukowski — Powstanie powiatu oszmiańskiego (z notatek). K. Rutkowski — Niektóre szczegóły z notatek. Hipolit Klimaszewski — Żywot Jerzego Soroki. Powstanie powiatu zawilejskiego. Wincenty Bortkiewicz — Historyczne opisanie powstań powiatów zawilejskiego, dziśnieńskiego i wilejskiego, podane w Warszawie Prezesowi Rządu generałowi Krukowieckiemu. Powstanie powiatu wilejskiego. Powstanie powiatu dziśnieńskiego].

— Toż. Wyd. II. (Bibl. pisarzy polskich, t. 72). Lipsk 1875, s. XII + 255.

14. **Sienkiewicz Karol.** Skarbiec historji polskiej. 2 tomy. Paryż 1839—40, s. XV + 512 i 569.
[Treść: T. I. Podróż Kontaryniego przez Polskę do Persji 1474 — 77. Pamiętniki ks. Jędrzeja Kitowicza. Polska a Moskwa za Zygmunta III. Dzieje kościelne. Poselstwo ks. d'Avaux do Polski 1635. Restauracja monarchji w Polsce. Akta Konfederacji Barskiej. Depesze Wilhelma Gardinera 1792. Poczet arcybiskupów i biskupów polskich. Poczet wojewodów polskich. O Adamie Naruszewiczu.
T. II. Bezkrólewie po śmierci Zygmunta Augusta. Akta Konfederacji Barskiej. Listy gen. Coccei. Pisma niewydane Tad. Czackiego. Amerykanin w Polsce 1837. Wiersze. Bibljografja i t. d.].

15. **Grabowski Ambroży.** Starożytności historyczne polskie, czyli pisma i pamiętniki do dziejów dawnej Polski, listy królów i znakomitych mężów, przypowieści, przysłowia i t. p. Z rękopisów zebrał i przydał żywoty uczonych

Polaków... 2 tomy. Kraków 1840, s. 8 nl. + 496 i s. 7 + 536.

[Treść: T. I. Testament św. Salomei. —Bitwa przed Tannenbergiem.—Nowiny o przegranej pod Cecorą. — Djarjusz wojny tureckiej. — Dziennik wyjazdu naszego na pospolite ruszenie.—Do historji Lisowczyków pisma. — Bitwy przed Zbarażem i Zborowem. — Zdobycie Krakowa i zamku krakowskiego i w. in.
T. II. Listy króla Zygmunta I, królowej Bony, Zygmunta Augusta, Anny Jagiellonki, Zygmunta III, Marji Kazimiery, M. Drzewieckiego, Jana Dantyszka, kardynała Stan. Hozjusza, ks. Stan. Reszki i in.].

16. **Nowakowski Franciszek Kandyd.** Źródła do dziejów Polski, zebrane i wydane... 2 tomy. Berlin 1841, s. X + 384 i VIII + 392.

[Zawierają m. in.: Relation de l'election du C. Stanislas Leszczyński; Feldzug der Moskwiter f. Polotzko; Einzug des Sigismund III; Bellum Danicum i t. d.].

17. **Koźmian Andrzej Edward.** Wyciągi piotrowickie czyli niektóre wyjątki z księgozbioru piotrowickiego. 2 części. Wrocław 1842—45, s. XVIII + 116 i XII + 4 nl. + 176.

[Treść: Część I: Przemowa (o bibljofilstwie). — Listy króla Stanisława Augusta do Adama Naruszewicza. — Dziennik pobytu Stanisława Augusta w Kaniowie, w jęz. franc. napisany. — Pismo ks. Czernyszewa o pochodzeniu polskiem rodu Czernyszewów. — Rodowód Adama Naruszewicza.—Rękopism z końca w. XVII, mający tytuł: Congeries variorum Notatorum. — Lament strapionej Ojczyzny po Zerwaniu konwokacyéj Interregni z r. 1696. — Projekt na mody francuskie w Polsce, satyra wierszem. — Tłumaczenie epigramatu Marcjalisa. — Summarjusz do działu dóbr, prowentów i summ po ś. p. Królu Janie Sobieskim. — Wiadomość o księgozbiorze Michała Balińskiego i in.
Część II: Przedmowa wydawcy. — Rękopism historyczny polski dworzanina i wychowańca Zygmunta Augusta. — Testament Marka Matczyńskiego woj. ruskiego. — Satyra polityczna z roku 1702 p. t. „Perora kwietnioniedzielna dla Synów koronnych napisana od Bakalarza Jowialisza z Jodpolu. — Wiadomość o niektórych rzadszych dziełach znajdujących się w zbiorze piotrowickim].

18. **Grabowski Michał, Przeździecki Al. i Malinowski M.** Źródła do dziejów polskich. 2 tomy. Wilno 1843—44, s. VII + 223 i XVIII + 485.

[Zawierają m. in.: Djarjusz Miaskowskiego z r. 1649 drogi do wojska zaporoskiego. Olkinicka potyczka, poema Onufrego Korytyńskiego. Grzymułtowskiego Krzysztofa zdanie sprawy przed królem Janem III z poselstwa odbytego do Moskwy. Bezimiennego Opisanie wjazdu posłów polskich do Moskwy].

19. **Wójcicki Kazimierz Władysław.** Bibljoteka starożytna pisarzy polskich, 6 tomów. Warszawa 1843—44, s. 360, 313 ? 1 nl., 290 + 3 nl., 271, 333 + 5 nl. i 347 + 1 nl.

— Toż. Wyd. drugie, znacznie powiększone. 6 t. Warszawa 1854, s. 367, 401, 389, 436, 355 i 410.

[Nowy tytuł i powiększenia dodrukowane do wydania z r. 1843. Zawiera m. in.: Żywot Krzysztofa Pieniążka; Nowiny z Inflant; Pamiętniki do panowania Jana III Sobieskiego; Djarjusz Janusza Tyszkiewicza z r. 1625 i t. d.].

20. **Bronikowski Ksawery.** Pamiętniki polskie. 4 tomy. Paryż 1844—1845, s. 288, 288, 286 i 48.

[Treść: T. I.: Narcyz Olizar — Pamiętniki. Andrzej Przyałgowski — Pamiętniki. Michał Jackowski — Pamiętniki b. dowódzcy brygady. Józef Zienkowicz — Powstanie pow. osz-

miańskiego (pamiętnik). F. S. — Pamiętnik. Józef Maus — Niektóre szczegóły z życia pułkownika Władysława Podczaskiego. Józef Reitzenheim.

T. II. Narcyz Olizar — Pamiętniki. Michał Jackowski — Pamiętniki b. dowódzcy brygady. Michał Lisiecki — Pamiętniki Naczelnika powstania nad granicami Kurlandji. F. S. — Pamiętniki. Andrzej Przyałgowski — Pamiętniki. Erazm Dobrowolski — Powstanie pow. latyczowskiego na Podolu (pamiętnik). Dr. Józef Szczepański — Powstanie w puszczy Białowiezkiej. Akt powstania pow. trockiego. Jenerał Kniaziewicz — Wspomnienia czterech ważniejszych chwil jego życia. Dr. Józef Szczapiński — Pamiętnik o powstaniu białostockiem. P. M. — Grodno w roku 1831. Karol Edward Wodziński — Przeprawa z puszczy Białowiezkiej do Warszawy. Narcyz Olizar — Powstanie na Wołyniu (pamiętniki).

T. III. Akta urzędowe tyczące się działań jenerała Giełguda na Litwie. L. Jelski — Marsze i działania korpusu polskiego w kampanji moskiewskiej 1812. A. J. — Powstanie pow. wileńskiego. Mowa Gerarda Gronostajskiego prof. gimn. wileńskiego do jenerała Chłapowskiego miana w Gabrjelowie 6 czerwca 1831. Aleksander Burba sztabs-lekarz — Stan młodzieży wileńskiej, opisanie pierwszego oddziału wychodźców z Wilna. Henryk Dembiński — Niektóre wspomnienia o działaniach korpusu polskiego pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego w roku 1813 przez naocznego świadka. Konstanty Parczewski — Powstanie w okolicach Niemenczyna (pamiętnik). Zakonnice w Mińsku, Witebsku i Połocku, ich prześladowanie i męczarnie. Wilczyński — Powstanie w powiecie brasławskim (pamiętnik). Wypadki pod Szawlami (z akt jen. Giełguda). Wypadki w Augustowskiem (z akt jen. Giełguda). Fortunat Kossowski — Wolni strzelcy wilkomierscy (pamiętnik z 1831 r.). Józef Reitzenheim — Galicja (wyjątek z pamiętników). Krakowiak, mazur, polka.

T. IV. Rozmaite pisma do wyprawy na Litwę ściągające się, z akt jenerała Giełguda. Józef Reitzenheim — Galicja (wyjątek z pamiętników). August Chomski — Powstanie powiatu dziśnieńskiego (pamiętnik z 1831 r.). Karol Jawtok — Gałąź powstania narodowego w miasteczku Kielmach, powiecie rosieńskim na Żmudzi (pamiętnik dowódzcy oddziału jazdy w 1831 r.). Piękny czyn pułkownika Kiekiernickiego].

— Toż. Wyd. II. (Biblj. uniwersalna) 2 t. Przemyśl 1883 — 84, s. X + 384 i 256.

21. **Barącz Sadok ks.** Pamiętnik dziejów polskich z aktów urzędowych lwowskich i z rękopisów zebrał... Lwów 1855, s. 310.

[M. in.: Droga posła Radziejowskiego do Porty w r. 1667. Relacja legacji Andrz. Olszowskiego do Wiednia z r. 1669. Kronika zakonnic ormiańskich z lat 1703 — 1756. Listy króla Stan. Leszczyńskiego do marsz. Mniszcha z r. 1733 — 4; nadto wiele listów, instrukcyj, uniwersałów i t. d.].

22. **Wójcicki Kaz. Wład.** Archiwum domowe do dziejów i literatury z rękopisów i dzieł najrzadszych zebrał i wydał.... Warszawa 1856, s. 578 + V.

[Zawiera m. in.: Dwór i zarysy domowego życia króla Stanisława Augusta, zebrane z rękopisu Antoniego Magiera i przypisami powiększone. Listy Adama Naruszewicza do króla Stan. pisane 1776-1784. Listy Jana Albertrandego do Piusa Kicińskiego 1789-1790 i t. d.].

23. **Dziejopisowie krajowi.** 12 t. Petersburg 1854—58.

[I. Solikowskiego J. Dym. Krótki pamiętnik (1572-1590), przeł. Wł. Syrokomla. Sobieskiego Jakuba — Pamiętnik wojny chocimskiej, przeł. Wł. Syrokomla.

II — V. Orzelskiego Świętosława — Bezkrólewia ksiąg ośmioro czyli Dzieje Polski 1572-1576, przeł. Wł. Spasowicz.

VI — VII. Hejdensztejna Rajnolda — Dzieje Polski od śmierci Zygmunta Augusta do r. 1594 ksiąg XII, przeł. M. Gliszczyński.

VIII. Łasickiego Jana Historja wtargnięcia Polaków na Wołoszczyznę r.

1573. Goreckiego Leonarda Opisanie wojny Iwana Wołoskiego z Selimem II 1574. Fredry J. M. Dzieje narodu polskiego pod Henrykiem Walezym, przeł. Wł. Syrokomla.
IX. Łubieńskiego St. Droga do Szwecji r. 1593. Rozruchy domowe od r. 1605 do 1608, przeł. A. B. Jocher.
X. Wassenberga Ewerharda Więzienie we Francji Jana Kazimierza, przeł. M. Baliński.
XI i XII. Rudawskiego Szymona Wawrzyńca Historja Polska 1648-1660, przeł. Wł. Spasowicz].

24. **Plater-Broel hr. Włodzimierz Stanisław.** Zbiór pamiętników do dziejów polskich. 4 tomy. Warszawa 1858—59, s. 4 nl. + IV + 233 + III, 4 nl. + II + 246 + 3 nl., 6 nl. + 236 + 2 nl. i 4 nl. + II + 240 + 2 nl.

[Zawiera m. in.: W t. I: Kuspinijana Dziennik zjazdu ces. Maksymiljana i trzech królów: węgierskiego, czeskiego i polskiego w Wiedniu 1515 r. W t. III: Poselstwo Moskiewskie przez Haraburdę sprawowane 1572 r. W t. IV. Roczniki domu Orzelskich przez Jana Orzelskiego spisane r. 1511. Summarjusz Okazji Wiedeńskiej Mikołaja Dyakowskiego. Djarjusz wjazdu J. M. króla Augusta II do Warszawy 1698 r.].

25. **Pamiętniki z ośmnastego wieku.** Tomów XV. Poznań, nakładem Jana Konstantego Żupańskiego, 1861—1875.

[T. I. Pamiętniki o rewolucji polskiej z roku 1794 Jenerała kwatermistrza De Pistor, tłómaczył Bolesław Prawdzic Chotomski; oraz Dzień 17 i 18 kwietnia 1794 r. w Warszawie, przez naocznego świadka opowiedziany, w papierach Kamienieckiego naleziony, i — Pamiętniki Jana Kilińskiego szewca, a razem pułkownika.
T. II. Pamiętnik Józefa Zajączka albo historja rewolucji czyli powstania r. 1794 przekładu Hugona Kołłątaja („Histoire de la Pologne en 1794 par un témoin oculaire"). Pamiętnik Filipa Lichockiego, prezydenta krakowskiego z roku 1794, po raz pierwszy wydany i opatrzony dokumentami i opowiadaniami mało znanych szczegółów z tej epoki. Dodatki, mappy, plany bitew pod Racławicami, Szczekocinami i Maciejowicami.
T. III. Pamiętnik Jenerała Henryka Dąbrowskiego, z francuskiego niedrukowanego rękopisu po raz pierwszy wydany.
T. IV. Jenerała Józefa Sułkowskiego życie i pamiętniki historyczne, polityczne i wojskowe etc etc., z francuskiego przełożył Ludwik Miłkowski.
T. V. Drugi rozbiór polski, z Pamiętników Sieversa.
T. VI. Wojna w Polsce 1770 i 1771 r., z Pamiętników Generała Dumouriez'a.
T. VII. Czasy Stanisława Augusta Poniatowskiego, przez jednego z posłów wielkiego Sejmu napisane.
T. VIII. O rewolucji polskiej w r. 1794 przez Wojdę.
T. IX. Pamiętnik do historji polskiej w ostatnich latach panowania Augusta III i pierwszych Stanisława Poniatowskiego, przez Adama Moszczyńskiego [!] (wyd. trzecie) oraz Pamiętniki z końca XVIII wieku Stanisława Kosmowskiego (wyd. trzecie).
T. X. Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta, 2 tomy, skreślone przez ks. W. Kalinkę.
T. XI. Pamiętniki Michała Ogińskiego o Polsce i polakach, od r. 1788 aż do końca r. 1815, przełożone z języka francuskiego. 4 tomy.
T. XII. Listy Hugona Kołłątaja, pisane z emigracji w r. 1792, 1793 i 1794, zebrał Lucjan Siemieński. 2 tomy.
T. XIII. Pamiętniki jenerała Lwa Mikołajewicza Engelhardta, z rosyjskiego oryginału przełożył, notami i dokumentami do rzeczy polskich objaśnił P [odwysocki] K [onstanty], stolnikowicz chełmski.
T. XIV. Radom i Bar 1767-1768. Dziennik wojennych działań jen.-maj. Piotra Kreczetnikowa, z rosyjskiego oryginału przełożył P [odwysocki] K [onstanty], stolnikowicz chełmski.
T. XV. Pamiętniki Wawrzyńca hr. Engeströma, Posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego króla J. Mci Szwedzkiego w Polsce czasu Sejmu czteroletniego, przełożone z oryginału przez J. I. Kraszewskiego].

26. **Bibljoteka pisarzy polskich.** 81 t. Lipsk, Brockhaus, 1862 — 1886.

[T. 6. Gordon J. Obrazki caryzmu.
T. 7. Borkowski K. Wyprawa partyzancka 1833 r.
T. 27. Zienkowicz L. Wieczory Lacha z Lachów.
T. 28 — 31. Zienkowicz L. Wizerunki polityczne. 4 t.
T. 32. Czajkowski M. Pisma. Tom IX. Dziwne życia Polaków i Polek.
T. 33. Gordon J. Sołdat czyli sześć lat w Orenburgu i Uralsku.
T. 34. Gordon J. Kaukaz czyli ostatnie dni Szamyla.
T. 35. Heltman W. Demokracja polska na emigracji.
T. 40 — 41. Giller A. Podróż więźnia etapami do Syberji w r. 1854. 2 t.
T. 44. Jasieńczyk A. Dziesięć lat niewoli moskiewskiej.
T. 45 — 47. Giller A. Opisanie krainy Zabajkalskiej. 3 t.
T. 53. Rzewuski H. Pamiętniki Soplicy.
T. 54. Niemcewicz J. U. Pamiętniki czasów moich.
T. 62. Olizar N. Pamiętniki.
T. 63. Gordon J. Gdy się było młodym. Wspomnienia.
T. 71. Wrotnowski F. Powstanie na Wołyniu, Podolu i Ukrainie w roku 1831.
T. 72. Wrotnowski F. Zbiór pamiętników o powstaniu Litwy w roku 1831.
T. 74 — 75. X. Purk. Karty luźne z pamiętnika zbiega z Sybiru. 2 t.].

27. **[Albertrandi Jan].** Relacje nuncjuszów apostolskich i innych osób o Polsce od roku 1548 do 1690. Wydał Erazm Rykaczewski. 2 tomy. Wyd. Bibl. Polskiej w Paryżu. (Druk. we Wrocławiu), 1864, s. VIII + 476 i VIII + 604.

[M. in. relacje i wspomnienia nuncjuszów: H. Aldobrandini, B. Bongiovanni, S. Cefali, H. Gaetani, J. B. Gisleni, A. Lippomano, H. Lippomano, Malaspino, G. Marescotti, A. Possevino, H. Spanocchi, H. Visconti, nadto — Opisanie elekcji króla Jana III, Wiadomości o zwycięstwie pod Warką, Listy ks. Stan. Wojeńskiego i w. in.].

28. **Monumenta historica Poloniae vetustissima.** 6 tomów.

T. I. Wydał August Bielowski. Lwów 1864, 4°, s. XXXII + 946.

[Świadectwa o Słowianach (Jordanes, Król Alfred), Konstanty Porfirogenita, Chasdaj Ibn-Szaprut — Żywot św. Metodego, Widukind, Żywot św. Wojciecha, Thietmar, Mnich Brunewilerski, Spisy skarbca, Gallus, Kronika węg.-polska, Nestor, Nauka Monomacha, Listy, dokumenty].

T. II. Wydał August Bielowski. Lwów, 1872, 4°, s. XXVI + 996 z 7 tabl. litogr.

[Ortliebi zwifaltensis Cronicon, Bertholdi De constructione monzwifaltensis: Bule i listy (1128-1410). Vitae Ottonis babenbergensis, Miersuae Chronicon, Vincentii Chronicon, Boguphali Chronicon, Joannis de Czarnków Chronicon, Roczniki polskie, Bitwa pod Dąbrownem].

T. III. Pod red. W. Kętrzyńskiego i Ks. Liskego. Lwów, 1878, 4°, s. XI + 876.

[Roczniki, Spominki, Katalogi bisk. krak. i arcyb. gnieźń., Źródła śląskie, Proces o zabicie Tęczyńskiego, Kronika o Piotrze Właście].

T. IV. Oprac. przez członków lwowskiej Komisji historycznej Akademji Umiejętności. Lwów. 1884, 4°, s. X + 992 + 2 nl.

[Vitae sanctorum (Salomeae) Kingae, Hendwigis, Stanisai Hyaciński), Miracula, Vita Annae ducissae crac., Annae ducissae Silasiae, Calendaria, Libri mortuorum, Series episc. Culmensium, Cat, episc. Vladislaviensium, Polikarpa Żywot Mojżesza. Chronica terrae Prussiae, Oratio contra Cruciferos 1464. Henrici Sbignei Tractatulus, Excerpta Dlugossii].

T. V. Oprac. j. w. Lwów, 1888, 4°, s. 1170 + 1 nl.

[Joannis de Komorowo Memoriale, Calendaria, Libri mortuorum, Vita Nicolai de Magna Kosmin, Annales (lubinenses, posnanienses, cuiavienses etc.), Notae, Varia, Inventaria, Additamenta ad vitas t. IV].

PRAWNO

T. VI. Oprac. j. w. Lwów. 1893, 4°, s. VI + 731 + 1 nl.

[Callimachus, Kronika Oliwska, Źródła pruskie etc.].

29. **Roczniki Towarzystwa historyczno-literackiego w Paryżu.** 7 tomów. Paryż 1867—1878.

R. 1866. Zakłady polskie na wychodźtwie. — Karol Kniaziewicz p. Br. Zaleskiego. — Wygnańcy polscy w Orenburgu przez Br. Zaleskiego. — Akta męczeńskie Unji. — Raport jen. Chrzanowskiego po bitwie przed Nowarą do jen. Dabormida ministra wojny króla sardyńskiego. — Listy pani Mniszchowej, żony marsz. w. kor., do matki, p. Zamoyskiej, spisane p. J. I. Kraszewskiego. — Młodość i wychowanie Stanisława Augusta (z pamiętników Króla). — Kilka dokumentów do historji Tad. Kościuszki (m. in. Djarjusz Króla Stanisława Augusta podczas powstania w Warszawie 1794 roku). — Zmarli na wychodźtwie od 1861 roku.

R. 1867. Zakłady polskie na wychodźtwie. — Mikołaja Welskiego Obrona Stanisława Augusta. — Z Pamiętników Jana Kilińskiego, niewydanych dotąd, wyjątek udzielony przez J. I. Kraszewskiego. — Kilka wspomnień p. Ludwika Orpiszewskiego. — Zniesienie poddaństwa na Litwie p. Bron. Zaleskiego. — Zmarli na wychodźtwie. — Akta męczeńskie Unji. II. —

R. 1868. Zakłady polskie na wychodźtwie. — Akta męczeńskie Unji II. — Szerzenie się Rosji w Azji środkowej p. Br. Zaleskiego. — Listy za- atlantyckie do braci i przyjaciół p. O. Hieronima Kajsiewicza. — Spisek Gorzkowskiego 1796 r. p. Bron. Zaleskiego. — Listy króla Stanisława Augusta do Szczęsnego Potockiego, udzielone przez J. I. Kraszewskiego. — Jenerał Zamoyski p. Bron. Zaleskiego. — List Aleksandra Chodźki do Br. Zaleskiego. Dyr. bibl. polskiej. — Zmarli na wychodźtwie w 1868 r. — Bibljografja.

R. 1869. Zakłady polskie na wychodźtwie. — O przyczynach słabości rządu polskiego w ostatnich dwóch wiekach. — Listy za- atlantyckie do braci i przyjaciół p. O. H. Kajsiewicza. — Stosunki Polski z Portą Ottomańską na początku panowania Stanisława Augusta p. Br. Zaleskiego. — Udział 1-ej dywizji piechoty w bitwach pod Białołęką i Grochowem p. jen. Feliksa Breańskiego. — Autobiografja hr. Wład. Ostrowskiego, marsz. sejmu 1830 — 31 r. — Sprawozdanie z czterodniowej dyskusji nad sprawą polską w parlamencie francuskim 1848 r. p. Kaliksta Morozowicza. — Wojenny naczelnik dwóch powiatów na Litwie 1865 r. p. Bron. Zaleskiego. — Zofja Węgierska, studjum literackie p. Leona Kaplińskiego. — Wspomnienie historyczne o Władysławie Białym p. Jana Bartkowskiego. — Zmarli na wychodźtwie w 1869 r. — Bibljografja p. Gustawa Pawłowskiego.

R. 1870 — 1872. Zakłady polskie na wychodźtwie. — Filareci i filomaci, list Ignacego Domejki. — Kilka wspomnień starego żołnierza p. pułk. Mik. Kamieńskiego. — Korespondencja krajowa Stanisława Augusta z lat 1784 do 1792 p. Bron. Zaleskiego. — Karol Różycki, nekrolog p. Leonarda Rettla. — Protokóły posiedzeń Rady Administracyjnej, Wydziału wykonawczego tejże Rady i Rządu tymczasowego w Warszawie od 30 list. do 5 grudnia 1830 r. — Korespondencja Joachima Lelewela z Karolem Sienkiewiczem. — Zmarli na wychodźtwie od 1870 do 1872 r.

R. 1873 — 1878. T. I. Zakłady polskie na wychodźtwie. — Króla Stanisława Augusta ostatni pobyt w Grodnie p. Eust. hr. Tyszkiewicza. — Ludwik Kicki, jen. wojsk polskich, p. Ludw. Nabielaka. — Wspomnienie o jenerale hr. Pacu p. Stan. hr. Małachowskiego. — Ksiądz Hieronim Kajsiewicz p. Bron. Zaleskiego. — T. II. Pamiętniki Michała Zaleskiego. — Zmarli na wychodźtwie od 1873 do 1878 r.].

30. **Giller Agaton.** Polska w walce. Zbiór wspomnień i pamiętników z dziejów naszego wyjarzmiania. Paryż 1868, s. 293 + 2 nl.

[Treść: Ksiądz Benwenuty, wspomnienie przez A. Gillera. — Pamiętnik kapelana ks. Serafina Szulca. — Opisanie wojennych wypraw, w których udział brałem, przez Stan. Wierzbińskiego. — Przegrana pod Rudnikami, rzecz opisana z notatnika naocznego

świadka przez A. Gillera. — Notatki o powstaniu w łęczyckim powiecie w 1863 roku przez Stan. Bellinę. — Opowiadanie żołnierza polskiego o wyprawie z Tulczyl.

— Toż. [Tom drugi]. Kraków, 1875, s. 426 + 1 nl.

[Treść: Władysław Rawicz, bjografja przez A. Gillera. — Rafał Krajewski i jego listy więzienne, przez A. Gillera. — Dwaj kupcy warszawscy, przez A. Gillera. — Wspomnienia z powstania województwa mińskiego 1863 roku, przez W. Koszczyca. — Pamiętnik z augustowskiego 1863 r., przez Rafała Błońskiego].

31. **Bibljoteka Ordynacji Krasińskich** wraz z Muzeum Konstantego Świdzińskiego. 27 tomów. Warszawa, 1868—1907.

Rok 1868. Djarjusz sejmu Piotrkowskiego r. p. 1562, poprzedzony kroniką 1559 — 1562, objaśnił Wł. Chomętowski, wyd. Wł. hr. Krasiński.

Rok 1869. Akta podkanclerskie Franciszka Krasińskiego 1560 — 1573, wydał Wł. hr. Krasiński, objaśnił przypiskami Wł. Chomętowski. Część I (obejmująca akta od 9 stycznia 1560 do 1 stycznia 1569 r.).

Rok 1870. Toż. Część II (obejmująca akta od 5 kwietnia 1570 do maja 1571 roku).

Rok 1871. Toż. Część III (zawierająca dokumenta od dnia 1 maja 1571 do 22 maja 1573 r.).

Rok 1872. Akta poselskie i korespondencje Franciszka Krasińskiego 1558—1576, zebrał i opracował dr. Ignacy Janicki, wydał Wład. hr. Krasiński.

Muzeum Konstantego Świdzińskiego:

T. I. Korespondencje Jana Karola Chodkiewicza, opracował i opisał Wł. Chomętowski.

T. II. Materjały do dziejów rolnictwa w Polsce w XVI i XVII wieku, poprzedzone wiadomością o życiu i pismach Jana Ostroroga, wojewody poznańskiego, zebrał i opracował Wł. Chomętowski.

T. III. Pamiętnik Jana Wład. Poczobuta Odlanickiego, 1630 — 1684, przepisał z autografu i przypiskami opatrzył Leon hr. Potocki, opisaniem rękopisu poprzedził i objaśnieniami uzupełnił J. I. Kraszewski.

T. IV. Księga perska, przeł. przez Sam. Otwinowskiego, wydana p. n. Giulistan, to jest Ogród Różany; z dawnego rękopisu wydał J. Janicki.

T. V — VI. Akta historyczne do panowania Stefana Batorego, króla polskiego, od dnia 3 marca 1578 do 18 kwietnia 1579 roku, wydał J. Janicki.

T. VII. Listy Wojciecha Jakubowskiego od Jana Klemensa Branickiego, w. hetmana koronnego, z lat 1758 — 1771; przypisami objaśnił i dodatkami uzupełnił ś. p. Juljan Bartoszewicz.

T. VIII. Pamiętniki do historji życia i czynów Jana III Sobieskiego, króla polskiego, przez Filipa Duponta, pełniącego przy królu obowiązki głównego inżyniera artylerji, wydał z rękopisu J. Janicki.

T. IX — XII. Rokosz Zebrzydowskiego. Materjały historyczne, poprzedzone przedmową p. t.: „Konfederacja i Rokosz w danem prawie państwowem polskiem", wydał Aleksander Rembowski.

T. XIII. Djarjusz wojny moskiewskiej 1633 roku, z rękopisu wydał i przedmową zaopatrzył Aleks. Rembowski.

T. XIV — XVIII. Źródła do historji pułku polskiego lekkokonnego gwardji Napoleona I. Z rękopisów oryginalnych i druków wydał i przedmową zaopatrzył Aleks. Rembowski. Z rycinami i podobiznami.

T. XIX. Głos wolny króla Stan. Leszczyńskiego z rękopisu królewskiego wydał i przedmową poprzedził Aleks. Rembowski.

T. XX — XXII. Źródła do poselstwa Jana Gnińskiego, wojewody chełmińskiego, do Turcji w latach 1677-1678, wydał i przedmową poprzedził Fr. Pułaski.

32. **Archiwum Wróblewieckie.** 3 zeszyty. Z rękopisów wydał W[ładysław] T[arnowski]. Poznań—Lwów, 1869—1878.

[Z. I. Wspomnienia damy polskiej z XVIII wieku [Urszuli z Ustrzyckich Tarnowskiej]. — Hymn na stuletnią obronę Wiednia przez Kazimierza Ustrzyckiego. — Proklamacja generała Dąbrowskiego. — Tomicianów z roku 1536-1537, ustęp niewydany.

Z. II. Pamiętnik damy polskiej z XVIII wieku (Urszuli z Ustrzyckich Tarnowskiej), wydał W. T [arnowski].

Z. III. Listy Katarzyny Kossakowskiej do Ignacego Potockiego. — Historja królów elekcyjnych od Zygmunta III do Stanisława Augusta przez Ignacego Potockiego marsz. W. K. Litewskiego. — Manifest Generalności barskiej z dnia 26 listopada 1773 r. — Historja wyprawy Jana III pod Wiedeń. — Listy Kat. Kossakowskiej, Tad. Kościuszki, Ign. Potockiego i Wawrz. Engeströma. — Objaśnienia].

— Toż. (Serja III). Wyd. II. Lwów. 1883, s. XXII + 194 + 1 nl.

33. **Kraszewski J. I.** Bibljoteka pamiętników i podróży po dawnej Polsce, wydawana przez... 6 tomów. Drezno 1870—71.

[T. I. Polska w roku 1793 według podróży Fryderyka Szulca.
T. II. Pamiętnik Hansa Schweinichena do dziejów Śląska i Polski 1552—1592.
T. III. Pamiętniki Stanisława Augusta Poniatowskiego, z autografu francuskiego, przełożone przez Bronisława Zaleskiego.
T. IV. Notaty generała brygady wielkopolskiej z lat 1775-1778. (1. Notatki Walerjana Puchalskiego z lat 1690-1718. — 2. Z rękopismu króla Jana III. — 3. Kilka listów w sprawach publicznych z lat 1742-1744). Z rękopisów spisane przez J. I. Kraszewskiego.
T. V. Pamiętniki Seweryna Bukara.
T. VI. Pamiętniki wojenne 1792 — 1812. (Wstępne słowo. — Moje wspomnienia z kampanji 1792 r. ks. Józefa Poniatowskiego. — Kampanja oddziału wojsk polskich pod generałem Sierakowskim w r. 1794 odbyta, opisana przez Zenowicza. Przypisy. — Notaty generała Zajączka z r. 1811. — Generała Dziewanowskiego początki kampanji 1812 r. — Dziennik czynności generała Dąbrowskiego. — Opis historyczny czynności ósmego korpusu. — Dziennik kampanji w r. 1812 r.)].

34. **Album Muzeum Narodowego w Rapperswilu.** 4 tomy. Poznań — Lwów — Kraków, 1872—1894.

[Treść zawiera m. in.:
T. I. (1872). Słowo wstępne p. J. I. Kraszewskiego. — Pomnik i Muzeum w Rapperswilu p. Wł. hr. Platera. — Rok 1872 p. H. Schmitta. — Angielskie dzieła i rozprawy historyczne o Polsce p. St. Koźmiana. — Korespondencje księcia Adama Czartoryskiego. — Zabytki piśmienne i pamiątki narodowe polskie zrabowane przez nieprzyjaciół Ojczyzny naszej p. ks. Polkowskiego. — Historja Rusi p. Stef. Buszczyńskiego. — Lista Wygnańców Polskich do roku 1860, zebrana przez A. Gillera.
T. II. (1876). Słowo wstępne p. J. I. Kraszewskiego. — Oblężenie Pskowa w roku 1581, dziennik księdza Jana Piotrowskiego. — Multany, Bessarabja i Polska p. Al. Morgenbassera. — Z trzeciego na czwarty grudnia 1863, urywek z pamiętnika B. Bolesławity.— Notaty podróżne p. Ernesta Buławę. - Wspomnienia z moich czasów p. Karola Forstera. — Wspomnienia o Tarnowie p. Walerego Eljasza. — Jeremjasz Falck, sztycharz polski, pobyt jego i prace w Szwecji p. H. Bukowskiego. — Listy Joachima Lelewela do Leonarda Chodźki. — Muzeum Narodowe w Rapperswylu p. Ag. Gillera.
T. III. (1881 — 85). Wieniec pamiątkowy półwiekowej rocznicy powstania listopadowego pod red. A. Gillera.
T. IV. (1894). Kościuszko, życiorys z dokumentów wysnuty przez K [orzona Tad.], poprzedzony rzutem oka na dzieje Muzeum Narodowego w Rapperswilu i katalogiem zbiorów Kościuszkowskich, w temże Muzeum przechowywanych].

35. **Scriptores rerum polonicarum.** Tomów XX. Wyd. Akademji Umiejętności. Kraków 1872—1907.

[Z nich:
T. II. Kroniki Bernarda Wapowskiego część ostatnia, czasy po- Długoszowe obejmująca (1480 — 1535).
T. III. Stefana Franciszka z Prószcza Medekszy Księga pamiętnicza wydarzeń zaszłych na Litwie 1654 — 1668.
T. IV. M. in.: Liske Ksawery: Ulryka Werduma djarjusz wyprawy Jana Sobieskiego z r. 1671.
T. V. M. in.: Sokołowski August: Lis-

ty księcia Jerzego Zbaraskiego, kasztelana krakowskiego, z lat 1621-31.
Wisłocki Władysław: Djarjusz Komisji Bydgoskiej w roku 1614.
T. VII, X, XIV i XVII. Ks. Jana Wielewickiego S. J. Dziennik spraw Domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie, z lat 1579-1629.
T. VIII. Archiwum domu Radziwiłłów: Listy księcia Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła Sierotki, Jana Zamoyskiego i Lwa Sapiehy.
T. XIII. M. in.: Korzeniowski Józef: Stanisława Mińskiego, 1563-1607, Sposób odprawowania poselstwa.
T. XVI. Stanislai Temberski Annales 1647-1656.
T. XIX. Czermak Wiktor: Stanisława Oświęcima Djarjusz 1643-1651].

36. **Bibljoteka Ossolińskich.** Zbiór materjałów do historji polskiej. 8 tomów. Lwów. 1874—1882.

[Z. I. Pamiętniki Jakuba Pszonki i Inwentarz skarbu koronnego z roku 1607, wydał A. Bielowski.
Z. II. Pamiętnik księcia Antoniego Jabłonowskiego, kasztelana krakowskiego, wydał A. Bielowski.
Z. III. Jerzego Ossolińskiego, kanclerza wielkiego koronnego, autobiografja, obejmująca pierwszych 26 lat jego życia; wydał A. Bielowski.
Z. IV. Djarjusz legacji Jerzego Ossolińskiego, posła polskiego na sejm rzeszy niemieckiej w Ratyzbonie w r. 1636; wydał dr. Al. Hirschberg.
Z. V. Pamiętnik Zbigniewa Ossolińskiego, wojewody sandomierskiego; wydał dr. W. Kętrzyński.
Z. VI. Dr. Wojciech Kętrzyński: Nazwy miejscowe polskie Prus Zachodnich, Wschodnich i Pomorza wraz z przezwiskami niemieckiemi.
Z. VII — VIII. Dr. Wojciech Kętrzyński: O ludności polskiej w Prusiech niegdyś krzyżackich]

37. **Bibljoteka powieści, pamiętników i podróży. Lwów,** Gubrynowicz i Schmidt, 1875 — 1891.

[M. in.:
Bodzantowicz K. S. Opowiadania historyczne i pisma pomniejsze.
Chołoniewski St. ks. Obrazy z życia mego.
Horain J. Z życia poety. Wspomnienia o Władysławie Syrokomli.
Rolle Antoni J. dr. Opis podróży kijowskiej ks. Chołoniewskiego, odbytej w 1840 r.
Kitowicz A. ks. Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III. Wyd. nowe. 2 t.
Kitowicz A. ks. Pamiętniki. Wyd. nowe. 3 t.
Niemcewicz J. U. Pamiętniki 1804-7. Dziennik drugiej podróży do Ameryki. Wyd. II.
Pasek J. Ch. Pamiętniki z czasów panowania Jana Kazimierza, Michała Korybuta i Jana III (1656-1688), przejrzał, wstępem i spisem rzeczy opatrzył dr. Zygm. Węclewski.
Sas Berlicz. Mozajka, gawędy szlacheckie z lat ubiegłych.
Wybicki Józef. Pamiętniki.
Wybranowski Aleksander. Silva rerum, ze starych wspomnień].

38. **Liske Ksawery.** Cudzoziemcy w Polsce. (L. Naker, U. Werdum, J. Bernoulli, J. E. Biester, J. J. Kausch). Lwów, 1876, s. 2 nl. + II + 340 + 1 nl.

[Treść: 1. Liborjusz Naker (1497), s. 1 — 36. 2. Ulryk Werdum (1670-72), s. 37 — 196. 3. Jan Bernoulli (1778), s. 197 — 256. 4. Jan Eryk Biester (1791), s. 257 — 300. 5. Jan Józef Kausch (1791), s. 301 — 321. Dodatek do dziennika podróży U. Werduma, s. 322 — 24. Rejestr osób, miejscowości i ważniejszych przedmiotów].

39. **Archiwum do dziejów literatury i oświaty w Polsce.** Wyd. Akad. Umiej. 16 tomów Kraków, od 1878.

[M. in.: T. VII. Kallenbach Józef. Pamiętnik Jana Golliusza, mieszczanina polskiego, 1650-53. T. IX. Leniek Jan, Ks. Izydora Chrościńskiego, pierwszego prefekta gimnazjum tarnowskiego, Kronika z lat 1784-1794. T. XII. Księgi peregrynackie Macieja Rywockiego z lat 1584 do 1587. T. XV, cz. I. Stanislai Rescii Diarium 1583 — 89, ed. Joannes Czubek. T. XV, cz. II. Radziwiłł Mikołaj Krzysztof. Peregrynacja do Ziemi Świętej (1582-1584), wyd. Jan Czu-

bek. Serja II, t. I. Anonima. Djarjusz Peregrynacji włoskiej hiszpańskiej, portugalskiej (1595), wyd. Jan Czubek].

40. **Zbiór pamiętników do historji powstania polskiego z roku 1830—1831.** Lwów. 1882, 4°, s. II+ 698 + 1 nl.

[Treść: Wspomnienia J. Bartkowskiego, H. Janki, A. Piwowarskiego, H. Bogdańskiego, A. Młockiego, M. Modzelewskiego, K. hr. Krasickiego, F. Poradowskiego, A. Ligęzy Niewiarowicza, L. Wiemutha, K. bar. Horocha, oraz bibljografja powstania z r. 1831 i 1831 opr. pod red. d-ra Al. Hirschberga].

41. **Wydawnictwo materjałów do historji powstania 1863 — 1864.** 5 tomów. Lwów. 1888—1894.

[T. I (wstępny). Od redakcji. — Słowo wstępne. — Dokumenta. — Litwa przed rokiem 1863. — Giller: Dzieje delegacji warszawskiej.
T. II. Dr. J. Sawicki (pułk. Struś): Udział Galicji. — Wł. Bentkowski: Notatki. — Br. Deskur: Pamiętnik.—Sew. Duchińska: Wspomnienia.
T. III. Dr. J. Sawicki: Zarys organizacji Galicji. — Dokumenty (321 sztuk).
T. IV. Wł. Milowicz: Pamiętniki. — [T. Burzyński]: Wspomnienia z czasów młodości. — [M. Dubiecki]: R. Traugutt i jego dyktatura.
T. V. Dr. J. Sawicki: Dyplomacja w sprawie polskiej. — Dokumenty].

42. **Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji Južnoj i Zapadnoj Rusi.** Izdannyj Kommisjej dla razbora drewnich aktow, sostojaszczej pri Kij., Pod. i Woł. gien.-gubernatorie. Kijew 1888, s. 2 nl. + LIX + 322.

[Treść: Predisłowje. — Letopis ili opisanje kratkoje znatniejszych diejstw i słuczajew, czto w kotorom godu diejałoś w Ukraini małorossijskoj obieich storon Dniepra i kto imienno kogda gietmanom był kozackim (1506 — 1737). Kijewskaja letopiś (1241 — 1621). — Miežigorskaja letopiś (1608—1700). — Dniewnik pochoda protiw kozakow zaporożskich (1625). — Letopiś sobytij w južnoj Rusi Lwowskago kanonika Jana Józefowicza ((1624 — 1700). — Witiebskaja letopiś, sostawlennaja witiebskimi mieszczanami: Michaiłom Pancyrnym, Iwanom Czarnowskim, Gawriiłom i Stefanom Awierkami. — Priłożenja: 1. Dobromilskaja letopiś (1648-1700). — 2. Letopiś Lwowskago karmelitskago monastyria. — 3. Dogowor, zakluczennyj korolewskimi komisarami s wojskom Zaporożskim 1619 goda, oktiabria 8. — 4. Czetyre pisma k korolu Sigizmundu III krakowskago kastellana, kniazia Jurja Januszewicza Zbaražskago, o sostojanji kozackago wojska i ob otnoszenjach k niemu reczipospolitoj 1621-1625. — 5. Pisma: Stiefana Chmieleckago k Korolu i nieizwiestnago lica k gietmanu, sodierżaszczija otczet o pobiedie, odierżannoj nad tatarami u Biełoj Cerkwi Chmieleckim i kozackim gietmanom Michaiłom Doroszenkom 1626 g. Oktiabria 9. — 6. Dwienadcat pisiem Bogdana Chmielnickago k magistratu goroda Lwowa 1655 g. — 7. Ochrannyj uniwersał, wydannyj gorodu Lwowu Bogdanom Chmielnickim 1657 g., Marta 9.—8. Diesiat pisiem korolewskago sekretaria, Dominika Wilczka, k korolu Joannu III, sodierżaszczija swiedienja o proisszestwjach w južnoj Rusi, 1694-1695. — Ukazatiel imien licznych. — Ukazatiel imien gieograficzeskich].

43. **Memuary, otnosiaszczijesia k istorji Južnoj Rusi.** Pierewod K. Mielnika pod red. W. Antonowicza. Wypusk I i II. Kijew 1890-1896.

[I. Michał Litwin: De moribus etc. Blaise de Vigénère: La description du royaume de Pologne, Gorecki L. Descriptio belli Ivoniae; Lassota: Wyjątki z dziennika.
[II. T. Jewłaszewski, J. Sobieski, Pochody 1625 i 1628 godow, Sz. Okolski, G. Beauplan, Oswobożdienje niewolnikow, B. Maskiewicz.].
Rec.: A. Prochaska, Kwart. hist. 1892, s. 159—161.

44. **Bibljoteka dzieł wyborowych.** Warszawa, od r. 1897.

[M. in.:
Potocka A. Pamiętnik. 2 t.
Skarbek Fr. hr. Pamiętniki Seglasa.
Karpiński Fr. Pamiętniki.
Konopacki Sz. Pamiętniki. 2 t.
Pamiętniki sierżanta Bourgogne'a. 2 t.
Wysocki J. gen. Pamiętnik.
Szuman H. Wspomnienia berlińskie i poznańskie.
Konopacki Sz. Moja druga młodość. 2 t.
Komorowski A. Wspomnienia podchorążego.
Tokarzewicz-Hodi J. W dniach wojny i głodu.
Kordecki A. ks. Pamiętnik oblężenia Częstochowy.
Mottaz E. Stanisław Poniatowski i Maurycy Glayre.
Biegeleisen H. Pamiętnik J. Słowackiego.
Wybranowski A. Ongi w dworach i dworkach szlacheckich.
Brandt H. Pamiętniki oficera polskiego. 3 t.
Moriolles A. Pamiętniki o emigracji, Polsce i dworze w. ks. Konstantego (1789 — 1833).
Marrené Morzkowska W. Cyganerja warszawska.
Sołtyk R. gen. Kampanja 1809 r.
Pistor gen. Pamiętniki o rewolucji polskiej z r. 1794.
Falkowski J. Księstwo warszawskie. Obrazy z życia kilku ostatnich pokoleń. 2 t.
Sievers. Drugi rozbiór Polski. 3 t.
Berg M. Zapiski o polskich spiskach i powstaniach. 10 t.
Pamiętnik anegdotyczny z czasów Stanisława Augusta.
Rakowski K. Dwa pamiętniki.
Olizar N. kaszt. Pamiętniki. Rok 1831. 2 t.
Wilkońska P. Moje wspomnienia o życiu towarzyskiem w Warszawie. 3 t.
Bonawentura z Kochanowa. Wincenty Wilczek i pięciu jego synów. 3 t.
Koźmian K. Pamiętniki, obejmujące wspomnienia od r. 1780 do r. 1815. 6 t.
Falkowski J. Wspomnienia z r. 1848 i 1849. 3 t.
Jagniątkowski W. Polak w Legji cudzoziemskiej. 2 t.
Mamajew. Pamiętnik. Rosjanin w Polsce w latach 1838-1842.
Jenike L. Ze wspomnień. 2 t.
Ochocki J. D. Pamiętniki. 6 t.
Brzostowski A. B. Ci, których znałem. Garść luźnych wspomnień, opisów i wrażeń.
Rakowski K. Trzy lata w więzieniu pruskiem.
Dembiński H. Pamiętnik gen. wojsk polskich.
Brzostowski A. B. Ze wspomnień o Kraszewskim].

45. Schnür-Pepłowski Stanisław. Cudzoziemcy w Galicji (1787—1841). Kraków 1898, s. 263 + 1 nl.

[Treść: I. Henryk Traunpaur (1787). — II. Ernest Bogumił Kortum (1784-1811). — III. Karol Boromeusz Feyerabend (1795-1797). — IV. Józef August Schultes (1806-1808). — V. Emanuel Kratochwil (1806-1826). — VI. Michał Franciszek Stöger (1827-1834). — VII. Franciszek Sartori. — August Behr. — Teodor Mundt (1807-1840). — VIII. Jan Jerzy Kohl (1838). — IX. Tadeusz Thullie (1841)].

46. W czterdziestą rocznicę powstania styczniowego 1863—1903. Lwów 1903, s. 8 nl. + 558.

[W części II-ej zamieścili wspomnienia: B. Anc, J. Ancowa, A. Barancewicz, L. Benedyktowicz, J. Bentz, J. Bobek, R. Bocheński, jen. Bosak, W. Brandt, K. Brzozowski, M. Chełmoński, H. Czaplicki, M. Dalbor, B. Deskur, S. Duchińska, W. Dygulski, M. Fusek, J. Jankowski, J. K. Janowski, S. Jarmund, kap. Junosza, F. Sambra Kahane, I. Kamiński, W. Karwowski, P. P. Kasprzycki, Sz. Katyll, E. Klebert, E. Klemensiewicz, E. Korytko, I. Krauss, E. Kuhn, T. Lenartowicz, Z. Ligman, B. Limanowski, P. Lisowski, MA, S. Manasterski, I Marek, J. Mazaraki, H. Merzbach, S. Miaskowski, R. Mielnicka, Z. Miłkowski, F. Nartowski, M. Neuster, J. Oksiński, F. V. Piasecki, Polak z Ojcowa, L. Preis, L. Przetocki, G. Reutt, pułk. Rębajło, P. Romankiewicz, M. Romanowski, W. Rosiecki, B. Rozwadowski, F. Rożański, dr. Stella Sawicki, T. Sawicki, B. Sławiński, H. Sołtysowa, A. Stroner, P. Szulc, Br. Szwarce, A. Teleżyński, Urbański, O. Wacław kapucyn, J. Walter, L. Weeber, F. Wiśniewski, W. Witowski, Wal. Wolski, Wł. Wolski, N. Wronowski, Wyssogota Zakrzewski, J. Zaniewski, W. Zaremba, A. Zdanowicz i J. Ziemiańskil..

47. **Źródła do dziejów Polski porozbiorowych.** Tomów 8. Wyd. Akademji Umiejętności. Kraków 1907—1916.

[I. Djarjusz Sejmu z r. 1830-1831, wydał Michał Rostworowski, 6 tomów.
II. Korespondencja Lubeckiego z Ministrami Sekretarzami Stanu Ignacym Sobolewskim i Stefanem Grabowskim, wydał Stanisław Smolka, 4 tomy.
III. Malinowskiego Mikołaja Księga wspomnień, wydał Józef Tretiak.
IV. Niemcewicza J. U. Pamiętniki z 1830-1831 r., wydał Marjan Antoni Kurpiel.
V. Domejki Ignacego Pamiętniki (1831-1838), z autografów wydał Józef Tretiak.
VI. Daniłowskiego Władysława Notatki do pamiętników, wydał Jan Czubek.
VII. Instrukcje i depesze rezydentów francuskich w Warszawie (1807-1813), wydał Marceli Handelsman. 2 tomy.
VIII. Gawrońskiego Franciszka Salezego Pamiętnik r. 1830—31 i Kronika pamiątkowa (1787-1831), wydał Jan Czubek].

48. **Bibljoteka pamiętników.** 19 tomów. Wilno 1913—14.

[T. I — III. Pamiętniki prof. Józefa Franka.
T. IV. W przededniu wiosny ludów. Wspomnienia Aleksandra Guttrego z r. 1846-48. [Wyd. nowe].
T. V—VI i VII—VIII. Pamiętniki Jakuba Gieysztora z lat 1857-1865. Poprzedzone wspomnieniami osobistemi prof. Tadeusza Korzona oraz opatrzone przedmową i przypisami. 2 tomy.
T. IX—X. Polska w r. 1811 i 1813. Wspomnienia dyplomaty, Edwarda Bignona. [Wyd. nowe].
T. XI—XII. Pamiętniki Władysława Zapałowskiego (Płomienia) z roku 1863-1870. Z przedmową Kazimierza Bartoszewicza.
T. XIII—XV. Ramoty Starego Detiuka [Ant. Andrzejowskiego] o Wołyniu. Wydał i przedmową opatrzył Fr. Rawita Gawroński. [Wyd. nowe].
T. XVI. Wspomnienia wojenne Józefa Patelskiego z lat 1823-1831. Wydał i przypisami opatrzył B. G [embarzewski]. [Wydanie nowe].
T. XVII. Wiktor Feliks Szokalski. Wspomnienia z przeszłości. Z rękopismu wydał i przedmową opatrzył Adam Wrzosek. Tom I (1819-1837).
T. XVIII. Dziennik Mikołaja Malinowskiego. Z rękopisu Bibljoteki Ordynanacji Krasińskich, wydał z oryginału łacińskiego, przełożył, wstępem i objaśnieniami opatrzył dr. Manfred Kridl.
Album Promienistych, opracował J. Hodi (Tokarzewicz).
T. XIX. Wiktor Feliks Szokalski. Wspomnienia z przeszłości. Tom II (1830 — 1837).

49. **Z bojów brygady Piłsudskiego.** [Kraków 1915], s. 80 z 17 ryc. i mapą.

[Treść: (Kukiel M.): Oddział Piłsudskiego. — (Kasprzycki T.): Dziennik działań bojowych brygady Józefa Piłsudskiego. — Daniłowski G.: Pierwsze bitwy. — Tenże: Czternastodniowa działalność strzelców pod komendą Józefa Piłsudskiego. — (Pomarański S.): Laski. — Dobrodzicki A.: Z pod Warszawy. — Tenże: Bitwa pod Krzywopłotami. — Pomarański S.: Na Podhalu. — Dobrodzicki A.: Łowczówek. — Tenże: Wyprawa Sandomierska. — Sieroszewski W.: Jazda brygady Piłsudskiego].

50. **Legjony na polu walki.** Działania pierwszego pułku Legjonów na lewym brzegu Wisły w sierpniu i wrześniu 1914 roku. Relacje uczestników. Zebrał i wstępem zaopatrzył dr. Wacław Tokarz, prof. uniw. Jagiell. Piotrków 1916, s. 235 + 2 nl.

[Treść: Tokarz W. — Wstęp. Sieroszewski W. — Mobilizacja. Tokarz W. — Z czasów mobilizacji Polskich Drużyn Strzeleckich. W. A. — Pierwszy patrol strzelecki. Górecki P. — Pierwszy patrol strzelecki w Zagłębiu Dąbrowskim. Pomarański S. — Pierwsze dnie. Kamiński-Luboń K. — Djarjusz Lubonia. Waligura — Strzelcy w Kielcach. St. — Z dziejów oddziału wywiadowczego. Jarnuszkiewicz Cz. — Potyczka pod Brzegami. Fab. — Wyprawa Piłsudskiego do Kielc. Dobrodzicki A. — Wspomnienia z wyprawy kieleckiej. Florek — Z moich wspomnień. Kuczewski — Tumlin, Kielce,

Nowy Korczyn. Or. — Ze wspomnień ułana. Wicz — Z opowiadań oficera sztabowego. Wicz — Działania 1-go pułku pod Nowym Korczynem i Opatowcem. Wyr. — Z dziejów mojego bataljonu. Pomarański S. — Potyczka pod Uciskowem. Rowecki St. — Wyprawa na Ostrowce. U. J. — Beszowa, Ostrowce, Czarkowa. Mozołowski W. — Napad na Szczytniki. Jarnuszkiewicz C. — Ksany. S. J. — Pod Czarkową. Fijałkowski Młot J. C. — Potyczka pod Czarkową. Żymirski M. — Pod Nowym Korczynem i Opatowcem].

51. **Bibljoteka Legjonisty,** pod red. prof. d-ra W. Tokarza. 17 t. Kraków—Warszawa 1916—1920.

[T. I. Różycki K. Pamiętnik pułku jazdy wołyńskiej 1831 r.
T. II — III. Bentkowski Wł. Notatki osobiste z r. 1863.
T. IV — V. Prądzyński J. Czterej ostatni wodzowie przed sądem historji.
T. VI — VII. Jabłonowski S. Wspomnienia o baterji pozycyjnej artylerji konnej gwardji Królewsko-Polskiej.
T. VIII. Chłapowski D. Wojna w 1807 r.
T. IX — X. Górski K. Wojna 1792 roku.
T. XI — XII. Chrzanowski W. Opisanie bitwy grochowskiej.
T. XIII. Górski K. Bitwa pod Racławicami.
T. XIV — XV. Eilach Fr. L. von. Partyzantka w Polsce w r. 1863.
T. XVI — XVII. Prądzyński J. gen. I. ks. Józef Poniatowski. II. Fuengirola. III. Zakon niemiecki. IV. Berezyna].

52. **Gawędy o dawnym obyczaju.** Wybór ciekawych pamiętników XVIII i XIX stulecia, pod redakcją Stanisława Wasylewskiego. Lwów—Poznań 1920—1927.

[T. I. Przypadki Króla Jegomości. Opowieści ludzi współczesnych. Zebrał i przedmowę napisał Stanisław Wasylewski.
T. II. Złote czasy i wywczasy. Pamiętnik szlachcica z pierwszej połowy XIX stulecia. Napisał Ludwik Grzymała-Jabłonowski.
T. III. Opowieści dziewczęce. Ustępy z pamiętników młodych panien (1776-1866).
T. IV. Bonaparte. Opowieści wiarusów polskich o cesarzu. Przedmowę napisał Tadeusz Michał Nittman.
T. V. Sprawy ponure. Obrazy z kronik sądowych wieku oświecenia. Zebrał i przedmowę napisał Stanisław Wasylewski.
T. VI. Pan na Tulczynie. Wspomnienia o Stanisławie Szczęsnym Potockim, jego rodzinie i dworze. Zebrał i wydał Adam Czartkowski
T. VII. Obłąkania serdeczne. Kilka historyj miłosnych z przeszłości wydobytych przez Adama Czartkowskiego.
T. VIII. Dr. Stanisław Morawski. W Peterburku 1827 - 1838. Wspomnienia pustelnika i Koszałki kobiałki. Wydali Adam Czartkowski i Henryk Mościcki].

53. **Bibljoteka historyczno-wojskowa,** pod red. prof. d-ra W. Tokarza. 5 tomów. Warszawa, 1921—1925.

[T. I. Kudelka F. Bitwa pod Kircholmem. Wydał i przypisami oraz przedmową zaopatrzył por. O. Laskowski.
T. II. Kosińskiego Amilkara Pamiętnik o Legjonach polskich we Włoszech. Wydał z rękopisu i przypisami oraz przedmową zaopatrzył A. Skałkowski.
T. III. Wojna polsko-moskiewska pod Cudnowem, odprawiona za panowania króla Jana Kazimierza pod wodzą Stanisława Potockiego, wojewody krakowskiego, i Jerzego Lubomirskiego, marszałka koronnego, w roku pańskim 1660. Tłumaczył oraz przypisami i przedmową zaopatrzył maj. A. Hnilko.
T. IV. Pistor J. J. gen. Memorjał o rewolucji polskiej 1794 r. Z francuskiego przełożył, wstęp, uwagi i uzupełnienia dołączył ppułk. B. Pawłowski.
T. V. Roślakowski A. kap. Noc 29 listopada 1830 roku w Warszawie. Opanowanie arsenału. Wydał z rękopisu i przypisami zaopatrzył dr. J. Frejlich].

54. **„Czasy i ludzie".** Pamiętniki i listy. 9 tomów. Wyd. „Bibljoteki Polskiej". Warszawa 1923—27.

[Ford H. — Moje życie i dzieło. [Wyd. I i II].
Lelewel J. Pamiętniki z roku 1830-31.
Mierosławski L. Pamiętnik z lat 1861-63.
Morawski S. Kilka lat młodości mojej w Wilnie (1818-1825). Wydali A. Czartkowski i H. Mościcki.
Piłsudski J. Moje pierwsze boje. Wspomnienia, spisane w twierdzy magdeburskiej. Z portretem i 3 mapkami. [Wyd. I i II].
Polska w pamiętnikach Wielkiej Wojny 1914-1918. Zebrał i objaśnił Michał Sokolnicki.
Przybyszewski S. Moi współcześni. Wśród obcych.
Wilson W. Kształtowanie losów świata. Pamiętniki i dokumenty. Wydał R. St. Backer. Tom I.
Z filareckiego świata. Zbiór wspomnień z lat 1816-1824. Wydał H. Mościcki].

55. **Wspomnienia legjonowe.** Materjały z dziejów walk o niepodległość. Część I. [Pod redakcją J. Jędrzejewicza]. Nakładem Instytutu badań najnowszej historji polskiej. Warszawa 1924, s. 207+ 1 nl.

[Treść: Wstęp. Sokolnicki Michał — Z dni lipca i sierpnia. Litwinowicz A. — Pierwsze tygodnie polskiej intendentury wojskowej. Hołówko Tadeusz — Ze wspomnień „germanofila". Jędrzejewicz Janusz — Wymarsz baonu warszawskiego. Długoszewski — Wieniawa B. — Z Komendantem do Warszawy i z powrotem na front. Stachiewicz Juljan — W Kowlu. Piłsudski J. — Czeremoszno. Zamorski Kordjan — Sandomierz. Krzewski K. L. — Legjonista Generalstabshauptmann Tovarek. Świtalski Kaz. — Z listów. Popowicz B. — Dwa obozy. Górecki Roman — Z moich wspomnień (15—21 lutego 1918 r.). Krzemieński Jakób — Sądownictwo].

— **Wspomnienia legjonowe.** Materjały z dziejów walk o niepodległość. Tom II. Pod redakcją Stanisława Falkiewicza i Janusza Jędrzejewicza. Nakładem Instytutu badań najnowszej historji polskiej. Warszawa 1925, s. 215 + II.

[Treść: Piłsudski J. — Wstęp. Prażmowski Belina W. — Pierwszy patrol strzelecki. Sieroszewski W. — Odwrót z pod Ostrowca. Czerniawski E. J. — 3-ci Maja 1915 roku nad Nidą. Prażmowski Belina W. — W pogoni za wrogiem. Piłsudski J. — Ożarów. Lipiński W. — Z dymów, pożarów i kurzów krwi. Śledziński Lidzki S. — Chłopska placówka. Skwarczyński S. — Spalony młyn. Groszek M. — Strzeżonego Pan Bóg strzeże. Cybulski G. — Kwatera. Olszamowski Łaszczyc J. — Zajęcie Lublina. Chudyba S. — Garść wspomnień. Żarnowski F. — Z pod gen. Siewersa do I Brygady Legjonów. Borkiewicz A. — Strzelcy. Kawiński J. — Chrzest pod kulami. Sękara F. — Na Wołyniu. Polniaszek F. — Dwa „Tapferkeitsmedaille". Lipiński W. — Pierwszy urlop. Kaleński G. — Aron Kryształ, starosta wsi Werchy. S. — Zające. K. — Nad Stochodem. S. W. — „Fusrajterzy". Kaługowski K. — Obrazek jeden z wielu. Maruszewski A. — Z pracy w P. O. W. na Podlasiu. Szeligowski B. — Na werbunku. Skwarczyński S. — Zdobycie Pułtuska i okolicy. Pikusa B. — W obronie ludności polskiej. Łuczyński Narbut A. — Z „5 kursu wyszkolenia W. P." w Ostrów - Komorowie. Kamieński T. — Moje przygody z Niemcami. Minkowski A. — Ostatnia walka o polskość „Wehrmachtu"].

56. **Kwietniewski Jan.** Podróże cudzoziemców po Polsce (z 13 ilustr.). Naokoło świata 1925, nr. 14, s. 5—32.

[Wzmianki o następujących podróżnikach:
Edrisi, Gilbert de Lanney, Eneasz Sylwiusz Piccolomini, Ambr. Contarini, J. F. Commendoni, H. Gaetani, hr. d'Avaux, de Guebriant, K. Chavagnac, J. Boscovich, W. Coxe, J. F. Corosi, J. W. Moeller, J. F. Zollner, F. Schultz, J. J. Kausch, J. Seume, G. Reinbeck, J. F. Graffenauer, J. T. James, H. Heine, H. Harring, Fr. Gaudy, K. Goering, T. Mundt, J. G. Kohl, A. Buddeus].

57. **Za kratami więzień i drutami obozów.** (Wspomnienia i notatki więźniów ideowych z lat 1914—1921). Tom I. Zebrał i opracował Komitet redakcyjny: maj. dr. Wacław Lipiński, kap. Roman Śliwa i por. Bolesław Kusiński pod przewodnictwem gen. bryg. Juljana Stachiewicza. Warszawa, 1927, s. 315 z liczn. ryc.

[Autorowie wspomnień: J. Piłsudski, J. Budzyński i Z. Hartman, A. Krachelski, K. Jaworowska, ***, P. Górecki, W. Sławek, I. Hanczak, Grosglik-Warski, Z. Łopuski-Kmicic, dr. M. Naramowski, S. Gilowski, R. P., ks. Paszko-Rysz, Wł. Przerwic-Horyd, B. Kusiński, A. Minkowski, M. Zaruski, K. Kierkowski, St. Barzykowski i dr. R. Tatkowski, St. Kulczyński, R. Śliwa, dr. B. Merwin, K. Rudolf, K. Masny, A. Kita, B. Rogowski, S. Benedykt, J. Mikołajski, E. Czarnocka-Majewska, Br. Barylski, dr. Wł. Jarecki i R. Paszkowski].

58. **Wierna służba.** Wspomnienia uczestniczek walk o niepodległość 1910—1915, pod redakcją Al. Piłsudskiej, M. Rychterówny, W. Pełczyńskiej, M. Dąbrowskiej. Warszawa 1927, s. XI + 319.

[Treść: H. S. Kudelska: Praca kobiet w Związku strzeleckim przed wojną. — J. Benedekówna (Szara) i M. Rychterówna: Nasz oddział macierzysty we Lwowie. — M. Sawicka: Początkowa praca kobiet w „Strzelcu" krakowskim. — B. Kossuthówna: Manewry. — Sz. Rzepecka i B. Kossuthówna: Ostatnie ćwiczenia. — Sz. Rzepecka: Sekcja żeńska Związku strzeleckiego w Warszawie 1912 — 1914 r. — Z. Zawiszanka: Polskie Drużyny strzeleckie. — J. Antoniewiczówna: Pierwsze czasy drużyn strzeleckich w Krakowie. Cz. II. H. S. Kudelska: Mobilizacja oddziału żeńskiego Związku strzeleckiego w Krakowie. — R. Fleszarowa i M. Domańska: Oddział żeńskiego lwowskiego Związku strzel. w czasie mobilizacji. — Z. Boruta-Janiszewska: Mobilizacja Związku Strzeleckiego w Belgji. — M. Rzewuska: Wspomnienia z Zurychu (1914). — Z. Plewińska: Moja służba w Legjonach. — Al. Pytlewska-Szydłowska: Wspomnienia ze szpitala polowego. — E. Staszewska: Sanitarjuszka Karpackiej brygady. — L. Modzelewska: Sierżant prowiantowy I brygady (kartki z pamiętnika). — Al. Szczerbińska: Oddział wywiadowczy I brygady. — J. Benedekówna: Na posterunku. — Z. Zawiszanka: Przed frontem strzeleckim (kartki z pamiętnika). — W. Piekarska: Z Kielc do Zagórza. — M. Rychterówna: Listopad w Zagórzu. — J. Benedekówna: Za Bug! — W. Filipkowska: Z raportem do komendanta. — M. Rychterówna: Według rozkazu. — M. Kornfłowiczówna: Ostatnia wyprawa. — Aldona: Wywiad w Karpackiej brygadzie. — Sz. Rzepecka: Czasy polskiej organizacji narodowej. — B. Kossuthówna: Szpital w Jabłonkowie. — A. Minkowska: Ospa w szpitalu. — H. Kudelska: Na etapie w Jędrzejowie. — Sz. Rzepecka: Praca kobiet w dep. wojskowym N. U. N. — A. Minkowska: Kurjerka biura prasowego Dep. wojskowego. — N. Grzędzińska: W służbie kurjerskodyplomatycznej. — Działalność Ligi kobiet Galicji i Śląska. — B. Kossuthówna: Kronika Ligi kieleckiej. — D. Lipińska: Praca niepodległościowa w Łodzi. — Z. Benedekówna: W Płocku. — H. Sujkowska: Moje wspomnienia z Zagłębia. — M. Rychterówna: Zdala od frontu.—Z. Zawiszanka: Przy nowym warsztacie (lato 1915 r.). — M. Jaxa-Kwiatkowska: Oddział żeński P. O. W. — I. Wasiutyńska: Urywki z pamiętnika.—J. Barthel de Weydenthal (Brzeska): Sekcja wywiadowcza P. O. W. — W. Borkowska: Wspomnienia ze służby wywiadowczej. — Z. Budzińska: Przez pobojowisko. — J. Szymańska: Na terenie rosyjskiego szpitala. — A. Krysińska: Sekcja kolportażu. — H. Strzelecka: Składy peowiackie. — M. Gieysztor: Sekcja intendentury. — A. Krysińska: Garść wspomnień. — M. Gieysztor: Przed wymarszem batalionu warszawskiego.— H. Chełmicka: Prace oddziału lotnego W. P. — Z. Szturm de Sztrem: Moje wspomnienia z oddziału lotnego. — J. Barthel de Weydenthal: Pierwsza podróż po dynamit. — W. Piekarska: Jeden z przejazdów po

broń. — H. Chełmicka: Fragmenty wspomnień. — L. Śliwińska i Z. Kozłowska: Liga Kobiet Pogotowia Wojennego 1913-1915 r. — K. Jaworowska: P. P. S. w akcji niepodległościowej. — I. Kosmowska: Wspomnienia z czasów „Zarania". — W. Dubaczewska: Wspomnienia wileńskie.— J. Poczętowska: Na wschodniej rubieży (Kijów—Żytomierz). — Z. Szturm de Sztrem: Na obczyźnie (Petersburg 1910-1914). — Te, które odeszły].

59. **Bibljoteka narodowa.** Nakł. Krakowskiej Spółki Wydawniczej (od 1920 r.).

[M. in.:
Nr. 12. Żółkiewski St. Początek i progres wojny moskiewskiej.
Nr. 59. Anonim t. zw. Gall. Kronika polska.
Nr. 62. Pasek Jan. Pamiętniki.
Nr. 75, Potocki W. Wojna chocimska.
Nr. 88. Kitowicz J. Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III.
Nr. 106. Wybicki J. Życie moje (Pamiętniki).
Nr. 112. Rzewuski H. Pamiętniki Soplicy.
Nr. 113. Brodziński K. Wspomnienia mojej młodości].

II. WIEK XIV i XV.

60. **Jan z Czarnkowa.** Brevis chronica Cracoviae (Anonymi archidiaconi gnesnensis). W t. II Zbioru dziejopisów śląskich Sommersberga (1729-30), s. 78 — 155. — Chronicon Polonorum [Kronika polska]. „Monumenta Poloniae historica", t. II (Lwów 1872), s. 599—756 i odb. Lwów 1872, s. 156. — Kronika archidjakona gnieźnieńskiego, podkanclerza królestwa polskiego (1370-1385). Przełożył, wstępem i przypisami uzupełnił J. Żerbiłło [Łabuński]. Warszawa 1905, s. XVII + 196.

---

61. **Codex epistolaris saeculi decimi quinti.** Pars I ab a. 1334 ad a. 1444 cura Augusti Sokołowski, pars II ab a. 1444 ad a. 1492 cura Josephi Szujski. Cracoviae 1876, s. XX + 158 + 368.
— Toż. Tomus II. Collectus opera Dr. Anatolii Lewicki. Cracoviae 1891, s. LXXVII + 531.
— Toż. Tomus III. Collectus opera Dr. Anatolii Lewicki. Cracoviae 1894, s. LXXX + 665.

[Monumenta medii aevi hist. etc., II, XII i XIV].

62. **[Contarini Ambrosio].** Podróż Ambrożego Kontaryniego przez Polskę do Persji, 1474-1477. Tłum. J. U. Niemcewicza. W „Skarbcu historji polskiej" K. Sienkiewicza, t. I (Paryż 1839), s. 1 — 15.

63. **Dominico Wincenty de.** Listy o Polsce pisane do senatu genueńskiego r. 1483-1484. [Tłum. Jana Chylińskiego]. Bibl. Ossol. t. II (1863), s. 338 — 350.

64. **Guilbert de Lannoy** (1386-1452). Voyages et ambassades de messire chevalier de la toison d'or (1399-1450). Mons 1842.
[Zbiór wszystkich jego podróży, odbity w 100 egz.].
— **Guillebert de Lannoy** et ses voyages en 1413, 1414 et 1421 commentés en fr. et en pol. par J. Lelewel. Bruxelles 1844.
[Por. nadto: Lelewel J. G. de L. i jego podróże 1413-1421, Poznań 1844, s. 91; Przeździecki Al. Podróże po Polsce w XII i XV wieku. (O opisach podróży Edrisiego z r. 1154 oraz G. de L. z 1413 i 1421). Bibl. warsz. 1844, IV, 163—174; toż, odb. Warszawa 1844, s. 12; Fijałek Jan ks. Opisy Wilna aż do połowy

wieku XVII-go. Aten. wil. 1923, Nr. 3—4, 1924, z. 5—6.]

65. **[Janczar Michał Konstantynowicz].** Pamiętniki Janczara Polaka przed r. 1500 napisane. (Zbiór pisarzy polskich). Warszawa 1828, s. 261 + III.

— Toż. Wyd. II. (Księgozbiór Polski). Sanok 1857, s. 187 + III.

— Toż, zob. Łaski Stanisław.

— Toż. Wyd. III (tytułowe). Sanok 1868, s. 187 + III.

— [Wyd. IV]. Pamiętniki Janczara czyli Kronika turecka Konstantego z Ostrowicy, napisane między r. 1496 a 1501. (Bibl. pisarzy polskich, nr. 63). Wydał prof. Jan Łoś. Kraków 1912, s. XI + 404.

[Zob.: Trębicki Wład. Uwagi nad wydaniem warszawskiem Pamiętników Janczara 1828 r. Biblj. warsz. 1845, t. II, s. 230 — 296. — Pam. Jancz. Dzien. liter. 1863, nr. 21. (Z powodu rozprawy czeskiej Józefa Jireczka). — Kozłowski Wład. Pam. Jancz. Dzien. liter. 1870, nr. 33-34. — Łoś Jan. Pam. Jancz. Rozpr. wydz. filol. Ak. Umiej., serja III, t. 6 (51), s. 1-72. — Bujak Franc. Pam. Jancz. Studja geogr.-hist. Kraków 1925, s. 129-134].

Rec.: A. Brückner. Kwart. hist. 1913, s. 365 — 370.

66. **Naker Liborjusz** zob. Liske Ksawery.

[Sekretarz w. mistrza krzyżaków, wyruszył z Królewca 1497 r. z wezwaną wyprawą zbrojną na Gliniany — przez Pułtusk i Lublin].

67. **Pawiński Adolf.** Notatki kupca krakowskiego w podróży do Flandrji z r. 1401-1402. Bibl. warsz. 1872, t. III, s. 58 — 73.

— Toż. Odb. [Warszawa 1872], s. 16.

68. **[Witold w. ks. lit.].** Codex epistolaris Vitoldi, Magni Ducis Lithuaniae, 1376-1430, collectus opera Antonii Prochaska. Cracoviae 1882, s. CXVI + 1113. (Monumenta medii aevi t. VI).

III. OKRES ZYGMUNTA I.

69. **Anzelm Polak bernardyn.** Terrae Sanctae et urbis Hierusalem apertior descriptio. W dziele Jana ze Stobnicy: „Introductio in Ptholomei cosmographiam cum longitudinibus et latitudinibus regionum et civitatum celebriorum". (Cracoviae 1512), 4°, knl. 2 + kl. 40 z mapą.

[Pierwszy polski opis Ziemi Świętej z lat 1507-8. Następne wydania łacińskie 1517 i 1519. Przekład polski Andrzeja Rymszy (Wilno 1595), dalsze wyd.: Lubcz 1617, Warszawa 1696 i 1698, Supraśl 1725.

Zob.: Bersohn Mathias. Kilka słów o polskich podróżnikach do Ziemi Świętej i ich dziełach. (Na podstawie dzieła T. Toblera). Bibl. warsz. 1868, t. IV. s. 1-12. — Toż. Odb. Warszawa 1868, s. 12 bez karty tytułowej].

70. **Hartleb Kazimierz.** Jan z Ocieszyna Ocieski, jego działalność polityczna i Dyaryusz podróży do Rzymu 1501-1548. Lwów 1917, s. 341.

Rec.: O. Halecki. Kwart. hist. 1918, s. 90 — 7.

[Zob.: Hartleb Kazimierz. Polskie dzienniki podróży w XVI w. jako źródła do współczesnej kultury, uwagi i przyczynki. Lwów 1920, s. IV + 86].

71. **Herberstein Sig.** (+ 1566, poseł w Moskwie 1517 i 1525). Rerum moscovitarum commentarii. Russiae et quae nunc eius metropolis, Moscoviae, brevissima decriptio et de religione eorum. Viennae 1549.

[Przedruk w zbiorze: Pistorii Pol. Hist. Cor. I].

72. **Kronika** od r. 1507 do 1541 spisana (Z rękopismu 1549 r.). W „Bibl. starożytnej pisarzy polskich" K. W. Wójcickiego, t. VI (Warszawa 1844), s. 2 — 38.

73. **Kuspinjan Jan,** starosta wiedeński. Dziennik zjazdu ces. Maksymiljana i trzech królów, węgierskiego, czeskiego i polskiego: Władysława, Ludwika i Zygmunta, w mieście Wiedniu dnia 17 lipca w roku po Chrystusie 1515 odbytego. (Przełożył z łacińskiego Stanisław Krompolc). W „Zbiorze pamiętników do dziejów polskich" Platera, t. I (Warsz. 1858), s. 60 — 93.

74. **Liske Ksawery.** Dwa djarjusze kongresu wiedeńskiego r. 1515. W t. I. „Archiwum Komisji hist." (Kraków 1878), s. 89—182.

75. **Łaski Stanisław** wojewoda sieradzki. Prace naukowe i dyplomatyczne. Wydane z rękopismów Muzeum Wileńskiego z przedmową Mikołaja Malinowskiego, oraz z dodatkiem dzieł Jana Tarnowskiego, z jedynego egzemplarza Bibljoteki Kórnickiej. Wilno 1864, s. VIII nl. + CLXIII + 315.

[Szereg relacyj, notatek i listów S. Ł. z czasów Zygmunta I, nadto tekst Kroniki Michała Konstantynowicza Janczara, z rękopisu niegdyś bibl. w Dereczynie].

Ocieski z Ocieszyna Jan zob. Hartleb Kazimierz.

76. **Zebrzydowski Andrzej** na Więcborku, biskup włocławski i krakowski. Korespondencja z lat 1546-1553, z przydaniem synodów r. 1547 i 1551, jako też innych dokumentów współczesnych, wydana przez Władysława Wisłockiego. (Acta historica... t. I.). Kraków 1878, s. XXXII + 579.

IV. OKRES ZYGMUNTA AUGUSTA.

77. **Baliński Michał.** Pamiętniki o królowej Barbarze, żonie Zygmunta Augusta. 2 tomy. Warszawa 1837, s. 121 + 98 i 347.

78. — Studja historyczne. Z ryc. litogr. Wilno 1856.

[M. in. „Dopełnienia pamiętników o królowej Barbarze", „Dodatki i świadectwa spółczesnych o rękopisach... do opisu wyprawy Cecorskiej" i t. d.].

79. **Barbara Królowa Polska.** Listy... (ze zbioru Tytusa Hrabi Działyńskiego). Dzienik warsz. t. IV (1826), s. 325 — 332.

[1 list do męża, 2 do Mikołaja Radziwiłła].

80. **Barbara Radziwiłłówna, królowa.** Nieznane listy... do Mikołaja Radziwiłła Rudego i do Zygmunta Augusta. Wydał Fr. Pułaski. Z facsimile listu królowej. Warszawa 1906, 4° s. 2 nl. + 9.

81. **Baranowski Władysław Tomasz.** Dwie peregrynacje z XVI wieku [Krzysztofa Pawłowskiego i Jana Goryńskiego]. Z rękopisu Bibljoteki Ord. Zamojskich wydał, wstępem i objaśnieniami opatrzył... Wyd. Tow. Nauk. Warszawskiego. Prace Komisji do badań nad historją liter. i oświatą. T. I (Warsz. 1914)), s. 245 — 289.

[Zob.: Goryński J. i Pawłowski Kaz.].

82. **Batowski Aleksander.** Sprawa z poselstwa Marcina Kromera do Ferdynanda Cesarza w latach 1558-1563. Lwów 1853, s. 60.

83. **Beschreybunge einer Reyse** oder eins Zuges (eins fürnemlichen Polnischen Herrn von Königklicher Polnischen Wirden (Botschafftweiss gen Constantinopel) und von dannen inn die Tartarey gezogen. Gedruckt zu Nürnberg, Gerlatz, 1517, 4°, k. nl. 32.

84. **Bongiovanni Bernardo.** Opisanie królestwa polskiego z roku 1560. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. I (Paryż 1864), s. 96 — 100.

85. **Broniowski M.** Bis in Tartariam nomine Stephani Primi Poloniae Regis Legati, Tartariae descriptio, ante hac in lucem nunquam edita cum tabula geographica eiusdem Chersonesus Tauricae etc. Coloniae Agrippinae 1595, fol., k. nl. 4, s. 75 i 2 mapy.

[Przedruk. kilkakrotnie].

86. **Commendoni Jan Franc.** Pamiętniki o dawnej Polsce z czasów Zygmunta Augusta, obejmujące listy Jana Fr. Commendoni do Karola Boromeusza. Z bibljoteki Barberyńskiej zebrał Jan Albertrandy. Z rękopismów włoskich i łacińskich wytłómaczył Józef Krzeczkowski. Wiadomość o życiu J. D. Commendoniego, tudzież potrzebne sprostowania i objaśnienia dodał Mikołaj Malinowski. 2 t. Wilno 1847-51, s. LVIII + 268 i 328.

[Z ostatnich lat Zygmunta Augusta oraz z czasów Henryka Walezego].

— (Gratiani Marja, legat papieski). Pamiętnik. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze", t. I (Warszawa 1822), s. 56 — 114, 198 — 229 i 245 — 251.

87. **Djarjusz podróży Zofji Jagiellonki** 1556 r., z rękopismu ogłosił Tymoteusz Lipiński. Bibl. warsz. 1847, t. I, s. 635 — 641.

88. **Dniewnik litowskich posłow** (1556 g.). W „Sborniku" kn. Oboleńskiego, nr. 5 (Moskwa 1838).

89. **Finkel L.** Podróż z Krakowa do Wilna w r. 1560. Kwart. hist. 1891, s. 200 — 2.

[Ślązaka Hansa Petracha].

90. **Górnicki Łukasz.** Dzieie w Koronie Polskiey, z przytoczeniem niektórych postronnych rzeczy, od roku 1538, aż do r. 1572, którego Król Zygmunt August umarł. Przez... Tykocińskiego i Wasilkowskiego Starostę spisane, Kraków 1637, 4°, k. nl. 4 + s. 192.

— Toż. Warszawa 1750, 4°, 1 ark. nl.;

— Toż. Warszawa 1754, 4°, k. 4, s. 237.

— Toż. (Edycja Tadeusza Mostowskiego. Wybór pisarzów polskich. Historja). Warszawa 1805, s. 269 — 482.

[W pierwszej połowie tomu: Kroniki polskie Stan. Orzechowskiego].

91. **Goryński Jan.** Peregrynacja do Ziemi Świętej. Z rękopisu Bibljoteki Ord. Zamojskich wydał, wstępem i objaśnieniami opatrzył Władysław Tomasz Baranowski. Wyd. Tow. Naukowego Warsz. Prace Komisji do badań nad historją liter. i oświaty. T. I (Warsz. 1914), s. 258 — 289.

[Ok. r. 1560].

92. **[Hozjusz S.].** Stanislai Hosii S. R. E. Cardinalis, Maioris Poenitentiarii, episcopi Varmiensis (1504-1579) et quae ad eum scriptae sunt epistolae etc. Editionem curaverunt Franciscus Hipler et Vincentius Zakrzewski. Tomus I, 1525-1550. Cracoviae 1879, s. LII + CLXIX + 476 z 1 heljograwiurą. — Toż. Tomus II, 1551-1558. Cracoviae 1888, s. XCI + 1119.

[Acta historica res gestas Poloniae illustrantia. T. IV i IX].

93. **Jewłaszewski Teodor.** Pamiętnik... nowogrodzkiego podsędka, 1546-1604. Wydał T[adeusz] L[ubomirski]. Warszawa 1860, 12°, s. 74.

— Dniewnik nowogrodzkago podsudka... 1564-1604. W wyd.: „Memuary, otnosiaszczijesia k istorji Južnoj Rusi", wypusk II (Kijew 1896), s. 1 — 39.

Komendoni zob. Commendoni.

Korycińscy zob. Kraszewski Kajetan.

94. **Kraszewski J. I.** Podróże i poselstwa polskie do Turcji, a mianowicie: Podróż E. Otwinowskiego 1557, Jędrzeja Taranowskiego, komornika j. k. m., 1569, i Poselstwo Piotra Zborowskiego 1568, przygotowane do druku z rękopismu przez... Wydanie Kazimierza Józefa Turowskiego. W Krakowie 1860, s. 82.

[Zob.: Otwinowski E., Taranowski J., Zborowski P.].

95. **Kraszewski Kajetan.** Raptularzyk rodziny Korycińskich od 1541 do 1649. Bibl. warsz. 1886, t. III, s. 230 — 247.

Rec.: L. Finkel. Kwart. hist. 1887, s. 358 — 9.

Kromer Marcin zob. Batowski Aleksander.

96. **Lippomano Aloizy.** Wyjątek z Legacji... do Polski za Zygm. Augusta. Z włoskiego. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 76 — 79.

— Relacja o Polsce z roku 1557. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. I (Paryż 1864), s. 64—68.

97. **Orzechowski Stanisław.** Annales. Adiunximus vitam Petri Kmitae. Dobromili 1611, k. 2 nl., s. 312 i k. 2 nl.

[Lat. 1548-62, Vita Kmitae od s. 265].

— Kroniki polskie od zgonu Zygmunta I-go. [W przekładzie Zygmunta Aleksandra Włyńskiego]. Edycja Tadeusza Mostowskiego. Warszawa 1805, s. 2 nl. + 267 z portr. Zygmunta Augusta.

98. **Otwinowski E.** Wypisanie drogi tureckiej, gdym tam z posłem wielkim, wielmożnym panem Andrzejem Bzickim, kasztelanem chełmskim, od króla Zygmunta Augusta posłanym, roku pańskiego 1557 jeździł. W wyd.. „Podróże i poselstwa polskie do Turcji" przez J. I. Kraszewskiego (Kraków 1860), s. 7 — 40.

[Zob.: Matkowić P. dr. Dva putopisa poljskih poslanstva u Carigrad, E. Otvinovskoga od god. 1557 i Andrijè Taranovskoga od god. 1569. Putovanja po balkanskom poluotoku XVI vieka. Odb. z t. CV. Rada jugoslav. Akademije znanosti i umjetnosti. Zagreb. 1891, s. 61].

99. **Radziwiłł Jerzy ks.** kardynał. Pamiętnik z lat 1556-1575, wydał Teodor Wierzbowski. Warszawa 1899, s. 40.

100. **Rękopism wychowańca i dworzanina** króla Zygmunta Augusta. W wyd. A. E. Koźmiana: „Wyciągi piotrowickie", cz. II (Wrocław 1845), s. 1 — 108.

[Lata 1571-1576].

101. **Ruggieri [Fulwjusz]** opat, nuncjusz papieski. Relacja o stanie Polski, złożona papieżowi Piusowi Czwartemu w r. 1568. W „Zbiorze pamiętników o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. III (Warszawa 1822), s. 5 — 25.

— Opis Polski w roku 1565. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apo-

stolskich o Polsce", t. I (Paryż 1864), s. 113 — 165.

102. — Sprawozdanie ze stanu Królestwa Polskiego złożone świętemu Piusowi V Papieżowi przez... Nuncjusza Apostolskiego na dworze Króla Zygmunta Augusta za swoim powrotem z Polski r. p. 1568. (Przekład z rękopismów włoskich przez Wład. Kulczyckiego). Czas, dod. mies., 1858, t. IV, s. 563 — 625.

— Relacja o stanie Polski złożona papieżowi Piusowi V przez... nuncjusza jego u dworu króla Zygmunta Augusta roku 1568. W wyd. „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. I (Paryż 1864), s. 165 — 216.

103. **Schweinichen Hans.** Pamiętnik... do dziejów Szlązka i Polski 1552-1602. Przekład skrócony Hier. Feldmanowskiego. (Bibl. pamiętników i podróży po dawnej Polsce t. II). Drezno 1870, s. VIII + 239.

[Zob.: Godebski Xawery. Pamiętniki Hansa Szlązaka z XV wieku. Paryż 1847, s. 24].

104. — Bytność Henryka księcia Lignickiego w Polsce w 1569 roku (Z Pamiętników Jana Szwajnocha). Kronika wiad. kraj. i zagr. 1857, nr. 162.

105. **Skarga Piotr ks.** Listy... z lat 1566-1610. Podług autografów wydał i objaśnił ks. Jan Sygański T. J. Kraków 1912, s. 2 nl. + VII + 1 nl. + 330.

Rec.: A. Brückner. Kwart. hist. 1913, s. s. 119 — 123; St. Kot, tamże, 1913, s. 373 — 8.

106. **Taranowski Jędrzej.** Krótkie wypisanie drogi z Polski do Konstantynopola, a z tamtąd zaś do Astrachania zamku moskiewskiego, który leży na wschód słońca ku granicom perskim. Przytem jako wojsko tureckie, które jeździło pod Astrachań, roku 1569 zginęło. K'temu sprawa tatarskiego wojska w ciągnieniu. To wszystko przez p. .... komornika króla j. m., który tam wszędy zjeździł i od j. królewskiej m. posłany będąc, wypisano. W wyd.: „Podróże i poselstwa polskie do Turcji" przez J I. Kraszewskiego (Kraków 1860), s. 41 — 63.

107. **Wypis z relacji** o Królestwie Polskiem przez posła weneckiego w r. 1560. W „Zbiorze pamiętników histor. o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. V (Puławy 1830), s. 346 — 351.

108. **Zapiski Litwina,** sługi i wychowańca Zygmunta Augusta. Bibl. Ossolińskich, t. XI (1868), s. 274 — 280.

[Z lat 1560-1593].

109. **Zborowski Piotr.** Relacja poselstwa pana wojnickiego królowi j. mości w Warszawie. (P... Z..., syna Marcina, który posłował do Turcji w r. 1568). W wyd.: „Podróże i poselstwa polskie do Turcji" przez J. I. Kraszewskiego (Kraków 1860), s. 65 — 82.

110. **Zygmunt August.** Listy oryginalne i poufałe... do Mikołaja Radziwiłła. W „Zbiorze pamiętników hist. o dawnej Polsce" J. U. Niemcewicza, t. I. (Warszawa 1822), s. 390—484.

[Z lat 1547-1551].

111. — Listy oryginalne... do Mik. Radziwiłła Czarnego, z autentyku spisane i wydane przez St. Aug. Lachowicza. Wilno 1842, knl. 3, s. III + 323.

112. — Listy tajne króla polsk... do Stanisława Hozjusza posła

Rzplitej polskiej na dworze rzymskim w r. 1549 i 1550 umówionemi znakami pisane. Z oryginałów zachowanych w bibljotece uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, odczytał Józef Łepkowski. Wiedeń. J. Sobiński w Wadowicach, 1850, 4°, ark. 2, fol. ark. 1 (litogr.).

— Geheime Briefe des Königs von Polen... an Stan. Hozyus, Gesandten am röm. Hofe des Kaisers Karl V in Jahre 1549 und 1550 mit kryptogr. Zeichen geschrieben, entziffert von J. Łepkowski. Wadowice, Sobiński, 1850, 4°, s. 14, fol. str. 4 (litogr.).

V. OKRES HENRYKA WALEZEGO I STEFANA BATOREGO

113. **Albertrandy Jan Chrzciciel.** Panowanie Henryka Walezjusza i Stefana Batorego Królów Polskich, wyjęte z rękopismów... biskupa zenopolitańskiego, przez Żegotę Onacewicza, prof. historji przy uniw. Wileńskim (z wizerunkami). Tomów 2. Warszawa 1823, s. 319 + 5 nl. i 570 + XLVII + 19 nl. z 3 ryc.

[O Stefanie Batorym — przekład skrócony R. Heidensteina].

— Toż. Z dołączeniem pamiętników historji Stefana Batorego dotyczących i listu Jerzego Chiakora Sekret. Król., opisującego ostatnie chwile tego monarchy. Kraków 1849, k. nl. 3, s. 428 + spisu k. nl. 4.

— Toż. j. w. Kraków 1860, s. VIII + 461 + k. X.

— Toż. Z rękopismów Albertrandiego z dołączeniem pamiętników, odnoszących się do Stefana Batorego a zebranych przez Edw. hr. Raczyńskiego. Wyd. K. J. Turowskiego. Kraków 1861, s. 513.

114. **Alembek Jan.** „Imionnik" z r. 1582... aptekarza. Wydał Adam Chmiel. Odb. z „Nowego Czasopisma aptekarskiego". Lwów 1920, s. 11.

115. **Anna Jagiellonka.** Listy... królowej polskiej (przepisane z autografów). Dzien. warsz. 1853, nr. 173, 197 i 221.

[Z lat 1574-1595 .

Zob.: Przeździecki Al. Jagiellonki polskie XVI w. 5 t. Kraków 1868—78.— Bartoszewicz J. Anna Jagiellonka. 2 t. w jednym. Kraków 1882].

116. **Choisnyn Jan de Chatteleraud.** Discours au vray, de tout ce qui s'est faict et passé pour l'entiere negociation de l'election du roy de Polongne, diuisé en trois livres. A Paris M D L XX III, k. 124.

— O elekcji Henryka Walezjusza na króla polskiego. Pamiętniki Jana Szoanę sekretarza Mąluka biskupa Walencji i radcy tajnej rady królewskiej XVI wieku. Przełożył z francus. Winc. Turski [Adam Kaz. Czartoryski]. Wilno 1818, s. XLVI + 336 + 6 nl. z wizerunkiem Henryka Walezjusza.

117. **Chomętowski Władysław.** Pielgrzymki Polaków do Ziemi Świętej i sąsiednich krain przez... 1. Pielgrzymka do Ziemi Świętej Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła. 2. Podróże po Europie, Azji i Afryce Tomasza Stanisława Wolskiego. Warszawa 1874, s. 136.

118. **Finkel Ludwik dr.** Opis Rzeczypospolitej Polskiej z roku 1574-go, według relacji Ludwika

Gonzagi, ks. de Nevers i Rhétel. Bibl. warsz. 1877, t. IV, s. 169 — 191, 376 — 393.

119. **Gołębiowski Seweryn.** Wezwanie na tron króla Henryka. Opowiadanie ułożone z dyaryusza utrzymywanego przez dworzanina Andrzeja Górki, kasztelana międzyrzeckiego. Bibl. warsz. 1853, t. I, s. 409 — 422.

120. **Gorecki Leonard.** Descriptio belli Ivoniae, voievodae Valachiae, quod anno 1574 cum Selimo II gessit. Frankofurti 1578.
— Opisanie wojny Iwona hospodara z Selimem i cesarzem tureckim. Przeł. Wł. Syrokomla. (Dziejopisowie Krajowi t. VIII). Petersburg 1855, s. V + 44.

121. **Haraburda Michał.** Relacja poselstwa... do w. kniazia Iwana Groźnego, 1572-1573. W „Skarbcu historji polskiej" K. Sienkiewicza, t. II (Paryż 1840), s. 63 — 77.
— Poselstwo moskiewskie przez... sprawowane dnia 29 grudnia 1572 roku. Oręd. nauk. 1844, nr. 48.
— Poselstwo [do wielkiego kniazia] moskiewskiego przez... sprawowane dnia 29 grudnia w roku 1572. W t. III „Zbioru pamiętników do dziejów polskich" Włodz. hr. Broel-Platera (Warszawa 1859), s. 58 — 65.

122. **Heidenstein R.** De bello Moscovitico commentariorum libri VI. Cracoviae 1584, folio, s. 267 + 1.
— Toż. Basileae 1588, 4°, s. 184.
[Dzieło to weszło do tegoż „Rerum polonicarum libri XII", jako księgi III — VI].
— Pamiętnik o wojnie moskiewskiej w 6 księgach, tłumaczył Jan Czubek. Lwów 1894, s. 312 z mapą i 2 planami.

123. — Rerurm polonicarum ab excessu Sigismundi Augusti libri XII. Francofurti ad Moenum 1672, folio, k. 4, s. 388 z ryciną.
[Doprow. przez syna do r. 1603].

124. **Lippomano Hieronim,** nuncjusz papieski. Relacja o stanie Polski z r. 1575. W „Zbiorze pamiętników o dawnej Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. III (Warszawa 1822), s. 26 — 34.
— Relacja o Polsce z roku 1575 przez posła weneckiego. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce, t. I (Paryż 1864), s. 238 — 287.

125. **Lubieniecki Andrzej.** Poloneutichia. Bibl. nauk. Zakładu im. Ossolińskich 1842.
— Toż. Z rękopismu... zebrał Al. Batowski. Lwów 1843.
[Obok kroniki od pocz. XVI w. wspomnienia z czasów panowania Stefana Batorego i Zygmunta III].

126. **Müller Laurentius.** Polnische, Liffländische, Moschowiterische, Schwedische und andere Historien, so sich unter diesem jetzigen König zu Polen zugetragen. Leipzig MDLXXXV, kart. 52 nl.
— Pamiętniki Milerowe do panowania St. Batorego, Króla Polskiego, W. Ks. Litewskiego, Rus., Prus., Mazow., Żmudzkiego, Inflantskiego, a Księcia Siedmiogrodzkiego, ku pospolitemu pożytkowi na ojczysty język wyłożył I. I. Lipiński. Poznań i Trzemeszno 1840, s. II + 169.

127. **Orzelski Joannes,** castel. Rogozn., capit. Costens. Annales domus Orzelsciae per... conscripti

Anno Dom. MDCXI. Z 3 ryc. Posnaniae 1852, 4°, k. nl. 18, tabl. 3.
[Z przedmową T. Działyńskiego].

— Roczniki domu Orzelskich przez..., kasztelana rogozińskiego, starostę kosteńskiego, spisane r. p. 1611. (Przełożył z łacińskiego S. B.). W t. IV „Zbioru pamiętników do dziejów polskich" Włodz. hr. Broel-Platera (Warszawa 1859), s. 101 — 120.

128. **Orzelski Świętosław.** Pamiętnik. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. I (Warszawa 1822), s. 114 — 141; 164 — 173 i 252 — 276.

129. — Bezkrólewia ksiąg ośmioro, czyli Dzieje Polski od zgonu Zygmunta Augusta r. 1572 aż do r. 1576 etc. Przełożył... przypisami i życiorysami uzupełnił Włodzimierz Spasowicz. 3 tomy. Petersburg 1856.
[Z r. 1572 po zgonie Zygmunta Augusta, wjazd i koronacja króla Henryka].
[Oryg. łac. p. t.: ‚Interregni Poloniae libri VIII" — dotychczas niewydany].

130. **Piotrowski Jan ks.** Oblężenie Pskowa w roku 1581. Dziennik... sekretarza J. K. M. Stefana Batorego, od dnia 20 stycznia 1581 roku do dnia ostatniego grudnia tegoż roku. Ogłosił ks. Ignacy Polkowski. Album Muzeum Narodowego w Rapperswyllu. Rok 1876 (Lwów 1876), s. 71 — 119.

— Dziennik wyprawy Stefana Batorego pol Psków. Wydał A. Czuczyński. Kraków 1894, s. XVI + 240.

— Kojałowicz. Dniewnik posliedniago pochoda Stiefana Batorja na Rossiju (Osada Pskowa) i dipłomaticzeskaja pierepiska togo wremieni, otnosiaszczajasia gławnym obrazom k zakluczenju Zapolskago mira (1581-1582). S—Pet. 1867.

131. **Polkowski Ignacy ks.** Sprawy wojenne króla Stefana Batorego, djarjusze, relacje, listy i akta z lat 1576—1586, zebrał i wydał.. (Acta historica..., t. XI). Kraków 1887, s. XXXI + 430.

132. **Possewin Antoni.** Djarjusz negocjacyj o pokój między Moskwą a Polską zawarty w Kiwerowej Horce dnia 15 stycznia 1582 roku (z łacińskiego). W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. I (Paryż 1864), s. 386 — 419.

133. — Livoniae Commentarius, Gregorio XIII P. M. ab Antonio Possevino S. J. scriptus, nunc primum editus, e codice Bibliothecae Vaticanae, addito proemio et adspersis nonnullis annotationibus. Accedunt: ejusdem litterae ad Nominatum Episcopum Vendensem Abbatem Trzemesnensem, et Regis Stephani Bathorei instructio, Georgio Radzivilio, totius Livoniae Praefecto, ad provinciae hujus regimen data, nec non ejusdem Regis litterae ad J. D. Solikowski de curandis Rigae templis catholicis. Rigae 1852, 4°, s. XIV + 37.
Rec.: Juljan Bartoszewicz. Bibl. warsz. 1852, t. II, s. 331 — 341.

134. **Pybrac.** Wypis z życia Guy du Faur, dziedzica na..., radcy tajnego i prezydenta parlamentu paryskiego, będącego w Polszcze z Królem Henrykiem, wydano w Paryżu r. 1617. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. I (Warszawa 1822), s. 280 — 294.

135. **[Radziwiłł Mikołaj Krzysztof.]** Hierosolymitana Peregrinatio Illustrissimi Domini Nicolai

Christophori Radzivili, Ducis in Olika, Nyeswiesz, Comitis in Szydlowiec, Mys etc. IV Epistolis compraehensa, ex idiomate Polonico in Latinam linguam translata et nunc primum edita. Thoma Tretero Custode Varmiensi Interprete. Brunsbergae 1601, 4°, k. 6 + s. 304, indeks i errata k. 5.

[Następne wydania łacińskie: Antwerpja 1614, 1753 i 1756; przekład niemiecki: Moguncja 1603].

— Peregrinacja abo pielgrzymowanie do Ziemie Święte... Mikołaja Christofa Radziwiłła... przez Jego Mości X. Tomasza Tretera językiem łacińskim napisana y wydana. A przez ks. A. Wargockiego na polski język przełożona. Kraków 1607, 4°, knl. 4 + str. 356.

[Nast. wyd. polskie 1611, 1617, 1628, 1683, 1745 i 1745, ostatnie 1925].

Zob.: [Bartoszewicz Juljan]. Oryginał podróży do Ziemi Świętej księcia Radziwiłła Sierotki. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1859, nr. 79. (O odkryciu rękopisu polskiego przez ks. Ignacego Polkowskiego)].

— Peregrynacja do Ziemi Świętej (1582-1584). Wydał Jan Czubek. (Arch. do dziejów lit. i ośw. w Polsce, t. XV, cz. II). Nakł. Ak. Umiej. Kraków 1925, s. XVI + 171 + 1 nl.

— Pochoždienje w ziemlu światuju 1582-1584. Pod redakcijej P. A. Giltiebrandta. (Priłożenje w XV tomu imp. russk. gieogr. obszcz.) 1879, s. 253.

136. **[Reszka St.].** Stanislai Rescii Diarium 1583-89. Ed. Joannes Czubek. (Archiwum do dziejów liter. i oświaty w Polsce, t. XV, cz. I.) Nakł. Ak. Umiej. Kraków 1915, s. XXIV + 278.

Rec.: Cz. Nanke. Kwart. hist. 1918, s. 353 — 8; ks. Czaplewski. Zapiski Tow. Nauk. Tor. 1916, nr. 10, s. 174 — 6.

Rudolfini Dominik zob. Wołyński Artur.

137. **Rywocki Maciej.** Księgi peregrynackie 1584 — 87, wydał J. Czubek. Odb. z t. XII Arch. do dziejów liter. i ośw. Kraków 1910, s. 88.

Rec.: K. Hartleb. Kwart. hist. 1919, s. 566 — 7.

138. **Solikowski J. D.** Commentarius brevis rerum Polonicarum a morte Sigismundi Augusti Poloniae Regis. Dantisci 1647, 4°, knl. 8 + str. 231.

— Krótki pamiętnik rzeczy polskich od zgonu Zygmunta Augusta, zmarłego w Knyszynie 1572 r. w miesiącu lipcu, do r. 1590. Przełożył z łacińskiego i życiorysem Autora poprzedził Władysław Syrokomla. Petersburg i Mohylew 1855, s. 4 nl. + XIX + 97 + 5.

Rec.: Jul. Bartoszewicz Bibl. warsz. 1856, IV, 388 — 93.

139. **Warszewicki Krzysztof.** Rerum polonicarum libri tres. W wyd. T. Wierzbowskiego: „K. W. niewydane pisma" (Warszawa 1883), s. 3—43.

[Dzieje bezkrólewia po Zygmuncie Auguście].

— Niewydane pisma, listy do znakomitych ludzi tudzież inne dokumenty, odnoszące się do jego życia i działalności, wraz ze spisem dzieł tegoż autora, dotąd drukiem ogłoszonych, zebrał i wydał Teodor Wierzbowski. Warszawa 1883, s. VII + 276 + 1 nl.

140. **Wielewicki Jan ks. S. J.** Dziennik spraw Domu zakonnego OO. Jezuitów u św. Barbary w Krakowie. T. I, od r. 1579-1599, wydał Józef Szujski. Kraków 1881, s. VIII + 273.

— Toż. T. II, od r. 1600-1608, wydał ks. Wład. Chotkowski. Kraków 1886, s. VIII + 285.

— Toż. T. III, od r. 1609-1619, wydał ks. Wład. Chotkowski. Kraków 1889, s. XV + 366.

— Toż. T. IV, od r. 1620-1629, wydał z rękopisu ś. p. Stefana Muczkowskiego ks. Wład. Chotkowski. Kraków 1899, s. XIII + 371.

[Scriptores rerum polon., t. VII, X, XIV i XVII].

Rec.: F. Bostel. Kwart. hist. 1887, s. 342 — 4; A. Karbowiak, tamże, 1901, s. 67 — 8.

141. **Wołyński Artur dr.** Wspomnienia z przeszłości. I. Dominik Rudolfini. Kłosy 1878, I, s. 3 i 28.

[Listy D. R. z Polski z lat 1580-82].

142. **Zamoyski Jan.** Archiwum... Kanclerza i Hetmana Wielkiego Koronnego. 3 tomy.

[T. I. (1553-1579). Wydał dr. Wacław Sobieski. Warszawa 1904, s. XLIX + 4 nl. + 530. T. II. (1579-1582). Wydał dr. Józef Siemieński. Warszawa 1909, s. XXX + 445. T. III. (1582-1584). Wydał dr. Józef Siemieński. Warszawa 1913, s. XL + 568.

Rec.: E. Kuntze. Kwart. hist. 1910, s. 663 — 9; tamże, 1916, s. 152 — 162; J. K. Kochanowski, Książka 1914, nr. 8 — 12.

143. — Listy... do Radziwiłłów od roku 1574-1602, podał W. Nehring. Kwart. hist. 1890, s. 236 — 257, 494 — 512.

144. **Zelner Krzysztof ks.** Kronika..., mansjonarza kościoła Panny Marji, obejmująca zdarzenia z końca XVI i początku XVII w. Wydał A. Grabowski. Kraków 1835, s. 1—33.

[Z lat 1582 — 1611 w Krakowie].

VI. OKRES ZYGMUNTA III.

145. **Aldobrandini Hipolit.** Djarjusz legacji do Polski kardynała... który był potem papieżem pod nazwiskiem Klemensa VIII. Roku 1588-1589. W wyd. „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1864), s. 4—38.

146. **Annibal z Kapui.** Listy... arcybiskupa neapolitańskiego, nuncjusza w Polsce, o bezkrólewiu po Stefanie Batorym i pierwszych latach panowania Zygmunta III do wyjścia arcyksięcia Maksymiljana z niewoli. Z rękopismu bibljoteki Brancacciana w Neapolu wybrał i przetłumaczył z języka włoskiego na polski i wydał Aleksander Przezdziecki. Z dodatkiem objaśnień historycznych i kilku dokumentów, tyczących się tejże epoki dziejów polskich, oraz z 10 podobiznami: podpisów osób znakomitych. Warszawa 1852, s. XV + 275.

[52 listy z lat 1587-89].

Rec.: Bartoszewicz J. Dzien. Warsz. 1853, nr. 75, 77 i 80; Bibl. warsz. 1852, II, 87-93.

147. **Anonim.** Diarjusz Peregrynacji włoskiej, hiszpańskiej, portugalskiej (1595). Wydał Jan Czubek. (Arch. do dziejów lit. i ośw. w Polsce serja II, t. I). Kraków 1925, s. XII + 109 + 3 nl.

148. **Awierko Gabrjel, Awierko Stefan, Czarnowski Jan i Pancerny Michał,** mieszczanie witebscy. Kronika witebska (1578-1768). W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia w istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 213 — 236.

[Kronika druk. w oryginale t. j. w jęz. polskim. Na wstępie zawiera szereg

dawniejszych wiadomości, przepisanych z innych kronik. Wspólny dla całości tytuł ros. brzmi: „Witiebskaja letopiś' sostawlennaja witiebskimi mieszczanami: Michaiłom Pancyrnym 896-1709, Iwanom Czarnowskim 1601-1757, Gawriiłom Kiriłowiczem Awierkoju i Stiepanom Gawriiłowiczem Awierkoju 1578-1768"].

149. **Bielski Samuel.** Djarjusz anno 1609. Tyg. petersb. 1842, nr. 21, 23 i 37.

— Toż. Pierewod s polskago Sier. Iwanowa. [Oryginał i przekład]. Izdał ks. M. A. Oboleńskij. Cztienja, rok III (1847 — 48), t. VI, s. 1 — 24.

150. **Borsza Stanisław rotm.** Wyprawa cara Moskiewskiego Dymitra do Moskwy z Gerzim Mniszkiem (!), woiewodą Sendomirskim y z inszym rycerstwem („Pochod caria Dimitrja Samozwanca w Moskwu"). W wyd. „Russkaja istor. bibl." t. I (S.-Pet. 1872), s. 364 — 426.

151. **Burski Adam.** Listy... profesora Akademji Zamoyskiej. Ogłosił Józef Przyborowski. Bibl. warsz. 1884, t. II, s. 321 — 331.

[5 listów z lat 1597-1612].

Bussow Conrad zob. Skazanja sowrem. o Dimitrji Samozwancie (t. I).

152. **Chodkiewicz Jan Karol.** Korespondencje... poprzedzone opisem rękopismów z archiwum radziwiłłowskiego, znajdujących się w Bibljotece ordynacji Krasińskich, połączonej z Muzeum Konstantego Świdzińskiego. Opracował i opisał Wł. Chomętowski. Warszawa 1875, s. 4 nl. + 193 + 2 nl.

153. **Cini Alessandro.** Historia delle sollevationi notabili seguite in Polonia gl' anni del Signore 1606, 1607 e 1608 e dell'atiani Heroiche, e memorabili impolse satte in Moscouia dall' innittissimo Sigismondo III, Rè del Gran Regno di Polonia è de Sueti, Gotti, è Vandal Rè Hereditario. Done si scopre, e conosce il gran valore, e sapere dell'istesso Rè e insieme si veggono mutationi di stato, e di fortuna, è la potenza de Moscouiti. Opera curiosa, e di molta vi lita non solo a qualsinoglia Principe, e Gran Monarca, ma ancora a tutti i loro Officiali e Ministri. Del Sig... da Pistoia. In Pistoia 1627, s. 44 nl. + 266 + 191.

154. **Czołowski Aleksander.** Dwa djarjusze najazdów tatarskich na Ruś z r. 1618 i 1624. Kwart. hist. 1892, s. 93—99.

Dod.: Finkel L., tamże, s. 99-100.

155. **de la Ville sieur de Dombasle Pierre.** Krótka powieść o tem, co się zdarzyło na Moskwie od panowania Iwana III do Szujskiego r. 1611. Przekład polski w „Skarbcu historji polskiej" K. Sienkiewicza, t. I (Paryż 1839), s. 290 — 310.

156. **Dembołęcki z Konojad Wojciech ks.** Przewagi elearów polskich, co ich niegdy Lisowczykami zwano, które czynili w państwach cesarskich przeciwko heretykom za czasów niezwyciężonych monarchów Ferdynanda II cesarza chrześcijańskiego i Zygmunta III króla polskiego i szwedzkiego etc. etc. w leciech pańskich od 1619 aż do 1623, krótko naprędce zgromadzone. Poznań 1623, 4°, k. nl. 5 + s. 150 + 1 k. nl.

— Toż. Puławy 1830, s. 254.

— Toż. p. t. Pamiętniki o lisowczykach czyli Przewagi elearów polskich (r. 1619-1623). Kraków 1859, s. 127 + 28.

157. **Dębołęcki z Konojad Andrzej.** Pamiątka bojów moskiewskich od... w druk podana. Roku Pańskiego MDCXXXIII w Thoruniu k. nl. 18.

[Wspomnienia wierszem o walkach z Moskwą za Zygmunta III].

158. **Diveky Adrjan dr.** Z podróży węgrów w Polsce. Ziemia 1911, s. 718, 737, 757, 788, 805 i 846.

[I. Podróż Adama Kiralyego w r. 1711 z Munkaczu przez Lwów i Warszawę do Gdańska. II. Podróż Marcina Csombora w r. 1618 przez Warszawę do Torunia].

159. **Diarjusz albo summa spraw i dzieł wojska kwarcianego w Prusiech** na usłudze Jego Królewskiej Miłości przeciwko Gustawowi książęciu Sudermańskiemu będącego w latach 1626, 1627 i 1628. W zbiorze St. Przyłęckiego: „Pamiętniki o Koniecpolskich" (Lwów 1842), s. 11 — 41.

160. **Djarjusz ekspedicji ukraińnej z Kozakami zaporoskiemi** w roku 1625. W „Zbiorze pamiętników histor. o dawney Polszcze", t. VI (Lwów 1833), s. 143 — 162.

161. **Djarjusz expedycji wojska polskiego pod Chocimem** przeciwko Osmanowi Cesarzowi tureckiemu anno Domini 1621. (Ze współczesnego rękopisu). Przyj. ludu 1844, t. XI.

162. **Djarjusz komissji albo ekspedicji** przeciwko wojsku Zaporoskiemu 1625. W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 101 — 112.

[Toż w przekładzie ros. w wyd.: „Memuary, otnos. k istorji južnoj Rusi" (Kijew 1896), s. 127-147].

* Rec.: Linniczenko J. Kwart. hist. 1888, s. 280.

163. **Djarjusz Kommissji z Moskwą,** pod stolicą moskiewską, po expedycji królewicza Imci Władysława polskiego w roku 1617. W „Zbiorze pamiętników histor. o dawney Polszcze", t. VI (Lwów 1833), s. 269 — 281.

164. **Djarjusz pisany podczas oblężenia Smoleńska przez** Zygmunta III [1609 r.]. Ogłosił Romuald Podbereski. Athenaeum (wil.) 1842, t. IV, s. 82 — 98.

165. **Djarjusz poselstwa moskiewskiego,** wysłanego do Warszawy z końcem r. 1611. W wyd. A. Hirschberga: „Polska a Moskwa w pierwszej połowie wieku XVII" (Lwów 1901), s. 333 — 384.

[Z rękopisu współczesnego, przechowywanego w Sztokholmie].

166. **Djarjusz spraw pod Smoleńskiem** in Januario 1610. (Wypisany z rękopismu p. t.: „Akta od śmierci Stefana Batorego", z bibljoteki niegdyś puławskiej). Bibl. nauk. zakł. im. Ossolińskich 1847, t. II, s. 409 — 417.

167. **Djarjusz wojny tureckiej,** która się toczyła r. 1621, dostatecznie wypisany. W wyd.: Starożytności histor. polskie" A. Grabowskiego, t. I (Kraków 1840), s. 131 — 146.

168. **Dorohostajski Monwid Krzysztof** (1611). Pamiętnik czyli porządek według którego aby się małżonka moja i czeladź przy niej będąca sprawowała, do zwrócenia onego taki a nieinakszy mieć chcę koniecznie. W dodatkach do „Piśmiennictwa polskiego" W. A. Maciejowskiego (Warsz. 1852), s. 277 — 283.

169. **Duodo Pietro.** Zdanie sprawy... posła weneckiego do Polski w r. 1592. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Pol-

szcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 79 — 92.

170. **Dyamentowski Wacław.** Djarjusz... (1605 — 1609). W wyd. A. Hirschberga: „Polska a Moskwa w pierwszej połowie wieku XVII" (Lwów 1901), s. 1 — 166.

[Według W. Kętrzyńskiego autorem tego Djarjusza jest Abraham Rożniatowski].

171. **Dziennik wyjazdu naszego na Pospolite Ruszenie r. 1621.** W wyd.: „Starożytności histor. polskie" A. Grabowskiego, t. I (Kraków 1840), s. 147 — 154.

172. **Gaetani Henricus.** Relatio Legationis Polonicae cardinalis... facta in Consistorio secreto post ejus reditum, anno 1597. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1864), s. 66 — 74.

[Zob. Mucante Gio. Paulo].

173. **Gołębiowski Seweryn.** Pamiętnik o Stanisławie Koniecpolskim. Bibl. Warsz. 1854, t. II, s. 401.

174. **Hirschberg Aleksander.** Polska a Moskwa w pierwszej połowie wieku XVII. Zbiór materjałów do historji stosunków polsko-rosyjskich za Zygmunta III. Lwów 1901, s. VII + 399 + 1 nl.

[Treść: Djarjusz Wacława Dyamentowskiego. — Dziennik Jana Piotra Sapiehy. — Djarjusz poselstwa moskiewskiego, wysłanego do Warszawy z końcem r. 1611].

175. **Historja Dmitra fałszywego.** (Dniewnik sobytij, otnosiaszczichsia k Smutnomu wremieni, 1603-1613 gg., izwiestnyj pod imieniem Istorji Łożnago Dimitrja). W wyd.: „Russkaja istoricz. bibl." t. I (S.-Pet. 1872), s. 81 — 364.

[Przypuszczalnie pisany przez chor. Budziłę. Tekst w oryg. polskim i w przekładzie ros.].

176. **Jazkowski.** List do pana podkomorzego bełzkiego po ostatniem rozgromieniu taboru woyska naszego w Wołoszech, niedaleko za Dniestrem od Mohilowa; z Boryssowa 25 paźdź. 1620. Pszczółka krak. 1822, t. I, s. 69 — 78.

177. **Józefowicz Jan** kanonik lwowski. Kronika wypadków na Rusi południowej 1624-1700. (Letopiś sobytij w južnoj Rusi). W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 113 — 212.

178. **Karbowiak A.** Ułamek pamiętnika profesora uniwers. krakowskiego z początku XVII w. Kwart. hist. 1900, s. 221 — 229.

[Notatki łac. ks. Marcina Gilewskiego z lat 1572 — 1606].

179. **Kętrzyński Wojciech.** Djarjusze Wacława Dyamentowskiego i Marcina Stadnickiego o wyprawie cara Dymitra. Przegląd hist., VII (1908), s. 265 — 275.

— Toż. Odb. Warszawa 1909, s. 13.

[„Ostateczny rezultat poszukiwań przedstawia się tak: t. zw. djarjusz Marcina Stadnickiego jest dziełem Abrahama Rożniatowskiego. Wacław Dyamentowski był niegdyś w posiadaniu rękopisu, zawierającego „Djarjusz", ale nie był jego autorem, autorem zaś jego był prawdopodobnie także Abraham Rożniatowski, który krótko po powrocie z niewoli osobisty swój pamiętnik i djarjusze innych dworzan wojewodzinych, które mu były przystępne, złączył w jedną całość, przedstawiającą obok Niemojewskiego, dokładny obraz zdarzeń ówczesnych polsko-moskiewskich"].

180. **Kijewskaja letopiś** 1241-1621. W wyd.: „Sbornik letopisiej otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 71 — 92.

181. **Kobierzycki Stanisław** Historia Vladislai, Poloniae et Sueciae principis, ejus natales et infantiam, electionem in magnum Moscoviae ducem... usque ad excessum Sigismundi III. Dantisci 1655, 4°, k. 6, s. 952.

182. — Wyprawa Władysława królewicza do Rosji r. 1617-1618. Przekład J. Boryczewskiego na jęz. ros. Syn Otieczestwa 1842, nr. 3 — 5.

183. **Kochowski Wespazjan.** Pamiętniki do panowania Zygmunta III, Władysława IV i Jana Kazimierza. Z rękopismu wydał K. W. Wójcicki. Z facsimilami. 2 tomy. Warszawa 1846, s. III + 288 i 235.

[Jest to część I dzieła, wydanego pierwotnie przez Raczyńskiego p. t. „Historja panowania Jana Kazimierza", obejmującego przekłady z Piaseckiego i Kochowskiego[.

184. **Kołaczkowicz Stanisław.** Pamiętnik aptekarczyka lwowskiego... z pobytu w Moskwie w pamiętnym roku 1606. Ogłosił Wł. Łoziński. Kwart. hist. 1893, s. 189.

[Przekład ros. p. t.: „Zapiski o sobytjach 1606 g. w Moskwie". Żurnał min. nar. prosw., t. V].

Koniecpolski Stanisław zob. Gołębiowski Seweryn.

Koniecpolscy zob. Przyłęcki Stan.

185. **Korespondencje dziejowe** od 1628 do 1666 roku. W t. IV „Zbioru pamiętników do dziejów polskich" Włodz. hr. Broel-Platera (Warszawa 1859), s. 130—172.

186. **Kraszewski J. I.** Notatki lekarza w czasie morowego powietrza we Lwowie 1623 r., ogłosił... Athenaeum (wil.) 1850, t. III, s. 209 — 226.

187. **Kuszewicz Samuel.** Poselstwo xięcia Zbarawskiego do Turek w r. 1622, przez... po łacinie pisane, dziś przełożone po polsku, wraz z opisaniem rewolucji w Carogrodzie i zamordowania sółtana Osmana, z dopełnieniem z Twardowskiego. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. II (Warszawa 1822), s. 300 — 340.

188. **[Lassota Erich].** Schottin Reinhold. Tagebuch des... von Steblau. Halle 1866, s. VIII + 230.

[Ob.: Zakrzewski Winc. dr. Pamiętnik E. L. Dzien. liter. 1870, nr. 8-11. — E. L., Niemiec pochodzenia polskiego, przebywał kilkakrotnie w Polsce w latach 1585-94].

— Putiewyja zapiski... otprawlennago rimskim impieratorom Rudolfom II k zaporożcam w 1549 g. Pierewod i primieczanja F. Bruna. S.-Pet. 1873, s. 95.

189. **Letopisiec** ili opisanje kratkoje znatniejszich diejstw i słuczajew, czto w kotorom godu diejałosia w Ukraini małorossijskoj obieich storon Dniepra i kto imienno kogda hetmanom był kozackim (1506-1737). W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 1 — 70.

190. **Lubomirski Stanisław.** Djarjusz wojny polskiej z Turkami pod Chocimem r. 1621. W „Pamiętnikach o wyprawie chocimskiej", Żegoty Paulego (Kraków 1853), s. 65 — 103.

191. **Łaszewski Michał.** Pamiętniczek (ok. r. 1627). Wydał dr. Wojciech Kętrzyński. Rocznik Tow. Nauk. w Toruniu, t. XIII, s. 29 — 41.

192. **Ławicki Andrzej.** „Iz smutnago wremieni". Dniewnik... Wyd. P. Pierling. Russk. Starina 1900, z. XII.

— Toż. W zbiorze P. Pierlinga: „Iz smutnago wremieni. Statji i zamietki" (S.-Pet. 1902).

[A. Ł., jezuita, zmarły 1631 r. w Krakowie, za czasów Dymitra przebywał w Moskwie. Dziennik jego, pisany po łacinie, obejmujący wypadki w Moskwie od sierpnia 1604 do grudnia 1605 r., z Archiwum Watykańskiego ogłoszony tu został w przekładzie rosyjskim].

Rec.: A. Hirschberg. Kwart. hist. 1902, s. 656.

193. **Łubieński Stanisław.** Opera posthuma etc. Antverpiae 1643, folio, s. 494 i 22 k. indeksu.

[W tem m. in.: De motu civili, 1606-8]. — Pisma pośmiertne... Biskupa, Podkanclerzego koronnego. Droga do Szwecji roku 1593; Rozruchy domowe od r. 1606 po 1609. Z łacińskiego oryginału przełożył, wiadomość o życiu i pismach dołączył Adam B. Jocher. Petersburg i Mohilew 1855, s. XXI + 175.

Rec.: Szmitt H. Dzien. liter. 1858, s. 70, 79, 86 i 94.

194. **Malaspino nuncjusz.** Relacja o Polsce przez... roku 1598, mająca zarazem służyć za instrukcją dla jego następcy. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1864), s. 75 — 97.

195. **Marchocka.** Vie et vertus héroiques de la mère Térèse de Jésus (Marchocka), Carmélite déchaussée de Pologne, fondatrice des couvents de Léopol et de Varsovie 1603-1652. D'après ses propres mémoires, les chroniques de ses monastères et sa vie, écrite par le R. P. Ignace de St.-Jean l'évangeliste, Carme Dèchaussé, son confesseur. Traduction du polonais. Lille-Paris-Bruges, Société Saint-Augustin, 1906, s. VII + 468.

196. **Marchocki Mikołaj Ścibor z Marchocic.** Historja wojny moskiewskiej. Poznań 1841, s. 165.

197. — Drugi Dymitr. Z starych manuskryptów. Oręd. nauk. 1841, nr. 15.

198. — Wojsko ciągnie pod Bołchów i stacza bitwę. Z starych manuskryptów. Oręd. nauk. 1841, nr. 16.

199. — Polacy w Osipowie. Dalszy ciąg pamiętników wojny za Dymitra. Oręd. nauk. 1841, nr. 20.

Margeret Jacques zob. Skazanja sowrem. o Dimitrji Samozwancie (t. III).

200. **Maskiewicz Samuel.** Djarjusz... Początek swój bierze od roku 1594 w lata po sobie idące. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. II (Warszawa 1822), s. 341 — 432.

[Doprowadzony do 23 sierpnia 1620 r.]. — Pamiętniki... początek swój biorą od roku 1594 w lata po sobie idące. Wydane z rękopisów Bibljoteki Szczorsowskiej Hrabiego Chreptowicza przez Jana Zakrzewskiego. Wilno 1838, s. 4 nl. + 112. — — Zapiski. Pierewod z polskoj rukopisi. W t. V wyd.: „Skazanja sowremiennikow o Dimitrji Samozwancie" Ustriałowa (S.-Pet. 1834), s. VII + 234 + 15 nl.

[Zob. Darowski Al. Samuel Maskiewicz. Paryż 1862. — Chlebowski Bronisław. Pamiętniki husarza z pierwszych lat XVII-go wieku (Samuel Maszkiewicz). Ateneum 1883, t. II, s. 13 — 34, 232—254. — Dubiecki M. W. Enc. III.].

201. **Meżyhorskaja letopiś** (1608-1700). W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 93 — 99.

202. **Miastkowski Łukasz.** List z obozu na Czeczorze 25 septembris 1620. Pszczółka krak. 1822, t. I. s. 67 — 69.

203. **Miński Stanisław.** Sposób odprawowania poselstwa z obedyjencyją do Rzymu, wydał dr. Józef Korzeniowski. Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1889, s. 29.

[St. Miński był posłem do Rzymu w r. 1594].

204. **Mniszek (!) Marina.** Dziewnik (1607-1609). Po rukopisi Krakowskiego Muzieja. Z predisł. A. A. Titowa. S illustracjami. Moskwa 1908, s. 59.

[Autorem t. zw. „Dziennika M. M." wyd. przez Turgeniewa w „Monum. Rus. histor." II i w przekł. ros. przez Ustriałowa w „Skazanja", nie jest, jak sądzono dawniej, Stan. Niemojewski, lecz — według Hirschberga — Wacław Djamentowski, zaś według W. Kętrzyńskiego — Abraham Rożniatowski].

Rec.: Istor. wiest. 1908, IV, 728.

205. **Moryson Fynes, Gent.** An itinerary written by..., containing his ten years travels thorow twelve dominions. London 1617.

[Zob.: Kraushar Al. Notatki Anglika Morisona z podróży po Polsce odbytej w r. 1593. Niwa 1891, nr. 14; Przew. nauk. i lit. 1891, s. 504 — 512. — Zawadzki Wład. Podróże cudzoziemców po Polsce].

206. **Mosbach August.** Dwa poselstwa do Polski przez Szlązaków odprawione w latach 1611 i 1620, opisał... Poznań 1863, s. 2 nl. + 131.

207. **Mucante Gio. Paulo.** Djarjusz legacji kardynała Henryka Gaetano do króla Zygmunta III w r. 1595. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. II (Warszawa 1822), s. 133 — 216.

208. **Muratowicz Sefer.** Relacja... obywatela warszawskiego, od Zygmunta III króla polskiego dla sprawowania rzeczy wysłanego do Persji w r. 1602. Rzecz ze starego rękopisma wybrana y teraz dopiero do druku podana w Warszawie, w drukarni J. K. Mci Rzplitey Mitzlerowskiey 1777, s. 35.

[Z papierów i z wypiskami ks. Tadeusza Krusińskiego, jezuity.
Wiad. o książce i streszczenia zob.: L. S. W.: „Notatki kupca warszawskiego z podróży po Persji 1602 roku". Tyg. ill. 1878, r. I, s. 179; Kraushar Al.: Podróż obywatela warsz. do Persji w r. 1602. Drobiazgi hist. (Warsz. 1891)].

209. **Niemojewski Stanisław.** Pamiętnik... (1606-1608), wydał Aleksander Hirschberg. Lwów 1899, s. XXXII + 336 + 1 nl. z 2 ryc.

Rec.: A. Brückner. Kwart. hist. 1900, s. 125 — 7.

210. **Nowiny z Inflant** o szczęśliwej porażce, która sie sstała nad Karolusem książęciem Sudermańskim, przez Je-o M. Pana Jana Karola Chotkiewicza, naywyższego Hetmana W. X. L. Dnia 27 septem. w dzień S. Stanisława, Roku 1605. W Krakowie 1605.

— Toż. Przedruk. W „Biblj. starożytnej pisarzy polskich" K. Wł. Wójcickiego, t. I (Warszwa 1843), s. 249 — 258.

211. **Oleśnicki Mikołaj.** Gody moskiewskie czyli djarjusz o Dymitrze i Marynie. Druk. u Turgeniewa: „Hist. Russiae Monum.", t. II.

— Toż. W przekładzie ros. N. Ustriałowa p. t.: „Dniewnik posłow polskich Oleśnickago i Gonsiewskago 1606 goda" w t. IV wyd.: „Skazanja sowr. o Dimitrji Samozwancie", s. 111 — 232.

212. **Opis powstania w Moskwie 1611 roku** przeciw wojskom polskim, przez naocznego świadka. Przyj. ludu 1842. IX.

213. **Orłowski Czygenberk Maciej.** Pamiętnik o własnej rodzinie i rodach powinowatych (1604-1606). Wydał dr. Wojciech Kę-

trzyński. Rocznik Tow. Nauk. w Toruniu, t. XIII, s. 3 — 28.

214. **Ossoliński Jerzy.** Autobiografia..., kanclerza w. kor., obejmująca pierwsze 26 lat jego życia. (Bibl. Ossolińskich, zeszyt III). Lwów 1876, s. 153 + tablica genealogiczna.

[Ur. 1595 r.].

215. **Ossoliński** Zbigniew. Pamiętnik... wojewody sandomierskiego † 1623. Z polecenia Zakładu nar. im. Ossolińskich wydał dr. Wojciech Kętrzyński, Dyrektor Bibljoteki Ossolińskich. (Bibl. Ossolińskich, Zbiór materjałów do historji polskiej, zeszyt V). Lwów 1879, s. VII + 133.

216. **Ostroróg Jan.** Dziennik wojny tureckiej w Wołoszech. W „Pamiętnikach o wyprawie chocimskiej r. 1621" Żegoty Paulego (Kraków 1853), s. 15—39.

[Druk. po raz pierwszy Poznań 1622].

217. **[Ozga Piotr].** Transakcja J. W. Stanisława Żółkiewskiego, woj. kijowskiego, kanclerza i hetmana kor., z Skinderem baszą, hetmanem cesarza tureckiego, die 23 septembris A. D. 1617. (Z rękop. współczesnego). W „Zbiorze pamiętników hist. o dawnej Polsce" t. VI (Lwów 1833), s. 5 — 33.

218. **Pac Stefan.** Obraz dworów europejskich na początku XVII w., przedstawiony w dzienniku podróży królewicza Władysława do Niemiec, Austrji, Belgji, Szwajcarji i Włoch w roku 1624-1625; z rękopismu wydał J. K. Plebański. Wrocław 1854.

Rec.: Przegląd pozn. 1854, II, 468-482.

219. **Pamiatniki, otnosiaszczijesia k Smutnomu wremieni.** Russkaja istoriczeskaja bibljotieka izdawajemaja Archeograficzeskoju Kommissieju. Tom I. Sanktpietierburg 1872, s. XIII + 845 + 2 ln.

[Podane oryginalne teksty polskie wraz z przekładem ros.
Treść: I. Otrywki dniewnika polskogo siejma 1605 g., otnosiaszczijesia k Smutnomu wremieni. — II. Dniewnik sobytij, otnosiaszczichsia k Smutnomu wremieni (1603-1613 gg.), izwiestnyj pod imieniem Istorji łożnago Dimitrja.—III. Pochod caria Dimitria (Samozwanca) w Moskwu s sendomirskim wojewodoj Jurijem Mniszkom i drugimi licami iz rycarstwa. — IV. Pochod Sigizmunda III w Rossiju (1609-10). — V. Otrywki dniewnika o wojnie caria Michaiła Fieodorowicza s polskim korolem Władisławom (1632-1634 g.)].

220. **Pamiętnik z wieku XVII.** Wypisy z księgi pod tytułem: Acta Archi-Confraternitatis Compassionis Jesu Christi, przy kościele ś. Franciszka w Krakowie znajdującej się. W wyd.: „Starożytności histor. polskie" A. Grabowskiego, t. I (Kraków 1840), s. 155 — 175.

[Z lat 1622-1687, m. in. Wtargnięcie Szwedów do Krakowa r. 1655 i Wyjazd króla Jana III pod Wiedeń].

221. **Pamiętniki do panowania Zygmunta III, Władysława IV i Jana Kazimierza,** z rękopisu wydał K. Wł. Woycicki. 2 tomy. Warszawa 1846 r. s. 2 nl. + III + 288 i 235.

[Druk. z rękopisu bez początku i końca — obejmują lata 1608-1653].

Pamiętniki o Koniecpolskich zob. Przyłęcki St.

Pamiętniki o Samuelu Zborowskim zob. Siemieński Lucjan.

Pamiętniki o wyprawie Chocimskiej zob. Pauli Żegota.

222. **Pauli Żegota.** Pamiętniki o wyprawie chocimskiej r. 1621 Jana hrabi z Ostroroga, Prokopa Zbigniewskiego, Stanisława Lubomirskiego i Jakóba Sobieskiego, z rękopismów współczesnych i dru-

ków mniej znanych zebrał... Kraków 1853, s. XI + 184 + 1 nl.
Rec.: K. Wł. W. Bibl. warsz. 1853, I, 547 — 551.

223. **Pawłowski Krzysztof.** Peregrynacja do Indyj... w roku 1596. Z rękopisu Bibljoteki Ord. Zamojskich wydał, wstępem i objaśnieniami opatrzył Władysław Tomasz Baranowski. Wyd. Tow. Naukowego Warsz. Prace Komisji do badań nad historją liter. i oświaty. T. I (Warsz. 1914), s. 245 — 257.

224. **Pawłowski Stanislaus.** Des Olmützer Bischofes... Gesandschaftsreisen nach Polen, aus Anlass der Königswahl nach dem Ableben Stefan I (1587-1598). Nach den handschriftlichen Quellen des k. k. geh. Haus-Hof — und Staats — Archivs zu Wien und des Olmützer fürstenbischöflichen Archivs zu Kremsier bearbeitet von Eduard Edlen von Mayer etc. Kremsier 1861, s. X + 483 + 1 nl.

Peyerle Georg zob. Skazanja sowremiennikow o Dimitrji Samozwancie (t. II).

225. **Pielgrzymowski Eljasz.** Poselstwo Lwa Sapiehy w roku 1600 do Moskwy, podług djarjusza..., sekretarza poselstwa, z rękopisu trafem odkrytego przez Władysława Trębickiego opisane. Grodno 1846, s. 44.

226. **[Pieniążek Krzysztof].** Ethica albo zwierciadło żywota Krzysztopha Pieniaszka, rotmistrza y dworzanina królów Stephana y Zygmunta Trzeciego, na Lassochowie y gdzie indziey dziedzica etc. ku przykładowi braciey okazana. Pisana: Anno Domini 1607. Wyd. b. m. dr. i r.
— Toż. W „Bibl. starożytnej pisarzy polskich" K. Wł. Wójcickiego t. I (Warszawa 1843), s. 139 — 184.

Podbereski Romuald zob. Diarjusz pisany podczas oblężenia Smoleńska.

227. **Podróż Czecha przez Polskę** w grudniu r. 1604. Ateneum 1886, t. III, s. 493—9.
[Podróż Henryka Hysrle z Chodów przez ziemię spiską i krakowską].

228. **Przyłęcki Stanisław.** Pamiętniki o Koniecpolskich. Przyczynek do dziejów polskich XVII wieku, wydał... Nakładem Leona Rzewuskiego. Lwów 1842, s. IX + 452.

228a. — Ukrainne sprawy. Przyczynek do dziejów polskich, tatarskich i tureckich XVII wieku. Lwów 1842, s. X + 123.
[Różne relacje i t. d.].

229. **Pszonka Jakub** Pamiętniki... i Inwentarz skarbu koronnego z roku 1607. (Biblj. Ossolińskich, zeszyt I). Lwów 1874, s. 99.

230. **[Radziwiłłowie]. Archiwum domu Radziwiłłów:** Listy księcia Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła Sierotki, Jana Zamoyskiego i Lwa Sapiehy, poprzedził wstępem, życiorysem Radziwiłła Sierotki opatrzył August Sokołowski. (Scriptores rerum polonicarum, t. VII). Kraków 1885, s. XXIV + 295 z 4 portretami.

231. **Radziwiłł ks. Albrecht Stanisław.** Pamiętniki... Kanclerza W. Litewskiego, wydane z rękopisu przez Edw. Raczyńskiego. 2 tomy. Poznań 1839, s. X + 435 i 487.
[Przekład z oryg. łac. dworzanina Tokarskiego i Hieronima R., wnuka Albrechta R.].

231a. — Rys panowania Zygmunta III, z rękopismu... kanclerza W. ks. lit., z łacińskiego

na polski język przełożył i notami pojaśnił Edward Kotłubaj. Athenaeum 1848, t. III, IV, V.

232. **Radziwiłł ks. Krzysztof,** hetman wielki lit. Sprawy wojenne i polityczne... 1621-1632. Paryż 1859, s. XVI + 713.

[Zbiór raportów wojennych i korespondencyj politycznych i dyplomatycznych].

Rożniatowski Abraham zob. Kętrzyński W.

[Według W. K. Rożniatowski jest zarówno autorem djarjusza, druk. pod nazwiskiem Wacława Dyamentowskiego, jak i rkps., t. zw. Djarjusza Marcina Stadnickiego].

Russkaja istoriczeskaja bibljotieka zob. Pamiatniki otnosiaszczijesia w Smutnomu wremieni.

233. **Sapieha Jan Piotr.** Dziennik... (1608-1611). W wyd. A. Hirschberga: „Polska a Moskwa w pierwszej połowie wieku XVII" (Lwów 1901), s. 167 — 332.

Sapieha Lew zob. Pielgrzymowski Eljasz.

234. **Sawicki Kasper** jezuita. Djarjusz z lat 1605-1609. Dziennik podróży do Moskwy z Maryną Mniszchówną i Dymitrem Samozwańcem. Druk. w wyjątkach w „Dzienniku" ks. Jana Wielewickiego, t. II (Kraków 1886).

235. **S[iemieński] L[ucjan].** Pamiętniki o Samuelu Zborowskim, zebrane z współczesnych dzieł i rękopisów bibljoteki kórnickiej. Poznań 1844, s. 77 + 1 nl.

Rec.: Wł. Bibl. warsz. 1844, II, 431-4.

236. **Skazanja sowremiennikow o Dimitrji Samozwancie.** [Wydawca Nikołaj Ustriałow]. 5 tomów. Sanktpietierburg 1831-1834, s. XVIII + 297 + 17 nl., XI + 216 + 11 nl., XVI + 234 + 15 nl. z mapą, IV + 232 + 13 nl. i VII + 235 + 15 nl.

[Treść: Cz. I. (Bähr Martin, właśc. Bussow Conrad). Bierowa Letopiś moskowskaja s 1584 po 1612. Pierewod s niemieckago.

Część II. Peyerle Georg: Zapiski o putieszestwji jego iż Krakowa w Moskwu i iz Moskwy w Krakow s 19 Marta 1606 goda po 15 Diekabria 1608. Pierewod s niemieckoj rukopisi.

Cz. III. (Margeret Jacques cap. et de Thou Jacques Auguste). Zapiski Marżereta i prezidenta De-Tu.

Cz. IV. Dniewnik Mariny Mniszek s 1605 goda po 1608 [właśc. A. Rożniatowskiego] i posłów polskich Oleśnickago i Gonsiewskago 1606 goda. Pierewod s polskoj rukopisi.

Cz. V. Zapiski Maskiewicza. (Dniewnik Samuiła Maskiewicza 1594-1621). Pierewod s polskoj rukopisi].

Sobiekurski Samuel zob. Sobieski Jakób (przypisek).

237. **Sobieski Jakób.** Commentariorum chotinensis belli libri tres. Dantisci 1646, 4°, knl. 6 + s. 198. — Djarjusz wojny tureckiej pod Chocimem r. 1621. W „Pamiętnikach o wyprawie chocimskiej" Żegoty Paulego (Kraków 1853), s. 105 — 184.

[Zob. K. Wł. W. Bibl. warsz. 1853, I, 547-551: „Djarjusz J. S., cały z licznemi wstawkami i błędami ogłoszono w Rozmaitościach naukowych krakowskich 1829 r. pod imieniem Samuela Sobiekurskiego, towarzysza roty pancernej, który był tylko prostym przepisywaczem"].

— Pamiętnik wojny chocimskiej. Ksiąg troje. Przełożył z łaciń. Wł. Syrokomla. Petersburg 1854, s. XXII + 78 + IV.

[Razem z Solikowskim tom III Dziejopisów krajowych].

Rec.: Bartoszewicz Jul. Bibl. warsz. 1856, IV, 373-381].

— Istorja Chotimskago pochoda 1621. W wyd.: „Memuary, otnosiaszczijesia k istorji Južnoj Rusi", wypusk II. (Kijew 1896), s. 40—125.

238. — Dwie podróże... ojca króla Jana III, po krajach europejskich

w latach 1607-1613 i 1638, wydane z rękopisu przez Edw. Raczyńskiego. Poznań 1833, s. XVII + 227.

239. — Reszty rękopisu... ojca króla Jana III, obejmującego jego podróże, odbyte w latach 1613 i 1638. Z autografu, znajdującego się w Bibljotece Cesarskiej publicznej w Petersburgu, wydał Alexander Kraushar. Warszawa 1903, s. 39.

Rec.: T. Korzon. Kwart. hist. 1903 s. 655 — 6.

Sobieski Jakub zob. Gawarecki S., Kubala L.

240. **Spannocchi Horacjusz.** O bezkrólewiu po śmierci Stefana Batorego przez... sekretarza kardynała Bolognetto, nuncjusza w Polsce w ostatnich latach panowania tego króla. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich w Polsce", t. I. (Paryż 1864), s. 459--475.

Stadnicki Marcin zob. Rożniatowski Abraham.

[Wyjaśnienie zob. Kętrzyński Wojc.].

241. **Szemberg Theophil.** Relacja prawdziwa o Weszćiu Woyska Polskiego do Wołoch, y o potrzebie jego z Pogaństwem w Roku P. 1620 we Wrześniu y w Październiku. Przez..., Sekretarza Króla Jego M. który w potrzebie tey obecnie był y odwagą zdrowia Oyczyźnie służył, spisana. Ludziom opacznie rzeczy rozumieiącym y udaiącym y przestrog woiennych szukaiącym barzo potrzebna. Kraków, druk. Macieja Jędrzeiowczyka R. P. 1621, s. 22, nl.

— Toż. Przyj. ludu (leszczyń.) 1842.

— Toż. W „Otia domestica" K. Niesiołowskiego, s. 127.

— Toż. W „Pismach Żółkiewskiego" wyd. przez A. Bielowskiego, s. 568-583.

— Toż. Wyd. Konst. Górski. Bibl. Warsz. 1886, t. IV, s. 417-421.

242. **Szuliszewski.** Bunt w Konstantynopolu przeciw Osmanowi, opisany w liście do JM. Pana Podczaszego kor., z Konstantynopola od P... (Ze starych manuskryptów). Oręd. nauk. 1842, nr. 20 i 21. [1622 r.].

243. **Szwedzi do Polski** za króla Gustawa. (Z współczesnego rękopisu). W „Bibl. starożytnej pisarzy polskich" K. Wł. Wójcickiego, t. I (Warszawa 1843), s. 185—246.

Thou Jacques Auguste de, zob. Skazanja sowremiennikow o Dimitrji Samozwancie (t. III).

Transakcja jaśnie wielmożnego Stanisława Żółkiewskiego zob. Ozga Piotr.

244. **Tymowski Jerzy.** Djarjusz kupiecki (1607-1625). Wydał ks. Jan Sygański T. J. Przew. nauk. i lit. 1905, s. 371—384, 465—480.

245. **Tyszkiewicz Janusz.** Umowy ze Szwecją. Djarjusz... z r. 1625. W „Bibl. starożytnej pisarzy polskich" K. Wł. Wójcickiego, t. V (Warszawa 1844), s. 1—78.

246. **Urywki z djarjusza 1632-34 r.** (Otrywki dniewnika o wojnie caria Michaiła Fieodorowicza s polskim korolem Władisławom 1632-1634). W wyd.: „Russkaja istoricz. bibljoteka", izd. Archeol. kommisji, t. I (1872), s. 721-774.

[W oryg. polskim wraz z przekładem ros.].

Ustriałow Nikołaj zob. Skazanja sowremiennikow o Dimitrji Samozwancie.

247. **Twardowski z Skrzypney Samuel.** Przeważna legacja J. O.

Książęcia Krysztopha Zbaraskiego, koniuszego koronnego i t. d. od Naiaśnieyszego Zygmunta III, Króla Polskiego y Szwedzkiego do Napoteznieyszego Sołtana Cesara Tureckiego Mustafy w roku 1621. Na pięć rozdzielona punktów etc. Kraków 1633.
— Toż. [Wyd. II] Kraków 1639, s. 4 nl. + 241.
— Toż. [Wyd. III] Wilno 1706.
— Toż. [Wyd. IV]. W zbior. wyd. Turowskiego p. t.: „Poezje" (Kraków 1861).

248. **Vanozzi Bonifacy.** Relacja z negocjacyi z Janem Zamoyskim w r. 1596 z ramienia nuncjusza papieskiego kardynała Gaetano. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawnej Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. II (Warszawa 1822), s. 227—299.

249. **Warszewicki Krzysztof.** Rerum Polonicarum ab excessu Stephani Regis ad Maximiliani Austriaci captivitatem liber singularis in lucem editus cum additamentis ab Sebastiano Ciampi in Italia ab negotiis literariis pro regno Poloniae. Florentiae 1827, s. XII + 108.

250. **Wiadomość o krwawej a strasznej rzezi** w mieście Moskwie, i okropny a żałosny koniec Dymitra, wielkiego księcia i cara moskiewskiego, przez [W. Roussel] Hollendra, naonczas w Moskwie bawiącego, w języku ang. napisana i wydana w Londynie r. 1607. A teraz na język polski przełożona i pomnożona dodatkami, wyjętemi ze zbiorów kórnickich. Poznań 1858, s. VIII + 60.

251. **[Wisłocki Władysław dr.]** Djarjusz Komisji bydgoskiej w roku 1614: Commissio, in qua auspiciis Serenissimi Regis Sigismondi Tertii de dissolvendis stipendiis Militi Smolensciano ab Ilustrissimis D. Commissariis, ad eam rem totius Reipublicae consensu designatis, Bydgostiae tractabatur. Z rękopisu Jakóba Zadzika, znajdującego się w bibljotece Jagiellońskiej, wydał... (Odb. z t. II-go Archiwum Komisji historycznej). Kraków 1880, s. 255—344.

252. **Władysław IV.** Listy... do Krzysztofa Radziwiłła hetmana polnego W. X. Litewskiego, pisane 1612-1632 r. Z autografów bibljoteki cesarskiej w Petersburgu ogłosił Antoni Muchliński. Lwów 1867, s. VII + 136.

253. — Podróże po Europie... króla polskiego, czasu jego młodości odbyte. (Wyjątek z rękopisu). Bibl. warsz. 1841, t. II, 334 — 348.
[Pobyt w Brukseli].
Władysław IV zob. Pac Stefan.

254. **Wyprawa króla j. m. do Moskwy** r. p. 1609 [po 1611]. W wyd.: „Russkaja istor. bibl." t. I. (S.-Pet. 1872), s. 427—720.
[Tekst w oryg. polskim i w przekładzie ros.].

255. **Zawadzki Władysław.** Podróże cudzoziemców po Polsce w XVI i XVII wieku. Podróż Morysona przez Polskę w roku 1595. Dzien. liter. 1858, t. II. s. 836, 844, 852, 860 i 868.

256. **Zbaraski ks. Jerzy.** Listy.. kasztelana krakowskiego z lat 1621-1631, wydał dr. August Sokołowski. Kraków, 1878, s. 171.
[Odb. z t. II Archiwum Komisji hist.].

257. — Cztery listy do króla Zygmunta III 1621-5.(Czetyre pisma k korolu Sigismundu III krakowskago kastellana, kniazia Juria Janu-

szewicza Zbaraźskago o sostojanji kozackago wojska i ob otnoszenjach k niemu reczipospilitoj 1621-1625). W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 250-5.

Zbaraski ks. Krzysztof zob. Twardowski S.

258. **Zbigniewski Prokop.** Djarjusz wyprawy chocimskiej r. 1621. W „Pamiętnikach o wyprawie chocimskiej" Żegoty Paulego (Kraków 1853), s. 41—64.

[Druk. po raz pierwszy osobno 1621].

Zborowski Samuel zob. Siemieński L.

259. **Zenowicz Krzysztof.** Materjały historyczne. 1599. Jako Jendrzej Bathorij Wojewoda Siedmiogrodzki, zaś Państwo swe krótko thrzimający, króthczej uthraczył ij sam marnie zginął a. 1599, na d. S. Simona Judy. Podał St. Aug. Lach [owicz]. Tyg. pet. 1842, s. 286.

260. — Tragedja W. X-stwa Litewskiego [1600 r.], z rękopismu... w Ces. Bibl. Publ. w Petersburgu, z kopji przez Stan. Lachowicza udzielonej. Athenaeum (wil.) 1845, t. III, s. 5 — 33.

261. **Złotopolski Abraham.** List do pana Miastkowskiego Wojciecha (datow. w Trembowli 25 octobris 1620). Pszczółka krak. 1822, t. I, s. 78 — 80.

[O klęsce cecorskiej].

262. **Żółkiewski Stanisław.** Historja wojny moskiewskiej aż do opanowania Smoleńska, przez... kanclerza i hetmana w kor. r. 1611, z rękopismu współczesnego. Lwów 1833, s. 111.

— Pisma... kanclerza koron. i hetmana. Wydał A. Bielowski (z przedmową wydawcy i portretem Żółkiewskiego). Lwów 1861, s. XXIII + 628.

— Rękopis hetmana... (Początek i progres woyny Moskiewskiey za panowania K. I. M. Zygmunta III°, za Regimentu I-ch P. Stanisława Żółkiewskiego, Woiewody Kijowskiego, Hetmana Polnego Koronnego), wydany przez Pawła Muchanowa. [Toż po ros.]. Moskwa 1835, s. X + 2 nl. + 344 + 3 nl. i 3 wizer. litogr.

— Zapiski gietmana... o moskowskoj wojnie. Izd. P. A. Muchanow. Izd. II. S.-Pietierburg 1871, s. 305.

— Początek i progres wojny moskiewskiej. (Bibl. ludowa polska). Paryż 1866, 32°, s. 76.
— Toż. Bibl. Mrówki), nr. 144 i 145. Lwów 1882, 16°, s. 143.

— Początek i progres... Z wstępem i komentarzem prof. Wacława Sobieskiego. (Bibl. nar. nr. 12) Kraków 1920, s. 124.

263. — List... kanclerza i hetmana w. koronnego do króla Zygmunta III. (Pisano w Barze 20 lutego 1617 r.). Pszczółka krak. 1822, t. IV, s. 3 — 13.

264. — Listy... 1584-1620. (Wyd. ks. T. J. Lubomirskiego). Kraków 1868, s. 152.

265. **Liske Ksawery** dr. Stanisława Żółkiewskiego hetmana i kanclerza w. kor. klęska i zgon na polach czoczorskich Według źródeł drukowanych i rękopiśmiennych opowiedział... Dzien. lit. 1869, nr. 1 — 10 i 14 — 16.

[W aneksach szereg listów].

266. **Żółkiewski.** Ojczyzna - honor - męstwo. Wspomnienia i dokumenty z przedmową Henryka Mościckiego. Warszawa 1921, s. 2 nl. + 189.

[Treść: Początek i progres wojny moskiewskiej. — Listy do króla. — Testament. — Konst. Górski: O wyprawie i klęsce cecorskiej. (1 września do 6 października 1620 r.].

VII. OKRES WŁADYSŁAWA IV.

267. **Akt Koronacji Króla IMci Władysława IV** roku 1633. (Rękopism z Bibl. JOXcia Czartoryskiego). Ćwiczenia naukowe (Warsz. i Krzem.), t. II (1818), s. 186 — 196.

268. **Arciszewski Krzysztof.** Pamiętnik... z pobytu w Brazylji, ogłosił dr. Danysz. Rocznik Tow. przyj. nauk poznań., t. XXI, s. 421 — 432.

[Urywki, przechowane w dziele Gerarda Vossiusza: De theologia gentini et physiologia christiana sive de origine et progressu idolatriae. 1641].

269. **d'Avaux Comte (Claude de Mesmes).** Correspondance inédite du... avec son père Jean Jacques de Mesmes, S-r de Roissy (1627-1642), publiée par A. Boppe. Paris 1887.

[Zob.: Przegląd liter. (dod. do „Kraju"), 1888, II, nr. 36].
Rec.: W. Czermak. Kwart. hist. 1888, s. 158 — 9.

270. — Poselstwo... do Polski, 1635. W „Skarbcu historji polskiej" K. Sienkiewicza, t. I (Paryż 1839), s. 97 — 161.

271. **Beauplan le Vasseur Wilhelm.** Description de l'Ukraine, depuis les confins de la Moscovie jusqu'aux limites de la Transylvanie. Rouen 1650.

— Toż. Rouen 1661.

— Toż. Nouvelle édition publiée par le price Galitzin. Paris 1861.

— Opisanie Ukrainy Polskiej przez... W „Zbiorze pam. hist. o dawnej Polsce" J. U. Niemcewicza, t. III.

— Opisanje Ukrainy, 1630-1648. W wyd.: „Memuary, otnosiaszczijesia k istorji Južnoj Rusi", wypusk II (Kijew 1896), s. 289 — 388.

272. **Cedrowski Jan.** Pamiętnik..., własną jego ręką pisany w XVII wieku. W „Pamiętnikach historycznych", wyd. przez M. Balińskiego (Wilno 1859), s. 141 — 152.

[Lata 1637-1682.
Zob.: Bartoszewicz Juljan. Pamiętnik Jana Cedrowskiego własną jego ręką spisany; zabytek historyczny wieku XVII, wynaleziony przez księdza J. Małyszewicza, teologji magistra. Bibl. warsz. 1856, t. III, s. 162-5].

273. **Bobowski Mikołaj dr.** Wychowanie panicza polskiego zagranicą w wieku XVII-ym (1639-1641). Ustęp z dziejów edukacji publicznej. Bibl. warsz. 1886, t. III, s. 28 — 48 i 195 — 212.

[Ługowscy Aleksander i Jan oraz ks. Naruszowicz: Ołomuniec, Wiedeń, Grac, Ingolsztad, Insbruk, Włochy].

274. **Bostel F.** Podróż Polaka z Wenecji do Rzymu w 1644 r. Świat (krak.) 1892, n. 2.

275. **Czermak Wiktor.** Kilka słów o pamiętnikach polskich XVII-go wieku. Ateneum 1896, t. III, s. 117 — 135.

— Toż. W zbiorze: „Studja histo-

ryczne" (Kraków 1901), s. 249 — 276.

[O pamiętnikach A. S. Radziwiłła, J. D. Chrapowickiego, J. P. Odlanickiego, J. Jerlicza, S. Wydżgi, M. Jemiołowskiego i t. zw. Łosia].

276. **Djarjusz wojny moskiewskiej 1633 roku,** z rękopisu wydał i przedmową zaopatrzył Aleksander Rembowski. Z trzema planami. (Bibl. ord. Krasińskich. Muzeum Konst. Świdzińskiego. T. XIII.). Warszawa 1895, 4°, s. XVIII + 155.

[Autorem tego Djarjusza jest, według wydawcy, Jan Moskorzowski].

Rec.: Czermak W. Wojna smoleńska z roku 1633-1634 w świetle nowych źródeł. Studja hist. (Kraków 1901), s. 100-232.

277. **Gawarecki Sebastjan.** Dziennik podróży po Europie Jana i Marka Sobieskich, przez... prowadzony, z dodatkiem instrukcji ojca, Jakuba Sobieskiego, wojewody ruskiego, danej synom jadącym za granicę. Warszawa 1883, s. 191.

Rec.:Grabowski Bron. Bibl. warsz. 1885, IV, 285-292.

278. **Gloger Z.** Pamiętnik Sasinów Kaleczyckich. Kronika rodzinna 1875, nr. 3.

279. **Gołębiowski Seweryn.** Pamiętnik o Tomaszu Zamoyskim kanclerzu w. kor., ułożony przez... Bibl. Warsz. 1853, t. IV, s. 197, 397.

280. **Guebriant de.** Wypis z podróży pani... posłowej nadzwyczajnej do Polski za Władysława IV. Nowy pamiętnik warsz. 1801, t. III, z. 7, 8 i 9.

— Wypis z podróży pani... posłowej nadzwyczajnej do Polski za Władysława IV. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 149 — 268.

281. **Józefowicz J. Tomasz ks.** Kronika miasta Lwowa od roku 1634 do 1690, obejmująca w ogólności dzieje dawnej Rusi Czerwonej, a zwłaszcza historję arcybiskupstwa lwowskiego w tejże epoce, napisana przez..., przełożona przez M. Piwockiego. Lwów 1854.

Kaleczyccy Sasinowie zob. Gloger Z.

282. **Kotłubaj Edward.** Odsiecz Smoleńska i pokój Polanowski. Czas, dod. mies., 1858, t. IV, s. 91 — 160.

[Na podstawie nieznanego Djarjusza wyprawy smoleńskiej ks. Krzysztofa Radziwiłła, hetmana pol. lit.].

283. **Krasiński Jerzy.** Djarjusz poselstwa..., podstolego podolskiego, do Porty Ottomańskiej w r. 1636, W wyd. Kl. Kanteckiego: „Z podróży Oświecima" (Lwów 1875), s. 1 — 54.

[Zob.: Czermak W. w przedmowie do wyd. Djarjusza Stan. Oświęcima (Kraków 1907), s. IX].

284. **Kubala L. dr.** Droga króla Władysława IV do Baden i kongres w Nikolsburgu, opisany przez Jakóba Sobieskiego. [Od str. 54 djarjusz Sobieskiego tej podróży 1638 r.]. Przew. nauk. i lit. 1878, z. 1 — 2, s. 49 — 78 i 134 — 50.

Kunaszczak Piotr zob. Łoziński Wład.

285. **Liske Ksawery dr.** Przyczynki do historji wojny moskiewskiej z lat 1633-1634 wraz z planem oblężenia Smoleńska. Bibl. Ossolińskich, t. XI (1868), s. 1 — 65.

[Treść: 1) Relacje agenta elektora brandenburskiego Weinbeera. 2) Wyimki z opisu podróży Oleariusa].

286. **Łoziński Władysław.** Przekupień lwowski w XVII wieku. Kwart. hist. 1888, s. 355 — 380.

[Na podstawie raptularza Piotra Kunaszczaka].

287. **Maskiewicz Bogusław Kazimierz.** Djarjusz... Początek swój bierze od roku 1643 w lata po sobie następujące. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. V (Puławy 1830), s. 80 — 120.

[Doprowadzony do 16 lipca 1649 r.]

— Dniewnik 1643-1649. W wyd.: „Memuary, otnosiaszczijesia w istorji Južnoj Rusi", wypusk II (Kijew 1896), s. 406 — 438.

288. **Miaskowski.** Relacja legacji... podkomorzego lwowskiego do Amuratha i Ibraima cesarzów ottomańskich 1641 roku. W „Zbiorze pamiętników histor. o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. V (Puławy 1830), s. 52 — 79.

Mosbach August zob. Sparre Axel.

Moskorzowski Jan zob. Djarjusz wojny moskiewskiej 1633 r.

289. **Motteville (de) pani.** Opisanie wjazdu posłów polskich, przybyłych do Paryża po Marję Ludwikę i Gonzague, księżnę Nivernu, zaślubioną Władysławowi IV w r. 1645. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. III (Warszawa 1822), s. 325 — 335.

290. **Obuchowicz Kazimierz Filip.** Djarjusz..., Wojewody Smoleńskiego i Marszałka Koła Rycerskiego [1630-1654]. W „Pamiętnikach historycznych", wyd. przez M. Balińskiego (Wilno 1859), s. 1 — 52.

291. **[Ogier Charles]. Ogerius Carolus.** Ephemerides sive iter danicum, suecicum, polonicum. Lutetiae Parisiorum 1656.

— Droga do Polski i Prus polskich w r. 1635. (Z łacińskiego). W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. III (Warszawa 1822), s. 186 — 237.

[Por. nadto: Strebitzki dr. Das Tagebuch des Franzosen Charles Ogier. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte des nordl. Europas, specielle Danzigs im 17 Jahrhundert. Abd. aus Altpreuss. Monatsschrift, Bd. XVI, Heft 5 n. 6. Königsberg in Pr. 1879, s. 36].

292. **Okolski Szymon ks.** Dyarjusz transakcyi wojennej między wojskiem koronnem i zaporoskiem w r. 1637... Zamość 1638.

— Toż. (Bibl. polska Turowskiego). Kraków 1859, s. 200 + 2 nl.

293. — Kontinuacya Diarjusza Woiennego, czułością Jaśnie Wielmożnych Ich M-ciów Panów Hetmanów Koronnych, ochotą Cnego Rycerstwa Polskiego nad zawziętemi w uporze, krzywoprzysięgłych y swowolnych Kozakami, w Roku 1638 odprawiona. Do wiadomości Koronie, y Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu, za dozwoleniem Przełożonych Przez W. O. ... Kaznodzieię Wielmożnego I. M. P. Hetmana Polnego Koronnego podana. Kraków, druk. Franciszka Cezarego, 1639, s. 113 nl.

— Dniewnik 1637-1638. Priłożenja: Dopołnienje Samuiła Wieliczka. Ordinacja wojska Zaporożskago rejestrowago. W wyd.: „Memuary, otnosiaszczijesia k istorji Južnoj Rusi", wypusk II (Kijew 1896), s. 168 — 228.

294. **Osiński Filon.** Swawola studentów wileńskich. Wyjątek z pamiętników... Podał do druku Teodor Narbutt. Pamiętnik naukowo-literacki (Wilno 1850), z. VI, s. 91 — 99.

[Opis zajść z r. 1644 przez dziedzica maj. Szawry w pow. lidzkim, zmarłego

tamże 1756 r., — podczas tych zajść zginął stryj pamiętnikarza, jen. Stanisław O., — wiad. od ojca].

295. **Ossoliński Jerzy.** Dyarjusz legacyi..., posła polskiego na sejm Rzeszy Niemieckiej w Ratyzbonie w r. 1636. Wydał Dr. Aleksander Hirschberg. (Bibl. Ossolińskich, zeszyt IV). Lwów 1877, s. VI + 92 + 1 nl.

296. **Oświęcim Stanisław.** Dziennik... („Djarjusz drugi pogrzebu Stanisława Koniecpolskiego etc. w r. 1646" i „Dyskurs o zniesieniu Tatarów perekopskich"). W wyd. Stan. Przyłęckiego: „Pamiętniki o Koniecpolskich" (Lwów 1842), s. 295 — 303.

297. — Z podróży... Turcja — Francja — Niemcy — Włochy. Wydał z rękopisu Klemens Kantecki. Odb. z Przew. nauk i liter. Lwów 1875, s. XI + 203.

[Zob.: Czermak W. w przedmowie do Djarjusz Stan. Oświęcima (Kraków 1907), s. II].

298. — Dyarjusz 1643-1651. Wydał dr. Wiktor Czermak (Pisarze dziejów polsk. t. XIX), Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1907, s. 3 nl. + LXXV + 437.

— Otrywki iz dniewnika... otnosiaszczijesia w istorji Južnoj Rusi 1643-1651. Pierewioł iz rukopisi W. Antonowicz. (Ottisk iz „Kijewskoj Stariny" za 1882 g.). Kijew 1883, s. 138 + 1 nl.

299. **Poczobut-Odlanicki Jan Władysław.** Pamiętnik... (1640-1684). Przepisał z autografu i przypiskami opatrzył hr. Leon Potocki, opisaniem rękopismu poprzedził i objaśnieniami uzupełnił I. J. Kraszewski. (Muzeum Konst. Świdzińskiego, t. III). Warszawa 1877, 4°, s. 6 nl. + 212.

[Por.: Kraszewski J. I. Pamiętnik J. W. P.-O. Kal. ill. J. Jaworskiego na r. 1865, s. 105 — 8].

300. **Portofolio królowej Marji Ludwiki** czyli zbiór listów, aktów urzędowych i innych dokumentów, ściągających się do pobytu tej monarchini w Polsce, przełożonych z francuskiego na język polski przez Konstancję hr. Raczyńską, hr. Józefę Radolińską, Romana Ziołeckiego i Jastrzębskiego, wydany przez hr. Edwarda Raczyńskiego. 2 tomy. Poznań 1844, s. IX + 325 + 2 ln. i 4 nl. + 394 + 1 nl.

[Obejmuje lata 1644-1662, zawiera m. in.: Korespondencję Desnoyera i Wyciągi z Pamiętników p Tallemant de Reaux].

301. **Posłuchanie Krzysztofa Korwina Gąsiewskiego** wdy smoleńskiego u Ludwika XIII Króla francuskiego w r. 1640. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. III (Warszawa 1822), s. 303 — 311.

Rembowski Aleksander zob. Djarjusz wojny moskiewskiej 1633 roku.

302. **Sparre Axel.** Legatio in Poloniam anno 1645 ejusque de statu Poloniae relatio. Upsalae 1854.

[Zob.: Kron. wiad. kraj. i zagr. 1853, n. 59].

— Poselstwo do Polski w r. 1645 i wiadomości o ówczesnym stanie Polski. Z łacińskiego spolszczył i przypiskami objaśnił August Mosbach. Czas, dod. mies., 1857, t. III, s. 340 — 381.

303. **Sprawy dzieł rycerskich** wojska i djarjusz z obozu z pod Smoleńska dnia 2 paźdz. roku 1833. W wyd.: „Pamiętniki o Koniecpolskich" Stan. Przyłęckiego (Lwów 1842), s. 435 — 444.

304. **[Taszycki].** Djarjusz drogi tureckiej i akta konstantynopolskie z r. 1640. Z autografu współczesnego w wyjątkach przepisane i objaśnione. Podał Rudolf Ottmann. Kłosy 1883, I, s. 202, 212, 234 i 245.

305. **Tiepolo Jan.** Relacja... posła nadzwyczajnego Rzplitej Weneckiej do Najjaśniejszego Władysława IV, króla polskiego i szwedzkiego, r. 1647. (Z włoskiego). W „Zbiorze pamiętników histor. o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. V (Puławy 1830), s. 5 — 51.

306. **Urywek z kroniki XVII** wieku jednego z księży klasztoru Bożego Ciała na Kazimierzu w Krakowie, znaleziony w rękopisie. Helenjusz: „Wspomnienia polskich czasów" (Lwów 1894), t. I, s. 197 — 201.

307. **Visconti Honorat.** Zdanie sprawy z nuncjatury w Polsce przez... arcybiskupa Larissy, nuncjusza papieża Urbana VIII, podane na ręce kardynała Barberino, z roku 1636. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce" t. II (Paryż 1864), s. 187 — 272.

308. **Wassenberg Everardus.** Gestorum Gloriosissimi ac invictissimi Vladislai IV, Poloniae ac Sveciae Regis... Pars I principem panegyrice repraesentans. Pars II. Regem panegyrice repraesentans. 2 partes. Gedani 1641, 4°, knl. 11 + s. 208 i knl. 2 + s. 257 z planem oblężenia Smoleńska.

309. **Wierzbowski Stanisław.** Konnotata wypadków w domu i w kraju zaszłych od 1634 do 1689 r., skreślona przez... starostę łęczyckiego i barwałdzkiego, chorążego łęczyckiego. Z rękopisu przechowanego w archiwum rodzinnem do druku podał i objaśnienia dołożył Jan Konrad hr. Załuski. Wydanie Jana Nep. Bobrowicza. Lipsk 1858, s. VII + 234.

310. **Wiazd spaniały posłów polskich do Paryża,** przytym opisanie pierwszey Audientiey, którą mieli u Króla Francuskiego, y Królowey I. M. tudzież y Xiężney I Mci Ludowiki Mariey mianowaney Królowey Polskiey. Warszawa, druk. Piotra Elerta [1645], s. 14.

— **Wjazd wspaniały posłów polskich** gdy do Paryża po królowę Marję Ludwikę przyjechali (w r. 1645). W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. III (Warszawa 1822), s. 311 — 324.

311. **Władysław IV,** Król Polski, W. Książe Litewski etc. Listy i inne pisma urzędowe, które do znakomitych w kraju mężów z kancelarji król. wychodziły i w których tak sprawy państwowe publiczne, jako i prywatne królewskie są traktowane. Materjał dziejowy. Z rękopismów zebrał Ambroży Grabowski. Z portretem. Przydane jest: pismo z czasów panowania Zygmunta I z r. 1514. Kraków 1845, s. 258.

312. — Wyjątki z współczesnego rękopismu podróży królewicza... Oręd. nauk. 1841, nr. 32.
[Z roku 1625 w Wenecji].

Zamoyski Tomasz zob. Gołębiowski Seweryn.

313. **Zawadzki Jan.** Opisanie podróży i poselstwa, które w imieniu Nayiaśń. Króla Polskiego i Szwedzkiego, Władysława IV, od-

prawował..., starosta świecki, podkomorzy królewski, do książąt niemieckich, do królewiów Szwedzkiey i Czeskiey, do Zjednoczonych prowincyi Belgów i do króla Angielskiego w r. 1633. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. III (Warszawa 1822), s. 129 — 185.

VIII. OKRES JANA KAZIMIERZA.

314. **Annales Leopolienses Carmelitanae** („Letopiś Lwowskago karmelitskago monastyria") 1648-1676. W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 241 — 5.

315. **Baliński Michał.** Pamiętniki historyczne do wyjaśnienia spraw publicznych w Polsce XVII wieku posługujące, w dziennikach domowych Obuchowiczów i Cedrowskiego pozostałe, wydał z rękopisu, wstępem i przypisami objaśnił... Wilno 1859, s. XIX + 152.

[Djarjusze Kazimierza Filipa, Teodora Hieronima i Michała Obuchowiczów nadto bezimienny Djarjusz wyprawy przeciw Moskwie roku 1664 oraz Pamiętnik Jana Cedrowskiego].

316. **Cefali Sebastjan.** Relacje o stanie politycznym i wojskowym Polski przez... sekretarza Jerzego Lubomirskiego marszałka i hetmana polnego koronnego z roku 1665, z notatami dodanemi przez hr. Krzysztofa Masini sekretarza króla Jana Kazimierza. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1864), s. 308 — 337.

— Sprawozdanie ze stanu politycznego i wojskowego Polski przez JMC Pana... Sekretarza Jerzego Lubomirskiego, Marszałka W. Kor. [z r. 1664]. Przełożył z rękopisu włoskiego Wład. Kulczycki. Czas, dod. mies., 1859, t. IV, s. 289 — 330.

317. **Chmielnicki Bohdan.** Dwanaście listów, wysłanych do magistratu miasta Lwowa podczas oblężenia 1655 roku. W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 258 — 264.

318. **Chrapowicki Jan Antoni.** Djarjusz wojewody witepskiego..., jako przyczynek do dziejów z czasów Jana Kazimierza, Michała Wiszniowieckiego i Jana Sobieskiego, królów polskich, wydany z autentyku przez J. Rusieckiego z Trojanki. Oddział pierwszy. Warszawa 1845, s. XLVIII + 4 nl. + 332 z facsimile rękopisu Chrapowickiego.

319. — Notaty z niedrukowanego djarjusza. Dzien. warsz. 1852 n. 256.

[O spotkaniach z Janem Chryz. Paskiem z lat 1660-64].

Chrapowicki Jan Antoni zob. Darowski Adam.

320. **Darowski Adam.** Trzydzieści lat traktatów pokojowych (1656-1686). Szkic historyczny skreślony na podstawie współczesnego pamiętnika. Niwa 1885, t. XXVII, s. 561 — 583, 730 — 749, 847 — 857 i 910 — 929; t. XXVIII, s. 44 — 62, 116 — 135 i 192 — 204.

[Źródłem jest niedruk. w całości Djarjusz Jana Antoniego Chrapowickiego,

podkomorzego smoleńskiego].

— Toż. W zbiorze tegoż: „Szkice hist." serja II (Pet. 1895).

321. **Dobromilskaja letopiś** (1648-1700). W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 239 — 240.

322. **Druszkiewicz Stanisław Zygmunt.** Pamiętniki... stolnika parnawskiego. Dzien. liter. 1856, t. II, s. 124, 132, 141 i 149.

[Ur. 1621 w Troszczycach pod Słuckiem, rozpoczął pisanie pamiętników w Zbadynie 1664 r. — do 1694 r.].

323. **Gerini Ab. Emanuele de Pivizano.** Memoire storiche d'illustri e d'uomini insigni dell'antica e moderna Lunigiana. 2 tomy. Massa 1829.

[Są tu pamiętniki Jakóba Brunetti, Giovanni Gabrielli, Germanico Malespina, Carlo Sarteschi i innych nuncjuszów w Polsce].

324. **Golliusz Jan.** Pamiętnik... mieszczanina polskiego (1650-1653) z autografu wydał i wstępem poprzedził Józef Kallenbach. Arch. do dziejów liter. i oświaty w Polsce, t. VII.

— Toż. Odb. Kraków 1891, s. 53.

Rec.: W. Czermak. Kwart. hist. 1892, s. 408 — 410.

325. **Gordon J. Patric.** Tagebuch während seiner Kriegsdienste unter den Schweden und Polen vom J. 1655 bis 1661 und seines Aufenthaltes in Russland vom J. 1661 bis 1669 zum ersten Male vollständig veröffentlicht durch Fürst M. A. Oboleński und Dr. M. Posselt. Moskau 1849-53, t. 3.

— Dniewnik wiediennyj im wo wremja jego szwedskoj i polskoj służb ot 1655 do 1661 g. i wo wremia jego prebywanja w Rossii ot 1661 do 1669 g. Pierewod s niemieckago M. Sałtykowoj. Tom. I. Moskwa 1892, s. 236.

Gordon J. Patric zob. Łoziński Walery.

326. **Grabowski Ambroży.** Ojczyste spominki w pismach do dziejów dawnej Polski. Djarjusze, relacje, pamiętniki i t. p. służyć mogące do objaśnienia dziejów krajowych, tudzież listy historyczne do panowania królów Jana Kazimierza i Michała Korybuta, oraz listy Jana Sobieskiego, marszałka i hetmana wielkiego koronnego, z rękopismów zebrane. 2 tomy. Kraków 1845, s. 269 + 11 nl. z 1 ryc. i 367 + I.

327. **Grammont Antoine de.** Voyage en Pologne (1663). Revue de Paris 1922, 15 avril.

328. **Grądzki (Grondski) Samuel.** Historja belli cosaco-polonici, conscripta anno MDCLXXVI. Peszt 1789, k. nl. 9, s. 452 + k. 4 indeksu.

[Zob.: A. Prochaska. Nieco o Grądzkim. Kwart. hist. 1906, s. 493 — 502.

329. **Jan Kazimierz.** Listy króla... do Marji Ludwiki z lat 1663-1665, wydał dr. W. Czermak. Kwart. hist. 1891, s. 10 — 48.

[27 listów w jęz. włoskim i franc.].

330. **Jemiołowski Mikołaj.** Pamiętnik... towarzysza lekkiej chorągwi, ziemianina województwa bełzkiego, obejmujący dzieje Polski od r. 1648 do 1679 spółcześnie, porządkiem lat opowiedziane. [Z przedmową Augusta Bielowskiego]. Lwów 1850, s. XVI + 287 + 5 nl. + IX.

331. **Jerlicz Joachim.** Latopisiec albo kroniczka..., z rękopismu wydał K. Wł. Wójcicki. 2 tomy. Warszawa (druk. w Petersburgu) 1853, 16°, t. I, s. XLIV + 187, t. II, s. 213.

Rec.: Przegląd pozn. 1853, II, 207-211.

332. **Kalicki Bernard.** Xiądz Adrjan Pikarski i jego dziennik wyprawy przeciw Rakocemu r. 1657. Bibl. Ossol. t. IV (1864), s. 202 — 261.

— Toż. W „Zarysach historycznych. Lwów 1869, s. 225 — 288.

333. **Kamieński-Dłużyk Adam.** Djarjusz więzienia moskiewskiego miast i miejsc. W piśmie zbior.: „Warta" (1874) pod red. ks. Al. Marjańskiego, s. 378 — 388.
[Najstarszy polski opis Syberji z lat 1660-65].

334. **Kobierzycki Stanisław.** Obsidio Clari Montis Częstochoviensis Deiparae Imagine a Divo Luca deictae in Regno Poloniae Celeberrimi ab exercitu Svecorum Duce Burchardo Mollero Generali Legato, Authore... Palatino Pomeraniae, Skarczoviensi etc. Praefecto. Dantisci, Sumpt. Georgi Forsteri S. R. M. Bibl. A. 1659, 4°.

335. **Kochowski Wespazjan.** Annalium Poloniae ab obitu Vladislai IV Climacter primus. Cracovia. 1683.

— Toż. Climacter secundus. Crac. 1698.

— Toż. Climacter tertius. Crac. 1698.

— Historja panowania Jana Kazimierza przez nieznajomego autora, wydana z rękopismu przez Edwarda Raczyńskiego. 2 tomy. Poznań 1840, s. 387 + 5 nl. i 491 + 3 nl. z portretem Jana Kazimierza.
[Przełożył z Kochowskiego Klimakterów i skrócił w XVIII w., tudzież dodał i z Piaseckiego Zabiełło Żmudzin].

— Historja panowania Jana Kazimierza, z Klimakterów... przez współczesnego tłómacza w skróceniu na polski język przełożona, wydana z rękopismów w r. 1840 przez Edwarda Raczyńskiego, teraz podług oryginału poprawiona i powtórnie wydrukowana. 3 tomy. Poznań 1859, s. VI + 369, 314 i 250.

336. **Kordecki A. ks. Nova** Gigantomachia in Monte Claro Częstochoviensi, ded. Joan. Casim. Cracoviae 1657.

— Toż. Wyd. II. Częstochowa 1694, kln. 4, s. 298.

— Toż. Wyd. III. Częst. 1711.

— Toż. Wyd. IV. Częst. 1717.

— Nowa Gigantomachia. Pamiętnik oblężenia Częstochowy roku 1655 napisany po łacinie przez... Przeora Konwentu Jasnogórskiego, przełożył wiernie Józef Łepkowski, z trzema rycinami. Warszawa 1858, s. 159 + 1 nl.

— Toż p. t.: Pamiętnik oblężenia Częstochowy 1655 r. Wyd. 2-e. (Bibl. ludowa polska). 2 tomiki. Paryż [1867], s. 64 i 60.

— Obrona Częstochowy. Pamiętnik napisany przez..., przekładu Józefa Łepkowskiego. Kal. krakowski Czecha na r. 1881.

— Toż. Odb. Kraków 1881, 4°, s. 54.

— Pamiętnik oblężenia Częstochowy 1655 roku. (Bibl. dzieł wyb. nr. 160). Warszawa 1900, s. 150 z ryc.
[Por. Westrin Th. „Częstochowa klosters belägring af Karl X Gustafs trupper 1655", Stockholm 1905, s. 24; rec. J. Korzeniowski Kwart. hist. 1905 (XIX), s. 132 — 3; wyjaśnienie Westrina. Przew. bibljogr. 1905, nr. 4 i 10; W. Nowodworski. Przegląd hist. 1905, s. 120 — 2].

337. **Kraushar Aleksnder.** Poselstwo Jakóba Śmiarowskiego do

Bohdana Chmielnickiego pod oblężony Zamość w r. 1648. (Ze źródeł rękopiśmiennych). Kwart. hist. 1891, s. 813—824.

338. **Kraushar Aleksander.** Przygody Francuza Payen'a w podróży z Gdańska do Krakowa (1660 r.). Tyg. ill. 1891, t. I, s. 86 i 107.

[Streszcz. opisu podróży, ogłosz. w r. 1667 w Paryżu].

Kuncewicz Jozafat zob. Akta męczeńskie Unji II.

339. [**Kuszewicz S. K.**]. Relacja o oblężeniu miasta Lwowa przez Bohdana Chmielnickiego 1648 roku. Podał dr. Al. Czołowski. Kwart. hist. 1892, s. 543—550.

340. **List pisany do Rzymu** z obozu pod Cudnowem, z doniesieniem o wypadkach wojny z Moskwą na Ukrainie od dnia 17 września do 3 listopada 1660 roku. W wyd. „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1864), s. 300—5.

341. [**Lubomirski Jerzy**]. Wojna polsko-moskiewska pod Cudnowem, odprawiona za panowania króla Jana Kazimierza pod wodzą Stanisława Potockiego, wojewody krakowskiego, i Jerzego Lubomirskiego, marszałka koronnego, w roku Pańskim 1660. Tłumaczył oraz przypisami i przedmową zaopatrzył mjr. Antoni Hniłko. (Bibl. hist.-wojskowa, t. III). Warszawa 1922, 16°, s. 123 + IV z mapą.

342. **Łoś Władysław).** Pamiętniki towarzysza chorągwi pancernej Władysława Margrabi Myszkowskiego, Wojewody krakowskiego, obejmujące wydarzenia od roku 1646 do r. 1667, z rękopisu współczesnego, dochowanego w zamku Podhoreckim wydane przez Ż(egotę) P(aulego). Kraków 1858, s. XXIII + 119.

[Według Bartoszewicza, Szajnochy i Czermaka Łoś nie jest autorem tych Pam.].

Rec.: Bartoszewicz Julj. Bibl. warsz. 1859, II, 807 — 814; Czermak W. „Studja hist." (Kr. 1901), s. 268 — 276.

343. **Łoziński Walery.** Generała Gordona pamiętniki o pobycie w Polsce od r. 1651 do r. 1661. Rozmaitości lwowskie 1857, nr. 21, 22, 23, 24, 25, 26.

— Toż. „Pisma pomniejsze" (Lwów 1865).

344. **Mackiewicza** (?) Dyarjusz Moskiewskiej Wojny w Wielkiem Księstwie Litewskiem będącej i uspokojenie onej przez JW. JM. P. Pawła Sapiehę Hetmana Wielkiego W. Ks. L. wraz z JW. JM. P. Czarnieckim Wojewodą Ruskim nastąpione. (1660 in Januario. Ex MS. Archivi Dominorum Łopot). W t. I wyd. „Pamiętniki dziejów Polsk. wieku XVII" Augusta Podgórskiego (Wrocław 1840), s. 162 — 208.

[Prawdopodobnie jest to dalszy wyjątek z nieodnalezionego dotychczas całkowitego Djarjusza Bogusława Kazimierza Maskiewicza].

345. **Medeksza z Prószcza Stefan Franciszek.** Księga pamiętnicza wydarzeń zaszłych na Litwie 1654-1668. Z rękopismu powierzonego Akademji wydał dr. Władysław Seredyński. (Scriptores rerum polonicarum t. III). Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1875, s. XXV + 526.

Rec.: Tyszyński Al. Bibl. warsz. 1877, II, 335 — 344.

346. **Messaula Javan.** Quatre Années de guerres des Polonais contre les Russes et Tartares. Traduit de l'hebreu... par Daniel Le-

vy. Suivi de Les Schabatniki en Russie 1800—1814. par Joseph Benjamin. Tlemcen en Afrique 1855, s. 69.

Rec.: Przegląd pozn. 1855, t. II, s. 81 — 2.

347. **Miaskowski Wojciech.** Djarjusz drogi do Wojska Zaporoskiego p. wojewody bracławskiego Kisiela i pp. podkomorzego lwowskiego Miaskowskiego, chorążego nowogrodzkiego Mikołaja Kisiela, podczaszego bracławskiego Jakóba Zielińskiego i p. Śmiarowskiego sekretarza kommissarzów i kollegów jego, napisany przez p. podkomorzego lwowskiego... W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 352—383.

[Z r. 1649. Wyd. z wielu błędami].

— Toż. W „Źródłach do dziejów polskich", wydawanych przez M. Grabowskiego i A. Przeździeckiego (Wilno 1843), t. I, s. 3 — 20.

348. **Michałowski Jakub.** Księga pamiętnicza... wojskiego lubelskiego, a później kasztelana bieckiego, z dawnego rękopismu, będącego własnością Ludwika hr. Morsztyna, wydanie staraniem i nakładem Tow. Nauk. Krakowskiego. Kraków 1864, s. XLVIII + 856.

[Por.: W. Czermak „Przyczynki do dziejów XVII w. z archiwów prywatnych". Kwart. hist. 1897, s. 531 — 551; toż w „Studjach hist." (Kraków 1901), s. 323—330].

349. **[Mosbach August].** Pomniki dziejów Polski wieku siedemnastego. Wydał August Podgórski. 2 tomy. Wrocław 1840, s. 4 nl. + 208 i 209 — 370.

[M. in. „Relatio gloriosissimae Expeditionis... Joannis Casimiri, Regis Poloniae, scripta a. 1649" oraz „Djarjusz moskiewskiej wojny Mackiewicza(?)"].

350. **Nowiny o Chmielnickim.** (Fortelna i przemyślna zdrada Bohdana Chmielnickiego pryncypała rebelizanta starszego kozaków zaporowskich przeciw Koronie Polskiej i W. X. Litewskiemu 1648). Z rękopismów księgozbioru Ossolińskich. Bibl. nauk. zakł. im. Ossolińskich 1847, t. II, s. 3 — 17.

[Treść: Nowiny z pogromu wojska polskiego pod Piławcami r. 1648. — Kopja listu ze Lwowa p. Samuela Kuszewicza, syndyka lwowskiego, do Krakowa do p. ojca swego i matki żonki swej, będąc w ciężkim utrapieniu, die 3. 9 bris 1648].

351. **Noyers Pierre des.** Lettres de..., Secretaire de la Reine de Pologne Marie Louise de Gonzague, Princesse de Mantou et de Nevers; pour servir à l'histoire de Pologne et de Suede de 1655 à 1659. Berlin 1859, s. 587.

Rec. J. I. Kraszewski. Gaz. codz. 1859 nr. 258, 259 i 267.

352. **Obuchowicz Michał.** Djarjusz..., Strażnika Wielkiego Księstwa Litewskiego, pisany przez czas więzienia w Moskwie od r. 1660, oraz Djarjusz wyprawy przeciw Moskwie roku 1664. W „Pamiętnikach historycznych", wyd. przez M. Balińskiego (Wilno 1859), s. 65 — 104 i 105 — 139.

— Dniewnik... Strażnika Wielikago Kniażestwa Litowskago, pisannyj w plenu w Moskwie s 1660 goda. Izdanje red. gaziety: „Kijewskij Tielegraf" Kijew 1862, s. 65 + 1 nl.

353. **Obuchowicz Teodor Hieronim.** Djarjusz..., Kasztelana Nowogródzkiego i Starosty Cyryńskiego [1650-1707]. W „Pamiętnikach historycznych", wyd. przez M. Balińskiego (Wilno 1859), s. 53 — 64.

354. **Opis buntów Ukraińskich,** z hebrayskiego. Przekład Abrahama Sterna Członka Tow. Król. Warsz. Przyjaciół Nauk. Pamiętnik warsz. Tom VI (1823), s. 213 — 229 i 327 — 352.

[Autor: Nathan Moskowicz Hanowerski z Zasławia, — opis wypadków z r. 1648.

355. **Opisanie wesela Jana hrabi na Tarnowie i Jarosławiu Zamoyskiego,** wojewody sandomierskiego, wnuka sławnego hetmana, z Marją Kazimierą, margrabianką D'Arquain w r. 1657. Wyjęte z pamiętnika francuskiego p. t.: Jean Casimir Roy de Pologne". W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1872), s. 282 — 187.

356. **[Ossoliński].** Dziennik podróży po cudzych krajach, odbytej w latach 1660-1663. Ogłosił Lucjan Tatomir. Bibl. Ossol. t. V (1864), s. 303 — 397.

357. **Pamiętniki o wojnach kozackich za Chmielnickiego** przez nieznanego autora. Wydane z rękopismu. Wrocław 1840, s. 143 + 1 nl.

[Drugi tytuł przed tekstem: Historya o buntach Chmielnickiego, o wojnie z Tatarami, ze Szwedami i z Węgrami za króla Władysława IV i za Jana Kazimierza przez lat dwanaście, krótko zebrana, ab anno 1647, anno 1648...].

— Toż. Edycja druga. Wrocław 1842, s. 143.

358. **[Pasek Jan].** Pamiętniki szlachcica polskiego, który żył za Jana Kazimierza i był towarzyszem w chorągwi Czarnieckiego. (Wyimek). Pszczółka krak. 1822, t. I, s. 96 — 102.

[Od ustępu: „Stanęliśmy pod Koziera-dy, na trzy niedziele przed świętami"...].

— **Pasek Jan Chryz.** Wyjątek z pamiętnika. Zbieracz liter i polit., t. II (1837).

— Pamiętniki z czasów panowania Jana Kazimierza, Michała Korybuta i Jana III. Wydane z rękopismu przez Edw. Raczyńskiego. Poznań 1836, s. 347.

— Toż. Wyd. II. Poznań 1837, s. 302.

— Toż. Wyd. III. Poznań 1840, s. 279.

— Toż. Przedruk z wydania E. Raczyńskiego poprawionego i dopełnionego według rękopismu Ces. Publ. Biblioteki w Petersburgu. Petersburg 1860, s. 2 + V + 295.

— Toż. Przejrzał, wstępem i spisem rzeczy opatrzył dr. Zygmunt Węclewski (Bibl. polska, t. XI). Lwów 1877, s. 408.

— Reszty rękopismu... deputata z powiatu lelowskiego (1656-1688). Wyd. przez Stan. Aug. Lachowicza. Wilno 1843.

— Pamiętniki... Nowe wydanie krytyczne według rękopisu znajdującego się w Bibljotece Cesarskiej w Petersburgu przygotował i wstępem opatrzył dr. Bronisław Gubrynowicz. Lwów 1898, s. XXI + 3 nl. + 440 + 1 nl.

Rec.: A. Brückner. Kwart. hist. 1898, s. 866 — 9.

— Pamiętniki... do użytku szkolnego zastosował, wstępem i objaśnieniami opatrzył dr. Kazimierz Kobzdaj - Kolbuszewski. Lwów 1919.

— Toż. Wyd. II. Lwów 1921, s. 210.

— Pamiętniki... Opracował Jan Czubek. Wydanie krytyczne, zupełne. Lwów [1923]. s. XXIV + 459 + 1 nl.

— Pamiętniki. Wstępem i objaśnieniami zaopatrzył prof. dr. Aleksander Brückner. (Bibl. nar. S. I. nr. 62). Kraków 1924, s. XXIV 356.

— Pamiętniki... z czasów panowania Jana Kazimierza, Michała Korybuta i Jana III, 1656-1688. Przejrzał, wstępem i spisem rzeczy opatrzył dr. Zygmunt Węclewski. Poznań 1926, s. 245 + 15 nl. z 17 tabl.

— Pamiętniki. Wstępem i objaśnieniami zaop. prof. dr. Aleksander Brückner. (Bibl. Nar. Serja I, N. 62). Wyd. II, na podstawie rkp. zmienione i popr. Kraków 1928, s. XXXI + 356.

— Denkwürdigkeiten des Johann Chrysostomus Passek, aus den Regierungsjahren der Könige Johann Kasimir, Michel Korybut und Johann IV von Polen, vom Jahre 1656 bis 1688. Polnisch herausgegeben vom Grafen Edward Raczyński, deutsch von Dr. Gustaw Adolf Stenzel. 1838, s. VIII + 452.

— Memoires de Jean Chryzostone Pasek, gentilhomme polonais, traduit et commentés par Paul Cazin. Paris, edition „Les belles Lettres", 1922, s. 340.

[Zob.: K. Wł. Wójcicki. Rękopism Jana Chryzostoma Paska. Gaz. Codz. 1855, nr. 106].

359. **Peretiatkowicz Krzysztof.** Nieizdannyj razkaz oczewidca o pieregoworach Polszi s kazakami w 1657-1659 g. Kijewlanin 1871, nr. 61 — 64.

360. **Pikarski Adrjan.** Dyarjusz rozprawy wojennej z Jerzym Rakoczym 1653 r. Bibl. Ossol. 1864, t. IV, s. 203.

Pikarski Adrjan zob. Kalicki B.

Podgórski August zob. Mosbach August.

361. **Potocki Paweł.** Moschovia sive brevis narratio de moribus magnae Russorum monarchiae. Dantisci 1670, 4°, s. 104 z mapą.

[O sobie pisze, iż pojmany do Moskwy trzynaście blisko lat w niewoli przepędził].

362. **Pufendorf Samuel.** De rebus a Carolo Gustavo Sveciae rege gestis commentariorum libri septem elegantissimis tabulis Aeneis exornati cum triplici indice. Norimbergae sumptibus Christophori Riegelii, literis Knorzianis. Anno MDCXCVI. folio, s. 10 nl. + 626 + 53 + 11 nl. ze 112 planami, mapami i widokami oraz 10 portretami.

363. **[Radoliński Wojciech].** Pamiętnik podróży odbytej r. 1661-1663 po Austrji, Włoszech i Francji. Z rękopismu Bibljoteki Kórnickiej wydał Z. C[elichowski]. Toruń 1874, s. 64.

364. **[Radziejowski].** Droga pana posła... do Porty Othomańskiej 1667. W wyd.: „Pamiętnik dziejów polskich" S. Barącza (Lwów 1855), s. 74 — 81.

365. **Radziwiłł Bogusław.** Listy... ze zbiorów W. hr. Pusłowskiego wydane przez Bernarda Kalickiego. Przegląd polski 1878, t. II, s. I — XXXII.

[40 listów z lat 1655-1669].

366. **Relacja przyjęcia** w stolicy moskiewskiej posłów wielkich J. K. Mci Jana Kazimierza roku 1667. (Z Bibljoteki wilanowskiej). W „Zbiorze pamiętników histor. o daweny Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. V (Puławy 1830), s. 456 — 464.

367. **Relatio gloriosissimae Expeditionis** victoriosissimi progres-

sus et faustissimae pacificationis cum hostibus Serenissimi et Potentissimi Principis Domini Joannis Casimiri, Regis Poloniae, scripta a. 1649. W t. I wyd. „Pomniki dziejów Polski wieku XVII" Augusta Podgórskiego (Wrocław 1840), s. 140 — 161.

368. **Rochefort A. Jouvin de.** Le voyageur d'Europe, où sont les voyages: de France, d'Italie et de Malthe, d'Espagne et de Portugal; des Pays-Bas, d'Allemagne et de Pologne, d'Angleterre, de Dannemarc et de Suède, par Monsieur... dédié à Monsieur de Pomponne secrétaire d'Estat. A Paris MDCLXXII (1672). 3 tomy.

[Wspomnienia o Polsce znajdują się w tomie III-im, w części I-ej od s. 256 do 322].

— Pamiętnik... o Polszcze za Jana Kazimierza. Dziennik warsz. t. XVIII (1829), s. 74 — 95 i 286 — 322.

[W części drugiej: Opis Krakowa i Wyjazd ze Szląska].

369. **Rudawski Wawrzyniec Jan.** Historja polska od śmierci Władysława IV aż do pokoju Oliwskiego do 1660 przez... szlachcica polskiego, kanonika katedry ołomunieckiej i radcy Jego Cesarskiej Mości arcyksięcia austrjackiego Leopolda Wilhelma, przełożył z łacińskiego i objaśnieniami uzupełnił Włodzimierz Spasowicz. 2 tomy. (Dziejopisowie krajowi, t. I — II). Petersburg-Mohilew 1855, s. XI + 310 + X i 459.

370. **Samowidiec.** Letopiś... o wojnach Bogdana Chmielnickago i o mieżdousobjach, bywszich w Małoj Rossii po jego śmierti. Dowiediena prodołżatielami do 1734 goda. Moskwa 1846, s. 152.

— Toż. Wyd. II. Po nowoodkrytym spiskam s priłożenjem trech małorossijskich chronik: Chmielnickoj, kratkago opisanja Małorossii i Sobranja istoriczeskago, izd. kijewskoj kommissieju dla razb. drewnich aktów. Kijew 1878.

Śmiarowski Jakób zob. Kraushar Al.

Sobieski Marek zob. Gawarecki Sebastjan.

371. **Tallemant de Reaux.** Wyciągi z pamiętników. W wyd. E. Raczyńskiego: „Portofolio królowej Marji Ludwiki", t. II (Poznań 1844), s. 377 — 394.

372. **Temberski Stanisław.** Annales 1647-1656. Edidit dr. Victor Czermak. (Scriptores rerum polon. t. XVI). Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1897, s. 3 nl. + LXXXVI + 1 nl. + 388.

Rec.: T. Korzon. Kwart. hist. 1898, s. 937 — 946.

373. **Wiadomość o zwycięstwie odniesionem nad Szwedami pod Warką** dnia 7 kwietnia 1656 roku, z pisemka drukowanego w Rzymie pod tytułem: Relazione dei felici successi dell'armi della Sacra Maesta Potentissima di Giovanni Casimiro IV, Re di Polonia e Svezia, seguiti li 7 Aprile 1656, giorno anniversario alle felicità del Cristianesimo. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1864), s. 292 — 6.

374. **Wierzbowski Stanisław.** Wyimki z „Konnotaty" familijno-historycznej. Dzien. liter. 1854, nr. 24, 26, 27, 28, 37, 43.

[Bitwa Berestecka. Szwedzi w Polsce. Annus 1656. Annus 1657. Panowanie króla Michała].

375. **Wydżga Jan Stefan.** Pamiętnik... pisany podczas wojny

szwedzkiej od r. 1655 do 1660, wydał K. W. Wójcicki. Warszawa 1852, s. 4 + 203.

[Wstęp K. W. W.: J. S. W. i jego pamiętnik, druk. poprzednio w Bibl. warsz. 1852, I, 205 — 221. Tamże: Józef Wydźga z Dutrowa. List do red., II, 350 — 1; tenże, polemika z Sew. Gołębiowskim, 1853, I, 386 — 390 i 390 — 2. Zob.: Bartoszewicz Jul. Dzien. warsz. 1853, n. 175 — 8; W., Nowy szczegół do życiorysu J. S. W., tamże, n. 187; Czermak W. „Studja hist." (Kr. 1901), s. 260 — 6].

376. **Wyimki z dawnych historycznych rękopisów.** I. Wjazdu Króla Jego Mści Jana Kazimierza do Krakowa na pogrzeb królew. y koronacyą swoją dyaryusz anno Dni 1649. II. Pogrzeb Króla Jego Mci ś. p. Władysława IV. III. Droga Króla JMci elekta z zamku na Skałkę do kościoła ś. Stanisława, biskupa krakowskiego y męczennika. IV. Koronacja Króla Jmci polskiego Jana Kazimierza. V. Zjazd z Zamku Króla Jmci koronowanego w rynek krakowskiego miasta. W wyd.: „Dniestrzanka" (Lwów 1841), s. 79 —92.

377. **Zaborowski.** Relacja JMci Pana..., Rotmistrza Sendomirskiego uchodzącego (pod Piławcami). Rok 1648, d. 23 Września. Litwa i Ruś 1912, t. III, z. I, s. 47 — 49.

378. **Złotnicki Mikołaj.** Historja narodowa, opis lat strawionych na wojnie, za zaszczyt Ojczyzny miłej JW. JMPana..., Cześnika koronnego, Pułkownika Wojsk Jego Król. Mci i Rzeczypospolitej. Pszczółka krak. 1821, t. IV, s. 165 — 178.

[Zwięzłe notatki z lat 1648-1696].

IX. OKRES MICHAŁA WIŚNIOWIECKIEGO I JANA SOBIESKIEGO.

379. **Avril Philippe.** Voyage en divers états d'Europe et d'Asie, entrepris pour découvrir un nouveau chemin à la Chine etc. Paris 1692, 4°.

[Streszczenie: Liske Ksawery. Filip Avril i pobyt jego w Polsce 1687-1689, Niwa 1877, t. X, s. 405—421].

— Podróż do różnych krajów Europy i Azji przez missyonarzów S. J. w roku 1690 odprawiona końcem odkrycia nowej drogi do Chin. Zamyka w sobie wiele ciekawych uwag fizycznych, geograficznych i historycznych, z opisaniem Tartarji W. Tłom. X. R. Ładowskiego. Warszawa 1791, k. nl. 2 + s. 328.

380. **Bartoszewicz Juljan.** Elekcja Michała Korybuta. (Urywek z „Historji Warszawy"). Dzien. warszawski 1854, nr. 145 — 149.

[Głównie na podstawie „Djarjusza" Chrapowickiego].

381. — O Andrzeju Modrzejowskim, jako wstęp do wydania jego relacji z poselstwa do Turek 1676 r. z przypiskami. Dzien. warsz. 1855, nr. 237.

Dod.: Sprostowania faktu w artykule o Modrzejowskim. Dzien. warsz. 1855, nr. 290.

382. — Podróż bezimiennego księdza francuzkiego do Polski za króla Jana Sobieskiego. Bibl. Warsz. 1859, t. IV, s. 1 — 31.

383. — Poselstwo księdza Jędrzeja Załuskiego do Portugalji i Hisz-

panji (1674-1675). Część I. Podróż do Portugalji. Część II. Podróż do Hiszpanji. Księga świata (warsz.) 1856, s. 4 — 11 i 44 — 54.

384. **Beaujeu Chevalier de.** Mémoires du... contenant ses divers voyages, tant en Pologne, en Allemagne, qu'en Hongrie, avec des relations particulières des Guerres et des Affaires de ce Pais-là depuis l'annèe 1679. Paris 1698, k. nl. 5 + s. 479.

— Z pamiętników p. ... podróżującego po Polsce od r. 1679-1683. Rozmaitości lwowskie 1827, nr. 14 (O karczmach polskich. Warszawie, Wilanowie), 18 (O Zamościu, Szczebrzeszynie), 25 (O Lwowie, Żółkwi).

— Wyjątek z pamiętników... podróżującego po Polsce od r. 1679 do 1683. Zbieracz umysłowych rozrywek (Kraków 1839), s. 208 — 228.

— Pamiętniki. Z francuskiego przełożył Aleksander Kraushar. (Pamiętniki do czasów Jana III, wydał Wł. Markowski, serja I, s. 1). Kraków 1883, s. XIV + 245 + 4 nl.

385. **Boineburg Jan Chrystjan.** Wybór Michała Korybuta na króla polskiego w Warszawie 1669 roku. Podług niedrukowanego pamiętnika kawalera... posła nadzwyczajnego falcgrafa Filipa Wilhelma nenburgskiego przy Rzeczypospolitej Polskiej, przez Mathiasa Bersohna. Bibl. warsz. 1865, t. III, s. 528 — 538.

386. **Buczyński Jaskold Aleksander.** Czyhiryn pograniczne miasto w Ciężkim oblężeniu Tureckim Roku 1677 zaszcześciem Ego Carskogo Preswietłogo Wieliczestwa Tryumfhuiące a Jaśnie Wielmożnemu Jego Mści P. Panu Janowi Samuyłowiczowi E. C. P. W. Wielkiemu woysk Zaporozkich y wszystkiey małey Russi Obu stron Dniepru Hetmanowi i P. Panu memu miłościwemu... zhołdowane przez... W Nowogródku Siwierskim 1675, k. 14.

387. **Buonvisi Franciszek.** Wyjątki z pomiętników i listów kardynała... legata papieskiego, najprzód w Polszcze, a potem w Wiedniu, w czasie elekcji Jana III. Z włoskiego. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 327 — 351.

388. **Chavagnac Gaspard comte de.** Mémoires de..., maréchal de camp dans les armées du Roy... et son Ambassadeur en Pologne. Amsterdam 1700, k. nl. 4 + s. 504 z ryciną.

— Wyjątek z pamiętników... legata do Polski, — po abdykacji króla Jana Kazimierza i w czasie elekcji króla Michała r. 1668. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 288 — 311.

— Elekcja Michała Wiśniowieckiego. Z pamiętników... Athenaeum 1841, t. I, s. 7 — 34.

[Wyjątek ten obejmuje str. 290 — 323 wyd. I-ego Pam. oryginalnych].

389. **Czarnecki Stanisław,** podstoli żytomierski. Wypis z rękopismu zamku łańcuckiego. Dwór, wspaniałość, powaga i rządy. Pszczółka krak. 1822, t. II, s. 79 — 86 i 91 — 94.

[Rękopis z r. 1691].

390. **[Dalerac F. P.].** Les anecdotes de Pologne ou Mémoires secrets du règne de Jean Sobieski

III du nom. 2 vol. Amsterdam 1699, s. 6 nl. + 454 i 391 + 1 nl.
— Toż. Wyd. II. Paris 1700, s. 6 nl. + 454 i 2 nl. + 391 + 1 nl.

— Opisanie nieszczęśliwej bitwy pod Parkanami w Węgrzech niemniej i przeważnego po niej zwycięstwa pod Strygonią w r. 1683. Z pamiętników... W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 435 — 451.

391. **Darowski Adam.** Posłem do cara. Opowiadanie historyczne z XVII w. Przegląd polski 1886, t. III, s. 389 — 441; t. IV, s. 145 — 165 i 274 — 312.

[O poselstwie Samuela Węsławskiego z r. 1674, głównie na podstawie jego pamiętnika rkps.].

392. **Denhoff Jan Kazimierz.** Listy brata do siostry (kardynała... do wojewodziny Kątskiej) 1686 — 1697. Wydał Teodor Wierzbowski. Warszawa 1905, s. 32.

393. **Djarjusz prawdziwej relacji** praeclare gestorum Woyska JKMci i RPtey na kampanji in A. 1685 po wielu miejscach, a osobliwie w Wołoszech. (Z rękopismu). W „Bibl. starożytnej pisarzy polskich" K. Wł. Wójcickiego, t. V (Warszawa 1844), s. 239 — 261.

394. **Djarjusz Wyiazdu z Krakowa pod Wiedeń Jana III.** Roku 1683. W Krakowie, Drukiem i kosztem Ignac. Grebla Typografa i Biblio: J. K. Mci. Roku 1784, s. 63.

[„Dyarjusz ten — pisze wydawca — dostał mi się Oficyera Artyleryi ręką pisany przytomnego temu wszystkiemu co się działo tak w marszu, iako y w potyczce z Turkami w oblężeniu trzymaiącemi Wiedeń"].

395. **Djarjusz Wyprawy Turka pod Wiedeń** 1684, z Włoskiego tłomaczony. Tomik II. W Krakowie 1786, Kosztem i Drukiem Ignacego Grebla Typografa i Bibliopoli J. K. Mci, s. 82.

[T. I — zob. Djarjusz wyiazdu z Krakowa pod Wiedeń i t. d.].

396. **Dupont Filip.** Pamiętniki do historji życia i czynów Jana III Sobieskiego, króla polskiego, przez... pełniącego przy królu obowiązki głównego inżyniera artylerji, wydał z rękopisu I. Janicki. (Bibl. ord. Krasińskich: Muzeum K. Świdzińskiego, t. VIII). Warszawa 1885, 4°, s. XVI + 280 z 5 planami i podobiznami.

397. **Dyakowski Mikołaj.** Dyarjusz Wideńskiey okazyi przez Nayiaśnieyszego Króla IMci polskiego Jana III-go z wiekopomną sławą narodu naszego expedyowaney, teraz przez WImć Pana... podstolego latyczowskiego, na ten czas w pokoiu u tegoż króla służącego i pod Wiedniem osobą swoią będącego, ile przy młodey na ten czas applikacyi: co rozum uważyć, oko widzieć, ucho słyszeć a pamięć poiąć mogła wypisany, ex archivo XX Jmć Lubomirskich na Wiśniczu. Pszczółka krak. 1821, t. III, s. 229 — 273; t. IV, s. 3 — 17.
— Toż. Mrówka pozn. 1821, t. IV, s. 97 — 130 i 193 — 217.
— Summarjusz okazji Wiedeńskiej przez Jana III. Wyimki z rękopisma... Pamiętnik warsz., t. V (1823), s. 51 — 66, 163 — 178 i 272 — 286.
— Djarjusz Wiedeńskiej okazji 1683, przez... pokojowca królewskiego. W „Zbiorze pamiętników o dawney Polszcze" J. U.

Niemcewicza, t. V (Puławy 1830), s. 225 — 280.

— Summarjusz Okazji Wiedeńskiej, przez N. Króla Jegomości Jana III z wiekopomną sławą narodu naszego expedjowanej, teraz przez... wypisany. W t. IV „Zbioru pamiętników do dziejów polskich" Włodz. hr. Broel-Platera. (Warszawa 1859), s. 173 — 200.

— Djarjusz Wiedeńskiej okazji r. 1683, opisał... pokojowiec króla Jana III. Kraków 1861, 16°, s. 98.

— Toż. Warszawa 1883, 4° król., s. 32 z 6 rys. Jul. Kossaka.

398. **Dziennik pogromu Tatarów** przez Jana Sobieskiego, marszałka i hetmana Wgo koronnego, w roku 1672. Z obozu pod Petranką die 15 Octobris 1672 r. Ogłosił Stanisław Przyłęcki. Kółko domowe, t. V, 1865, s. 181 — 185.

[Z ręk. bibl. wilanowskiej].

399. **Dziennik pogromu Tatarów** przez Jana Sobieskiego, marszałka i hetmana wielkiego koronnego, w roku 1672. Bibl. Ossolińskich, t. VIII (1866), s. 312 — 323.

400. **Faggiuoli Jan Chrzciciel** Djarjusz podróży do Polski, wyjęty z pamiętników... przez Wład. Kulczyckiego. (Przekład z włoskiego własnoręcznego rękopismu autora, dotąd nieogłoszonego drukiem). Czas, dod. mies., 1858, t. III, s. 237 — 306.

[Z lat 1690-1691 z Warszawy].

401. **Gasztowtt Wacław.** O podróży J. F. Regnarda do Polski w r. 1682. W zbiorze: „Rzeczy ciekawe i pożyteczne" (Lwów, nakł. „Słowa Polskiego" 1910), s. 78 — 85.

402. **[Gisleni Jan Baptysta].** Opisanie elekcji króla Michała Korybuta Wiśniowieckiego, z pisemka drukowanego w Rzymie roku 1669, przypisanego kardynałowi Orsini protektorowi Polski przez... W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce" t. II (Paryż 1864), s. 352 — 360.

403. **[Gniński Jan].** Źródła do poselstwa... wojewody chełmińskiego do Turcji w latach 1677-1678. Wydał i przedmową poprzedził F. Pułaski. Warszawa 1907, 4°, s. LXXVI + 509.

404. **Gorkowski A.** Compendium legationis J. W. Imci Pana Stanisława Małachowskiego wojewody poznańskiego od Naiaśnieyszego Króla Imci y Stanów Rzeczypospolitej Polskiej ad tractandam pacem z Portą Otomańską... B. m. dr. [1699], fol., knl. 31.

405. **Grzymułtowski Krzysztof,** wojewoda poznański. Zdanie sprawy przed królem Janem III z poselstwa do Moskwy, zaczętego w roku 1685, a skończonego dnia trzeciego maja 1686. W „Źródłach do dziejów polskich" M. Malinowskiego i A. Przeździeckiego (Wilno 1844), t. II, s. 1 — 35, zaś z dodatkami (Mową przy powitaniu carów, Opisaniem przez Bezimiennego wjazdu posłów polskich do Moskwy oraz Wiadomością o życiu Grzymułtowskiego) do s. 80 włącznie.

406. **Historja wyprawy Jana III pod Wiedeń.** Wypis z rękopismu Bibljoteki Drezdeńskiej, zawierający piąty rozdział: O wyprawie Jana III, króla polskiego, na obronę Wiednia w roku 1683, przez inżyniera saskiego, znajdującego się wówczas w tem mieście. Z archiwum królewieckiego wydał W. T. Ruch liter. 1877, t. II, s. 198.

— Toż. Archiwum Wróblewieckie, z. III (Lwów 1878), s. 129 — 141.

407. **Jabłonowski Jan Stanisław,** kaszt. krak. i hetman w. kor. — Dziennik... (1694 do 1695), wydał Wład. Chomętowski. Warszawa 1865, s. 173.

— Ułamki z dziennika [z lat 1694-97]. Kronika rodzinna 1888, s. 616, 646, 679, 710 i 748; 1889, s. 363, 393, 440, 445, 487 i 523.

408. **Jabłonowski Stanisław.** Djarjusz napadu Tatarów z r. 1692. Podał L. Finkel. Kwart. hist. 1890, s. 286 — 294.

409. **Jan III i dwór jego w Jaworowie.** Obraz historyczny z niewydanych dotąd korespondencyj spółczesnych skreślony. Gaz. codz. 1856, nr. 86, 87, 88, 89, 90 i 91.

[Na podstawie djarjuszy współczesnych].

410. **Kallenbach Józef.** Kalendarz króla Jana III z roku 1683 [z notatkami własnoręcznemi króla] (z 4 ryc.). Tyg. ill. 1903, t. II, s. 962.

411. **Kochowski z Kochowa Wespazjan.** Roczników Polski klimakter IV, obejmujący dzieje Polski pod panowaniem króla Michała. Z łacińskiego tłómaczenie polskie. Z portretem. Wyd. J. N. Bobrowicza. Lipsk 1853, s. 382.

Rec.: Przegląd pozn. 1853, II, 211 — 2.

412. **Kostrowski Stefan.** Przypadki różne ciekawe, nadarzone za Jana Sobieskiego, wyjęte z rękopismu P..., Towarzysza Ussarskiego pod znakiem J. P. Ogińskiego Kanclerza W. X. L. Tyg. pet. 1842, s. 74.

[Z lat 1684-1700].

413. **Kunaszowski Wojciech.** Wyprawa pod Wiedeń. Czasopism nauk. Ossol. 1830.

414. **List bezimienny** do J. K. Matesilani o zwycięstwie pod Jassami 1686 r. tudzież o przybyciu posłów moskiewskich do króla. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1684), s. 450 — 7.

415. **Listy z czasów Jana III i Augusta II,** wydane przez G. B. U. i Władysława Skrzydylkę. Kraków 1870, s. 2 nl. + 135 + 2 nl.

416. **[Makowiecki Stanisław].** Szczęśliwa expedycia pod Kamieńcem z Turkami Jaśnie Wielmożnego Iego Mści Pana P. Jana na Potoku y Buczaczu Potockiego, wojewody bracławskiego, czerwonogrodzkiego etc. starosty, na ten czas Regimentarza woysk Rzeczypospolitej, przez Stanisława z Wielkiego Łukoszyna Makowieckiego, stolnika latyczowskiego, wierszem polskim opisana y do druku podana. Która się stała Dnia 16 Miesiąca stycznia Roku Pańskiego 1674. B. m. dr.

— Toż. W „Bibl. starożytnej pisarzy polskich" K. Wł. Wójcickiego, t. III (Warszawa 1843), s. 71 — 97.

Makowiecki Stanisław zob. W. T.

417. **Malinowski Kazimierz.** Pamiętniki... Sandomierzanina i wiadomość o jego życiu. Pamiętnik sandom. t. I (1829), s. 2 — 14.

[Z czasów Jana Sobieskiego — drobne zapiski i notatki].

418. **Marescotti Galeazzo.** Opisanie dworu, rzeczypospolitej i królestwa polskiego przez... arcybiskupa Koryntu, nuncjusza Stolicy Apostolskiej w latach 1670 i 1671. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apo-

stolskich o Polsce" t. II (Paryż 1864), s. 361 — 410.

419. — Wyjątek z poselstwa do Polski w r. 1668. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 312 — 326.

420. **Mosbach August.** Wiadomość o Polsce za Michała I i Jana III, z pamiętników markiza de Pomponne, ministra-sekretarza stanu spraw zagranicznych za Ludwika XIV. Bibl. Ossol. t. IV (1864), s. 76 — 119.

421. **Noyers Piotr des.** Listy... sekretarza królowej Marji Kazimiery z lat 1680-1683, rzeczy polskich dotyczące. Podał Ludwik Nabielak. Bibl. Ossolińskich, t. X. (1868), s. 1 — 79.

422. **O'Conor Bernard.** Wyjątek z pamiętników... Z angielskiego. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. IV (Warszawa 1822), s. 284 — 434.

[Streszczenie i przekład niektórych ustępów dzieła: „History of Poland" przez... lekarza nadwornego króla Jana III].

423. **[Olszowski Andrzej].** Relatio legacyej Jaśnie W. Jego Mości Xsiędza... podkanclerzego koronnego, posła wielkiego extraordynaryjnego do Cesarza JMści chrześcijańskiego do Wiednia 1669. W wyd.: „Pamiętnik dziejów polskich" S. Barącza (Lwów 1855), s. 127 — 136.

424. **Opisanie elekcji króla Jana III** 21 Maja 1674 roku. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich", t. II (Paryż 1864), s. 416 — 421.

425. **Owsińscy Jan i Stanisław XX.** Roczniki do dziejów Podtatrza i Spiża z lat 1680-1748, spisane przez... proboszczów Jazowska. Wydał Józef Jerzmanowski. Czas, dod. mies., 1858, t. I, s. 39 — 67 i 316 — 339.

426. **O wyprawie Jana III,** króla polskiego, na obronę Wiednia, w roku 1683 przez inżyniera saskiego, znayduiącego się wówczas w tym mieście. (Wypis z rękopismu Biblioteki Drezdeńskiej, zawierający piąty rozdział dzieła...). Pamiętnik Warsz. Tom I (1809), s. 92 — 102.

427. **Palmer A. T.** Authentic memoires of the life of John Sobieski by... London 1815, s. 303.
— Toż. W art. Lacha-Szyrmy. Ćwiczenia naukowe (Warsz. i Krzem.) t. II (1818), s. 238 — 259.

428. **[Polanowski].** Djarjusz marszu wiedeńskiego to jest zemknionego Woyska z partyi jako to z pod Trębowli, Bucniowy, Śniatyna i Krzemieńca, które kupiło się pod Bedzyniem a z tamtąd poszło z Królem Janem III pod Wiedeń w tym pod Strygonią a nazad przez Węgry w Roku 1683. W „Bibl. starożytnej pisarzy polskich" K. Wł. Wójcickiego, t. V (Warszawa 1844), s. 223 — 238.

429. **Pomponne Marquis de.** Mémoires du..., ministre et secrétaire d'Etat au département des affaires étrangères, publiés d'après un manuscrit inédit de la bibliothèque du Corps Législatif, précédés d'une introduction de la vie du marquis de Pomponne par J. Mavidal. Paris 1860.

[Z czasów króla Michała Wiśn. i Jana Sobieskiego].

Pomponne markiz de zob. Mosbach August.

430. **Popow A.** Russkoje posolstwo w Polsze w 1673-1677 godach. Nieskolko let iz istorji otnoszenij drewniej Rossii w jewropiejskim dierżawam. S.-Pietierburg 1854, s. 288.
[Na podstawie listów stolnika Tiapkina].

431. **Regnard.** Podróż do Polski r. 1685, przez... poetę francuskiego. Pszczółka krak. 1822, t. I, s. 119 — 130.

Regnard J. F. zob. Gasztowtt Wacław.

432. **Rochester Lord.** Dziennik poselstwa do Polski za Jana III w r. 1676. London 1827.
[W jęz. ang.].

433. **[Ronquillo Pedro].** Mision secreta del embajador don... en Polonia. Madrid 1875.
[Zob.: Edw. Grabowski: Listy ambasadora hiszpańskiego o elekcji Jana Sobieskiego. Aten. 1876, t. II, s. 661 — 4].

434. **Rulikowski Edward.** Jan Stachórski (jenerał-major). Dzien. warsz. 1855, nr. 275-8, 269 i 262.
[Na podstawie listów Stach. z drugiej połowy XVII w., głównie z Białejcerkwi na Ukrainie].

435. **Siemieński Lucjan.** Dwór Jana III w 1688 i 1689 roku. Czas. dod. mies., 1859, t. I, s. 422 — 484.
[Przekład wspomnień Francuza, księdza F. de S.].

436. **Skopowski ks.** Relacja o skończeniu życia króla Jana III. Tyg. powsz. 1884, s. 186.

437. **Ślizień Stefan.** Haracz krwią turecką turkom wypłacony 1674.
[Szczeg. pamiętnik wierszem. Wiad. Pamiętniki histor. Gaz. codz. 1859, nr. 242].

438. **Sobieski Jakób.** Djarjusz oblężenia Wiednia roku 1683... królewica polskiego. (Z niewydanego rękopisu w języku łacińskim przełożył Wł. Z). Dzien. liter. 1858 t. I, s. 533, 541, 549, 557 i 565.
— Djarjusz wyprawy wiedeńskiej w 1683 r., w 200 jej rocznicę wydał w przek.adzie i objaśnił Teodor Wierzbowski. Warszawa 1883, s. VIII + 22.
— Toż., w dwuchsetną jej rocznicę wydał w przekładzie i objaśnił Teodor Wierzbowski. Odb. z Echa w 100 egz. Warszawa 1883, s. 27 + 1 nl.

439. **Sobieski Jan III.** Listy... pisane do królowej Marji Kazimiery w ciągu wyprawy pod Wiedeń, w roku 1683-im, wydane przez Edwarda Raczyńskiego. Warszawa 1823, s. IX + 233 + 7 nl. z mapą i 4 tabl. podr. bizn.
— Toż. Wyd. II. Warszawa 1824, s. IX + 235 + 5 nl. z mapą pochodu wojska i podobizną.

440. — Listy... do Żony Marji Kazimiery, wraz z listami tej królewskiej rodziny i in. znakomitych osób, przez Jerzego Samuela Bandtkiego z oryginałów archiwum niegdyś Sobieskich przepisane, uporządkował i dalszemi aż do roku 1737-go dochodzącemi pomnożył, tudzież przypisami objaśniającemi zaopatrzył Antoni Zygmunt Helcel. (Bibl. ord. Myszkowskiej. Zapis Konst. Świdzińskiego. Rok 1860). Kraków 1860, 4°, s. X + 16 + XI + 600.

441.—Listy... pisane do królowej Kazimiery w ciągu wyprawy pod Wiedeń w roku 1683 z mapą pochodu wojsk polskich pod Wiedeń i podobizną listu króla Jana Trzeciego. Lwów 1883, s. 222.

442. — List... przed batalją wiedeńską do żony. (Heilgebron mil. 3 od Tulna, gdzie budują most. Ulti-

ma augusti). Pszczółka krak. 1821, t. IV, s. 96 — 104.

Sobieski Jan zob. Djarjusz wyiazdu, Djarjusz wyprawy, Dupont F., Dyakowski M., Gawarecki S., O wyprawie, Palmer A. T., Polanowski, Rochester, Skopowski ks., Tarnowski St.

[Por. nadto: Edw. Lubowski. Pamiętniki sekret. króla Jana. Tyg. ill. 1887, t. I, s. 9, 29, 52. Streszczenie książki, wydanej pod powyższym tytułem współcześnie w Amsterdamie].

443. **Tanner Bernhardus Leopoldus Franciscus.** Legatio Polono-Lithuanica in Moscoviam Potentissimi Poloniae Regis ac Reipublicae mandato et consensu A. 1678 feliciter suscepta; nunc breviter sed accurate quoad singula notabilia descripta a teste oculato... Boemo Pragense, Dn. Legati Principis Camerario Germanico. Norimbergae 1689, 4°, knl. 2 + str. 128 + knl. 2 z 4 ryc.

— Dziennik... Czecha, dworzanina księcia Michała Czartoryskiego Wdy Wołyńskiego, W. posła do cara moskiewskiego. Z łacińskiego. W „Zbiorze pamiętników historycznych o dawney Polszcze" J. U. Niemcewicza, t. V (Puławy 1830), s. 157 — 224.

[Z r. 1678].

— Posolskij dwor i pierwaja audjencja posłów polsko-litowskich u caria Fieodora Aleksiejewicza. Pierew. s łatin. Z. Wiestnik Jewropy 1826, t. 146, nr. 8; t. 150, nr. 21 i 23.

— Opisanje putieszestwja polskago posolstwa w Moskwu w 1678 g. Cztienja... 1891, kn. 3.

— Toż. Odb. Moskwa 1891.

Tarnowski Aleksander Dominik zob. Tarnowski Jan.

444. **Tarnowski Jan.** Urywek z diarjusza Aleks. Dominika hr. z Tarnowa... kanonika gnieźnieńskiego, 1691-1697. Lwów 1895.

445. **Tarnowski Stanisław.** O listach króla Jana z wyprawy wiedeńskiej. Przegląd polski 1883, t. II, s. 3 — 70.

446. **W. F.** Relacja o upadku Kamieńca r. 1672 i ostatnich czynach p. Jerzego Wołodyjowskiego przez IMci Pana Stanisława Makowieckiego, stolnika Latyczewskiego. (Z oryginalnego rękopismu). Przegląd powsz. 1886, t. 9, s. 388; t. 10, s. 44.

447. **Werdum Ulryk.** Djarjusz wyprawy Jana Sobieskiego z r. 1671, wydał dr. Ksawery Liske. Arch. kom. hist. Akad. Umiej. t. I (1878), s. 183 — 261.

— Toż. Odb. Kraków 1879, s. 79.

Węsławski Samuel zob. Darowski Adam.

448. **Wieliczko Samuił.** Letopiś sobytij w jugozapadnoj Rossii w XVII-m wiekie sostawił... bywszij kancelarist kancelarji wojska zaporożskago. 3 toma. Izd. Wrem. Kom. dla razbora drewnich aktow. Kijew 1848.

[List Tadeusza Padalicy do Julj. Bartoszewicza: O kronikach Wieliczki i Grebienki, wydanych przez Komisję kijowską. Dzien. warsz. 1855, nr. 153 — 160 i 162 oraz 216 — 219].

449. **Wierzbowski Stanisław,** wojewodzic sieradzki. Peregrynacja... do Francji w latach 1678, 1679, 1680 i 1681 (z niedrukowanego rękopisu), wydał Jan hr. Załuski. Czas, dod. mies., 1858, t. I, s. 483 — 516.

450. **Wilczek Dominik.** Dziesięć listów do króla Jana III Sobieskiego z wiadomościami o Rusi południowej 1694-1695. W wyd.: „Sbornik letopisiej, otnosiaszczichsia k

istorji južnoj i zapadnoj Rusi" (Kijew 1888), s. 266 — 272.

451. **Wojeński Stanisław ks.** List... biskupa kamienieckiego, do Jana Karola Matesilani, rezydenta polskiego na dworze papieskim, o wypadkach wojny z Turcją roku 1684, drukowany w Bononji 1685. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich w Polsce" t. II (Paryż 1864), s. 437 — 446.

452. — List tegoż (jak się zdaje) biskupa kamienieckiego do J. K. Matesilani o zwycięstwie króla pod Jassami 1686 r. W wyd.: „Relacje nuncjuszów apostolskich o Polsce", t. II (Paryż 1864), s. 446 — 450.

453. **[Wonlar Larski Jan Hier.].** Wypisy i notatki Jana Czeczota. Ogłosił A. Pług. Kłosy 1889, II, s. 102.

[O rękopisie przekładu księgi Tomasza Kempis przez J. H. Wonlar Larskiego podczas niewoli w Rosji].

454. **Wybranowski Aleksander.** Z domowego archiwum. (Korespondencja Pana Chorążego). Przew. nauk. i liter. 1891 (t. XIX), s. 55 — 75.

[Listy z w. XVII i XVIII z archiwum Kosowskiego, przeważnie pisane do Andrzeja Żydowskiego, chorążego krakowskiego].

455. **Zawisza Krzysztof.** Pamiętniki..., wojewody mińskiego (1666-1721), wydane z oryginalnego rękopismu i opatrzone przypiskami przez Juljana Bartoszewicza. Warszawa 1862, s. LXXIII + 438 + 2 nl. z portretem i tablicą genealogiczną.

Rec.: Adamowicz A. Bibl. warsz. 1868 I, 542 — 554.

X. OKRES AUGUSTA II I STAN. LESZCZYŃSKIEGO.

Abrys domowey nieszczęśliwości i t. d., zob. Oleszewski Jan.

456. **Aubery du Maurier.** Memoires de Hambourg, de Lubeck et de Holstein, de Dannemarck, de Svede et de Pologne. Par feu Messire... Auteur des Mémoires de Hollande. A La Haye 1737, s. 8 nl. + 264.

457. **Bobowski Józef.** Wyjątek z rękopisu... chorążego sanockiego p. t.: Informacja krótka o dawności majątku i rozmaitych losach przodków moich, dla wiadomości synowi mojemu jedynemu Józefowi wypisana, całemu Imieniowi zdać się mogąca. Dzien. liter. 1865, nr. 35.

[Z pocz. XVIII w.]

458. **Bolesta Piotr.** Połtawskij boj, opisanyj sowremiennikom oczewidcem..., służiwszim w kancelarji hetmana Sieniawskago, bywszago togda wojewodoju bielskim, a w posledstwji kastelanom krakowskim. Pierewod s polskago A. Perłszteina. Cztienja 1871, III, 1—9.

459. **Chanienko Mikołaj.** Dniewnik gienieralnago chorunżago... 1727—1753. Kijew 1886, s. XV + 524.

Por.: Bartoszewicz Jul. Djarjusz Mikołaja Haneńki, wnuka hetmańskiego, jako materjał do dziejów Ukrainy. Bibl. warsz. 1859, IV.

460. **Djarjusz negocjacyj** Jaśnie Wielmożnych, Wielmożnych Ichmościów panów posłów od Rzeczypospolitej do króla Jegomości obranego Fryderyka Augusta cum

denuntiatione wyprawionych z Warszawy 15 Julii roku 1697. (Z ówczesnego rękopismu). Dziennik warsz. t. XII (1828), s. 99—106.

Djarjusz prawdziwy zob. Jabłonowski Jan Stan.

461. **Djarjusz wesela JW. Stanisława Denhoffa,** Wojewody Połockiego,, Hetmana Polnego W. X. L., z JO. Im. Panną Zofją Sieniawską, Kasztelanką Krakowską, Hetmanówną W. K., odbytego we Lwowie 30 Julii 1724 r. Spisał i ułożył ze spółczesnych źródeł Józef Dunin-Karwicki. Kłosy 1881, I, s. 365, 372 i 399.

462. **Dobiński Zygmunt.** Pamiętniczek z pierwszych lat XVIII w. i walk ze Szwedami. W pracy ks. Wład. Siarkowskiego: „Przyczynek do monografji rodziny Dobińskich herbu Rola". Przegląd bibljogr.-archeol. t. III (1882), s. 187—194.

463. **Dwie koronacje Sasów,** Augusta II-go i Augusta III-go, królów polskich, ze współczesnego rękopisu ogłosił z przedmową i kilku objaśnieniami Wład. Syrokomla. Wilno 1854, s. 80.

Rec.: J. Bartoszewicz. Dzien. warsz. 1854, nr. 240, 242 i 243.

464. **Godebski Ksawery.** Obraz Polski pod koniec XVII wieku. Ze zbioru podróży ogłoszonych w Hadze 1705 roku, spolszczył i objaśnił... (Przedruk z Dzien. Liter.) Lwów 1869, s. 47.

465. **Grzegorzewska Sabina z Gostkowskich.** Pomiętnik o Marji Wesslównie Królewiczowej Konstantowej Sobieskiej, spisany ze wspomnień rodzinnych. Warszawa 1887, s. 332.

Rec.: Zdz. Hordyński. Kwart. hist. 1887, s. 684—7.

466. **Historja o pozabijaniu Bazilianów** w Połockiey cerkwi przez cara moskiewskiego etc. w roku 1705-ym dnia 30 Junia starego. Paryż 1863, s. 22.

[Autorem tego opisu ma być ks. Jan Oleszewski. Zob. Abrys eic.]

467. **Jabłonowski Jan Stanisław.** Djarjusz prawdziwy bo bez imienia autora, wszystkich rzeczy i dziejów, które w Polsce się działy od śmierci Jana III, króla polskiego, aż do obrania Augusta II. Na końcu dzieła Leona Rogalskiego: „Dzieje Jana III Sobieskiego" (Warsz. 1847), s. 412 i nast.

[Jak udowodnił Tad. Sternal, autorem tego Djarjusza jest Jan Stan. Jabłonowski, wda wołyński, autor rozprawy „Skrupuł bez skrupułu". Zob.: Przew. nauk. i lit. 1891, s. 261—276 i 352—364; toż. odb., Lwów 1891, s. 29.).

468. — Pamiętnik... wojewody ruskiego. Z autografu wydał August Bielowski. Lwów 1862, s. 109.

[Ur. 1669 r., zm. 1731 r.].

469. **Kętrzyński W.** Petersburg w r. 1720 według opisu Polaka. Przew. nauk. i lit. 1877, z. 6, s. 520—32; z. 7, s. 603—16.

[Opis dokonany przez jednego z członków poselstwa St. Chomętowskiego — prawdopodobnie Michała Puzynę.]

— Pietierburg w 1720 g. Zapiski polaka-oczewidca. Soobszcz. i pierewieł s polskago S. L. Ptaszickij. Russkaja Starina 1879, t. XXV, s. 263—290.

470. **Kronika zakonnic ormiańskich** reguły św. Benedykta we Lwowie. W wyd.: „Pamiętnik dziejów polskich". S. Barącza (Lwów 1855), s. 171—206.

[Lata 1703-1756.]

471. **Krusiński Tadeusz.** De legationibus Polono-Persicis, dissertatio... Missionarii Persici. Przy pracy tegoż: „Prodromus ad tra-

gicam vertentis belli Persici historiam". Leopoli 1734.

— Tragica vertentis belli persici Historia per repetitas clades ab anno 1711 ad an. 1728 continuata etc. Leopoli 1740, s. 8, l. + 34 + 529.

[M. in. opis osobistej działalności misjonarza, jego stanowiska na dworach perskim i afgańskim oraz szereg dokumentów polskich, sięgających czasów Zygmunta III.]

[Por.: „Prace misjonarzy katolickich w Persji". Przegląd pozn. 1853, t. II, s. 372—94; i M. Dubiecki i S. Krzemiński W. Enc. III.]

472. **Kuczyński Wiktoryn.** Pamiętnik... streścił Z. Gloger. Kronika rodz. 1893, nr. 9.

[W. K. ur. 1668, ziemianin z Podlasia, prowadził systematycznie pamiętnik interesów swoich od r. 1698 do 1737.]

473. **Leszczyński Stanisław.** Pierepiska i drugija bumagi szwedskago korola Karła XII, polskago... tatarskago chana, tureckago sułtana, gienieralnego pisaria Orlika i kijewskago wojewody Josifa Potockago. Cztienja... 1847, t. 6.

474. **Lipiński Tymeteusz.** Ułamki historyczne z XVIII wieku. Bibl. warsz. 1853, t. I. s. 266—278.

[Wyjątki z gazet pisanych 1702-1758.]

475. **Mazepa Jan.** Dwanaście listów Hetmana... do Stanisława Mateusza Rzewuskiego, referendarza koronnego. Czas, dod. mies. 1856, t. I, s. 660—689.

[Z Dubna 1705-1706.]

476. **Niedrukowane pamiętniki Szweda** o pobycie Karola XII w Polsce. Ogłosił W. Bugiel. Dzien. pozn. 1903, nr. 126, 143.

477. **Nielubowicz Mateusz.** O wojnie szwedzkiej w Polsce za Augusta II. Dziennik warsz. t. II (1825), s. 218 i 296; t. III (1826), s. 73.

478. **Ogiński Tadeusz.** Pamiętnik (1712—1783). Ogłosił Kazimierz Bartoszewicz. Przegląd hist., XVIII (1914), s. 51—83.

— Toż. Odb. Warszawa 1913, s. 35.

479. **[Oleszewski Jan** o. bazyljanin]. Abrys domowej nieszczęśliwości y Wnętrznej Niesnaski, Woyny, Korony Polskiey v Wielkiego Xięstwa Litewskiego Pro Informatione Potomnym następującym czasom Przez iedną Zakonną Osobę światu przekazany y z żałością wyrażony. Anno 1721. Wydał z rękopisu Franciszek Ksawery Kluczycki. Kraków, nakładem Stanisława Kluczyckiego 1899, 4°, s. XXIII + 105.

[Podtytuł: „Historja o domowym nieszczęściu y wnętrzney woynie W-o Xstwa Lit-go"; — obejmuje lata 1696-1721].

Rec.: J. M. Giżycki. Kwart. hist. 1902, s. 648—650.

480. **Opisanie wjazdu** do Stambułu Rafała Leszczyńskiego, wojewody łęczyckiego, generała wielkopolskiego, posła wielkiego od Naj. Króla Jegomości Polskiego i Rzeczypospolitej do Porty Ottomańskiej i Relacja solennej jego audjencji u Cesarza Tureckiego w 1700 roku. Spisał i ułożył ze spółczesnych źródeł Józef Dunin Karwicki. Bibl. warsz. 1882, t. III, s. 353—370.

[Por.: Franc. Radzewski: Poselstwo Wielkie etc. Poznań 1744].

481. **Orlik Filip.** Dnewnyk... Ogłosił Alfred Jensen. Zap. Tow. im. Szewczenki, t. 123—124, s. 1—12.

Rec.: M. Gawlik. Kwart. hist. 1923, s. 227—8.

482. **[Otwinowski Erazm.]** Pamiętniki do panowania Augusta II, wydane z rękopismu przez Edw. Raczyńskiego. Poznań 1838, s. VIII + 384.

— Toż. Wyd. II p. t.: Dzieje Polski pod panowaniem Augusta II, od r. 1696 do 1728 opisał współczesny. Kraków 1849, s. 4 nl. + 363 + 11 nl.

483. **Pamiętnik bezimienny** (1708—1710). W szkicu K. Kanteckiego „Karol XII w Polsce i w Turcji". Przew. nauk. i liter. 1877, s. 332—345, 456—468, 533—559.
— Toż. W zbiorze K. Kant.: „Szkice i opowiadania" (Poznań 1883), s. 167—224.

484. **Pawłowski Maciej z Werbna** kasztelanic. Pamiętnik podróży... z r. 1718. Ogłosił dr. Stanisław Karwowski. Odb. z Dzien. Poznań. Poznań 1915, s. 35.

485. **Piaskowski Junosza Felicjan.** Pamiętnik... podstolego podlaskiego, majora J. K. Mości, począwszy od roku 1690. Przyjaciel domowy (lwowski) 1865.

[Ur. 1690 r. w Łucku, wojażował, w końcu osiadł na wsi na Wołyniu].

— Toż. Lwów 1865, s. 131.

Piotrowski Konstanty zob. Suryn Felicjan.

Podróże i wyprawy wojenne zob. Wirtemberski Maksymiljan ks.

486. **Podróże królewicza polskiego,** późniejszego króla Augusta III (Niemcy-Francja-Włochy) 1711—1717. Z djarjusza rękopiśmiennego ogłosił Aleksander Kraushar, 2 części. Lwów, 1906-11, s. 98 + II i II + 99.

487. [**Polignac Melchior de.**] Zabiegi posła francuskiego księdza de Polignac po śmierci Jana III, by na tron polski wynieść księcia de Conti. Z rękopisu bibljoteki cesarskiej w Paryżu. Przegląd pozn. 1854, t. I, s. 293—316; 431—444; t. II, s. 392—439; 1855, t. I, s. 348—417.

488. **Poniatowski Stanisław.** Pamiętnik niedokończony. W pracy K. Kanteckiego: „Karol XII w Polsce i w Turcji", Przew. nauk. i liter. 1877, s. 136—173, 228—250.
— Toż. W zbiorze K. Kant.: „Szkice i opowiadania", (Poznań 1883), s. 102—167.

[Głównie dotyczy lat 1700—1710, wojen szwedzkich, bitwy pod Połtawą, ucieczki z Karolem XII do Turcji.]

488a. [**Przebendowski Jan Jerzy**]. Memoires sur les dernieres revolutions de la Pologne, aù on justifie le Retour du Roy Auguste, par un Gentilhomme Polonnois. A Rotterdam, chez Fritsch et Böhm, MDCCX, k. 5, + s. 1 nl. + 299 + 2 nl. z portretem sztych. Augusta II.

489. **Pstrokoński [Bartłomiej]** ks. Pamiętniki..., kanonika katedralnego gnieźnieńskiego z rękopisu wydane przez Edwarda Raczyńskiego. Wrocław 1844, 16°, s. VIII + 181.

[Z lat 1720-1777].

— Wyjątki z autobiografji... kan. metropol. gnieźń. Oręd. nauk. 1842, nr. 39, 40 i 41.

490. **Puchalski Walerjan.** Notatki od 1690 do 1718 r. [z Wołynia]. Athenaeum 1846, t. IV 174—118. s,.
— zob. [Lipski Jan].

491. **Radzewski Franciszek** (pseud.: Poklatecki). Poselstwo Wielkie J. W. J. Pana Rafała na Lesznie Leszczyńskiego, podskarbiego w. k., od Nayiaśnieyszego Króla Jegomości Augusta II y całej Rzeczypospolitej Polskiey do Mustaf-

fy II, Cesarza Tureckiego y całej Porty Ottomańskey, w interesie konfirmacy traktatów pokoju... Roku Pańskiego 1700 odprawione... Poznań 1744, k. 4 nl. + s. 194 + k. 3 nl.

[Por.: Opisanie wjazdu etc.]

492. **Rakowski Wawrzyniec.** Pamiętnik..., rotmistrza pospolitego ruszenia ziemi wiskiej, pisany od roku 1701 do roku 1711, wydany przez Eligiego Piotrowskiego. Żytomierz 1860, s. VIII + 156.

493. **Sienicki Ludwik.** Dokument osobliwego miłosierdzia Boskiego, cudownie z kalwińskiej sekty pewnego sługę i chwalcę swego do kościoła Chrystusowego pociągający, z wykładem niektórych kontrawencyj zachodzących między nauką kościoła powszechnego katolickiego, a podaniem wymyślonem rozumem ludzkim luterskiej, kalwińskiej i innych w tej księdze wyrażonych i namienionych sekt... dla duchownego pożytku ludzi w różnych sektach od jedności powszechnego kościoła odpadłych, częścią z uporu, częścią z niewiadomości żyjących, z druku pierwszy raz wychodzący. Wilno, druk. XX. Franciszkanów, 1754, 4°, s. 393 z registrem.

Sobieska ks. Klementyna zob. Dokładny opis więzienia i t. d.

Sobieska Marja z Wesslów zob. Grzegorzewska Sabina.

494. **Suryn Felicjan.** Z kresowej przeszłości. Opowiadanie z czasów Augusta II. Tyg. ill. 1883, t. II, s. 308, 334, 351, 391, 405 i 420.

[Na podstawie „Silva rerum" pradziada autora, Konst. Piotrowskiego, koniuszego mścisławskiego, — dotyczy przeważnie Białorusi mścisławskiej.]

495. **Swidanje Pietra I s Awgustom II w Birżach.** Rukopiś-dniewnik polskago diplomata — oczewidca etogo sobytja. [Izd.] A. Perlsztejn. Wrem. (mosk.), t. XVII, s. 10—17.

496. **Szeremietiew Boris.** Statiejnyj spisok posolstwa... w Krakow, Wenecju, Rim i Maltu w 1697 g. Drewniaja Rossij. wiwljofika, wyd. II, t. 5.

497. **Tołstoj Piotr Andrejewicz.** Podróż do Włoch i na wyspę Maltę przez stolnika... w 1697 i 1698. (Wyjątek przez profesora S.). Księga świata, t. VIII, cz. 2 (1859), s. 178.

[Podany tu wyjątek zawiera opis podróży T. przez Polskę: od Mohilewa przez Mińsk, Warszawę i Częstochowę].

— Putieszestwja... 1697-1699. Russkij Archiw 1888, II, s. 161—204.

Rec.: J. A. M. Kwart. hist. 1888, s. 458—9.

498. **Wirtemberski Maksymiljan ks.** Podróże i wyprawy wojenne... w Polsce, w Litwie, na Rusi i na Ukrainie (1703-9). Tyg. lit. (pozn.) 1848, nr. 46—52.

499. **Wiśniowiecki ks. Michał.** Dzienniczek własnoręczny. („Dla pamięci, co się którego roku działo"). W pracy Al. Przeździeckiego: „Podole, Wołyń, Ukraina", t. I, (Wilno 1841), s. 96—112.

[Krótkie notatki z lat 1680-1731].

[Por.: Gordon J. Przygody Tomasza Stanisława Wolskiego, admirała floty papieskiej. (Rys historyczny — z materjałów, zebranych w Rzymie staraniem M. Bronisza). Strzecha 1872, s. 210—8; Chomętowski Wład.: St. Tom. W. i jego podróże, z 4 rys. W. Gersona. Kółko domowe (warsz.), t. III, s. 161—175; Kraushar Al. Wędrówki po Europie i Azji Imci Pana T. W. Kraków 1889.]

500. **Wolski Tomasz Stanisław.** Illustris peregrinatio Jerosolimitana latius protracta per tres insigniores mundi partes... per Europam, Asiam et Africam. Leopoli 1737, 4°, knl. 2, s. 291 + 11 nl.

XI. OKRES AUGUSTA III.

501. **Bagiński [Wojciech] ks.** Rękopism... Dominikana Prowincji Litewskiej (1747-1784 r.). Wydany przez Eustachego Tyszkiewicza. Wilno 1854, s. 166.

502. **Boscowich Joseph** R. P. Journal d'un voyage de Constantinople en Pologne, fait a la suite de son excellence Mr Jaq. Porter, Ambassadeur d'Angleterre, par... de la Comp. de Jesus, en MDCCLXII. A Lausanne 1772, s. VIII + 323.

503. **Chapelle Amand de la.** Memoires de Pologne, contenant ce qui s'est passé de plus remarquable dans ce Royaume depuis la mort du Roi Auguste II, arrivée à Varsovie le prémier Février 1733, jusqu'en l'Année 1737. Londres MDCCXXXIX [1739], s. 6 nl. + XX + 400.

504. **Dembowski Antoni Sebastjan** bisk. Wyjątki ze wspomnień. Dzien. warsz. 1854, nr. 253—5.

[Biskup płocki, potem kujawski, ur. 1682, zm. 1763).

504a. **Diarjusz tego, co się działo w Warszawie** podczas sejmu roku 1762 za króla Augusta III. W „Źródłach do dziejów polskich", wyd. przez M. Malinowskiego i A. Przeździeckiego (Wilno 1844), t. II, s. 81—98.

505. **Glatman L.** Doktorka medycyny i okulistka polska w XVIII wieku w Stambule. Szkic historyczny na podstawie nieznanego pamiętnika. Przew. nauk. i lit. 1896, s. 856—861 i 926—946.

[Streszczenie rkpsu Bibl. XX. Czartoryskich w Krakowie p. t.: „Echo na świat podane czyli procedura podróży y życia mego awantur na cześć y chwałę P. Bogu w Trójcy św. Jedynemu y Najświętszej Matce Chrystusa Pana mego y wszystkim Świętym — napisała Salomea Regina de Pilsztynowa, Medycyny Doktorka y Okulistka w r. 1760 w Stambule".

Opis przygód i przeżyć w Polsce, Turcji, Austrji i Rosji.]

506. **Jakubowski Wojciech.** Listy do Jana Klemensa Branickiego, w. hetmana koronnego, z lat 1758-1771. Przypisami objaśnił i dodatkami uzupełnił ś. p. Julian Bartoszewicz, wydał J. Janicki. [Bibl. ord. hr. Krasińskich. Muzeum K. Świdzińskiego, t. VII). Warszawa 1882, 4°, s. IV + 215.

506a. **Karwowski Franciszek.** Pamiętnik (z r. 1760). W urywku w książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. I, s. 345—348.

[Wspomnienia z Polesia wołyńskiego o Niemiryczach z Olewska i Przyborska].

507. **[Kitowicz Andrzej ks.].** Wyimki z rękopisma o obyczaiach za Augusta III. Pamiętnik warsz. t. V (1823), s. 5—25, 121—143, 243—264 i 342—371.

— Opis obyczajów i zwyczajów za panowania Augusta III. Wydany z rękopismu przez Edw. Raczyńskiego. (Obraz Polaków i Polski, t. VII—X), 4 t. Poznań 1840, s. 248, 243, 310 i 190.

— Toż. Wyd. II. Tom I. Poznań 1850, s. 156.

— Toż. Wyd. II. 4 t. Petersburg i Mohilew 1855, s. XL + 162, 150, 199 i 124.

— Toż. Wyd. nowe, przejrzane, z przedmową Władysława Zawadzkiego. 2 tomy. Lwów 1883, s. VIII + 234 i 239.

— Toż. Wstępem i objaśnieniami zaopatrzył Michał Janik. (Bibl. nar. nr. 88). Kraków 1925, s. XXXIII + 1 nl. + 408.

508. — Pamiętniki. W „Skarbcu historji polskiej" K. Sienkiewicza, t. I (Paryż 1839), s. 16—96.

[Lata 1750-1787].

— Pamiętniki do panowania Augusta III i pierwszych lat Stanisława Augusta przez nieznajomego autora, wydane z rękopismu przez Edw. Raczyńskiego. 3 tomy. (Obraz Polaków i Polski, t. I—II). Poznań 1840.

— Toż. [Pod nazwiskiem autora] wydane z rękopismu przez A. Wojkowskiego. 4 zeszyty. Poznań 1839 i 1840, s. 250 + 4 nl. [Tylko tom pierwszy].

— Pamiętniki. Wydanie nowe, przejrzane i uporządkowane przez Władysława Zawadzkiego. 3 tomy. (Bibl. Polska, t. 29, 30 i 31). Lwów 1882, t. I, s. XIX + 296; t. II, s. 255; t. III, s. 220.

— Toż. Wyd. nowe, przejrzane, uporządkowane i poglądem krytycznym zaopatrzone przez Ad. Kaczurbę. 3 tomy. Przemyśl 1882, t. I, s. 303; t. II od s. 305—416; t. III, s. V + 348 + VI + 1 nl.

509. **Kołłątaj Hugo.** Pamiętnik o stanie duchowieństwa katolickiego polskiego i innych wyznań w połowie XVIII wieku. Wydał z rękopismu J. K. Żupański. Poznań 1840, s. 43.

— Stan oświecenia w Polsce w ostatnich latach panowania Augusta III (1750—1764). Wydany z rękopisu przez Edwarda Raczyńskiego. (Obraz Polaków i Polski, t. XI—XII). 2 tomy, Poznań 1841, s. 2, nl. + 252 i 182.

— Toż. 2 t. Poznań 1881, s. 302.

— Toż. Wyd nowe z przedmową Henryka Mościckiego. Warszawa, 1907.

—Wyimki z pamiętników..., wydawanych przez hr. Edwarda Raczyńskiego. Oręd. nauk. 1841, nr. 3 i 4.

[Wychowanie publiczne w Polsce].

511. **[Konarski Stanisław ks.].** Wyimki z listów braci Konarskich. Ogłosił Winc. Korotyński. Kronika rodz. 1886, s. 10, 44, 75.

[Listy księży Stanisława i Ignacego K. z lat 1736-1766].

512. **Leszczyńska Marja.** Z korespondencji... Ogłosił P. M. Przegląd polski 1887, t. IV, s. 1—34, 266—300.

513. **Leszczyński Stanisław.** Opis podróży z Gdańska do Kwidzyna Króla... w r. 1734. Warszawa 1824, s. 100.

514. — Listy pisane do Józefa Mniszcha, marsz. wiel. kor. W wyd.: „Pamiętnik dziejów polskich" S. Barącza (Lwów 1855), s. 252—5.

[Z lat 1733-4].

515. — Lettres inédites du roi Stanisłas, duc de Lorraine et de Bar á Jacques Hulin, son ministre en cour de France (1733-1766). Pubiés par Pierre Boyé. Paris-Nancy 1920.

516. — Correspondence inédite de... Duc de Lorraine et de Bar, avec las Rois de Prusse Frédéric-Guillaume I et Frédéric II

(1736). Wydał Pierre Boyé. Paris 1906, s. 89.

Rec.: Wł. Konopczyński. Kwart. hist. 1909, s. 258—260.

517. **Łopaciński Ignacy.** Djarjusz życia... Pisarza Skarbnego Wielkiego Księstwa Litewskiego. Bibl. warsz. 1855, t. III, s. 393—425.

Rec.: *** — i J. Bartoszewicz. Dzień warsz. 1855, nr. 289.

518. **Łubieński hr. Feliks.** Młodość starosty zagojskiego... według jego własnego pamiętnika. Ogłosił Wład. Chomętowski. Kronika rodz. 1873, nr. 22, 23 i 24.

518a. **Łubieński Wład. Al. ks.** Z pamiętników prymasa... Ogłosił Sz. Askenazy. Ateneum 1895, t. I, s. 457—478, t. II, s. 51—83.

— Toż. p. t.: „Pamiętnik prymasa" w zbiorze Szym. Askenazego: „Dwa stulecia", t. II (Warszawa 1910), s. 54—123.

[Z lat 1734-1767].

519. **Matuszewicz Marcin.** Pamiętniki... kasztelana brzeskiego-litewskiego, 1714-1765, wydał Adolf Pawiński, 4 tomy. Warszawa 1876, t. I s. XL + 267 + 1 nl.; t. II, s. 4 nl. + 317 + 1 nl.; t. III, s. 6 nl. + 221 + 1 nl.; t. IV, s. 4 nl. + 318 + XXXVI.

Rec.: H. Schmitt. Ruch lit. 1876, II, s. 27, 45, 76.

520. **Moszczeński Adam.** Pamiętnik do historji polskiej w ostatnich latach panowania Augusta III i pierwszych Stanisława Poniatowskiego. Poznań 1858, s. 180.

— Toż. Wyd. II. Poznań 1863, s. 180 + 1 nl.

— Toż. Wyd. III. Kraków 1888, s. 146.

— Toż. Z przedm. H. Mościckiego, Warszawa 1905, s. 154.

— Toż. Nowe wyd. tyt. Warszawa 1907, s. 154.

[Zwany często błędnie Moszczyński, nawet Moszyński.]

Pilsztynowa Salomea Regina z Makowskich 1-v. Halpirowa zob. Glatman L.

521. **Płaczkiewicz Jakób Franciszek ks.** Dwa ustępy z notatek... proboszcza w Swarzędzu. Rok 1753. Gaz. codz. 1857, nr. 84 i 85.

522. **Podróż JW. Jana i Ignacego Łopacińskich** z J. O. X-ciem Sapiehą, koadjutorem, zagranicę odbyta. Gaz. codz. 1856, nr. 343, 344; 1857, nr. 2, 4, 13 i 14.

[W r. 1740 — do wód Akwizgrańskich ostatnie owa odcinki z r. 1742 o Litwie i Białorusi].

523. **Potocki Antoni.** Pamiętnik... o powtórnej elekcji króla St. Leszczyńskiego. Ogłosił Zygmunt Gloger. Niwa 1892, nr. 5 i 6.

[Tłum. z franc.].

524. **Radziwiłł Ulrych Karol.** Djarjusz podjazdu mego na hajdamaków z Berdyczowa expedjowanego R. 1749. [B. m. dr. i r.], 4°.

525. **Rzewuska Anna z Lubomirskich.** Pamiętnik... z lat 1758-1762. W wyd. „Kronika podhorecka" (Kraków 1860), s. 157—209.

526. **Rzewuski hr. Leon.** Kronika Podhorecka. 1706-1779. Ułożył.. Kraków 1860, s. 12 nl. + 258 + 1 nl.

[O hetm. Wacławie Rzewuskim, nadto „Relacja" Sew. Rzewuskiego o zerwanym sejmie 1761 r. oraz Pamiętnik Anny z Lubomirskich Rzewuskiej z lat 1758-62].

527. **Rzewuski Seweryn.** Relacja o zerwanym sejmie przez... Generał-Majora do matki. (Z francuskiego). 30 kwiet. 1761 z Warszawy. W przyp. do „Kroniki podhoreckiej" (Kraków 1860), s. 145—157.

528. **Schlemüller Wilhelm.** Djarjusz podróży polskiej na sejm Grodzieński roku pańskiego 1752 odbytej. Z rękopisu Archiwum Królewieckiego [S. 42. 4°. 2.] na widok publiczny przez Wacława Gizberta-Studnickiego, archiwarjusza miasta Wilna, wydany. Dla użytku rodaków z łacińskiego na język polski przetłumaczył X. kanonik J. Rosołowski. Litwa i Ruś 1912, t. II, z. I, s. 1—27, z 6 ryc.

529. **Wolski,** podstoli chęciński. Udział Rzeczypospolitej Polskiej w wojnie Siedmioletniej za Fryderyka Augusta III. Podał X. J. Kluczycki, Bibl. nauk. zakł. im. Ossolińskich 1844, t. X, s. 180—191.

[List W. z Drezna 30.XII. 1745].

XII. OKRES STANISŁAWA AUGUSTA.

530. **Albertrandi Jan.** Listy... do Piusa Kicińskiego od r. 1789-1790. W „Archiwum domowem" Wójcickiego (Warszawa 1856), s. 135—177.

[Z Frankfurtu nad Odrą, Berlina, Kopenhagi i Sztokholmu].

531. — Listy..., pisane w czasie jego podróży do Szwecji. Muzeum domowe 1836, s. 225, 237, 263, 279 i 306; 1837.

532. **(d')Aloy.** Pamiętniki pułkownika... rezydenta sasko-kurlandzkiego. (Przyczynek do historji polskiej XVIII w.). Przew. nauk. i lit. 1895, Cz. I, s. 690—704, 782—794, 886—894; 1896, Cz. II (R. 1767), s. 19—32; 113—123, 210—219, 306—317; Cz. III. (R. 1768) s. 402—420, 497—504, 615—623, 703—711, 806—810, (R. 1772) s. 990—996, 1079—1091; 1897 (R. 1773), s. 42—61, 130—147, 231—239.

[Z resztek archiwum Igelstroma, zdobytego w r. 1794; — rozpoczynają się od r. 1766, zawierają relacje z Warszawy o sprawach polit. i życiu wewn. kraju].

533. **D'Ancona Alessandro.** Scipione Piattoli et la Polonia con un'appendice di documenti. Firenze 1915, s. IX + 368 z portretem.

[Listy z Warszawy i innych miast, 1789-1807, str. 203—349].

Anonim podolanin zob. Cieszkowski Ludwik.

534. **Anthing Friedrich.** Versuch einer Kriegs Geschichte des Grafen Alexander Suworow Rymnikski Russ. Kayserl. General Feld Marschal mit Küpfern. 3 Theile. Gotha 1795-99. s. XVIII + 196 + 1 nl., VI + 170 + 2 nl., VIII + 174 + 1 nl.

[W t. III-im plany bitew pod Krupczycami, Brześciem, Kobyłką oraz szturmu Pragi.
Opis — jak sam pisze — uczestnika walk pod Suworowem].

535. **Belcour François Auguste Thesby de.** Relation ou journal d'un officier François au service de la Confederation de la Pologne, pris par les russes et relégué en Siberie. Amsterdam 1776, s. VIII + 286.

— Dziennik oficera francuskiego w służbie konfederacji barskiej, pojmanego przez Moskali, zesłanego na Sybir. Z oryginału francuskiego przełożył na język polski Ksawery Godebski. Lwów 1866, s. VIII + 168.

536. **Benyowski Maurice-Auguste comte de.** Voyage et memoires de... magnat de Royaumes d'Hongrie i de Pologne, contenant ses opérations militaires en Pologne,

son exil au Kamchatka, son evasion et son voyage, a travers l'océan Pacifique etc. 2 t. Paris 1791, F. Buisson, s. VIII + 466 i 486.

[Liczne przekłady ang., niem., ros. i in.].

— Historja podróży i osobliwych zdarzeń sławnego... szlachcica polskiego i węgierskiego zawierająca w sobie jego czyny wojenne w czasie konfederacji barskiej, i wygnanie jego najprzód do Kazanu, potem do Kamczatki; waleczne jego z tej niewoli oswobodzenie się i jego podróż do Kalifornji, potem przez Ocean Spokojny do Japonji, Formozy, Kantonu w Chinach i założenie przez niego osady na wyspie Madagaskarze z zlecenia francuskiego rządu; jego na tej wyspie wojenne wyprawy, uznanie wreszcie jego najwyższym jej rządcą. Z francuskiego wydania J. H. Magellana tłumaczona. Tomów 4. Warszawa 1802.

— Toż. Edycja nowa. 4 tomy. Warszawa 1806, s. 352, 347, 377 i 380.

— Wyjątki z pamiętników... w oprac. P. J. Bykowskiego: „Awanturnicy XVIII w." Przew. nauk. i lit. 1886 i 1887.

[Treść: Po wstępie pióra tłumacza o Ben. pamiętniki w części I-ej po 11.V 1771, w II-ej po 8.VIII 1772, dalej tylko streszczenie, gdyż część III-a wyszła w przekł. pol. w r. 1806].

— Dziennik podróży i zdarzeń na Syberji, w Azji i Afryce, 4 t. Kraków 1898, s. 152, 154, 160 i 176.

537. **Bernoulli Johann.** Reisen durch Brandenburg, Pommern, Preussen, Curland, Russland und Polen in den Jahren 1777 und 1778. 6 tomów. Leipzig 1779-80.

[Cały prawie ostatni, szósty tom, poświęcony jest opisowi pobytu w Polsce w r. 1778].

— zob. Liske Ksawery.

538. **Beschreibung einer Reise** aus Schlesien nach Krakau in Kleinpolen, Posen, Kalisch, Gnesen in Grosspolen, Willna, Grodno in Lithauen. W wyd.: „Nachrichten über Polen." Zweyter Theil. Salzburg 1793, s. 100—179.

539. **Bezborodko I. A.** gen.-por. Żurnał prebywanja J. W. korola polskago Stanisława Awgusta w Grodnie 1795-6, wiediennyj pristawom pri niom... Iz archiwa wilen. Generał-Gub. izdał M. F. de Pule. Cztienja 1870, kn. III, s. 1—158.

— Toż. Odb. Moskwa 1870.

— zob. Tyszkiewicz hr. Eustachy.

540. **Bezkrólewie** po śmierci Augusta III-go. (Wyjątek z pamiętników współczesnych, ze zbioru swego udzielił F. M. S.). Bibl. warsz. 1848, t. III, s. 162—178.

541. **Białyniak.** Opis Zaporoża i Ukrainy oraz prawdziwe powieści o Wernyhorze i Mazepie. Poznań 1878, s. 113.

542. **Bieczyński Teofil.** Raport... kapitana pułku Działyńskiego, wysłanego z posłem sejmowym do Szczęsnego Potockiego, jenerała artylerji, do Jass. Przegląd pozn. 1858, t. I, s. 293—304.

[Ze stycz. 1792].

543. **Biesiekierski Wincenty.** Ze wspomnień kasztelanica... Ogłosił Kajetan Kraszewski. Przyczynek do historji obyczajów, życia domowego i wychowania w końcu XVIII wieku. Petersburg 1896, s. 114.

Biester Jan Eryk zob. Liske Ksawery.

544. **Bogusławski Wojciech.** Dzieje teatru narodowego w Polsce. W „Dziełach dramat.", t. I i IV. (Warszawa 1820-21).

— Toż. (Bibl. uniwersalna). Przemyśl 1884, s. 205.

545. — Korespondencja zebrana i ułożona przez Stanisława Schnüra-Pepłowskiego. Tyg. ill. 1895. t. II, s. 102, 115, 154, 166, 179, 204 i 229.

[11 listów z Warszawy z r. 1799 i 1 list z r. 1809].

546. **Bohusz Ksawery,** prałat katedry wileńskiej. Djarjusz wojażu z r. 1777 (Śląsk, Czechy, Saksonja, Austrja, Niemcy). Kronika rodzinna 1885, s. 37, 69, 79, 130, 175, 204, 279, 342, 378, 408 i 428.

— zob. Staszic Stanisław ks.

547. **Borejko Wacław.** Pamiętnik o Wołyniu. Ogłosił M. Gr[abowski]. Tyg. petersb. 1844, nr. 37 i 38.

[Wyjątki z przygotowanego do druku pamiętnika, dotyczące pow. ostrogskiego (Międzyrzec, Tajkury, Mniszyn, Buhryn, Hoszcza, Hulcza i in.) oraz zwiahelskiego (Kuleszowszczyzna)].

548. — Pamiętnik... o obyczajach i zwyczajach. W „Pamiętnikach domowych," wyd. przez M. Grabowskiego (Warszawa 1845), s. 1—70.

549. **[Borusławski.]** Boruwlaski Joseph. Mémoires du célèbre nain... gentilhomme polonais, contenant un récit fidelle et curieux de sa naissance, de son education, de son mariage et de ses voyages ecrits par lui même. Avec une gravure. Londres 1788, s. VI + k. nl. 3 + s. 247.

— Memoires of the life and travels of count Boruwlaski a polish dwarf. Durham 1820.

[Pamiętniki jego wyszły po francusku i angielsku w Londynie 1788 r., a w przekładzie niemieckim Wichmana w Lipsku 1789 r. Wyjątki w Przyjacielu ludu 1838].

[Por.: Siemieński Lucjan. Karzeł Józef Borusławski i jego pamiętniki (z 1 portr. rodz.). Kółko domowe, t. III, 1863-64, s. 193—203].

550. **Boyen Hermann.** Erinnerungen aus dem Leben des General Feldmarschalls..., aus seinen Nachlass im Auftrag der Familie herausgegeben von Fr. Nippold. Theil I, 1771-1809. Leipzig, S. Hirzel, 1889, s. XXXVIII + 492.

[Na str. 28—85: Der Polnische Feldzug 1793,94; na str. 85—107: Der Untergang Polens].

551. **Braniccy [Gryfowie].** Listy.. Wydał Z. Gloger. Niwa 1877, t. XII s. 902—911.

552. **Brodowicz Teodozy.** Widok przemocy na słabą niewinność srogo wywartej. Istoriczeskii zapiski o sobytjach na Wołyni i Podolji w 1789 g. Lwow, wyd. Jak. Gołowackiego (z przedmową po rosyjsku), 1861, s. VII + 125.

— Toż. Izd. II. Lwow 1861, s. 125.

— Toż. Czast' II. Lwow 1862, s. 246.

— Izobrażenje nasilja żestoko obraszczennago na słabuju niewinnost'. Moskwa 1869, s. VIII + 4 + 109 + VIII + 2 + IV.

553. **Bukar Seweryn.** Zakład naukowy wojskowy. Dzien. warsz. 1852, nr. 231—234.

[Wspomnienia o szkole rycerskiej w Warszawie].

554. — Pamiętniki... Z rękopismu po raz pierwszy ogłoszone. (Bibl. pam. i podróży po dawnej Polsce, wyd. przez J. I. Kraszewskiego t. V.). Drezno 1871, s. VIII + 224.

Rec.: L. Sowiński. Wieniec 1872, s. 7.

555. **Bułgakow Jakow Iwan.** Dipłomaticzeskija doniesienja i pisma iz Konstantinopola i War-

szawy s 13 ijula 1781 g. po 5 awgusta 1792 g. Sbornik russk. istor. obszcz. t. 47.

556. — Iz bumag. Piśma k Jekatierinie Wielikoj. Russkij archiw 1905, z. 7, s. 337—408.

[Z Warszawy w latach 1790-91].

557. — Dziennik... ministra rosyjskiego w Warszawie. 1791-1792. W cz. II-ej W. Kalinki: „Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta" (Poznań 1868), s. 266—401.

558. [**Bykowski-Jaxa Roman.**] Ostatni Seymik województwa bracławskiego. Ze współczesnego rękopisu dosłownie przepisał Piotr Jaxa-Bykowski. Kraj 1884 nr. 43, 44, 45, 46, 47 i 48.

— Toż. Petersburg 1885, s. 2 nl. + 118.

[Odpis rękopisu „Gesta et fata przez Romana Jaxyca-Bykowskiego, sędziego grodzkiego bracławskiego, a stolnika kijowskiego, — z r. 1790].

559. **Byszewska z Gintowtów Dziewałtowskich** szambelanowa. Dziennik podróży do Wilna, odbytej w 1786 roku [z Warszawy]. Kronika rodzinna 1878, s. 589, 620 i 658.

560. **Carosi Johann Philipp von.** Reisen durch verschiedene polnische Provinzen, mineralogischen und andern Inhalts. Zwei Theile. Leipzig 1781, s. 8 + 264 + 2 nl.

561. [**Casanowa**]. Pojedynek Kasanowy z Branickim w Warszawie. Tłom. E. Ł. Pamiętnik warsz. t. II, (1822), s. 23—44 i 152—169.

— Pojedynek Kazanowy z Branickim w Warszawie. (Według rękopisu z Archiwum Wróblewieckiego. T. III). Wydawca W.T. Ruch. liter. 1876, t. II, s. 133, 150 i 166.

562. **Chabert Franciszek.** Ze wspomnień... ostatniego drogmana ambasady polskiej w Stambule Wiadomości polskie 1856, nr. 23, s. 88—91.

563. **Charkiewicz Juwenalis ks.** Djarjusz podróży hiszpańskiej z Wilna do miasta Walencji, na kapitułę jeneralną zakonu Braci mniejszych św. Franciszka, to jest Bernardynów, przez... prowincjała litewskiego odprawionej w roku 1768. (Z rękopisu bibljoteki klasztoru wileńskiego tegoż zakonu). Dzieje dobroczynności kraj. i zagr. (wil.), 1824, t. IV, s. 45, 160, 267; t. V, s. 531, 741; t. VI, s. 41.

564. **Chodźko Aleksander** z Chocimia Litewskiego. Śmierć Bielińskiego, marszałka Sejmu Grodzieńskiego w 1793 roku. Ruch liter. 1877, t. II, s. 135.

[Na podstawie opowiadań kap. Romualda Maszewskiego z Prusinowa].

565. **Chodźko D. C.** Zbiór niektórych wspomnień, posłużyć mogący do dziejów b. uniwersytetu w Wilnie. I. Akademja Wileńska za czasów OO. Jezuitów. W „Piśmie zbiorowem wileńskiem na rok 1862" (Wilno 1862), s. 213—222.

566. **Chodźko Ignacy.** Domek mojego dziada, wspomnienia przeszłości. Wizerunki i roztrząsania naukowe serja II, t. 6.

[Przedruk. wielokrotnie].

567. — Dwie konwersacje z przeszłości. Wilno 1857, s. 327 + 4 nl.

Rec.: K. Wł. Wójcicki. Biblj. warsz. 1857, t. III, s. 253—263.

568. **Chojecki Lubicz Karol.** Pamięć dzieł polskich, podróż y nie pomyślny sukces Polaków przez urodzonego... Warszawa 1789, w Drukarni Wolney, s. 8 nl. + 165.

— Toż p t.: Polak konfederat przez Moskwę na Syberję zaprowadzony. Razem wiadomość o

buncie Puhaczewa. [Warszawa] Dnia 20 Miesiąca 9-bra 1790, s. 211.

— Toż. W wyd. „Sybir" (Chełmno 1864).

— Zapiski Polaka-konfiederata, sosłannago w Sibir (1768—1776). Russkij Archiw 1886, t. I, s. 278.

569. **Chrapowickij A. W.** Dniewnik (1782—1793). Izd. N. Barsukow. S.-Piet. s. XXII + 402.

570. **Chreptowicz Litawor Joachim.** Pamiętnik rodu Chreptowiczów. Ogłosił W[inc.] K[orotyński]. Kronika rodzinna 1890, s. 609, 646, i 676; 1891, s. 36 i 77.

571. **Chrościński Izydor,** pierwszy prefekt gimnazjum tarnowskiego. Kronika z lat 1784-1794, z przydaniem aktów fundacyjnych kolonji akademickiej w Tarnowie z lat 1559 i 1578, jako też raportu o jej stanie w r. 1766, wydał dr. Jan Leniek. Archiwum do dziejów lit. i ośw. w Polsce, t. IX (1897), s. 295—401.

— Toż. Odb. Kraków 1897, s. 109.
Rec.: Fr. Majchrowicz. Kwart. hist. 1898, s. 359—362.

572. **Chrząszczewski Antoni.** Szczęsny Potocki. Dzien. liter. 1856, t. II, s. 327, 335 i 343.
[Przedruk z Gaz. Warsz.].

573. — Wyciągi z pamiętnika... Ogłosił J. I. Kraszewski przy „Pamiętnikach" J. D. Ochockiego (Wilno 1857), t. IV.

— Toż. Wyd. II przy „Pam." J. D. Ochockiego (Warsz. 1882), t. IV, s. 64—131.

— Toż. W wyd.: „Z dziejów hajdamaczyzny" z przedm. H. Mościckiego, cz. II (Warszawa 1905), s. 51—129.

574. [**Ciechoński Jakób.**] Dwa ustępy z opowiadania pana starosty Zakrzewskiego. Dzien. warsz 1853, nr. 267—275.
[Z końca XVIII w. na Wołyniu].

575. — Małżeńskie pożycie pana starosty Zakrzewskiego. (Drugi wyjątek z rękopisu). Dzien. warsz. 1854, nr. 24—5.

576. — Pamiętniki pana starosty Zakrzewskiego. Spisał... Gaz. Codz. 1857, nr. 234—251, 270—276.

577. — Pan starosta Zakrzewski. [Pamiętniki z Wołynia z drugiej połowy XVIII w.]. Wydał Michał Grabowski. Kijów 1860, s. 157.

578. — Wyjątek z ustnego opowiadania Pana Szymona Zakrzewskiego, starosty ostrzańskiego, w R. 1817, któren urodził się w R. 1718, a umarł 1823 Roku. Dzien. liter. (dod.: „Przewodnik" z d. 20 i 23. IX. 1856 r.
[O Połonnem i Równem z końca XVIII w.].

578a. — Wyprawa na hajdamaków. Z pamiętników pana Starosty Zakrzewskiego. Dzien. liter. 1857, t. II, s. 1086, 1094 i 1107.
[Z Gaz. Codz.].

— Toż. W wyd.: „Z dziejów hajdamaczyzny" z przedm. H. Mościckiego, cz. I (Warszawa 1905), s. 13—32.

579. **Cieszewski H.** Opowiadanie starego żołnierza. Dzien. liter. 1857, t. II, s. 841, 848, 856 i 864.
[Na tle r. 1794].

580. **Cieszkowski Ludwik.** Djarjusz powstania krakowskiego w roku 1794. Wydał z przypisami A. S. P. Odb. z „Dopołnienja do Swodnoj Galicko-russkoj Lietopisi 1772 po 1800 g.". Lwów 1897, s. 43.

581. — Pamiętnik anegdotyczny z czasów Stanisława Augusta

z rękopismu wydany przez J. I. Kraszewskiego. Poznań 1867, s. VI + 2 nl. + 343.

Rec.: Dzien. lit. 1867, nr. 4.

— Toż. 3 tomy. (Bibl. dzieł wybor. nr. 452, 453 i 454). Warszawa 1906, s. 120, 120 i 120.

582. — Pamiętniki Anonyma. I. Mikołaj Bazyli Potocki, starosta kaniowski. Gaz. codz. 1859, nr. 247 i 248.

583. — Anonym Podolanin. Z pamiętników... Ogłosił J. I. Kraszewski przy „Pamiętnikach" J. D. Ochockiego (Wilno 1856), t. IV.

— Toż. Wyd. II przy „Pam." J. D. Ochockiego (Warsz. 1882), t. IV, s. 132—147.

— Dawni ludzie, dawne dzieje. (Fragmenta ze starych pamiętników.). Józef hrabia Gozdzki. Wędr. 1902, t. II, s. 535, 544, 564, 584, 616, 638, 653 i 675.

584. **Coccei** generał. Listy... 1767-1769. W „Skarbcu historji polskiej" K. Sienkiewicza, t. II (Paryż 1840), s. 338—439.

585. **Coxe W.** Travels in to Poland, Russia, Sweden and Denmark. Interspersed with historical relations and political inquiries. Illustrated with chartes and engravings in two volumes. London 1784, 4°, s. XVI + 590 i VI + 631 + 1 nl.; z 12 mapami i 11 ryc.

586. **Czacki Michał.** Wspomnienia z roku 1788 do roku 1792, przez naocznego świadka, z pozostałych pamiętników... Podczaszego Koronnego i Kawalera Orderu ś. Stanisława i Orła Białego. Dzien. liter. 1856, s. 225, 238, 245, 253, 260, 270, 277, 281, 289, 301, 310, 317, 325, 333 i 341.

— Wspomnienia z roku 1788 po 1792. Poznań 1862, s. 2 nl.+142.

587. **Czajkowski Prot.** Notatka o rzezi humańskiej. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych (Kraków 1876), t. I, s. 419—430.

588. **Czartkowski Adam.** Pan na Tulczynie. Wspomnienia o Stanisławie Szczęsnym Potockim, jego rodzinie i dworze. Zebrał i wydał z 4 ilustracjami i tablicą genealogiczną... („Gawędy o dawnym obyczaju", t. VI). Lwów—Poznań [1925], s. XV + 228.

589. **Czartoryska ks. Izabella.** Z dziennika podróży 1787-1790. Przew. nauk. i liter. 1886, s. 416—430.

— Toż. Kraj (pet.) 1886, nr. 34—6.

— Toż. W mon. „Puławy", t. I, s. 247—272.

590. — Z pamiętnika. Ogłosił L. Dębicki. Przew. nauk. i liter. 1885, s. 673—681, 769—777.

— Toż. W mon.: „Puławy", t. I, s. 75—102.

591. — Listy księżny... do starszego syna Adama. Zebrała Seweryna Duchińska. Kraków 1891, s. 99.

— zob. Dębicki L., Sierawski J. jen.

592. **Czartoryski ks. Adam.** Dwa ustępy ze wspomnień. (Pierwsze lata moje 1776-1787. Puławy, wychowanie i nauki. Podróż do Niemiec, rok 1786. Pobyt we Włoszech 1798-1800. Rzym.). W studjum Seweryny Duchińskiej p. t.: „W dalszym ciągu listów ks. Adama Czartoryskiego". Kronika rodzinna 1887, s. 397, 417, 481, 545 i 580.

593. **Czasy Stanisława Augusta** Poniatowskiego, przez jednego z posłów wielkiego Sejmu napisa-

ne. (Pamiętniki z XVIII wieku, t. VII). Poznań 1867, s. IX + 309.

594. **[Dalkiewicz Jan].** Wyprawa hajdamaków na Czarnobyl za czasów koliszczyzny. Czas, dod. mies., 1859, t. I., s. 267—282.

[Streszczenie „rozwlekle gadatliwej a historycznej powiastki p. t. „Niezdobyty zamek Czarnobylski", pozostającej w rękopisie].

Darowski A. zob. Moszczeński A.

Dawni ludzie, dawne dzieje zob. Cieszkowski Ludwik.

595. **Dąbrowski Jan Henryk.** Beytrag zur Geschichte der pohlnischen Revolution im Jahre 1794. Aus einem polnischen Manuscripte. Frankfurt und Leipzig 1796, s. 132.

596. Wyprawa do Wielkiej-Polski w r. 1794 przez niego samego opisana. Z jedną mappą. Tudzież wyjątek z autobiografji jego. Wydane przez E. Raczyńskiego. Poznań 1839, s. VII + 250.

597. Feldzug des Generals Johann Heinrich Dąbrowski nach Grosspolen. Als Beitrag zur Geschichte der polnischen Revolution im Jahre 1794 von ihm selbst beschrieben. Aus der polnischen Bearbeitung des Grafen Eduard Raczyński ins Deutsche übers. durch von Erckert J. Berlin 1845, s. VI + 114 z mapą.

598. — Wspomnienia Legjonów polskich. Historja Legji pierwszej z pism... przez Dom. Lisieckiego zebrana. Wanda 1820, t. I, s. 11—19, 49—55, 112—120 i 145—152; t. II, s. 31—39, 136—144, 168 i 186—191.

599. — Pamiętnik wojskowy Legjonów Polskich we Włoszech, poparty notami wyjaśniającemi, przełożył z francuskiego rękopismu, nieogłoszonego drukiem, na język polski Ludwik Miłkowski. (Pamiętniki z XVIII wieku, t. III). Poznań 1864, s. 231.

— zob. Dziewanowski D., Kołaczkowski K., Mańkowska M., Morawski F.

600. **Der polnische Insurrektionskrieg** im Jahre 1794. Nebst einigen freimuthigen Nachrichten und Bemerkungen über die letzte Theilung von Polen. Von einem Augenzeugen. Mit den Bildnisse St. Excellenz, des Herrn General-Feldmarschalls von Möllendorf. Berlin 1797, s. XVI + 348 + 1 nl.

601. **Djarjusz bytności** Najjaśniejszego króla Imci Stanisława Augusta w Pińsku i Krystynowie w miesiącu Septembrze 1784 roku. Bibl. warsz. 1860, t. III, s. 253—282.

[M. in. wiersz ks. Charkiewicza: „Na kanał port Ogiński"].

602. **Djarjusz ceremonjału** czynionego z okazji przyjazdu Seid Numanbei Basch Merchaubdgi (to jest kontrolera generalnego cesarskiego), posła ekstraordynaryjnego od prześwietnej Porty Ottomańskiej, do Stanisława Augusta, Króla Polskiego i Rzeczypospolitej, w roku 1777 w miesiącu sierpniu. (Z rękopismu z bibl. hr. Krasińskich). Kółko domowe, t. VI, 1866, s . 307—312, 338—341 i 361—364.

603. **Dobiecki Wojciech.** Paź księcia Prymasa. Fragment z nieogłoszonych dotąd pamiętników... pułkownika i generalnego intendenta wojsk polskich. Podał Tadeusz Czapelski. Odb. ze Sprawozd. Zakł. nar. im. Ossolińskich za rok 1892. Lwów 1892, s. 23.

604. **Dobrynin Gawriił Iwanowicz.** Istinnoje powiestwowanje i-

li żiźń..., im samim napisannaja, 1752—1827 g. Soobszcz. w podlinnikie E. Potapowa czrez P. A. Muchanowa. Russkaja starina 1871, t. III, s. 119—160, 247—271, 395—420, 562—604, 651—672; t. IV, s. 1—38, 97—153, 177—222, 305—372.

[Dotyczy m. in. Białorusi po pierwszym rozbiorze].

— Toż. 3 czasti. S.- Piet. 1872.

605. **Domański Wojciech.** Pamiętnik. Przegląd pozn. 1850, t. II, s. 322—340.

[Wych. szkoły pijarskiej, potem uczeń szkoły rysunk. na zamku król. w Warszawie, opisuje rewolucję 1794 r., bitwę pod Maciejowicami, rzeź Pragi, potem kilka lat w Wiedniu, od 1807 r. znów w wojsku pol., 1809 w Hiszpanji].

606. **Drohojowski Józef ks.** Pielgrzymka do Ziemi świętej, Egiptu, niektórych wschodnich i południowych krajów, odbyta w r. 1788, 1789, 90 i 91, pobożno ciekawej publiczności ofiarowana. Tomów 2. Kraków 1812, s. 295 + 19 nl. i 244 + 18 nl.

[Oryginał łaciński, bezimiennie dawniej drukowany, przetłumaczony i zwiększony przez autora, poprawiał Jan Nowicki].

— Toż. Wilno 1846, s. 254 i 226.

607. **Drozdowski Jan.** Pamiętnik... sztabs-lekarza pułku Działyńskich. (Ogłosił Walery Przyborowski). Ateneum 1883, t. III, s. 228—272.

608. **Drzewiecki Józef.** Pamiętniki. Odb. z Athenaeum. Wilno 1850, s. 2 nl. + 228.

— Pamiętniki... spisane przez niego samego 1772—1802, tudzież reszty Pamiętnika tegoż 1806-1851 z papierów po nim pozostałych zebrane, z przydaniem wiadomości o życiu autora przez J. I. Kraszewskiego. Wilno 1858, s. XXIV + 462 z 3 portretami.

— Pamiętniki 1772-1852, wydane na nowo przez ks. dra St. Pawlickiego C. R. Kraków, nakł. Heleny z Drzewieckich Wołodkiewiczowej, 1891, s. 3 nl. + 366 + 1 nl. z 2 portr.

[Rec.: L. Finkel. Kwart. hist. 1893, s. 728—730.

609. **Dumouriez Claude** gen. Mémoires du général... avec une introduction par M. Fr. Barrière. (Bibl. des mémoires relatifs a l'histoire de France pendant le 18-me siècle, t. XI). 2 t. Paris 1848, s. 416 i 478.

— Wojna w Polsce 1770 i 1771 r., z pamiętników... (Pamiętniki z XVIII wieku, t. VI). Poznań 1865, s. 4 nl. + 87.

610. **Dzień 17 i 18 kwietnia 1794 w Warszawie.** Przez naocznego świadka. Dzien. liter. 1860, s. 141, 150 i 158.

— Toż. W t. I-ym „Pamiętników z ośmnastego wieku". (Poznań 1860), s. 147-168.

611. **Dziennik podróży** Króla Jegomości Stanisława Augusta na Ukrainę i t. d. zob. Naruszewicz A.

612. **Dziennik przybycia i bytności** Króla Imci Stanisława Augusta w Puławach w sierpniu i wrześniu 1777 roku. (Z rękopismów księcia Stan. Lubomirskiego m. w. k.). Kółko domowe, t. V, 1865, s. 37—40.

[Z niewyd. rękop. bibl. wilanowskiej].

613. **Dziennik pobytu** Stanisława Augusta w Kaniowie, w francuskim języku napisany. W wyd. A. E. Koźmiana: „Wyciągi piotrowickie", cz. I (Wrocław 1842), s. 25—39.

[Od 26 marca do 11 maja 1787 r., z Kijowa, Kaniowa i Korsunia].

614. **Engelhardt Lew Nikołajewicz.** Zapiski... 1766-1836. Izd. „Russk. archiwa" (S primieczanjami i ukazatielem). Moskwa 1868 s. 3 nl. + II + 238 + 2 nl. + VI + 1 nl.

— Pamiętniki, z rosyjskiego przełożył, notami i dokumentami do rzeczy polskich objaśnił P[odwysocki] K[onstanty], stolnikowicz chełmski. (Pamiętniki z XVIII wieku, t. XIII). Poznań 1873, s. VIII + 202.

615. **Engeström hr. Wawrzyniec.** Pamiętniki... Posła nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego króla J. Mci Szwedzkiego w Polsce czasu Sejmu czteroletniego, później Kanclerza Państwa i ministra Spraw Zagranicznych i t. d. i t. d. przełożone z oryginału przez J. I. Kraszewskiego. (Z portretem autora). (Pamiętniki z XVIII w., t. XV). Poznań 1875, s. XXX + 257.

Rec.: Kl. Kantecki. Ruch lit. 1875, s. 226 i 241.

[Por.: Siemieński Lucjan. Anegdotyczny pamiętnik dyplomaty z końca 18 wieku. Przegląd polski 1867, t. III, s. 268—298].

616. — List do Ignacego Potockiego (z Jankowic 28.I. 1809). Arch. Wróbl. z. III (Lwów 1878), s. 181—3.

617. **Faits,** extraits de différentes rélations de ce qui s'est passé en Ukraine en 1768 ou de ce qui y a rapport, jusqu'au mois de septembre. [Niniejszą relację w jęz. franc. ogłosił Fr. Rawita-Gawroński w art.: „Koliszczyzna"]. Ruś 1911, z. 2, s. 188—203.

618. **Fiszer Stanisław** jen. Dziennik własnoręczny [w zachowanych ułamkach, z r. 1792-3 i późn.]. W przypisach do S. Askenazego „Nowych wczasów" (Warszawa 1910), s. 432—443.

619. **[Fox ksiądz].** Djarjusz z Heilsberga od roku 1790-1792. Nakładem hr. Stanisł. Konarskiego. Kraków 1898, s. III + 147 z genealogją Krasickich.

[Dotyczy głównie ks. biskupa I. Krasickiego, z dopiskami samego biskupa, — z 6 ilustr.].

620. **Gaillardet J.** Memoires du chevalier d'Eon, publiés pour la première fois sur les papiers fournis par sa famille et d'aprés les materiaux authentiques deposés aux archives des affaires etrangères. Vol. II. Paris 1836.

[Wiele tu jest o Polsce].

621. **Gąsianowski Józef Dominik** pułkownik. Pamiętniki z r. 1793-1794. Lwów 1861, s. IV + 265 + 2 nl.

[Por.: T. Korzon. W. Enc. III., t. 23—24].

622. **Geret L. S.** dr. Relacje rezydenta toruńskiego na dworze polskim... Spolszczył i podał dr. Ksawery Liske. Część druga 1769-1773. Dzien. liter. 1868, nr. 43—49; 1869, nr. 13—18, 20; 1870, nr. 20—22.

[Część pierwszą tych relacyj, obejmującą lata 1765-1768, druk. tłumacz w Dzien. pozn. za kwiecień i maj 1868 r.].

623. **Geryczowa Anna z Rejtenów.** Z pamiętników..., zmarłej w Paryżu roku 1857. Dzien. liter. 1857, t. II, s. 1195, 1203, 1211. 1219, 1224 i 1227.

— Toż. Lwów 1858, s. 2 nl. + 54.

[Wspomnienia z dzieciństwa z Hroszówki Rejtanów].

624. **Grabowski Michał.** Pamiętniki domowe [W. Borejki i K. Micowskiego], zebrane i wydane przez... Warszawa 1845, s. XXVI + 249 + 2 nl.

Rec.: Wł. Syrokomla. Tyg. pet. 1845, nr. 83.

625. **Grabowski Stefan** generał. Niektóre szczegóły tyczące się rewolucji 1794 w Litwie. W dodatkach do książki gen. J. Paszkowskiego: „Dzieje Tadeusza Kościuszki (Kraków 1872), s. 307—315.

626. **Groza Aleksander.** Pamiątka nadzwyczajnego zdarzenia w klasztorze Berdyczowskim praktykowanego 1768 roku. Czas, dod. mies., 1857, t. III, s. 669—696.

[Relacja oblężenia klaszt. przez Moskali z ksiąg metrycznych klaszt. berdyczow.].

627. **Gruja-Prawdzic Józef.** Pamiętniczek... starosty kotelnickiego. Lwów 1902, s. 8.

[Druk. w 15 egz., poświęcony przeważnie sprawom rodzinnym].

628. **G[uibert].** Journal du Siège de Cracovie, par M. de G*** officier étranger au service de la Generalité. A Cracovie, 1772, s. 22.

Ob.: Kronika paryska. Bibl. warsz. 1882, t. IV, s. 440—3.

629. **Gutakowski Ludwik Szymon.** Z dzienniczka... Prezesa Senatu za czasów Księstwa Warszawskiego. Wydał N. Przegląd polski 1884, t. III, s. 578—608; t. IV, s. 82—108.

[Z lat 1765-1811].

630. **H.** Charakterystyka Szczęsnego Potockiego w sejmie czteroletnim i konfederacji Targowickiej. Dzien. liter. 1860, s. 571, 578, 586, 594, 603, 611 i 620.

[W zakończeniu tych wspomnień charakterystyki Ant. Czarkowskiego i Daniela Tchórzewskiego].

631. **Heyking K. H. baron.** Aus Polens und Kurland letzten Tagen. Memoiren 1752-96. Berlin 1897, s. 3 nl. + 501.

[Por.: Wodzicka Teresa z Potockich. Z ostatnich dni Polski i Kurlandji. Pamiętniki bar. Karola Henryka Heykinga (1752-1796). Przegląd polski 1904, t. IV, s. 401—438; 1905, t. I, s. 73 — 104 i 275—296].

Rec.: Al. Kraushar. Kwart hist. 1898, s. 160—3.

632. **Histoire de l'assasinat** de Gustave III, roi de Suede, par un officier polonais, temoin oculaire. Paris 1797.

[Zob.: Al. Kraushar „Z archiwum literackiego". Kłosy 1886, II, s. 346 i 364].

633. **Hulewicz A.** Pamiętniczek.. konfederata barskiego. (Z rękopisu podał K. Pułaski). Niwa 1886, t. XXIX, s. 456—468.

— Krótki pamiętnik... konfederata barskiego. W zbiorze Kaz. Pułaskiego: „Szkice i poszukiwania historyczne", serja trzecia (Kraków 1906), s. 373—388.

634. **Idziński.** List pisany z obozu pod Gołkowem 1794 r., z głównej kwatery naczelnika Kościuszki, przez oficera artylerji koronnej... Pszczółka krak. 1822, t. I, s. 88 — 95.

635. **J. K. Z.** Djarjusz czterech pierwszych dni sejmu extraordynaryjnego warszawskiego w r. 1773. Przew. nauk. i lit. 1886, z. 10, s. 949 — 57.

636. **Jabłonowski ks. Antoni.** Pamiętnik... kasztelana krakowskiego. Wydał August Bielowski. (Biblj. Ossolińskich. Zbiór materjałów. Z. II). Lwów 1875, s. 107.

637. **Kalkstein Jerzy.** Pamiętnik o rewolucji w Polsce 1794 r. Z dopiskiem dra Kętrzyńskiego. W dziele zbior.: „1872. Stuletniej niewoli rok pierwszy" (Poznań 1872), cz. druga, s. 34—98.

— Toż. Odb. Poznań 1873, s. 98.

638. **Kampanja oddziału** wojsk polskich pod Generałem Siera-

kowskim 1794 roku odbyta. Oręd. nauk. 1843, nr. 10 i 11.

639. **Kampanja r. 1792.** Ustęp z pamiętników naocznego świadka. Dzien. liter. 1856, t. II, s. 156, 164, 172 i 181.

[Na Wołyniu].

640. **Kampanja r. 1794.** Drugi ustęp z pamiętników naocznego świadka. Dzien. liter. 1856, t. II, s. 188, 197, 205, 213, 221, 230, 236, 244, 252, 261, 268, 276, 284, 293, 301.

641. **Karamzin N. M.** Piśma russkago putieszestwiennika. Moskwa 1797 [i in. wyd.].

[M. in.: Podróż z Tylży przez Królewiec, Malbork, Gdańsk w r. 1789].

642. **Karpiński Franciszek.** Obraz życia... wyjęty z jegoż rękopisu pod tytułem: Historja mego wieku i ludzi, z którymi żyłem. W noworoczniku „Znicz" J. Krzeczkowskiego (Wilno 1834), s. 127 — 178.

— Pamiętniki, obejmujące epokę czasu od r. 1741 do 1822 wraz z historją życia autora skreśloną przez niego, wydał z rękopismu J. Moraczewski. Poznań 1844, s. nl. + 204.

— Toż. Wyd. II. Lwów 1849, s. 354.

— Toż. Wyd. III. (Bibl. Polska Turowskiego). Kraków 1862.

— Toż. Z przedmową P. Chmielowskiego. (Bibl. dzieł wybor. nr. 59). Warszawa 1898.

— zob. Kraszewski Kajetan, Tretiak Józef.

643. **Kartka z historji obyczajów** XVIII-wieku. Kółko domowe, t. III, 1863-64, s. 294 — 297.

[„Kopja listu, pisanego z Gosławic do JW. Imci k. infułata i proboszcza Strzelińskiego dnia 16 Februari Anno 1765"].

644. **Karwicki Dunin Józef.** Jak to in illo tempore bywało. Kartka z drugiej połowy XVIII w. Kraków 1896, s. 16.

645. **Katarzyna II.** Mémoires. W wyd. Soczinienja impieratricy Ekatieriny II na osnowanji podlinnych rukopisiej i s objasnitielnymi primieczanjami akademika A. N. Pypina. Izdanje Impieratorskoj Akademji Nauk. Tom XII-tyj. Awtobiograficzeskija zapiski, s 15 heljograwiurami i 1 portret. Sanktpietierburg 1907, s. 852.

646. **[Kausch].** Nachrichten über Polen. Erster Theil. Graz 1793. s. XXIV + 188 z 4 tabl.

647. — Ausführliche Nachrichten über Schlesien Vom Verfasser der Nachrichten über Polen und Böhmen. Salzburg 1794, s. 12 nl. + 512.

648.— Erste Fortsetzung seiner Nachrichten über Schlesien, Böhmen und das vormalige Polen. Breslau 1796, s. XIII + 236 + 1 nl.

— zob. Liske Ksawery.

Kazanowa zob. Casanova.

649. **Kiliński Jan** Nieszczęśliwy i smutny dla mnie przypadek dostania się w niewolę pruską r. 1794. [Pamiętniki nie mające tytułu wydrukowanego]. B. w. m. i r. [Brzeg, wydawca Tytus Działyński, ok. r. 1828], s. 102.

— Toż p. t. „Pamiętniki... szewca, a zarazem pułk. 20-go regimentu. (Star. K. Wł. Wójcickiego). W oswobodzonej Warszawie 1830, s. 208 z portr. litogr. przez Oleszczyńskiego.

— Toż. Wyd. II p. t.: „Historja"... Poznań 1850.

— Toż. Wyd. III p. t.: „Pamiętniki..." W wyd.: „Pamiętniki z ośm-

nastego wieku", t. I (Poznań 1861), s. 169 — 301.
— Toż. Wyd. IV. Paryż 1868 (Bibl. ludowa nr. 55), 32°, s. IV + 68.
— Toż. Wyd. V. Lwów 1881 (Bibl. Mrówki nr. 134-5), s. 140 + 1 nl.
— Toż. Wyd. VI. Poznań 1882, s. 199.
— Toż. Wyd. VII. Lwów 1894 (Wyd.im. Staszyca), s. 84 z portr. i podobizną.
— Toż (Książki dla wszystkich nr. 383). Warszawa 1907, 16°, s. 132.

650. — Z pamiętników... dotąd niewydanych. Wyjątek udzielony przez J. I. Kraszewskiego. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1867 (Paryż 1868), s. 253 — 285.

651. — Drugi pamiętnik nieznany o czasach Stanisława Augusta. Z rękopisu po raz pierwszy wydał A. Kraushar. Kraków 1899, s. 294 z ryc.
Rec.: T. Korzon. Kwart. hist. 1899, s. 357 — 363.
— Toż. Z autografu i rękopisu wydany przez Aleksandra Kraushara. Wyd. II. Kraków 1900, 2 k., s. 294 z 1 ryc.
— Toż. Wyd. III. Kraków [1906], s. 294.

652. **Kitowicz Jędrzej.** Katalog powieszonych w Warszawie 1794 roku. Oręd. nauk. 1842, nr. 47.

653. — Okoliczności przy rozbiorze Polski. Oręd. nauk. 1842, nr. 48.

654. — O Ponińskim, podskarbim wielkim koronnym. Oręd. naukowy. 1842, nr. 45 i 46.

655. — O dniu trzecim Maja w r. 1792. Z 2-go tomu Pamiętników... dotąd drukiem nie ogłoszonych. Oręd. nauk. 1845, nr. 2.

656. — O sukcesji tronu i wolności miast. Z 2-go tomu Pamiętników, dotąd drukiem nieogłoszonych. Oręd. nauk. 1845, nr. 1.
— zob. nr. 508.

657. — Pamiętniki do panowania Stanisława Poniatowskiego z manuskryptu dotąd drukiem nieogłoszonego. 3 t. Poznań 1845, s. 260, 289 i 296.

658. **Kniaziewicz Karol** jenerał Wspomnienie czterech ważniejszych chwil jego życia. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), s. II, s. 193 — 219.
— zob. Niemcewicz J. U.

659. **Kochanowscy Leon i Hieronim.** „Księga domowa" (1763-1855). Przegląd hist., XX (1916), s. 175 — 197 i 370 — 378.
— Toż. Odb. Warszawa 1916, s. 32.

660. **Kołłątaj Hugo** ks. Listy... pisane z emigracji w r. 1792, 1793 i 1794. Dwa tomy w jednym zebrał Lucjan Siemieński (Pamiętniki z ośmnastego wieku, t. XII). Poznań 1872, s. XI + 5 nl. + 183 i 193.

661. — Nieznane listy... Ogłosił W. M. Kozłowski. Kwart hist. 1898 (XII), s. 837 — 842.
[3 listy franc.: dwa z r. 1794 do Barssa, jeden z r. 1798 do Talleyranda].

662. — List... do ks. biskupa Michała Poniatowskiego z dnia 22-go kwietnia r. 1782. Ogłosił Michał Janik. Pam. lit. 1912, s. 304 — 313.

663. **Komierowski Bronisław.** Wspomnienia księdza Jana. Urywek ze starego pamiętnika. Odszukał i przepisał... Niwa 1888, t. XXXIV, s. 801 — 816 i 883 — 900.
[O Ossolińskich w Niwiskach na Podlasiu z XVIII w.].

664. **Kopeć Józef.** Dziennik podróży... przez całą wzdłuż Azję, lotem od portu Ochotska przez wyspy Kurylskie do Niższej Kamczatki, a ztamtąd na powrót do tegoż portu na psach i jeleniach. Wrocław 1837, 16°, s. VIII + 182.

— Dziennik... Brygadjera wojsk Polskich z rozmaitych notat dorywczych sporządzony. Z sześcioma tablicami litografowanemi i mappą Kamczatki. Berlin 1863, s. VIII + 263.

— Dziennik podróży (Bibl. ludowa polska). Paryż [1867], s. 88 + 1 nl.

— Z pamiętników brygadjera... Dzien. liter. 1863, nr. 47 — 52.
[Do bitwy pod Maciejowicami].

665. **Korzon Tadeusz.** Delegacja m. Kamieńca Podolskiego na sejm czteroletni w r. 1789 wysłana. Bibl. warsz. 1886, t. I, s. 1 — 27.
[Z rkpsu p. t.: „Skutek delegacji Ignacego Dekaprelewicza i Jana Szahina, radców magistratu kamienieckiego, 1789 r."].

666. **Kościuszko Tadeusz.** Relacia wyprawy 1792 r. Kronika emigracji polskiej 1837, t. VI, s. 59 — 64, 76 — 79 i 118 — 122.

— Manuskrypt... opisujący kampanję odprawioną przeciw Rosjanom w r. 1792. Przyj. ludu 1843, nr. 35.

— Kampanja 1792 przez niego opisana. W „Obrazie Polaków i Polski". Edw. Raczyńskiego, t. XVI (Poznań 1843).

— Opisanie Kampanji 1792 przez... świeżo po niej skreślone. W pracy gen. Paszkowskiego: „Dzieje Tad. Kościuszki (Kraków 1872), s. 269 — 277.
[Por.: Callier Edmund. Opisanie Kampanji 1792 r. przez Kościuszkę świeżo po niej skreślone i manuskrypt Tadeusza Kościuszki, opisujący Kampanję odprawioną przeciw Rosjanom w roku 1792. Tyg. wielkopolski, III (1873), s. 89. Zestawienie różnic tekstów: w „Dziejach T. K." gen. Paszkowskiego, str. 269 nast. i w Przyj. ludu 1843 nr. 35].

— Opis kampanji r. 1792, z autografu bibljoteki kórnickiej ogłosił dr. Zygmunt Celichowski. Poznań 1917, s. 27.

667. — Doprosy Kostiuszkie, Niemcewiczu i drugim i ich pokazanja, Cztienja... 1867, I, s. 60 — 130.

668. — Rozmowy Pawła I z Tadeuszem Kościuszką, generałem polskim, w więzieniu w Petersburgu, przez obecnego onym księcia Matw. Gagarina napisane po francusku. W t. I „Pamiętników z XVIII w." (Poznań 1860), s. 305—323.

— Toż. W pracy gen. Paszkowskiego: „Dzieje Tad. Kościuszki" (Kraków 1872), s. 278—284
[Por.: Gagarin Matwiej kniaź. Razgowory Impieratora Pawła I s T. Kosciuszko w S.-Piet. Russkaja starina 1906, t. 124].

669. — Trzy listy (1 do ojca Tekli Żurowskiej, 2 i 3 do matki i córki zarazem). Dzien. lit. 1857, s. 28 i 37.
[Por.: Sprostowanie Józefa Chwalibóga i polemika, tamże, s. 182].

670. — Dwa listy Kościuszki. Ojczyzna 1864, nr. 107.

671. — Listy. Archiwum Wróblewieckie, z. III (Lwów 1878), s. 151 — 5.
[2 listy: do bryg. Jana Potockiego 1 stycz. 1791. i do ob. hr. Tarnowskiego c. d.].

672. — Listy... do ces. Pawła I (z Paryża w r. 1798) i do ces. Aleksandra I (z Berville, Paryża i Wiednia w r. 1814-15). Russkaja Starina 1882, z. 4, s. 241 — 250.

673. — List do hr. Ségur'a z d. 30.X. 1803 r. (w jęz. franc.). Bibl. warsz. 1877, t. IV, s. 330 — 1.

[Z zaprzeczeniem, jakoby pod Maciejowicami wyrzekł: Finis Poloniae].

674. — Nieznane listy... w sprawie legjonów z czasów Dyrektorjatu i Konsulatu (1798 — 1800). Ogłosił Aleksander Kraushar. Kwartalnik hist. 1898 (XII), s. 304 — 312.

[9 listów z Archiwum Min. spraw zagran. w Paryżu].

675. — Trzy listy... do Michała Zaleskiego, wojs. w. ks. lit. Podał do druku L. S. Czas, dod. mies., 1859, t. IV, s. 611 — 616.

676. — Kilka dokumentów do historji Tadeusza Kościuszki. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1866 (Paryż 1867), s. 279 — 300.

[Listy, noty, reskrypty oraz djarjusz króla Stanisława Augusta].

677. — Listy... do jenerała Mokronowskiego i innych osób pisane. Zebrał i wstępem opatrzył Lucjan Siemieński. Ruch liter. 1876, t. II, s. 197, 213, 230, 245, 261, 277, 293, 309, 325, 341, 357, 372, 389 i 405; 1877, + I, s. 5, 20 i 37.

— Toż. Lwów 1877, s. 3 nl. + 234.

678. List... do Monsignora Lita nuncjusza. Podał Stanisław Kętrzyński. Kwart. hist. 1903 (XVII), s. 276 — 8.

[Z d. 15.XI. 1794 w Mokotowie].

679. — Kilka listów i testament... Wydał J. K. Giejsztor. Kraków 1894, s. 45 + 2 ln.

680. — Listy..., przechowywane niegdyś w świątyni Sybilli w Puławach, a dziś znajdujące się w zbiorach XX. Czartoryskich w Krakowie, pierwszy raz drukiem ogłoszone. Lech 1878, s. 153, 161, 169 i 177.

[14 listów, z nich 13 do ks. Izabelli Czartoryskiej, a 1 do Zakrzewskiego].

681. — Listy... Ogłosił dr. Bron. Pawłowski. Tyg. ill. 1907, t. II, s. 708.

682. — Dwa listy... z r. 1794 do gen. Antoniego Radzimińskiego. Ogłosił Z. L. Radziminski. Kwart. hist. 1817, s. 265—273.

682a. — Trzy nieznane listy z r. 1794. Ogłosił M. Brensztejn. Rocznik Tow. Przyj. Nauk w Wilnie 1915-1918, s. 255—7.

[Do Mikołaja Tomaszewskiego prof. Akad. wileńskiej].

683. — Kościuszko. Listy, odezwy, wspomnienia. Zebrał Henryk Mościcki. Warszawa 1917, s. 140 + 4 nl.

— zob. Trębicki A.

684. **Kosmowski Stanisław.** Pamiętniki z końca XVIII wieku. Wydał L. Siemieński. Poznań 1860, s. IV + 100.

— Toż. Wyd. II. Poznań 1867, s. IV + 100.

685. **Kossakowska Katarzyna z Potockich.** 1754-1800. Listy... kasztelanowej kamieńskiej. Z oryginałów przechowanych w archiwach familijnych wydał Kazimierz Waliszewski. Z portretem kasztelanowej. Poznań 1883, s. LVI + 324.

686. — Listy... do siostrzeńca, Ignacego Potockiego, marszałka W. ks. Lit. Arch. Wróblewieckie, z. III (Lwów 1878), s. 1 — 23.

[20 listów ze Lwowa i Krystynopola z lat 1798-1802].

687. — List do Stanisława Szczęsnego Potockiego, jen. art. kor., pisany d. 1 lipca 1791 r. z Warszawy. Archiwum Wróblewieckie, z. III (Lwów 1878), s. 145 — 9.

688. **Kossakowski Jan Nepomucen** ks. biskup wileński. Pamiętnik [1755 + 1808]. Ogłosił J. Weyssen-

hoff. Bibl. Warsz. 1895, t. II, s. 195 — 237, 454 — 475.

689. **Kossakowski Józef.** Pamiętniki... biskupa inflanckiego, 1738-1788 z portretem. Wydał Adam Darowski. Warszawa 1891, s. 2 nl. + 119.

— Wyjątek z pamiętników biskupa inflanckiego... Niwa 1890, nr. 13, 14, 15, 16.

690. **Koźmian Kajetan.** Dwa ustępy z pamiętników. (Wspomnienia ze szkół wydziałowych lubelskich, rok 1784, 1785, 1786, 1787. Sejmik lubelski w roku 1787 księcia jenerała Czartoryskiego. Sceny sejmikowe). Kronika wiad. kraj. i zagr. 1857, nr. 74, 76, 77, 79 i 80.

691. — Wyjątki z pamiętników... Przegląd pozn. 1857, t. I, s. 1 — 26.
[I. Wspomnienia moje z powstania Kościuszki. II. Puławy, Opole. III. Początkowe wspomnienia Księstwa Warszawskiego].

692. — Pamiętniki, obejmujące wspomnienia od r. 1780 do 1815. 2 tomy. Poznań 1858, s. XXIIII + 345 i III + 440.
Rec.: L. Siemieński. Czas, dod. mies., 1859, I, 354-361.

— Toż. [Wyd. nowe] 6 tomów (Bibl. dzieł wybor., nr. 491—2, 496 — 497, 499 i 501). Warszawa, 1907, s. 143, 125, 142, 144, 144 i 149.
— Toż, zob. nr. 1234.

693. **Krasicki Ignacy.** Opisanie podróży z Warszawy do Biłgoraja w liście do J. W. X. Stanisława Poniatowskiego. Warszawa 1782.

694. — Urywek dziennika... Wydał L. Bernacki. Pam. liter. 1907 (t. VI), s. 71 — 4.
[Z r. 1781].

695. — Siedm listów. Bibl. nauk. zakł. im. Ossolińskich 1847, z. I, s. 72 — 82, z. II, s. 184 — 191.
[Do brata Antoniego i jego żony z lat 1764-1796].
— zob. Fox ks.

696. **Kraszewski J. I.** Starościna bełzka (Gertruda z Komorowskich hr. Potocka). Opowiadanie historyczne 1770-1774. 2 tomy. Warszawa 1858, s. 255 i 316.
[Na podstawie listów i wspomnień].

697. — Wspomnienia pana szambelana. Athenaeum 1848, t. VI, s. 208 — 226.
[Są to wspomnienia warszawskie z końca panowania Stanisława Augusta].

698. **Kraszewski Kajetan.** Chełmianie, opowiadania z lat 1792 — 1796. Warszawa 1878, s. 255.

699. — Tradycje kodeńskie. Opowiadanie z lat 1790-1792. Kłosy 1882, I, s. 337, 354, 370, 385, 402; II, s. 2, 18, 33, 50, 66, 82, 97, 113, 130 i 145.
— Toż. Kraków 1893, s. 206.

700. — Pioruny księcia wojewody. Z opowiadań szambelana. Bibl. warsz. 1884, t. II, s. 60 — 78, 237—247 i 386 — 404.
[„Osoby, miejsca i wypadki w niniejszem opowiadaniu podane, są ściśle prawdziwe." Przyp. autora].

701. **Kratter Franz.** Briefe über den itzigen Zustand von Galizien. Ein Beitrag zur Staatistik und Menschenkenntnis. 2 Theile. Leipzig 1786, s. 14 nl. + 276 i 14 nl. + 244 z 2 ryc.

702. **Krebsowa z Mładanowiczów Weronika.** Opis rzezi humańskiej przez córkę gubernatora Humania... Oręd. nauk. 1840, nr. 1, 2 i 3.
— Toż. Przedruk. Poznań 1840, s. 49.

— Toż. W wyd.: „Z dziejów hajdamaczyzny" z przedm. H. Mościckiego, cz. I (Warszawa 1905), s. 87 — 103.

703. **Kreczetnikow Mich. Nik.** Dniewnyja zapiski o dwiżenji i diejstwjach rossijskich wojsk w Wiel. kniażestwie Litowskom — komandujuszczago korpusom Gienierał anszefa i kawalera... Izd. A. L. Potapow. Cztienja... 1863, IV, s. 21 — 104.

704. **Kreczetnikow Piotr Nikiticz.** Żurnał gien.-majora i kawalera... gławnago komandira korpusa J. I. W. Impier. Wsieros. o dwiżenji i wojennych diejstwjach w Polsze w 1767 i 1768 gg. (Moskwa 1863), s. XI + 1 nl. + 104.

— Radom i Bar 1767-1768. Dziennik wojennych działań w Polsce dowodzącego korpusem. Z rosyjskiego przełożył Konst. Podwysocki stolnikowicz chełmski. (Pamiętniki z XVIII w., t. XIV). Poznań 1874, s. X + 251.

705. **Kruszelnicki Stanisław.** Pamiętnik... Podał Edward Rulikowski. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1856, nr. 236 i 237.

[Opis rzezi humańskiej 1768 r. ze zbiorów Konst. Świdzińskiego].

— Toż. p. t.: „Opisanie rzezi umańskiej w r. 1768". W wyd.: „Z dziejów hajdamaczyzny" z przedmową H. Mościckiego, cz. II (Warszawa 1905), s. 7—15.

706. **[Krutta Antoni].** Dziennik przyjęcia i pobytu nadzwyczajnego posła Porty Ottomańskiej do Stanisława Augusta, Króla Polskiego, Wielkiego Księcia Litewskiego, i do Rzeczypospolitej Polskiej 1777 r. Warszawa 1860.

[Przekład i wydanie Eust. Marylskiego].

707. **[Krzyżanowski Tomasz].** Wspomnienia mieszczanina krakowskiego z lat 1768-1807, wydał Władysław Prokesch. (Bibl. krak., nr. 12). Kraków 1900, s. 53.

— zob. Maczyński Józef.

Kuczyński Wiktoryn zob. Gloger Zygm.

708. **Kuściński Michał.** Z dziennika szkoły uszackiej. Podał... Kronika rodzinna 1888, s. 10 i 48.

[Dziennik z lat 1791-1798 księży dominikanów w Uszaczu w pow. lepelskim].

709. — Z pamiętnika szkoły OO. Dominikanów w Uszaczu. Kwart. hist. 1903, s. 29 — 39.

[Lata 1791-96].

710. **Kwiatkiewicz Jakób.** List (z dnia 28 Junji 1768 r. z Archangroda) do Potockiego, wdy kijowskiego, donoszący o rzezi humańskiej 20 czerwca 1768, Athenaeum 1841, t. IV, s. 71 — 73.

— Toż. W t. XIV Pamiętników z XVIII w.: „Radom i Bar 1767—68 (Poznań 1874), s. 250—1.

— Toż. W wyd.: „Z dziejów hajdamaczyzny" z przedm. H. Mościckiego, cz. II (Warszawa 1905), s. 30—2.

711. **L. P.** Do dziejów konfederacji Barskiej (korespondencja podpułkownika Oebszelwitza z jenerałem-porucznikiem Wejmarem z roku 1770 i 1771). Dzien. liter. 1859, t. II, s. 1137, 1150, 1163, 1175, 1187, 1198, 1209. 1221.

712. **Lauzun A. L.** Mémoires de M. le Duc. de... (1747—1783). Paris 1822, s. 399.

713. **Lewenstern Włodzimierz bar.** Denkwürdigkeiten eines Livländers aus den Jahren 1790 — 1815. Wydał Fr. Smith. 2 t. Leipzig 1858.

— Toż. Przekład ros. Sbornik mat. i statiej po ist. Pribałtij. kraja, t. III (Ryga 1880), s. 565 — 638, i t. IV (Ryga 1883), s. 471 — 538.

714. **Lichocki Filip.** Pamiętnik..., prezydenta miasta Krakowa z roku 1794, po raz pierwszy wydany dokumentami i opowiadaniem mało znanych szczegółów do tej epoki. (Pamiętniki z XVIII w., t. II). Poznań 1862, s. XVI + 78 + 1 nl. — Toż. Wyd. II. Kraków 1891, s. 97 + 1 nl.

715. — Djarjusz przyjazdu Najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego, szczęśliwie nam teraz panującego do miasta stołecznego Krakowa po widzeniu się z Józefem II Cesarzem Rzymsko-Niemieckim i Katarzyną II Imperatorową Rosyjską na granicy państwa swojego spisany. W Krakowie 1787, s. 106 + 1 k. omyłek i plan Krakowa.

716. **Lippoman Jan.** Bunt Żeleźniaka i Gonty 1768 roku, w Ukrainie wówczas Polskiej wynikły i krwawe jego skutki. Przez... b. C. P. C. O. G. K. (byłego Chorą. Ptu Czehryn. Obywat. Guber. Kijowskiej) 1830 roku. Ogłosił Al. K. Groza. Rusałka (wil.) na r. 1842, s. 195 — 262.

— Bunt Hajdamaków na Ukrainie w r. 1768, opisany przez... i dwóch bezimiennych. Wydane z rękopisu przez Edwarda hr. Raczyńskiego. (Obrazu Polaków i Polski tom XV). Poznań 1842.

— Toż. Wyd. powtórne, dosłownie z pierwszej edycji przedrukowane. Poznań 1854, s. V + 146.

— Toż. W wyd.: „Z dziejów hajdamaczyzny" z przedm. H. Mościckiego, cz. I (Warszawa 1905), s. 33 — 86.

717. **Lipski Jan.** Notatki generała z lat 1775-1778. Ze starego rękopisu zebrane przez Józefa Ignacego Kraszewskiego. Bibl. warsz. 1854, t. II, s. 205, 413.

— Notaty generała brygady wielkopolskiej kawalerji narodowej z lat 1775-1778 (Dod.: I. Notatki Walerjana Puchalskiego z lat 1690-1718. — II. Z rękopismu króla Jana III. — III. Kilka listów o sprawach publicznych z lat 1742-1744). Z rękopismów spisane przez J. I. Kraszewskiego. (Bibl. pam. i podróży po dawnej Polsce, t. VI). Drezno 1871, s. VII + 166.

718. **Listy, pisane z Warszawy** do biskupa przemyskiego, Kierskiego (w latach 1773-4). Dzien. liter. 1857, t. I, s. 361, 372, 381, 392, 400, 408, 416, 428, 436, 448, 457, 468, 480, 493, 504, 516, 529, 541, 553, 564, 576, 589, 601, 613, 625, 637 i 648; t. II, s. 777, 785, 792, 801 i 955.

[„Pamiętniki historyczne z wieku XVIII". III].

719. **Listy pisane w czasie 4-letniego sejmu.** Dzien. liter. 1857, t. II, s. 986, 994, 1002, 1010, 1018.

[„Pamiętniki historyczne z wieku XVIII". IV].

720. **Liwski Edmund.** (Zero Maksymiljan). Kaniów, wyjątek z podróży tędy i owędy. Dzien. warsz. 1854, nr. 297—9.

[M. in. obszerne wspomnienia starca o pobycie króla Stanisława Augusta w Kaniowie].

721. **Loewe Heinrich.** Memoiren eines polnischen Juden. Lebenserinnerungen von Mosche Wasserzug. Berlin 1911, s. 6 + 28.

[Autobiografja żyda, ur. 1740 r. w Stokach w Wielkopolsce. Przechodził on różne koleje, aż osiadł w Płocku, gdzie przeżył czasy napoleońskie i umarł ok. r. 1818].

722. **Lubomirscy Rozalja i Aleksander.** Listy... 1781-1794. (Z portretem). Wydał J. T. L. Przegląd polski 1900, t. II, s. 193 — 230.
— Toż. Kraków 1900, s. 43.

723. **Lubomirski ks. Marcin.** Przygody... Według autentycznych źródeł opowiedział Wład. Chomętowski. Kółko domowe, t. VI, 1866, s. 55, 65, 97, 113, 120, 145, 163, 177, 196, 209, 227, 241, 257, 273.
[Cyt. listy i ustępy z dziennika, pisanego przez ks. M. L. 1764 i 65 r.].
— Toż. Oddruk. Warszawa 1867, s. 116.

724. **Lubomirski Stanisław,** marsz. w. kor. Pamiętniki. Z rękopisu wydał Władysław Konopczyński. Lwów 1925, s. XVI + 222 + 2 nl.
[Por.: Morawski K. M. Pamiętnik marszałka St. Lubomirskiego z czasów konfederacji barskiej. Kwart. hist. XXIII, s. 378—380].

725. **Łojko Feliks** szamb. Sprawozdanie z mych audjencyj w r. 1766 w Wersalu, w charakterze posła nadzwyczajnego królewskiego. Streszcz. z rękop. franc. w art. J. Bartoszewicza: „Feliks Łojko", Tyg. ill. 1866, t. I, s. 73, 87.
— Sprawozdanie z audjencyj udzielonych w Wersalu r. 1766. Kółko domowe 1867, s. 129 i 145.

726. **Łoś hr. Wincenty.** Ostatni podkomorzy lubelski. Przew. nauk. i liter. 1891 (XIX), s. 530 — 542.
[O Tomaszu Dłuskim, patronie przy trybunale lubelskim, później właścicielu maj. Gutanów, ur. 1713, zm. 1800 r.; pozostawił on po sobie pamiętnik, na który powołuje się autor].

727. **Łubieński Feliks.** Pamiętnik... ministra sprawiedliwości, skreślił i opracował Wł. Chomętowski. Warszawa 1876, s. 6 nl. + 260 + IV.
[Obejmuje lata 1778-1812].
Rec.: K. Wł. Wójcicki. Bibl. warsz. 1876, I, 353—9.
— Toż. Wyd. II. Warszawa 1890, s. 199 + III.
Rec.: H. Lisicki. Kwart. hist. 1891, s. 689—693.

728. **Magier Antoni.** Dwór i zarysy z domowego życia króla Stanisława Augusta, zebrane z rękopismu... i przypisami powiększone. W „Archiwum domowem" Wójcickiego (Warszawa 1856), s. 1 — 23.

729. **Majmon Salomon.** Autobiografja, z dołączeniem portretu autora i listu jego do króla polskiego, Stanisława Augusta Poniatowskiego. Z oryginału niemieckiego, wyd. w r. 1792, przełożył i przedmową opatrzył Leo Belmont. W dwóch częściach. Warszawa 1913. t. I, s. LXXXIV + 179; t. II, s. XV + 185.

730. **Małachowski hr. Stanisław.** Żywot i pamiętniki... wydane przez L[ucjana] S[iemieńskiego]. Kraków 1853, s. 92.

731. — Pamiętniki... Posła do Stambułu w czasie Sejmu Czteroletniego, Jenerała wojsk polskich, senatora, Kasztelana Królestwa Polskiego i t. d. Objaśnił i z manuskryptu wydał Wincenty hr. Łoś. Poznań 1885, s. 191.
Rec.: Wł. Smoleński. Ateneum 1885, II, 365-8; X. Bibl. warsz. 1885, II, 472-7.

732. **Martinant de Préneuf G.-J.** Huit années d'émigration. Souvenirs de l'abbé... (1792-1801), p. par Vanel G. Paris 1908, s. 310.

733. **[Massalska Helena].** Perey Lucien. Histoire d'une grande dame au XVIII siècle. La princesse Hélène de Ligne (née princesse Massalska, 2-v. Potocka). Paris 1887, s. XII + 488 z ryciną.

[Zawiera m. in. pamiętniczek Heleny Massalskiej, prowadzony od r. 1771 w pensjonacie klasztornym w Abbaye-aux-Bois].

— Tož. 15-me édition. Paris 1889, s. XII + 488 z ryciną.

Rec.: Wł. Łoziński. Kwart. hist. 1887, s. 697-9.

— Histoire d'une grande dame au XVIII siècle. La comtesse Potocka. Paris 1888, s. 499.

[T. II-gi powyżej wymienionej monografji, również oparty w znacznej mierze na wspomnieniach i korespondencji].

Rec.: Wł. Łoziński. Kwart. hist. 1888, s. 682-4.

734. **Mączeński Wojciech.** Dziennik zdarzeń w mieście Krakowie w czasie Konfederacji Barskiej pisany przez... kupca i obywatela krakowskiego. Wydał Władysław Konopczyński. (Bibl. krak. nr. 43). Kraków 1911, s. 81 z portretem autora (82 — 118 Spraw. Tow. mił. historji i zabytków Krakowa).

735. **Mączyński Józef.** Kraków w roku pierwszym za czasów konfederacji Barskiej. Ze zbioru podań i wspomnień krakowskich... Czas, dod. mies., 1860, t. I, s. 452.

[Na podstawie rękopiśmiennych: 1) Djarjuszów Wojciecha Mączyńskiego i Tomasza Krzyżanowskiego, obywateli krakowskich; 2) Notat bezimiennego konfederata; 3) wyjątków z pisma: „Pro Memoria"; 4) wyjątków z pamiętników ks. Stokłosińskiego, benedyktyna z klasztoru Tynieckiego w łacińskim języku napisanych; 5) Z pamiętnika zakonnika także z tego klasztoru ks. Wojciecha Tomaniewicza, a który wprzódy był kapitanem artylerji koronnej i należał do konfederatów broniących Tyńca].

736. **Mączyński Wojciech.** Kościuszkowskie czasy, wypisane z księgi wspomnień... Pułkownika Komendanta Milicji Rzeczypospolitej Krakowskiej, przez Józefa Mączyńskiego. Czas, dod. mies., 1857, t. III, s. 427 — 498.

737. **Mehèe de la Touche Jean Claude.** Mémoires particuliers et extraits de la correspondence d'un voyageur avec feu M. Caron de Beaumarchais sur la Pologne, la Lithuanie, la Russie etc. Hambourg 1807.

[Dotyczą spraw polskich].

[Wyjątki w tłum. ros. Russkaja starina 1878, t. 22].

738. **Michałowski Bartłomiej.** Pamiętniki... przez autora Listopada. 3 tomy. Petersburg i Mohilew 1857, s. 186, 175 i 204.

Rec.: L. Siemieński. Czas, dod. mies., 1857, IV, 179-208.

— Pamiętniki... od r. 1786 do 1815, ogłoszone przez Henryka hr. Rzewuskiego. 5 tomów. Warszawa (1858), s. IV + 189, 183, 178, 170 i 170.

Rec.: Przegląd pozn. 1857, t. II, s. 171-5; 1858 t. I, s. 312—335; g. Dzien. liter. 1857, t. II, s. 686, 698, 706, 715, 722, 730 i 738; 1858, s. 349, 357, 564 i 590.

739. **Micowski Karol.** Pamiętnik. W „Pamiętnikach domowych", wyd. przez M. Grabowskiego (Warszawa 1845), s. 73 — 249.

740. — Z pamiętników: kilka słów o księciu Jabłonowskim, wojewodzicu nowogrodzkim, zwanym powszechnie „Książę Kozak". Bibl. Warsz. 1855, t. I, s. 397.

Mierzwiński Franciszek zob. Walewska hr. Marja.

741. **Mładanowicz Paweł.** Wyjątek z opisu Rzezi Humańskiej przez naocznego świadka. Oręd. nauk. 1842, nr. 10, 12 i 13.

— Rzeź humańska czyli historja rewolucji zrobionej przez Żeleźniaka i Gontę, napisana rzetelnie, wiernie, dokładnie przez znajdującego się w tejże okropnej rewo-

lucji naocznego świadka... Wyd. Edw. hr. Raczyńskiego. (Obraz Polaków i Polski tom XV).
— Toż. W wyd.: „Z dziejów hajdamaczyzny" z przedm. H. Mościckiego, cz. I (Warszawa 1905), s. 105—151.

742. **Mniszech Michał.** Korespondencja... Marszałka W. K., znajdująca się w Archiwum Wiszniowieckiem. Ogłosił Koronowicz (W. Wróblewski). Kółko domowe, t. VI, 1866, s. 11 — 16 i 187 — 188.

[Listy z końca XVIII w.: Kaz. Sapiehy, Szczęsnego Potockiego, Orłowskiego, Rzyszczewskiego, ks. Wyczółkowskiego, Trzcińskiego, Ign. Potockiego, ks. prymasa Poniatowskiego]

743. **[Mniszchowa Urszula z Zamojskich].** Djarjusz o pobycie w Kijowie w r. 1787. Przełożył w wyjątkach J. Bartoszewicz w pracy p. t.: „Michał Jerzy Mniszech". Bibl. warsz. 1852, t. IV, s. 478 — 504.

744. — Listy pani..., żony marszałka wielkiego koronnego do matki, pani Zamoyskiej z domu Poniatowskiej (1787 r.), z autentyków spisane przez J. I. Kraszewskiego. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1866 (Paryż 1867), s. 174 — 231.

745. **Möller Johann Wilhelm.** Reise von Warschau nach der Ukraine im Jahre 1780 und 1781. Sie beschreibt die Lebensart der Einwohner, die Naturproducte, den Handel des Landes u. s. w. und die daselbst geherrschte Pest-Epidemie nebst den dagegen vorgekehrt gewesenen Anstalten. Herzberg an Harz 1804, s. 348 + 4 nl.

Moszyński zob. Moszczeński Adam.

746. **Moszczeński Adam.** Bunt Gonty i Żeleźniaka w r. 1768. Według własnoręcznego manuskryptu... W książce S. Korwina [Kossakowskiego]: „Trzeci Maj i Targowica" (Kraków 1890), s. 227 — 240.

— Toż p. t.: Pamiętnik rzezi humańskiej. Ogłosił A. Darowski. Niwa 1890, nr. 3 i 4.

[Ustępy z druk. już poprzednio (zob. nr. 520) „Pamiętnika" A. Moszczeńskiego w odmiennej redakcji, dotyczące tylko koliszczyzny, ogłoszone błędnie przez obu wydawców pod nazwiskiem Moszczyńskiego].

— zob. nr. 520.

747. **Murray E. N.** Pamiętnik..., odnoszący się do czasów konfederacji barskiej i krakowskiej (od r. 1767 do 1772). Dzien. liter. 1857, t. I, s. 116, 124, 132, 140, 148, 161, 169, 177, 185, 193, 212, 220, 229, 237, 244, 252, 259, 272, 279, 288, 301, 308, 316, 324, 332, 344 i 352.

[Część druga nosi podtytuł: Wzięcie i obrona zamku krakowskiego].

— zob. Schmitt Henryk.

748. **Mycielski Jerzy.** Książę „Panie Kochanku" w świetle własnej korespondencji. Przegląd polski 1889, t. III, s. 467 — 520; t. IV, s. 46 — 79 i 258 — 304.
— Toż. Petersburg 1891, s. 146.
— Toż. Wyd. II. Petersburg 1898, s. 200.

Rec.: Sz. Askenazy. Kwart. hist. 1898, s. 633-6.

749. **Naruszewicz Adam.** Dyaryusz podróży Najjaśniejszego Stanisława Augusta Króla Polskiego na sejm grodzieński, zacząwszy od dnia wyjazdu z Warszawy to jest 26 Miesiąca Sierpnia Roku 1784 aż do przybycia do Grodna. Warszawa, druk. Dufour, 1784, s. 4 nl. + 59 + 28 + 25.

[Opis drogi z Warszawy przez Węgrów, Bielsk, puszczę Białowieską, Szereszow, Kobryń, kanał Królewski, Janów, Duboję, Pińsk, Telecha-

ny, Różanę, Słonim, Mysz, Nieśwież, Szczorse, Nowogródek, Szczuczyn, Skidel do Grodna].

750. — Dziennik podróży Króla Jegomości Stanisława Augusta na Ukrainę i do innych Ziem Koronnych r. 1787, dnia 23 lutego rozpoczętey, a dnia 22 lipca zakończoney. Warszawa, druk. Grölla, 1788, s. VI + 310.
— Toż (wraz z Tauryką). Warszawa 1805.

751. **Niemcewicz Juljan.** Bitwa pod Maciejowicami. (Pamiętniki z XVIII w., t. II). Poznań 1862, s. 51 — 61 z planem bitwy.

752. — Notes sur ma captivité a St. Pétersburg en 1794, 95 et 96, ouvrage inédit de... publiée d'après le manuscrit autographe de l'auteur par l'ordre du Comité historique polonais à Paris. Paris 1843, s. XX + 236.
— Notes of my captivity in Russia in the years 1794-96, translated by Alex. Łaski. Edinbourgh and London 1844.
— Meine Gefangenschaft zu St. Petersburg in den Jahren 1794, 95 und 96, nachgelassenes Werk nach dem eigenhändigen Manuscripte des Verfassers, herausgegeben auf Veranlassung des polnischen historischen Comitès zu Paris, deutsch vom Dr. Ludwig Eichler Leipzig 1843, s. 190.

753. — Pamiętniki czasów moich. Dzieło pośmiertne... Paryż 1848, s. VII + 414 + 6 nl.
— Toż. Wyd. nowe. (Bibl. pisarzy pol., t. LIV). Lipsk 1868, s. XII + 323.

754. — Podróż... z Petersburga do Ameryki w roku 1796, z francuskiego oryginału na język polski przełożona. Dziennik mojej podróży. Przegląd pozn. 1858, t. I, s. 438 — 461.
— Podróż... z Petersburga do Szwecji w drodze do Ameryki w roku 1796; z francuskiego oryginału na język polski przełożona. Poznań 1858, s. 26.

755. — Wspomnienia z lat dawnych. List do Karola Kniaziewicza (nap. 1834 we Francji,wierszem). Lamus 1908-9, z. I, s. 134 — 141.

756. — Zofja Zamojska. Paryż. 1837, s. 15.

756a. — Żywoty znacznych w XVIII wieku ludzi. Wydał Dr. A. M. Kurpiel. Kraków 1904, s. 94.
[Na tle wspomnień osobistych sylwetki: króla Stanisława Augusta, Czartoryskich, Karola Radziwiłła, Szczęsnego Potockiego, Rzewuskich i w. in.].

757. — Listy, przeważnie do ks. Adama Czartoryskiego (ok. 100). W mon. A. ks. Czartoryskiego: „Żywot J. U. N." (Berlin 1860).

758. — List do Ignacego Potockiego z powodu śmierci Kossakowskiej, kasztelanowej kamińskiej. (Z Warszawy d. 29 marca 1813). Archiwum Wróblewieckie, z. III (Lwów 1878), s. 30 — 32.

759. — List do pani [Katarzyny] Kossakowskiej. (Lizabeth-Town w Ameryce d. 23 list. 1805). Archiwum Wróblewieckie, z. III (Lwów 1878), s. 24 — 30.

Notaty generała Brygady Wielkopolskiej zob. Lipski Jan.

760. **Ochocki Jan Duklan.** Pamiętniki, z pozostałych po nim rękopismów przepisane i wydane przez J. I. Kraszewskiego. 4 tomy. Wilno 1857, s. 444, 457, 360 i 349.
— Toż. [Wyd. II]. 4 tomy. [W Wyborze pism J. I. Kraszewskiego]. Warszawa 1882, s. 316 + 2 nl., 324 + 2 nl. i 230.

[Resztę tomu III — od str. 231 — oraz tom IV wypełniają pamiętniki Sewerына Bukara i Chrząszczewskiego, nadto w t. II, s. 278—324 notaty księdza opata Ochockiego].
Rec.: Dzien. liter. 1856, s. 12, 21 i 29; tamże, 1857, s. 555, 566, 578, 591 i 603.

761. **Ochocki Józefat** ks. opat. Z pamiętników [Wydane łącznie z pamiętnikami jego synowca, Jana Duklana O. w wyd. II, s. 278 — 324 t. II-go].
[Obejmują sąd w Smoleńsku w r. 1794 oraz zesłanie do Turyńska na Syberji w latach 1794—1800].

762. **Ogiński Michał.** Mémoires sur la Pologne et les Polonais, depuis 1788 jusqu'a la fin de 1815. 4 vls. Paris 1826-1827, s. XII + 511, 430, 320 i 359.
— Pamiętniki... o Polsce i Polakach od 1788 aż do końca r. 1815, przełożone z języka francuskiego (Pamiętniki z ośmnastego wieku, t. XI). 4 tomy. Poznań 1870-73, s. 2 nl. + VI + 355 + X; 4 nl. + 298 + IX; XV + 218; 4 nl. + 236 + IV.

763. — Observations sur la Pologne et les Polonais pour servir d'introduction aux Mémoires de Michel Ogiński. Paris 1827, s. V + 138 + 1 nl.

764. **Opis rewolucyjnych wypadków** w roku 1794 w Wilnie wydarzonych. Oręd. nauk. 1844, ns. 30, 31 i 32.

765. **Opisanie Istotne Tyrańskwa** zuchwałych Buntowników Ukraińskich i od wieków niesłychanego przez nich popełnionego w tymże kraju okrucieństwa za Panowania króla JMCI Stanisława Augusta w Roku nieszczęśliwym 1768. (Wyciąg z ułamkowej kroniki konwentu bernardyńskiego lwowskiego, którą od r. 1854 posiada klasztor Kalwarji Zebrzydowskiej. Udzielił J. Ł.). Przegląd pozn. 1856, t. I, s. 30 — 33.

766. **Ortyński Stanisław Kostka.** Gościniec prosty do nieba życiem Syna Bożego y iego świętych kochanków utorowany przez O. Franciszka S. Minorum de Observantia, Prowincyi Małopolskiey Kustosza, po piąty raz dziś z przydatkiem swoim wydany y na cały tydzień rozdzielony. Kosztem W. J. ... Podczaszego Dźwinogrodzkiego świeżo z druku wychodzący W Berdyczowie w Druk. Fortecy N. P. Maryi. R. P. 1774, 8°, kart. 4 i s. 707.

— Toż. p. t. Droga ubita do Nieba. Przy rozpamiętywaniu Męki Jezusowey, z przydanemi Nabożeństwami Wydana Przez Wielmożnego Imć. Pana..., Podczaszego Zwinogrodzkiego pod ten czas w niewolniczych więzach będącego wynaleziona; Z przyłączeniem życia swojego Nieszczęśliwości z Boską się zgadzającego wolą. Własnym Staraniem przedrukowana W Berdyczowie w Drukarni Fortecy Najświętszej Maryi Panny, s. 18 nl. + 237.
[We wstępie (strony nieliczbowe) opis udziału autora w Konfederacji Barskiej i wzmianka, że pisał swą książkę nabożną w czasie pięcioletniej niewoli w Kazaniu].

767. **Ostrowski Antoni** senator-wojewoda. Żywot Tomasza Ostrowskiego, ministra Rzeczypospolitej później prezesa senatu Xięstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, obejmujący rys wypadków krajowych od 1765 roku do 1817. 2 tomy. T. I. Lwów 1872 (do r. 1811), s. XVI + 471. T. II. Lwów 1872 (do r. 1817), s. 668.

768. **Pamiętnik.** (Wyjątek z rękopismu). Oręd. nauk. 1843, nr. 19.
[O Piaseckim z Ukrainy z końca XVIII w.].

Pamiętnik anegdotyczny zob. Cieszkowski Ludwik.

769. **Pamiętnik o bezkrólewiu** po śmierci Augusta III. Dzien. liter. 1857, t. I, s. 44, 52, 59, 68, 76, 92 i 100.

770. **Pamiętnik roku tysiącz. i siedmsetnego ośmdziesiątego siódmego** w Ukrainie (—ni Fallor—). Przyiazd i przyięcie w miastach Potoka, Kaniowa i Korsunia Nayiaśniejszego Stanisława Augusta oraz powitanie w Kaniowie Nayiaśnieyszego JMP. Rossyiskiey Katarzyny II, płynącej Dnieprem do Chersonu i Wizyta Józefa II Cesarza Rzymskiego, pod imieniem Graffa de Falkenszteina do Chersonu iadącego w Korsuniu oddana w dobrach Jaśnie O. Xcia Imci Stanisława Poniatowskiego Podskarb. Wielkiego W. Xstwa Litewskiego etc. Orderów Polskich i Zagranicznych Kawalera. Nakładem Autora 1788 roku, kart 34 nl.
[Dopisek atram.: Druk. w Machnówce w drukarni Prota Potockiego. Wiersze w stylu sielankowym].

771. **Pamiętniki wojenne 1792-1812,** wyd. przez J. I. Kraszewskiego, zob.: Poniatowski ks. Józef, Zenowicz Michał, Zajączek gen., Dziewanowski gen., Dąbrowski gen.

771a. **Pamiętniki z ośmnastego wieku.** 15. t. Poznań 1860 — 1875
[Pamiętniki J. H. Dąbrowskiego, Dumouriez'a, Engelhardta, Engeströma, Kilińskiego, Kołłątaja (Listy z emigracji, Kośmowskiego, Kreczetnikowa, Lichockiego, Moszczeńskiego, Ogińskiego, Sieversa, J. Sułkowskiego, Wojdy, Zajączka].

772. **Paszkowski Franciszek.** Książę Józef Poniatowski. Przegląd polski 1878.
— Toż. Odb. Kraków 1878, s. 90 + 1 nl.

773. **Pawlikowski Józef.** Pamiętnik. Weteran poznań., 1825, t. III.
— Pamiętnik o przygotowaniach do insurekcji Kościuszkowskiej ze wstępem L. Siemieńskiego. Przegląd polski 1876, t. I, s. 59-97.

Piattoli Scipione zob. Ancona (d') Alessandro.

774. **Pierwsze lata** panowania Stanisława Augusta. Epizod historyczny z nieznanego rękopismu. Czas, dod. mies., 1858, t. II, s. 3 — 49 i 243 — 291.
[Pam. nieznanego autora, obejmujący pierwsze cztery lata rządów St. Augusta].

775. **Pistor.** Mémoires sur la révolution de la Pologne, trouvés à Berlin. Paris 1806, s. LXXVI + 167 z planem Warszawy i z mapą teatru wojny z r. 1794.
[Wstęp, s. VII — LXXIV, pióra Ségur'a; zob.: E. Kipa. Kwart. hist. 1917, s. 256, przypis.].
— Pamiętniki o rewolucji polskiej z roku 1794. Jenerał kwatermistrza de..., tłumaczył Bolesław Chotomski, W wyd.: „Pamiętniki z XVIII wieku" t. I (Poznań 1860).
— Toż. (Bibl. dzieł wyb. nr. 416). Warszawa 1906, s. 150.
— Memorjał o rewolucji polskiej 1794. Z francuskiego przetłumaczył, wstęp, uwagi i uzupełnienia dołączył Bronisław Pawłowski, podpułkownik. (Bibl. hist.-wojsk., t. IV). Warszawa 1924, s. 4 nl. + 207 z 3 mapami.

776. **Piszczewicz S[imeon] S.** Izwiestja o pochożdienjach... (1731-1785). S predisłowjem Niła Popowa. Cztienja 1881, t. IV, s.

1 — 320; 1882, t. II, s. 321 — 479; 1883, t. II, s. 483 — 561.

— Toż. Odb. Moskwa 1883.

[Dotyczy m. in. sp.aw polskich oraz kolonij serbskich w prow. płd.].

777. — Żizń... im samim opisannaja. 1764-1805. S predisłowjem i primieczanjami N. A. Popowa. Cztienja 1885, t. I, s. 1 — 112; t. II, s. 113 — 273.

778. **Plater-Bröhl Kazimierz Konst. hr. de.** Djarjusz podróży z Warszawy do Petersburga... Starosty Inflanckiego później Podkanclerza litewskiego, w r. 1792 odbytej, przepisany przez J. I. Kraszewskiego. Czas. dod. mies., 1856, t. IV, s. 667 — 739.

— Toż. Warszawa 1859.

779. — Podróż króla Stanisława Augusta do Kaniowa w roku 1787 podług listów... opisana przez J. I. Kraszewskiego. Wilno 1860.

780. **Podbereski Andrzej.** Wyprawa hajdamaków na Czarnobyl za czasów Koliszczyzny. Bibl. warsz. 1864, t. II, s. 462 — 474.

[Przedruk z poprawkami z dodatku do „Czasu", gdzie był ogłoszony bezimiennie].

781. **Poniatowski Józef Xiążę.** Pamiętniki... o wojnie przeciwko Rosjan w r. 1792, w której ten bohater był naczelnym Wodzem Wojska Polskiego. Sybilla nadwiślańska t. I (1821), s. 278 — 285 i 345 — 364.

— Pamiętnik... z wstępem i niektóremi pojaśnieniami Ksawerego Godebskiego z języka francuskiego przełożony. Bibl. Ossolińskich, t. II (1863), s. 297 — 317.

— Moje wspomnienia o wojnie 1792 roku przeciwko Rosjanom. (Pamiętnik...). Przekład z francuskiego przez Ksawerego Godebskiego. Dzien. liter. 1863, nr. 25 — 27.

[Z tomu II Pisma zakładu narodowego Ossolińskich].

— Pamiętnik. Przełożył Xawery Godziemba Godebski. Odb. z Bibl. Ossol. Lwów 1863, s. 21.

— Moje wspomnienia z kampanji 1792 r. (Tłumaczone z francuskiego). W „Pamiętnikach wojennych 1792-1812", wyd. przez J. I. Kraszewskiego (Drezno 1871), s. 1 — 19.

— zob. Dembiński Henryk, Dietrichstein ks. Franc., Rys historyczny kampanji, Tykiel Ludwik.

782. **Poniatowski Stanisław August.** Mémoirs secrets et inedits de... dernier Roi de Pologne, rélatifs à ses rapports intimes avec l'Imperatrice Catherine II. et a son avenement au trone. Journal privé du Roi Stanislas Auguste pendant son voyage en Russie pour le couronnement de l'Empereur Paul I, suivi d'une relation de ses funerailles depuis le 12 Fevrier jusqu'au 8 Mars 1798. Leipzig 1862, s. 239.

— Pamiętniki króla polskiego... i jego korespondencja z cesarzową Katarzyną II (popolsku i pofrancusku). Poznań 1862, s. 103.

783. — Pamiętniki... Z autografu francuskiego przełożone przez Bronisława Zaleskiego. (Bibl. pam. i podróży po dawnej Polsce, t. III). Drezno 1870, s. XIX + 464.

784. — Mémoires du roi Stanislas-Auguste Poniatowski. Tome I. St.-Pétersbourg, impr. de l'Académie Impériale des Sciences, 1914, s. XV + 720.

[Treść w tym tomie doprowadzona do r. 1773, — przedmowa Sergjusza Goriainowa].

— Toż. Tom II. Leningrad 1924, s. 4 nl. + 726 z tablicą.

[Doprowadzone do 1779 r.].

785. — Pamiętniki króla Stanisława Augusta (Mémoires du roi Stanislas-Auguste Poniatowski), wydane w języku francuskim. Przekład polski, dokonany z upoważnienia Cesarskiej Akademji Nauk w Piotrogrodzie pod redakcją dra Władysława Konopczyńskiego i prof. St. Ptaszyckiego. Tom I. Część I. Warszawa 1915, s. XXIII + 368.

[Por.: Kraushar Aleksander. O paru ciekawszych rękopisach Bibljoteki Cesarskiej publicznej w Petersburgu. (I. Pamiętnik króla Stanisława Augusta z ostatniego roku jego życia. II. Rękopis generała Dąbrowskiego o legjonach polskich we Włoszech). Przegląd hist., IV 1871, s. 75—81.
Mościcki Henryk. Pamiętniki Stanisława Augusta w Warszawie. Tyg. ill. 1911, t. I, s 189. (Notatka na podstawie papierów po d-rze Stan. Morawskim o kopji pamiętników królewskich).
Goriainow S. Pawieł pierwyj i Stanisław Awgust. Po nieizdannoj rukopisi. Russkij Archiw 1912, t. I, s. 21—45. (Wyjątki w przekł. ros. dziennika króla Stan. Augusta z r. 1797)].

786. — Młodość i wychowanie... (Z pamiętników króla). Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1866 (Paryż 1867), s. 232 — 278.

787.— Kilka epizodów z czasów Stanisława Augusta przez Henryka Schmitta. Dzien. liter. 1865, nr. 84 — 85.

[Notatki król. z r. 1778 o zajściu z hetmanem Ksaw. Branickim].

788. — Diarjusz króla... podczas powstania w Warszawie 1794 roku. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1866 (Paryż 1867), s. 280 — 293.

789. — Otrywki iz dniewnych zapisok [od marca 1797 r. do 12 lut. 1798 r.]. Wiestnik Jewropy 1808, cz. 39, nr. 11.

789a. — Ostatni rok życia króla Stanisława Augusta czyli dziennik prywatny opisujące jego pobyt w Rosji. Objaśnieniami i historycznym wstępem opatrzył L. Siemieński. Kraków 1862.

790. — Korespondencja krajowa Stanisława Augusta z lat 1784 do 1792. Ogłosił Bronisław Zaleski. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1870-1872 (Poznań 1872), s. 147 — 402.

791. — Listy Stanisława Augusta. Podał H. Sadowski. Wędr. 1900, t. II, s. 678.

[Listy króla do dyr. mennicy warsz.].

792. — Korespondencja między Stan. Augustem a Ksaw. Branickim w r. 1768. Ogłosił L. Gumplowicz. Kraków 1872.

[28 listów króla do Ksaw. Br. i 3 do innych osób].

793. — Listy Króla do Bukatego, ministra pełnomocnego w Londynie (1789-1793). W cz. II-ej W. Kalinki: „Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta (Poznań 1868), s. 137 — 265.

794. — Correspondance inédite du roi... et de Madame Geoffrin (1764-1777), précédée d'une étude sur Stanislas-Auguste et madame Geoffrin et accompagnée de nombreuses notes par M. Charles De Mouij. Ouvrage orné d'un portait à l'eauforte et de deux fac-simile. Paris 1875, s. IV + 529.

— Listy Stanisława Augusta do pani Geoffrin od roku 1764 do roku 1777. Wydał z objaśnieniami Lucjan Siemieński. Kraków 1876, s. 121.

795. — Stanislas Poniatowski et Maurice Glayre. Correspondance relative aux partages de la Pologne. Ed. Eugène Mottaz. Paris 1897, s. LI + 298.

Rec.: Bron. Dembiński. Kwart. hist. 1897, s. 855—6.

— Stanisław Poniatowski i Maurycy Glayre, korespondencja, dotycząca rozbiorów Polski. Wyd. Eug. Mottaz. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1901, s. 168.

796. — Korespondencja Króla z Katarzyną II (1787-1795). W cz. II-ej W. Kalinki: „Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta". (Poznań 1868), s. 61 — 95.

[Por.: Pisma Jekateriny k Poniatowskomu i k gr. A. W. Branickoj. Archiw kniazia Woroncowa, t. XXV.
Pismo Ekateriny II korolu polskomu Stanisławu Awgustu, 30-go sientiabria 1779 g., s izwieszczenjem o rożdienji w. k. Konstantina Pawłowicza Soobszcz. R. Sitowskij. Russkaja starina 1877, t. XX, s. 252].

797. — Korespondencja Króla z Kicińskim, szefem Gabinetu (1787). W cz. II-ej W. Kalinki: „Ostatnie lata panowania Stanisława Augusta" (Poznań 1868), s. 3 — 60.

798. — Listy Króla Stanisława Augusta do Adama Naruszewicza, biskupa smoleńskiego, potem łuckiego. W wyd.: „Wyciągi piotrowickie" A. E. Koźmiana, cz. I. (Wrocław 1842), s. 1 — 24.

[31 listów z lat 1776-96].

799. — Stanisław August i książę Józef Poniatowski w świetle własnej korespondencji. Ogł. Bron. Dembiński. Nakł. Tow. pop. nauki polskiej. Lwów 1904, s. 258.

[Zbiór 165 listów: 120 Stan. Augusta i 45 ks. Józefa].

Rec.: Korzon Tad. Kwart. hist. 1905 (XIX), s. 326-336.

800. — Listy króla Stanisława Augusta do Szczęsnego Potockiego z lat 1768-1792, udzielone przez J. I. Kraszewskiego. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1868 (Paryż 1869), s. 259 — 310.

801. — Pismo korola polskago... k Pietru Stiepanowiczu Wałujewu. 1797 g. Soobszcz. P. A. Muchanow s primiecz. P. A. Wałujewa. Russkaja starina 1870, t. II, wyd. 1 i 2, s. 296-8; wyd. 3, s. 542—4.

802. — Listy... do Jana Roberta Watsona. (Ze zbioru rodziny Hauków). Kron. rodz. 1889, s. 261, 340, 556, 593, 621, 656, 691, 721 i 752;; 1890, s. 180 i 198.

[68 listów z lat 1790-96, niekompletne].

— zob. Liwski Edmund, Magier Antoni, Naruszewicz A., Niemcewicz J. U., Sagatyński Jan, Tyszkiewicz hr. Eust., Wolski Mikołaj, Zapiski o czastnoj żiźni.

803. **Poniatowski Stanisław ks.** Mémoires. Publiés par J. Korzeniowski. Revue d'histoire diplomatique 1895.

[Por.: Dobrowolski A. Pamiętniki Stanisława ks. Poniatowskiego. Tyg. ill. 1895, t. II, 138. (Streszczenie tekstu franc., ogłosz. w „Revue d'histoire dipl.")].

— Wospominanja... (1776-1809 gg.). Soobszcz. N. Szildier. Russkaja Starina 1898, t. 95, s. 565 — 592.

[Streszczenie franc. pamiętnika, ogłoszonego w r. 1895 w Revue d'histoire diplomatique].

Potocki Antoni zob. Gloger Z.

804. **Potocki Ignacy.** Listy do córki Krystyny. Archiwum Wróblewieckie (Lwów 1878), s. 157 — 179.

[5 listów z Petersburga 1795-96].

804a. — Listy (4) J. P. do córki Krystyny z lat 1794-96 oraz 1 list do Frau von Prayen, dalej 4 listy Piatolego do tejże z lat 1794-1797. W wyd. „Denkschriften und Briefe zur Charakteristik der Welt und Literatur" Dra Dorowa (Berlin 1838), s. 194 — 214.

805. **Potocki Szczęsny.** Listy... do Katarzyny II i Zubowa. Podał

Franciszek Pułaski. Kwart. hist. 1903 (XVII), s. 266—276.
[8 listów w jęz. franc. z r. 1793].
— Toż. Odb. Lwów 1903, s. 12.
— zob. Chrząszczewski A., Czartkowski A., H., Mieleszko A., Niemcewicz J. U., Poniatowski S. A.

806. **Przyłęcki Stanisław.** Dziennik przybycia i bytności Króla Jegomości Stanisława Augusta w Puławach w sierpniu i wrześniu 1777 r., z rękopismu Biblioteki Willanowskiej wydany przez... Warszawa 1865, s. 16.

807. **Ptaszyński Andrzej** major. Księga pamiętnicza 1769-1793, przepisana przez Dr. Antoniego J. Przegląd polski 1881, t. III, s. 66 — 92; t. IV, s. 3 — 30.
— Toż. Kraków 1881, s. 53.

Radziwiłł Hieronim zob. Reyten Stanisław.

808. **Radziwiłł Karol Stanisław.** Korespondencja księcia... wojewody wileńskiego... Panie Kochanku" 1762-1790. Ze zbiorów familijnych wydał Kazimierz Waliszewski. Kraków 1888, s. 176.

809. — Korespondencja księcia... wojewody wileńskiego „Panie Kochanku" 1744-1790. Z archiwum w Werkach wydał Czesław Jankowski. Kraków 1898, s. 315.
Rec.: Sz. Askenazy. Kwart. hist. 1898, s. 631—3.

810. — Listy księcia... „Panie Kochanku" (1751-1790) z różnych archiwów wydał Ernest Łuniński. Warszawa 1906, s. XVI + 143, z dwoma portretami.

811. — Pamiętnik o księciu... spisany podług archiwum nieświezkiego. Rękopis udzielony do druku ze zbiorów Wiktora hr. Baworowskiego. Dzien. liter. 1864, nr. 20 — 31.
— zob. Mycielski J., Niemcewicz J., Rzewuski H., Tyszkiewicz E., Wojniłłowicz L.

812. **[Radziwiłłowa księżna Ludwika].** Louise de Prusse Princesse Antoine Radziwiłł. Quarante-cinq années de ma vie (1770 a 1815) publié avec des annotations et un index biographique par La Princesse Radziwiłł née Castellane. Ouvrage accompagné d'un portait en heliogravure, d'un autographe et de quatorze gravures hors texte. Quatrième édition. Paris 1911, s. XII + 453.
— Pamiętniki ks.... (Ludwiki ks. pruskiej). Czterdzieści pięć lat mojego życia (1770 do 1815), w przekładzie Konstancji Białeckiej. Warszawa [1912], s. 317.

813. **Radziwiłłowa ks. z Lubomirskich.** Listy... Miecznikowej Litewskiej, do Jana Klemensa Branickiego Hetmana W. K. i do księdza Betańskiego jego sekretarza. 1764-1767. Z oryginałów przechowanych w archiwum Roskiem Hr. Stefana Potockiego zebrał i ułożył Kazimierz Waliszewski. Niwa 1883, t. XXIV, s. 56, 123, 452, 519, 603 i 633.

814. **Rautenstrauchowa Łucja z ks. Gedrojciów.** [Garść wspomnień] z powodu artykułu o „Cienistej". Kłosy 1882, I, s. 117.

815. — Kunegunda z książąt Giedrojciów Białopiotrowiczowa. (Wspomnienie rodzinne). Kłosy 1884, I, s. 67, 91, 109, 117 i 141 (z rys. Bobcina przez F. Brzozowskiego na str. 208).

Rejtan Tadeusz zob. Dubiecki Marjan.

816. **Reyten Stanisław.** Hieronim Radziwiłł, ustęp z opowiada-

nia... Dzien. liter. 1856, t. II, s. 265 273.

817. — Pan Marcin Kwieć. Opowiadanie z czasów augustowskich, z rękopismu imć pana Wady, przejrzane i własnemi wspomnieniami uzupełnione. Gaz. codz. 1856, nr. 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283 i 284.
— Toż. Warszawa 1857, s. 266.

818. — List z pow. słuckiego Gaz. codz. 1857, nr. 60.
[Polemika z Walickim - Żeleźniakiem głównie o wiad. o dawnym Słucku w opow.: „Pan Marcin Kwieć"].

819. **Reverdil Marek.** Urywki z dziennika z lat 1765-87. W art. T.: „Z epoki stanisławowskiej". Przegląd liter., dod. do „Kraju", 1890, nr. 52.
[Por.: Al. Kraushar. Dwa szkice histor. z czasów Stan. Augusta. T. I. M. R., lektor i bibljotekarz króla Stan. Augusta 1765-1787. (Biblj. dzieł wybor. nr. 389). Warszawa 1905, s. 142].

820. **Rogowski Maciej.** Reszty pamiętników... rotmistrza konfederacji barskiej. Poprzedzone przedmową i wydane przez Konstantego Gaszyńskiego. Paryż 1847, s. 2 nl. + 123 + 1 nl.
[Autentyczność tych pamiętników podawana jest często w wątpliwość].

821. **Rolle Antoni J. dr.** Pamiętnik szlachetnych delegatów kamienieckich na sejm 1789, r., poprzedzony ogólnym poglądem na wewnętrzne dzieje miasta w XVIII stuleciu. W zbiorze: „Sylwetki historyczne", serja VIII (Kraków 1892), s. 1 — 114.

822. **[Rościszewski Walenty].** Z pamiętnika chorążyca owruckiego z końca XVIII wieku. Zebrał Alkar [Kraushar]. Odb. ze Świata. Kraków 1892, s. 23.
— Toż. W zbiorze Al. Kraushara: „Echa przeszłości" (Warszawa 1917), s. 437 — 466.
[Uwaga: Autorem tego pamiętnika jest Walenty Rościszewski z Lipówki w pow. kijowskim, istotnie syn chorążego owruckiego, Kazimierza, nie zaś Adam R. ze Lwowa, jak to przypuszcza wydawca].

823. **Rulikowski Józef.** Wyjątki z pamiętników domowych... b. marszałka pow. wasilkowskiego. (Wyjazd na trybunał lubelski. Usługa dworska panów polskich czyli liberja w Lublinie. Pielgrzymi, Draby, Bajarze i bajarki). Gaz. codz. 1855, nr. 15, 16, 17, 18 i 21.

824. — Wspomnienia i pamiętniki, przejrzane, uporządkowane, objaśnieniami opatrzone i wydane przez Juljana Bartoszewicza. Tom I. Kronika wiad. kraj i zagr. 1856, nr. 52 — 70, 73 — 78, 81 — 83, 85 i 126 — 129.

825. — Urywek wspomnień, wydany z obszerniejszego rękopismu (1731-92 r.). Warszawa 1862, 16°, s. 6 nl. + 304.

826. **Rylski Romuald.** Razskaz sowremiennika o prikluczenjach s nim wo wremia kolijiwszczinу. Kij. starina 1887, z. I, s. 51 — 64.
[Przekład z rękopisu polskiego].
Rec.: A. W. Marczewski. Kwart. hist. 1887, s. 687-8.

827. **Rzewuski Henryk.** Mieszaniny obyczajowe przez Jarosza Bejłę. 2 t. Wilno 1841-43, s. s. 2 nl. + 293 + 2 nl. i XXXIV + 219 + 1 nl.
[M. in. w rozdziale: „Bardowie polscy", s. 238—267, t. I-go wspomnienia o sławnych w XVIII w. „opowiadaczach": Marcinie Wolanowskim, Leonie Borowskim, Tomaszu Hussarzewskim, Józefie Hoholu, Karolu ks. Radziwille, Benedykcie Hulewiczu i Adamie Wąsowiczu].

828. — Wyjątki z pamiętników kasztelanica W[itebskiego]. Dzien. warsz. 1851, nr. 6, 7, 8 i 9.

[Pierwsze wspomnienia lat dziecinnych: pobyt na Litwie w r. 1794 u babki, przejazd z matką w r. 1796 do Sławuty i dalej do dóbr ojca; obszerniej o jen. Bergmanie gub. i o Zawiszy z Kuchcic].

829. — Wspomnienia z XVIII wieku. Dzien. warsz. 1851, nr. 140, 142, 144, 147, 259 i 260.

[O szkołach karmelitów w Berdyczowie, m. in. o ks. Marku, zmarłym w Berezówce u Cieleckich, potem o podróży z ojcem do Warszawy i stamtąd na Litwę do Wołmeczki w p. mińskim, wreszcie do Połocka, dalej znów o pobycie w Pohrebyszczach na Ukrainie, o korpusie emigrantów francuskich w Dubnie, ogólne uwagi o stanie ziemiaństwa na Ukrainie].

830. — Pamiętniki JPana Seweryna Soplicy cześnika parnawskiego 4 t. Paryż 1839.

Liczne wydania późniejsze. Ostatnie:

— Pamiętniki Soplicy. Z autografu wydał i opracował Zygmunt Szweykowski. (Bibl. nar. nr. 112). Kraków [1928], s. LVI + 400.

831. **Sagatyński Jan.** Pamiętnik... byłego pazia króla Stanisława Poniatowskiego (przy którym zostawał aż do śmierci jego). Poznań 1845, 16°, s. 4 nl. + 94.

— Toż. Poznań 1895, 16°, s. 68.

[Obejmuje lata 1794-98].

832. **Sanguszko Eustachy ks.** Pamiętnik 1786-1815, wydał Józef Szujski. Kraków 1876, s. L + 176.

Rec.: St. Tomkowicz. Przegl. polski 1876, III, 271-280.

833. **Sapieha ks. Kazimierz Nestor.** Listy w latach 1773, 1774, 1775 i 1776 do matki pisane z podróży za granicę z autografów zbioru J. Kraszewskiego. Wilno 1852.

834. **Sapieżyna z Jabłonowskich Teofila księżna.** Z pamiętnika konfederatki... (1771-3). Przypisami opatrzył i wydał Władysław Konopczyński. Kraków 1914, s. 205.

835. **Schmitt Henryk.** Materjały do dziejów bezkrólewia po śmierci Augusta III i pierwszych lat dziesięciu panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. 2 tomy. Lwów 1857, s. 302 i 372 + LXV.

[Zawierają m. in. „Pamiętnik Murray'a].

836. — E. N. Murray'a obrona Polaków przeciw zaczepkom Delicourt'a. Dzien. liter. 1858, t. I, s. 564, 572, 581, 589, 597 i 605.

[Wyj. w przekładzie polskim z dziełka E. N. Murraya: „De l'etat, des etudes, des lettes et des moeurs servir de reponse a l' Essai Critique sur l' Education Polonaise. Varsovie 1800. — M. in. charakterystyka na tle wspomnień własnych roli Domouriez'a w Polsce, dalej zaś różne noty o charakterze polskim].

837. **Schnür-Pepłowski Stanisław.** Galiciana 1778-1812. Lwów 1896, s. 164 + 1 nl.

Odb. z rPzew. nauk. i lit.

[Treść: Jan Filip Carosi (1781-1784). Franciszek Kratter (1786). Henryk Gotfryd Bretschneider (1784-1799). Baltazar Hacquet (1788-1795). Józef Rohrer (1802-1804). Samuel Bredetzky (1807-1812)].

838. **Schultz Frederick.** Reise eines Liefländers von Riga nach Warschau, durch Südpreussen über Breslau, Dresden, Karlsbad, Bayreuth, Nürnberg, Regensburg, München, Salzburg, Linz, Wien und Klagenfurt nach Botzen in Tyrol. Berlin 1795-6, s. VI + 205, 2 nl + 223 + 4 nl. i 241, oraz 263 + 306.

— Polska w r. 1793 według podróży... (Bibl. pam. i podróży po dawnej Polsce, t. I). Drezno 1870, s. 383.

— Toż. Warszawa 1900.

839. **Sejm czteroletni** 1788-1791.

Trzeci ustęp z pamiętnika naocznego świadka. Dzien. liter. 1856 t. II, s. 334 i 341.

840. **Seume J. G.** Einige Nachrichten über die Vorfälle in Polen im Jahre 1794; von... Russisch-Kaiserlichen Lieutenant. Leipzig 1796, s. XIV + 151 z ryciną.

— Pamiętnik o wypadkach r. 1794 w Polsce. Dzien. liter. 1856, t. II, s. 68, 76, 84, 93, 100, 109 i 117.

841. **Siemieński Lucjan.** Pamiętniki kantora katedry krakowskiej. Ogłosił... Bibl. warsz. 1879, t. t, s. 177 — 191; t. II, s. 20 — 51.

[Wstęp. O muzyce w Krakowie. O ubieżeniu zamku krakowskiego i o Korytowskim (1772 r.). Kilka szczegółów o księciu biskupie krakowskim, Sołtyku. O kapitule krakowskiej. Przyjazd króla Stanisława Augusta do Krakowa. Rewizja skarbu koronnego. Fortyfikacja zamku. Szarańcza. Szkielet Szweda. Rozbiory. Upadek konstytucji i rok 1794. Skarbiec i opis zamku krakowskiego].

842. — Ustęp ze wspomnień starca. Kółko domowe, t. III, 1863-64, s. 66 — 72.

[Głównie o komisji cywilno-wojskowej pow. sandomierskiego i wiślickiego, rezyd. ok. 1789 r. w m-ku Szydłowie; m. in. o pławieniu czarownic w tych okolicach].

843. **Sievers Jan Jakób.** Drugi rozbiór Polski, z pamiętników... (Pamiętniki z XVIII wieku, t. V). Poznań 1865, s. VIII + 431.

— Toż. 3 tomy. (Bibl. dzieł wybor., nr. 423, 424 i 425). Warszawa 1906, s. 128, 136, 156.

844. **Siestrzeńcewicz-Bohusz Stanisław** metropolita. Journal... 1797 i 1798 an. W XVI tomie zbioru: „Starina i nowizna" (Petersburg 1912).

[Por.: Kriksin W. S. Nieskolko słow o dniewnikie Siestrencewicza, pierwago metropolita wsiech rimsko - katoliczeskich cerkwiej w Rossii. (Po powodu izdannago w kn. XVI-oj „Stariny i Nowizny" Dniewnika Siestrencewicza za 1797 i 1798 g.). Izd. Obszczestwa rewnitielej russkago istoriczeskago proswieszczenia, wyp. XVI. S.-Pietierburg 1913, s. 23].

845. **[Sikorski Roch].** „Łyki" i „kołtuny". Pamiętnik mieszczanina podlaskiego (1790-1816). Wydał z rękopisu, przypiskami i wstępem opatrzył Kazimierz Bartoszewicz. Kraków [1911], s. 134 + 1 nl.

846. **Skrodzki Eugenjusz (Wielisław).** Ongi a nynie, obrazek z przeszłości. Tyg. ill. 1881, t. II, s. 301 i 319.

[Wspomnienia o podkomorzym Kajetanie Kwiatkowskim z czasów Stanisława Augusta].

846a. — Pokuta Generała, opowiedziana według starych podań. Kłosy 1882, I, s. 61, 78 i 95.

[Na podstawie „Silva rerum" Jacka Wolskiego].

847. **Śniadecki Jan.** Listy... w sprawach publicznych od roku 1788 do 1830 pisane. Z autografów. Wstęp i przypiski J. I. Kraszewskiego. Poznań 1878, s. VII + 206.

848. — Trzy listy niedrukowane z lat 1786-87 (do sekretarza komisji eduk. i prezesa jej, ks. prymasa Poniatowskiego). Tyg. ill. 1861, t. II (IV), s. 58.

849. **Sołtyk Ignacy ks.** Trzy listy podał ks. Polkowski. Przew. nauk. i lit. 1878, z. 3—5, s. 258—8, 382—4 i 475—80.

[Z Kaługi z r. 1772].

850. **Soroka Jerzy.** Pamiętnik... pazia i koniuszego księcia generała ziem podolskich 1772-1822, podał dr. Władysław Wisłocki. Tyg. ill. 1881, t. II, s. 147, 172, 189, 196 i 212.

— zob. Klimaszewski Hipolit.

851. **Souvenirs du comte de...** sur le premier demembrement de

la Pologne en 1772. W książce „Lettres particuliéres du baron de Viomenil à Paris (1808), s. 112 sq.

852. **Starzeński Michał.** Kartki z pamiętnika (1754-1795). Bibl. warsz. 1911, t. III, s. 209—240, 409—440, t. IV, s. 79—108, 245—267, 440—464.

— Na schyłku dni Rzeczypospolitej. Kartki z pamiętnika (1757-1795). Wydał Henryk Mościcki. Z portretem. Odb. z Bibl. warsz. Warszawa 1914, s. IV + 138 + IV.

[Por.: Kantecki Klemens. Pan starościc brański. Ateneum 1885, t. II, s. 385—412. Opow. histor. na podstawie pamietnika rkps. Macieja Starzeńskiego].

853. **Staszic Stanisław** ks. Dziennik podróży... (1777-1791) Austrja-Niemcy - Holandja - Anglja-Francja-Szwajcarja-Włochy. Z autografu i jego kopij, odnalezionych w papierach po b. Tow. Król. Warsz. Przyj. Nauk, znajdujących się w dziale rękopisów Bibl. Uniw w Warszawie, wydał Aleksander Kraushar. 2 tomy. Warszawa 1903, s. 292 + II i 281 + 1 nl. + II.

Rec.: T. Korzon, Kwart. hist. 1903 (XVII) s. 656—668; toż.: Listy, Mowy i t. d., t. III, s. 442—56.

[Por.: Kraushar Aleksander. Nieznane wędrówki ks. Stanisława Staszica po obczyźnie. Tyg. ill. 1901, t. II, s. 830 i 849.

Staweno Bruno. Staszic zagranicą (1790-1791). Bibl. warsz. 1913, t. III, s. 152—170. (Na podstawie autograficznego rękopisu Staszica: „Dziennik podróży 1790-1796" w mns. niegdyś Cesarskiej Bibljoteki Publicznej w Petersburgu)].

854. — Krótki rys. życia mego. Tyg. ill. 1905, t. II, s. 839.

[Przedruk. parokrotnie].

855. — Z nieznanego dziennika.. Ogłosił prof. Janusz Iwaszkiewicz. Kur. warsz. 1926, nr. 1.

[Rozmowa z Marcinem Badenim z r. 1800 o wypadkach warszawskich 17.IV 1794 r.].

— zob. Dmochowski S. F., Skrodzki Eugenjusz.

Stokłosiński ks. (benedyktyn z klasztoru Tynieckiego), zob. Mączyński Józef.

856. **Stołypin A. A.** Wospomina nja ob A. W. Suworowie. Moskwitianin 1845, t. 5 i 6.

[M. in. opis pobytu Suworowa w Warszawie w 1795 r. i w Tulczynie].

857. **Sułkowski Franciszek.** Pamiętnik żołnierski. Wschowa 1786, s. 10 nl. + 310.

858. **Sułkowski Józef.** Mémoires historiques, politiques et militaires sur les revolutions de Pologne (1782—1794), campagnes d'Italie (1796-1797), l'expédition du Tyrol et les campagnes d'Egypte (1796-1797), publiés par Hortensius de Saint-Albin. Paris 1832, s. 183 + + XII + 198 (documents).

— Życie i pamiętniki historyczne, polityczne i wojskowe o rewolucji polskiej w latach 1792-1793, kampanjach włoskich w 1796-1797, wyprawie tyrolskiej i kampanjach egipskich, — napisał i zebrał Hortenzjusz de St. Albin, przełożył z francuskiego Ludwik Miłkowski. Z portretem na miedzi. (Pamiętniki z XVIII wieku, t. IV). Poznań 1864, s. XV + 414 + VI.

859. — Szczegóły historyczne tyczące się wojny polsko-rosyjskiej na Litwie 1792 r. Według tłumaczenia Ireny Bulicz-Truchimowej, przedmową i wypisami zaopatrzył dr. Stefan Truchim. Poznań 1923, 4 nl. + 140.

860. — Voyage de Paris á Alep. W przyp. do Askenazego: „Napoleon a Polska". t. I (Warsz. 1918), s. 282—315.

[Z r. 1793-4].

861. **Sybir.** Pamiętniki Polaków z pobytu na Sybirze. 2 tomy. Chełmno, nakładem i drukiem Ignacego Danielewskiego:

T. I. „Niewola Karola Lubicz-Chojeckiego 1768-76" i „Podróż brata Jana de Plano Carpino i Benedykta Polaków 1246", s. V + 91.

T. II. „Dziennik podróży Józefa Kopcia", s. VI + 99.

[Por.: Tatomir Łucjan. Pamiętniki o Sybirze. Dzien. liter. 1865, nr. 79—84. O Chojeckim, Belcour'ze, Beniowskim, Ortyńskim, Kopciu, Ciecierskim].

862. **Szczytt Józef** Ułamek z pamiętników. (Archiwum domowe). Kronika rodzinna 1884, s. 5, 35, 73 i 107.

[Obejmuje lata 1790-1815, głównie dotyczy okolic Justynjanowa w pow. dryświeńskim i Białego w pow. lepelskim].

Szulc Fryderyk zob. Schulz.

863. **Tarnowska Urszula z Ustrzyckich.** Pamiątki o Rafale Tarnowskim. Ustęp dodatkowy ze wspomnień damy polskiej z 18-go wieku. Wydał W[ładysław] T[arnowski]. Ruch liter. 1876, t. II, s. 73.

[R. T. zmarł 1803 r. w Warszawie].

864. — Wspomnienia damy polskiej z XVIII wieku. Obejmują zdarzenia z lat 1789, 1790, 1791-92, 1794, 1796 i 1805. Archiwum wróblewieckie. Zeszyt I (Poznań 1867), s. 4 nl. + 119.

865. — Pamiętnik damy polskiej z XVIII wieku. Archiwum wróblewieckie. Zeszyt II. Wyd. W. T. Lwów 1876, s. 4 nl. + 139.

Thesby de Belcour zob. Belcour.

866. **Thullie Tadeusz.** Pamiętnik Ogłosił St. Schnür-Pepłowski Przew. nauk i lit. 1895, s. 367—379.

[T. Th., ur. 1741 w Warszawie, syn kapitana gwardji polskiej, pisze głównie o Lwowie, o frankistach i o ruchu hajdamackim z r. 1769, gdyż jeździł w tym czasie do wsi Bałaklei pod Śmiłą, pozostającej na prawie zastawnem we władaniu jego rodziców].

Tomaniewicz Wojciech ks. zob. Mączyński Józef.

867. **Traunpaur Alfons Henryk.** Dreyssig Briefe über Galizien oder Beobachtungen eines unpartheyischen Mannes, der sich mehr, als nur ein paar Monate in diesen Königreiche umgesehen hat. Wien 1787.

[Zob.: Schnür - Pepłowski St.: „Cudzoziemcy w Galicji" (Kraków 1898), s. 3—38].

868. **Trembecki Stanisław.** Listy... do króla. Ogłosił H. Biegeleisen. Ateneum 1897, t. IV, s. 387—428.

869. — Listy do króla. Ogłosił H. Biegeleisen. Bibl. warsz. 1897, t. III, s. 296—8.

[Dwa listy z r. 1776 z powodu książki M. Wielhorskiego].

870. **Trębicki Antoni.** Kościuszko pod Dubienką. Fragment z pamiętnika. W pracy Wł. Smoleńskiego: „Konfederacja Targowicka" (Kraków 1913), s. 434—7.

[Pisany w r. 1840].

871. **Tyszkiewicz hr. Eustachy.** Króla Stanisława Augusta ostatni pobyt w Grodnie. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1873-1878 (Poznań 1879), t. I, s. 1—189.

[Zawiera m. in. w przekładzie polskim: Dziennik hrabiego Eljasza Bezborodki od dnia przyjazdu króla Stanisława Augusta z Warszawy do Grodna, w 1795 roku, stycznia 1 dnia].

872. — Nasze strony. Obrazek litewski. Kraków 1871, s. 32.

[Wspomnienia z nad Berezyny oraz z Nieświeża z czasów pobytu Stanisława Augusta u K. ks. Radziwiłła].

873. **Ułamek z historji** kampanji 1794 roku. Oręd. nauk. 1843, nr. 28, 29, 30 i 31.

874. **Vautrin Hubert.** L'observateur en Pologne. Paris 1807, s. 6 nl. + 484.

[Z końca XVIII w.].

875. **Viomenil baron de.** Lettres particulières du... (Officier général envoyè par la France, pour diriger les opérations militaires des Confédérés), sur les affaires de Pologne, en 1771 et 1772; précédées d'une notice historique sur les principaux agens français, chargés de la même commission, notemment sur Dumourier et des souvenirs contenant des faits inconnus quisqu'ici, tant sur ce Général que sur le démembrement de la Pologne en 1772. Paris 1808, s. XVI + 301.

— Wspomnienia, listy i raporta urzędowe... wysłannika rządu francuskiego do Jeneralicji Konfederacji Barskiej w latach 1771 i 1772. Z francuskiego przetłumaczone przez Stanisława Prus księcia Jabłonowskiego, kapitana artylerji lekkokonnej wojsk polskich i kawalera krzyża wojskowego. Kraków 1863, s. 107 + 1 nl.

876. **Voyage en Allemagne et en Pologne,** commencé en 1776. Par M. de L. S. M. A. S. D. P. A Amsterdam, et se trouve a Paris [druk. w Paryżu] 1784, s. 4, nl. + 179.

[Od str. 76 (list IX) zaczyna się opis Polski, — głównie Warszawy i Wilna].

877. **W. K. S. S. Z.** Opowiadania Imci p. Pawła Zawiszy. Serja pierwsza. Nie te czasy, nie ci ludzie. Opowiadanie pierwsze: Orłoloty i Podkońwojem czyli połocka szlachta. (Ożenek Imci pana Szatana Starszego). Poznań 1886, s. 212.

[Gawędy z końca XVIII w. o rodach szlacheckich w woj. połockiem (pow. połocki i horodecki)].

878. **Waksman Jan.** Wyjątki z pamiętnika. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. I, s. 438—506.

[Z Krakowa, jego okolic oraz Polesia kijowskiego — od czasu Konfed. barskiej do pocz. XIX w.].

879. **Walewska hr. Marja.** Przygody wojszczyca zwinogrodzkiego. Wedle wspomnień rodzinnych spisała... Warszawa 1919, s. 24.

[Ze wspomnień o Franciszku Mierzwińskim z pow. lipowieckiego i jego przejściach z czasów koliszczyzny].

880. **Wasylewski Stanisław.** Opowieści dziewczęce. Ustępy z pamiętników młodych panien (1776-1866). W opracowaniu... Lwów 1920, s. 4 nl. + 181 + 2 nl.

[Notatki, wspomnienia i listy: Honoraty Stempkowskiej, ks. Iz. Czartoryskiej, A. Potockiej, Ant. Puzynianki, Z. z Matuszewiczów Kickiej, B. z Dąbrowskich Mańkowskiej, E. Ankwiczówny, Deotymy, H. Modrzejewskiej, P. ze Stamirowskich Konarzewskiej i Z. Romanowiczówny].

881. **Ważyński Porfiry ks.** Wiadomość o Djarjuszu czyli dzienniku... biskupa chełmskiego od r. 1780 do 1804. Podał A. S. Petruszewicz. Przegląd archeol. (lwowski) 1882, t. I.

882. **Wąsowiczowa Anna z Tyszkiewiczów.** Z pamiętników pani... I. Pałac w Białymstoku. II Łańcut i Puławy. Przegląd polski 1896, t. IV, s. 1—26.

[Przekład urywków z rękop. franc.].

883. **Węgierski Tomasz Kajetan.** Podróże i pamiętniki... Ogłosił Lucjan Siemieński. Bibl. warsz. 1850 t. IV, s. 474—495.

884. — Z życia... Pamiętniki i listy. Wydał dr. Stanisław Kossowski. Przew. nauk. i lit. 1908.

885. **Wilkońska Paulina.** Księżna Jabłonowska, wojewodzina bracławska. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1859, nr. 92 i 94.

[Objaśnienie: „Powyższe szczegóły z życia wojewodziny bracławskiej udzielone mi zostały przez panią Klemensową Wilkońską, której matka w bliższych ze ś. p. wojewodziną zostawała stosunkach"].

886. **Witte Jan.** Listy jenerała majora w. kor. pułk. artyl. kor. kommend. fortecy Kamienieckiej kaw. ord. ś. Stanisł. (1777-1779), wydał St. Krzyżanowski. (Materjały do dziejów Polski z księgozbiorów prywatnych ukraińskich). Kraków 1868, s. XVIII + 274 + XIII.

887. **Wodzicki hr. Stanisław.** Wspomnienia z przeszłości od roku 1768 do roku 1840. Kraków 1873, s. 448 + VI.

888. — Pamiętniki. Kraków 1888 s. 432.

889. **Wójcicki K. W.** Porwanie króla Stanisława Augusta. Dzien. liter. 1857, t. II, s. 930, 938 i 947.

[Z opowiadań konfederatów i in.].

890. **Wojda Karol.** O rewolucji polskiej w roku 1794. (Pamiętniki z XVIII wieku, t. VIII). Poznań 1867, s. VIII + 149.

[Przekład z niem.].

891. **Wojniłłowicz Lucjan.** List do redakcji. Bibl. warsz. 1876, t. II, s. 379—380.

[Wspomnienia ze stron słuckich o Radziwille „Panie Kochanku"].

892. **Wolski Mikołaj.** Obrona Stanisława Augusta. W „Roczniku Tow. hist.-lit. w Paryżu na r 1867" (Paryż 1868), s. 1—252.

[W przedmowie (str. 2): „Rękopism ten... ma prawie wagę własnych Stanisława Augusta pamiętników, bo z polecenia jego pisany, przez króla samego był poprawionym i przeznaczonym do druku"].

893. **Wołockij N.** 6 apriela 1794 g. w Warszawie. Iz zapisok oczewidca. Wsiemirnyj trud 1868, nr.3.

894. **Wraxall, Sir Nathaniel William Barth.** Memoires of the courts of Berlin, Dresden, Warsav and Vienna in the years 1777-9, 2 t. London 1799.

— Toż. Wyd. II. London 1800.

895. **Wróblewski.** Pamiętnik... z końca XVIII w. Ogłosił Alkar. Świat (krak.) 1893, s. 48.

[O wojskowości polskiej z czasów sejmu czteroletniego. — Druk. z rękop. niegdyś M. Grabowskiego, nast. w Bibl. ord. Krasińskich].

896. **Wspomnienie powstania** 1794 r. dnia 17 kwietnia w wielki czwartek. (Rękopis znaleziony w Marsylji w kościele Notre-Dame de-bonne-garde dnia 26 Lutego 1856 r.). Paryż 1857, s. 50.

897. **Wybicki Józef.** Moje godziny szczęśliwe. Wrocław 1804, s. 244 + nl.

— Toż. Nowa edycja, przejrzana i pomnożona drugim tomem przez autora, z portretem autora. Wrocław 1806, 16°, s. 176 i 148 + XIV.

— Toż. Wyd. nowe przejrzane, z portretem autora. Wrocław 1819, s. 139 i 116.

898. — Pamiętniki... senatora-wojewody Królestwa Polskiego, wydane z rękopismu (Obraz Polaków i Polski, wyd. przez Edwarda Raczyńskiego, t. IV—VI). 3 tomy. Poznań 1840, s. 238, 218 i 191.

— Toż. Wyd. II. (Bibl. Polska, t. 23). Lwów 1881, s. VII + 264.

— Toż. Z przedmową Henryka Mościckiego. Warszawa 1907, s. 134.

899. — Dodatek do Pamiętników..., odnoszący się do życia Andrzeja Zamojskiego, z rękopismu wydany. Poznań 1842, s. 31.

900. — Życie moje oraz wspomnienie o Andrzeju i Konstancji Zamoyskich. Z rękopisów wydał i objaśnił A. M. Skałkowski. (Bibljoteka Narodowa, serja I, nr. 106). Kraków 1927, s. XXXIV + + 355 + 1 nl.

901. **Wybranowski Aleksander.** Dawne dzieje. Wspomnienia z lat ubiegłych. Kraków 1893, s. 144.

[Wspomnienia ogólne z XVIII i pocz. XIX w., osobiste z 1846].

Rec.: Ant. M. Kurpiel. Kwart. hist. 1895, s. 142.

902. **Wyjątki** z pamiętników domowych podczaszyca litewskiego. Gaz. codz. 1855, nr. 65, 66, 102.

903. **Zajączek Józef.** Histoire de la révolution de Pologne en 1794, par un témoin oculaire. Paris 1797, s. XII + 291.

— Pamiętniki albo historja rewolucji czyli powstanie roku 1792 przekładu Hugona Kołłątaja. (Histoire de la révolution de Pologne en 1794 par un témoin oculaire). (Pamiętniki z XVIII w. t. II). Poznań 1862, s. XXXV + 204).

— Toż, z przedmową Wiktora Gomulickiego. „Książnica" t. 11 i 12. Warszawa 1907, s. 121 i 119.

Rec.: J. Bieliński. Książka 1907, nr. 7.

904. **Zakrzewski Ignacy.** Listy Prezydenta... do Tadeusza Kościuszki. W pracy Włodz. Dzwonkowskiego: „Przyjaciel ludzkości" (Warszawa 1912).

Zakrzewski Szymon starosta zob. Ciechoński Jakób.

905. **Zaleski Michał.** Pamiętniki..., wojskiego Wielkiego Księstwa Litewskiego, posła na Sejm Czteroletni. Ze wstępem Bronisława Zaleskiego. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1873-1878 (Poznań 1879), t. II, s. XV + 224.

— Toż. Poznań 1879, s. VIII + XXV + 376.

Zamojski Andrzej zob. Wybicki Józef.

906. **Załuski Józef ks.** Przypadki niektóre J. W. Jmć... biskupa kijowskiego, które mu się w niewoli moskiewskiej półszóstoletniej trafiły r. 1767-73, wierszem od niego podróżnym w Regnowie opisane. Warszawa 1773, s. 52.

[Pamiętniczek wierszowany].

907. **Zamojska Zofja z Czartoryskich.** Z pamiętnika [z lat 1779--1832]. Ogłosił L. hr. Dębicki. Kronika rodzinna 1887, s. 675, 709 i 740.

[Od chwili urodz. 1779 do 1832; pierwsze lata obszerniej].

— zob. Koźmian A. E., Niemcewicz J. U.

908. **Zapiski o czasinoj żizni** Poniatowskago i rozmyszlenje o nastojaszczej wojnie (ok. 1762-1796). Pierew. s franc. A. N. Szemiakin. Cztienja 1871, t. III, s. 1—34.

— Toż. Moskwa 1871.

909. **Zawrocki Dominik.** Memuar... pro kolijiwszczynu. Izdał Iwan Szpytkowskyj. Zapyski nauk. Tow. Im. Szewczenka 1910, t. IV, s. 58—93, t. V, s. 26—73.

[Właśc. tytuł rkpsu w bibl. Baworowskich. „Opisane awantury, rzezaniny przez Haydamaków y domowników, Polaków y Żydów mieszkających w województwie kijowskim y bracławskim w r. 1768].

Rec.: St. Sochaniewicz. Ruś 1911, z 2, s. 219—222.

910. **Zbyszewski.** Opowiadanie.. o kapitulacji Warszawy w 1794 roku. (Z rękopisu) przez Anonyma. Kraków 1894, s. 11.

911. **[Zdanowski Larysa Antoni]** Z pamiętnika konfederata barskiego. Ogłosił Kaz. Pułaski. Przew. nauk. i lit. 1896, s. 651—7, 740—

—5, 826—834, 913—925, 1031—1041, 1137—1161.

— Toż. W zbiorze K. Pułaskiego „Szkice i opowiadania historyczne" (Petersburg 1898), serja II.

[Nazwisko autora pamiętnika — według przypuszczenia wydawcy. Pamiętnik zawiera głównie relację o kilkoletnim (od lipca 1768 do końca 1771 r.) pobycie oddziałów konfederackich z szefami barskimi za Dniestrem w Turcji i o powrocie ich do kraju].

912. **Z dziejów hajdamaczyzny.** 2 części. Z przedmową Henryka Mościckiego. (Dzieje porozbiorowe narodu polskiego w żywem słowie, t. V i VI). Warszawa 1905, s. 152 i 169.

[T. I: Przedmowa. — Zakrzewski: Wyprawa na hajdamaków. — Jan Lippoman: Bunt hajdamaków na Ukrainie roku 1768. — Krebsowa: Wyjątek z „Opisu autentycznego rzezi humańskiej". — Paweł Mładanowicz: Rzeź humańska. T. II. Przedmowa. — Kruszelnicki: Opisanie rzezi umańskiej w r. 1768. — Skargi i zażalenia księży Unitów. — List Kwiatkiewicza do Potockiego o rzezi humańskiej. — Wyjątki z „Pamiętnika anegdotycznego z czasów St. Augusta" (p. L. Cieszkowskiego): Franc. Salezy Potocki, Mik. Bazyli Potocki, Kat. z Potockich Kossakowska. — Wyciąg z pamiętnika Chrząszczewskiego].

913. **Zenowicz Michał.** Opis kampanji pod Wyszkowskim oraz bitwa pod Chełmem. (Pamiętniki z XVIII w., t. II). Poznań 1862, s. 5—50.

914. — Kampanja oddziału wojsk polskich pod generałem Sierakowskim w roku 1794 odbyta. W „Pamiętnikach wojennych 1792—1812", wyd. przez J. I. Kraszewskiego (Drezno 1871), s. 21—59.

915. **Zugk.** Pohlen. W cz. V dzieła: „Theorie der Gartenkunst", von C. C. L. Hirschfeld. (Leipzig 1785), s. 293—313.

[Opis okolic Warszawy na tle wspomnień własnych].

916. **Z zapisków szlachcica** z Lubelskiego. (O 3 maju 1791 r.). Sobótka 1869, s. 159.

XIII. LEGJONY — KSIĘSTWO WARSZAWSKIE — KRÓLESTWO KONGRESOWE.

917. **A. G.** ks. Przyczynek do wspomnienia o Rozalji z Lubomirskich Rzewuskiej, „Resztki zeszłowiecznych oryginałów". Kłosy 1879, I, s. 110.

Alphonce Alexandre d' zob. Sokolnicki Michał.

918. **Anatolij achiepiskop.** Dosugi preoświaszczennago... S portretom. Izdał protopop Greczulewicz. S.-Piet. 1868.

[M. in.: „Starczeskija wospominanja widiennago, słyszannago i czitannago o proisszestwjach, sowiersziwszichsia w zapadnych obłastiach Rossii i w Carstwie Polskom s 1793 g. po nastojaszczeje wremia"].

919. **Andrzejowski Antoni.** Ramoty starego Detiuka o Wołyniu. 4 tomy. Wilno 1861-1862, s. 224, 284, 338 i 43 + 193.

Rec.: Dzien. liter. 1862, s. 300, 308 i 31.

— Toż. [Wyd. II]. Wydał i przedmową zaopatrzył Fr. Rawita Gawroński. Z portretem autora. 3 tomy. (Bibl. pamiętników). Wilno 1914, s. 269, 236 i 234.

[Zob.: Moszyński Antoni ks.: Kilka słów i t. d.].

Ankwiczówna Henrjetta (Ewunia) zob. Siemieński Jan ks.

920. **Antoniewicz Karol.** Jeden dzień życia mego. (Wyciąg z dziennika podróży do Jass 1828 r.). W wyd.: „Sławianin" (Lwów 1839), s. 52—58.

921. **Archiwum Filomatów.** Część I. Korespondencja. Wydał Jan Czubek. Tom I—V. Kraków, nakł. Ak. Um. i Tow. dla pop. wyd. Ak., 1913, s. XIX, + 486, 435, 437, 441, 490.

Rec.: J. Kleiner. Pam. lit. 1916, s. 343-9.

922. **Arnoldi J. K.** Iz zapisok o 1812 godie. [Najezd na Słonim i plienienje polskago gienierała Konopki. Bierezinskaja piereprawa]. (Otieczestwiennaja wojna w wospom. sowremiennikow. Matierjały Wojenno-uczenago archiwa. Izdał K. Wojenskij). Wojennyj sbornik 1910, z. 9, s. 1—22.

923. **Arnoldi K. K.** Francuzy w Mogilewie na Dnieprie 1812 g. Russkaja Starina 1873, t. VIII, s. 233—237.

924. **Artois (d').** Relation de la défense de Danzig en 1813 par le X corps de l'armée française contre l'armée combinée russe et prusienne. Paris 1823, s. 511.

925. **B. Tadeusz.** Bilwa pod Kulmem Sierpnia 30, roku 1813 — wyjątek z pamiętnika polskiego oficera... Tyg. wil. 1820, + X, s. 123.

926. **Baczko Ferdynand.** Reise von Posen durch das Königr. Polen und einen Theil von Russland, bis an das Meer v. Asow. Nebst Bemerkungen über den Ankauf u. die Behandlung der Remonte. Leipzig 1821, s. XVI + 192.

— Toż. 2-te Ausgabe vermehrt. Leipzig 1824.

927. **Baden Jan** ks. Młode lata księdza Stanisława Chołoniewskiego. Przegl. powsz. 1887, z. 4 — —7.

[Na podstawie listów i dzienników ks. St. Ch.].

Rec.: Dr. Zdz. Hordyński. Kwart. hist. I (1887), s. 613-4.

928. **Bajkow.** Z kartek pamiętnika rękopiśmiennego (1824—1829) przez A. [Kraushara]. Lwów 1893, s. 248 + V + 2 nl. z portretem.

Rec.: Z. Hordyński. Kwart. hist. 1895, s. 142—6.

— Toż. Wyd. II. poprawione. Kraków 1913, s. 256 + 1 nl.

929. **Baliński Michał.** Pamiętniki o Janie Śniadeckim, jego życiu prywatnem i publicznem i dziełach jego. 2 tomy. Wilno 1864-65, s. 918 i 510, z 1 litogr. i 2 drzewor.

930. — Wspomnienia o Janie Śniadeckim. „Noworocznik literacki na rok 1831" H. Klimaszewskiego. (Wilno 1820), s. 253—275.

931. **Baranowski Szymon.** Przygody starego żołnierza z 9-go pułku Księstwa Warszawskiego, według ustnego opowiadania zebrał i skreślił... Lipsk 1857, s. 107.

— Toż. Bruxella 1862, s. 107.

932. **Barante baron [Prosper] de.** Souvenirs 1782-1866. Publiès par son petit fils Claude de Barante. Paris 1890, s. 411.

[M. in. o Polsce w latach 1805—9].

933. **Barszczewski Jan.** Wspomnienia z odwiedzin stron rodzinnych. W „Roczniku Literackim" R. Podbereskiego, t. II (Petersburg 1844), s. 139—147 z 2 rycinami (portr. autora i sceną rodzaj. z życia Białorusinów).

[M. in. wspomnienia ze szkół w Połocku].

934. **Bartoszewicz Adam.** Silva rerum... wydał Kazimierz Bartoszewicz. Przegląd narodowy 1912, z. III, s. 236—256.

[Autor żył w latach 1792-1878. Podane tu zostały: Kwestja żydowska przed pół wiekiem, oraz Wspomnienia bialskie, opis miasteczka].

935. **Bartoszewicz Juljan.** Józef Paszkowski. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1858, nr. 336 i 337.

[J. P. ur. 1788 w Stokach w pow. wołkowyskim, pułk. i prof., zm. 1858 w Cielcach; — podany tu urywek jego pamiętnika o młodych latach w Grodzieńskiem].

936. — Pyłki historyczno-literackie. Jeden tom listów ks. biskupa Alojzego Osińskiego. Dzien. warsz. 1856, nr. 37, 38, 55, 56, 57, 58, 60, 63, 66, 69, 70, 73, 74, 76, 79, 81, 84 i 85.

[M. in.: Wstęp; Pozostałość literacka biskupa; Probostwo w Dubnie. Kłopoty i budowa kościoła; Projekt wydawnictwa Pamiętnika Krzemienieckiego i w. in.].

937. **Bennigsen** général. Mémoires du général... avec une introduction, des annexes et des notes du Capitaine du génie breveté E. Cazalas de l'état major. Publiès sous la direction de la section historique de l'état major de l'armée. 3 vol. Paris 1906, T. I. (Introduction. Campagne de 1806-07. I-re partié: Novembre 1806-Mars 1807. Avec un portrait et 3 cartes hors texte), s. 87—328. T. II. (Campagne de 1806-07, 2-me partie: Mars-Juin 1807, et annexes. Avec 3 cartes hors texte). s. 10, 368. T. III. (Campagnes de 1812, etudes 1813 et annexes. Avec quatre cartes hors texte). s. 37, 470.

938. **Bętkowski N.** dr. Dwa wspomnienia szkolne: ś. p. ks. Franciszek Waniek i ks. Jan Kanty Mika. Dzien. liter. 1864, nr. 10—11.

[Ze szkół w Bochni przed r. 1830].

939. **Białkowski Antoni.** Pamiętniki starego żołnierza (1806-1814), wydał Wacław Tokarz. Warszawa 1903, s. XII + 500.

Rec.: Dr. Kownacki. Kwart hist. 1904, s. 619—620; A. Rembowski. Bibl. warszawska 1903, III, 385—7.

940. **[Białopiotrowiczowa Kunegunda].** Der Grossfürst Constantin wie er war. Züge aus seinem Leund Wirken in Warschau. Skizzenbuch aus den Tagen vor und während der polnischen Revolution vom Jahre 1830. Ein Seitenstück zu den Memoiren über Polen unter Constantins Behauptung von H. Harring. Von einer Poln. Eingeführt durch Leonhard Chodzko. Fürth 1832, s. IV + 202.

941. **Biechoński Teodozy.** Bursa krakowska i bursacy (w pierwszej ćwierci XIX-go wieku). Bibl. Warsz 1914, t. I, s. 124—143.

Rec.: L. Ręgorowicz. Kwart. hist. 1914, s. 270-1.

942. **Bieczyński Tadeusz.** Sąd sejmowy opowiedziany przez naocznego świadka. (Przyczynek do dziejów Królestwa Kongresowego). Kraków 1869, s. 122 + 1 nl.

943. **Biernacka Konstancja z Małachowskich.** Podróż z Włodawy do Gdańska powrotem do Niehorowa w r. 1816, opisana w listach Wandy, Eweliny i Leokadji przez Polkę Ko. z H. Ma... B...cką. Wrocław 1823, s. IV + 178 + 6 nl.

944. **Bignon Louis Edouard Pierre.** La Pologne en 1811. Souvenirs d'un diplomate du 1-er Empire. Extr. de la Revue contemp. Paris 1861.

— Souvenirs d'un diplomate. La Pologne (1811-1813), précédés

d'une notice historique sur la vie de l'auteur par M. Miquet. Paris 1864, s. XXVIIIX + 436.

— Polska w 1811 i 1813 r. Pamiętniki francuskiego dyplomaty. (Przekład Luc. Siemieńskiego z Revue contemp.). Oddr. z Czasu Kraków 1862, s. 390.

— Toż. Wydał i przedmową opatrzył Janusz Iwaszkiewicz. 2 tomy. (Bibl. pamiętników t. 9 i 10). Wilno 1913, s. 166 i 172.

[Zob.: Handelsman Marceli: Bignon i jego wspomnienia o Polsce. W zbiorze: „Pod znakiem Napoleona" (Warszawa 1913)].

945. **Boberska Felicja z Wasilewskich.** Opowiadanie zdarzeń rzeczywistych. (Z życia Tymona Zaborowskiego). Pisma... Lwów 1893, s. 319—329.

[Na podstawie pamiętnika Laury S.].

Bodzantowicz K. S. zob. Suffczyński K.

946. **Bonaparte.** Opowieści wiarusów polskich o cesarzu. Przedmowę napisał Tadeusz Michał Nittman. Lwów 1923, s. 4 nl. + 143 + 4 nl.

947. **Bończa Marjan.** Zbój Świętokrzyski. Z opowiadań przy kominku. Wędr. 1898, t. I, s. 76, 86, 107, 127 i 147.

[Wspomnienia z pocz. XIX w. z okolic gór Świętokrzyskich].

948. **Borkowska A. z Chomętowskich.** Pobyt u wód Bardjowskich w 1799 roku. Kółko domowe, t. V, 1865, s. 69—72.

[Listy ojca do córek — z pap. rodz.].

949. **Bourgogne Jean Francois.** Campagne de Russie (1812-13). Mémoires du sergent... Paris 1897.

— Pamiętniki sierżanta... W przekładzie i z przedmową Walerego Przyborowskiego. 2 tomy. (Bibl. dzieł wybor., 93 i 94). Warszawa 1899, s. 157 i 168.

950. **Bourgoing Paul de.** Itinèraire de Napoleon, de Smorgoni á Paris (en partie emprunté aux Mémoires inédits du comte Wonsowicz). Paris 1863.

951. **Boznański Leon.** O działaniu Ksawerego Dąbrowskiego na Wołoszczyźnie 1794-1796 przeciw Ogińskiemu. Gaz. pol. 1831 nr. 41.

952. **Brand Heinrich von.** Aus dem Leben des Generals der Infanterie a. D... 3 Theile. Erster Theil: Die Feldzüge in Spanien und Russland, 1808-1812. Berlin 1870, s. XII + 505.

Zweiter Theil: Leben in Berlin, Aufstand in Polen, Sendung nach Frankreich, 1828-1833. Berlin 1870 s. VI + 235.

Dritter Theil: Wirksamkeit in der Provinz Posen, in Berlin unter den Ministerien Auerswald und Pfuel; Kommando beim Prinzen Napoleon, 1848-1857. Berlin 1882, s. XVI + 360.

953. — Wspomnienia wojen w Hiszpanji i Rossji w roku 1808--1812. Warszawa 1878, s. 192.

[Przekład z niem.].

954. — Pamiętniki oficera polskiego (1808-1812). Przekład z niem. M. G., z przedmową prof. Szymona Askenazego. 3 tomy. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1904, s. 176, 160, 168.

Rec.: A. Rembowski. Bibl. warsz. 1904, III, 379-386.

955. — Polskija wojska w Moskwie w 1812 god. Po zapiskam polskago oficera... W wyd. „Pożar Moskwy po wspominanjam sowremiennikow. Cz. II. Russkaja Byl, nr. 8. (Moskwa 1911), s. 118—150.

956. **Branicka hr. Aleksandra.** Dwa pisma k Marji Fieodorownie

(1812). Russkij Archiw 1892, t. I, s. 475.

957. **Brodziński Kazimierz.** Wspomnienia mojej młodości. Przegląd naukowy 1844, t. III, s. 22, 41, 73, 113 i 145.

— Toż Orędownik naukowy 1844, nr. 47—52, i 1845, nr. 1—3.

— Toż i inne urywki autobiograficzne, wydał i wstępem opatrzył prof. Józef Tretiak. Kraków 1901, s. 88 + 1 nl.

958. — Nieznany urywek z „Wspomnień mojej młodości". Ogłosił Bron. Gubrynowicz. Pam. lit. 1905, s. 74—83.

[Z lat 1809-1813].

— zob. Skibiński Józef Kaz., Skrodzki Eugenjusz, Wójcicki K. Wł.

959. **Broekere Stanisław.** Pamiętniki z wojny hiszpańskiej (1808-1814)... b. oficera b. legjonów francusko-polskich. Tłumaczone z oryginału niemieckiego przez córkę jego Paulinę Cybulską. Warszawa 1877, s. XVI + + 339 + 1 nl. + VII.

Rec.: K. Wł. Wójcicki. Bibl. warsz. 1877, II, 143—8.

— Memoiren aus dem Feldzuge in Spanien, 1808-1814, herausgegeben von der Tochter des Verfassers Pauline von Cybulska. Posen 1883, s. XVI + 277.

960. **Bronikowski Rajmund.** Pamiętnik... kapitana wojsk polskich. Odb. z Lecha. Poznań 1879, s. 47.

[Służył wojskowo 1809-1812 oraz 1831 r.].

961. **Budzyński Michał.** Wspomnienia z mojego życia. 2 tomy, z portretem autora. Poznań 1880, t. I, s. VII + 453; t. II, s. 4 nl. + + 356.

[Rodem z Wołynia, szkoły w Lubarze i Krzemieńcu, udział 1831 r. w pułku K. Różyckiego i korpusie S. Różyckiego, pobyt i udział w spiskach w Galicji, potem na emigracji w Paryżu, Londynie, Rzymie, Konstantynopolu, 1851 powrót do kraju w okolice Żytomierza].

962. **Bułharyn Tadeusz.** Wospominanja... Otrywki iż widiennago, słyszannago i ispytannago w żiźni. Bibl. dla cztienja 1845, t. 73-4; 1848, t. 86—8; 1849, t. 93 i 95.

— Toż. Odb. 6 czastiej. Spb 1846-49.

[Dużo o Polakach i sprawach polskich na przełomie w. XVIII i XIX].

963. — Wyjątek z t. II pamiętników: Hrabia Walicki i X. Fr. Sapieha. Tłum. Em. Glücksberg. Bibl. warsz. 1846, t. II, s. 162.

964. — Z pamiętników zaprzańca. Dzien. liter. 1861, s. 689, 696, 705, 712, 720, 728, 736, 744, 752, 761, 768, 776, 785, 792, 800, 808 i 816.

[O pam. ros. Tad. Bułharyna m. in. z opowiadań prababki o czasach Augusta II, o Polakach na dworze petersburskim, dalej o Walickim, o Karolu i Dominiku ks. Radziwiłłach, o rodzinie Bułharynów w pow. wołkowyskim, o Warszawie w pocz. XIX w.]

965. — List... do Michała Konarskiego z r. 1827, podał Witold Marczewski. Pam. Tow. Liter. im. A. Mickiewicza, t. II (Lwów 1888), s. 242—3.

966. — Listy... do Joachima Lelewela od 1821 do 1830 roku. Podał Prot Lelewel. Bibl. warsz. 1877 t. I, s. 222—231.

Por.: Bułharyn Tadeusz syn Benedykta 1789-1859 Biograficzeskij oczerk, sostawlenyj N. I. Greczem: a) Oczerk I, 1860 g., Soobszcz. Ew. I. Grecz. b) Oczerk II, 1833 g. w Cenzura i Bułgarin, 1848-51 gg. Russkaja Starina 1871, t. IV, s. 483-523.

— Wojennaja służba F. W. Bułgarina, 1805-1811 gg. Soobszcz. A. N. Russkaja starina 1874, t. IX, s. 774—7.

Usow P. S.: Bułgarin F. W. w poslied-

nieje diesiatiletje jego żizni. Wospominanja (1850-59). Istoricz. Wiestnik 1883, t. XIII, s. 284.
Iz archiwa F. W. Bułharyna (Piśma k niemu raznych lic.) Russkaja starina 1901, t. CV, s. 383—408. (Listy A., M. i P. Bestużewów, Rumiancewa, Rostowcewa, Wojejkowa i in.)].
— zob. Lelewel Joachim.

967. **Butkiewicz** prałat. Wospominanja jepiskopa...: wtorżenje francuzow w Rossiju w 1812 godu. Pierew. s polskoj rukopisi E. J. Gilus. Soobszcz. P. K. Szczebalskij. Russkaja Starina 1875, t. XIV, s. 595—616.
[Poprawka: 1877, t. XIX, s. 650].

968. **C... F.** Zajęcie Stanisławowa przez oddział wojsk polskich w roku 1809. (Z pamiętników F. C...). Dzien. liter. 1869, nr. 38.
[Dat. z Koropca nad Dniestrem].

969. **Castellane** Maréchal de Journal 1804-1862. Tome premier 1804-1823. Quatrième édition. Paris 1897, s. 477.

970. **Chłapowski Dezydery** jenerał. Pamiętniki. 2 części. Cz. I. Wojny napoleońskie 1806-1813. Z portretem autora. Cz. II. Wojna roku 1830-1831. Poznań 1899, s. VIII + 164 + 1 nl., i s. 126 + 1 nl.
Rec.: A. Rembowski. Tyg. ill. 1899, s. 661 i 688; Sz. Askenazy. Kwart. hist. 1900, s. 139 — 143.

971. — Toż. p. t.: Szlakiem legjonów. Z pamiętników... 2 tomy. Warszawa 1903, cz. 1, s. 2 nl. + + 178 + 1 nl.; cz. II, wojna 1830-1831 r., s. 3 nl. + 129 + 1 nl.
[Wydanie z opuszczeniami].
— Mèmoires sur les guerres de Napoléon 1806-1813. Publiès par ses fils. Traduits par Jan Chelmiński et le com. A. Malibran. 2-me édition. Paris 1908, s. X + 359 + + 1 tabl.

972. **Chłopicki Jan.** Pamiętnik... porucznika 7-go pułku ułanów wojsk franc. z czasów kampanji Napoleona.. Spisane z ustnych opowiadań przez jego syna. Z portr. autora. Wydał Rom. Podbereski. Wilno 1849. s. 79.
Rec.: J. R. Szymański. Bibl. warsz. 1849, t. II, s. 594 — 601.

973. **Chłopicki Józef.** Żurnal oficera. [Journal oficera polskiego w Legji we Włoszech od R. X. Rzpltej Francuskiej do r. 1807]. Wydał S. Askenazy. Bellona XXIII (1926), z. 1 (lipiec), s. 1—32.

974. **Chmielewskij N.** swiaszcz. Iz wospominanij ob uprazdnennom baziljanskom uczilisczce w g. Umani. Kijew. starina 1892, t. 38.

Chodakowski Dołęga Zorjan zob. Czarnocki Adam.

975. **Chodźko Aleksander.** List.. do Dyrektora Bibljoteki Polskiej w Paryżu. „Rocznik Tow. hist. lit. w Paryżu na r. 1868". (Paryż 1869), s. 336—371.
[Kilka wspomnień z czasów młodości w Wilnie, o J. Słowackim, L. Szpitznaglu, A. Mickiewiczu, H. Rzewuskim, nauce Towiańskiego].

976. **Chodźko Ignacy.** Obrazy litewskie. 5 seryj. Wilno 1840-1850.
[Treść: I. Domek mojego dziadka, Boruny, Śmierć mojego dziadka, Ostatnia sesja eksdywizji, Samowar, Powrót dziedzica. II. Brzegi Wilji, Ranek przed ślubem. III. Pamiętniki kwestarza. IV. Jubileusz, Duch opiekuńczy, Autor swatem, Panna respektowa. V. Dworki na Antokolu].
Liczne wydania późniejsze.

977. **Choiseul-Gouffier C-sse, née comtesse de Tisenhaus.** Mémoires historiques sur l'Empereur Alexandre et la Cour de Russie. Bruxelles 1829, s. 335.
— Toż. Paris 1829, s. XIV + 390.
977a.—Reminiscences sur l'Empereur Alexandre I et sur l'Em-

pereur Napoleon I. Besançon et Paris 1862, s. 396.

978. **Chopin Fryderyk.** Listy... do Jana Białobłockiego. Opracował Stanisław Pereświet-Sołtan. Warszawa 1926, s. 4 nl. + 80 z portretem.

979. **Chreptowicz hr. Adam.** Zapiska... bywszago w 1812 g. członom administracji Wilenskago Departamienta, o proisszestwjach w Wilenskoj gubiernji. Sbornik imp. russ. istoricz. obszczestwa, t. 128 s. 403—410.

980. **Chrzanowski Wojciech** gen. Quelques considérations sur la campagne de 1812. Paris 1857.

981. **Ciecierski [Dominik]** ksiądz. Pamiętnik... przeora dominikanów wileńskich, zawierający jego i towarzyszów jego przygody, doznane na Sybirze w latach 1797-1801. [Z przedmową Augusta Bielowskiego]. Lwów 1865, s. XII + 346+ + 6 nl.

982. **Cielecki Feliks.** Do redakcji Kłosów. Kłosy 1866, I. s. 234.

[Wspomnienie o Aleksandrze Lasockim, wziętym do niewoli przez Anglików w Hiszpanji i wysłanym później w randze sierżanta na Jamajkę, gdzie był zwierzchnikiem ludu Bukunessów].

983. **Cieszkowski Henryk.** Notatki z mojego życia. Poznań 1873; s. 244.

[Dotyczą głównie Wołynia, liceum w Krzemieńcu, rewolucji 1830 r. w Warszawie oraz późniejszego życia warszawskiego w okresie paskiewiczowskim].

984. — Wyjątek z pamiętnika: Józef Massalski i Ludwik Kropiński. Bibl. warsz. 1857, t. III, s. 674—686.

985. — Wyjątki z pamiętników wrażeń. Gaz. codz. 1855, nr. 167. 180 i 181.

[O Koniuchach, a głównie o Woronczynie na Wołyniu i o Ludw. Kropińskim].

986. **Cieszkowski Stanisław.** Jeszcze kilka słów dla moich towarzyszów szkolnych. Dzien. warsz. 1852, s. 269—271.

[Wspomnienia szkolne z Krzemieńca].

987. **Cywiński** prałat. Zapiska Wilenskago Prełata... o prebywanji Napoleona w Wilnie w 1812 godu. Sbornik imp. russ. istoricz. obszczestwa, t. 128, s. 414—415.

988. **Czacki Tadeusz.** Listy... do Lud. Kropińskiego. (Materjał do dziejów literatury polskiej). Podał J. B[artoszewicz]. Dzien. warsz. 1854, nr. 159, 160, 162, 170, 187.

[Z lat 1796-1802, pisane z Krakowa, Porycka i Warszawy].

989. — List... (z autografu) do L...iego. Przegląd nauk. 1842, t I, s. 263—270.

[Dat. z Porycka 15.IX.1809 ze wskazaniami pedagogicznemi dla nauczyciela jego syna].

990. — List do ks. Aloizego Osińskiego z powodu śmierci Józefa Czecha. Noworocznik literacki ks. A. S. Krasińskiego. (S.-Petersburg 1858), s. 145—7.

— zob. Iwanowski E., Kaczkowski K., Kołłątaj H., Osiński A. ks., Skimborowicz H., Witte K.

991. **Czajkowski Michał.** Dziwne życia Polaków i Polek. Lipsk 1865, s. 4 nl. + 256.

[Treść: Aleksander Pausza. — Julja Wąsowiczówna. — Juljan Duszyński. — Iskinder Pasza Antoni Iliński. — Henryk Służalski. — Adam Baranowski, Sandżaktor pułku kozaków Ottomańskich].

992. — Gawędy. Paryż 1840.

[Treść: Owruczanie 1794; Starokijowianie 1809; Łuczanie i Żytomierzanie 1812; Bitwa pod Mołoczkami; Opowiadanie Żyda; Bitwa pod Iłżą; Trzynasty; Bitwa pod Lipskiem; Saweley; Cztery wspomnienia pułkowe; Maksym Sztorc; Wspomnienie ukraińskie; Zimo-

wa noc; Dzień jesienny; Dwa wspomnienia z Halczyna].

993. — Pamiętniki Sadyka Paszy. Tłumaczył na polskie A. P. Lwów 1898, s. 5 nl. + 286.

Rec.: St. Schnür-Pepłowski. Kwart. hist. 1899, s. 599—602.

994. — Zapiski. Kijew. Starina 1891, z. 1—12; 1892; Russkaja Starina 1895, 1896, 1897, 1898, 1900, 1904.

[Przekład z oryg. polskiego].

995. **Czaplic** gien. Otieczestwiennaja wojna w razskaza h... 1812 g. Russk. starina 1886, t. L., s. 489.

[Wojna na Litwie].

996. — Pisma... k admir. P. W. Cziczagowu 1814 g. Soobszcz. w 1884 g. L. M. Cziczagow. Russk. starina 1886, t. L, s. 525.

[M. in. uwagi o przeprawie przez Berezynę].

[Por.: Tokarzewicz Józef (v). Z pamiętników Czaplica [do r. 1812]. Kłosy 1886, II, s. 35, 53, 77, 85, 102, 120 i 140. Streszcz. z Rusk. Stariny].

997. **Czarnecka Anna ze Skarżyńskich** kasztelanowa. Z pamiętników... (Wspomnienie z pobytu emigracyjnego Księcia de Berry w Dubnie). W jednodniówce: „Z nad brzegów Narwi". (Warszawa 1902), s. 58—64.

998. — Miłość księcia de Berry i skarbniczanki wołyńskiej. [Wyj. z pamiętn. [rkps]. Ogłosił Br. W Korotyński. Kur. warsz., 5.VI. 1927.

999. **Czarnocki Adam.** Zorjan Dołęga Chodakowski czyli (właściwie)... (Wspomnienie). Przegląd nauk. 1842, t. III, s. 1015—1023.

[Notatka życiorysowa i drobne urywki, m. in. list do ojca bez daty i miejsca].

1000. — List... do Filipa hr. Platera [z d. 12.I. 1820 z Petersburga]. Dzien. warsz. 1855, nr. 174.

[O swoich pracach, o ożenku i o Dąbrowicy wołyńskiej].

1001. — Listy Zorjana Chodakowskiego z lat 1817-1821. Bibl. warsz. 1866, t. II, s. 161—197.

[16 listów do gen. Ludwika Kropińskiego].

1002. — Własnoręczna notatka o swych młodych latach. Dzien. warsz. 1855, nr. 101.

[Druk. pierwotnie przez M. Polewoja w piśmie „Syn Otieczestwa" 1839, nr. 4. Według tych danych miał ur. się 24.XII 1784 r. w Komowie w ziemi Chełmskiej, syn Jakóba i Anny z Korzeniowskich, kształcić się w szkołach pijarskich w Międzyrzeczu Kor. i t. d.].

1003. — Wyjątki z pamiętnika: „Bez chęci podróż moja i t. d. W art. T. Z.: „O A. Czarnockim". Gaz. codz. 1855.

1004. — Doniesienja o pierwych uspiechach putieszestwja po Rossii (1822 g.). Russk. Istor. Sborn. O-wa Istor. i Drewn., t. 7.

1005. — Otrywok iż putieszestwja po Rossii (Ładoga i Nowgorod). Russk. Istor. Sborn. O-wa Istor. i Drewn., t. 3.

[Por.: Polewoj N. A. Zapiski o żiźni Zorjana Doługi-Chodakowskiego, Syn Otieczestwa 1839, t. 8.

— zob. Lelewel Joachim.

1006. **Czarnocki Michał.** Krótka wiadomość o tajnych towarzystwach uczniów Uniwersytetu Wileńskiego aż do ich rozwiązania w r. 1824. Ogłosił H. Mościcki. Rocznik Tow. Przyj. Nauk w Wilnie, t. I (1907), s. 1—38.

— Toż. W zbiorze H. Mościckiego. „Z filareckiego świata" (Warszawa 1924). s. 143—180.

1007. **Czartoryski ks. Adam.** Alexandre I-er et le prince Czartoryski. Correspondance particulière et conversations, 1801-1823, publiées par le prince Ladislas Czartoryski, avec une introduction par Charles de Mazade. Paris 1865.

1008. — Mémoires... et correspondance avec l'empereur Alexandre I. Préface de M. Charles de Mazade, de l'Académie trançaise. 2 tomy. Paris Plon, Nourrit et Cie, 1887, t. I, s. XX + 438; t. II, s. 396.
Rec.: H. Lisicki. Kwart. hist. 1887, s. 699-709.

— Memoirs... and his correspondence with Alexander I, with documents relative to the prince's negotiations with Pitt, Fox and Brougham, and an account of his conversations with lord Palmerston and other english statesmen in London in 1832. Edited by Adam Gielgud. Vol. I—II. London, Remington et comp., 1888, t. I, s. VIII + 336 z portr.; t. II, s. VIII + + 366 z portr.

— Pamiętniki i korespondencja jego z cesarzem Aleksandrem I. Słowo wstępne Ludomira Gadona, przedmowa Karola de Mazade. Z francuskiego wydania przełożył K. Scipio. Wydanie autoryzowane z siedmioma rycinami. 2 tomy. T. I. Kraków 1904, s. XV + 268. T. II. Kraków 1905, s. 253.

— Memuary... i jego pierepiska s impieratorom Aleksandrom I. Redakcja i wstupitielnaja statja A. Kizewettera. Pierewod s francuskago A. Dmitriewoj. 2 tomy. Moskwa 1912-1913, t. I, s. 366, t. II, s. 362.

1009. — Pamiętnik od r. 1795 do 1801. W pracy Bron. Zaleskiego „Żywot księcia Adama Jerzego Czartoryskiego". (Poznań 1881). s. 298—492.
[Pobyt w Petersburgu].

1010. — Polska a Europa 1813-1815 podług Dziennika... [opracował Szymon Askenazy]. Bibljoteka warsz. 1909, z. IV, s. 1—30, z. V, s. 417—445, z. VI.

1011. — Żywot J. U. Niemcewicza. Wyd. Bibl. polskiej w Paryżu, 1860, s. 453 z portretem.
Rec.: Przegląd pozn. 1861, t. I, s. 270—314.

1012. — Korespondencja z Józefem Twardowskim 1822—1824. Rocznik Tow. Przyj. Nauk Pozn. t. XXVI, s. 193—501.
Rec.: L. Janowski. Kwart. hist. 1907, s. 165-173.

1012. — Pierepiska gr. S. R. Woroncowa s kn. A. Cz. 44 pisma. 1803-7 gg. Archiw kn. Woroncowa t. 15.

1013a. — Tri pisma kniazia A. Cz. k N. N. Nowosilcowu. 1805, 1807 i 1812 godow. Soobszczeny N. J. Makarowym. Russkij archiw 1875, t. I. s. 325.

1014. — Zapiska kniazia A. Cz. ob jego politiczeskom położenji (1810). Soobszczeno grafom S. G. Stroganowym. Russkij archiw 1876, t. I, s. 418.

1015. — Tri biesiedy kniazia A. Cz. s imperatorom Aleksandrom Pawłowiczem o dielach polskich (1809-1810). Russkij archiw 1890 t. III, s. 41.

1016. — Pismo kniazia A. Cz. k N. N. Nowosilcowu (1812). Russkij archiw 1884, t. I, s. 280.

1017. — Pismo kniazia A. Cz. k grafu Matusiewiczu ob jego położenji wo wremia wojny 1812 goda. S objasnitielnoju zamietkoju N. W. Suszkowa. Russkij archiw 1863, s. 866.

1018. — Impierator Aleksander Pawłowicz i kniaź A. Cz. (1796-1823). Ich pierepiska w russkom

pierewodie, s predisłowiem i primieczanjami izdatiela. Russkij archiw 1871, s 697.

1019. — Piśma... k P. G. Diwowu i N. N. Nowosilcowu i zapiska o cenzurie pri Ministierstwie inostran. dzieł. Russkij archiw 1908, z. 7, s. 21—26 (w dod.).

1020. **Czebod'ko.** Iz wospominanij ob unji w Biełorussji w naczale XIX wieka. Russkij archiw 1903 z. 12, s. 537—544.

Czekierski Walenty zob. Wójcicki K. Wł.

1021. **Cziczagow P. W.** Iz zapisok. Piereprawa czerez Berezinu. Russkij archiw 1869, s. 1147.

1022. — Zapiski... zakluczajuszczija to, czto on widieł i czto, po jego mnienju, znał. Sooobszcz. L., M. Cziczagow. Russk. starina 1886 t. L, s. 465.

1023. **Daleki J. ks.** Wspomnienia mojego ojca, żołnierza dziewiątego pułku Księstwa Warszawskiego, zebrane według ustnego opowiadania. Poznań 1887, s. 136.

1024. **Daniłow Iwan** senator i **Kołzakow P. A.** admirał. Cesarewicz Konstantin Pawłowicz w 1825-6 gg. Razskazy. . soobszcz. akad. A. Byczkow i K. R. Kołzakow. Russkaja starina 1870, t. I, wyd. I, s. 279, 280, 495—9; wyd. II, s. 247; wyd. III, s. 250—7.

1025. **Daniłowicz Kallikst.** Zapiska bywszago w 1812 godu redaktorom Kurjera Litewskiego... o diejstwach Napoleona w Wilnie. Sbornik imp. istor. obszczestwa, t. 128, s. 410—412.

1026. **Dąbrowski Jan Henryk** Krótki rys czynności brygady polskiej 1813 r. od przyłączenia jej do wielkiej armji, przez współtowarzysza broni. Dod. do „Czasu", t. IV.

1027. — zob. Pamiętnik czynności wojskowych od bitwy pod Lipskiem i t. d.

1028. **Deczyński Kazimierz.** Opis życia wieśniaka polskiego. W książce M. Handelsmana: „Żywot chłopa polskiego na początku XIX stulecia" (Warszawa 1907), s. 52--101.

[Pamiętnik własny].

1029. **Dembiński Henryk** jen. Niektóre wspomnienia o działaniach korpusu polskiego pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego w roku 1813-m przez naocznego świadka..., naówczas kapitana jazdy. W zbiorze: „Pamiętniki polskie". Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 125—161 i 218—261.

1030. — Od Napoleona do Aleksandra. (Wyjątek z pamiętników generała...). Ogłosił E. Wawrzkowicz. Kwart. hist. 1916, s. 105——121.

[Z r. 1814, jako adjutant gen. Wielhorskiego w Parvżu].

1031. **Dembowski Leon.** Z pamiętników... [Przygotował do druku Aer]. Ateneum 1882, t. II, s. 76—111, 298—341, 549—564; t. III s. 122—144, 489—508; t. IV, s. 81—111, 193—221, 470—495.

[Od dzieciństwa do r. 1809].

1032. — Moje wspomnienia. 2 tomy. Petersburg 1898, t. I, s. 2 nl. + 384; t. II, s. 2 nl. + 441.

Rec.: St. Schnür-Pepłowski. Kwart. hist. 1900, s. 520—1.

Detiuk zob. Andrzejowski Antoni.

1033. **Dębicki hr. Ludwik.** Korespondencja naukowa Puław. I i II, Warszawa, Kraków, Lwów. Bibljot. warsz. 1884, t. II, s. 332——352.

1034. — Toż. III. Tadeusz Czacki i szkoła krzemieniecka. Bibl. warsz. 1885, t. I, s. 67—86.

1035. — Puławy (1762—1830). Monografja z życia towarzyskiego, politycznego i literackiego na podstawie archiwum ks. Czartoryskich w Krakowie. Z 5 ryc. 4 t. Lwów 1887-88.

[Liczne wyjątki ze wspomnień].

1036. **Dębski Władysław.** Dwór w Tuiczynie na początku bieżącego stulecia. Z podania rodzinnego spisał... Tyg. ill. 1885, t. I, s. 301 i 319.

1037. **Die Polen.** Ein Beitrag zur Charakteristik dieses Volkes aus den Erinnerungen eines alten Justiz-Beamten. Berlin 1848, s. 58.

[Tytuł dodatkowy na wstępie tekstu: „Erinnerungen aus dem vormaligen Süd Preussen (Warschau)" — z lat 1799 — 1807]

1038. **Dietl Józef.** O zwadach i radach rzeczypospolitej lekarskiej czyli sen młodego akademika. Wydał dr. Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. IV (Poznań 1926), s. 106—113, 278—283; t. V (tamże), s. 68—79, 225—234.

[Ur. 1804 w Podbużu w Karpatach Samborskich, opisuje na wstępie dziecinne lata].

1039. **Dietrichstein Franciszek książę.** Relacja o ks. Józefie Poniatowskim z 6 września 1809 r. Podał dr. Emil Kipa w rozpr.: „Kuszenie ks. Józefa w r. 1809" (Bibl. warsz. 1913, IV, 94—115).

1040. **Dłużniewski W.** Dwunastu solenizantów. Wyjątek z pamiętników familijnych. Strzecha 1872, s. 489.

[O dwunastu Stanisławach na imieninach u ord. Zamojskiego w pocz. XIX w, o Staszycu i t. d.].

1041. **Dmochowski Franciszek Salezy.** Wspomnienia od 1806 do 1830 roku. Warszawa 1858, s. 382 + 2 nl.

Rec.: Wójcicki K. Wł. Biblj. warsz. 1858, IV, 742-757; Wikt. Ziel. Gaz. warsz. 1859, nr. 111, 113 i 116.

1042. — Wspomnienia literackie z dawnych czasów. Bibl. warsz. 1866, t. III, s. 211—243.

— Toż. Oddruk z Bibl. warsz. B. m. dr. i r. [Warszawa 1866], s. 33.

[O t. zw. Obozie klassyków z pierwszych trzydziestu lat w. XIX).

1043. — Znakomici literaci z okresu od 1800 do 1830 roku. Kłosy 1871, t. I, s. 342, 358, 375, 395.

[Ludwik Osiński, s. 342; Kajetan Koźmian, s. 358; Bruno hr. Kiciński, Józef Brykczyński, Ludwik Dmuszewski, s. 375; Dominik Lisiecki, Ksawery Godebski, Ignacy Humnicki, Franciszek Grzymała, Władysław Miniewski, Kantorbery Tymowski, Stanisław Staszyc, Józef Djonizy Minasowicz, Wojciech Szwejkowski, Jan Kruszyński, Tymon Zaborowski, Karol Sienkiewicz, J. B. Zaleski, S. Goszczyński, Maurycy Gosławski, Stefan Witwicki, s. 395].

1044. — Obraz piśmiennictwa naszego w pierwszych dwudziestu pięciu latach dziewiętnastego wieku. Gaz. codz. 1856, nr. 146, 147 i 149.

1045. — O wydawnictwie warszawskiem od początku bieżącego stulecia do roku 1840. Przegląd europ. 1863, t. III, s. 692—705.

[Wspomnienia o wydawcach i wydawnictwach warszawskich].

1046. **Dmochowski Franciszek Wiktor.** Ojciec i syn, czyli wspomnienia z czasów przeszłych i naszych. (Wyjątek z niedrukowanego dzieła). Bibl. warsz. 1843, t. II, s. 386—393.

1047. — Pisma... byłego Wachmistrza w wojskach pięciu różnych Mocarstw, dziś majstra krawieckiego w Przemyślu, wydane na korzyść Autora przez Andrz. Edw. Koźmiana. Lwów 1843, s. 221.

[Wspomnienia z wojen napoleońskich, m. in. w Hiszpanji i Rosji, przeplatane opowieściami literackiemi. Czyt.: J. I. Kraszewski o Fr. W. Dmochowskim w Ath. wil. 1845, t. I, s. 181—219].

1048. **Dobiecki Wojciech.** Wspomnienia wojskowe (1797-1813). Z dołączeniem stanu służby jenerała brygady Kazimierza Tańskiego oraz listy imiennej oficerów pierwszej Legji polskiej na żołdzie Rzeczypospolitej Francuskiej dnia 1-go Germinal 9-go roku Rzpltej (1798). Czas, dod. mies., 1859, t. XV, s. 197—294.

1049. **Dobieszewska (Śmigielska) Józefa.** Ze wspomnień mego ojca. Opowiadanie. Kraj (krak.) 1873, nr. 193—6 i 198—200.

[Z r. 1809 w Hiszpanji, — potem od 19.II. 31 r. pułk. 3-go pułku strzelców piech. linj., zmarły 15.II 1868 r. w 82 roku życia].

1050. **Dobrzycki Mikołaj.** Pamiętnik. (Więzienie w Zamościu i w Górze Kalwarji). Lwów 1875, s. 53.

1051. — Pamiętnik... oficera i więźnia w Zamościu. Warta 1886. — Toż. Odb. Poznań 1886, s. 2 nl. + 32.

1052. **Domejko Ignacy.** Filareci i filomaci. List... [do Bronisława Zaleskiego]. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1870—1872. (Poznań 1872), s. 1—28.

— Toż. Odb. Poznań 1872, s. 28. — Toż. W zbiorze H. Mościckiego: „Z filareckiego świata" (Warszawa 1924), s. 73—105.

1053. — List do A. E. Odyńca. Kłosy 1881, II, s. 318.

[Garść wspomnień z czasów mickiewiczowskich].

1054. — Nowogródek. List... do Adama Pługa (z 1 rys. ruin rodzinnego domu Mickiewicza, przez Wł. Zamarajewa, według szkicu Domejki). Kłosy 1886, II. s. 413.

Por.: Przyczynek do wspomnień o Ignacym Domeyce. Kłosy 1889, II, s. 31.

[Wyj. z listu R. Zubera z Chili do prof. Bron. Radziszewskiego].

1055. **Dorow Wilhelm Dr.** Erlebtes aus den Jahren 1813-1820. 4 Theile. Leipzig 1843.

[Szczegóły, dotyczące Polski, — Kalisza i Warszawy z 1813 r.].

1056. **Dropsy Józef** dr. Z dni Rzeczypospolitej Krakowskiej. Wydał H. Mościcki. Bibl. warsz. 1913, t. IV, s. 278—326.

— Toż. Odb. Warszawa 1914, s. 51.

Rec.: L. Ręgorowicz. Kwart. hist. 1914, s. 270.

1057. **Dubrowin N.** Russkaja żiźń w naczale XIX wieka. Russk. starina 1898-1903.

[Dużo o Ziemiach Zabranych, zwłaszcza o Białorusi].

1058. **Du Casse Albert baron.** Mémoires pour servir á l'histoire de la campagne de 1812 en Russie, relatifs au Prince Jérôme Napoléon roi de Westphalie et au 5-me corps d'armée commandé par le Prince Joseph Poniatowski. Paris 1852.

1059. **Duchińska Seweryna.** Pisma (pamiętnik, poezje). Lwów 1893, s. 437.

[Połowę tomu, s. 1—160, zajmuje pamiętnik od lat najmłodszych do końca 1863 r., głównie lata dziecinne w Gostyńskiem, rok 1830-31 w Warszawie i na wsi, potem znów od 1847 w Warszawie, dużo o K. Wł. Wójcickim, w końcu lata 1861—63 i wyjazd do Paryża].

1060. — Wspomnienie z życia Marji z ks. Czartoryskich Wirtemberskiej. Kronika rodzinna 1886. — Toż. Odb. Warszawa 1886, s. 187.

1061. **Dziekoński Tomasz** (1790 + 1875, pedagog i literat). Autobiografja. Kur. codz. 1875, nr. 110.

1062. **Dzierzkowski Józef.** Wykradzenie panicza. Zdarzenie prawdziwe. (Wyjątek z niewydanych pamiętników ś. p...) Tyg. ill. 1865, t. I (XI), s. 47, 54, 62, 75, 80 i 93.

[Pocz. XIX-go w. w Czarnobylu na Polesiu kijowskiem].

— zob. Wójcicki Kaz. Wł.

1063. **Dziewanowski Dominik** generał. Początek kampanji w roku 1812 i dziennik wojennych czynności dywizji Generała Dąbrowskiego. (W niewoli pisany). W „Pamiętnikach Wojennych 1792-1812", wyd. przez J. I. Kraszewskiego (Drezno 1871), s. 81 — —153.

1064. — List z 13.VIII. 1812 r. z Sobotowa w g. mohil. do gen. Rożnieckiego. Kłosy 1886, II, dod. do nr. 1103.

1065. **Ejsmont** (ob. z. z Markuć). Piśmo Wilenskago pomieszczika... o prebywanji Napoleona w Wilnie w 1812 godu. Sbornik imp. russ. istoricz. obszczestwa, t. 128, s. 416—419.

1066. **Erdberg.** Sobytja w Warszawie w 1816 g. Pierew. s niem. W. W. Timoszczuk. Russkaja starina, 1882, t. XXXIV, s. 250—3.

1067. **Ernouf baron.** Souvenirs d'un officier polonais. Scénes de la vie militaire en Espagne et en Russie (1808-1812). Paris 1877, s. 4 nl. + III + 352.

1068. **F. S.** Pamiętniki.. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. I s. 266—277; t. II, s. 64—77, 113— —129 [na tem urwane].

[Od 1808 r.].

1069. **Fabry G.** cap. Campagne de 1812. Mémoires relatifs á l'aile droite. 20 Août—1 Décembre. Publié par... 2 vol. Paris 1912, s. 2 nl. + 271 i 2 nl. + 110.

1070. **Fain baron.** Mémoires du... premier secrétaire du cabinet de l'Empereur, publ. par ses arrière-petits fils, avec intr. p. Fain P. Paris 1908, s. XVI + 372.

1071. **Falkowski Juljusz.** Księstwo Warszawskie, obrazy z życia kilku ostatnich pokoleń w Polsce. (Bibl. dzieł wybor. nr. 420— —421). Warszawa 1906, s. 160 i 160.

1072. — Obrazy z czasów Księstwa Warszawskiego. Rzeczy i ludzie w roku 1808. Kłosy 1880, II, s. 36, 61, 78, 86, 106 i 118.

1073. — Obrazy z życia kilku ostatnich pokoleń w Polsce. 5 tomów. Poznań 1877—1887, s. 4 nl + 344, 2 nl. + 395, 545, 356 i 8 nl. + 595.

1074. — Przeprawa wojska francuskiego ze Smoleńska do Orszy. Przygody naszych w tej przeprawie. Przegląd polski 1883, t. I, s. 388—409.

[Wyjątki z pamiętników Józefa hr. Krasińskiego].

1075. **Fäsi K.** gen. Listy... dowódcy pułku żytomierskiego. W wyd. „Byt i nrawy russkoj armji pośle 1812 g." (Petersburg 1912).

[O stosunkach w korpusie litewskim].

1076. **Felińska Ewa z Wendorffów.** Pamiętniki z życia. 3 tomy. Wilno 1856, s. 467, 436 i 444.

— Toż. Serja druga. 2 tomy. Wilno 1859-1860, s. 420 i 407.

1077. **Feliński Zygmunt Szczęsny** ks. Pamiętniki... arcybiskupa warszawskiego. Z portretem autora. 2 części. Kraków 1897. Część

I. 1822-1851, s. XI + 436 + 1 nl. Część II. 1851-1883, s. 306 + 1 nl. — Toż. Wyd. II. 2 t. Lwów 1912.

1078. — Paulina, córka Ewy Felińskiej, napisał brat jej... Lwów 1885, s. 320 + 1 nl.

1079. **Fiszer Stanisław** szef sztabu. Z korespondencji... 1809-1811. W zbiorze A. M. Skałkowskiego „O cześć imienia polskiego" (Lwów 1908), s. 319—336.

1080. **Fliss de la.** Pochód Napoleona w Rossiju w 1812 god. (Russkaja Byl nr. 10). Moskwa, s. 145 + 7 ryc.

1081. **Fonton F. P.** Souvenirs. Lettres humoristiques, politiques et militaires, écrites en 1828 et 1829 du quartier général de l'armée du Danube. Leipzig 1862.

[M. in.: Strzelcy gwardyjscy i hr. Załuski; Postępowanie Polaków z Moldawianami; Grabieże Sobieskiego; Jezuici w Polsce i Rosji; Aktor Żółkowski w Warszawie].

1082. **Frank Józef** dr. Pamiętniki... prof. uniw. wileńskiego, streszczone i uzupełnione przez dra Michała Homolickiego, prof. uniw. wil. W wyd. zbior.: „Na dziś" (Kraków 1872), t. I, s. 9—60; t. II. s. 5—35, t. III, s. 20—43.

1083. — Pamiętniki. Z francuskiego przetłumaczył, wstępem i uwagami opatrzył dr. Władysław Zahorski. 3 tomy. (Bibl. pamiętników nr. 1—3). Wilno 1913, s. 235 + 3 nl., 203 + 3 nl. i 305 + 5 nl. z 39 ryc.

1084. — Wyjątek z pamiętników życiorysowych Jana Piotra i Józefa Franków, spisanych przez samegoż..., tyczący się się ich pobytu w Wilnie. Przekład z autentycznego w języku francuskim rękopismu przez Dominika Chodźkę. Przegląd europ. 1853, t. III, s. 251—312 i 503—578; t. IV, s. 47—118, 257—296 i 499—543; t. V. s. 1—59.

[Por.: Trzebiński Stanisław dr. prof. Brownizm w świetle Pamiętników Franka. Arch. hist. i filoz. med., t. I (Poznań 1924), s. 113 — 126].

1085. **Fredro Aleksander.** Fragment (z papierów po...). Ogłosiła M. z Fredrów Szembekowa. Bibl. warsz. 1911, t. I, s. 169—174.

[O bitwie pod Hanau 1813 r. i poprzedzającem ją tajemniczem zajściu z mnichem].

1086. — Pamiętniki... Trzy po trzy. Gaz. polska 1877, nr. 64, 65, 67, 68, 69, 72, 73, 74, 76, 83, 84, 85, 86, 88, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 138 i 139.

1087. — Trzy po trzy. Pamiętniki z epoki napoleońskiej z przedmową Adama Grzymały-Siedleckiego, wydał, wstępem i uzupełnieniami zaopatrzył Henryk Mościcki. Z 52 ilustracjami w tekście i 8 na osobnych kartkach. Warszawa (druk. w Krakowie) 1917, s. L + 228 + 1 nl.

1088. — Z nieznanego pamiętnika... Ogłosił dr. Henryk Biegeleisen. Bibl. warsz. 1892, t. II, s. 223—247.

[Listy do Michała Mineyki, Ludwika Jelskiego, Ignacego Konarskiego i Maksymiljana Fredry z lat 1813-1820].

Rec.: Z. Hordyński. Kwart. hist. 1893, s. 122—3.

— zob. Schnür-Pepłowski St., Szembekowa M., Wójcicki K. Wł.

1089. **Gadon Włodzimierz.** O usiłowaniach i dążności Szlachty Polskiej do nadania swobody włościanom i do uposażenia tej klassy ludu wolnością osobistą tudzież własnością ziemną, szczególniej w Wielkiem Księstwie Litewskiem i

w Księstwie Żmudzkiem. Młoda Polska (Paryż) 1838, nr. 15, s. 167—177.

1090. **Gajewski z Błociszewa Franciszek.** Pamiętniki... pułkownika wojsk polskich (1802-1831). Do druku przysposobione przez prof. dra Stanisława Karwowskiego. 2 tomy. Poznań [1915], s. VII, + 407 z 4 ilustr. i 206 z 4 ilustr.

Rec.: J. Frejlich. Kwart. hist. 1914, s. 534—8.

1091. **Galli E[dward] M[arjan]** dr. Pamiętniki (1816-1893). Przegląd nar. 1913, z. 8, s. 165—195, z. 9, s. 264—285, z. 10—11, s. 403—429.

[Ogólne wspomnienia o Wołyniu w XIX w., obszerniej o szkołach krzemienieckich i o Spółce wydawniczej w Żytomierzu, nadto o K. Świdzińskim, i. Hołowińskim, H. Rzewuskim, M. Grabowskim, J. I. Kraszewskim, J. Korzeniowskim i in.].

— Toż. Odb. w 100 egz. Warszawa 1913.

1092. **Ganniers Arthur de.** Campagne de Russie. De Paris a Vilna en 1812. Revue des questions historiques 1898, z. VII.

[Listy dra Blanca z wyprawy napoleońskiej].

1093. **Gąsiorowski Wacław.** Gawędy żołnierskie. Pokłosie spuścizny pamiętnikarskiej Napoleończyków. Wydanie ozdobne 112 reprodukcjami obrazów, portretów i winiet sławnych mistrzów. Warszawa 1905, s. X + 300.

1094. **Gley Gerard.** Voyage en Allemagne et en Pologne pendant les annèes 1806 á 1812, ou l'on trouve des anecdotes curieuses sur M. de Pradt, archevêque de Malines; des détails, jusqu'ici inconnus, sur les Amasones des Bohèmes, sur l'affaire du collier, sur les Jésuites, sur l'abbé Georgel, sur le cardinal de Bernis, madame de Pompadur, le duc de Choiseul etc. 2 tomy. Paris 1816, s. 197 i 138.

1095. **Glinka Siergiej Mikołajewicz.** Piśma russkago oficera o Polsze, Awstrijskich władienjach, Prussji i Francji, s podrobnym opisanjem pochoda Rossijan w 1805 i 1806 godu, także otieczestwiennoj i zagranicznoj wojny s 1812 po 1815 god. Soczynienje... VIII czastiej. Moskwa 1815—16.

1096. **Gloger Jan.** Szkoły bialskie i czteroletni w nich pobyt Józefa Kraszewskiego (1822-1826 r.). Kłosy 1879, II, s. 210, 229 i 247.

1097. **Gloger Zygmunt.** Wesele babuni. Z notatek etnograficznych... W jednodniówce „Z nad brzegów Narwi" (Warsz. 1902), s. 8—35.

[Wspomnienia o pow. zambrowskim w ziemi łomżyńskiej w pocz. XIX w.].

1098. **Gluziński Józef.** Miasto Szydłowiec, jego kościoły, ratusz, zamek. Z pamiętników.... Gaz. codz. 1859, nr. 28, 32, 39, 40, 42, 45 i 46.

[Opis miasta na tle wspomnień osobistych z pierwszych lat XIX w.].

1099. — O lasach szydłowieckich i o łowach na niedźwiedzie i łosie. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1856, nr. 79 i 80.

[Wspomnienia z okolic Szydłowca z pierwszych lat XIX w.].

1100. **Głuszyński Paweł.** Urywki z pamiętnika. W dziele K. Wł. Wójcickiego: „Cmentarz Powązkowski pod Warszawą", t. III, (Warszawa 1858), s. 154—160.

[Wspomnienia z lat 1799-1820 ze szkół w Warszawie, potem z własnej pracy w zawodzie nauczycielskim i urzędniczym].

1101. **Gnoiński Bolesław Zygmunt.** Rok 1812. Ze wspomnień mojego dziadka. Warszawa 1911. — Toż. Wyd. II. Warszawa 1913, s. 116.

1102. **Godart Roch baron** général. Mèmoires 1799-1811. Paris b. d., s. 371.

[Głównie o Wilnie i o Litwie].

1103. **Godebski Cyprjan.** Pamiętnik oblężenia Mantui w roku 1799. Z pism... podał Ksawery Godebski. Bibl. Ossol. t. V (1864), s. 270—302.

— Toż. Lwów 1864, s. 36.

Godebski Ksawery zob. Dmochowski F. S.

1104. **Gołębiowski Łukasz.** Pamiętnik o życiu... wydany przez jego syna. Warszawa 1852, s. 111.

1105. **Gołowina W. N. graf.** Zapiski (1785-1816). Istoricz. Wiestnik 1899, t. 75—78.

— Toż. S.-Piet. 1900.

[Dotyczy i spraw polskich].

1106. **Gorajski Korczak Józef.** Wspomnienia moje wojskowe z kampanji 1812 i 1813 roku. Czas, dod. mies., 1859, t. II, s. 389—412.

[W pułku Konopki, później adjutant jen. Umińskiego].

1107. **Górnicki Żegota** z Kijowa. Kilka słów o ś. p. Ludwiku Grotkowskim i o b. uniwersytecie wileńskim. Bibl. warsz. 1862, t. IV, s. 354—371.

[Nieco wspomnień osobistych o uniw. wil.].

1108. **Goszczyński Seweryn.** Podróż mojego życia. Urywki wspomnień i zapiski do pamiętnika 1801-1842, wydał Stanisław Pigoń. Wilno 1924, s. 2 nl. + 98.

1109. **Grabowski Ambroży.** Wspomnienia. Wydał Stanisław Estreicher. 2 tomy z ilustracjami. (Bibl. krak., nr. 40 i 41). Kraków 1909, s. XLVII + 344 i 417.

Rec.: L. Dziama. Pam. liter. 1910, s. 362-7.

1110. **Grabowski Józef.** Pamiętniki wojskowe... oficera sztabu cesarza Napoleona I. 1812-1813-1814. Za zezwoleniem Bibljoteki im. Ossolińskich we Lwowie opracował Wacław Gąsiorowski. Warszawa 1905, s. XIV + 344.

Rec.: A. Rembowski. Bibl. warsz. 1905, IV, 575.

— Mémoires militaires de... officier a l'état-major impérial de Napoleon I-er, 1812-1813-1814. Publiés par M. Waclaw Gąsiorowski, traduits du polonais par Min. Jan. v. Chełmiński et le commendant A. Malibran. Paris 1907, s. 5 nl. + IX + 311.

1111. **Grabowski Michał.** Autobiografja. Wyjątek z własnego listu, dat.: 26 października r. 1840 z Aleksandrówki. Kółko domowe, t. VI, 1866, s. 93—96 i 110—112.

1112. **Graffenauer Jean Philippe.** Lettres écrites en Allemagne, en Prusse et en Pologne dans les années 1805, 6, 7 et 8. Paris 1809, s. IX + 314.

1113. — Meine Berufreise durch Deutschland, Preussen und das Herzogthum Warschau in den Jahren 1805, 1806, 1807 und 1808 von... Doktor der Arzneygelahrtheit, vormaligen Arzte bey der grossen französischen Armee. Aus dem Französischen übersetzt. Chemnitz 1811, s. XX + 284.

1114. **Goltz Bogumił.** Buch der Kindheit. Frankfurt a. M. 1847, s. XII + 499 + 4 nl.

[B. G., ur. 1801 w Warszawie, syn urzędnika pruskiego, w 1806 osiadł z ojcem na wsi pod Toruniem, potem w Królewcu. Dużo o Polsce].

1115. — Aus... Schriften. Herausgegeben von Philipp Stein. Erster Theil: Aus „Jugendleben" und „Buch der Kindheit" (Univ.-Bibl. Reclam'a nr. 4227). Leipzig, 16°, s. 102.

1116. **Griois** général. Mémoires 1792-1822. Tome II. Paris 1909, s. 391.

1117. **Grodek E. G.** Listy... do Joachima Lelewela. Podał dr. Z. Węclewski. Przew. nauk. i lit. 1878, s. 667—72 i 763—8.

1118. **Groza Aleksander.** Pamiętnik. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. II, s. 278—320.
[W urywkach].

1119. **Grzegorzewska Sabina z Gostkowskich.** Dziesięć dni w Puławach w r. 1828. Urywek z pamiętnika... Przegląd polski 1898, t. I, s. 29—56, 287—312 i 495—526.
— Toż. Odb. Kraków 1898, s. 87, z portretem Izabelli z Flemingów Czartoryskiej.
Rec.: M. Rolle. Kwart. hist. 1898, s. 961—2.

1120. — Wiedeń na początku bieżącego stulecia. Wyjątek z pamiętników... Kółko domowe, t. III, 1863—64, s. 98, 131, 175 i 211.
[Z roku 1817].

1121. — Pamiętniki. Bibl. warsz. 1856, t. I, s. 126—154, 220—260, 420—438; t. III. s. 232—258; 528—572; t. IV, s. 12—37 i 262—276.
[Ur. 1808 w woj. krakowskiem w Marzęcinie, opisuje głównie czasy napoleońskie oraz życie towarzyskie na ws' w Kieleckiem, w Krakowie i Warszawie].

1122. — Wspomnienia rodzinne. Kółko domowe 1861—62, s. 35, 65, 172, 195, 226, 311, 324 i 365, 1862—63, s. 2, 33, 75, 98, 204, 248, 259, 328 i 353.
[Objaśń.: „Pierwsza część tych wspomnień była drukowana przed kilkoma laty p. n. „Pamiętników" w Bibl. Warszawskiej"].

1123. — Pamiętniki. Warszawa 1889, s. 258.
Rec.: Z. Hordyński. Kwart. hist. 1890, s. 326-8.

1124. **Grzymała Franciszek.** Entrée de Napoléon a Wilna, capitale de la Lithuanie, en 1812. (Extrait des mémoires inédits de M. François Grzymala, refugié polonais). Souvenirs de la Pologne hist. stat. et litt. T. I, 6-me Livraison (Paris 1833), s. 181—203.

1125. **Harring Harro.** Memoiren über Polen unter Russischer Herrschaft. Nach zweijährigen Aufenthalt in Warschau. Erster Theil. Deutschland 1831, s. VII + 250 + + 6 nl.

1126. — Memoiren über Polen unter Behauptung des Grossfürsten Constantin Cesarevitsch. Zweiter Theil. (Erinnerungen aus Warschau). Deutschland 1831, s. XIV + 279.

1127. — Der russische Unterthan. Schluss zu den Memoiren über Polen. Ein deutsches Wort zu seiner Seit als Antwort auf ein anonymes Pamflet. Strasburg 1832, s. 160.

1128. — Memoires sur la Pologne sous la domination russe, redigés après un sejour de deux années à Varsovie, trad. de l'allemand par Ehrenfried Stocher. Strasburg 1833, s. XII + 250 + 2 karty.

1129. — zob. nr. 940.

1130. **Hauke Aleksander.** Wspomnienia kadeckie w listach jenerała... zebrała L. H. Warszawa, druk. Michała Ziemkiewicza, 1884, s. 6 nl. + IV + 182.
[Pisane w latach 1834-37].

1131. **Hauké (de) Louise.** Le général Maurice comte de Hauké. Souvenir posthume esquissé par... à l'occasion du centième anniversaire de l'établissement de la famille de Hauké en Pologne. 1782--1882.

— Toż. Deuxième édition corrigée et revue. Varsovie 1907, s. 195.

1132. **Hauke hr. Maurycy.** Spadek piśmienniczy po generale... Z rękopisu wydał i przedmową poprzedził Aleksander Rembowski. Z 6 rycinami. Warszawa 1905, s. LXI + 420 z portretem i planem fortyfikacyj Zamościa.

[Treść: I. Księga minut, obejmująca rozkazy, korespondencje, rozporządzenia i ogłoszenia z roku 1807 (Maja, Czerwca i Lipca). II. Dziennik oblężenia twierdzy Zamościa z roku 1813].

Rec.: M. Loret. Kwart. hist. 1905, s. 133-7; J. Gollenhofer, tamże, 1907, s. 538—540.

— zob. Hauke Louise.

Helenjusz zob. Iwanowski Eustachy.

1133. **Hempel Stanisław.** Ustęp z „Pamiętników Puław", pisanych przez... Rozmaitości lwowskie 1845, nr. 12.

1134. — Z czasów napoleońskich. Wspomnienia wojenne... b. kapitana pułku gwardji ułanów polskich Napoleona I. Lwów 1885, s. 81.

1135. **Hoene-Wroński.** Z autobiografji... przez Damjana. Przegląd literacki, dod. do „Kraju" 1890, nr. 3.

1136. **Hoffmanowa Klementyna z Tańskich.** Pamiętniki. 3 tomy. Berlin 1849, s. VI + 249, II + 261; III. + 251.

1137. — Listy do Joachima Lelewela. Kłosy 1882, II, s. 161.

[13 listów z lat 1824-29].

— zob. Lewocka Katarzyna, Netrebska Antonina.

1138. **Hogendorp Comte Dirke van.** Mémoires. La Haye 1887.

[Z r. 1812 na Litwie].

1139. **Hołownia Wincenty.** Opisanie niektórych szczegółów od wyjścia z Warszawy, wedle jednych zdań do Niemiec, albo przez Niemcy do Hiszpanji, jak utrzymywali drudzy, 1808 r. (w wyjątkach). W dziele K. Wł. Wójcickiego: „Cmentarz Powązkowski pod Warszawą", t. II (Warszawa 1856), s. 41—49.

1140. **Hulewicz Marceli.** Rodzina Tyszkiewiczów i Karol hr. Tyszkiewicz. Ruch liter. 1878, t. I, s. 205.

[Wspomnienia z Ukrainy].

1141. **Humnicki Ignacy.** Pamiętniki. Sfinks 1913, t. I, s. 125—143 268—281, 391—409.

— Toż. Odb. Warszawa 1913, s. 51.

— zob. Dmochowski F. S.

1142. **Iwanowski Eustachy [Eu., Helenjusz].** Kilka rysów i pamiątek. Poznań 1860, s. 514.

[Treść: Dawna Ukraina, o cudownym św. Antonim Kraśniańskim. — Kilka słów o przesądach względem duchowieństwa. — O XVII wieku uwagi ze wspomnieniem o księżach jezuitach. — O poematach starożytnych z wojny chocimskiej Lipskiego. — Wojna kozacka Samuela Twardowskiego. — Latyczów na Podolu. — O Różanym stoku około Grodna, o cudownym Matki Boskiej obrazie i o Korsakach. — Krótka wiadomość o redempcjach czyli o wyswobodzeniu niewolników przez księży trynitarzy polskich. — Ziemia Dobrzyńska. — Mazowsze, Płock. — O Pomorzu. — Mazowsze, Warszawa. — O ogrodach w Polsce. — O poświęceniu się i pracach Józefa Załuskiego, biskupa kijowskiego, szczegółów trochę. — Szczęsny Czacki. — Wspomnienie o ś. p. Janie Nepomucenie

Chojeckim z dołączeniem jego testamentu. — Urywki z pisma o edukacji publicznej; wiadomość o Filipie Platerze. — Słowiańszczyzna i inne sofizmata. — Jeszcze słów kilka o demokracji].

1143. — Listki wichrem do Krakowa z Ukrainy przyniesione. Kraków 1900.

— Toż. Wyd. II, poprawione i powiększone. 2 tomy. Kraków 1901, s. 333 + 1 nl. i 190 + 1 nl.

[Treść: T. I.: Uczeni pisarze polscy. — Pius IX. — Biskupi. — Księża. — Osoby, z któremi łączyły mnie bliższe stosunki. — Osoby zajmujące wyższe stanowiska. — Krótkie wzmianki o niektórych osobach. — Obszerne artykuły o niektórych osobach. — Tetijów i Tetijowszczyzna. — Niewiasty staropolskie i współczesne, a także i o rozwodach. — Bibikow i Bezak. — Rosjanie katolicy. — Wspomnienie pośm. o metropolicie Szymonie Kozłowskim. — Zdanie ks. arcybis. Zygm. Felińskiego o ks. Wiktorze Ożarowskim. — List hr. Cecylji Działyńskiej do Eust. Helenjusza. — XX. Lubomirscy. — Steccy. — Wład. Chadzkiewiczowi odpowiedź. — Hr. Konst. Świdziński (wspomn. ks. Wacława kap.) — Konst. hr. Świdziński przez Eust. Iwanowskiego. — Pamiętniki. — O księdzu Marku wspomnienie. — Książęta Czartoryscy, ks. Adam Kazimierz, jenerał ziem podolskich. — Szczęsny Potocki, marszałek konfederacji targowickiej. — Stempkowski, regimentarz, wda kijowski i jego stryjeczni wnukowie. — Marszyccy. — Wspomnienie o Karolu Kaczkowskim, jenerał sztab-lekarzu wojsk polskich. — Pamiętniki Tadeusza Bobrowskiego, o nich uwagi i poprawione w nich omyłki. — Śpiew św. Franciszka Serafickiego].

— Listki z Ukrainy. Tom III-ci. Kraków 1902, s. 255 + 1 nl.

[Treść: Przedmowa. — Żytomierz. Ostatni sejmik r. 1792 d. 25 lutego. — Obywatele województwa kijowskiego w dniach ostatnich bytu Rzplitej. Ich potomkowie. — Łuck i Turzysk. — Krzemieniec. — Wspomnienia mego życia lat minionych. — Moje przygody. — umartwienia moralne i różne przykrości. — Moi koledzy szkolni. Szczegóły o rodzinach, których synowie byli ze mną w szkołach w Krzemieńcu od 1825 r. do 1830 r. — Bogumiła z Chojeckich 1-v. Tyszkiewicz 2-v. Abramowiczowa. — Kajetan Kraszewski, synowie Stanisław i Bogusław. — Życiorys Kajetana Kraszewskiego, napisany przez jego syna Bogusława. — Kajetan Kraszewski (z Gaz. Lwow. 1896). Spis dzieł Kajetana Kraszewskiego przez Bogusława Krasz. — Źródła do biografji Kajetana Kraszewskiego.— Życiorys Marji z Rulikowskich Kraszewskiej. — Stanisław Kraszewski. — List p. Rusockiej do p. Józefa Kępińskiego. — Chałaimgródek].

1144. — Młodzieńcze lata moje. W książce pod pseud. Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych. t. II (Kraków 1876), s. 417—479.

[Rok 1825 w Krzemieńcu. — Rok 1832, 1835, 1855].

1145. — Wspomnienia lat minionych. 2 tomy. Kraków 1876, s. 602 i 718.

[Treść. T. I.: Przedmowa. — O ucisku kościoła i zmianie ducha katolickiego po rozbiorze kraju, wpływem własnego rządu i swojego społeczeństwa. — Rok 1817. — Kilka szczegółów o lożach masońskich. — Korespondencje i portrety. — Antoni Pausza. — Feliks Charleński. — Henryk Niemierycz. — Rysy, wizerunki (portrety) niektórych osób znamienitszych, które już żyły w XIX wieku, z prowincyj południowych Polski, a szczególnie z województwa kijowskiego, i wspomnienia kilku rodzin. — Jan Waxman. — Czaccy. — Biskupi: Cieciszowski, Kanty Bożydar Podhorodeński, Dederko, Michał Piwnicki, Kłągiewicz, ks. Alojzy Osiński, ks. Wiktor Ożarowski. — O kolegjum i akademji w Połocku. — Kongregacja cystersko-kartusko-benedyktyńska w Litwie. — O cudami słynącym obrazie N. Marji Panny w Żyrowicach koło Słonima.

T. II.: Zaręba, por. kawal. nar. — Pamiętniki Stanisława Augusta. — Noty objawiające niektóre szczegóły z ostatniej dziejów polskich epoki. — Stanisław Zwierzchowski, podoficer wojsk

polskich roku 1831. — Tomasz Zan. — Andrzej Towiański. — O więzieniach roku 1838 z powodu związku Szymona Konarskiego, więźnia wygnańca Sawicza pamiętnik. — Kilka o wygnaniu syberyjskiem szczegółów. — Grozowie. — Kompromis braci Radawieckich. — Wspomnienia z prywatnego życia starego szlachcica. — Młodzieńcze lata moje. — Rok 1861-1863. — Kilka szczegółów z wewnętrznego życia. — Djoniza Poniatowska. — Rok 1872. — Rok 1874. — Przemówienie do ziomków o misji i przeznaczeniu Polski. — Pieśni, piosenki].

1146. — Wspomnienia mego życia. W książce pod pseud. Eu. Helenjusza: „Listki z Ukrainy" (Kraków 1902), t. III, s. 104—185.

1147. — Wspomnienia narodowe. Paryż 1861, s. XIV + 559.

[Treść: Od Wydawcy. — O Unji w Polsce. Przyczynki do rzeczy o Unji w Polsce: I. O patrjarchacie w Rosji. II. Weljamin Rudzki; Rafał Korsak; Kijów katolicki i kościoły w nim Latini Ritus. III. Metropolici całej Rusi. IV. Kilka szczegółów z wojen kozackich dotyczących się Unji św. V. O biskupach kijowskich Latini Ritus tudzież o dekanatach djecezji kijowskiej. VI. Synod zamojski roku 1720. VII. Ostatnie czasy Unji; Pamiętnik bezimiennego; Pieśń bazyljańska w Rzymie. VIII. Źródła do historji Unji. — O zgromadzeniu XX. bazyljanów w Humaniu. — Szczęsny Potocki. — Wzmianka historyczna o panu Andrzeju Dubrawskim. Niewola panów konfederatów barskich. — Kronika syberyjska. — Wędrówka po rozlicznych miejscach Polski i Litwy w r. 1857. — Mikołaj Adam Sieniawski. hetman w. koronny, kasztelan krakowski].

1148. — Wspomnienia polskich czasów dawnych i późniejszych. 2 tomy. Lwów 1894, s. 462 i 432.

[Treść: T. I.: Zakony w Rzplitej, święci, błogosławieni i męczennicy. — Znakomici jezuici. — Mężowie stanu, ludzie świeccy, cnotami i pobożnością słynący. — Świątobliwe, cnót pełne polskie niewiasty w zakonie i w stanie świeckim żyjące. — Urywek z kroniki XVII-go wieku jednego z księży klasztorów Bożego Ciała na Kazimierzu w Krakowie, znaleziony w rękopisie. — Pamiętniki OO. bazyljanów: o. Jonasza Sołtanowskiego i o. Eljasza Andruszkiewicza, najżarliwszych wyznawców Unji świętej. — Dawna djecezja kijowska i późniejsze na Ukrainie kościoły. — Księga klasztorna XX. Kapucynów winnickich.

T. II.: O sześcioletniem wygnaniu od roku 1767-1773 do Kaługi porwanych senatorów polskich. — Polski dni nieszczęśliwe w latach 1793-1794, później w r. 1832-1835 i następnych. — Notaty ks. prałata Jakobielskiego, członka kolegjum rzymsko-katolickiego w Petersburgu. — Więźniowie i wygnańce r. 1848. — Prywatne dzieje południowych Polski prowincyj, szczególnie Ukrainy nowszych czasów. — Ostaszewski Eljasz. — Michał Czajkowski, Sadyk basza. — Wacław Rzewuski, emir].

1149. — Z papierów Eligiego Piotrowskiego, prezesa sądu głównego wołyńskiego, i Józefa Zaleskiego. W książce pod pseud. Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. I, s. 166—262.

1150. **Iz wospominanij** o Podolskoj gubiernji s 1817-26 gg. Nowoje wremia 1868, nr. 224, 225 i 230.

1151. **Jabłonowski Grzymała Ludwik.** Złote czasy i wywczasy. Pamiętnik szlachcica XIX wieku. Z przedmową Stanisława Wasylewskiego. (Gawędy o dawnym obyczaju, II). Lwów 1920, s. XI + + 243 + 1 nl.

1152. **[Jackowski Ignacy].** Powieść z czasu mojego, czyli przygody litewskie. Londyn 1854. — Toż. Wyd. II. Poznań 1858, s. 315 + 3 nl.

[Opisuje stosunki w Nowogródzkiem w pocz. XIX w. Zob. Korotyński Wład.: „Powieść z czasu mojego", Kraj 1895, nr. 17—21, gdzie autorstwo pamiętnika przypisano Stan. Rejtanowi, oraz wyjaśnienie Włodz. Mackiewicza: „O

Ignacym Jackowskim", tamże, nr. 22]. Rec.: Dzien. liter. 1857, s. 1207, 1216 i 1231; Przegląd pozn. 1854, I, 383—394.

1153. **James J. F.** Journal of a Tour in Germany, Sweden, Russia, Poland during the years 1813 and 1814. London 1816, 4°, 2 tabl.
— Toż. Wyd. II. 2 Vol. London 1817, s. 454 i 435 z ryc.
— Toż. Wyd. III. London 1819.
[W t. II.: Kiev. Volhynia, Gallicia].

1154. **Jankowski Placyd ks.** [John of Dycalp.] Kilka wspomnień uniwersyteckich. Wilno 1847.
— Toż. Wyd. nowe, dopełnione. Wilno 1854, s. 192.

1155. — Krynice ze wspomnień i gawęd ze sobą samym autora dawnego autoramentu. Wilno 1853, s. 228.

1156. — Wspomnienia szkolne i uniwersyteckie. (Urywek z pamiętnika pisanego dla własnych dzieci 1836 r.). Kłosy 1884, I. s. 275, 295 i 316.
[Szkoły świsłockie i brzeskie, Główne seminarjum wileńskie].

1157. **Jaszowski Stanisław.** Zabawy literackie. W wyd.: „Dniestrzanka" (Lwów 1841), s. 171—6.
[Wspomnienia z życia uniw. we Lwowie z r. 1819].

1158. **Jaworski Jakób.** Przypomnienia ukraińskie, czyli wiara ludu w swą przyszłość. Paryż 1846.
[Zob.: Jan Stekint „Pierwsze brzaski chłopomanji u nas". Kłosy 1886, t. I, s. 253 i 268].

1159. **Jelski Ludwik.** Marsze i działania korpusu polskiego w kampanji moskiewskiej 1812. Od Mohilewa aż do końca zaczepnej wojny. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 29—82.

1160. **Jermołow Aleksiej** Pietrowicz. Zapiski... o wojnie 1812 goda. (Izdał kn. Piotr Dołgorukow). Londres-Bruxelles 1863, s. 1 nl.+ + 219 + IV.

1161. **Jezierska Wirginja.** Z życia dworów i zamków na kresach, 1828-1844. Z autografu franc. przetł. i wydał dr. Leon Białkowski. Poznań 1924, s. 104 + 8 nl.
[Ze Słuczyzny i z Wołynia].

1162. **Johnson John.** Journey from India to England, through Persia, Georgia, Russia, Poland, 1817. London 1818, 4°, z tabl. kolor.
— Voyage de l'Inde en Angleterre par la Perse, la Georgie, la Russie, la Pologne et la Prusse. 2 tomy. Paris 1819.

1163. **Johnston Robert.** Travels trough part of the Russ. Empire a the Country of Poland. London 1815, 4°.
— Toż. Wyd. II. New Jork 1816, 4°.

1164. **Jourdan Maréchal.** Mémoires militaires du... (Guerre d'Espagne), écrits par lui-même, publiées d'après la manuscrit original per le vicomte de Grouchy. Paris 1904.
Rec.: A. R. Bibl. warsz. 1904, IV, 173—176.

1165. **Jundziłł Stanisław** ks. prof. uniw. wileń. Pamiętniki. Wydał dr. Ant. M. Kurpiel. Odb. z t. XIII „Arch. dla hist. ośw. i lit. w Polsce". Kraków 1905, s. 147.
Rec.: L. Janowski. Kwart. hist. 1909, s. 182—7.

1166. — Urywek pamiętnika p. t.: „Zbiór ułamkowych wiadomości" etc., w książce L. Janowskiego: „W promieniach Wilna i Krzemieńca" (Wilno 1923), s. 51—5.

1167. — Zbiór ułamkowych wiadomości o osobach i zakładach naukowych w dawniejszym i obec-

nym 1829) stanie Wileńskiego Uniwersytetu przez... w tymże uniwersytecie zasłużonego profesora. W „Piśmie zbiorowem Wileńskiem na rok 1859" (Wilno 1859), s. 132—150 i 117 (bis) — 132 (bis).

1168. **Jurkowski Aleksander.** Wstęp do dzieła: Historja Towarzystwa Jezusowego czyli Zakonu Jezuitów od założenia jego do naszych czasów, z najlepszych źródeł zebrana i ułożona krytycznie. Pamiętnik naukowo-literacki (Wilno 1850), z. VI, s. 152—160.

[Przy końcu garść wspomnień o pobycie autora w szkołach jezuitów w Połocku].

1169. **K. Paulina.** Wspomnienia Gruzji. Z opowiadań osoby, która tam podróż w roku 1830 odbyła. W noworoczn. „Niezapominajki", rok II (Warszawa 1839), s. 61—79.

1170. **K. C.** Cesarzewicz arrakański. Wspomnienie z r. 1815. Dzien. liter. 1859, t. II, s. 803 i 814.

1171. **Kaczkowski Karol.** Dziennik podróży do Krymu odbytej w roku 1825. 4 tomy. Warszawa 1829, s. IV + 110, s. 167 + 3 tabl. śmierteln. w Odesie, s. 170, s. 154.

1172. — O szkole Krzemienieckiej i o jej fundatorze Tadeuszu Czackim, także o innych rzeczach, dotkniętych listem Petronjusza Tetery, umieszczonym w N. 76 Tygodnika Petersburskiego roku 1845. (List do J. I. Kraszewskiego). Gwiazda (kijow.), t. II, (1847), s. 72—147.

1173. — Wspomnienia o Krzemieńcu. (List do Szymona Konopackiego). Gwiazda (kijow.), t. III (1848), s. 253—307.

Przypisy do powyższego [dwa listy, z nich jeden od Szym. Konopackiego], tamże, s. 307—316.

1174. — 1808-1831. Wspomnienia z papierów pozostałych po ś. p.... generał sztab-lekarzu wojsk polskich ułożył Tadeusz Oksza-Orzechowski. 2 tomy. Lwów 1876, s. XXXVIII + 261 + 1 nl. i 282.

[Przy końcu t. II, s. 243—282 „Życiorys Karola Kaczkowskiego" przez Tadeusza Okszę-Orzechowskiego].

— zob. Konopacki Szymon.

1175. **Kaczkowski Stanisław.** Pamiętniki z urzędowania mojego w izbie poselskiej kongresowego Królestwa polskiego od 1825-1831. W wyd.: „Dzieła... posła sieradzkiego" (Kraków 1883), t. II.

1176. **Kaleński Jędrzej.** Silva rerum. W art. Al. Janowskiego: „Pożółkłe kartki". Kalendarz Kijowski L. Idzikowskiego na rok 1912, s. 67—70.

[Z pow. radomyskiego na Polesiu Kijowskiem z pocz. XIX w.].

1177. **Kallasz W. W.** Dwienadcatyj god w wospominanjach i pierepiskie uczastnikow. Moskwa 1912, s. 279 + 1 nl.

1178. **Kamieński Mieczyslas.** Souvenir de voyage et de guerre. Paris 1861, 16°.

1179. **Kamiński Odrowąż Antoni.** Wyjątki z pamiętnika o r. 1812 na Litwie. W art. dra Józefa Bielińskiego (Szeligi): „A. O. K." Kłosy 1886, I, 36, 52, 76.

1180. **Kantecki Klemens.** Dwaj Krzemieńczanie. Wizerunki literackie. 2 t. I. Alojzy Feliński. II. Józef Korzeniowski. Lwów 1879, s. 8 nl. + 157 i 158—339.

[W zakończeniu dziennik wizyt. Korzeniowskiego z r. 1849: Płock, Lipno, Pułtusk, Łomża, Suwałki i Marjampol].

1181. — Józef Korzeniowski. Przew. nauk. i lit. 1879, s. 21—45, 118—44 i 218—50.

[Na podstawie urywku autobiogr., listów i t. d.].

1182. **Karczewski J.** Wyjątek z pamiętników: rok 1812 w Oszmiańskiem. W monogr. Cz. Jankowskiego: „Powiat Oszmiański", t. I, s. 32—43 i 48—50.

1183. **Karśnicki hrabia Antoni.** Przypomnienia wojenne z roku 1796 i 1797 nad Renem. Lwów 1836, s. 51 + 1 nl.

[Wierszem].

1184. **Kartka z pamiętników nieznajomego** z r. 1812. Podał do druku Fr. Rawita-Gawroński. Litwa i Ruś 1812, t. II, z. II—III, s. 165—169.

1185. **Kępieński Krzywosąd Mieczysław.** Stanisław hr. Wodzicki, prezes senatu b. Rzeczypospolitej Krakowskiej. (Przyczynek do dziejów Krakowa, 1815—1830). Bibl. warsz. 1883, t. IV, s. 1, 209 i 388[1884, t. I, s. 232; t. II. s. 38.

[Na podstawie notat St. hr. W.].

1186. **Kiciński hr. Bruno.** Listy... do Antoniny Cieciszowskiej, pisane z Petersburga w roku 1817. Wydał dr. Bolesław Erzepki. Odb. z Dzien. Pozn. Poznań 1896, s. 67.

— zob. Dmochowski F. S.

1187. **Kicka Zofja z Matuszewiczów.** Ze zwierzeń dziewczęcych. Pamiętnik... 1796-1822, (z 4 portr.) ogłosiła Teresa z Potockich Wodzicka. Przegląd polski 1910, t. I, s. 1—20, 189—210 i 292—305; t III, s. 298—325; t. IV, s. 154—177 i 316—345.

— Toż. Odb. Kraków 1910, s. 143.

1188. **Kicki Ludwik,** jenerał wojsk polskich. (1791-1831). Przez Ludwika Nabielaka. Poznań 1878, s. 45.

[Przeważnie na podstawie listów L. K. do rodziny; sam L. K. od 1807 służył w wojsku polskiem].

1189 **Kiersnowski Nikodem.** Nowogródek w początkach XIX w. W książce E. Pawłowicza: „Nowogródek w XIX wieku" (Lwów 1902), s. 9—18.

1190. — Urywki ze wspomnień nowogródzkiego szlachcica. Opracował Kajetan Kraszewski. Przegląd powsz. 1893.

— Toż. Odb. Kraków 1893, s. 34.

1191. — Ustęp z pamiętnika, dotyczący Nowogródka i Adama Mickiewicza. W dod. do „Wspomnień" E. Pawłowicza (Lwów 1887), s. 418—422.

1192. **Kierzkowski Filip.** Pamiętniki. Poznań 1866, s. 125.

[Doprowadzone do r. 1815].

— Toż. Wyd. II. Warszawa 1903, s. 241.

Rec.: T. Korzon. Książka 1904, nr. 7; A. Rembowski. Bibl. warsz. 1904, III, 174—9.

1193. **Kilka wspomnień** z czasów Uniwersytetu Wileńskiego. Pamiętnik naukowo-literacki (Wilno 1849), z. III, s. 25—58; z. IV, s. 1—37.

[Forma powieściowa].

1194. **Kilka wspomnień** z czasów b. Wszechnicy Wileńskiej. Ruch muz. 1859, nr. 5.

1195. **Kirkor Adam Honory** [Sobarri.] Obrazki litewskie. Ze wspomnień tułacza. Tyg. wielkopolski II (1872), s. 572, 584, 599, 611, 623, 635, 647, 659, 672, 682; III (1873), s. 136, 147.

— Toż. Odb. Poznań 1874, s. 215.

Klimaszewski Hip. zob. Kraszewski J. I., Mironowski A.

1196. **Kniaziewicz Karol.** Listy... do Dąbrowskiego. Ogosił W. M. Kozowski. Kwart. hist. 1899, s. 521—537.

[16 listów z lat 1799—1801].

1197. — Listy... do Kościuszki. Ogłosił Wł. M. Kozłowski. Kwart. hist. 1899, s. 776—784.

[7 listów z lat 1799—1800].

1198. **Kołaczkowski Klemens** jenerał. Wpomnienia. 5 tomów. Księga I. Od roku 1793 do 1813. (Z siedmiu rycinami w tekście). Kraków 1898, s. 168.

Księga II. Od roku 1813 do 1820 (Z dziesięciu rycinami w tekście). Kraków 1899, s. 171.

Księga III. Od roku 1820 do 1830. [Z dwiema ryc. w tekście]. Kraków 1900, s. 128.

Księga IV. Od 29 listopada 1830 r. do końca lipca 1831 r. Z czternastu rycinami w tekście. Kraków 1901, s. 196.

Księga V. Od końca lipca do 22 listopada 1831 roku. Kraków 1901, s. 157.

Rec.: J. Bojasiński. Kwart. hist. 1903, s. 458—466; A. Rembowski. Bibl. warsz. 1901, IV, 167—171; tamże, 1902, IV, 152.

1199. — Henryk Dąbrowski, twórca legjonów polskich we Włoszech, 1755-1818. Wspomnienia historyczne. Z francuskiego rękopisu przełożył *** Kraków 1901.

Rec.: J. F. Gajsler. Książka 1901, nr. 5.

1200. **Kołłątaj Hugo** ks. Dziennik... [od 17.XI. 1802 do 22.III. 1803]. Ogłosił ks. J. Polkowski. Przew. nauk. i lit. 1882, s. 464—80 i 566—76.

1201. — Korespondencja listowna z Tadeuszem Czackim, przedsięwzięta w celu urządzenia instytutów naukowych i pomnożenia oświecenia publicznego w gubernjach Wołyńskiej, Podolskiej i Kijowskiej. Z rękopismu wydał F. Kojsiewicz. Tomów IV. Kraków 1844, s. 394, 442, 399 i 300.

1202. **Kołzakow K. P.** Kniaginia Żaneta Antonówna Łowicz, supruga cesarewicza Konstantina Pawłowicza. Russkaja starina 1873, t. VIII, s. 398—400.

1203. — Wospominanja o prebywanji russkich w Polszie i o rewolucji w Warszawie, 1815-1830 gg. Russkaja starina 1873, t. VII, s. 423—455, 587—612.

— Toż. Odb. S.-Pietierburg 1873.

1204. **Komorowski Ignacy A.** Wspomnienia podchorążego z czasów W. X. Konstantego. Przedruk z Gońca. Lwów 1863, 4°, s. 8 nl. + 53 + 1 nl.

— Toż. [Wyd. II]. (Bibl. dzieł wybor., nr. 135). Warszawa 1900, s. 119 z 8 ryc.

1205. — Opowiadanie pułkownika J. K. Spisał... Dzien. liter. 1870, nr. 21—22.

[Z r. 1809].

1206. **Konopacki Szymon.** Karol Kaczkowski i jego sługa. Gwiazda (Kijów), t. IV (1849), s. 185—190.

[O czasach licealnych w Krzemieńcu].

1207. — List do redakcji. Ławrynowce 28 lutego 1857 r. Bibl. warsz. 1857, t. II, s. 298—9.

[Wspomnienie o pobycie L. Kropińskiego w Krzemieńcu w r. 1822].

1208. — Pamiętniki [z lat 1790--1816] z przedmową J. A. Święcickiego. 2 tomy. (Bibl. dzieł wybor., nr. 89 i 91). Warszawa 1899, s. 157 i 152.

1209. — Moja druga młodość. Z niewydanych pamiętników (1816--1826). 2 tomy. Bibl. dzieł wybor., nr. 130 i 131. Warszawa 1900, s. 156 i 160.

— zob. Kaczkowski Karol.

1210. **Konstanty w. ks.** Pierepiska s grafom A. Ch. Benkendorfom (1826-1831). Podlinniki i pierewody s predisłowiem izdatiela. Russkij archiw 1884, t. III, s. 245; 1885, t. I, s. 20.

1211. — Imperator Nikołaj I i Cesarewicz Konst. Pawłowicz w 1830-1831 g. (Iz pierepiski Nikołaja I i Cesarewicza Konstantina Pawłowicza s 14 janwaria 1830 g. po 15 ijunia 1831 goda). Soobszcz. W. Timoszczuk. Russkaja starina 1911, t. II, s. 376—391; t. IV, s. 128—145 i 599—613.

1212. — Iz pierepiski Cesarewicza K. P. s gienierał-adjutantom Sipiaginym. Soobszcził N. K. Szildier. Russkij wiestnik 1890, z. 12, s. 355—363.

[Listy z Warszawy z roku 1816].

1213. — Cesarewicz K. P. w Warszawie w 1816—28 gg. Russkaja starina 1882, t. XXXIV, s. 258—75.

1214. — Piśma wielikago kniazia K. P. Fieodoru Opoczininu o chudożnikie Orłowskom 1816 g. Russkaja starina 1901, t. V, s. 634.

1215. — Cesarewicz K. P. po powodu politiczeskoj błagonadieżnosti grafa Walewskago. (Wskrytoje piśmo hr. Aleksandra Walewskago kamer-junkieru Koźmianu (19) awgusta 1830 g.). Russkaja starina 1883, t. XL, s. 661—2.

1216. — Cesarewicz K. kak obrazowatiel polskoj armji. Piśmo cesarewicza K. gen.-adj. baronu Dibiczu 22-go fewralia 1826 g. Russkaja starina 1883, t. XL, s. 660.

Kopeć Józef zob. Siemieński L.

1217. **Kopysskij P.** Putiewyja zapiski w projezd Polszi 1815 r. S.-Pietierburg 1817.

1218. **Korotyński Wł.** Mistrze kart i kielicha. Urywek z pamiętników Ex- Bamboszera. Podał do druku... Wędr. 1905, t. I, s. 130, 146, 175 i 227.

1219. **Kościuszko Tadeusz.** Listy nieznane... (1814-1817). Ogłosił dr. Wład. Zahorski. Rocznik Tow. Przyj. Nauk w Wilnie 1910, s. 49—93; tamże, 1911—1914, s. 233—7.

[39 listów do Józ. hr. Sierakowskiego; dod. 1 list do tegoż].

1219-a. — Dwa piśma gien. Kostiuszko impieratoru Aleksandru I, 13-go ijunia 1815 g. Russkaja starina 1882, t. XXXIV, s. 245—7 i 248—50.

1219b. — Piśmo gienierała Kostiuszko impieratoru Aleksandru I, 9 aprielia 1814 g. Russkaja starina 1882, t. XXXIV, s. 242—3 i 247—8.

[Por.: Piśmo impieratora Aleksandra I gienierału Kostiuszko, 3 maja 1814 g. Russkaja Starina 1882, t. XXXIV, s. 243 i 248].

1219c. — Listy do przyjaciół amerykańskich i in. Ogłosił A. Skałkowski. Przegl. hist., serja II, t. 6 (1926-7), s. 86—106.

1220. **Kosiński Amilkar** we Włoszech 1795—1803 r. Zbiór materjałów do historji Legjonów polskich we Włoszech. Z portretem i planem Mantui. Poznań 1877, s. 7 nl. + 448.

[Zob.: Mosbach August dr. Słówko o dziełku „Amilkar Kosiński we Włoszech 1795—1803". Napisał... Wrocław 1877, s. 78.

Por.: B. M. Co zawiera broszura zatytułowana: Słówko o dziełku: „Amilkar Kosiński we Włoszech 1795-1803". Napisał dr. August Mosbach. Ruch liter. 1877, t. II, s. 362].

1221. — Pamiętnik o Legjonach polskich we Włoszech. Wydał z rękopisu i przypisami oraz przedmową zaopatrzył A. M. Skałkowski. (Bibl. hist.-wojskowa, t. II). Warszawa 1922, 16°, s. VII + 82.

1222. — Uwagi nad pismem, w tygodniku polskim „Wanda", zamieszczonem, pod napisem: Wspomnienia legjonów Polskich. Mrówka pozn. 1821, t. I, s. 170—181 i 284—298.

1223. — Zbiór korrespondencji... z lat 1815-20, tyczącej się formacji siły zbrojnej narodowej w W. X. Poznańskiem oraz stosunku W. Xięstwa do Monarchji Pruskiej. Poznań 1861, s. 4 nl. + XII + 178.

1224. — Z papierów kancelarji polowej generała... W zbiorze A. M. Skałkowskiego: „O cześć imienia polskiego" (Lwów 1908), s. 119—168.

[Treść: „Journal od dnia 1 stycznia do 14 lutego 1807 r. i dalszy ciąg journalu od dnia 24 lutego począwszy" (s. 134—142); Korespondencje gen. K. z lat 1806-8 z Poniatowskim, Dąbrowskim, Fiszerem i in.].

1225. **Kowalski Franciszek.** Pamiętniki (1825). Odessa. — Adam Mickiewicz i Puszkin. — Podróż z Umania do Odessy. Bibl. warsz. 1857, t. IV, s. 347—381.

[Dod.: List do redakcji. Bibl. warsz. 1858, t. IV s. 254—5, wyjaśniający powód błędnego wzmiankowania w ustępie z pamiętników o wspólnym pobycie Mickiewicza i Puszkina w Odesie].

1226. — Pamiętniki (1823). Święto Cerery w Mińkowcach d. 15 sierpnia. Bibl. warsz. 1857, t. IV, s. 623—632.

1227. — Wspomnienia. 2 tomy. Kijów 1859, s. 243 i 289.

Rec.: Dzien. liter. 1859, s. 826, 837 i 849.

— Toż. (1819-1823). Wyd. II, zaopatrzone wstępem, życiorysem i portretem autora oraz przypisami przez Henryka Ułaszyna. Kijów 1912, s. XXII + 419.

1228. **Kozieradzki Aleksander.** Wyjątki z pamiętnika. W książce Eu. Helenjusza: „Listki z Ukrainy". (Kraków 1902), t. III, s. 58—66, 76—103 i 199—200.

[Z Wołynia i ze szkół krzemienieckich].

1229. **Kozłowski.** Historja 1-go potem 9-go Pułku Wielkiego Księstwa Warszawskiego, napisana przez... kapitana grenadjerów tegoż pułku, a później kapitana inwalidów. Poznań 1887, s. 178.

1230. **Koźmian Andrzej Edward.** Ludwik Osiński. Ustęp ze wspomnień jednego z żyjących autorów. (Oddruk z Przegl. pozn. 1858). Bez m. dr. i r., s. 24.

1231. — Niemcewicz w społeczeństwie warszawskiem. (Ustęp ze wspomnień jednego z żyjących autorów). Przegląd pozn. 1857, t. I, s. 152—163.

[Treść: I. Ludwik Osiński, s. 1—22. II. Dwie siostry: Marja z ks. Czartoryskich Wirtemberska i Zofja Zamojska, s.: 23—27].

1232. — Wizerunki osób społeczeństwa warszawskiego z czasów Królestwa Kongresowego (Ustęp ze wspomnień jednego z żyjących autorów). Przegląd pozn. 1857, t. II, s. 1—27.

1233. — Wspomnienia... 2 tomy. Poznań 1867, s. 418 i 465.

[Od urodz. 1804 r. do złożenia dyktatury przez jen. Chłopickiego w r. 1831].

1233a. — Z nad Bystrzycy. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1856, nr. 14—18.

[Wspomnienia o ojcu, Kajetanie K.].

— zob. nr. 692.

1234. **Koźmian Kajetan.** Pamiętniki. Tom trzeci, obejmujący epokę Królestwa Kongresowego od r. 1815 do 29 list. 1830 r., wspomnienia 1830 r. oraz niektóre wspomnienia z lat późniejszych, z dwoma portretami. Kraków 1865, s. VIII t. 626.

[Por.: Kajetan Koźmian i jego pamiętniki. Kilka uwag współczesnego świadka. Dzien. liter. 1869, nr. 35 — 36].

— zob. Dmochowski F. S., Koźmian A. E., Wężyk Franciszek.

1235. **Kożuchowski Nemezy.** W. ks. Konstanty, Pozzo di Borgo i Monitor. [Wspomnienie z r. 1827]. Kronika emigracji polskiej 1837, t. VI, s. 392.

1236. **Krasicki hr. Ignacy.** Ze wspomnień 1809 roku. Wyd. A. K. Przew. nauk. i lit. 1909, s. 932—960.

— Toż. W zbiorze A. Krechowieckiego: „Prawdy i bajki" (Warszawa 1911), s. 318—372.

1237. **Krasiński Adam.** Godzina moralności. Dzien. warsz. 1853, nr. 171—3.

[Opowiadanie na tle wspomnień ze szkół lubelskich z przed r. 1830. Zob. uzupełn. (p. Jul. Bartoszewicza?) w nr. 190].

1238. **Krasiński hr. Józef.** Doświadczenia hypnotyczne z pierwszej ćwierci naszego wieku. Z pamiętników... Przegląd polski 1888, t. III, s. 346—377 i 546—559.

1239. — Pamiętniki od r. 1790—1831, skrócone przez dra F. Reuttowicza. Poznań 1877, s. VIII + 235.

1240. — Ze wspomnień (1783—1841). Bibl. warsz. 1912, t. II, s. 409 — 448; t. III, s. 46 — 85, 209—242, 409—433.

1241. — W pierwszych latach Królestwa Kongresowego. (Ze wspomnień...). Bibl. warsz. 1913, t. II, s. 41—67.

1242. — Z pamiętników. Uroczystości dworskie w czasie koronacji cesarza Mikołaja. Przegląd powsz. 1887, t. 15, s. 410.

1243. **Krasiński Teodor.** Dziennik... ucznia uniwersytetu Wileńskiego w 1816-1818 r. Ogłosił H. Mościcki. Rocznik Tow. Przyj. Nauk. w Wilnie, t. IV (1910), s. 100 — 117.

— Toż. W zbiorze H. Mościckiego: „Z filareckiego świata" (Warszawa 1924), s. 29—71.

1244. **Kraszewski Kajetan.** Homagjum w Królewcu. R. 1798. Opowiadanie z relacji współczesnej. Bibl. warsz. 1887, t. IV, s. 1 — 12.

1245. — Od szkolnej ławy. Opowiadanie z lat 1798-1813. Bibl. warsz. 1880, t. I, s. 349—382; t. II, s. 49—76, 208—235, 401—428; t. III, s. 32—60.

— Toż. Odb. Warszawa 1880, s. 186.

[Opow. powieściowe na tle wspomnień Antoniego Kuleszy, wych. kollegjum pijar. w Lubie zowie].

1246. — O Franciszku Karpińskim. Kłosy 1880, II, s. 300.

[Wspomnienia z okolic Świsłoczy i Łyskowa].

1247. — Wspomnienie o ś. p. chorążym Kraszewskim. Kłosy 1887, I, s. 323.

1248. — Z depeszą. Opowiadanie starego kapitana. Bibl. warsz. 1890, t. I, s. 28—40.

[Na podstawie opowieści kap. Sobolewskiego o przygodach w Hiszpanji za czasów Napoleona].

1249. **Kratochwil Emanuel.** Dar-

stellungen aus dem Königreiche Galizien, insbesondere der Karpathen im Sandecer Kreise. B. m. dr. i r. [Wien 1820], folio z 10 kolor. litogr.

1250. **Krestowskij W. W.** Wojennaja żiźń w Warszawie s. 1815 po 1831 g. Russkij Wiestnik 1876, z. 1.

Kropiński Ludwik zob. Cieszkowski H., Czacki T., Konopacki S.

Kruszyński Jan zob. Dmochowski F. S.

1251. **Krysiński Ildefons** dr. Odpowiedź Wolickim ojcu i synowi. Wspomnienia z seymu 1820 r. Dod. nadzw. do nr. 32 Nowej Polski 1831 r.

1252. **Krzemieniec.** (Wyjątek z pamiętników domowych). Gaz. warsz. 1861, nr. 26 i 27.
[Wspomnienia o liceum].

1253. **Kudriawcewa Sofia.** Zapiski.. doczeri korola Stanisława Poniatowskago. Soobszcz. iz bumag D. A. Troszczinskago S. C. Łopackaja, 1784—1829 gg. Russk. star. 1882, t. 36, s. 119 — 130.

1254. **Kunasiewicz Stanisław.** Lwów w roku 1809. Ustąpienie Austrjaków. Zajęcie miasta przez siedmnastu żołnierzy polskich. Moskiewskie rządy. Opowieść dziejowa spisana na podstawie pamiętnika naocznego świadka, gazet, notatek i dokumentów. Lwów 1890, s. 187.

1255. **Kurpiński Karol.** Wspomnienia... w podróży r. 1823. Wydał i uwagami opatrzył dr. Zdzisław Jachimecki Lwów 1911, s. 125.

1256. **Kuryłowicz Józef.** Wspomnienia. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. II, s. 341—417.
[Z pow. berdyczowskiego].

1257. **Langeron général.** Memoires. Campagnes de 1812, 1813, 1814. Publiées par L. F. F. Paris 1903.

1258. **Laugier A.** (kapitan z Florencji. Gl'Italiani in Russia, memorie d'un Ufiziale italiano per servire alla storia della Russia, della Polonia e dell'Italia nel 1812. 4 tomy. Firenze 1826-28 z 3 mapami układu L. Chodźki.

Laveaux hr. Ludwik de. Pamiętniki... wydał z rękopismu L. D. L. Kraków 1879 s. VIII + 344.
[Z końca XVIII-go i pierwszej połowy XIX-go w.: o Lubelskiem, Żywieckiem i Krakowie].

1260. **Lelewel Joachim.** Adam Czarnocki. Dzien. liter. 1859, t. II, s. 941.
[„Pomnienia"].

1261. — Korespondencja z Tytusem hr. Działyńskim. Wydał dr. Z. Celichowski. Poznań 1884, s. 85.

1262. — Korespondencja z Karolem Sienkiewiczem. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1870-1872. (Poznań 1872), s. 460—568.

1263. — Listy... Oddział pierwszy. Listy do rodzeństwa pisane. 2 tomy. Poznań 1878-9, s. XXXV + 3 nl. + 495 i 481.

1264. — Listy do Tadeusza Bułharyna. Podał Stanisław Ptaszycki. Kal. petersb. „Gwiazda" na r. 1881, s. 63—73.
[10 listów z lat 1822—1830, druk. również w przekładzie ros. w Russk. Starinie].

1265. — Listy... do Leonarda Chodźki. Album Muzeum Narodowego w Rapperswyllu. Rok 1876 (Lwów 1876), s. 553—575.
[13 listów z lat 1828—1833].

1266. — Listy do Ernesta G. Grodka, prof. klas. literatury w Wilnie. Podał dr. Z. Węclewski. Przew. nauk. i lit. 1876, s. 236—50, 368—77 i 571—6.

1267. — Listy z r. 1833. W dod do Sprawozdania z zarz. Muzeum Nar. Pol. w Rapperswilu za rok 1906 (Paryż 1907), s. 61—98.
[Ogółem 13 sztuk.].

1268. — Nieznana korespondencja... z Malewskim. Ogłosił Wład. Mickiewicz. Echo polskie (mosk.) 1916, nr. 14, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 51.
[Z lat 1827—1830].

1269. — Nowosilcow w Wilnie w roku szkolnym 182¾. Dołączona nota o kuratorji Nowosilcowa podana na ręce generała Rosen przez Onacewicza. Warszawa 1831, s. 120.

1270. — Przygody w poszukiwaniach i badaniu rzeczy narodowych polskich. Poznań 1858, s. 100.

1271.—Urywek z listu... do Antoniny Machczyńskiej. W art. A. Pługa p. t.: „Antonina Machczyńska", Wędr. 1899, t. I, s. 485.
[Bruksela 13 września 1859 r., z ustępem wierszowanym].

1272. — Lelewel Joachim, kak kritik „Istorji Gosudarstwa Rossijskago", socz. N. M. Karamzina. Pierepiska s Fadiejem Wen. Bułgarinym, 1822-30 gg. Podlinnyja pisma. Soobszcz . T. A. Sosnowskij. Pierew. i primiecz. S. L. Ptaszyckago. Russkaja Starina 1878, t. XXII, s. 633—56; t. XXIII, s. 75J98. Błędy wskaz.: 1878, t. XXIII, s. 10.

— zob.: Bułharyn Tadeusz, Dechamps ks., Düringsfeld Ida, Grodek E. G., Gumiński Polikarp, Hoffmanowa Klementyna, Le Hardy de Beaulieu Eugene, Lelewel Prot, Merzbach Henryk, Miłkowski Zygmunt, Odyniec A. E., Skrodzki Eugenjusz, Woźnicki Kaz.

1273. **Lelewel Prot.** Przeprawy wojenne r. 1812-go w listach do brata Joachima. Ogłosił X. Mościcki w zbiorze: „Pod berłem carów" (Warszawa 1924), s. 48 — 76.

1274. — Wspomnienia moje o działaniach wojennych korpusu pod dowództwem generała Jana Henryka Dąbrowskiego 1813 roku. Bibl. warsz. 1878, t. I, s. 96—109 i 231—224.
— Toż. Warszawa 1878, s. 27.

1275. — Listy do brata Joachima. Podał Henryk Mościcki w art. „Z dziejów wojny r. 1812-go". Tyg. ill. 1921, t. II, s. 731, 762, 779, 795, 814 i 829.

1276. **Lewald August.** Gesammelte Schriften. Ein Menschenleben. 12 tomów. Leipzig 1844.
[Liczne wspomnienia z Polski z r. 1814: Warszawa, Natolin i t. d. — o charakterze nawpół beletrystycznym: głównie t. II].

1277. [**Lewkowicz,** chirurg pułku gwardji litewsk.]. Przyczynek do dziejów wojennych 1812 roku. Dzien. liter. 1866, nr. 52.
[Z notatek... Wykaz zabitych i rannych oficerów polskich 1812].

1278. **Lewocka Katarzyna z Lipińskich.** Urywek z moich pamiętników (z 1 drzewor. rys. Tegazzo). Kółko domowe 1861, za m. grudzień, s. 257—260.

[Wspomnienie z r. 1821 o odwiedzinach Jul. Niemcewicza w Wilanowie].

1279. — Ze wspomnień. Kron. rodz. 1890, s. 165.
[Rok 1821 w Wilanowie].

1280. **Ligne Princesse de.** Souvenirs de la... Née Princesse Lubomirska. 1815-1850. Pages détachées de ses cahiers et publiés par la Princesse Ch. de Ligne. 2-de édition. Bruxelles et Paris, Librairie Nationale d'Art et d'Histoire G. van Oest et C-ie éditeurs. 1923, s. 405 + 3 nl. z 15 ryc.
[Ur. 1815 r. córka hr. Henryka L. z Przeworska, zaśl. 1836 ks. Karola de L. ambasadora belgijskiego w Paryżu].

1281. **[Linde Bogumił].** Listy do... wydał dr. K. J. Petelenz. Spraw. dyr. c. k. gimn. św. Jacka w Krakowie za r. szk. 1885 i 1888.

1282. **Lipiński Tymoteusz.** Zapiski z lat 1825-1831, do druku przygotował i przypiskami objaśnił Kazimierz Bartoszewicz. Kraków 1883, s. 2 + 237.

Lisiecki Dominik zob. Dmochowski F. S.

1283. **List** nieznajomego awanturnika. (Z Archiwów Podhoreckich). Czas, dod. mies., 1857, t. III, s. 697—718.
[Pamiętnik bezimiennego młodego magnata polskiego z lat 1798—1807].

1284. **Liwski Jan** [Śniwoda J. B.]. Antoni Jarkowski. Gawęda szkolna. Tyg. ill. 1868, t. I, s. 199.

1285. — Obrazek z moich wspomnień szkolnych. Tyg. ill. 1867, t. II (XVI), s. 22.
[Z liceum krzemienieckiego].

1286. **Lorensi Johann Konstantin** (Radca rządowy, komisarz policji, ur. 1795). Meine Erlebnisse von der Wiege sum Sarge. Wien, Druck von Zamarski, 1863, s. 140.
[Opisuje pobyt swój w Galicji i Rosji, od str. 12—46 i 77—100].

1287. **Ludwik... (z Libuszy).** Powrót do kraju w r. 1814. (Z opowiadania pułkownika). Dzien. liter. 1858, t. I, s. 485.

1288. **Lux Kazimierz.** Opisanie wyspy Saint-Domingo. Bibl. warsz. 1854, t. IV, s. 197—223 i 441—477.

1289. **Łęski Adam.** Notice historique sur les armements qui eurent lieu en Lithuanie pendant l'occupation française en 1812. Sbornik imp. russ. istor. obszczestwa, t. 128 (S.-Piet. 1909), s. 419—427.

1290. **Łętowski Ludwik** ks. Wspomnienia, w monogr. L. hr. Dębickiego: „X. biskup Łętowski według pamiętników pozostałych po nim w rękopisie". Przegląd lwowski 1872 i 1873.
— Toż. Odb. Lwów 1873, s. 154.
[Treść: Krakowskie na przełomie XVIII i XIX w.].

1291. **Łowicka księżna.** Z korespondencji. Ogłosiła N. [Konstancja Morawska]. Przegląd polski 1882, III, 153—196.
— zob. nr. 1202.

Łubieński Feliks zob. nr. 727.

1292. **Łubieński Tomasz.** Krótki opis bitwy pod Sommo-Sierrą, przez... podówczas podpułkownika w pułku lekkokonnych gwardji. Wanda 1821, t. IV, s. 99 — 101.

1293. — Sommo-Sierra. Bibl. warsz. 1855, t. II, s. 419—423.

1294. — Krótki opis bitwy pod Somo-Sierra przez..., podówczas podpułkownika pułku lekkokonnych. Podał Aleksander Rembowski. Tyg. ill. 1905, t. I, s. 452.

1295. **Maciejowski Wacław Aleksander.** Professor Madhin.

Wspomnienie uniwersyteckie. (Spisane przez Jul. Bartoszewicza z ustnego opowiadania). Dzien. warsz. 1855, nr. 148, 150 i 152.

[O uniw. wrocławskim w latach 1813—14].

1296. **Magier Antoni.** Obraz Warszawy na schyłku XVIII i na początku XIX stulecia. Z przedmową Wład. Korotyńskiego (z licz. ryc.). Wędr. 1904, t. I, s. 6, 24, 46, 66, 84, 133, 164, 235, 268, 324, 343, 368, 393, 407, 468; t. II, s. 145, 173, 187, 303, 362 i 383

1297. — Obrazek Warszawy i życia warszawskiego z trzeciego dziesiątka bieżącego stulecia. Z rękopisu wynotował Al. K. Kłosy 1890, I, s. 310, 326, 342, 358, 375 i 197.

1298. **Majówka wileńska** w roku 1820. (Urywek z ówczesnego pamiętnika). Przegląd polski 1877, t. II, s. 394—403.

[Pam. ten „pisany przez jednego z najbliższych podówczas przyjaciół Mickiewicza i założycieli stowarzyszenia Filomatów"].

1299. **Makarow N. P.** Cesarewicz Konstantin Pawłowicz i jego wremia w Warszawie, oczerki iz wospominanij starago litowca. S.-Pietierburg 1881, s. 29.

1300. — Moi siemidiesiatiletnija wospominanja i s tiem wmiestie moja połnaja predsmiertnaja ispowied'. 4 czasti. S.-Pietierburg 1882.

[Autor spędził lat kilka w Warszawie za ks. Konstantego, jako junkier w pułku litewskim i daje dużo wspomnień z tego czasu, po wybuchu rewol. list. wzięty był do niewoli].

1301. **O Malczewskim Antonim.** Wspominek (ze znalezionego rękopisu. Bibl. warsz. 1848, t. I, s. 324—364.

[O ostatnich latach pobytu poety w Warszawie i o jego zgonie; m. in. opis wieczoru literackiego u Maurycego Mochnackiego].

Por.: A. V. O Antonim Malczewskim i wspominku o nim. Bibl. warsz. 1848, t. IV, s. 181—184. [Osoba „pokrewna poecie" twierdzi, że nie umarł w nędzy, był bowiem tylko w chwilowych kłopotach z powodu ukradzenia kilkunastu tysięcy przez starego sługę, — umarł w pałacu Brzostowskich przy ul. Elekorskiej].

— zob. Modzelewski Michał.

1302. **Malewski Franciszek.** Dziennik więzienny. W zbiorze H. Mościckiego. „Z filareckiego świata" (Warszawa 1924), s. 305—332.

1303. **Malinowski Mikołaj.** Dziennik... pisany po łacinie podczas pobytu w Petersburgu. Z rękopisu Bibljoteki Ordynacji Krasińskich wydał, wstępem i objaśnieniami zaopatrzył Manfred Kridl. Wyd. Tow. Nauk. Warszawskiego. Prace Komisji do badań nad historją liter. i ośw. T. I (Warsz. 1914), s. 93—184.

[Od 24.XI. 1827 do 4.IV. 1828].

1304. — Dziennik. Z rękopisu Bibljoteki Ordynacji Krasińskich wydał, z oryginału łacińskiego przełożył, wstępem i objaśnieniami opatrzył dr. Manfred Kridl. (Bibl. Pamiętników). Wilno 1914, s. 111.

1305. — Księga wspomnień. Wydał Józef Tretiak. (Źródła do dziejów Polski porozb., t. III). Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1907, s. 131.

Rec.: H. Mościcki. Kwart. hist. 1908, s. 170—6.

1306. — Listy do Leona Rogalskiego. W pracy Włodz. Maślaka: „Z pamiątek po ś. p. Michale Iwanowskim" w Spraw. dyr. gimn. w Jaśle za r. 1892.

1307. — Urywek z pamiętnika... Podał L. S. Korotyński. W książ-

ce zbior.: „Sami sobie" (Warsz. 1900), s. 289—291.

[Z d. 6 (18) XII. 1827 r. w Petersburgu].

1308. — Ustęp z pamiętników, odnoszący się do pobytu Adama Mickiewicza w Petersburgu w roku 1827. Kronika rodzinna 1875, s. 359 i 377.

1309. **Malinowskij S[ilwestr] S[igizmundowicz].** Zapiski gienierał-lejtienanta... o diejstwach pri Bierezinie w 1812 godu. (Otieczestwiennaja wojna w wospominanjach sowremiennikow. Matierjały Wojenno-uczenago archiwa. Izdał K. Wojenskij). Wojennyj sbornik 1910, z. 8, s. 1—16.

Malletski gen. zob. Marrené Morzkowska Walerja.

1310. **Małachowski Kazimierz** jen. Krótka wiadomość czyli rzut oka na Legjony Polskie we Włoszech formowane a w pismach narodowych zwane Legje Włoskie Dąbrowskiego. (Notatki ś. p....). Przegląd pozn. 1852, t. II, s. 94—118.

[Walki we Włoszech i wyprawa na San-Domingo].

1311. — Dwa ustępy z rękopismów pozostałych po... herbu Gryf (ur. 24.II. 1765 + 5.I 1845). I. Krótka wiadomość o Legjonach polskich we Włoszech znanych pod nazwą: Legjonów Dąbrowskiego. II. Wiadomość o wyprawie części legjonów polskich na wyspę San-Domingo w r. 1803. Czas, dod. mies., 1856, t. II. s. 660—696.

1312. **Mańkowska Bogusława z Dąbrowskich.** Pamiętniki. Odb. z „Warty". 2 części. Zeszyt I. Poznań 1880, 8°, s. 199. Zeszyt II. Poznań 1882, 8°, s. 200—324 (z dołączeniem: O legji nadwiślańskiej w Hiszpanji. Z powodu zdań Przyborowskiego oraz w obronie legjonów polskich. Odb. z „Gońca Wielkopolskiego". Poznań 1882, s. 32).

1313. **Marbot baron de...** Mémoires du général... 3 t. (T. I. Gênes, Austerlitz, Eylau. T. II. Madrid, Essling, Torrès-Vedras. T. III. Polotsk, la Beresina, Leipzig, Waterloo), 6-me édition. Paris 1891-2.

[Ob. Ledjan. Nowy pamiętnik o wojnach napoleońskich. Przegląd polski 1892, t. IV, s. 129—173 i 348—398.].

Marcinkowski Jaxa Kajetan zob. Siemieński Lucjan.

1314. **Marrené Morzkowska Walerja.** Generał Malletski. (Ze wspomnień rodzinnych). Bibl. warsz. 1902, t. III, s. 576—587.

[Gen. M., ojciec autorki wspomnień, zmarł w maj. własnym, Zbożennie w pow. opoczyńskim, w r. 1846].

1315. **Marszycki Ksawery.** Z pamiętnika, 1809-1814. W monografji Cz. Jankowskiego „Powiat Oszmiański", t. I, s. 365—380.

1316. **Massalski Tomasz.** W celi więziennej. Z niedrukowanych pamiętników... Tyg. ill. 1916, s. 470—481.

[Z lat 1823—24 w Wilnie].

1317. — Z pamiętników (1799-1824). W zbiorze H. Mościckiego: „Z filareckiego świata" (Warszawa 1924), s. 207—303.

1318. **Michajłowicz Andrzej** ks. O wizytacji Akademji Połockiej przez Sękowskiego w r. 1826. W przypisach do pamiętników dra Stan. Morawskiego: „W Peterburku 1827-1838" (Poznań 1927), s. 343—7.

[Wyjątek z pamiętników].

1319. **[Mickiewicz Adam].** Listy o... i jego towarzyszach, pisane do

Joachima Lelewela w latach 1819-1829. Z rękopisu Bibljoteki Jagiellońskiej zebrane przez Maurycego Stankiewicza. Pam. Tow. Literackiego im. A. Mickiewicza, t. I (Lwów 887), s. 145—171.

[49 listów lub tylko wyjątków z nich, w tej liczbie 15 M. Malinowskiego, 8 C. Daszkiewicza, 6 J. Muczkowskiego, 4 J. Łukaszewicza, po 2 J. Jeżowskiego, Wal. Krasińskiego, J. Łobojki, P. Pruszyńskiego i t. d.].

Mickiewicz Adam zob. Archiwum Filomatów, Bełza Władysław (A. Niewiarowicz), Brzozowski Karol, Chodźko Michał, Gadon Ludomir, Giller Agaton, Górecka Marja, Gubrynowicz Bronisław, Komierowska Zofja, Kątski Antoni, Łubieński Edward, Kiersnowski Nikodem, Lenartowicz Teofil, Malinowski Mikołaj, Mickiewicz Władysław, Niewiarowicz Alojzy, Norwid Cyprjan. Pol Wincenty, Rzewuska Julja z Grocholskich, Levy Armand, Służalski Henryk, Falkenhagen-Zaleska, Walewska W. (Wanda Odrowąż), Wspomnienia z wojny Wschodniej.

1320. **Mickiewicz Franciszek.** Pamiętnik. Z autografu wydał i objaśnił Józef Kallenbach. Słowo wstępne Władysława Mickiewicza. Lwów 1923, s. 86 + 1 nl.

1321. **Mickiewicz Władysław.** Żywot Adama Mickiewicza podług zebranych przez siebie materjałów oraz z własnych wspomnień opowiedział... 4 tomy. Poznań 1890 — 1895, s. VII + 368 + LXII, 480 + CXXV, 2 nl. + 497 + LXVIII, 2 nl + 489 + CLXXX.

[Na tle wspomnień własnych Wł. M., — przytoczone liczne listy i urywki różnych pamiętników].

Mieroszowski Jacek zob. Wybranowski Celestyn.

1322. **Mikułowski** pułk. Wspomnienia [Cytowane w pracy jen. Józefa hr. Załuskiego: „Wspomnienie gwardji Napoleona I"], — zob. nr. 1664.

Minasowicz J. D. zob. Dmochowski F. D.

1323. **Mironowski Ad.** Ze starych szpargałów. Gaz. warsz. 1898, nr. 300—345; 1899, nr. 9.

[O Hip. Klimaszewskim na podstawie jego listów].

1324. **Młokosiewicz Franciszek.** Wspomnienie z wojny Hiszpańskiej r. 1810. Bibl. warsz. 1842, t. IV, s. 515—547.

— Toż. Przedruk w dziele K. Wł. Wójcickiego: „Cmentarz Powązkowski pod Warszawą", t. II (Warszawa 1856), s. 241—255.

1325. — Mes souvenirs d'Espagne en reponse aux écrits rélatifs á l'attaque du fort de Fuengirola. Varsovie 1843, s. 36.

[Przekład art. z Bibl. warsz. 1842 r.].

1326. — Obrona zamku Fuengiroli (w Hiszpanji). Atheneum (wil.) 1842, t. IV, s. 53—81.

1327. **Mochnacki Bazyli.** Pamiętniki do Historji Polskiej Spółczesnej. Wynik sprawy Birnbauma i sprawa Birnbauma. Warszawa 1830, s. 114.

1328. **Mochnacki Maurycy.** List do Michała Hubego, Referendarza Stanu. Pamiętnik emigracji polskiej, t. I (Paryż 1832), brosz.: „Mieczysław II".

[Z opisem przejść Mochn. w komisji śledczej i w więzieniu u karmelitów].

1329. **Modzelewski Michał.** Wspomnienie o ostatnich latach Antoniego Malczewskiego i wydaniu jego „Marji". Bibl. warsz. 1876, t. II, s. 653—4.

Moniuszko Dominik zob Skrodzki Eugenjusz.

1330. **Morawski Franciszek.** Autobiografja. W pracy L. Siemieńskiego: „Portrety literackie", t. II, (Poznań 1867).
— Toż. w „Dziełach" L. Siemieńskiego, t. IV.

1331. — Co się działo w wojsku polskiem po bitwie pod Lipskiem . Przegl. pozn. 1857, t. I. s. 381—391.

1332. — Generał Michał Grabowski. (Zdarzenie prawdziwe) Przegląd pozn. 1858, t. I, s. 49—52.
[Wspomnienie z 1812 r.].

1333. — Rys z życia Niemcewicza. (Wyjątek z moich wspomnień). Przegląd pozn. 1853, t. I, s. 239—40.
[Wspom. o pobycie N. w Warszawie po powrocie z Ameryki].

1334. — Śniadanie u Dąbrowskiego. (Wyjątek z moich wspomnień). Przegląd pozn. 1850, t. II, s. 511—523.
[Ok. r. 1816 w Warszawie].

1335. **Morawski Stanisław** dr. Kilka lat młodości mojej w Wilnie (1818—1825). Wydali Adam Czartkowski i Henryk Mościcki. Z 24 ilustracjami. Warszawa 1924, s. XVII + 54.

1336. — Sękowski. (Ustęp z pamiętników). Ateneum 1898, t. I, s. 476—491.

1337. — W Peterburku 1827 — 1838, wspomnienia pustelnika i koszałki kobiałki, z 18 miedziodrukami, wydali Adam Czartkowski i Henryk Mościcki. (Gawędy o dawnym obyczaju). Poznań [1927], s. 6 nl. + VIII + 370.

1338. — Wspomnienie współcześnika o Marji Szymanowskiej. Ateneum 1898, t. I, s. 326—347.
[Z czasów petersburskich przed 1830].

1339. — Ze wspomnień i pamiętników... Ogłosił Włodz. Spasowicz. Przegląd liter., dod. do „Kraju", 1890 nr. 29—31.

1340. — Ze wspomnień... 2) Gaspar Żelwietr. Przegląd literacki, dod. do „Kraju", 1890, nr. 47, 48 i 49.

1341. **Morawski Teodor.** List do redakcji. Kronika emigracji polskiej 1836, t. IV, s. 251—5.
[O braciach Niemojowskich i o t. zw. partji kaliskiej].

1342. **Moriolles Alexandre Comte de.** Mémoires du... sur l'émigration, la Pologne et la cour du Grand-Duc Constantin (1789—1833), précédés d'une introduction par Frédéric Masson. Paris 1902, s. 4 nl. + XV + 404.
Rec.: W. Tokarz. Kwart. hist. 1902, s. 503—5.

— Pamiętniki... o emigracji, Polsce i dworze wielkiego księcia Konstantego (1789—1833). Z drugiego wydania francuskiego tłómaczyła Zofja Przyborowska. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa [1902], s. 159.

1343. **Mościcki Henryk.** Z filareckiego świata. Zbiór wspomnień z lat 1816—1824, wydał... Warszawa, s. 372 + 1 nl. z 24 ryc.
[Treść: H. Mościcki — Ze stosunków wileńskich w okresie 1816—1823. Teodor Krasiński—Dziennik ucznia Uniwersytetu Wileńskiego (1816—1818). Ignacy Domejko-Filareci i Filomaci. Otto Ślizień — Z pamiętnika (1821—1824). Michał Czarnocki — Krótka wiadomość o tajnych towarzystwach uczniów Uniwersytetu Wileńskiego aż do

ich rozwiązania w roku 1824. Tomasz Zan — Notatki pamiętnikarskie. Edward Tomasz Massalski — Z pamiętników (1799—1824). Franciszek Malewski — Dziennik więzienny. Przypisy].

1344. **Moszyński Antoni** ks. Kilka słów z powodu dzieła: Ramoty starego Detiuka o Wołyniu, zebrał Antoni Andrzejewski. Przegląd europ. 1862, t. I, s. 148—154.

[Polemika z Detiukiem z powodu opisu szkół w Lubieszowie z r. 1829].

1345. — Wspomnienia... byłego ucznia uniwersytetu wileńskiego w latach 1822 i 1823 w liście do ks. Jana Siemieńskiego. Pam. Tow. Liter. im. A. Mickiewicza, t. I (Lwów 1887), s. 187—9.

1346. **Mroziński Józef.** Oblężenie i obrona Saragosy w latach 1808 i 1809 ze względem szczególniejszym na czynności korpusu polskiego. Kraków 1858, s. 94.

1347. **Nakwaska Anna z Krajewskich.** Wyjątki z pamiętników współczesnych. Podał do druku J. Korzeniowski. Gaz. warsz. 1852, nr. 197—219.

[Lata 1792 — 1815. I. Gołąb pod Puławami. II. O stosunkach towarzyskich, zabawach i osobach do nich należących, przy końcu pruskiego rządu i pocz. Księstwa Warsz., w jego stolicy. III. Wojna 1809 r., warsz. towarzystwo w owej epoce. IV. Księstwo Warsz. od r. 1810 do 1812. V. Rok 1812.]

1348. — Ze wspomnień wojewodziny... Kronika rodzinna 1891, nr. 4, 109, 135, 169, 197, 258, 293, 335 i 356.

[Por. nr. poprzedni].

1349. **Nakwaska Karolina z Potockich.** Pamiętnik o Adamie hr. Potockim, Pułkowniku 11 pułku jazdy Księstwa Warszawskiego, skreślony przez jego córkę... (Z portretem). Kraków 1862, s. 68.

Rec.: K. Wł. W. Bibl. warsz. 1863, II, 508—515.

1350. — Z pamiątek... Cecylja z Platerów Ożarowska. Obrazek z życia rzeczywistego. Lwów [1876], s. 23.

1351. **Nakwaski Mirosław Henryk.** Le grand duc Constantin à Varsovie pendant le Congrès de Vienne. Paris 1847, s. 60.

1352. **Napoleon i Polacy,** epizod z nieogłoszonych pamiętników. Czas 1874, nr. 161 i n.

1353. **Na San-Domingo.** Obrazy i wspomnienia zebrał, przedmową i przypiskami opatrzył Artur Oppman. Warszawa [1917], s. 113.

Nekanda Tadeusz zob. Wójcicki K. W.

1354. **Netrebska Antonina z Cieciszewskich.** Przyczynek do życiorysu Hoffmanowej. Ze wspomnień rodzinnych... Wędr. 1898, t. II, s. 987.

1355. **Niegolewski Andrzej** colonel. Les Polonais á Somo-Sierra en 1808 en Espagne. Réfutations et rectifications, relatives á l'attaque de Somo-Sierra,, decrite dans le IX-e volume de L'Histoire du consulat et de l'empire, par M. A. Thiers, par le... Ancien lieutenant des chevaulégers polonais de la garde imperiale; chevalier, en 1808, pour Somo-Sierra, et officier de la Légion d'honneur en 1813. Paris 1854, s. 64.

— Toż. 2-me edition. Paris 1855, s. 95.

1356. — Somo-Sierra. Poznań. 1854, s. 53.

1357. — Wspomnienia [z roku 1813]. Tyg. ill. 1922, nr. 19 i 20.

[O malarzu Orłowskim].

1358. **Niemcewicz Juljan Ursyn.**

Pamiętniki z lat 1797 i 1798. W art. W. M. Kozłowskiego: „Pobyt Kościuszki i Niemcewicza w Ameryce", Bibl. warsz. 1906, t. IV, s. 241—284.

1359. — Pamiętniki... 1804—1807. Dziennik drugiej podróży do Ameryki. Lwów 1873.
— Toż. wyd. II. Lwów 1883, s. VIII + 158.

1360. — Pamiętniki wybicia się narodu polskiego od miesiąca października r. 1806 aż do pokoju w Tylży 9 lipca r. 1807. Przegląd pozn. 1863, t. I, s. 257—318.

1361. — Pamiętnik o czasach Księstwa Warszawskiego (1807—1809). Z autografu Bibljoteki Cesarskiej Publicznej w Petersburgu, wydał Aleksander Kraushar. Z portretem autora. Warszawa [1902], s. VI + 196 + IV.
Rec.: W. Tokarz. Kwart. hist. 1902, s. 501—3.

1362. — Pamiętniki 1811—1820, po raz pierwszy z autografu wydane. 2 tomy. Poznań 1871, t. I (1811 — 1813), s. XV + 436; t. II (1813—1829), s. 453.

1363. — Podróż do Wielkopolski i Śląska w r. 1821. Poznań 1872.

1364. — Podróże historyczne po ziemiach polskich między rokiem 1811 a 1828 odbyte. Paryż 1858, s. XI + 528.
— Toż. Wyd. II. Petersburg 1859, s. VII + 456 z 38 rycinami na stali.

1365. — Z niewydanego pamiętnika. W art. W. M. Kozłowskiego: „Niemcewicz u Niagary", Bluszcz 1917, nr. 28—29.

1366. — Zapiski. Pier. J. Kuczyński. Istor. Wiest. 1903, t. 91, s. 1109. z — zob. Czartoryski ks. Adam, Koźmian A. E., Lewocka Katarzyna, Morawski Franc.

1367. **Niemojowski Jan Nepomucen.** Wspomnienia [1803 + 1871]. Wydał, wstępem, objaśnieniami i skorowidzem opatrzył Stefan Pomarański. Warszawa 1925, s. XIV + 1 nl. + 608.

1368. **Noc Nowego Roku w** Hiszpanji. Opowiadanie z życia wojennego. Dzien. liter. 1854, s. 93—5.
[Z r. 1811].

1369. **Noel J. N. A.** Souvenirs militaires d'un officier du premier empire (1795—1832). Paris 1896.
[W r. 1812 przebywał dłuższy czas na Litwie].

1370. **Nowacki Stanisław.** Podróże do Georgii w czasie mojej niewoli w Rossyi odbyte w roku 1813, 1814 i 1815 przez... podoficera legii nadwiślańskiey byłego woyska Polskiego za Księstwa Warszawskiego. W Poznaniu 1833, 16°, s. II + 96.

1371. **Ochocki J. D.** Romanów. (Z pamiętników). Dzien. liter. 1856, s. 183.

1372. **Odyniec Antoni Edward.** Domejko w domu rodzinnym. Kłosy 1884, II, s. 116.
[Lis z opisem pobytu D. w Niedźwiadce w 1884 r.].

1373. — Listy do Joachima Lelewela, podał Wł. K. Tyg. ill. 1892, t. I, s. 214, 246 i 294.
[10 listów z lat 1824—29].

1374. — Listy do Leona Rogalskiego. W pracy Włodz. Maślaka: „Z pamiątek po ś. p. Michale Iwanowskim" w Spraw. dyr. gimn. w Jaśle za r. 1892.

1375. — Listy z podróży. 4 tomy. Warszawa 1875—78, s. 2 nl. +

390 + II; 407 + II; 415 + nl; 419 + 2 nl.

— Toż. Wyd. II. 3 t. Warszawa 1884, s. 336, 373, 415.

1376. — Pierwsze improwizacje Mickiewicza. Ze wspomnień... Przegląd polski 1883, t. I, s.382—7.

1377. — Puttkamer i Maryla. Ze wspomnień... Przegląd polski 1881, z. 10.

1378. — Stefan Witwicki i Stefan Garczyński. Z opowiadań Deotymie. Kłosy 1882, I. s. 59, 76, 91, 107 i 116; 175, 183, 207, 214 i 231.

1379. — Wspomnienia z przeszłości, opowiadane Deotymie. Warszawa 1884, s. 459 + 1 nl.

1380. — Wyjątek z listu... do F. S. Dmochowskiego. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1859.

[Z powodu wspomnień F. S. Dm., ogłoszonych w r. 1858].

1381. — Wospominanja. Pier. N. S. Kutiejnikow. Istor. Wiest. 1885, t. 21, s. 142.

1382. **O działaniach korpusu polskiego** pod dowództwem ks. Poniatowskiego w r. 1813, przez naocznego świadka, byłego kapitana jazdy. Czas 1873, nr. 199 i n.

Oleszkiewicz Józef zob. Morawski Stanisław, Przesławski Józ.

1383. **Olizar Gustaw.** Pamiętniki 1798—1865, z przedmową J. Leszczyca [Jana Siemieńskiego]. Lwów 1892, s. XLIV + 300.

Rec.: H. Lisicki. Kwart. hist. 1893, s. 159—160.

1384. — Spomnienia. Zeszyt I i II. Wilno 1840-41, s. 41 i 61.

[Same wierszyki, zob. Rec.: Bibl. warsz. 1841, I, 161].

1385. **Onacewicz Ignacy,** prof. uniw. wileń. Otrywok iz putiewych zapisok. Siewiernyj Archiw 1822, nr. 24.

[Zawiera opis bibljotek osób pryw. i klasztorów w gub. grodzieńskiej].

1386. **Opacka Katarzyna.** Z przeszłości. Ateneum 1890, t. IV.

[Wspomnienie o Mickiewiczu w Karlsbadzie 1828 r.].

1387. **Opis podróży do Gdańska** w roku 1803 odprawioney, w liście do przyjaciela. Nowy pamiętnik warsz. 1804, t. XVI, z. 47, s. 213—231; z. 48, s. 343—9.

1388. **Opis wypadków wojennych** w Polsce pod dowództwem Józefa ks. Poniatowskiego w roku 1809. Warszawa 1831, s. 34.

1389. **Orchowski Alojzy.** Geometra Gorzkowski. Zdarzenie historyczne z r. 1796. Kronika emigracji polskiej 1838, t. VII, s. 65—75.

1390. — Z korespondencji... Dod. nauk. i liter. do XXXVIII-go Sprawozd. z zarządu Muzeum narod. polsk. w Rapperswilu za r. 1907 (Paryż 1908), s. 61— 86.

[Wspomnienia z zawodu politycznego w formie listów do Mikołaja Rahozy i Leonarda Chodźki,, — dużo o Tad. Kościuszce, ks. Józ. Poniatowskim i ks. Adamie Czartoryskim].

Rec.: H. Mościcki. Bibl. warsz. 1909, I, 388—392.

Orłowski Aleksander zob. Konstanty w. ks., Morawski Stanisław, Puzynina Gabrjela.

1391. **Orpiszewski Ludwik.** Kilka wspomnień. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1867 (Paryż 1868), s. 286—314.

[Z lat 1829-1844].

1392. **Osiński Alojzy** ks. Autobiografja [do r. 1829]. Podał Teofil Stypułkowski z Równego. Przypisy J. B[artoszewicza]. Dzien. warsz. 1855, nr. 291.

1393. — Korespondencja... Ogłosił Stefan Vrtel. Pam. liter. 1911, s. 79—97.

— zob. Bartoszewicz Juljan.

1394. **Osiński.** Listy o Polsce, Austrji, Saksonii, Bawarji, Włoszech, Helwecji, państwie Kościelnem i Neapolu — do Hrabiny Konstancyi S. przez E. T. Uklańskiego. 2 t. w Norymberdze 1807. Pamiętnik warsz. Tom I, (1809), s. 121—134.

[Relacja i streszczenie opisu podróży po Polsce].

Osiński Ludwik zob. Koźmian A. E., Morawski Franc.

1395. **Ossoliński** ou Marseille et St.-Domingue après 1794 et en 1815. Mémoires contemporains reeueillis et publiés par E. M. Masse. 4 vol. Paris. 1830, s. 2 nl. + + III + 252, 2 nl. + 251, 2 nl. + 274, 2 nl. + 248.

[Utwór powieściowy na tle wspomnień].

1396. **Ostaszewski Eljasz.** Silva rerum. W książce Eu. Heleniusza: „Wspomnienia polskich czasów" (Lwów 1894), t. II, s. 224 — 379.

[Z Wołynia — z pierwszej połowy XIX w.].

1397. **Oszmianin Kazimierz.** Ze wspomnień legjonisty. Echo łomżyńskie 1884 nr. 1.

[Wiad.: Kraj 1884 nr. 27].

1398. **Ot Pariża** do Wilny. Pochoždienja francuskago wojennago wracza w 1812 godu. Russkaja starina 1898, t. 95, s. 103—120.

1399. **P. P.** Pierwsze wrażenia Mickiewiczowskiej epoki. Czas 1890, n. 151.

(Ob.: Kraj 1890, n. 26).

1400. **Pakoszowa Elżbieta z Rudominów.** Pamiętniki (w wyjątkach). Kronika Rodzinna 1881, s. 275, 310, 345, 410, 440, 471, 499, 532, 569 i 600.

[Wspomnienia z lat 1810—1840, głównie z Dukszt w pow. jezioroskim i Kamienia w pow. lepelskim].

1401. **Pamiętnik** czyli krótki rys czynności wojennych brygady polskiej 2-ej jazdy w wojnie 1813 r. od epoki przyłączenia się jej do korpusu 1-go Wielkiej Armji. (Spisany przez współtowarzysza broni). Czas, dod. mies., 1859, t. I, s. 43—98.

1402. **Pamiętnik** czynności wojskowych generała dywizji Jana Henr. Dąbrowskiego i wojska polskiego od bitwy pod Lipskiem 1813 roku, skreślony przez naocznego świadka. Tłum. Ludwik Miłkowski. (Przedruk z Przeglądu Wielkopolskiego). Poznań 1868, s. 45.

[Do maja 1814 r.].

1403. **Pamiętniki historyczne.** Przyczynek do dziejów krajowych z końca XVIII i początku XIX stulecia. Gaz. codz. 1859, nr. 242, 243, 254, 255.

[M. in. wyjątki z pamiętnika Józ. Rudnickiego z Hiszpanji 1808-9].

1404. **Pamiętniki Polaka,** który służył w wojsku francuskiem w latach 1806 i 1807. Pszczółka krak. 1822, t. II, s. 229 — 239; t. III, s. 17 — 32, 36 — 48, 54 — 64, 70 — 80, 84 — 96, 105 — 112 i 138 — 144.

1405. **Pamiętniki woźnego cenzury.** Warszawa 1831, s. 40..

Paszkowski Franciszek zob. Wężyk Franciszek.

1406. **Patelski Józef.** Opowiadania kapitana..., powtórzył J. Louis. Kraków 1880, s. 256.

— Wspomnienia wojskowe z lat

1823 — 1831. Wydał i przypisami opatrzył B. Gembarzewski. (Bibl. Pamiętników). Wilno 1914. s. 212.

1407. **Pausza Antoni.** Wspomnienia z Wołynia. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. I, s. 262 — 294.

1408. **Pelet Jean Jacques** gen. Mémoires sur la guerre de 1809 en Allemagne, avec les opérations particulières des corps d'Italie, de Pologne, de Saxe, de Naples et de Walcheren etc. 4 tomy. Paris 1824 — 26.

Percy chirurg zob. Smoleński Tadeusz.

1409. **Peszke Samuel.** Mój pobyt w niewoli rosyjskiej w r. 1812. Bibl. warsz. 1912, t. II, s. 23 — 58, 287 — 317.

— Toż. Odb. Warszawa 1913, s. II + 66.

(Rec.: J. Bieliński. Książka 1913, nr. 5).

1410. **Pieślak Aloizy.** Zapiski... Soobszcził M. W. Łosijewskij. Istoricz. wiestnik 1883, t. XIII, wrzesień, s. 576.

[Zesłaniec z Kroż z 1823 r., uczestnik wyprawy do Chiwy].

1411. **Pietkiewicz Antoni** [Pług Adam]. Józef Bohdan Zaleski. Wspomnienie pośmiertne (z 3 rys.). Kłosy 1886, I, s. 215 i 237.

[M. in. notatka autobiograficzna J. B. Z. o pobycie w Małych Jerczykach na Ukrainie w latach 1811-12].

1412. — Kartka z przeszłości. Kłosy 1881, II, s. 344.

[Przypomn. obiadu kostjumowego u St. hr. Potockiej w Warszawie w r. 1828 i tekst ody Osińskiego ku czci Niemcewicza].

1413. **Pitschmann Narcyz.** Pamiętnik życia jednego ze znakomitych Krzemieńczanów, Narcyza P..., z dopełnieniem przez brata Alexandra. (Odbitka z tygodnika „Świt"). Tarnopol 1880, 16°, s. 43.

1414. **Piwowarczyk Wojciech.** Pamiętniki. Paryż 1855, s. 54.

1415. **Platerowa hr. Karolina z Bauerów.** Z pamiętników artystki. Tłum. W. C. Ruch liter. 1878, t. I, s. 222.

[O Metternichu].

1416. **Plociński Grzegorz.** Wyjątki ze wspomnień. W dziele K. Wł. Wójcickiego: „Cmentarz Powązkowski pod Warszawą", t. II (Warszawa 1856), s. 228 — 241.

[Z czasów pobytu w uniw. królewieckim i późniejszej służby w wojskach Księstwa Warszawskiego].

1417. **Płaczkowski /Wincenty/** porucznik. Wyjątek z pamiętników. Udzielił J. Sowiński. Athenaeum (wil.) 1846, t. IV s. 5 — 21.

1418. — Pamiętniki... porucznika dawnej gwardji cesarsko-francuskiej, spisane w roku 1845. Żytomierz 1861, s. 261 + 1 nl.

— Toż p. t.: „Pamiętniki weterana napoleońskiego". [Wyd. II]. Warszawa 1899, s. 176.

1419. **Podczaski Władysław.** Niektóre szczegóły z życia... pułkownika 20° pułku piechoty linjowej polskiej (1812). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t.. I, s. 38 — 44.

1420. **[Podlewski].** Szkarłupek Roman. Opowiadanie ostatniego teorbanisty żebraka, spisał... Kraków 1859, s. 50.

— Toż p. t.: Powieść ostatniego teorbanisty-żebraka. Kraków 1862, 16°, s. IV + 107.

[Wierszem — o zgonie W. Rzewuskiego].

1421. **Pokrzywnicki Kasper.** Nieznane młodzieńcze utwory poetyckie Seweryna Goszczyńskiego. (Urywek z pamiętników...) Podał Fr. Rawita-Gawroński. Przew. nauk. i lit. 1901, s. 266 — 274.

— Toż. W serji I-ej „Studjów i szkiców historycznych" Fr. Rawity-Gawrońskiego (Lwów 1903), s. 287 — 299.

1422. **Pol Wincenty.** Autobiografja. Tyg. wielkopolski 1873, s. 71.

[Przedruk ze Sprawozd. Zakł. Ossolińskich za r. 1870-2].

— Autobiografja. Kłosy 1873. I. s. 112.

[W kilkunastu wierszach — z albumu Ksaw. Preka].

— Autobiografja. W rozprawie dra H. Biegeleisena: „Nieznane pisma W. Pola". Bibl. warsz. 1892, s. 551 — 576.

1423. **Polacy na Kaukazie i Georgii** w latach 1813 — 1815. Sybilla tułactwa polskiego. (Paryż 1833).

1424. **Polewoj Ksenofont.** Zapiski... s dwumia portretami. S.-Pietierburg 1888, s. VIII + 58.

[Dużo o rzeczach polskich].

1425. **Poniatowski ks. Józef.** Listy... Podał Adam Skałkowski ze wstępem Szymona Askenazego. Bibl. warsz. 1902, t. IV, s. 361 — 373.

[6 listów francuskich do Napeleona, Hieronima, król. westfal., marsz. Berthiera i ks. Bassano, z lat 1812-13].

1426. **Popiel Michał.** Wspomnienie o Hiszpanji. W wyd. „Sławianin" t. I (Lwów 1837), s. 94 — 121.

[Z r. 1808].

1427. **Popiel Paweł.** Pamiętniki (1807 — 1892). Kraków 1927, s. 258.

Rec.: W. Tokarz. Kur. warsz., 22.V. 1927.

1428. — Stanisław Rzewuski na podstawie jego zapisków i własnych wspomnień. Przegl. powsz. 1889, z. 4 s. 1 — 19.

— Toż. Odb. Kraków 1889, s. 19.

Rec.: Zdz. Hordyński. Kwart. hist. 1890, s. 337-8.

— 1429. Z pamiętników... Czasy przedlistopadowe. Pro fide, rege et lege, zeszyt I, lipiec 1926, s. 53 — 69.

1430. **Potocka Anna z Tyszkiewiczów.** Mémoires de la comtesse Potocka (1794 — 1820), publiés par Casimir Stryjeński. Paris 1897, s. XXXII + 424.

Rec.: Sz. Askenazy. Kwart. hist. 1898, s. 636-7; Al. Rembowski. Tyg. ill. 1899, I, 62, 85 i 109.

— Pamiętniki, tłómaczyła J. A., z przedmową Piotra Chmielowskiego. 2 tomy. (Bibl. dzieł wyb., nr. 32 — 33). Warszawa 1898, s. 150 i 158.

— Miemuary grafini... Istor. wiest. 1897, t. 68, s. 203, 487, 829; t. 69, s. 198.

Potocki hr. Adam zob. Nakwaska Karolina z Potockich.

Potocki Franc. Piotr zob. Zawalski Józef.

1431. **Potocki Leon.** Pamiętniki pana Kamertona. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1857, nr. 208, 210 — 212, 214, 216 — 217, 220 — 222, 224; 226, 228, 230, 232, 234 — 235, 237, 239, 241 i 243; 1858, nr. 277, 281, 283, 285, 287, 289, 290, 294, 296, 298, 310, 312, 323, 326, 328, 330, 332, 334, 339, 341, 342, 344 i 346.

— Toż. 3 tomy. Poznań 1869, t. I, s. VII + 326; t. II, s. 300; t. III, s. 246.

Rec.: Apg. Dzien. liter. 1868, n. 51.

1432. — Święcone czyli pałac Potockich w Warszawie. Poznań 1854.

Rec.: Przegląd pozn. 1854, I, 378-383.

1433. — Urywek ze wspomnień pierwszej mojej młodości. Poznań 1876, s. 309.

1434. — Wincenty Wilczek i pięciu jego synów. Wspomnienia z drugiej połowy ośmnastego i początku dziewiętnastego stulecia przez Bonawenturę z Kochanowa. 2 tomy. Poznań 1859, s. VIII + 155 i 192

— Toż. 3 t. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1907.

1435. — Wspomnienia o Świsłoczy Tyszkiewiczowskiej, Dereczynie i Różanie. Podał do druku oraz przedmowę i życiorys skreślił Michał Federowski. Kwartalnik litew. 1910, t. 2, s. 129 — 160; t. 3, s. 131—160; t. 4, s. 135—160; 1911, t. 5, s. 145 — 160; t. 6, s. 119 — 160.

— Toż. Nadbitka. Wilno 1910.

1436. — Wspomnienie o Kownie przez Bonawenturę z Kochanowa. Poznań 1854, s. 70.

Rec.: Przegląd pozn. 1853, II, 481-6.

1437. — Zarysy towarzyskiego życia z dziewiętnastego stulecia. Poznań 1856, s. VII + 130.

1438.. — **Pouget baron,** général. Souvenirs de guerre. Ed. p. Boisdeffre, née Pouget. Paris 1895.

[O r. 1812].

1439. **Pożary lasów i pól na Litwie** w 1811 roku. [Ustęp z pamiętnika]. Gaz. codz. 1858, nr. 294.

1440 **Pradt Dom. Dufour** de. Histoire de l'ambassade dans le Grand Duché de Varsovie en 1812, par... archevêque de Malines, alors Ambassadeur á Varsovie. Paris 1812.

— Toż. 2-de édition. Paris 1815, karta 1, s. VIII + XIV + 150.

— Toż. 3-me édition. Paris 1815.

— Toż. Quatrième édition. Paris 1815, s. XXII + 239.

— Toż. 5-me édition, revue et corrigée. Paris 1815, s. X + XXII+ +239.

— Toż. 6-me édition revue et corrigée. Paris 1815, s. 199.

— Toż. 7-me édition revue et corrigée. Paris 1816, s. XXII + 239.

— Toż. 8-me édition revue et corrigée. Paris 1817, kart. 2, s. XXXII + 239.

— Toż. 8-me (!] édition. Paris 1825.

— Toż. 9-me édition. Paris 1927.

1441. **Prawdzic Celestyn Aur.** Pamiętnik starego wiarusa. Ogłosił... Żytomierz 1866, s. XIX + 62. +62.

[Wbrew tytułowi, jest to utwór beletrystyczny, zob. Rec.: K. Wł. W. Bibl. warsz. 1867, II, 459-462]

1442. **Prek Franciszek Ksawery.** Wspomnienia z Warszawy w r. 1829. Tyg. ill. 1922, nr. 7, 8, 10, 11, 13, 15, 18 i 22.

[W druku tytuły: w nr. 7 „Galicjanin w Warszawie. Wrażenia Franc. Ksaw. Preka", w nr. 8 „Warszawa w roku 1829", w nr. 10 „Ludzie i czasy przed powstaniem listopadowem", w nr. 11 „Życie artystyczne dawnej Warszawy", w nr. 13 „Echa czasów stanisławowskich", w nr. 15 „W salonach starej Warszawy", w nr. 18 „Uroczystości koronacyjne roku 1829", w nr. 22 „Warszawa przed rewolucją 1831 r."].

1443. — Z pamiętników przyjaciela Puław. W art. pod tym tyt.

L. hr. Dębickiego. Czas 1891, n. 17 — 21.

[Kilka wyjątków z lat 1819-22].

1444. /Prek Stanisław/. Dopełnienie artykułu Dziennika lit. nr. 52 r. 1866 pod napisem „Przyczynek do dziejów wojennych 1812 r." Dzien. liter. 1867, nr.. 4..

[Notatka uzupełn. wspomnienia Lewkowicza — ob.].

1445. **Prusinowski Jan.** Szkice dorywcze: Szkółka w Lubarze. Dzien. warsz. 1855. nr. 26.

1446. **Przecławski Józef.** Józef Oleszkiewicz. (Ze wspomnień Petersburga). Z autografu Bibljoteki Przeździeckich wydał, wstępem i objaśnieniami opatrzył Aureli Drogoszewski. Wyd. Tow. Nauk. Warszawskiego. Prace Komisji do badań nad historją liter. i oświaty. T. I (Warsz. 1914), s. 65 — 91.

1447. — **[Ciprinus].** Kalejdoskop wospominanij (1811 — 1871). Gława I. Nikołaj Nowosilcow. Gława II. Adam Mickiewicz. Gława III. 1811 i 1812 gody. Russkij Archiw 1872, s. 1705, 1887 i 2269.

[Por.: Po powodu wospominanij g. Ciprinusa (O. A. Przecławskago). Zamietka izdatiela. Russkij Archiw 1873, n. 1052]

1448. — Kalejdoskop wospominanij Ciprinusa. Wypusk I. Moskwa 1874, s. 103 + 135 + 1 nl.

1449. — Wospominanja. Oczerki pietierburgskoj żiźni 1818 — 1832. Russkaja Starina 1874, t. XI, s. 451 — 477.

— Toż. Kniaź Ksawerij Druckoj-Lubeckoj, 1777 — 1846 gg. Russk. Starina 1878, t.. XXI, s. 625 — 648; t. XXII, s. 67 — 92.

— Toż. Stats-sekretar' Ignatij Turkuł, ministr Carstwa Polskago, 1797 — 1857. Russk. Starina 1875, t. XIV, s. 684 — 714.

— Toż. Biegłyje oczerki 1822 — 1872 gg. Russkaja Starina 1876, t. XVI, s. 545 — 566; 1883, t. XXXIX, s. 377 — 406 i 475 — 532.

Na str. 406, t. XXXIX, 1883 r. D. K. komunikuje wiad. biogr. o autorze tych wspomnień.

Por.: Suszkow S. P. O wospominanjach O. A. Przecławskago. Russkij Archiw 1876, t. II, s. 460.

1450. — Mitropolit Hołowiński. Iz wospominanij... Russk. Starina 1890, t. V, s.. 381 — 393. .

Rec.: Ul. Kwart. hist. 1891, s. 675-6.

1451. — Marszałek Pusłowski. Soobszcz... Russkaja starina 1872, t. V, z. 684 — 5.

1452. — Toż. Soobszcz. W. I. Wasiljew. (Priłożenje k „Wospominanjam D. K. Tarasowa). Russkaja Starina 1872, t. VI, s. 148— 149.

1453. **Puffkowa Emma z Kurowskich.** Wspomnienia wygnańca Litwina 1806 do 1834, wydała E. z K. P. Poznań 1887, s. 1 nl. + 198.

— Toż. Wyd. II.. Poznań 1891, s. 1 nl. + 192.

[Fantazja powieściowa. Zob. recenzję w Kwart. hist. 1887].

1454. **Puzynina Gabrjela z Güntherów.** W Wilnie i w dworach litewskich. Pamiętnik z lat 1815 — 1843, z 18 ilustracjami i 27 winjetami. Wydali Adam Czartkowski i Henryk Mościcki. Wilno [1928]; s. 4 nl. XVIII + 389.

1455. — Syn oberżysty. W zbiorze: „Prozą i wierszem" (Wilno 1855).

[Wspomnienie o Aleks. Orłowskim na podstawie opowiadań matki].

1456. — Z rękopisów pośmiertnych. Kron. rodz. 1886, s. 581.

[Urywek z pamiętników, m. in. o r. 1812 i o Dobrowlanach].

1457. **R... I...** Pochodnyja zapiski artillerista s 1812 po 1816 god artillerji podpołkownika... 4 t. Moskwa 1835.
[Tom. I: 1812-yj god. Wojna w Rossji. (Z Nieświeża do Wilna, potem do Dźwiny, Smoleńska i dalej do Moskwy)].

1458. **Raczyński Adam.** Z pamiętników.... Majora b. wojsk polskich. Ateneum 1898, t. II, s. 301—339 i 513 — 550; t. IV, s. 218—239.
[Wspomnienia z pierwszej ćwierci XIX w., m. in. z Wołynia o Brezach z Siekierzyniec, o rodzinie Żmichowskich, Przewłockich, o W. Rzewuskim i t. d.; nieco o Warszawie i służbie w wojsku za Ks. Warszawskiego].

1459. **Radecki Kazimierz.** Kościuszko w Berville. Obrazek częstochowski. Czas, dod. mies., 1860, t. I, s. 421—452.

1460. **Rapp** jenerał. Oblężenie Gdańska. Wyciąg z Pamiętników... Bibljoteka polska t. III (Warsz. 1825), s. 49—65.

1461. **Raptularz notatek** o Uniwersytecie królewskim w Warszawie 1816 — 1831. .Z rękopisu ogłosił Aleks. Kraushar. Warszawa 1911, s. 19.

1462. **Rastawiecki bar. Edward.** Obrazy towarzystwa warszawskiego, w r. 1808 w dwóch wówczas pisanych listach przechowane. W noworoczn. „Niezapominajki" rok VII (Warszawa 1845), s. 279—283.

1463. **Reinbeck G.** Fluchtige Bemerkungen aus einer Reise von St.-Petersburg über Moskwa, Grodno, Warschau, Breslau nach Deutschland im Jahre 1805. In Briefen von... Zwei Theile. Leipzig 1806, s. VI + 350 i 324.

Rembowski Aleksander zob. Źródła do historji pułku polskiego lekkokonnego.

Reuttowicz F. dr. zob. Krasiński hr. Józef.

1464. **Romanowski Bożawola Leon.** Eustachy książe Sanguszko (z portr.). Kłosy 1879, II. s. 284 i 295.
[Wspomnienia].

1465. **Romanowskij A. M.** Francuzy w g. Czausach w 1812 g. Razskaz sowremiennika - oczewidca. Russkaja Starina 1877, t. XX, s. 688 — 96.

1466. **Roos Heinrich von.** Mit Napoleon in Russland. Erinnerungen von... Herausgegeben mit einer Einleitung: „Die Tragödie des grossen Heeres" von Paul Holzhausen. Stuttgart, III Auflage, s. LXXIV + 266 z 3 mapami.

1467. **Rozanow A.** Piśmo iz Drissy. Wospominanja o 1812 g. Wilen. wiestnik 1869, nr. 91—2.

1468. **Rozwadowski Antoni.** Pamiętniki. Przegląd (lwowski). 1889. — Toż. Odb. Lwów 1889, s. 107.
[Autor zmarł 1855 r. Opisuje lata 1809—1848, głównie kampanję 1812 r., 1831 r. i 1848 r.].

1469. **Rudnicki Józef.** Wyjątki z pamiętników. W dziele K. Wł. Wójcickiego: „Cmentarz Powązkowski pod Warszawą", t. III. (Warszawa 1858), s. 75—105.
[Treść: Przygody wojenne z lat 1806—1814, walki w Hiszpanji, wyprawa na Moskwę, odwórt do Paryża, wreszcie odmarsz do Warszawy].

1470. — Pamiętnik od r. 1806 do 1815. W „Piśmie zbiorowem wileńskiem na rok 1862". (Wilno 1862), s. 39—125.

1471. **Rulikowski Józef.** Urywek wspomnień [z r. 1825]. Nasza przyszłość (kij.) 1908, z. 6, s. 217 sq., 233 sq.

1472. **Rys historyczny** kampanji odbytej w roku 1809 w Księstwie Warszawskiem pod dowództwem księcia Józefa Poniatowskiego. Z dopełnieniami, obejmującemi urzędowe akta, rozkazy dzienne, korespondencje, mowy i poezje. Kraków 1890, s. 384.
— Toż. Wyd. wznowione. Kraków 1905, s. 384 + 2 nl.

1473. **Rzewuska Henrykowa Julja z Grocholskich.** Wyjątek z dziennika. W wyd.: „Księga pamiątkowa na uczczenie setnej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza". (Warszawa 1898), t. I, s. 43—44.
[O pobycie Adama Mickiewicza w Rzymie].

Rzewuska Rozalja z Lubomirskich. zob. A. G. ks.

Rzewuski Stanisław (+1831) zob. Popiel Paweł.

1474. **S. H.** Wspomnienia wojskowe. Rozmaitości lwowskie 1842, nr. 30, 31, 35, 39, 48, 50; 1843, nr. 3, 12, 18.
[Z Francji i Hiszpanji za Napoleona I].

1475. **S. S. S.** Listy z Grodna. Gaz. codz. 1857, nr. 94, 96, 97, 137, 139, i 141; 308, 309 i 310.
[M. in. wspomnienia ze szkół w Łyskowie oraz szczeg. opis miasta].

1476. **Saint Aubin (Nibuatnias) Camille.** Siége de Danzigk en 1807, précédé d'une introduction sur les évenements, qui ont amené les Français devant cette ville, et d'un précis sur l'histoire de Danzick. Orné d'une carte etc. Paris 1818. s. LX + 166.

Sanguszko ks. Eustachy zob. Romanowski Bożawola Leon.

Sapieha Fr. ks. zob. Bułharyn Tadeusz.

1477. **Sapieha ks. Leon.** Wspomnienia z lat od 1803 do 1863 r. Z przedmową Stan. hr. Tarnowskiego. Wydał, wstępem i wyjątkami z korespondencji zaopatrzył Bronisław Pawłowski, z 6 portretami. Lwów 1914, s. XXXVII + + 375.

1478. **Saragossa** w roku 1809. (Wyjątek z niedrukowanych dotąd pamiętników). Bibl. warsz. 1850, t. IV, s. 1—17.

1479. **S[ayve] A[uguste] de.** Souvenirs de Pologne et scènes militaires de la campagne de 1812, par... ancien officier de curassiers. Paris 1833, s. VIII + 456.
— Toż. Seconde edition. Paris 1834, s. 500.

1480. **Schaff** Oberst. Die königl. sächsische Brigade von Klengel im Kobrin vom 24 bis 27 Juli 1812. Dresden 1899, s. 54 z 2 mapami.

1481. **Schnür-Pepłowski Stanisław.** Z pamiętników po Fredrze. Przyczynek do biografji poety. Z portretem Al. hr. Fredry i wido-
— Toż. Wyd. II. Kraków 1900. s. kiem pomnika we Lwowie. Kraków 1899, s. 123.

1482. **Schultes Joseph August.** Lettres sur la Galizie au La Pologne Autrichienne. 2 vol. Thübingen 1809.
[Zob. Schnür-Pepłowski St. „Cudzoziemcy w Galicji" (Kraków 1898), s. 83—146].

1483. **[Sczaniecka Emilja].** Z roczników poświęcenia: Panna... 1804-1896, przez N. Przegląd polski 1897, t. III, s. 1—33.
[Obszerne wyjątki z listów jej z placu boju z r. 1831].

1484. **Sczaniecki Ludwik.** Pamiętniki... pułkownika wojsk polskich, z rękopismu wydał Stanisław Sczaniecki. Poznań 1863, s. XVI + 308.

— Toż. [p. t.: Dziennik...] Wyd. II. Warszawa 1904, s. 351.
Rec.: A. Rembowski. Bibl. warsz 1904, I, 151—9.

1485. — Z zapisek... 1809, 1810, 1814 r. W zbiorze A. M. Skałkowskiego: „O cześć imienia polskiego" (Lwów 1908), s. 233—242.

1486. **Ségur Comte de.** Histoire de Napoléon et de la Grande-Armée pendant l'année 1812 par M. le Général... Sixième édition. 2 vol. Paris 1825, s. 413..

1487. — Wypisy z dzieła...: historja Napoleona i wielkiego wojska w r. 1812. Bibljoteka polska t. III (Warsz. 1825), s. 149—167.

1488. **Senft comte de.** Mémoires du... ancien Ministre de Saxe. Empire. Organisation politique de la Suisse. 1806-1813. Avec portrait. Leipzig 1863, s. VIII + 249.

1499. **Sękowski** [Sienkowskij Osip Iwanowicz], baron Brambeus. Biograficzeskija zamietki jego żeny. S.-Pet. 1859.
[Por.: Sękowski i Mickiewicz. Zamietka po powodu wospominanij g-na Cipriusa, z predisłowjem izdatiela. Russkij Archiw 1873, n. 632].

— zob. Morawski Stanisław.

1500. **Siemieński Jan** ks. Ewunia (Henrjetta Ewa z hr. Ankwiczów 1-v. hr. Sołtykowa, 2-v. hr. Kuczkowska, 1810-1879). Szkic na podstawie dzienników, albumów pośmiertnych. Z portretem Ewuni. Lwów 1888, s. XXIII + 280.
[Odb. z „Pogoni" tarnowskiej 1888 r.].
Rec.: W. Nehring. Kwart. hist. 1888, s. 427—9.

1501. **Siemieński Lucjan.** Obóz Klassyków. Ustęp z historji wyobrażeń literackich w XIX wieku. Z korrespondencji ułożył... Kraków 1866, s. 116.
Rec.: K. Wł. Wójcicki. Bibl. warsz. 1867, t. I, s. 456—469 [w uzupełn. trzy listy Kaj. Koźmiana do A. E. Odyńca].

1502. — Ostatni wierszokleta starej daty (z 1 rys. Sokołowskiego). Kółko domowe, t. V, 1865, s. 241—248.
[Wspomnienia o Kaj. Jaxa Marcinkowskim].

1503. — Wieczór u jenerała Kopcia. Z opowiadania księdza M. Oręd. nauk. 1842, nr. 35.

Sienkiewicz Karol zob. Dmochowski F. S.

1504. **Sierakowski Joseph.** Récit de deux mois d'emprisonnement de Mr le comte..., officier de la Légion d'honneur etc., arrêté, à Paris, le 13 Janvier 1816 pour une lecture séditieuse, genre nouveau de prévention. Seconde édition. [Liège] 1816, s. 66.

1505. **[Sierawski Jan Juljan].** Wspomnienia z 1809 roku. Ogłosił i wstępem opatrzył Władysław Fedorowicz. Przew. nauk. i lit. 1911.
— Toż. Odb. Lwów 1911, s. 23.

1506. — Wspomnienie o ks. Czartoryskiej jenerałowej ziem podolskich [z r. 1809]. Kronika emigracji polskiej 1835, t. III, s. 277—281.

1507. **Sierawski Napoleon.** Pamiętnik... oficera konnego pułku gwardji za czasów w. ks. Konstantego. Z przedmową prof. dr. Stanisława Smolki. Lwów 1907, s. XII + 332.
Rec.: Bron. Pawłowski. Kwart. hist. 1909, s. 238—240.

1508. **Siestrzeńcewicz - Bohusz Stanisław.** Journal et correspondence de.... premier Archevequé-Métropolitain de Mohilew. Publiès

par Mgr. M. Godlewski, prof. à l'Acad. Imp. Eccl. Cath. Rom. a Pétersbourg, et W. Kriksine, Membre actuel de l'Institut archéol. de Pétersbourg Première partie (1797-1798). S.-Pet. 1913, 4°, s. 2 nl. + III + 157.

[Przeważnie po franc., drobne tylko ustępy polskie.
Por.: Kriksin W. S. Nieskolko słow o Dniewnikie Siestrencewicza, pierwago metropolita wsiech rimsko-katoliczeskich cerkwiej w Rossii. (Po powodu izdannago w kn. XVI-oj „Stariny i Nowizny" Dniewnika Siestrencewicza za 1797 i 1798 g.). Izd. Obszczestwa rewnitelej russkago istoriczeskago proswieszczenja, wyp. XVI. S.-Pieterburg 1913, s. 23].

1509. **Skarbek hr. Fryderyk.** Pamiętnik. (Powrót mój do kraju. Ogólny pogląd na czasy księstwa Warszawskiego). Sobótka 1871, s. 133, 149 i 164.

1510. — Pamiętniki. Bibl. warsz. 1876, t. I, s. 181—204; t. II, s. 17—36; 1877, t. I, s. 62—72 i t. II. s. 395—417.

1511. — Pamiętniki. Poznań 1878, s. II + 321.

1512. — Pamiętniki Seglasa. Petersburg 1860, s. 183—344 [wraz z „Życiem i przypadkami Faustyna Dodosińskiego].

[Wspomnienia w formie powieści. Podobno na podstawie zapisek Anny Nakwaskiej].

1513. — Spełniona klątwa. Ustęp z pamiętników... Kłosy 1865, I, s. 50.

1514. — Wspomnienie o Warszawskiem Towarzystwie Przyjaciół Nauk. Kraków 1860, s. 31.

1515. **Skibiński Józef Kazimierz** [mec., +13. IX. 1872 r.]. Wspomnienie z życia Kazimierza Brodzińskiego. Kłosy 1872, II, s. 286.

1516. **Skibiński Kazimierz.** Pamiętnik aktora (1786-1858). Opracował i wydał M. Rulikowski. [Z portretem autora]. Warszawa 1912, s. XIII + 333 + 1 nl.

1517. **Skobel Fryderyk.** Moje wspomnienia (1812-1876). Z autografu wydał i wstępem zaopatrzył dr. Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. I. (Poznań 1924), s. 79—96 i 197—218.

— Toż. Odb. Poznań 1924, s. 40.

[Szkoły w Krakowie; Udział w powstaniu listopadowem; Katedra w Uniw. Jag.].

Skórkowski ks. biskup zob. Brzeziński N. ks.

1518. **Skrodzki Eugenjusz [Wielisław].** Emigranci francuscy u nas. Kłosy 1881, I, s. 318 i 330.

[Wspomnienia o osadnictwie emigrantów francuskich w czasach pruskich wśród lasów ówczesnej ziemi szadkowskiej (w późniejszym pow. łaskim)].

1519. — Jak się dawniej podróżowało. [Wspomnienia]. (z ryc.). Wędr. 1891, t. II, s. 20 i 35.

1520. — Kilka listów z przeszłości. Bluszcz 1884, s. 247, 259 i 262.

[Listy z r. 1829 o życiu i stosunkach towarzyskich w Warsz.].

1521. — Kilka wspomnień z przeszłości. Tyg. ill. 1884, t. I, s. 358, 373, 390 i 409.

[Pocz. XIX w. w Warszawie: o Mikołaju Krzywiec-Okołowiczu, pośle sejmowym z ziemi szadkowskiej, o Janie Olrychu, adwokacie i t. d.].

1522. — Kilka wspomnień z przeszości. Tyg. ill. 1885, t. I, s. 382, 389 i 411.

[O uniw. warszawskim z lat 1818—1831].

1523. — Kilka wspomnień o Lelewelu. Tyg. ill. 1886, t. I, s. 84 i 103.

1524. — O kilku zacnych ludziach, co przed nami żyli. Tyg. ill. 1882, t. I, s. 66 i 95.

[Wspomnienia o Dominiku Moniuszce, zmarłym 1834 r.].

1525. — Ongi... Urywek ze wspomnień... Węd. 1897, t. I, s. 305.

[O obchodzeniu Wielkiego tygodnia i Wielkiej nocy w pocz. XIX w. w Warszawie].

1526. — Podwieczorek w Jabłonnie. Kłosy 1884, II, s. 219.

[Z życia J. ks. Poniatowskiego].

1527. — Postacie zamarłej przeszłości. Bluszcz 1879, nr. 30—38; 1880, s. 265, 274, 291, 305 i 313.

1528. — Referendarz w Będkowie. Ze wspomnień. Niwa 1892, s. 280.

1529. — Sic transit gloria mundi. Wspomnienie o Kaźmierzu z Królówki. Tyg. ill. 1869, t. I, s. 294.

[Wspomnienia, zebrane w kilkadziesiąt lat po zgonie Brodzińskiego we wsi Załężu pod Tarczynem, gdzie poeta bywał u szwagra swego].

1530. — Talleyrand w Warszawie. (Notatka z teki wspomnień). Słowo (warsz.) 1882, nr. 33, 36, 39 i 45.

1531. — Wieczory piątkowe. Wspomnienia z literackiego świata. Bluszcz 1875, s. 241, 249, 257, 265, 289, 297, 308, 321, 329 i 346; 1876, s. 265, 273, 290, 307, 332, 361 i 395.

[Wieczory u Kat. Lewockiej. Część pierwsza zawiera echa wspomnień z przed r. 1830: o K. Hoffmanowej, o hist. Kwiatkowskim, o ks. Siarczyńskim i w. in.; część druga podaje głównie rozważania ogólne o życiu literackiem po r. 1831 w Warszawie].

1532. — Ze wspomnień o Staszicu. Tyg. ill. 1884, t. II, s. 367 i 283.

1533. **Ślizień Otton.** Z pamiętników... Ogłosił Ludwik Finkel. Pam. Tow. Liter. im. A. Mickiewicza, t. II (Lwów 1888), s. 205—238.

[Wyjątki z lat 1817—1824, dotyczące A. Mickiewicza i jego bezpośredniego otoczenia].

1534. — Z pamiętnika (1821-1824). W zbiorze H. Mościckiego: „Z filareckiego świata" (Warszawa 1924), s. 107—142.

1535. **Słowacki Juljusz.** Z pamiętnika... Ogłosił Wacław Gasztowt. Przegląd polski 1879, t. III, s. 32—51.

[Pisany 1831 (Drezno) — 1832 (Paryż) dotyczy lat 1817—1832; z rękopisu będącego własnością Hier. Żychonia].

1536. — Pamiętnik z lat młodych... Ogłosiła Seweryna z Żochowskich Duchińska. Bibl. warsz. 1879, t. III, s. 83—89.

1537. **Słowikowski Adam.** Naukowe pomniki szkoły krzemienieckiej oraz autorowie tychże. Wspomnienia przez... Dzien. liter. 1862, s. 324, 333, 341 i 348.

1538. — Wspomnienia szkoły krzemienieckiej. Bibl. warsz. 1863, t. II, s. 340—359.

1539. **Smoleński Tadeusz.** Chirurg Percy o Polsce (1806-1807). Słowo polskie 1906, nr. 33.

[Sprawozdanie z wydanego przez Emila Longina dziennika Percy'ego p. t.: „Journal des campagnes du Baron...., chirurgien en chef de la grande armée" (1754—1825)].

1540. **[Śniadecki Jan].** Napoleon i Jan Śniadecki. (Wyjątek z MSS. Życia...) Oręd. nauk. 1841, nr. 49. — zob. Baliński Michał.

Sobarri zob. Kirkor Adam Honory.

1541. **Sokolnicki Michał jen.** Journal historique des opérations militaires de la 7-e division de cavalerie légère polonaise, faisant partie du 4e corps de la cavalerie

de réserve sous les ordres de M. le Général de division Sokolnicki; depuis la reprise des hostilités au mois d'août 1813, jusqu'au passage du Rhin, au mois de novembre de la même année; rédigé sur les minutes autographes, par un témoin oculaire. Paris 1814, s. 84.

1542. **Solignac Armand de.** La Bérézina, souvenirs d'un soldat de la grande armée. Limoges, libr. Ardant et comp., 1890, s. 252.

1543. **Sołtyk Roman.** Relation des opérations de l'armée aux ordres du Prince Joseph Poniatowski pendant la campagne de 1809 en Pologne contre les Autrichiens; précedée d'une notice sur la vie du Prince, enrichie de son portait et d'une carte; par... Général d'artillerie polonaise, Nonce de la Diète de Pologne etc. Paris 1841, s. 6 nl. + 403 + 4 nl. z portretem autora i mapą.

— Kampanja 1809 r. Raport o działaniach armji pozostającej pod rozkazami ks. J. Poniatowskiego podczas kampanji 1809 r. Przekład z francuskiego E. Leszczyńskiej. (Bibl. dzieł wyb. nr. 413). Warszawa 1906, s. 207.

Rec.: A. M. Skałkowski. Kwart. hist. 1906, s. 560—1.

1544. — Napoléon en 1812, mémoires historiques et militaires sur la campagne de Russie, par le comte... ex-régimentaire, général de brigade d'artillerie polonaise, officier supèrieur a l'état-major de Napoléon, avec une carte. Paris 1836, s. 8 nl. + 464.

Spektator Walenty zob. Witte Karol.

1545. **Stael.** Pani... w Łańcucie w r. 1812. Dzien. liter. 1861, s. 589.

[Wyj. z jej pamiętnika: „Dix années d'exil"].

1546. **St[anisławski] Antoni.** Przed półwiekiem. Kartki ze wspomnień emeryta. Kłosy 1884, II, s. 46, 53 i 76.

[Wspomnienia z lat młodocianych w Żwinogródce na Ukrainie].

1547. **Stary uczeń** szkoły krzemienieckiej. List z Wołynia: Obraz dawnej szkoły krzemienieckiej. Dzien. warsz. 1855, nr. 5.

[Z powodu listu w nr. 290 Dzien. z r. 1854, podpisanego: Stary uczeń międzyrzeckiej szkoły].

1548. **Starzyński Doliwa Stanisław** i grobowiec jego w Kulparkowie pod Lwowem (z 2 ryc.). Ogłosił J. H. Rychter. Kłosy 1884, I, s. 404.

[Streszczenie rękopiśmiennego „Pamiętnika poety"].

1549. — Do życia... Tyg. poznański 1863, s. 55.

[Wspomnienie z ostatnich lat życia poety].

— zob. Wójcicki Kaz. Wł.

1550. **Stattler Wojciech K.** Pamiętnik... Studja malarskie w Krakowie i Rzymie przed 100 laty. Wydał Maciej Szukiewicz. (Bibl. krak. nr. 52). Kraków 1916, s. 118.

1551. **Stoc. M.** Kilka słów o Szkołach Polskich za Pruss południowych. Oręd. nauk. 1845, nr. 13 i 14.

[Wspomnienia ze szkół w Żurominie, potem w Ełku, o Żegocie Onacewiczu i o urządzeniu szkół przez Prusaków].

1552. **Strutyński Juljan [Berlicz Sas].** Dwie babki. I. Pani kasztelanowa trocka. II. Pani starościna horodelska. Pamiętnik... 2 tomy. Warszawa 1876, s. 2 nl. + 253; 2 nl. + 328.

Rec.: Tadeusz Wójcicki. Bibl. warsz. 1877, IV, 299—324.

1553. — Gawędy. Odb. z Kraju [krak.]. Kraków 1873, s. 335..

1554. — Kalejdoskop. Obrazy czasów i ludzi przez Berlicza Sasa. Świt (lwowski) 1872, s. 4, 19, 31, 41, 53, 67, 79, 93, 104, 116, 224, 235, 259, 384, 394, 407 i 419.

[Treść: I. Pół wieku wstecz. Stan kraju. Umysły i serca. Rolnictwo i przemysł. Zalety i przywary. Zwyczaje społeczne. Pani starościna horodelska. Przybory do drogi. Gościna. Portrety. II. Wyjazd z Luliniec. Scena pożegnalna. Ugoszczenie ludu. Przestworza Ukrainy. Świat i dusza. Indja. Rundżend Sind. Courbevoye. Upadek złudzeń. Humań. Zofjówka. Teatr. Wyjazd z Humania. Step. Czumaki. Lwy symboliczne. Sewerynówka. Limany. Odessa. III. Lejtnant Skarabelli. Kapitan fregaty Popondopoło. Miczman Zajcewski. Batalja pod Nawarynem. Admirał angielski Kodryngton. Prowincje południowego zaboru moskiewskiego. Wzrost handlu Odessy. Czem była pierwej. Morze. Towarzystwo. odeskie. Konsul Tom. Konsul de Ribas. Major Silvo. Jenerał Witt. Przegląd wojsk przed Wozneseńskim. Arcyksiążę Johann. Książe August pruski. Książę M. Leuchtenbergski. Basza turecki. Fety i parady. Upadek Witta. — Dalsze rozdziały opisują zabawy w Odessie. Na str. 212 opis przeglądu wojsk pod Tulczynem przez ces. Aleksandra. Dalej o spisku dekabrystów. Powrót do Luliniec. O Marji Szymanowskiej. Wyjazd z domu. Zabawa w Kniażej Krynicy].

1555. — Obrazki czasu i ludzi. Warszawa 1876, s. 199.

[Wspomnienia z Ukrainy z pocz. XIX w.].

Rec.: T. W. Bibl. warsz. 1876, IV, 185—192.

1556. — Obrazy z natury [oraz Giul-Szada, powieść wschodnia]. Lwów 1872, s. 212 + 69.

[M. in. wspomnienia z r. 1829 z Łohojska oraz z okresu po 1831 r. na Kaukazie].

1557. Pani kasztelanowa trocka, pamiętnik. Dzien. liter. 1870, nr. 1—14.

— Toż. Odb. Lwów 1871, s. IV + + 244.

[Wspomnienia ze Zdołbicy pod Ostrogiem, ze szkół w Romanowie wołyńskiem oraz z czasów wojny 1812 r. na Białorusi pod Orszą].

1558. — Pani starościna horodelska. (Część druga pamiętnika). Dzien. liter. 1870, nr. 15—25.

[O Joannie z Zamojskich Strutyńskiej z Luliniec na Ukrainie; o Romualdzie Strutyńskim, chor. brasławskim z Uciany].

1559. — Poezje Berlicza Sasa (...) i wspomnienia jego wierszem. Wydanie pośmiertne. Kraków 1878, s. 328 + III z portretem autora.

[W przypisach prozą ułamki wspomnień z Ukrainy: obszerniej o Żorniszczach i Lipowcu, o Łukaszu Strutyńskim, Michale Skibickim i td.].

1560. — Szkice myśliwskie z Ukrainy, z natury przez Berlicza Sasa. Strzecha 1872, s. 38, 77 i 102.

[Wierszem — wspomnienia z pow. lipowieckiego z wymienieniem i opisem wielu prawdziwych osób i miejscowości].

1561. — Ukraina. Obrazki czasu i ludzi. Dzien. liter. 1869, nr. 37—51.

[Cztery części. M. in. wspomnienia Kaukazu w części trzeciej, wspom. o Wacł. Rzewuskim, Ign. Strumille i t. d.; znacznie obszerniejsze niż wydanie warszawskie].

1562. — Ukraina. Obrazki czasu i ludzi", zob. nr. 1555.

38, 51, 83, 150, 172, 211, 259, 287, 303, 320, 336 i 351; II, s. 57. 171, 187, 198, 233, 251 i 363.

— Toż. Odb. p. t.: „Obrazki czasu i ludzi", zob. nr. 1555!

1563. **Sucheckij Iwan.** Dniewnik... prepodawatiela Borisowskago uczilliszcza o proisszestwijach

w etom gorodie w 1812 godu. Sbornik imp. russ. istoricz. obszczestwa, t. 128, s. 476—482.

Suchodolski Adam zob. Wójcicki K. Wł.

1564. **Suchodolski January.** 1795-1875. Fragment z pamiętnika współczesnego (z dwoma portretami). Przegląd polski 1900, t. IV, s. 215—244 i 501—519.
— Toż. Odb. Kraków 1901, s. 56.

1565. **Suffczyński Kajetan.** [Bodzantowicz]. Boje polskie i przygody żołnierskie. Poznań 1871, 16°, s. 47 + 415.

1566. **[Sułkowski Antoni].** Notices biographiques sur le Prince Antoine Sułkowski. Juin 1830. B. d. i m. dr., s. 44.
[Ur. 31.XII 1785 r. Wspomnienia z pierwszej ćwierci XIX w.].
[Autograf w Archiwum rydzyńskiem; druk, jedyny znany egzemplarz, w posiadaniu dra Emila Kipy w Warszawie].

1567. **Szaniecki Jan Olrych.** Pamiętnik, wydał, wstępem i przypisami opatrzył Marceli Handelsman. Warszawa 1912, s. VI + XXII + 99 + 1 nl. z 2-ma rycinami.
Rec.: Józ. Frejlich. Kwart. hist. s. 143—7.

1568. — Korespondencja... z Joachimem Lelewelem. W rozpr. Stan. Posnera: „Dola i niedola J. O. Sz." (Warszawa 1912), s. 84.
Rec.: J. Frejlich. Kwart. hist. 1913, s. 142—3.

1569. **Szaszor Bożydar.** Ignacy hr. Ścibor Marchocki. Opowiadanie. Przegląd europ. 1863, t. IV, s. 359—389.
[Wspomnienia z pierwszej ćwierci XIX w.].

1570. **Szczyt O.** (Polak). (Pamiętniki z r. 1823, wydane po włosku w pismach pośmiertnych O. Brescianiego 1865 r.).
[Estr.].

1571. **Szemesz Adam.** Wspomnienie o szkole malarskiej wileńskiej (1826-1829). Athenaeum (wil.) 1844, t. VI, s. 209—230.

1572. **Szeptycki Wincenty pułk.** Wspomnienie narodowe. Dodatek do Somosiery. Wanda 1821, t. III, s. 213—6.

1573. — Sommosierra. (Z rękopismów, pozostałych po jenerale...). Dzien. liter. 1862, s. 313.
[Por.: Wspomnienie o Wincentym Szeptyckim, jenerale wojsk polskich, dowódcy legjonów litewsko-ruskich Dzien. liter. 1862, s. 305].

Szkarłupek Roman zob. Podlewski.

1574. **Szokalski Wiktor Feliks.** Wspomnienia z przeszłości. Z rękopisu wydał i przedmową opatrzył Adam Wrzosek. 2 tomy. (Bibl. pamiętników). Wilno 1914-21; t. I, (1819—1830), s. 203; t. II (1830-1837), s. 167.
— Toż. c. d. zob. nr. 2704.
[Por. Wierzbicki Romuald dr. Życiorys Wiktora Szokalskiego. Arch. hist. i filoz. med., t. IV (Poznań 1926), s. 210—232].

1575. **Szpotański Stanisław.** Z rozmów w Belwederze. Bibl. warsz. 1913, t. II, s. 93—104.
[Tekst dwu rozmów z w. ks. Konstantym, spisanych na świeżo przez współrozmówców, Walerego Zwierkowskiego i Bonawenturę Niemojowskiego, a przechowywanych w archiwum Niemojowskich w Marchwaczu].

1576. **Sztyrmer Ludwik.** Wyjątki z pamiętników. W monogr. P. Chmielowskiego: „L. Szt." Ateneum 1890, t. III, s. 389—424; t. IV, s. 104—127, 341—355, 443—471.

[Obszerne wyjątki z pamiętników pisanych nadzwyczaj szczerze w wieku młodzieńczym, dalej z dzienników, notatek i listów; dużo o korpusie kadetów w Kaliszu z lat 1821—25 i o szkole wojskowej Aplikacyjnej w Warszawie z lat 1825— 29, potem o pobycie w Kozienicach 1829—30, rewolucji 1830—31 r., wzięciu do niewoli pod Grochowem, zesłaniu do Wiatki i późniejszej służbie w wojsku ros.].

— zob. Walicki Al.

1577. **Szumlański Józef** pułk. Pamiętniki (z r. 1798, z wyprawy egipskiej). Lwowianin 1842, z. IV.

1578. **Szumski Leopold.** Wspomnienia o pułku trzecim ułanów byłego wojska polskiego, spisał... oficer tegoż pułku. Kraków 1883, s. 166 + 1 nl. z 4 ryc. kolor.

— Toż. [Wyd. nowe]. Kraków 1892, s. 167 z 4 ryc. kolor. rys. J. Kossaka.

Szymanowska Marja zob. Morawski Stanisław, Strutyński Juljan.

1579. **Szymanowski Józef** jenerał. Pamiętniki, wydał Stanisław Schnür-Pepłowski. Lwów 1898, s. 167 + 1 nl.

Rec.: Al. Rembowski. Tyg ill. 1899, I, s. 329 i 352.

— Mémoires du... (1806—1814). Traduit du Polonais par Bohdane Okinczyc. Paris 1900.

1580. **Tański Kazimierz.** Piętnaście lat w Legjonach. Pamiętniki... jenerała b. wojsk polskich. Z przedmową i przypisami Stanisława Wojciecha Turowskiego. Warszawa 1905, s. 137 + 1 nl.

Rec.: A. M. Skałkowski. Kwart. hist. 1906, s. 348—350; A. Rembowski. Bibl. warsz. 1905, I. 151—7.

1581. **Tarnowska Urszula z Ustrzyckich.** Król Hieronim w Warszawie w roku 1812. Z niewydanego rękopismu... Ruch liter. 1876, t. II, s. 54.

1582. **Tarnowska Walerja ze Strojnowskich.** Podróż Polki do Włoch w epoce Napoleońskiej, 1803 — 1804. Ogłosił N. Przegląd polski 1897, t. I, s. 69 — 103.

[Wyjątki z rkps. pamiętnika a właściwie dziennika w 2-ch tomach, pisanego w oryg. po franc.].

1583. **Tatarkiewicz Jakób.** Autobiografja. W dziele K. Wł. Wójcickiego: „Cmentarz Powązkowski pod Warszawą", t. I (Warszawa 1855), s. 224 — 235.

1584. **Tedwen Wincenty.** Wspomnienie o szarży pod Somo-Sierrą. Czas 1855, nr. 88.

1585. **Tercier** général. Mémoires politiques et militaires du... (1770 — 1816). Paris 1890.

[Zob.: K. O. Prz. pol. 1891, IV].

1586. **Terlecki Włodzimierz.** Zapiski Archimandryta... bywszago greko - unjatskago missjoniera, 1808 — 1858. Wyd. Ł. Łopatinskij. Russk. Starina 1889, z. VII, s. 1 — 27, z. VIII, s. 559 — 578.

— Toż. Czerwonnaja Ruś (Lwow) 1890, nr. 12 — 23 i 26.

[Autor opisuje pobyt w liceum Krzemienieckiem, w uniw. wileńskim, w powst. 1830 r., w którem brał udział bezpośredni, następnie pobyt na emigracji, stosunki z Mickiewiczem, Towiańskim, przejście na unję i na prawosławje i t. d.]

Rec.: Uł. Kwart. hist. 1891, s. 139—140.

1587. **Titius Juljan** zob. notatkę Józ. Bielińskiego: „J. T. i jego pamiętniki", Tyg. wileński 1910, nr. 10.

1588. **Toczyski Michał.** Pamiętniki... byłego oficera wojsk polskich, obejmujące wspomnienia od roku 1803 do roku 1867, z doda-

niem szkoły służby garnizonowej. Kraków, nakładem autora, 1873, s. 268 + III.

[Ur. 1798 r. Lata młode w Stryjskiem, szkoły we Lwowie, służba od 1816 r. w wojsku polskiem w Warszawie, udział w rewolucji 1831 r., w końcu lata 1846—48 w Galicji].

1589. **Trentowski Bronisław** 1808 — 1869. Autobiografje. Ogłosił dr. Wład. Horodyski. Przegląd polski 1912, t III, s. 313 — 331.

1590. **Trębicka Franciszka.** Mémoires d'une polonaise, pour servir a l'histoire de Pologne, depuis 1764 jusqqu'a 1830. 2 tomy. Paris 1841, s. 327 i 300 + 4.

1591. **Trzebuchowski Józef.** Rękopismo życia..., stolnika radziejowskiego, z różnemi dodatkami wierszów i narzekań z przyczyny śmierci dwóch żon i nauką dla dzieci swoich czyli przestrogą, r. 1804 wydane dla pamiątki. Warszawa [1804], 4°, s. 32.

[Autobiografji stron 15, poczem wiersze].

1592. **Turkułł Jan.** Gawędy familijne. Pamiętnik z XIX wieku. Wydał L[udwik Żytyński]. Kraków 1897, s. 93 + 2 nl.

Rec.: Jan Marek Giżycki. Kwart. hist. 1898, s. 962—3.

1593. **Turno Adam.** Z pamiętnika... W zbiorze: „Fragmenty" A. M. Skałkowskiego (Poznań 1928), s. 79 — 195.

[Rozdziały: Dwa epizody powstania wielkopolskiego r. 1794; Rok 1809; Rok 1812; Rok 1813; Rok 1814; Wspomnienie o Mickiewiczu; Echa wielkopolskie w „Panu Tadeuszu"].

1594. **Turno Szczepan.** Z raptularza. W zbiorze M. Rollego: „In illo tempore" (Brody 1914), s. 155—199.

[Z lat 1811—1820 na Wołyniu].

1595. **Tykel Ludwik.** Dzień ostatni nieodżałowanego Wodza Polaków Józefa Xcia Poniatowskiego, opisany przez naocznego świadka. Warszawa 1819, s. 32.

Tymowski Kantorbery zob. Dmochowski. F. S.

1596. **T/yszkiewicz/ E[ustachy].** Obrazy domowego pożycia na Litwie. Poczet drugi. Kraków 1867, s. 4 nl. + 97 z 6 ryc. litogr.

1597. **[Umiński** gen.]. Mémoire sur les operations de l'avangarde du huitième Corps de la grande armée, formè de troupes polonaises en 1813 par un temoin oculaire. Journal des sciences militaires (Paris) mars 1829, livr. 42.

— Toż. Odb. Paris 1829, s. 61.

1598. **Vaudoncourt Wilh.** Relation impartiale du passage de la Berezina par l'armèe française en 1812. Paris 1815 (2 ed.).

1599. **Voyage en Pologne et en Russie** par un prisonnier de guerre de la garnison de Dantzick en 1813 et 1814. Paris 1828, s. 270.

1600. **Voyages d'une dame française** en Russie, en 1812, témoin-oculaire de l'incendie de Moscou et de la retraite désastreuse de Buonaparte jusqu'á Wilna. Par Mme... Paris 1814.

1601. Walicki Aleksander. Wspomnienie o Sztyrmerach. Kraj 1892, nr. 14.

Walicki hr. zob. Bułharyn Tadeusz.

1602. **Wasilewski Ireni,** marsz. połocki. Historia domestica. Podał do druku Wł. Ciechanowiecki. W księdze zbior. „Z okolic Dźwiny" (Wilno 1912), s. 210 — 218.

[Wspomnienia z pow. połockiego z lat 1812—1859].

1603. **Wąsowicz.** Powrót Napoleona z Moskwy. Według zapisek... Podał Szymon Askenazy. Tyg. ill.. 1911, t. II, s. 996.

1604. **Weyssenhoff Jan** generał. Pamiętnik. Z portretem autora. Wydał Józef Weyssenhoff. Warszawa 1904, s. 251 + V.

Rec.: W. Tokarz. Książka 1904, nr. 2.

1605. **Weyssenhoff Jan** (chorąży). Z pamiętników. Goniec wil. 1909, luty.

1606. **Widman Karol.** Zapiski do historji szkół ludowych w Galicji a w szczególności we Lwowie. (Koniec wieku XVIII i początek XIX). Szkoła 1891, nr. 1, s. 5 — 6; nr. 2, s. 17; nr. 4 s. 43 — 44; nr. 5, s. 50 — 52; nr. 6, s. 66 — 67; nr. 7, s. 78 — 79; nr. 8, s. 89 — 90.

1607. **Wielogłowski Walery.** Zwiady świata i ludzi. (Oddział I od roku 1800 do r. 1816). Dom mojej babki. Kraków 1856, s. 423.

[O Józefie z Badenich Wielogłowskiej w Proszówkach pod Bochnią].

Rec.: K. Wł. Wójcicki . Bibl. warsz. 1857, t. I, s. 809—815.

1608. **Wierigin N. W.** Zapiski (1796 + 1872). Russk. Starina 1892, t. LXXVI, s. 45 i 294.

[Pobyt w Warszawie w l.-gw. pułku lit. za Konstantego].

1609. **Wierzbicki Piotr Bazyli** pułk. Wyciąg z pamiętników... Wyprawa na San Domingo. Ułożył i wydał Leon Potocki. Bibl. warsz. 1847, t. I, s. 102—122 i 583—608.

[Zob. polemikę tegoż z Kaz. Wójcickim o autorstwo pam.: tamże, III, 173—6, i IV, 656—661; oraz A. Mosbach: „Słówko o dziełku: Amilkar Kosiński we Włoszech 1795—1803" (Wrocław 1877, s. 78)].

1610. **Wigiel F. F.** Zapiski. Połnoje izdanje s podlinnoj rukopisi. Osobny dod. do Russk. Archiwa 1891 i 1892.

— Toż. W 7 cz. Moskwa 1891.

1611. **Wilkoński August.** Wspomnienie szkolne. Bibl. warsz. 1841, t. I, s. 424 — 428.

[Ze szkół poznańskich: Czy Kopernik był Polakiem?].

1612. — Wspomnienie. Bibl. warsz. 1844, t.. IV, s. 425.

[Z lat dziecinnych i z młodości, spędzonej w Wielkopolsce. Ur. 28.VIII 1805 r. w Kąkolewie w p. wschowskim].

1613. **Wilson Robert** sir. Narrativ eof Events during the Invasion of Russia by Napoleon Bonaparte and the Retrent of the French army 1812,—by general... London 1860.

[Zob.: Nieznany czyn bohaterstwa w. ks. Konstantego, carewicza rosyjskiego. Dzien. liter. 1861, s. 184].

Wirtemberska ks. Marja. zob. Duchińska Seweryna, Koźmian A. E.

1614. **Wiśniewski Seweryn.** Wspomnienia. Kłosy 1872, II, s. 42.

[Z uniw. wileńskiego w latach 1826—30].

1615. **[Witte Karol].** Krzemieniec. Przygody i wspomnienia studenta pierwszej klasy, przez Walentego Spektatora. Kraków 1873, s. 281.

1616. **Wodzicki hr. Stanisław.** Z listów... Prezesa Rzeczypospolitej Krakowskiej. Podał dr. Br. Ł. Bibl. warsz. 1904, t. II, s. 375—384.

[Wyjątki z korespondencji z lat 1817—1824 z A. hr. Stadnickim].

1617. **Wójcicki Kazimierz Władysław.** Kawa literacka w Warszawie (r. 1829 — 1830). Bibl. warsz. 1873, t. I, s. 1 — 23 i 193 — 238.

— Toż. Odb. Warszawa 1873, s. 68.

1618. — Kazimierz Brodziński. (Wspomnienie). W książce zbior.: „Kłosy i kwiaty" (Kraków 1869), s. 115 — 122.

1619. — Obrazki z puszczy Bialskiej. (Wspomnienie lat młodych). Kal. ill. J. Jaworskiego na r. 1865, s. 63 — 68.

1620. — Pamiętniki dziecka Warszawy. Kraków 1909, s. 4 nl. + 79.

1621. — Pamiętniki historyczne.. Przyczynek do dziejów krajowych. Tyg. powsz. 1879, s. 180, 195, 211, 230 i 245.

[Zawierają wiadomość o pamiętnikach rkps. z epoki 1790-1815 oraz wyjątki z pamiętników Walentego Czekierskiego, podpułk. i Adama Suchodolskiego, oficera pułku 16-go ułanów].

1622. — Pisarze polscy. (Z księgi moich wspomnień). I. Stanisław Doliwa Starzyński. Tyg. ill. 1862, t. I (V), s. 29.

1623. — Przed półwiekiem. Zielone świątki w Warszawie. Kłosy 1878, I. s.. 387.

1624. — Społeczność Warszawy w początkach naszego stulecia (1800 — 1830). Warszawa 1877, s. 238.

1625. — Warszawa i jej społeczność w początkach naszego stulecia. Bibl. warsz. 1874, t. I. s. 1—34, 195 — 262 i 432 — 448; t. II, s. 110 — 125 i 345 — 379; t. IV, s. 46 — 67 i 361 — 386.

— Toż. Odb. Warszawa 1875, s. 255, 1 nl.

1626. — Warszawa, jej życie umysłowe i ruch literacki w ciągu lat trzydziestu (od 1800 — 1830 r.). Bibl. warsz. 1878, t. II, s. 59 — 79; 1879, t. I, s. 59 — 92, 372 — 406; t. II, s. 74 — 90; t. III, s. 57 — 82, 233 — 260.

— Toż. Odb. Warszawa 1880, s. 179.

1627. — Wspomnienie o Józefie Dzierzkowskim. (Z księgi notat). Tyg. ill. 1865, t. I (XI), s. 77 i 90.

1628. — Z dawnych dziejów i wspomnień naszego stulecia. Kraków 1875, s. 231 + 2 nl.

1629. — (Tadeusz Nekanda). Mój pamiętnik literacki. Dzien. warsz. 1853, nr. 311—320; 1854, nr. 48—51 i 53—55.

[Z lat 1812—1830: o literaturze i teatrze w Warszawie i t. d.].

1630. **Wojciechowski Kajetan.** Pamiętniki moje w Hiszpanji. Wydał Leon Potocki. Bibl. warsz. 1845, t. I, s. 1 — 18, 257 — 306; t. II, s. 35 — 51. .

— Toż. Odb. Warszawa 1845, s. 2 nl. + 111.

1631. **Wolski Walenty** z Niestępowa. Pamiętnik 1806 — 1810. Rocznik Tow. Nauk. w Toruniu. t, XVI, s. 104 — 176; t. XVIII, s. 1 — 78.

1632. **Wołowski Aleksy.** Główna kwatera Napoleona. Przez...., sztabowego oficera przy głównej kwaterze cesarza w r. 1812 i 1813. Rozmaitości lwowskie 1835, nr. 29, 30.

1633. **Wołowski J.** Ze wspomnień zdobywców Somo-Sierry. Wędr. 1903, t. I, r. 24, 46

[Przytacza lub wspomina opisy: W. Tedwena, T. Łubieńskiego i Szeptyckiego].

1634. **Wspomnień kilka** o polskich legjonach. Poznań 1896, s. 80, 25 ryc. i 1 tabl.

1635. **Wspomnienia ułana** pułku pierwszego legji nadwiślańskiej o kampanjach lat 1807 — 1814. Z rękopisu wydał Aleksander

Kraushar. Bibl. warsz. 1908, t. III, s. 314 — 353.

— Toż. Odbitka. Warszawa 1908, s. 41.

1636. **Wspomnienia z przeszłości.** (Z pamiętników starego żołnierza). Dzien. liter. 1860, s. 477, 485, 494, 501, 508, 517, 524, 532, 540, 548, 556 i 566.

[Od r. 1812 w wojsku w Zamościu, był tam 1813 r. w oblężeniu, potem w r. 1830—31 o rewol. listop., — w końcu z zesłania w Wiatce].

Zob. sprost. A. K., tamże, s. 624.

1637. **Wspomnienie narodowe.** Polacy pod Somo-Siera. (Z dzieła: Victoires et conquetes de Français od 1792 do 1815, przez Tow. Wojsk. i uczonych w Paryżu wydawanego pod Redakcją P. Panckoucke, t. 18, s. 205). Wanda 1821, t. III, s. 145 — 8.

[Zob.: Szeptycki pułk.].

1638. **Wspomnienie o bitwie pod Somosierrą** (przez naocznego świadka i uczestnika). Tyg. ill. 1860, t. II, s. 578.

1639. **Wspomnienie o pułku Szwoleżerów** gwardji Napoleona. (Według artykułu c. i k. kapitana Hugona Kerchnave, z austr. sztabu generalnego, w czasopiśmie „Kawalleristische Monatshefte" grudzień 1908). Za zezwoleniem autora. Lwów 1909, s. 29.

1640. **Wspomnienie z pobytu** Napoleona w Wilnie r. 1812. Czas 1874, nr. 295.

1641. **Würtemberg Eugen Herzog von.** Erinnerungen aus dem Feldzuge des Jahres 1812 in Russland. Breslau 1846, s. 2 nl. + 235 + 1 nl. + 5 map.

1642. — Mémoiren des Herzogs... 3 Theile. Frankfurt a. O. 1862, s. VIII + 336 + 1 nl. z planem, 4 nl. + 299 + 1 nl. z 5 planami, 4 nl. + 377 + 1 nl. z 3 planami.

[Dotyczy kampanij 1812—14].

1643. **Wybranowski Celestyn.** O senatorze Jacku Mieroszowskim i dziejach Rzpltej Krakowskiej. W załączniku do rec. L. Dębickiego. Kwart. hist. I (1887), s. 542—8.

1644. **Wybranowski Roman** jen. Epizod z żołnierskiego życia. (Z pamiętników wyższego oficera polskiego). Dzien. liter. 1869, nr. 25.

[Rok 1813 w Niemczech].

1645. — Jenerał Grabowski i pułkownik Krukowiecki przy szturmie na Smoleńsk. (Z pamiętników wyższego oficera polskiego). Dzien. liter. 1869, nr. 26.

1646. — Kampanja w Galicji w r. 1809. (Z pamiętników wyższego oficera polskiego). Dzien. liter. 1869, nr. 27 — 29.

1647. — Pamiętniki. 2 tomy. T. I. Lwów 1882, s. VII + 392 z portretem. T. II. Lwów 1882, s. IV + + 289 i 3 tablice w 4°.

1648. — Rozbitki. (Z pamiętników wyższego oficera polskiego). Dzien. liter. 1869, nr. 30.

[Z r. 1813 — po bitwie lipskiej].

1649. **Wyleżyński Tadeusz.** Bitwa Lipska roku 1813 (z litografowanym planem). Bibl. Warsz. 1841, t. II, s. 249 — 315.

1650. — Działania wojenne po bitwie Lipskiej. Bitwa pod Hanau i koniec wojny jesiennej w Niemczech 1813 roku. Bibl. Warsz. 1841, t. IV, s. 505 — 554.

1651. — Wojna wiosenna 1813 r. w Niemczech; bitwy pod Lützen i Bautzen. Bibl. Warsz. 1844, t. III, s. 494.

1652. **Z.** Listy z Francji. Pierrefonds. Gaz. codz. 1858, nr. 185.

[Spotkanie z kol. szkol., arch. Lucjanem Wyganowskim, i wspomnienia o Świsłoczy].

Zaborowski Tymon zob. Boberska Felicja, Dmochowski F. S.

1653. **Zajączek Józef** jenerał. Noty... z roku 1811. (Tłumaczenie z francuskiego). W „Pamiętnikach wojennych 1792 — 1812", wyd. przez J. I. Kraszewskiego (Drezno 1871), s. 61 — 80.

1654. — Z korespondencji.... 1806, 1807, 1811 i 1812. W zbiorze A. M. Skałkowskiego: „O cześć imienia polskiego" (Lwów 1908), s. 337 — 396.

1655. [Załuscy]. **Wspomnienia o rodzinie Załuskich** w XIX stuleciu. Drukowano jako rękopis. [Kraków] 1907, s. 293 + 1nl.

1656. **Załuski hr. Józef** jen. Wspomnienia o pułku lekko-konnym polskim gwardji Napoleona I i niektóre sprostowania tyczące się tego pułku. Czas dod. mies., 1856,t. IV, s. 597 — 639.

— Toż. Odb. Kraków 1856, s. 45.

1657. — Dalsze wspomnienie o pułku lekkokonnym polskim gwardji Napoleona I. Czas, dod. mies., 1858, t. I, s. 283 — 315.

— Toż. Odb. Kraków 1858, s. 33.

1658. — Trzecie wspomnienie o pułku lekkokonnym polskim gwardji Napoleona I. Czas, dod. mies., 1858, t. III, s.. 23 — 67.

1659. — Czwarte wspomnienie o pułku lekkokonnym gwardji Napoleona I. Czas, dod. mies., 1859, t. II, s. 3 — 63.

1660 — Piąte wspomnienie o pułku lekkokonnym polskim gwardji Napoleona I-go. Czas, dod. mies., 1859, t. IV, s. 331 — 397.

1661. — Szóste wspomnienie o pułku lekkokonnym polskim gwardji Napoleona I-go. Czas, dod. mies., 1860, t. I, s. 238 — 311.

1662. — Trzecie, czwarte, piąte i szóste wspomnienia o pułku lekko-konnym polskim gwardji Napoleona I. Kraków 1860, s. 247.

1663. — Wspomnienie siódme i ostatnie o pułku lekkokonnym polskim gwardji Napoleona I-go w latach 1813 i 1814. Czas, dod. mies., 1860, t. III, s. 391 — 463.

1664. — Wspomnienia o pułku lekko-konnym polskim gwardji Napoleona I przez cały czas od zawiązania pułku w roku 1807 do końca 1814. Kraków 1862, s. 363.

1665. — Z papierów po jenerale... (od roku 1821 — 1862). Z manuskryptów archiwum Muzeum Narodowego w Rapperswylu (Dział V, str. 64, pod literą d.). Do druku przygotował Marceli Hulewicz. Ruch liter. 1877, t. II, s. 341.

1666. **Załuski hr. Roman.** Chłopicki w Hiszpanji. Ustęp z rękopismu... pod napisem: „Żywot jenerała Józefa Chłopickiego". Czas, dod. mies., 1856, t. I, s. 332 — 377 i 595 — 623.

[W części na podstawie opowiadań „z własnych ust jenerała"].

1667. **[Zamoyski Władysław].** Jenerał Zamoyski 1803 — 1868. 5 tomów. Poznań 1910 — 14 t. I (1803 — 1830), s. 2 nl. + 441 + 14 nl.; t. II. (1830 — 1832), s. 2 nl. + + IV + 566 + 21 nl.; t. III (1832— 1837), s. 2 nl. + 425 + 13 nl., t. IV (1837 — 1847), s. 529 + 19 nl.; t. V (1847 — 1852), s. 2 nl. + 442+ 17 nl.

Rec.: Józ. Frejlich (t. I), Kwart. hist. 1912, s. 212—6; (t. II). tamże, 1913, s.

403—7; St. Szpotański (t. II), Bibl. warsz. 1913, III, 381—4; M. Pawlicowa (t. III), Kwart. hist. 1917, s. 195—9.

1668. **Zan Tomasz.** Wyjątki z pamiętnika. Podał H. Mościcki. Kur. warsz. 1.XII.1907, nr. 332.

1669. — Notatki pamiętnikarskie. W zbiorze H. Mościckiego: „Z filareckiego świata" (Warszawa 1924), s. 181 — 205.

1670. — Żywot i korespondencje... [Wydał Gustaw Czernicki]. Kraków 1863, s. 187.

[Z lat 1827—1854 do A. Mickiewicza, Fr. Malewskiego, M. Puttkamerowej, B. Świętorzeckiej, J. Chodźki i in.].

— zob. Pawłowicz Edward.

1671. **Zaremba Felicjan.** Życie... Dra filozofji, misjonarza w służbie ewangielickiego towarzystwa misjonarzy w Bazylei. Własnoręczny opis. Warszawa 1869, s. 151.

[Ur. 1794 w Zaroju pod Nowogródkiem, ewang., wych. w Dorpacie, wyższe studja teol. w Bazylei, misjonarz w kraju Zakaukaskim wśród Ormian i Tatarów].

1672. **Zawadyński Wiktor.** Kilka wspomnień z lat 1819 — 1830. W książce Eust. Iwanowskiego (Eu. Holenjusza): „Listki z Ukrainy (Kraków 1901), t. I, s. 155 — 170.

[Wychowaniec szkoły artylerji w Warszawie, służył w wojsku polskiem].

1673. **Zawalski Józef.** Ostatnie lata życia Franciszka Piotra Potockiego. Kłosy 1875, II, s. 216.

[Wspomnienie, datowane z Mikołajówki w pow. wołczańskim].

1674. **Zawilejko A. Józef.** Wspomnienia starego Litwina. Poezje... Kijów, nakadem wydawcy, z drukarni Uniwersyteckiej, 1860, s. 222 + II.

[M. in.: Powieści mojego dziadka. Wspomnienia Litwy. Wspomnienia Wilna].

1675. **Zdanowicz Ignacy.** Pamiętnik o Filomatach i Filaretach. Paryż 1867, s. 28.

1676. **Zielenieckі K.** Adam Mickiewicz i Puszkin w Odessie. Bibl. warsz. 1858, t. III, z. I.

1677. **Ziemięcka Eleonora.** Kilka wspomnień. Kółko domowe, t. III, 1863 — 64, s. 239 — 242.

[Z pensji Nowakowskiej w Warszawie przed r. 1830 oraz o ruchu kobiecym w Warszawie w pierwszej poł. XIX w.].

1678. **Zienkowicz Leon.** Wieczory Lacha z Lachów czyli opowiadania przy kominku starego literata polskiego. (Bibl. pisarzy polskich, t. 27). Lipsk 1864, s. 6 nl. + + 257.

[Wspomnienia z dzieciństwa z okolic Prużany, ze szkół w Świsłoczy (s. 149 — 175), o Franc. Karpińskim, o H. Kołłątaju z opow. Jana Śniadeckiego, o Lublinie i Puławach].

1679. **Źródła do historji pułku polskiego lekkokonnego** gwardji Napoleona I, z rękopisów oryginalnych i druków wydał i przedmową zaopatrzył Aleksander Rembowski; przedmowa tłómaczona na francuski przez pp. K. Przecławskiego i pułk. E. Titeux. (Bibl. ord. Krasińskich: Muzeum K. Świdzińskiego, tomy XIV, XV, XVI, XVII i XVIII). Warszawa 1899, s. CLXVIII + 829 + 1 nl. z rycinami i podobiznami..

Rec. Sz. Askenazy. Kwart. hist. 1902, s. 126—8.

1680. **Żółtowski Edward** gen. Dziennik komendy... 1812 — 1813. W zbiorze A. M. Skałkowskiego: „O cześć imienia polskiego" (Lwów 1920), s. 269—300.

1681. **Żubr Joanna.** Pamiętniki. Księga świata, t. IX, cz. 2 (1860), s. 195 — 199.

[Ur. 1786 w Berdyczowie, ozdobiona

krzyżem polskim Virtuti militari, otrzymała od ces. i króla polskiego, Aleksandra I, płacę dożywotnią, — pamiętniki jej druk. z małemi opustami, niedokończone, doprowadzone do r. 1809[.

1682. **Żychliński Ludwik.** Zapiski poznańczyka z lat jego najmłodszych (1827 — 1835). Dzien. pozn. 1885, nr. 250 i 251.

XIV. REWOLUCJA LISTOPADOWA (1830 — 1831).

1683. **A. J.** Powstanie powiatu wileńskiego przez..., jednego w powstaniu tem uczestnika (1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 83 — 89.

1684. **A. K.** Epizod wojenny z roku 1831. Opowiadanie oficera polskiego. Dzien. liter. 1861, s. 59 i 65.

[Bitwa pod Ostrołęką].

1685. — Wspomnienie z roku 1830 do 1831. Przyjaciel domowy (Lwów) 1865, nr. 29 — 30.

1686. **Abłamowicz Józef-Edward.** Emilja Platerówna. (Ze wspomnień). Kurjer litew. 1906, nr. 214.

1687. **Akt powstania** powiatu trockiego, podpisany przez 23 obywateli d. 21 kwietnia 1831. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. II, s. 191 — 192.

1688. **Anekdoten und Züge** aus dem polnischen Freiheitskampfe und aus der Wanderung der polnischen Flüchtlinge durch Deutschland. Ulm 1832, 16°, s. 2 nl.+129.

1689. **Atłas D.** Epizod iz żiźni wiel. kn. Konstantina Pawłowicza. Russkaja starina 1912, t. I, s. 173 — 4.

[1831 r. w Brześciu Lit.].

1690 **Bartkowski Jan.** Ze wspomnień: W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830 — 1831" (Lwów 1882), s. 1 — 42.

1691. — Wspomnienia z 1830—31 roku. (Fragment). Przew. nauk. i lit. 1897, s. 325, 418, 519, 610, 733, 845, 931, 1035, 1154.

— Toż. Odb. Lwów 1898, s. 78.

1692. **Barysznikow P. A.** Prijezd polskago dieputata k cesarewiczu Konstantinu Pawłowiczu 1830 g. Pierewieł i soobszcz... Russkaja starina 1878, t. XXI, s. 29 — 40.

Dod.: Zamietki w statje M. P. Baryszнikowa: „Prijezd i t. d." Soobszcz. N. Boriczewskij. 1878, t. XXI, s. 363.

1693. **Barzykowski Stanisław.** Wypis z pamiętników. (Powrót podpułk. Wyleżyńskiego z Petersburga. Zwołanie Rady Narodowej. Opinja Rady Narodowej nad odebranemi ekspedycjami z Petersburga. Opinja dyktatora. Zwołanie Sejmu). Kronika emigracji polskiej 1837, t. V, s. 353 — 358 i 369 — 373.

1694 — Historja powstania listopadowego, spisana przez.., posła ostrołęckiego, członka rządu narodowego, kawalera krzyża Virtuti militari. Do druku przygotował i kilku uwagami objaśnił Aër [Adam Rzążewski]. 5 tomów. Poznań 1883 — 1884, s. LXXIX+492, 421, 435, 447 i 448.

1695. **Baudouin de Courtenay Bolesław Wiktor.** Pod Ostrołęką. (Ze wspomnień oficera kawalerji). Piotrogród [właściwie: Warszawa] 1915, s. 28.

1696. **Bem Józef** jen. O powstaniu narodowem w Polsce. 3 części. Paryż 1846 — Lipsk 1848, s. 14 + 2 nl., 38 + 2 nl. i 34 + 2 nl.

[W części 3-ej pamiętnik p. t.: „Nie Sejm, nie Rząd, nie Kluby patrjotyczne, ale nasi Wodzowi naczelni zabili powstanie nasze w r. 1830 i 1831", str. 1—28].

— zob. Czetz Johann, J. Z. dr., „Karol XII i Rakoczy", Miłkowski Zygmunt, Patoky K. M., Rucki Józef Władysław.

1697. **Benkendorf A. Ch. graf.** Pisma... k wielikomu kniaziu Konstantinu Pawłowiczu wo wremia Polskago miatieża. Russkij archiw 1885, z. 1, s. 33 — 42.

1698. **Berzewiczy Ezechjel.** Wspomnienia podporucznika pułku jazdy wołyńskiej — z pod komendy Karola Różyckiego. Lwów 1876, s. 128.

[Treść: I. W pierwszym ogniu (Boremel). II. Bitwa pod Iłżą. III. Lipsko].

1699. Wspomnienia starych żołnierzy. Spisał... I. Bitwa pod Uchaniami (z opowiadania Seweryna Ostaszewskiego II. Bój pod Tyszycą (z opowiadania Antoniego Szaszkiewicza). Tydzień (lwowski), t. VII, 1878, s. 92, 103, 116, 132, 147 i 164.

1700. — Wieczory starego żołnierza. Lwów 1879, s. 267.

1701. — Wspomnienia o pułku Wołyńców. Dziennik polski 1880, nr. 277 i 288.

1702. **Białyniak.** Pamiętnik starego żołnierza. Poznań 1880—81, s. 1020 + 3 nl.

1702a. **Bitwa pod Stoczkiem,** opowiadanie weterana. Gaz. polska (czerniow.) 1892, nr. 18 i 19.

Blumer I. jen. zob. Paszkowski Józef.

1703. **Bogdanowicz M. I.** Dieło pri Dembe Wielkie 19 (31) marta 1831 goda. (Iz zapisok oczewidca). Istoricz. wiestnik 1881, t. V, czerwiec, s. 279.

1704. **Bogdański Henryk.** Pamiętnik. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831. (Lwów 1882), s. 70—221.

1705. **Bortkiewicz Wincenty.** Historyczne opisanie powstań powiatów zawilejskiego, dziśnieńskiego i wilejskiego, przez... naczelnika powstania zawilejskiego Prezesowi Rządu w Radzie Ministrów generałowi Krukowieckiemu podane w Warszawie 1831 r. sierpnia. (Urywek rękopismu). W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831". Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 267—270.

1706. **Brandt Heinrich** jen. piech. Pojezdka w gławnaju kwartiru feldmarszała Dibicza Zabałkanskago w martie 1831 goda. (Iz zapisok prusskago gien...). Wojennyj sbornik 1873, t. LXXXIX, s. 235—258 i nast.

— zob. nr. 952.

1707. **Breański Feliks** generał. Autobiografja... Wydał, słowem wstępnem poprzedził, przypisami opatrzył Józef Frejlich. Kraków 1914, s. IV + 100.

[Por. Knapowska Wisława dr. Uzupełnienia do Autobiografji generała Feliksa Breańskiego. Kwart. hist. 1926, s. 618—621].

1708. — Udział 1-szej dywizji piechoty w bitwach pod Białołęką

i Grochowem. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1869 (Paryż 1870), s. 166—177.

1709. **Bronikowski Ksawery.** Meine Auswanderung von Warschau bis Dresden. Paris 1832, s. IV + 103.

— Moje wyjście z Warszawy do Drezna przez... wice-prezydenta Warszawy podczas ostatnich dni rewolucji 1831 r., przetłómaczył z niemieckiego Jan N. z Oleksowa Gniewosz. Strzecha (lwowska) 1878, s. 302—478.

1710. — Sprostowanie niektórych szczegółów, tyczących się klubu patrjotycznego w Warszawie. Kronika emigracji polskiej 1835, t. III, s. 307—317.

[Uzupełnienie relacji Mochnackiego].

Dod.: Tenże. Do red. Kroniki Polskiej. Tamże 1839, t. VIII, s. 234—238.

1711. — Wyprawa jenerała Dwernickiego na Wołyń. Kurjer polski 1831, nr. 518 — 521.

— Pamiętniki polskie zob. nr. 20.

Bronikowski Rajmund zob. nr. 960.

1712. **Brzozowski M.** La guerre de Pologne en 1831. Avec une carte de la Pologne et dix croquis des batailles principales. Leipsic 1833.

Budzyński Michał zob. nr. 961.

1713. **Burba Aleksander** sztabslekarz. Stan młodzieży wileńskiej. Opisanie pierwszego oddziału wychodźców z Wilna [1831]. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 93—124.

1714. **Butkiewicz.** Wospominanja prełata...: wozstanje w Warszawie i w wojewodstwach Carstwa Polskago w 1830-1831 gg. Pierew. s polskoj rukopisi g. Gilus. Soobszcz. R. K. Szczebalskij. Russkaja starina 1878, t. XXII, s. 591—615.

1715. **Bykowski-Jaxa Piotr.** Resztki zeszłowiecznych oryginałów. Mirza Tadż-el-Faher. Kłosy 1879, I, s. 2, 28, 54, 68, 84, 108, 127, 143, 156, 172 i 189.

Dod.: List Zygm. Luby-Radzimińskiego, tamże, s. 239 [o rzekomej depeszy emira do Adama hr. Rzewuskiego z r. 1854].

1716. **Canitz und Dallwitz C. E. von.** Denkschriften, aus dem Nachlasse herausgegeben. Band I—II. Berlin 1888, s. 360 i 344.

[W tomie I na str. 84—97: Meine Reise nach Wilna, 1812; str. 156—168: Der russisch-polnische Krieg 1831—32; str. 258—290: Reminiscenzen aus dem russisch polnischen Kriege].

Por.: H. Lisicki. Z pamiętników ministra pruskiego. Kwart. hist. 1889, s. 183—204.

Chłapowski Dezydery jen. zob. Gronostajski Gerard, Krasicki hr. Kazimierz.

— zob. nr. 970.

Chłopicki Józef jen. zob. Mączyński J., Niemcewicz Juljan Ursyn, Osten L., Witmer Al., Załuski hr. Roman.

1717. **Chomski August.** Powstanie powiatu dziśnieńskiego. Pamiętnik... (1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. IV, s. 30 — 35.

Chróścikowski zob. Stempowski Leon, Wodziński K. E.

1718. **Chrzanowski Wojciech** gen. Opis bitwy grochowskiej. Ogłosił St. Szpotański. Bibl. warsz. 1909, t. III, s. 449 — 494.

[Wówczas szef sztabu dywizji Żymirskiego].

Cieszkowski Henryk zob. nr. 983.

Czajkowski Michał zob. nr. 991, 992, 993, 994.

1719. **Czikuanow A.** L.-gw. Ułanskij połk pod Ostrolenkoj. (Po powodu istorji l-gw. Ułanskago połka). Wojennyj sbornik 1867, nr. 5, „Bibl.", s. 1.

1720. **Czwartak.** Pamiętna noc listopada czyli dzieje wojny narodowej w r. 1830 i 1831-go, wiernym rodakom opowiedziane. Chicago 1888.

1721. **Czyński Jan.** Dzień piętnasty sierpnia i sąd na członków Towarzystwa Patrjotycznego. Warszawa 1831, s. 40.

— La Nuit du 15 Août 1831 à Varsovie, précédé d'un aperçu rapide de toute la révolution, par... Vice-présid. de la Société patriotique; traduction, notes et details de Jean Casim. Ordyniec. Paris 1832, s. 94.

1722. — Preussen im Jahre 1831 oder Verfahren der Preussischen Militärbehörden gegen die heimatlosen Polen, nebst einem Anhange von... Darstellung der Nacht vom 15 zum 16 August 1831 in Warschau und ihren Ursachen und Folgen von... aus den polnischen übersetzt. Führt 1832, s. 68.

1723. **Dawydow Denis Wasiljewicz.** Zapiski. 4 czasti. Brukselia 1863, s. 153.

[Cz. III: O polskich sobytjach s 1830 goda. Cz. IV: Wospominanja o polskoj wojnie 1831 g.].

1724. — Zapiski partizana... wospominanja o polskoj wojnie 1831 g. Soobszcz. W. D. Dawydow. Russkaja Starina 1872, t. VI, s. 1—38, 309—390.

Poprawka: 1872, t. VI, s. 296.

Dodatkowo:

Riecz impieratora Mikołaja I dieputatam g. Warszawy pri prijomie ich wo dworcie Łazienki 1835 g. Soobszcz. A. N. Jachontow i M. W. Kiuchelbeker. Russkaja Starina 1872, t. VI, s. 391—393.

Diejstwia polskich wojsk w 1831 g. Soobszcz. A. Raspopow. Russk. Starina 1872, t. VI, s. 393—399.

Zamietki o zapiskach mojego otca, partizana. Soobszcz. W. D. Dawydow. Russkaja Starina 1872, t. VI, s. 399—402.

Dwa pisma partizana Dawydowa. Soobszcz. W. Dok-ij. Russk. Starina 1872, t. VI, s. 403.

Ukaz sienatu o kn. Czartoryżskom 6-go oktiabria 1831 goda. Soobszcz. G. W. Riepinskij. Russk. Starina 1872, t. VI, s. 405.

Zamietki po powodu napieczatanja rieczi Mikołaja I w 1835 g. Soobszcz. bar. T. A. Biuler. Russk. Star. 1872, t. VI, s. 679.

Deczyński Kazimierz zob. nr. 1028.

1725. **Dembiński Henryk** gen. Do kapitana J. Bajerskiego, jednego z podchorążych i towarzyszów Wysockiego w nocy 29 listopada. Paryż 1835, s. 3.

1726. — Generał Giełgud. Kronika emigracji polskiej 1837, t. VI, s. 113.

1727. — Mein Feldzug nach und in Litthauen und mein Rückzug von Kurszany nach Warschau. Nach den mündlichen Dictaten des Generals herausgegeben von Dr. R. O. Spazier. Leipzig 1832, 16°, s. X + 206.

1728. — Mémoires sur la campagne de Lithuanie. Strasbourg 1832, s. XXXVI + 343 z mapą i podobizną.

1729. — Pamiętnik... jenerała wojsk polskich. Z rękopismu wydał S. B. Poznań 1860, s. VIII + 224.

Rec.: Dzien. liter. 1860, s. 703, 711, 719, 726 i 734.

— Toż. Wyd. nowe. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1911, s. 237.

1730. — Pamiętniki o powstaniu w Polsce r. 1830-31. 2 tomy. Kraków 1875, s. 355 i 480.
— Toż. Wyd. II. Kraków 1877, t. I, s. 355; t. II, s. 480.
[Pam. te druk. były poprzednio w Czasie 1871—72; zob. :Sprostowanie, tamże, 1872, nr. 208; List z powodu pam.... 1872, nr. 255].

1731. — Quelques mots sur les derniers événements de la Pologne, pour servir de reponse a l'article du journal La Tribune du 3 Décembre 1832, nº 338. Paris 1833, s. 31.

1732.— Rzut oka na ostatnie wypadki Rewolucji polskiej. Paryż 1837, s. 108.
— zob. Miłkowski Zygmunt, Nabielak Ludwik, Wawrzkowicz E.

1733. **Dembowski Leon.** Moje wspomnienia. Ustęp z niewydanych pamiętników. Bibl. warsz. 1884, t. III, s. 69—91, 215—250, 379—402; 1885, t. I, s. 87—102, 221—235, 404—419; t. II, s. 369—380; t. III, s. 49—65, 366—384; 1886, t. IV, s. 211—230.
[R. 1830—31].
— zob. nr. 1032.

1734. **Den Władimir Iwanowicz.** Zapiski gen.-lejt.... 1832-1888. Priłożenje k żurnału Russk. Starina. S.-Piet. 1890, s. 60—198.

1735. **Die Polen in und bei Elbing.** Ein Beitrag zur Tagesgeschichte von einem Augenzeugen. Halle 1832, s. 46.

Dobieszewska (Śmigielska) Józefa zob. nr. 1049.

1736. **Dobrowolski Erazm.** Powstanie powiatu latyczowskiego na Podolu. Pamiętnik (1831 r.). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), II, s. 130 — 144.

1737. **Domejko Ignacy.** Pamiętniki (1831—1838). Z autografów wydał Józef Tretiak. Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1908, s. VII + 226 + 1 nl. z podobizną autografu Pamiętników.

1738. — Pierwsze dni kwietnia 1831 r. w Litwie, urywek z współczesnego pamiętnika J. D. Odb. z Kurjera Poznań. Poznań 1880, s. 70.

1739. **Dreniakin A.** Nieskolko słow o K. I. Bistromie. (Po powodu zapisok „Starago jegieria"). Wojennyj sbornik 1877, t. CXV, s. 185—187.
[O odwrocie gwardji ros. z maja 1831 r.].

1740 — Ratnym towariszczam. Furażirowka za Wisłoj w polskuju kampanju 1831 goda. Charkow 1883, s. 29.

1741. **Duchińska Seweryna z Żochowskich.** Wspomnienie pośmiertne o jenerale Montebello przez jen. L. Bystrzonowskiego. Ruch liter. 1877, II, 346.
[Z r. 1831].
— zob. nr. 1059.

1742. **Duhamel...** [Diugamel A. O.]. Autobiografja. Russkij archiw 1885, z. 7, s. 371—427 i z. 10, s. 161—224.
— Toż. Odb. Moskwa 1885, s. 278.
[Treść m. in.: Polskij miatież 1831 g. Gienierał-gubiernatorom w Sibiri. — Sibirskij zagowor. — Żiżń w Podolskoj gub.].

1743. **Dunin Anastazy.** Działania korpusu Jła Dwernickiego. Kronika emigracji polskiej, t. I (Paryż 1832), brosz.: „Bolesław II", „Władysław II"; t. II (Paryż 1833), brosz.: „Leszek Biały", „Władysław III", „Władysław IV" i „Wacław Czeski".

1744. — Odpowiedź na rozbiór siedmiu artykułów Pamiętnika Emigracji, ogłoszona przez Karola Różyckiego pod tytułem: Uwagi nad wyprawą jen. Dwernickiego na Ruś. Londyn 1838, s. 48.

1745. **Dwernicki Józef** jenerał. Pamiętniki. Lwów 1870, s. XV + 156.

1746. — Odpowiedź na pismo pod tytułem: Uwagi Karola Różyckiego nad wyprawą jen. Dwernickiego na Ruś. Londyn 1837, s. 118.

— zob. Bronikowski Ksawery, Dunin Anastazy, Jeszcze jedno wspomnienie, Maciejowski Ignacy, Pułaski ks., Różycki Karol.

1747. **Dybicz-Zabałkanskij I. I.** feldmarszał. Predsmiertnyja wospominanja. Russkaja starina 1891.

[Zawiera m. in. charakterystyki gen. ros. pozost. pod dow. Dibicza]

Por.: Szildier N. K. Wojna z polskimi miatieżnikami 1831 goda w pierepiskie impieratora Mikołaja I-go s grafom Dibiczem-Zabałkanskim. Russkaja Starina 1884, t. XLI, s. 93— 122, 381—400; t. XLIIII, s. 149—56, 331—40 i 529—44.

1748. **Dzień 25 stycznia 1831 r.** [Wspomnienie]. Kronika emigracji polskiej 1835, t. II, s. 374—381.

1749. **Epizod z roku 1831.** Dzien. liter. 1861, s. 445, 453, 462, 469 i 477.

[Opowiadanie na tle wypadków prawdziwych w obrębie puszczy Augustowskiej].

Zob.: Plewa Grzegorz. Sprostowanie, tamże, s. 612.

Zob.: J. B. Dodatek, tamże, 1862, s. 207.

1750. **Esquisses polonaises** ou Fragments et traits détachés pour servir a l'histoire de la revolution de Pologne actuelle Par une Polonaise. Paris 1831, s. XVI + 176.

[Książka, przypisywana K. Białopiotrowiczowej, Grabowskiej lub A. Nakwaskiej].

1751. **Falkowski Juljusz.** Upadek powstania polskiego w r. 1831. Rys. historyczno- pamiętnikowy z mapą teatru wojny i planem szańców Warszawy przez żołnierza z owych czasów, autora „Wspomnień z 1848 i 1849 r.". Poznań 1881, s. 372 + 3 nl.

1752. **Forster Karol.** Powstanie narodu polskiego w r. 1830-1831. Rys historyczny, poparty papierami Generała hr. Krukowieckiego, przedost. Prezesa Rządu Narodowego. Berlin 1873, s. XXIV + 253.

1753. — Z pamiętników Krukowieckiego, gubernatora Warszawy i Prezesa Rządu Narodowego w powstaniu 1830-31 roku. Poprzedzone słowem wstępnem o opinji publicznej i apelem do Narodu Polskiego. Kraków 1906, s. 64.

Gajewski z Błociszewa Franciszek zob. nr. 1090.

1754. **[Gasztowt Jan].** Pan Sędzic czyli opowiadanie o Litwie i Żmudzi. Poitiers 1839.

[M. in. o wybuchu powstania 1831 r. na Litwie].

1755. **[Gaszyński Konstanty].** Notatki oficera polskiego o obchodzeniu się z korpusem wojska polskiego, weszłego z Litwy do Prus pod przewodnictwem jen. Giełguda, w czasie 53 dni trwającej kwarantanny. Paryż 1833, 16°, s. 32.

1756. **Gawroński Franciszek Sależy pułk.** Pamiętnik r. 1830-31 i kronika pamiętnikowa (1787-1831). Wydał Jan Czubek. Kra-

ków, nakł. Ak. Umiej. 1916, s. IX + 527.

Rec.: A. M. Skałkowski. Kwart. hist. 1916, s. 182—4.

1757. **Giedrojć Szymon** ks. biskup. Pierepiska z grafom D. N. Błudowym i drugimi licami wo wremia polskago miatieża 183[illegible] goda. Russkij Archiw 1869, s. 1485.

1758. [**Giedrojciowa ks. Łucja**]. Pamiętnik księżnej G. z roku 1830 i 31. Z archiwum Muzeum narodowego w Rapperswyl uporządkował i wydaje H. W. Lech 1878, s. 265 275, 286, 291, 303, 307, 340, 350, 357, 367, 372, 380 i 395.

[Od paźdz. 1830 r. do sierpnia 1831 r.].

1759. [**Giełgud Antoni** jen.] Akta urzędowe, tyczące się działań jenerała... na Litwie. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 1 — 28.

— Wypadki pod Szawlami. (Z akt jenerała Giełguda) (1831). Tamże, t. III, s. 193—213. Wypadki w Augustowskiem. (Z akt jenerała Giełguda) (1831). Tamże, t. III, s. 214 — 217.

— Rozmaite pisma do wyprawy na Litwę ściągające się, z akt jenerała Giełguda. Tamże, t. IV, s. 1—13.

— zob. Akta urzędowe i t. d., Dembiński Henryk jen, Gaszyński Konstanty, Giełgud Jan.

1760. **Giełgud Jan.** O generale Giełgudzie. Kronika emigracji polskiej 1837, t. VI, s. 106.

1761. **Głębocki Doliwa Józef.** Wspomnienie z roku 1830-1831 czyli treściwe przedstawienie dziejów tegoż okresu z powodu rocznicy 50-letniej w r. 1880 obchodzonej, skreślił... z korpusu artylerji b. wojsk polskich. (Jest to część obszerniejszego dzieła: „Przegląd krytyczny dziejów polskich). Kraków 1882, s. XVIII + 301 + IV.

1762. **Gniewosz z Oleksowa Jan Nep.** Spis żyjących weteranów z roku 1831. Przyczynek do pamiątkowego 50-letniego jubileuszu zebrał... Strażnica polska (Lwów), r. II (1880), nr. 16, 17, 18.

[Józef Turkuł. Marjan Szymkowicz. Onufry Felicjan Białobrzeski. Franc. Dydacki. Maur. Weber. Ludwik Włościborski. Józef Stan. Dani'ewicz. Tomasz Leszczyński. Krzysztof Baczewski. Aleksander Dłuski. Karol Żmigrodzki. Teodor Kudła. Jakób Godziński].

1763. **Goczałkowski Wojciech.** Pamiętniki Ułana, skreślił A. G. 2 części. Lwów 1855, s. 192.

1764. — Wspomnienia lat ubiegłych, skreślił... b. Oficer 1-go pułku ułanów b. wojsk polskich. (Z ośmioma rycinami). Kraków 1861-1862, s. 159 i 152.

1765. [**Gołowin** gien.-lejt.]. Istoriczeskaja wypiska iz wojennago żurnała o diejstwach otriada pod naczalstwom.. .w prodołżenji kampanji 1831 g. Tiflis 1839.

[Polemika z pracą gen. Okuniewa: „Istorja polskoj wojny". Wyd w małej liczbie egz.].

— Toż. Wyd. II p. t.: „Izwleczenje iz wojennago żurnała w tieczenje kampanji protiw polskich miatieżnikow 1831 g. Riga 1847.

— Toż. Wojennyj sbornik 1860, nr. 5, s. 3.

1766. **Goremykin Łogin.** Piśmo uczastnika szturma Warszawy 1831 g. Wojennyj sbornik 1903, z. 2, s. 249—254.

1767. **Goszczyński Seweryn.** Noc belwederska. (Bibl. ludowa polska, nr. 58 i 59). 2 części. Pa-

ryż b. r. [1870], 16°, s. 47 + 1 nl. i 68.

[Treść: Cz. I: Przedmowa. Rys ogólny historji związku wojskowego. Ognisko cywilne i jego udział. Plan powstania. Cz. II. Wykonanie planu].

1768. **Grabowski Ludwik hr.** Autentyczne szczegóły o życiu i zgonie Belwederczyka, Sybiraka, Piotra Wysockiego. (Ze wspomnień rękopiśmiennych...). Z przedmową Aleksandra Kraushara. Kur. warsz. 1926, nr. 71, 88 i 93.

1769. **Gronostajski Gerard.** Mowa... profesora gimnazjum wileńskiego do jenerała Chłapowskiego, miana w Gabrjelowie 6 czerwca 1831. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 90—92.

Harring Harro zob. nr. 1125, 1126, 1127, 1128, 1129.

[Por.: A. Urbański. H. H. i pamiętniki jego o Polsce 1828—1830. Dziennik polski 1877, nr. 113].

Historja 3-go pułku zob. Kociatkiewicz Aleksander.

1770. **Hoffman Karol.** Wielki tydzień Polaków czyli opis pamiętnych wypadków w Warszawie od dnia 29 listopada do 5 grudnia 1830 r. Warszawa 6 grudnia 1830, s. 86.

— Polens Befreiungswoche oder Beschreibung der merckwürdigen Begebnisse in Warschau während der ersten 8 Tage der Revolution. Warschau 1831, s. 2 nl. + 108 + 1 nl.

— Die grosse Woche der Polen, oder Darstellung der merkwürdigen Begebenheiten in Warschau vom 29 November bis zum 5 December 1830. Aus dem Polnischen übersetzt. Leipzig 1831, s. 62.

Hoffmanowa Klementyna z Tańskich zob. nr. 1136.

1771. **H. C. F. M-me.** La mort de Sowiński. Episode de la dermière révolution (1831). Souvenirs de la Pologne histor., stat. i littér. T. I, z. 1 (Paris 1833), s. 1—9 z ryciną.

[Autorka twierdzi, że Sow. zginął w kościołku, zwłok nie odnaleziono, gdyż Moskale rzucili je do wspólnego dołu].

1772. **Hojdziński Wojciech.** Wspomnienia ułana z r. 1831, napisane wierszem. Tarnów 1849, s. 83.

1773. **Hopp van.** Varsovie, tableaux guerriers et poetiques, traduction par August Clavareau, Chevalier de l'Ordre du Lion des Pays-Bas. Maestricht 1833.

[Ded. ces. Mikołajowi I].

— Warschau. Dichterlijke krijgstafereeler. Amsterdam 1832.

1774. **Horain Wincenty** major. Kilka słów o działaniach korpusu 2-go armji polskiej na prawym brzegu Wisły, pomiędzy 22 sierpnia a 17 września 1831 roku. Dziennik narodowy (paryski) 1847, t. VII, nr. 353, 354 i 355.

— Toż. Poznań 1849, s. 47.

1775. **Horoch bar. Kalikst.** Pamiętnik... kapitana kwatermistrzostwa wojska polskiego. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831" (Lwów 1882), s. 503 — 558.

— Toż. Odb. Lwów 1882, s. 55.

Horodyński Józef Karol zob. Horodyński Wacław.

1776. **Horodyński Wacław.** Z pamiętnika ojca Józefa Karola Horodyńskiego, podpułk. inżyn. Wojsk Polskich, ozdobionego Złotym Krzyżem „Virtuti Militari" w roku 1831. Wydanie poprzedzone przedmową Alfonsa Par-

czewskiego. Warszawa 1916, 16°, s. 51.

Humnicki Ignacy zob. nr. 1141.

1777. **J. B.** podpor. pułku 6-go piech. linjowej w. pol. Dodatek do Epizodu wojennego z r. 1831, umieszczonego w Dzien. liter. z r. 1861 w numerze 8 i 9. Dzien. liter. 1862, s. 207.

[O bitwie pod Ostrołęką].

1778. **J. Z. dr.** Nieznane szczegóły z życia generała Bema. Gaz. lwowska 13.XII.1927.

[Notatka ze wspomnień o pobycie gen. Bema przed r. 1848 w Koniuszkowie pod Brodami].

1779. **Jabłonowski Prus Stanisław** książę. Wspomnienia o baterji pozycyjnej artylerji konnej gwardji królewsko-polskiej. Przegląd pozn. 1860, t. I, s. 66—80 i 210—255.

— Toż. Poznań 1860, s. 71.

— Toż. Wyd. II. (Bibl. legjonisty. t. VI i VII). Kraków 1916, 16°, s. 164.

1780. — List do redakcji „Czasu", zawierający sprostowanie omyłek w „Wspomnieniach z r. 1831". Czas 1860, nr. 246.

1781. **Jacewicz Onufry.** Pamiętnik... naczelnika siły zbrojnej powstania powiatu telszewskiego w Księstwie Żmudzkiem. W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 1—100.

1782. **Jackowski Michał.** Pamiętniki podpułkownika, byłego dowódzcy brygady jazdy... (1807-1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. I, s. 84—96, 126—144 i 178—192 t. II, s. 33—48 i 160—190.

1783. **Jan z Podola.** Wspomnienie o Piotrze Wysockim [z r. 1831]. Dzien. liter. 1857, t. I, s. 531 i 543.

1784. **Janko Henryk.** Wspomnienia z r. 1831. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831" (Lwów 1882), s. 43—61.

Jankowski jen. zob. Mochnacki Kamil.

1785. **Janowski Jean-Népomucène.** Les derniers momens de la révolution de Pologne en 1831, depuis l'attaque de Varsovie; récit des événements de l'époque, accompagné des observations et des notes historiques. Condé-sur-Noireau 1833, s. IV + 110.

1786. **Januszkiewicz Eustachy.** Wyjątek z pamiętników działań wojennych Jła Różyckiego [Samuela]. Kronika emigracji polskiej, t. I (Paryż 1832), brosz.: „Mieczysław I" (d. 27 lipca).

1787. **Jawtok Karol.** Gałąź powstania narodowego w miasteczku Kielmach, powiecie rosieńskim na Żmudzi i pamiętnik..., dowódzcy oddziału jazdy (1831). W zbiorze „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. IV, s. 36—46.

1788. **Jełowicki Aleksander.** Historja początkowego powstania w województwach Podolskiem i Kijowskiem. Kurjer polski 1831, nr. 562 s. 951—956.

1789. — Moje wspomnienia. 2 tomy. Paryż 1839, s. IV + 301 i 410.

— Toż. Wyd. II. 2 księgi w 1-ym tomie. Poznań 1877, s. 8 nl. + 434 + 1 nl.

— Toż. Wyd. III. Kraków 1891 s. 483 + 2 nl.

1790. **Jeropkin W. M.** Wospominanja. (Pochod 1831 goda. Służ-

ba w gwardji. Kostia Bułgakow). Russkij Archiw 1878, t. I, s. 175.

Por.: Hercyk W. P. (Giercyk). Zamietki na wospominanja W. M. Jeropkina (o Polaku grafie Załusskom w 1828 godu i o genierale Martynowie). Russkij Archiw 1878, t. I, s. 494].

1791. **Jeszcze jedno wspomnienie** o jenerale Dwernickim. Dzien. Liter. 1858, t. I, nr. 2.

Kaczkowski Karol zob. nr. 1174.

Kaczkowski Stan. zob. nr. 1175.

1792. **Kamieński Mikołaj** pułk. Kilka wspomnień starego żołnierza. Rocznik Tow. hist.-liter. w Paryżu na rok 1870-1872 (Poznań 1872), s. 29—84.

— Toż. Odb. Poznań 1872, s. 59.

1793. **Karśnicki Karol.** Wspomnienie o Piotrze Wysockim. Kronika emigracji polskiej 1837, t. VI, s. 368—370.

1794. **Karwowski Stanisław** dr. Wspomnienia podchorążego z roku 1831, skreślił z pamięci syn. Lwów 1891, s. 145.

Kicki Ludwik zob. nr. 1188.

Kiekiernicki pułk. zob. nr. 1869.

Kierzkowski Filip zob. nr. 1192.

1795. **Klimaszewski Hipolit.** Wspomnienie historyczne o Jerzym Soroce. Kronika emigracji polskiej, t. II (Paryż 1833), brosz.: „Konrad".

1796. — Żywot Jerzego Skalnika Soroki. W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 255—261.

1797. **Klukowski J.** Powstanie powiatu oszmiańskiego. Z notatek... W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 229—249.

1798. [**Kociatkiewicz Aleksander**]. Historja 3-go pułku piechoty linjowej wojska polskiego z czasu kampanji przeciw najazdowi moskiewskiemu w r. 1831. Opowiedziana przez żołnierza, sierżanta, w końcu podporucznika tegoż pułku. Tydzień (lwowski), 1878 (t. VII), s. 184, 196, 214, 229, 245, 261, 276, 295 i 311.

— Toż. Lwów 1879, s. 107.

1799. **Kołaczkowski Klemens** b. jen. wojsk pol. Biografja jenerała Ignacego Prądzyńskiego. Poznań 1851.

Rec.: Przegląd pozn. 1851, t. II, s. 78 — 84.

— Zob. nr. 1198.

Kołzakow K. P. zob. nr. 1203.

Komorowski Ignacy A. zob. nr. 1204.

Konstanty w. ks. zob. nr. 1210, 1211.

1800. **Kopczyński Piotr.** Powstanie w prowincjach polsko-ruskich w roku 1831 przez... Z manuskryptu w archiwum Muzeum Narodowego w Rapperswylu (pod l. 114, lit. B) do druku przysposobił Marceli Hulewicz. Ruch liter. 1877, t. II, s. 213, 230 i 245.

1801. **Kossowski Fortunat.** Wolni strzelcy wilkomierscy. Pamiętnik... (1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 262—270.

Koźmian A. E. zob. nr. 1233.

1802. **Koźmian Kajetan.** Ustęp z pozostałego w rękopisie 3-go tomu pamiętników. Chwila 1864, nr. 53, 54, 56, 58, 60, 62, 65, 66.

— zob. nr. 1234.

1803. **Kożuchowski N.** O wpływie tayney policyi na wybuchnienie rewolucji dnia 29-go listopada.

Kronika emigracji polskiej 1836, t. IV, s. 345—351 i 361—366.

1804. **Krasicki hr. Kazimierz.** Wspomnienia z r. 1831, a osobliwie z czasów wyprawy Chłapowskiego na Litwę. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. w r. 1830—1831" (Lwów 1882), s. 411—433.

Krasiński hr. Józef zob. nr. 1240.

1805. **Kraskowski Tomasz.** Pamiętnik o powstaniu białowieskiem, mający służyć jako materjał do historji powstań litewsko-ruskich. Paryż 1836, s. 16.

Krestowskij W. W. zob. nr. 1250.

Krukowiecki Jan jen. zob. Forster Karol, Łagowski Piotr Ludomir, Stoltzman K.

1806. **Kruszewski Habdank Ignacy** generał. Pamiętniki z roku 1830-1831... b. dowódzcy 5-go pułku ułanów polskich, podczas emigracji dowódzcy dywizji lekkiej kawalerji w wojsku Belgijskiem, wydane przez córkę, Karolinę z Kruszewskich Grabiańską. Z portretem autora i planami strategicznemi z r. 1830-1831. Kraków 1890, s. VI + 6 nl. + 199 + 1 nl.

Rec.: H. Lisicki. Kwart. hist. 1891, s. 195—9.

1807. **Kuruta D. D.** Pismo... o konczinie kniagini Łowicz. Russkij archiw 1911, t. IV, s. 304.

1808. **Launitz M. von der.** Szturm Warszawy 25-go i 26-go awgusta 1831 goda. Razskaz oczewidca (bywszago licznago adjutanta grafa Tola, w posliedstwji komandujuszczago wojskami Charkowskago wojennago okruga, gien.-adj. W. F. von-der-Launitza). (Pierewod s niemieckago). Wojennyj sbornik 1873, t. LXLIII, s. 5—24.

1809. **Lelewel Joachim.** Delegowani w Wierzbnie d. 2 grudnia 1830 r. Avignon 1832, s. 16.

1810. — Pamiętnik z roku 1830-31. Przedmową i przypisami zaopatrzył Janusz Iwaszkiewicz. Z 12 ilustracjami. Warszawa 1924, s. XII + 163 + 2 nl.

1811. **Lewiński Jakub** jenerał. Pamiętniki z 1831 roku, wydane staraniem Tow. Przyjaciół Nauk Poznańskiego z funduszów ś. p. Norberta Bredkrajcza przez Karola Kozłowskiego. Poznań 1895, s. VIII + 152.

Rec.: St. Schnür - Pepłowski. Kwart. hist. 1896, s. 895-6.

Lipiński Tymoteusz zob. nr. 1282.

1812. **Lisiecki Michał.** Pamiętniki... Naczelnika powstania nad granicami Kurlandji. W zbiorze „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. II, s. 49—63 i 97—112.

1813. **Liszin A. F.** gien. Wospominanja 1830-31 g. Russkaja starina 1890, t. 65.

1814. **Łabęcki Juljan.** Pamiętnik pobytu w Galicji oficera z korpusu Ramoriny. Kronika emigracji polskiej, t. II (Paryż 1833), brosz.: „Konrad".

1815. **Łagowski Piotr Ludomir.** Oświadczenie. Kronika emigracji polskiej 1839, t. VIII, s. 308-310.

[W sprawie zachowania się gen. Krukowieckiego w ostatnich chwilach wojny 1831 r.].

1816. — Wyprawa do Puław w dniu 26 lutego 1831. Kronika emigracji polskiej, t. II (Paryż 1833), brosz.: Bolesław V".

1817. **M-w A.** Otrywki iz pochodnych zapisok o wojnie w Pol-

szie w 1831 godu. Wojennyj sbornik 1860, t. XII, s. 3—120.

[W pułku konno - jegierskim w Lubelskiem].

1818. **Maciejowski Ignacy.** Pod rozkazami jen. Dwernickiego. Wspomnienia z r. 1831-go. Wydał H. M[ościcki]. Tyg. ill. 1921, t. I, t. I, s. 26, 44, 59, 76, 108, 122, 142, 165, 202 i 213.

1819. **Mackiewicz Tadeusz.** [P. M.]. Grodno w roku 1831. Pamiętnik przysłany z kraju. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. II, s. 232—235.

[Wyjaśnienie kryptonimu P. M. u Wielobłockiego: „Krótki rys wypadków litewskich w r. 1831" (Paryż 1862), s. 5].

1820. **Makarow N.** Wospominanja plennago oficera. Wojennyj sbornik 1862, t. XXIV, s. 469—520.

[Z r. 1830 — 1831: Warszawa, Wolbórz, Kielce].

— zob. nr. 1299, 1300.

1821. **Maksimowicz Michał** pułk. Wospominanje o polskom wozstanji 1830 goda. (Iz zapisok oczewidca), Wojennyj sbornik 1875, t. CII, s. 187—201.

[O początkach rewolucji listopadowej].

1822. **Małachowska Benigna Kazimierzowa** generałowa. Pamiętniki 1830-1870. Ogłosił dr. Józef Frejlich. Przew. nauk. i lit. 1919 i 1920, s. 1—19, 97—114, 193—605—619, 687—708, 779—796, 207, 289—304, 299—418, 499—515, 877—901, 1007—1028 i 1132—1155.

[Wspomnienia z rewolucji listopadowej i pobytu na emigracji w Paryżu].

Małachowski Juljusz zob. Siemieński Lucjan — nr. 1905.

1823. **Małachowski Kazimierz.** Kilka słów o rozkazach wydanych korpusowi jen. Ramorino przez naczelnego wodza wojsk polskich po ustąpieniu tychże z Warszawy, jako materjał do historji kampanji 1831. Elbląg 1832, s. 12 (autogr.).

1824. **Małachowski hr. Stanisław.** Wspomnienie o jenerale hr. Pacu. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1873-1878 (Poznań 1879), t. I, s. 233—253.

Mańkowska Bogusława z Dąbrowskich zob. nr. 1312.

1825. **Maus Józef** [prof. uniw. lwowskiego 1814-1831]. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. I, s. 7—11.

1826. **Mączyński Józef.** Życie i śmierć Józefa Chłopickiego w Krakowie. Ze zbioru podań i wspomnień krakowskich... Czas, dod. mies., 1858, t. III, s. 98—138 i 329—362.

1827. **Meciszewski Hilary.** Wizyta braci Malinowskich z Warszawy, odbyta w Krakowie dn. 17 grudnia 1830 r. (Ustęp historyczny z Pamiętników). Kraków 1851, s. 65.

Rec.: Przegl. pozn. 1852, I, 112.

1828. **Michajłowskij - Danilewskij A.** Iz dniewnika o polskoj wojnie 1831 goda. Russkij Wiestnik 1889, t. II, s. 158—200.

[Od 1.II do 18.III v. s. 1831].

1829. **Mielżyński Maciej.** Wyprawa na Litwę, opowiedziana według zapisków.. Kraków 1908, s. 68.

1830. **Mierosławski Ludwik.** Powstanie narodu polskiego w roku 1830 i 1831. Od epoki, na której opowiadanie swoje zakończył Maurycy Mochnacki. Z mapą teatru wojny i czterema kartami topograficznemi. Wydane nakła-

dem posła Jana Ledóchowskiego. 2 tomy. Paryż 1845—46, s. VII + 725 i VIII + 631.
— Toż. Tom. III (z mapą wybrzeżów Wieprza). Paryż 1865, s. X + 703.
— Toż. Tom IV. Paryż 1867, s. XII +591.
— Toż. Tom V. Paryż 1868, s. XX + 783.

1831. — Tableau de la première époque de la révolution de Pologne. Orné de quatre portraits, par... lieutenant de l'Armée Polonaise. Besançon 1833, s. 349 + 1 nl.

1832. **Młocki Alfred.** Księga wspomnień... Wydana przez Agatona Gillera i Piotra Zbrożka. Paryż 1884, s. LXXX + 420 z wizerunkiem autora.

1833. — Pamiętnik (spisany w list. i grud. 1831 r.). W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831" (Lwów 1882), s. 222 — 344.

Mochnacki Bazyli zob. nr. 1327.

1834. **Mochnacki Kamil.** Sprawa jenerała Jankowskiego. Pamiętnik emigracji polskiej 1833, z d. 6 kwietnia.
— Toż. W „Pismach rozmaitych" Maur. Mochnackiego (Paryż 1836), s. 475—485.

1835. **Mochnacki Maurycy.** Pisma rozmaite. Oddział rewolucyjny. Wydanie A. Jełowickiego i spółki na cel wystawienia pomnika autorowi. Paryż 1836, s. XVI + 510 + 2 nl.

1836. — Powstanie narodu polskiego w r. 1830 i 1831. 2 tomy. Paryż 1834, 16°, s. 698 i 10 nl. + 816.
— Toż. Wyd. drugie. 2 tomy. Wrocław 1850, 16°, s. 4 nl. + 268 i 4 nl. + 284.
— Toż. (W „Dziełach M. M." t. II i III). 2 tomy. Poznań 1863, s. 10 nl. + 387 i 8 nl. + 445.
— zob. Bronikowski Ksawery.
— zob. nr. 1328.

1837. **Modzelewski Michał.** Pamiętnik. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830 — 1831" (Lwów 1882), s. 345—410.

1838. **Morawski Teodor.** Moje przygody. Ustęp z pamiętników. Kraków 1873, s. 61.
— zob. nr. 1341.

Moriolles Al. comte de zob. nr 1342.

1839. **Mrozowski Józef.** Wymarsz akademików krakowskich na linję bojową 1830-31 r. Kurjer polski (krak.) 1890 n. 328.
[Na podstawie niedrukow. pamiętn.]

1840. **Nabielak Ludwik.** Trzy dni dowództwa naczelnego Jła Dembińskiego. Kronika emigracji polskiej, t. II (Paryż 1833), brosz.: „Henryk Probus".

Nakwaska Anna zob. Esquisses.

1841. **Niejełow N. D.** Wospominanja o polskoj wojnie 1831 goda. (Iz zapisok...). Wojennyj sbornik 1878, t. CXIX, s. 210—252; t. CXX, s. 19—58 i 171—206; t. CXXI, s. 5—28 i 167— 190; t. CXXII, s. 5—29 i 151—169; t. CXXIII, s. 5—33 i 191—208; t. CXXIV, s. 5—38 i 151—168.
[Autor uczestniczył w całej kampanii z głównemi siłami wojsk ros.].
Dod.: Golicyn N. S. kn. Zamieczanja, tamże 1878, nr. 9, s. 34 — 45.
— Toż. Odb. S.-Pietierburg 1898, s. 290.

1842. **Niemcewicz J. U.** Pamiętniki z 1830-1831 roku, wydał Marjan Antoni Kurpiel. (Źródła do

dziejów Polski porozbior. IV). Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1909, s. V + 161.

Rec.: J. Iwaszkiewicz. Bibl. warsz. 1910, II, 373—5.

1843. — List do gen. Chłopickiego. Ogłosił A. Kurpiel. Kwart. hist. 1902, s. 591—2.

[Z d. 17.XII.1830 r.].

1844. — Wiadomość o ogłoszeniu się jenerała Chłopickiego dyktatorem. Kronika emigracji polskiej 1837, t. V, s. 305—312.

1845. **Niemcewicz Karol Ursyn.** Pamiętnik z 1831 roku. Paryż 1863, s. 119.

Niemojowscy Józ. i Bon. zob. Morawski Teodor.

1846. **Niemojowski Bonawentura.** O ostatnich wypadkach Rewolucji polskiej — w odpowiedzi na biografję jen. Macieja Rybińskiego. Paryż 1833, s. 68.

Niemojowski Jan Nep. zob. nr. 1367.

1847. **Nieszokoć Wincenty.** Szkoła Bombardjerów w nocy 29 listopada. Mont-de-Marsan 1834, s. 23.

1848. **Niewiarowicz Ligęza Aloizy.** Ze wspomnień. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831" (Lwów 1882), s. 448—480.

1849. **Noc 15 sierpnia 1831.** Wyjątek z mojego pamiętnika. Goniec (lwow.) 1863, nr. 45 i nast.

Notatki oficera polskiego zob. Gaszyński Konstanty.

1850. **Oiłmański Mieczysław.** Piotr Wysocki, kartka z czasów jego pobytu w Warce (z 4 ryc.). Tyg. ill. 1908, t. I, s. 92.

[P. W. + 6 I. 1875 r. w Warce, gdzie mieszkał od r. 1858 w kolonijce 40-morgowej, ofiarowanej mu przez ziemian okolicznych„.

1851. **Olizar Narcyz** kasztelan. Pamiętniki... 1831. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. I, s. 12 — 37, 49— 69, 97—113, 193—221, 241—261 t. II, s. 1—32.

— Toż. Lipsk 1871, s. XII + 2 nl. + 211.

1852. — Powstanie na Wołyniu. Pamiętniki... W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. II, s. 241—288.

Orpiszewski Ludwik zob. nr. 1391.

Ostaszewski Seweryn zob. Berzewiczy Ezechjel.

1853. **Osten L.** Józef Chłopicki. Luźne wspomnienia towarzyszów broni jenerała, zebrał... Przedruk z „Kurjera Poznańskiego". Poznań 1903, s. 38.

Rec.: A. Rembowski. Bibl. warsz. 1906, II, 388—39.

1854. **Osten-Saken hr. D.** Diejstwja otdielnago otriada gienerał-majora... w wojnu 1831 goda. (Po powodu soczinienja g. Smita: „Istorja polskago wozstanja i wojny 1830 i 1831 gg.). Wojennyj sbornik 1864, t. XXXIX, s. 303—346.

1855. **Ostrowski Władysław.** Autobiografja... marszałka sejmu 1830-31 roku. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1869 (Paryż 1870), s. 178—192.

P. M. „Grodno w roku 1831" zob. Mackiewicz Tadeusz.

Pac Ludwik jen. zob. Małachowski hr. Stanisław.

Pamiętnik, posłużyć mający i t.d. zob. Zamojski Władysław.

Pamiętnik obywatela powiatu upitskiego zob. Wrotnowski Feliks.

1856. **Pamiętniki moje.** Część druga. Warszawa. Wyjątek. Per-

jod rewolucyjny. Paryż 1845, s. 4 nl. + 226 + 7 nl.

[Z r. 1830-31].

1857. **Pamiętniki żołnierza polskiego** ze zdarzeń prawdziwych spisane przez... Lwów 1871, s. 4 nl. + 100.

[Opowiadanie powieściowe na tle kampanji 1831 r. i późn. zesłania na Kaukaz].

1858. **Parczewski Konstanty.** Powstanie w okolicach Niemenczyna. Pamiętnik... (1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 162—177.

1859. **Paschalski.** Wojna w Polsce r. 1831. Przez oficera polskiego opisana w r. 1832. Lwów 1861, s. 244.

1860. **Paszkowski Edward.** Stara pani. (Z moich szpargałów). Czas 6.IV.1928.

[Notatka życiorysowa o Honoracie z Garczyńskich Zabłockiej, 1819 + 1911 w Kijowie, oraz ustępy z jej wspomnień z lat 1830-31 i 1847-48].

1861. **Paszkowski Józef** pułk. Wojna w Polsce w r. 1831 przez oficera polskiego opisana r. 1832. Oddruk z Dzien. liter. Lwów 1861, s. IV + 244.

1862. — Wspomnienie o jenerale Blumerze. Przegląd narodowy 1913, s. 4, s. 391—427.

1863. — Wspomnienie o jenerale Hauke. Przegląd nar. 1913, z. 7, s. 12—46, z. 8, s. 125—144.

1864. — Wspomnienie o jenerale Sowińskim. Przegląd narodowy 1913, z. 6, s. 616—639.

Patelski Józef zob. nr. 1406.

1865. **Peck.** Z pamiętnika kapitana austrjackiego... Ogłosił Grzegorz Smólski. (Przyczynek do dziejów powstania polskiego w r. 1831). Przegląd hist. V (1907), s. 210—228.

1866. **Pierwsze w Anglji wrażenia.** Przegląd pozn. 1857, t. I, s. 278—302.

[Wspomnienia emigranta polskiego, rozpoczynające się w r. 1832].

1867. **Pietkiewicz Michał.** La Lithuanie et sa dernière insurrection (avec une carte). Bruxelles 1832, 16°, s. 318 + LI.

1868. **Pietrow A. P.** Wozstanje 17(29) nojabria 1830 g. w Warszawie. Iz zapisok russkago, ostawszagosia w plienu u polskich miatieżnikow. Russkaja starina 1883, t. XL, s. 99—110.

1869. **Piękny czyn** pułkownika Kiekiernickiego. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t IV, s. 47—48.

1870. **Piwowarski Adam.** Wspomnienia ucznia uniwersytetu warszawskiego z r. 1830. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831" (Lwów 1882), s. 62—69.

— Toż. Odb. Lwów 1880, 4°, s. 8.

Platerówna Emilja zob. Abłamowicz Józef Edward.

Pochodnyja i putiewyja zapiski zob. Politkowskij.

1871. **Podlewski Bogorja Walerjan.** Djarjusz z czasów wojny narodowej z Moskwą w r. 1831. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831". (Lwów 1882), s. 481—493.

1872. **Pol Wincenty.** Obrazy litewskie. Wyjątek z pamiętników... Strzecha (lwow.) 1870, s. 106, 136; 1871, s. 9, 41, 73.

[Z r. 1831 na Litwie].

— Toż. Dzieła, t. VIII (Lwów

1877), s. 295 i nast.: t. X, s. 294—315.

1873. — Pamiętnik o powstaniu na Litwie w r. 1831. Zużytkowany i cytowany w dziele Ottona Spaziera „Historja powstania 1831 r." (Paryż 1833).

1874. **Polin.** Skizzenbuch aus den Tagen vor und während der polnischen Revolution vom J. 1831 von einer... Fürth 1832.

[Podobno autorką jest K. Białopiotrowiczowa].

1875. **[Politkowskij].** Pochodnyja i putiewyja zapiski, wiediennyja wo wremia polskoj kampanji w 1831 g. S.-Pet. 1832 s. 181.

1876. **Poradowski Feliks.** Wspomnienia z r. 1830 i 1831. W „Zbiorze pamiętników do hist. powst. pol. z r. 1830-1831" (Lwów 1882), s. 434—447.

1877. **Potocki Leon.** Bonawentura z Kochanowa]. Kazimierz z Truskowa czyli pierwszy i ostatni litewski powstaniec. Poznań 1874, s. 288.

1878. **Poulain Jules,** chevalier de l'ordre militaire de Pologne (croix d'or). Un épisode de l'insurrection de Pologne 1830 à 1832. Paris 1839.

1879. **Powstanie powiatu dziśnieńskiego.** W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 303—368.

[Pierwszy zawiązek tego powstania. Szkoła podchorążych w Dyneburgu. Wymarsz podchorążych z Dyneburga, ucieczka ich z Dzisny. Dalsze rozwinięcie się powstania w powiecie dziśnieńskim. Pochód powstańców z nad Dźwiny ku Żmudzi i t. d.].

1880. **Powstanie powiatu wilejskiego.** Pamiętnik przez naocznego świadka pokrótce spisany. W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 271—302.

1881. **Powstanie powiatu zawilejskiego.** W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831 „Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 262—267.

1882. **Prądzyński Ignacy.** Pamiętnik historyczny i wojskowy o wojnie polsko-rosyjskiej w r. 1831, napisany przez... generała kwatermistrza b. wojsk polskich. Przekład z franc. Kraków 1894, s. IV + 292.

— Toż. Wyd. II. Kraków 1898, s. IV + 292.

Rec.: St. Schnür - Pepłowski. Kwart. hist. 1898, s. 168—170.

1883. — Pamiętniki... Opracował Bronisław Gembarzewski. Tom wstępny p. t.: „Geneza powstania listopadowego" napisał Jerzy Moszyński. 4 tomy. Kraków [1909], s. XLIX + 618 z portretem, 720, 494 i 410 + 6 map i 1 podobizna.

— Toż. Wyd. drugie [tytułowe]. Kraków j. w.

Rec.: W. Łopaciński. Kwart. hist. 1914, s. 255—266.

1884. — Wyjątek z rapportu... o wojennych działaniach w roku 1831, zrobionego wskutek wyraźnego rozkazu cesarza Mikołaja. Dziennik narodowy (paryski) 1847, t. VII, nr. 337, 338 i 339.

[Głównie o działaniach korpusu Ramoriny].

— zob. Kołaczkowski Klemens.

Prek Franc. Ksaw. zob. nr. 1442.

1885. **Prozor Maurycy.** Pamiętniki powstania powiatu kowieńskiego. Pamiętnik emigracji (M. Podczaszyńskiego), cz. III, „Kazimierz Wielki", s. 14—16, „Jadwiga z Kapetów", s. 5—7.

— Toż. W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 215—228.

1886. **Przyałgowski Andrzej.** Pamiętnik. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 144), t. I, s. 48—48, 70—83, 114—125, 162—177 i 278—288; t. II, s. 78—96.

1887. **Pułaski ks.** Wspomnienia z korpusu Dwernickiego: Stefan Zapolski. Nowa Polska 1831, nr. 207.

1888. **Puzyna kniaź Romuald.** Bitwa pod Boremlem. Gaz. nar. 1876, nr. 44.

Puzynina Gabriela z Güntherów zob. nr. 1454.

1889. **Ramorino Girolamo A.** (1792 + 1849). Der Kampf des polnischen Volkes auf Tod und Leben, oder Polens neueste Schicksale, in historischen Gemälden. Aus den zuverlässigen Quellen gezogen. 6 zeszytów. Augsburg 1831, 16°, z ryc.

— zob. Małachowski Kazimierz, Prądzyński Ignacy, Stoltzman K., Wybranowski Roman.

1890. **Reitzenheim Józef.** W zbiorze „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. I, s. 262—265.

1891. — Galicja. Wyjątek z pamiętników... W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 271—282; t. IV, s. 14—29.

— Toż. Odb. B. m. dr. i r. [Paryż 1845], s. 32.

1892. — Udział piątego pułku ułanów wojsk polskich podczas kampanji roku 1831. Ruch liter. 1878, t. I, s. 6, 22, 39, 53, 71, 87, 103, 121, 135, 150, 166, 182, 198, 214, 231 i 248.

— Toż. Odb. Lwów 1878, s. 116.

1893. **Rettel Leonard.** Wspomnienie o Karolu Różyckim, przedruk nekrologu zamieszczonego w Roczniku Tow. histor.-lit. w Paryżu za r. 1870-72. Wyd. II poprawione. Kraków 1894, s. 44.

1894. **Ręczyński Jerzy.** „Moja wojaczka", 1825-1831. Z notatek, szkiców i wspomnień... ułożył Władysław Chodźkiewicz. Lwów 1908, s. 134 + IV.

Rec.: H. Mościcki. Bibl. warsz. 1908, II, 170—2; Bron. Pawłowski. Kwart. hist. 1909, s. 436—7.

1895. **Roślakowski Antoni.** Noc 29 listopada 1830 roku w Warszawie. Opanowanie Arsenału. Wydał z rękopisu i przypisami oraz przedmową zaopatrzył dr. Józef Frejlich. Warszawa 1925, s. 49.

Rozwadowski Antoni zob. nr. 1468.

1896. **Różycki Karol.** Powstanie na Wołyniu czyli pamiętnik pułku jazdy wołyńskiej, uformowanego w czasie wojny narodów polskich przeciw despotyzmowi tronu rosyjskiego 1831 roku, pisany przez dowódcę tegoż pułku. Bourges 1832, s 33.

— Toż. Wyd. II. Bourges 1833, s. 30.

— Toż. Wyd. III. Paryż 1866, 32°, s. 47.

— Toż. Wyd. IV. Z przedmową Adama Mickiewicza. Z portretem autora. Kraków 1898, s. 40.

— Der Aufstand in Volhynien. Aus dem poln. von Jul. Mendelsohn. Leipzig u. Heidelberg 1833.

[Por.: Pomarański Stefan. Nieznana relacja Karola Różyckiego z jego kampanji na Wołyniu w 1831 r. Przegląd

współczesny 1926, sierpień, nr. 52, s. 266—272].

1897. — Uwagi nad wyprawą jen. Dwernickiego na Ruś. Bruxella 1837, s. 57 z mapką.

— zob. Berzewiczy Ezechjel, Dunin Anastazy, Dwernicki Józef, Rettel Leonard.

1898. **Różycki Samuel.** Zdanie sprawy narodowi z czynności w r. 1831. Bourges 1832, s. 73.

— Kriegs-Operationen während des polnischen Krieges im Jahre 1831; aus dem poln. von W. A. Szerlecki, poln. Offiziere übersetzt. Freiburg 1834, s. VI + 160.

— zob. Januszkiewicz Eustachy.

1899. **Rutkowski K.** Powstanie powiatu oszmiańskiego. Niektóre szczegóły z notatek... W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Felika Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 249—255.

Rybiński Maciej jen. zob. Niemojowski Bonawentura, Walewska Marja z Przeździeckich.

Rzepecki Kajetan Władysław zob. Rzepecki Karol.

1900. **Rzepecki Karol.** Pułk czwarty 1830-1831. Szkic historyczny. Według relacji ustnej i pamiętnikarskich notatek Kajetana Władysława Rzepeckiego. Poznań 1916, fol. podł., s. 190.

— Toż. Wyd. II.

— Toż. Wyd. III. Poznań 1923, s. 144.

1901. **Rzepecki Ludwik dr.** Pamiętna noc listopadowa czyli dzieje wojny narodowej z r. 1830 i 1831. Wnukom opowiedziane przez żołnierza Czwartaka. Napisał w r. 1880. Uzupełnił Karol Rzepecki. Poznań 1915, s. 308.

Rzewuski Wacław zob. Bykowski-Jaxa Piotr, Raczyński Adam, Rolle Antoni J. dr., Siemieński L. Strutyński Jul.

1902. **Samsonow E. P.** Wospominanja. Russkij archiw 1884, t. II, s. 133.

[M. in. Polskij pochod 1831 g.].

Sanguszko ks. Roman zob. Stobnicki Feliks.

1903. **Saniewski Felix.** Mémoires d'un Polonais consciencieux. Paris 1833.

Sapieha ks. Leon zob. nr. 1477.

Sczaniecka Emilja zob. nr. 1483.

Sczaniecki Ludwik zob. nr. 1484.

1904. **Seeland Aleks. Lwowitsch.** Erinnerungen aus der polnischen Revolution von 1830-31, aus dem Russischen übersetzt von G. Frh. von Sass. Stuttgart 1894, s. VII + + 138.

— Toż. po ros.: Zieland A. L. Wospominanja o polskom wostanji i o wojnie 1830-31 g. Russkaja starina 1892, t. 75—6.

1905. **Siemieński Lucjan.** Dwaj Juljusze [Małachowski i Tarnowski]. Kartki z ostatnich dni ich żywota (1831-1863). Kraków 1869, s. XXIV + 192.

Sierawski Napoleon zob. nr. 1507.

Skarbek hr. Fryderyk zob. nr. 1511.

Skizzen aus Polen zob. Szotarski Juljan.

1906. **Skrzynecki Jan.** Z teki Jenerała..., przez F. Przegląd polski 1886, t. II, s. 100-129, 446—460; t. III, s. 199—252, 523—573.

[M. in. fragment pamiętniczka z lat dziecinnych i młodości, oraz parę listów C. Norwida].

1907. — W art. A. Chołoniewskiego: „J. S. we wspomnieniach córki" (z 12 ryc.). Świat (warsz.) 1912, n. 11.

1908. **Sołtyk Roman comte.** La Pologne, précis historique, politique et militaire de sa révolution, précédé d'une esquisse de l'histoire de la Pologne, depuis son origine jusqu'en 1830; ornée de 4 cartes et de 4 portraits, 2 tomy. Paris 1833, s. X + 367 + 1 nl. i 487 + 1 nl.

Sowiński jen. zob. H[ofmanowa] C. F., Paszkowski Józef.

1909. **Spazier Richard Otto.** Geschichte des Aufstandes des polnischen Volkes in den Jahren 1830-31, nach autentischen Documenten, Reichstagen, Memoiren, Tagebüchern, schriftlichen und mündlichen Mittheilungen der vorzüglichsten Theilnehmer, von... 3 t. Altenburg 1832, s. XXII, 426, 354, X + 476.

— Toż. Zweite, ausserordentlich verbesserte und vermehrte Ausgabe. Mit II Karten und Schlachtplänen und 9 Portraits. 3 t. Stuttgardt 1834, s. XXXII + 456, 426, 444 z 10 planami bitew.

— Historja powstania narodu polskiego w roku 1830 i 1831, czerpana z autentycznych dokumentów, sejmowych Akt, Pamiętników, Dzienników, piśmiennych i ustnych podań najznakomitszych uczestników tegoż powstania. Tomów III. Paryż (Lipsk) w druk. Pinarda, 1833, s. XXIV + 414, VIII + 360, 459.

— Histoire politique et militaire de la revolution polonaise et des insurrections en Lithuanie pendant les années 1830 et 1831, écrite sur des documents authentiques, actes de la diète, mémoires agendas, communications écrites et verbales de plus de 150 des principaux personnages, qui ons figuré dans ce grand drame. III-me édition française. Tome I. Paris 1834, s. 408.

1910. **Staryj jegier.** Dwadcat' piat' liet lejb-gwardji w Jegierskom połku. (Iz zapisok starago jegieria). Statja tretja: 1830-1832 gg. Wojennyj sbornik 1877, t. CXIV, s. 179—220.

[Kampanja 1831 r. w Łomżyńskiem i późniejszy pochód na Warszawę].

1911. **Stempowski Leon.** O panu Chróścikowskim, agencie dyplomatycznym na Wołyniu, Podolu i Ukrainie. Kronika emigracji polskiej, t. II, (Paryż 1833), brosz.: „Kazimierz II".

1912. **Stobnicki Feliks.** Wspomnienie osobiste o ks. Romanie Sanguszce w korpusie Chrzanowskiego. Czas 1881, nr. 82 z d. 6.IV.

1913. **Stolzman Karol Bogumił.** Generał Ramorino i szef sztabu Krukowieckiego. Dziennik narodowy (paryski) 1844, t. IV, nr. 183.

1914. — Jenerał Ramorino i jego Szef Sztabu Władysław Zamojski. Poitiers 1844, s. 15.

1915. **[Stramiłow Dm.].** Iz zapisok ubitago oficiera 1831-1838. Wojennyj sbornik 1860, t. XII, s. 463—482.

[Początek w Polsce w r. 1831 — Ostrołęka, Myszyniec i okol.].

Suchodolski January zob. nr. 1564.

1916. **Suchorzewski Adam** podpułk. Wyciąg poprawny z notatek A. K. W dod. do „Pamiętników" jen. Józefa Szymanowskiego (Lwów 1898), s. 119—155.

[O wyprawie Giełguda na Litwę w 1831].

1917. **Suchorzewski L. T. F.** Capit. Narrative of adwentures du-

ring the Polish revolution of 1830. London 1848.

1918. **Świdziński Jan,** podoficer 6 pułku ułanów. Opis męczeństwa w Prussiech. List z Portsmouth, d. 24 maja 1834 r. Tygodnik emigracji polskiej 1834, s. 23.

1919. **Swinarski Emil.** Wspomnienia z wyprawy na Litwę w roku 1831... porucznika pułku jazdy poznańskiej. Wydał Wacław Swinarski. Poznań 1911, s. 99, z portretem i 3 aneksami.

1920. **Świtkowski Mieczysław.** Wspomnienie o Tomaszu Świtkowskim. Przew. nauk. i lit. 1905.

— Toż. Odb. Lwów 1905, s. 25 + portr.

Rec.: Br. Pawłowski. Kwart. hist. 1906, s. 564—7.

1921. **Świtkowski Tomasz.** O wzięciu Woli dnia 6 września 1831 roku. Sprostowanie opisów Generałów Umińskiego i Sołtyka, z planem pola bitwy, przez... majora, dowódcę bataljonu 2-go pułku 10-go piechoty linjowej, kawalera Legji Honorowej i Krzyża Złotego Wojskowego polskiego. Paryż 1833, s. 24 z planem.

[Wyd. ponowne, litografowane, wyszło staraniem Mieczysława Świtkowskiego, w r. 1905 w Krakowie].

— zob. Świtkowski Mieczysław.

Szaniecki Jan Olrych zob. nr. 1567.

Szaszkiewicz Antoni zob. Berzewiczy Ezechjel, — nr. 1699.

1922. **Szczapiński Józef** dr. Pamiętnik o powstaniu białostockiem (1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. II, s. 220—231.

1923. — Powstanie w puszczy Białowiezkiej. Pamiętnik (1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. II, s. 145—159.

— Toż. W zbiorze tym samym. Wyd. II. (Przemyśl 1883), t. II, s. 239—256.

1924. **Szląskowski J.** Piotr Wysocki. (Ze wspomnień osobistych). Gaz. poranna (warsz.), 29.XI. 1916.

Szokalski Wiktor Feliks zob. nr. 1574.

1925. **Szembekowa Marja z Fredrów.** Generał Piotr Szembek (1788-1866).

Rec.: A. Rembowski. Bibl. warsz. 1902, III, 591—5.

1926. **Szotarski Juljan.** Puławy. Historische Erzählung aus dem letzten polnischen Freiheitskampfe von einen polnischen Offizier. Heidelberg 1834, s. 62.

1927. — Skizzen aus Polen. Aus der Brieftasche eines polnischen Offiziers. Frankfurt 1832, s. 166.

— Toż. 2-te Auflage. Heidelberg 1833, s. 111.

1928. **Szretter Piotr.** Rys historyczny powstania w puszczy białowieskiej w roku 1831. Odb. z Wielkopolanina. Poznań 1893, s. 81.

Sztyrmer Ludwik zob. nr. 1576.

Szymanowski Józef (Suchorzewski Adam) zob. nr. 1579.

Terlecki Włodzimierz zob. nr. 1586.

1929. **Tiażelnikow.** Razskaz oczewidca o diejstwiach 2-oj brigady 3-ej grenadierskoj diwizji w ostrolenskom srażenji 14-go maja 1831 goda. Wojennyj sbornik 1864, t. XXXIX, s. 349—356.

Toczyski Michał zob. nr. 1588.

1930. **Toll Karol Ferdinand Graf von.** Denkwürdigkeiten. 4 t. Leipzig 1855.

— Toż. Wyd. II. 1866.

1931. — Kratkij żurnał prebywanja mojego w diejstwujuszczej armji w polskuju wojnu 1831 goda so wremieni pribytja feldmarszała grafa Paskiewicza-Eriwanskago k onoj do otjezda mojego w S.-Pietierburg. Cztienja..., 1867, t. II, s. 1—75.

— Toż. Odb. Moskwa 1867.

1932. **Uljanow.** Zamietki o polskom wozstanji 1830 g. Russkij archiw 1867.

1933. **Umiński Jan Nep.** gen. Récits des évènements militaires qui, depuis le 13 mai 1831, ont précédé la bataille d'Ostrolenka; description de cette bataille et de l'affaire de Nur, avec carte et plans, par le lieutenant-général... Paris 1832, s. 38.

1934. — Rélation de l'attaque de Varsovie dans les journées des 6, 7, 7-bris 1831, avec une carte. Paris 1832, s. 28.

1935. **Uszakow** gen.-lejt. Bibljograficzeskija oszibki. Russkij wiestnik 1860, z. II.

[Polemika z art. Suszkowa w temże piśmie, dowodząca, że nie Paskiewicz ale hr. Toll głównie przyczynił się do zdobycia Warszawy w r. 1831].

1936. **Varnhagen von Ense.** Zamietki iz dniewnikow... Russkaja starina 1878, t. XXIII.

[Wyjątki z „Tagebücher", Leipzig 1861—62, tomów 6].

1937. **Walewska Marja z Przeździeckich.** Ostatni wódz polski z r. 1831. (Garść wspomnień osobistych o generale Rybińskim). Wieś i dwór 1916, z. 1.

1938. **Warkulewicz Baron de.** Captivité des Polonais en Prusse; par M.... lieutenant dans l'armée polonaise; étudiant de l'université de Vilna, faculté de jurisprudence; professeur de langues, de dessin etc. Paris-Troyes 1835, s. 316 z 1 ryc. i nutami. (Air d'un prisonnier polonais).

1939. **Ważniejsze szczegóły** wypadków w powstaniu 1831 r. przez obywatela powiatu telszewskiego zebrane. W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 101—150.

Weyssenhoff Jan jen. zob. nr. 1604.

1940. **Wężyk Franciszek.** Powstanie Królestwa Polskiego w roku 1830-1831. Pamiętnik spisany w r. 1836 przez..., kasztelana-senatora Królestwa Polskiego, b. prezesa Tow. nauk. krak. Kraków 1895, s. 283 z portr. autora. Wyd. wznowione. Kraków 1905, s. 283 z portretem autora.

Rec.: St. Schnür — Pepłowski. Kwart. hist. 1897, s. 414—6.

1941. **Wielobłocki Ignacy.** Krótki rys wypadków litewskich w roku 1831. Paryż 1862, s. IV + 68.

[Treść: Powstanie w Grodzieńskiem, zwłaszcza w puszczy Białowieskiej, potem wojaczka w korpusie Chłapowskiego aż do przejścia granicy pruskiej].

1942. **Wiemuth Ludwik.** Wspomnienia z r. 1830 i 1831. W „Zbiorze pam. do hist. powst. pol. z r. 1830 — 31" (Lwów 1882), s. 494—502.

1943. **Wierigin A. I.** Szturm Warszawy w 1831 godu i niekotoryja zamieczanja o polskoj wojnie. (Po powodu statji gienierał-lejtienanta Uszakowa). Russkij wiestnik 1860, z. VII.

— Toż. Przedruk. Wojennyj sbornik 1860, t. XV, s. 130—144.

Wierigin N. W. zob. nr. 1608.

1944. **W. F.** Iz wospominanij bywszago gwardiejskago sapiera o polskoj wojnie 1831 g. Russkij wiestnik 1867, z. 1—2.

1945. **Wilczyński.** Powstanie w powiecie brasławskim. Pamiętnik... (1831). W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 191—192.

1946. **Witmer Aleksander.** Chłopickij pri Grochowie 13-go fewralia 1831 g. Zamietka. Russkaja starina 1879, t. XXIV, s. 141—144.

[Błąd na str. 141 wskazany w r. 1879, t. XXIV, s. 43 indeksu].

1947. **Wodziński Karol Edward.** O misji pana Chróścikowskiego w Litwie. Kronika emigracji polskiej, t. II (Paryż 1833), brosz: „Bolesław V".

1948. — Przeprawa z puszczy Białowieskiej do Warszawy. Z notatek... (1831). W zbiorze „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. II, s. 236—240.

1949. **Wolicki Jan Nepomucen.** Relation d'une entrevue qui a eu lieu entre S. A. le Grand-Duc Czarewitsch et M. Wolicki le 5 et 6 Décembre 1830. Paris 1832, s. 19.

1950. **Wrotnowski Feliks.** Historja powstania w 1831 roku na Wołyniu, Podolu, Ukrainie, Żmudzi i Litwie. 2 tomy. Lipsk 1875, s. X + + 353 + 1 nl.; XII + 255 + 1 nl.

1951. — Ogólny rys powstania Litwy. W zbiorze: „Pamiętniki o powstaniu Litwy i ziem ruskich w roku 1831", wyd. przez tegoż.

1952. — Pamiętnik obywatela powiatu upitskiego. W „Zbiorze pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831" Feliksa Wrotnowskiego (Paryż 1835), s. 151—214.

1953. — Pamiętniki o powstaniu Litwy i Ziem Polskich w roku 1831, wydawane przez... Część I. Paryż 1833, s. 80 z kartą jeograficzną. [Zawiera: „Ogólny rys powstania Litwy" p. Feliksa Wrotnowskiego].

[Część II patrz tegoż: „Zbiór pamiętników o powstaniu Litwy w r. 1831"].

1954. — Powstanie na Wołyniu, Podolu i Ukrainie w r. 1831 opisane przez... podług podań dowódców i współuczetników tegoż powstania. 2 tomy. Paryż 1837; t. I. s. XII + 339, n. 1; t. II, s. X + 401. — Toż. Wyd. nowe [w jednym tomie]. (Bibl. pisarzy polskich, t. 71). Lipsk 1875, s. X + 353.

— Zbiór pamiętników o powstaniu Litwy zob. nr. 13.

1955. **Wrzos Jan.** Wspomnienia z lat 1830 i 1831. Kraków 1892, s. 86.

Rec.: H. Lisicki. Kwart. hist. 1893, s. 160—1.

1956. **Wspomnienia** o Piotrze Wysockim. Kronika emigr. polskiej, t. VI, dod. do ark. 23, str. 368—370.

1957. **Wspomnienia podchorążego** z r. 1831, skreślił z pamięci syn. (Wyd. im. Staszyca, t. 29—30). Lwów 1891, 161, s. 145.

— zob. Karwowski Stan.

Wspomnienia z przeszłości zob. nr. 1636.

1958. **Würtemberg ks. Adam.** Die Schlacht bei Ostrołęka geliefert den 14/26 Mai 1831. Nordhausen u. Leipzig 1842, s. 33 z 2 tabl. i mapą.

1959. **Wybranowski Roman** jen. Korpus jen. Ramorino i jego losy od 20 sierpnia 1831 aż do wkroczenia do Galicji. Z pamiętników... Dzien. liter. 1869, nr. 43—49.

1960. — Noc Belwederska. (Z pamiętników wyższego oficera pol-

skiego). Dzien. liter. 1869, nr. 34—35.

— zob. nr. 1647.

1961. **Wyleżyński Tadeusz.** Szesnaście dni z mego życia, czyli relacja z podróży do Petersburga, podczas rewolucji polskiej z roku 1830-1831-go. Bibl. warsz. 1903. t. I, s. 221—243, 478—502.

— Mémoires. Episode de la révolution de Pologne de 1830-31 avec une préface de M. Constantin Woensky. St.-Petersbourg 1903, s. 30.

1962. **Wysocki Piotr.** Wiadomość o tajnem towarzystwie, zawiązanem w celu zmienienia rządu i ustalenia swobód konstytucyjnych w Królestwie Polskiem oraz działania wojenne Szkoły Podchorążych piechoty w nocy z d. 29 na 30 listopada 1830 r. Kur. warsz. 1830, nr. 335 w „dodatku nadzwyczajnym".

[„Pisałem w Warszawie dnia 9-go grudnia 1830 r. Piotr Wysocki, podporucznik wojsk polskich].

— Toż. Przedruk w fejletonie: Z roczników „Kurjera". Kur. warsz. 1915, z d. 28, 29, 30 listop. i 1 grudnia.

— Pamiętnik o powstaniu 29 Listopada r. 1830. 2 tomiki. Paryż (Bibl. lud. polska, z. 37), 1867, 16°, s. 41 i 28.

1963. — Fragmenty z odnalezionego pamiętnika rękopiśmiennego..., belwederczyka, o powstaniu listopadowem. Ogłosił Aleksander Kraushar. Kur. warsz. 1925, nr. 333 i nast.

— zob. Jan z Podola, Karśnicki Karol, Kraushar Al., Offmański Mieczysław, Szląskowski J., Wspomnienia o...

Zabłocka Honorata z Garczyńskich zob. Paszkowski Edward.

1964. **Zaliwski Józef.** Rewolucja polska 29 listopada 1830. Paryż 1833, s. 70.

— La révolution polonaise du 29. Novembre 1830. Paris 1833, s. 56.

Załuscy zob. nr. 1655.

1965. **Załuski hr. Józef** jen. Wspomnienia w skróceniu z r. 1831 jenerała brygady w sztabie głównym wojska polskiego. Czas. dod. mies., 1862, t. XX, s. 439—530.

— Toż. Odb. Kraków 1861, s. 94.

[Zob.: Szembeka jen. odpowiedź na „Wspomnienia skrócone jen. Załuskiego, umieszczone w XX tomie dod. do Czasu. Czas 1862, nr. 163.
A. F. Uzupełnienia do tej odpowiedzi. Czas 1862, nr. 177].

1966. **Zamoyski hr. Andrzej.** „Moje przeprawy". Pamiętnik... o czasach Powstania Listopadowego (1830 — 1831), z trzema portretami, z autografu wydał Alkar. Przegląd polski 1902, t. III, s. 1, 248, 458; t. IV, s. 320; 1903, t. I, 45; 1904, t. I, s. 230; t. II, s. 243 418; t. IV, s. 77; 1905, t. II, s. 441; t. III, s. 80; t. IV, s. 109.

— Toż. Z autografu wydał, opatrzył wstępem i epilogiem oraz przekładem fragmentów francuskich oryginału Aleksander Kraushar. 2 tomy. Kraków 1906, s. 247 i 160.

— Toż. Wyd. II. Kraków 1911, s. 247 i 160.

Rec.: A. Rembowski. Bibl. warsz. 1906, I, 565—573, tamże, III, 170—6; tenże. Tyg. ill. 1906, I, 474, II, 534 i 574; Bron. Pawłowski. Kwart. hist. 1907, s. 154 — 161.

1967. **Zamoyski Władysław.** Pamiętnik posłużyć mający do historji pierwszych dni powstania

Polski 1830 roku przez oficera sztabu polskiego, tłumaczony z rękopismu francuskiego, spisanego w listopadzie 1831 r. w górach Karpackich. Rocznik Tow. przyj. nauk pozn., IV, s. 1 — 50.

— Toż. Odb. Poznań 1866, k. nl. 2, s. 49.

— zob. nr. 1667.

Zapolski Stefan zob. Pułaski ks.

Zieland A. A. zob. Seeland A. L.

1968. **Zienkowicz Józef.** Powstanie powiatu oszmiańskiego. Pamiętnik... W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1844), t. I, s. 145 — 161 i 222 — 240.

1969. **Zwierkowski Walenty.** Działanie wodza, rad wojennych, parlamentarzy, prezesa Rządu i Sejmu od dnia 8 września do 5 października 1831 roku. Paryż 1843, s. 128.

1969a. — Korpus 2 polski w 1831 r. od 23 sierpnia do 16 września czyli opisy działań, rad, marszów, uwagi, recenzje, rozkazy, odezwy zebrane przez... Paryż 1844, s. 247 z 1 mapą.

1969 b.—Opowiadanie z działań wojennych i wypadków zaszłych od 1 sierpnia do 10 września 1831 r. Paryż 1844..

1970. **Żołnierz Czwartak.** Pamiętna noc listopadowa czyli dzieje wojny narodowej z r. 1830 i 31-go, wnukom opowiedziane przez... Wydanie jubileuszowe. Poznań (druk W. Simona) 1880, 16°, s. 270.

XV. OKRES MIĘDZYPOWSTANIOWY (1832 — 1860).

1971. **A. G.** Impierator Aleksandr Wtoroj w Kijewie w 1857 godu. (Wospominanje studienta Uniwersitieta Światago Władimira). Russkij archiw 1904, z. 10, s. 298 — 302.

1972. **A. M.** Kijewskije bezporiadki. (Iz wospominanij oczewidca). Istoricz. wiestnik 1897, t. LXVII, marzec, s. 973.

[1855 r.].

1973. **A. P.** ks. Ze wspomnień janowskich. I. Pokuta publiczna w katedrze janowskiej. II. „Wielki rozbój". III. Domowe życie ś. p. biskupa Benjamina Szymańskiego. Wiad. djec. podlaskiej 1920, II. s. 115 — 117, 143 — 145, 169 — 172.

1974. **Aczkiewiczowa Aniela.** Bolesne wspomnienia. Dzien. liter. 1863, nr. 70 — 72.

[Z r. 1846 w Wadowicach górnych w obw. tarnowskim].

1975. **Akielewicz M.** Słówko z Marjampolszczyzny. Wspomnienia z lat młodocianych. Kal. ill. Jaworskiego na r. 1877, s. 109 — 115.

[Od r. 1840 — ze wsi Kazimierzpola v. Czodeiszek pod Marjampolem, przeżycia osobiste, o ówczesnych stosunkach polsko - litewskich wśród ludu wiejskiego w Marjampolskiem i t. d.].

1976. **Akta męczeńskie Unji.** I. (Łysków. Ks. Baranowski. Ks. Micewicz i jego towarzysze. Dudakowicze. Porozów). Rocznik

Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1866 (Paryż 1867) s. 108 — 155.

— Toż. II. (Komisja apostolska w sprawie beatifikacji sługi Bożego Józefata Kuncewicza, arcybiskupa połockiego. Świadkowie: W. O. Gennady Chmielnicki, Emanuel Kantakuzen, Jan Dziahilewicz, Doroteusz Achiemowicz, Jan Jakowlewicz Chodyga, O. Doroteusz Lecikowicz, Michał Tyszkiewicz, O. Stanisław Kosiński. Świadectwa przez Komisję Apostolską zebrane od różnych osób. Relacja Józefa Welamina Rutskiego. Prośba o wyrok kanonizacji w sprawie błogosławionego Józefata Kuncewicza męczennika do papieża Piusa IX, podana 1864 r. Tamże, za r. 1868 (Paryż 1869), s. 1 — 63.

1977. **Alcyato Jan.** Kilka słów o wypadkach w roku 1846 z notatkami od roku 1831. W Strasburgu 1850, s. 2 nl. + 99.

Rec.: Przegl. pozn. 1851, I, 316—324.

1978. **Ałabin P. W.** Halicz na Dniestrie, 1849 g. Wypiska iz dniewnika. Russkaja starina 1879, t. XXIV, s. 787 — 790.

1979. **Amerykanin w Rossii i w Polscze 1837.** W „Skarbcu historji polskiej" K. Sienkiewicza, t. II (Paryż 1840), s. 181 — 208.

Andrusikiewicz Jan Kanty zob. Eliasz Radzikowski Stanisław.

1980. **Andruszkiewicz Eljasz** ks. Pamiętnik [w wyjątkach]. w książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia polskich czasów (Lwów 1894), t. I, s. 218 — 249.

[Głównie dotyczy prześladowania Unii na Litwie i Rusi po r. 1831, warunków życia księży unitów na zesłaniu w Rosji i t. d.].

1981. **Andrzejkowicz Butowt Michał.** Szkice Kaukazu. 2 tomy. Warszawa 1859, s. 201 i 180.

1982. **Ankwiczówna Henryka.** Nieznany dzienniczek... Ogłosił Roman Pilat. Pam. Tow. Liter. im. A. Mickiewicza, t. III (Lwów 1889), s. 172 — 6.

[Rozpoczęty w Rzymie 31.V.1832 r., pisany po wyjeździe z Rzymu w Castellamare (od 13 lipca t. r.), a następnie w Neapolu (od 4 do 26 paźdz., zaczyna się w dniu tym, w wilję wyjazdu do Rzymu].

— zob. Siemieński Jan ks. — nr. 1500.

1983. **Antoniewicz Karol** ks. Misje w Górnym Śląsku. Przegląd pozn. 1852, t. XIV, s. 169 — 176.

1984. — Pamiątka misji górnośląskiej odbytej r. 1851. Piekary Niemieckie 1851.

1885. — Pamiętnik. Wyd. zbior. „Pokłosie", rok VI (Poznań 1862).

1986. — Wspomnienia misyjne z r. 1846. Poznań 1849.

— Toż. Wyd. II. Poznań 1855.

— Toż. W książce ks. Jana Badeniego: „Ksiądz K. A." (Kraków 1896), s. 84 — 142.

[Uzupełnione opuszczonemi poprzednio szczegółami i nazwiskami. Kolejny opis wsi z okolic Tarnowa i odniesionych w nich wrażeń bezpośrednio po rzezi 1846 r.].

1987. — Wspomnienia życia zakonnego. Dzwonek t. I (Lwów 1850).

1988. — Wyjątek z pamiętników. Rok 1823. Dzwonek t. IV (Lwów 1851), s. 28 i nast.

— zob. nr. 1922.

1989. **Antonowicz Włodzimierz.** Notatki autobiograficzne. (Incipi Romae 14 (26) Januarii anno 1897. An. natus LXIII). Przełożył Noster. Dziennik kijowski 1909, nr. 71 — 96 (12 odcinków).

Aren F. M. zob. Giżycka Karolina.

1990. **Aulich Manswet ks.** Dziennik dwunastoletniej misji apostolskiej na Wschodzie przez... Reformata z Krakowa. 3 tomy. Kraków 1850, s. 215 + 1 nl.; 240; 225 + + 1 nl.

1991. **B.** Ze wspomnień o Chopinie. Tyg. ill. 1896, t. II, s. 901 i 942.
[Prof. konserw. paryskiego Mathias'a].

B. J. K. zob. Stahl bar.

1992. **Badeni Jan** ks. T. J. Ksiądz Karol Antoniewicz Tow. Jez. Kraków 1896, s. 4 nl. + 417.
[Cyt. wyjątki ze wspomnień K. A. oraz licznych jego listów, m. in. rozdziały: Misja po rzezi (1846 r.), s. 84—142, Huculskie sioło, s. 143—159, Misja na Śląsku, s. 273—247, Misje w Poznańskiem, s. 298—320, Ksiądz K. A. w Obrze, s. 402—417].

1993 — Ze wspomnień rodzinnych. Kronika rodzinna 1894, s. 129, 161, 195, 362, 391, 516, 551, 708 i 739; 1895, s. 4, 40, 393, 425, 460, 492 i 527; 1896, s. 296, 332, 337, 358, 552 i 583.

Baliński Michał zob. Wójcicki K. Wł.

1994. **Balzac.** Z podróży na Ukrainę. Przełożył B. Ż. Kurjer por. 18.X.1927.
[Nieznany dziennik z r. 1847].

Baranowski ks. zob. Akta męczeńskie Unji. I.

1995. **Baranowski Ignacy.** Pamiętniki (1840 — 1862). Wydał Adam Wrzosek. (Roczniki Pozn. Tow. Przyj. Nauk, t. XLIX). Poznań 1923, LV + 463.

1996. **Barszczewski Jan.** W Kastelu. Ze wspomnień weterana. Tyg. ill. 1897, t. II, s. 526, 551, 570 i 590.
[Rok 1833 w Tryjeście].

1997. **Bartoszewicz Juljan.** Listy pisane z Petersburga do rodziny. Tyg. powsz. 1882, s. 229, 251, 261, 278, 293, 309, 341, 358 i 374.
[Z r. 1838].

1998. — Listy do rodziców. Przew. nauk. i lit. 1901, s. 69, 162.

1999. — Z notatnika pamiętniczego... (1842 — 1848). Fragmenty, opatrzone wstępem i przypiskiem Kazimierza Bartoszewicza. Przegląd hist., XIV (1912), s. 125—139, 260 — 272, i 385 — 406.

— zob. Bartoszewicz K., Gloger Z., Kraushar A., Maleszewski W., Wójcicki K. Wł.

2000. **Bartoszewicz Kazimierz.** Czasy warszawskie Lenartowicza. Tyg. ill. 1922, t. I, s. 147.
[Na podstawie pamiętnika Jul. Bartoszewicza].

2001. **Bartynowski Władysław.** Wspomnienie o Janie Lewickim. Poznań 1880, s. 20.

2002. **Bauer Karoline.** Verschollene Herzens-Geschichten. Nach gelassene Memoiren von... Berlin 1881, s. 592.
[Artystka dram. niemiecka, małż. morganat. ks. Leopolda Koburskiego, później hr. Władysławowa Platerowa].

2003. **Baykowski Karol.** Z nad grobu. I. Spowiedź. II. Wyjątki z listów. Kraków 1891, s. 132.

— Toż. Wyd. drugie, pomnożone. Kraków 1903, s. 139 + 3 nl.
[Wspomnienia towiańczyka].

2004. **Bądzkiewicz A.** prof. Notaty o Syrokomli. W przypisach do studjum J. I. Kraszewskiego: Wład Syrokomla. Przegląd europ. 1862, t. II, s. 634 — 643.
[Na podstawie wspomnień Rodziewicza].

Bechonowa Agnieszka z Opackich zob. Gloger Z.

2005. **Begey Attille.** Action et souvenirs de quelques serviteurs de l'oeuvre de Dieu. Premier cahier. Romuald Januszkiewicz. Extraits de lettres et documents (1844 — 1865). Turin chez Vincent Bona, 1913, s. 107.

Rec.: M. Dubiecki. Kwart. hist. 1919, s. 128—131.

2006. **Behr Aug. von.** Meine Reise durch Schlesien, Galizien, Podolien nach Odessa, der Krim, Konstantinopel und zurück über Moskau, Petersburg, durch Finnland, im Sommer 1832. 2 tomy. Leipzig 1834.

2007. **Bełza Władysław.** Mickiewicz kompozytorem. W zbiorze: „Szkice, wspomnienia, obrazki". (Warsz. 1901), s. 86 — 94.

[Z opowiadań Alojzego Niewiarowicza].

2008. — Wspomnienie o Krasińskim. Słowo polskie 1911, nr. 508.

[Autor opowiada o nabożeństwie za duszę poety, odprawianem 28 lutego 1859 r. w Warszawie, przytacza nadto opowiadania ojca swego, naocznego świadka, o napadzie na Krasińskiego przez młodzież uniwersytetu].

2009. — Wspomnienie o Wincentym Polu. W zbiorze: „Szkice, wspomnienia, obrazki" (Warsz. 1901), s. 129 — 141.

2010. **Bem Aleksander.** Kirgiz i stepy. Z listów... ułożył Władysław Wieczorkowski. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1856, nr. 48 — 50.

2011. **Bem in Wien.** Ein historisches Gemälde von einem Offiziere aus dem Generalstabe Bem's. St.-Gallen 1851, s. 4 nl. + 323.

[M. in. dużo o Franc. Smolce i Edw. Jełowickim].

— zob. nr. 2085, 2527, 2844.

2012. **Bentkowski Wł.** Ze wspomnień. Dzien. pozn., 1.I.1884.

— Toż. Kraj 1884 nr. 9.

[Z r. 1849 na Węgrzech i z r. 1862 w Poznaniu].

2013. **Biechoński Teodozy.** Na obczyźnie i w kraju (r. 1848). Bibl. warsz. 1914, t. I, s. 289 — 332.

2014. **Bielińska Marja.** Dwa pokolenia. Kraków 1909, s. 209.

[O dwu Bielińskich z Lubelskiego, ojcu — pułkowniku w. pol., i synu — dwukrotnym zesłańcu na Sybir].

2015. **Bielowski August.** Listy... do Walentego Chłędowskiego (1840 — 41), wydał Bronisław Czarnik. (Odb. ze Sprawozd. Zakł. nar. im. Ossolińskich). Lwów 1913, s. 27.

— zob. Zacharjasiewicz J.

2016. **Billewicz Jan.** Wspomnienia młodości. Dzień polski 1926, nr. 29, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 i 42.

2016a. — Z pamiętników... Dzień polski 1925 nr. 84, 86, 87, 88, 90, 99 i 104.

[Z połowy XIX w. na Żmudź].

2017. **Błoński Rafał.** Pobyt na Syberji... przez niego samego w Rzymie opisany w 1865 r. Kraków 1867, s. 4 nl. + 119.

[Spisek i proces uczniów z Łomży w 1839 r., zesłanie na Sybir do 1856 r.].

2018. **Boberska Felicja z Wasilewskich** Henryk Jabłoński: Pisma... Lwów 1893, s. 258 — 285.

[Wspomnienia życiorysowe].

2019. — Tadeusz Wasilewski. Pisma... Lwów 1893, s. 5 — 13.

[Notatka wspomnieniowo-życiorysowa o ojcu autorki].

2020. **Bobrowski Tadeusz.** Pamiętniki, z przedmową Włodzimierza Spasowicza. 2 tomy, z portretem autora. Lwów 1900, t. I, s. XV + 417; t. II, s. 512.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1901, s. 415—7.
[Por.: Gawroński - Rawita Franciszek. Tadeusz Bobrowski i jego pamiętniki, Lwów 1901, s. 53 + 1 nl].
Marszycki Bolesław. Protest... z powodu pamiętników Tadeusza Bobrowskiego, z przedmową Włodzimierza Spasowicza, wydanych we Lwowie 1900 roku. Lwów 1901, 16°, s. 13].

2021. **Bogdański Henryk.** Policjanci w Ossolineum w r. 1834. Urywek z niedrukowanych pamiętników. Tyg. ill. 1921, t. II, s. 638.

2022. — Związki narodowe w Galicji, z pamiętników... Kurjer lwowski, dod. lit., list. 1888.

2023. **Bogusławski Józef.** Pamiętnik o więzieniu i wygnaniu. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia polskich czasów" (Lwów 1894), t. II, s. 110 — 129.
[O Litwie i Syberji z lat 1840-1860].

2024. — Wspomnienia sybiraka. Nowa reforma 1896, nr. 249—294.

2025. **Bogusławski Wilhelm.** Kartka ze wspomnień. Kraj 1897, nr. 9.
[Rok 1846 w uniw. petersburskim].

2026. **Bogusz Henryk.** Prośba do cesarza austrjackiego. Dziennik narodowy (Paryż) 1846, t. VI, nr. 267.
[Opis zbrodni w dn. 20 list. 1846 r. we wsi Siedliskach na rodzinie Boguszów].

2027. **Borkowski Karol.** Pamiętnik historyczny o wyprawie partyzanckiej do Polski roku 1833, przez b. of. art. polsk. (Bibl. polska, t. VII). Lipsk 1862, s. VI + + 238.

— Toż. Wyd. II powiększone. Lipsk 1863, s. VI + 304.

2028. **Borkowski-Dunin hr. Leszek.** Autobiografja. Odb. z Dzien. polskiego Lwów 1897, s. 12.

2029. — Pamiętnik urywkowy współczesny. Lwów 1861, s. 80.

2030. **Borzewski Kalikst.** Dzienniczek z wyprawy do Polski w 1832 r. Diplomatische Geschichte der Poln. Emigration. Stuttgart 1842.

2031. **Briefe** einer polnischen Dame (1840 — 1846). Leipzig 1846.

2032. **Brzeziński N. ks.** O prześladowaniu duchowieństwa w Lubelskiem po rewolucji 1831 r. Kronika emigracji polskiej 1839, t. VIII, s. 75 — 79.
Dod.: X. biskup Skorkowski. Tamże 1839, t. VIII, s. 105—106.

2033. **Brzeżański Augustyn pułk.** Pamiętnik z roku 1848. Wydał Witold Leitgeber. Kraków-Podgórze 1893, 16°, s. 74.

2034. **Brzowski Józef.** [Jego życiorys oraz urywek jego wspomnień o Chopinie]. Kron. rodz. 1886, s. 556.

2035. **Brzozowski Karol.** Autobiografja. Ogłosił Tadeusz Pini. Pam. lit. 1907, s. 256 — 7.
[Dat.: Drohowyże d. 27 paźdz. 1889].

2036. — Mickiewicz w Carogrodzie. List... do Wład. Bełzy. Kraj 1883 nr. 43.

2037. — Moje wspomnienia o Mickiewiczu. Kraj 1885, nr. 46.

2038. — Z listów do Aleksandra G...ego. Tyg. powsz. 1885, s. 246, 502, 522, 540, 554, 567 i 581.
[Z roku 1854].

2039. **Buddeus Aurelio.** Halbrussisches. 2 Bände. Leipzig 1847, s. 338 i 378.
[Ryga, — Dorpat, — Petersburg. — W t. II, s. 281—378 „Durch Polen": Von der Residenz bis zum Königreich. Polnisches Land. Die Stadt Warschau. Die Alexandercitadelle. Auf einer Siege. Von Denkmalen zu Denkmalen in Praga. Russisch — polnische Nachklänge].

2040. **Budzyński Michał.** Cztery lata 1833 — 1836 w Galicji austrjackiej przez jednego z więźniów. Bruxella 1838, s. 72.

— Quatre annés 1833,—34,—35,—36 dans la Galicie autrichienne, par un prisonnier polonais. Bruxelles 1838, 16°, s. 111. — zob. nr. 961.

2041. **Bujnicki Kazimierz.** Upodobanie w niespodziankach. Kronika rodzinna 1869, t. III (V), nr. 2. [Wspomnienia z Inflant Polskich].

2042. **Bukowiecki Juljan.** Z moich wspomnień o Słowackim. Dwutygodnik dla kobiet (Poznań) 1881.

Bułhakowa Teresa z Wierzbickich zob. Dubiecki Marjan.

2043. **Bułharyn Jerzy** jenerał. Rys wojny węgierskiej w latach 1848 i 1849. Paryż 1852, s. 420 z mapą teatru wojny węgierskiej.

2044. **Burchard-Bélavary Jules-Conrad.** Chez les Turcs. Les émigrés hongrois et polonais en 1848-1849. (Récits de Famille, II). Souvenirs de M..., recueillis par son fils. Nancy, impr. Berger-Levrault et Cie, 1908, s. 67.

2045. **Butkiewicz,** rektor Warszawskiej Duchownej Akademji. Dragociennoje wospominanje w mojej żiźni o predstawlenji, kotorago ja imieł sczastje udostoit'sia u Wsiemiłostiwiejszago mojego Gosudaria Impieratora w S.-Pieterburgie. Cztienja 1870, t. I, s. 248 — 253.

2046. — Zapiski Polskago jepiskopa. Pierewod s polskoj rukopisi. Soobszczeno P. K. Szczebalskim. Russkij archiw 1876, t. II, s. 321, 427.

[Treść: Kniaź Paskiewicz i graf Łubieński. — Razgowor s impieratorom Nikołajem. — Pojezdka w Rim. — Razgowo s papoju Pijem IX. — Monsinjor Ferrari. — Zapiska o Polskoj cerkwi. — Czenstochowo. — Warszawskaja Duchownaja Akademja. — Papskij nuncij w Moskwie. — Woskriesiency. — Awgustowskoje jepiskopstwo. — Emigranty. — Katoliczestwo w Prussji. — Oniemieczenje Polakow. — Istorja Ludike].

2047. **Butkowskij J. N.** Iz moich wospominanij. (O położenji Witiebskoj, Minskoj i Kowienskoj Gubernij wo wremia pośledniago polskago miatieża.). Istoricz. Wiestnik 1883, t. XIV, paźdź., s. 78; list., s. 325.

2048. **Bystrzonowski Ludwik.** Campagne de six semaines de l'armée de Kars en 1854, par le genéral comte... Extrait du Spectateur militaire. Paris 1858, s. 51.

2049. **C. L.** Równiny nadcisańskie i Szegedin. Odb. z Dzien. pozn. Poznań 1879, s. 16.

2050. **Chęciński Jan.** Stanisław Moniuszko (z 3 ryc.). Tyg. ill. 1897, t. I, s. 444.

[Na tle własnych wspomnień].

2051. **Chłopicki Edward.** Notatki z różnoczasowych podróży po kraju (Inflanty, Żmudź, Litwa, Pobereże). Warszawa 1863, s. 142.

2052. — W dworku na Batignolles. Ze wspomnień. Bluszcz 1876, s. 209, 217 i 227.

[Z pobytu w r. 1850 w Paryżu: o A. Mickiewiczu i jego rodzinie].

2053. **Chodasiewicz** Captain. A voice from withim the walls of Sebastopol. London 1856 [wyd. II z planami bitew głównych i Sebastopola].

[Wspomnienia Polaka, oficera w wojros., który podczas wojny przeszedł do

szeregów koalicji i wstąpił do służby wojskowej angielskiej].

2054. **Chodźko Aleksander.** Dziennik. Wyjątki i cytaty w pracy Wład Mickiewicza: „Żywot A. M." (4 t. Poznań 1890 — 95).

2055. — List do dyrektora Bibljoteki Polskiej w Paryżu. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1868 (Paryż 1869), s. 366 — 371.
[Ze wspomnieniami o Słowackim].

Chodźko Leonard zob. Lelewel Joachim.

2056. **Chodźko Michał.** Adam Mickiewicz i legjon polski we Włoszech. Czterdziestego ósmego lata wspomnienie. Paryż 1862, s. VIII + 175.

2057. — Siedm listów o legjonie polskim we Włoszech przez M*** Poznań 1850, s. 97.

2058. — Wyprawa do Polski w r. 1833 przez jednego z emisarjuszów. Paryż 1835, s. 16.

2059. **Chojecki Edmund Karol** [Charles Edmond]. Souvenirs d'un dépaysé. Paris, Levy frères, 1862.

2060. **Chołodecki-Białynia Józef** [Ćwik Walenty]. Z minionej doby. Kilka wspomnień na tle zapisków prywatnych. Odbitka z rocznika „Zdrowie". Lwów 1903, s. 63.
[Wspomnienia i obrazki z XIX w., głównie z 1846 i 1863, z życia rodzin: Rechbergerów-Rechkronów, Chołodeckich, Chmurowiczów, Zbrożków, Karwowskich, Białoskórskich, Settich i in.].

2061. **Chołoniewski Stanisław** ks. Obrazy z galerji życia mego. Wydał ks. Jan Badeni. T. J. Lwów 1890, s. 202.

2062. — Opis podróży kijowskiej, odbytej w 1840 roku. Z rękopisu wydał Dr. Antoni J. Lwów 1886, s. 155.
Rec.: Dr. Z. Hordyński. Kwart. hist. 1887, s. 58—9.

— zob. Badeni Jan ks., Hołowiński Ignacy ks., Kraszewski J. I.

2063. **Chomiński Stanisław.** Z pamiętnika... Ogłosił Ig. L. Cz. Kraj 1886 nr. 43.
[Do dziejów reformy włościańskiej].

2064. — Z pamiętników jenerała... Ze wstępem Jana Obsta. Kwart. litewski 1911, t. VI (czerwiec), s. 1 — 15. [W 50-tą rocznicę przez Jana Obsta], 16 — 30. [Wyjątek z pamiętników...] i 31—33 [Dod. z wykazem ekspertów z Litwy i Rusi z r. 1859].

— Toż. Odb. b. m. i d.

2065. **Chopin Fryderyk.** Listy do Tytusa Wojciechowskiego. Lamus 1910, z. VI, s. 207 — 257.

2066. — Niewydane dotychczas pamiątki po Chopinie. Opracował Mieczysław Karłowicz. Warszawa 1904, s. IX + 403.

— zob. B., Brzowski Józef Ciechomska Ludwika z Jędrzejewiczów, Jełowicki Adolf ks., Łętowski L. ks. biskup, Meissner Alfred, Norwid Cyprjan, Poliński Al., Sikorski Józef, Wodziński, Ziemięcka Eleonora.

2067. **Chotkowski Wł.** ks. dr. Dzieje zniweczenia św. Unji na Białorusi i Litwie w świetle „Pamiętników Siemaszki". Kraków 1899, s. 205.

2068. — Pamiętniki Józefa Siemaszki. Odb. z Przegl. pol. Kraków 1886, s. 157.

2069. **Chrzanowska Zofja z Zabokrzeckich.** Ze wspomnień. Tyg. ill. 1886, t. I, s. 181.
[Z życia dworu wiejskiego z okolic Soboty po r. 1831-im].

2070. **Chrzanowski** jen. Raport... po bitwie pod Nowarą do jenerała

Dubormida ministra wojny króla sardyńskiego. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1866 (Paryż 1867), s. 156 — 173.

2071. **Ciechomska Ludwika z Jędrzejewiczów.** Ostatnie chwile Chopina. Kur. warsz. 1882, nr. 177.

2072. **Cieszyński Nikodem** ks. Wojna o Państwo Kościelne w r. 1860. Udział Polaków z uwzględnieniem niedrukowanych pamiętników I. Jezierskiego. Szkic historyczny z 4-ma ilustracjami. Poznań 1917, s. 50 + 2 nl.

2073. **Cybulski Wojciech.** Listy... do Wacława Hanki (1840—1847). Ogłosił Edward Jelinek. Poznań 1894, s. 29.

2074. **Czajkowski Michał.** Kozaczyzna w Turcji. Dzieło w trzech częściach przez X. K. O., ozdobione portretem na stali, czterema rycinami kolorowanemi i czterema zwyczajnemi. Paryż 1857, s. XVI + 391.

2075. — Poufne zwierzenia Sadyka-Paszy. (Wiązanka listów i notat). Opracował M. Rolle. W zbiorze: „Z minionych stuleci" (Lwów 1908), s. 107 — 148.

2076. — Z pamiętników Sadyka-Paszy. W art. Fr. Rawity-Gawrońskiego: „Sadyk-Pasza i Adam Mickiewicz" Przew. nauk. i liter. 1898, s. 942.

[Ustęp ten, odpisany z oryginału, obejmuje wiad. o A. Mick. w obozie pod Burgas].

2077. — Iz pisiem gien... k swojemu wojennomu towariszczu Ignatju Glinskomu wo Lwowie. Pribawlenje k „Słowu". Lwow 1873, s. 32.

2078. — Tureckije aniekdoty iz tridcatiletnich wospominanij. Moskwa, uniw. tipogr. (M. Katkowa), 1883, s. 420.

— zob. Miłkowski Z.

2079. **Czaplicki F. M. Władysław.** Pamiętnik autora Czarnej Księgi. Tom I. Kraków 1871, s. XII + 411.

2080. — Pamiętnik więźnia stanu przez autora „Powieści o Horożanie". Lwów 1863, s. VIII + + 332.

2081. — Pamiętniki z więzienia. Dzien. liter. 1862, s. 469, 477, 485, 493, 501, 509, 517, 525, 533, 541, 549, 557, 565, 577, 585, 593, 601, 609, 619, 627, 634, 643, 651, 659, 666, 675, 685, 690, 698, 706, 717, i 725.

[Treść: I. Brygidki i czarna buda. Pierwsza przechadzka po Lwowie i pierwzy krok do więzienia karmelitów. Cela więzienna. Nocna rewizja. Porządek dzienny i wikt. Krótkie wspomnienie indagacji. Morderca towarzyszem. Henryk Kamieński. Więzień stanu. Słuch więźnia i pukanie. Zagajewski i dziura w murze. Sąsiedzi. Czarna Łapka. Cygan i jego nauki, dawane złodziejom. Znowu wspomnienie krótkie o indagacji. Komisja miesięczna. Lekarz karmelicki. Wachmistrz, tudzież ołowiany kuflik i wyrok. Ś. p. Zacharek, strażnik, i pierwsza karteczka. Pierwsze odwiedziny u Henryka Kamieńskiego. Niepowodzenie wachmistrza w zamierzonej zemście. Pierwsze odwiedziny matki. Pożegnanie. II. Sekretarz Hohenauer i spotkanie. Rozczarowanie. Tylko mglisty obraz więźnia stanu. Kilka dni samotnie spędzonych. Nowi towarzysze i tunele. Opowiadanie Wisłockiego. Jeszcze kilka dni z towarzyszami. Znowu pożegnanie. Znowu towarzysz. III. Wyrok i podróż do Berna. IV. Grajgóra czyli świat więźniów stanu. V. Rzeczpospolita Grajgórska. Ustawa organiczna. Ustawa dla władzy wykonawczej. Ustawy dla władzy sądowniczej. Ustawy karne. Postępowanie sądowe. Ustawy towarzyskie. VI. Radość zatruta i powrót do kraju].

2082. — Powieść o Horożanie [1846 r.]. Dzien. liter. 1862, s. 57, 65, 73, 82, 90, 98, 106, 114, 122, 129, 138, 146, 154 i 187.

— Toż. Odb. Lwów 1862, s. VIII + 118.

Rec.: R. Bibl. warsz. 1862, III, 558—561.

Czarnomski Roman zob. Miłkowski Zygmunt.

2083. **Czarnorucki Samuel** o. Notatki ośmdziesięcioletniego starca Litwina unity. Przegląd lwowski 1878, t. X.

2084. **Czartoryski ks. Adam.** Korespondencje... (71 listów z lat 1831 — 1833). Ogłosił Władysław Plater. Album Muzeum Nar. w Rapperswyll (Poznań 1872), s. 127 — 231.

Czeczot Jan zob. Pług A.

2085. **Czetz Joh.** Bem's Feldzug in Siebenbürgen in den Jahren 1848 und 1849. Hamburg 1850.

Rec.: Przegl. pozn. 1851, t. I, s. 236—241.

2086. **Czosnowski Stanisław.** Z pamiętnika Dominiki Zaleskiej. Dzień polski 1927 nr. 145 — 6,

[Z lat 1840—50 na Podolu].

— Jenerał Bem w Siedmiogrodzie i Węgrzech. Poznań 1854, s. 173 + 1 portr. + 1 mapa.

2087. **D. Franciszek.** Urywki z wspomnień uniwersyteckich z r. 1846. Sobótka 1869, s. 197, 206, 213, 237, 254 i 278.

[O prof. i studentach w Moskwie, obszerniej o prof. Jar. Linowskim i o Wal. Tomaszewiczu].

2088. **Dawid Wincenty.** Na Kaukazie. (Wspomnienia). Kurjer niedzielny 1896.

2089. — Wspomnienia Kaukaskie. Gazeta lubelska 1878.

2090. — Wspomnienia z podróży i wycieczek po Kaukazie Bibl. warsz. 1854, t. III s. 27 — 45, 1855, t. II, s. 1 — 30.

[Treść: I. Granica Azji od Europy. — Kaukaz chłopski. — Stawropol. — II. Wystąpienie ze Stawropola. — Ogólny zarys kaukaskiej wojny. — Stannice: Siergiejewska, Aleksandrów, Sablin, miasto Gieorgjewsk i jego handel. — Spotkanie. III. Droga od Gieorgjewska do Ekaterynodaru. — Malowniczy widok gór. Ogólny ich zarys topograficzny, geologiczny i botaniczny. — Ich podania. — Kraj Kaukaski i Zakaukaski. — Klimat. — Wymiary].

2091. — Ze wspomnień uniwersyteckich. Przegląd liter., dod. do „Kraju", 1890, nr. 39.

[Z lat 1837—41 w uniw. petersburskim].

2092. **Dechamps** ks. Ostatnie chwile ś. p. Joachima Lelewela. Dzien. liter. 1861, s. 818.

[Przekład z franc.].

2093. **Das Polen-Attentat** im Jahre 1846. Aus dem Tagebuche eines Offiziers der westgalizischen Armee. Grimma 1846, s. VIII + 391.

Dembiński Henryk jen. zob. nr. 2844.

2094. **Dembowski Charles baron.** Deux ans en Espagne et en Portugal pendant la guerre civile, 1838 — 40. Paris 1841, s. 375.

2095. **Der Aufstand in West-Galizien** im Februar 1846. Erinnerungen und Erlebnisse eines Kawallerie-Offiziers. (Inhalt: Vorwort.—I. Historische Rückblick.— II. Die Polen in Galizien 1846.— III. Die Polen in Galizien 1896.— IV. Zivil und Militärbehörden.— V. Die Entdeckung des Verrathes — VI Lissa Gorra und das Blutgeld. — VII. Ryglice. — VIII. Eine Nacht vor Lissa Gorra. — IX. Niepolomice. — X. Krakau.

Leipzig, Verlag anstalt Militärische Rundschau 1897, s. 40.
Rec.: Ht. Kwart. hist. 1898, s. 170—8.

2096. **Dębicki Ludwik.** Dwaj bracia Sanguszkowie, książę Roman (1800 — 1881) i książę Władysław (1803 — 1871). W „Portretach i sylwetkach z dziewiętnastego stulecia", serja I (Kraków 1905), s. 135 — 172.

2097. — Portrety i sylwetki z dziewiętnastego stulecia. Z illustracjami. Serja I. Kraków 1905, s. 493.

— Toż. Serja II. 2 tomy. Kraków 1906 — 7, s. 319 + 1 nl. i 346 + 1 nl.

[Treść: S. I: Starzy i młodzi. Walery Wielogłowski. Ksiądz Biskup Łętowski. Dwaj bracia Sanguszkowie. Leon Rzewuski. Ksiądz Wiktor Ożarowski. Zygmunt Antoni Helcel. Jerzy Lubomirski. Adam Potocki. Andrzej Zamoyski. S. II. T. 1: Z pamiętnika i opowiadań Wincentego Pola. Drezno polskie. Lwów przed czterdziestu laty. S. II. T. 2: Lwów przed czterdziestu laty (dok.)].
Rec.: Bron. Łoziński. Kwart. hist. 1907, s. 711—3.

2098. — Trzy pokolenia w Krakowie. Kraków 1896, s. 173.
Rec.: Ht. Kwart. hist. 1897, s. 194—6.

2099. — Wspomnienia o Józefie Szujskim. Warszawa 1883, s. 125.

2100. — Z dawnych wspomnień, 1846 — 1848. Kraków 1903, s. 99 + 2 nl.

2101. — Z historji XIX wieku. Wspomnienia dziennikarza. Kraków 1903 ,s. 318.

2102. — Z pamiętnika i opowiadań Wincentego Pola. W „Portretach i sylwetkach z dziewiętnastego stulecia", serja II, t. I (Kraków 1906), s. 5 — 117.

2102a. — Z życia poety. (Urywki biograficzne). Kronika rodz. 1881, s. 129, 581, 609, 649 i 673.
[O pobycie W. Pola zagranicą w r. 1832 na podstawie notatki pomiątkowej Pola i listu Odyńca].

2103. — Z papierów i korespondencji Seweryna Smarzewskiego. W „Portretach i sylwetkach z dziewiętnastego stulecia", serja II, t. II (Kraków 1907), s. 113 — 201.
[Lata 1848—1888 w Galicji].

2104. **Dmochowski Henryk.** List do Joachima Lelewela z r. 1841. W książce Karola Borkowskiego: „Pamiętnik histor. o wyprawie partyz. do Polski w r. 1833", wyd. II (Lipsk 1863), s. 82 — 90.

2105. **Dobrzelewski Leopold.** Ze wspomnień myśliwskich. Wędr. 1896, 1897 i 1898. (I, s. 318 i 358) II, s. 274, 354, 414.
[Wspomnienia z pierwszej połowy XIX w. z Podlasia i Lubelskiego].

2106. **Dobszewicz Tomasz X.** Wspomnienia z czasów, które przeżyłem. Przegląd polski 1882, t. IV, s. 168—190, 425—456; 1883, t. I, s. 125—132, 307—330, 448—478; t. II, s. 271 — 309 i 427 — 467.

— Toż. Odb. Kraków 1883, s. 216.

2107. **Dokudowskij Wasilij Abramowicz.** Wospominanja gien.-majora... pierwoj połowiny nastojaszczago stoletja do 1863 goda. Riazań 1898.
[Od r. 1831 Dok. przebywał w Warszawie, opisuje czasy paskiewiczowskie i 1863 r.].
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1908, s. 144—7.

2108. **Dołężyna A.** Wspomnienie o Wincentym Polu. Z osobistych notatek. Tyg. Ill. 1880, t. II, s. 211.

2109. **Domejko Ignacy.** Cztero-

miesięczna podróż z Paryża do Chili w r. 1838. Część I, podróż morska. Czas, dod. mies., 1857, t. I, s. 3 — 36, 259 — 301 i 503—552.

— Toż. Część II, podróż lądowa (Pampa i Kordyljery). Czas, dod. mies., 1857, t. II, s. 3 — 45 i 245 — 272.

— Wyjątki z listów... do Adama Mickiewicza. Czas, dod. mies., 1857, t. II, s. 273 — 293.

[Dalszy ciąg wrażeń z Chili z r. 1818].

2110. — Listy do A. E. Odyńca (Sant-Jago 1880 i 1883). Kłosy 1880, I, s. 245; 1883, II, s. 223.

2111. — Wyjątek z pamiętnika. Kronika rodzinna 1889, s. 1 i 33.

[Początek opisu powrotu z Ameryki w r. 18884, od Sant-Jago do Rio de Janeiro].

2112. — Wyjątki z niewydanych pamiętników. Podał do druku M. T. W książce zbior.: „Z ziemi pagórków leśnych, z ziemi łąk zielonych" (Warszawa 1899), s. 15 — 32.

[Z roku 1832. Usposobienie religijne w Emigracji. W r. 1837 wyjeżdżam do Ameryki].

2113. — Ze wspomnień podróży na Wschód. Kronika rodzinna 1886, s. 417 i 449.

[Bosfor, Galata, Stambuł, Skutari w r. 1885].

2114. — Z korespondencji... z Wal. Chełchowskim, z przedmową Hugona Zatheya. Przegląd polski 1882, t. IV, s. 373 — 387.

— zob. Mickiewicz Adam, Odyniec A. E.

2115. **Dubiecki Marjan.** Na kresach i za kresami. Wspomnienia i szkice. 2 tomy. Kijów 1914, s. 253 + 1 nl. i 320.

Tom I (nienumerowany): Stary dwór na Wołyniu. Konfederat. Gniazdo Rejtana. Dawny Żytomierz. J. I. Kraszewski w Żytomierzu. Emeryci. Ostatni z Sieniutów. Nasze pamiątki w Charkowie.

Tom II (nienumerowany): Leśniczówka. Zatraceni. Trzy dni w pustyni. Samarja. Dziki mnich. Połowica. Dzisiejszy Kudak. Na progach Dnieprowych. Żółte wody. Z wrażeń odeskich].

2116. — Teresa z Wierzbickich Bułhakowa. Wizerunek pośmiertny z jej pamiętników, listów, notat. Kraków 1895, s. 66.

2117. — Uniwersytet kijowski. (Wspomnienie jubileuszowe). Tyg. powsz. 1885, s. 181, 196 i 219.

2118. **Duchińska Seweryna.** Wspomnienia z życia jenerałowej Małachowskiej. (Odb. z XIX „Rocznika Samborskiego", zarządzona nakładem i staraniem redakcji). Sambor 1896, s. 123.

[Jen. M. ur. 1795 w Wierzbicy † 1873 r. Chantilly].

2119. **Duchiński Franciszek H.** Drugi mój 25-letni jubileusz, niektóre szczegóły z pierwszego z r. 1860, moje żywioły krytyczne, jako drogi mego tryumfu, z mojego życia w Kijowie i z dzieciństwa, pierwsze lata tułacze. Paryż 1885, s. XXIV.

2120. **Düringsfeld Ida.** Joachim Lelewel. Z pamiętników niemki... Dzien. liter. 1865, nr. 39.

[Z lat 1854—59].

2121. **Dybowski Benedykt** dr. Przed półwiekiem. (Wspomnienia z przeszłości gimnazjalnej). Bibl. warsz. 1908, t. II, s. 510 — 534.

2122. — Przed pół wiekiem. Wspomnienia z czasów uniwersyteckich. Bibl. warsz. 1911, t. II, s. 44 — 67, 238 — 266, 531 — 559.

2123. **Dygasiński Adolf.** W Kielcach, opowiadania i uwagi o czasach szkolnych. Warszawa 1899, s. 157.

2124. **Dymidowiczowa Teresa z Wrońskich.** Wspomnienia z lat dziecinnych zebrane dla swojej córki przez matkę Drogosławę. Tomów II. Petersburg-Warszawa 1854, s. IV + 317 i 215.

2125. **Dziekoński Józef Bogdan.** Przypomnienia z wędrówek. Dorpat. Dzwon literacki 1846, t. III, s. 174 — 228.

[Wspomnienia z r. 1837 z Dorpatu i z wycieczki po Estonji].

— zob. Wilkońska Paulina.

2126. **Eljasz Radzikowski Stanisław** dr. Powstanie chochołowskie w roku 1846. Lwów 1904, s. 132 z 7 ryc.

[Pamiętniki i korespondencja Jana Kantego Andrusikiewicza].

2127. **[Emigrant polski].** Memoires sur la jeune Italie et sur les derniers évènemens de Savoie par un temoin oculaire. Paris 1834.

2128. **Estreicher Karol.** Zapiski z 1848 roku. Z pamiętnika... Czas 1918, nr. 246, 248 i 250.

2129. — Zapusty krakowskie przed 76 laty. Ze wstępem St. Estr. Czas, 2,III.1927.

2130. **Faleński Felicjan Medard.** Z pamiętników... Do druku podał Wiktor Przecławski. Nowy przegląd liter. i sztuki 1921, t. I, s. 310 — 327.

[I.Wspomnienia z czasów szkolnych. II. Warszawa na przełomie. (Okres międzypowstaniowy — r. 1841)].

2131. **Falkenhagen-Zaleska.** Moje wspomnienia o Adamie Mickiewiczu, spisane na prośbę syna jego najmłodszego, Józefa, w Dreźnie, dnia 15-go września 1876 r. Wyjątki w pracy Wład. Mickiewicza: „Żywot A. M." t. IV (Poznań 1895).

2132. **Falkowski Juljusz.** Wspomnienia z roku 1848 i 1849 przez autora „Obrazów z życia kilku ostatnich pokoleń w Polsce". Poznań 1879, s. 4 nl. + 390.

2133. **Federowicz Wł.** Artur Grottger. Ze wspomnień jego przyjaciela. W „Katalogu wystawy dzieł A. Grottgera, urządzonej staraniem księgarni H. Altenberga we Lwowie" (Lwów 1906), s. 12.

2134. **Felińska Ewa.** Wspomnienia z podróży do Syberji, pobytu w Berezowie i w Saratowie. 3 tomy. Wilno 1852—1853, s. 348, 299 i 304.

— zob. nr. 1076..

2135. **Feliński Zygmunt Szczęsny** ks. List do A. E. Odyńca o ostatnich chwilach Juljusza Słowackiego. Kronika rodz. 1883, s. 673.

[Pisany 17.VII 1883 r. z Ropy pod Grybowem].

2136. — Ostatnie chwile Słowackiego. Kur. warsz. 1883, nr. 303.

2137. — Wspomnienie życia i zgonu Ign. Hołowińskiego spisane na żądanie kolegów przez jednego z uczniów jego. Warszawa 1856, s. 59.

— zob. Łubieński Roger.

— zob. nr. 1077.

2138. **Fijałkowski Aleksander.** Rys kolei, przez jakie przechodziła Legja polska w r. 1849 we Włoszech. Przegląd rzeczy polskich 1858, z 1 maja i 1 czerwca.

2139. **Fischer Paul.** Erinnerungen an den polnischen Aufstand v. 1848 aus Posen und Westpreussen. Graudenz 1899, s. 51.

— Toż. Graudenz 1907.

2140. **Fisz Zenon** [Padalica Tadeusz]. Parę obrazków, parę myśli, wspomnienie... Athenaeum 1844, t. V.

2141. **Fon-der-Chowen I.** Moje znakomstwo s diekabristami i drugimi zamieczatielnymi licznostiami, służiwszimi riadowymi w Kawkaskich wojskach w 1835-36 godach. Drewniaja i nowaja Rossija 1877, t. I, s. 221.

[Pisze m. in. o hr. Platerze, E. hr. Rzewuskim i R. ks. Sanguszce].

2142. **Fontille Edmond.** Adam Mickiewicz. Sa vie et sa croyance. Esquisse biographique, impressions et souvenirs. Paris 1862, s. 159.

— Adam Mickiewicz. Rys biograficzny, złożony ze wspomnień i wrażeń, napisany przez... (W dodatku wiadomości o legjonie we Włoszech). Kraków 1863, s. 137.

2143. **Forster Karol.** Quinze ans à Paris (1832-49). Paris et Parisiens. 2 t. Paris 1848-49, s. 410 i 501.

2144. — Wspomnienia z moich czasów. Zapiski... (Epoka Sejmu Austrjackiego w Kromieryżu w r. 1848-1849). Album Muzeum Narodowego w Rapperswyllu. Rok 1876 (Lwów 1876), s. 375-382.

2145. **Frank Józef.** Jak obradowała Sekcja lekarska Kongresu uczonych w Pizie w r. 1839. (Ustęp z VI tomu Pamiętników...). Wydał i wstępem poprzedził dr. Stanisław Trzebiński, prof. hist. med. i patol. ogól. w Uniw. Stef. Batorego w Wilnie. Arch. hist. i filoz. med., t. I (Poznań 1924), s. 349—371.

[W oryginale franc.].

[Zob.: Dwa listy dr. de Carro w sprawie Pamiętników Józefa Franka. Wydał dr. Stan. Trzebiński. Arch. hist. i filoz. med., t. IV (Poznań 1926), s. 313—6].

2146. **Fredro hr. Jan Aleksander.** Dwa rozdziały ze „Wspomnień"... Przegląd polski 1897, t. IV, s. 369 — 408.

— Toż. Odb. Kraków 1898, s. 42.

2147. **G. Juljan.** Trzy listy młodego Polaka, wychodźcy. Dzien. liter. 1862, s. 435, 443 i 451.

[Uczestn. 1849 r. w legjonie polskim w kampanji węgierskiej, potem na tułactwie w Turcji, w końcu w Anglji].

2148. **Gadon Ludomir.** Mickiewicz i Jakób krawiec. W księdze zbior.: „Z ziemi pagórków leśnych, z ziemi łąk zielonych" (Warszawa 1899), s. 60 — 68.

2149. **Garczyński Ant.** Pamiętnik..., przyczynek do dziejów Księstwa wydał Stan. Schnür-Pepłowski. Odb. z Dziennika pozn. Poznań 1895.

— Toż. W książce St. Schnür- Pepłowskiego: „Szkice hist." (Lwów 1900).

2150. **Gaszyński Konstanty.** Listy... do Lucjana Siemieńskiego (1851-1866). (Kossowski Stan. dr.: Przyczynki i materjały do dziejów literatury polskiej. I. Listy romantyków...). Lwów 1911, s. 87.

Rec.: A. E. Balicki. Przegląd polski 1912, I, 352—4.

— zob. Siemieński Lucjan.

2151. **Gawalewicz Marjan.** Au. Wi., chirurg filozofji, kawaler krzyża naturalnego (1840-1851). Tyg. powsz. 1885, s. 773, 799, 816 i 824.

[Na podstawie niedruk. listów A. Wilkońskiego do Ant. Szabrańskiego].

2152. **Gawroński-Rawita Fr. [Oryszowski R.].** Czasy szkolne w Kijowie 1854/5-1862/3. Odb. z Muzeum. Lwów 1901, s. 92.

2153. — Kartki z historji szkolnictwa pod zaborem Rosji: Gimnazjum w Niemirowie na Podolu w połowie XIX wieku. Odb. z Muzeum. Lwów 1895, s. 36.

2154. **Gąsiorowski Ludwik.** Listy... do Fryderyka Skobla. Wydał i wstępem zaopatrzył dr. Adam Wrzosek, prof. hist. i filoz. med. w Uniw. pozn. Arch. hist. i filoz. med., t. I (Poznań 1924), s. 372—377.

[2 listy z lat 1851—56].

Gąsiorowski Roman zob. Rakowski Kazimierz.

2155. **Gerson Wojciech.** Jednodniówka. Pamięci profesorów i kolegów b. Szkoły Sztuk Pięknych z Wydziału malarstwa i rzeźby z roku 1847. Warszawa 1897, s. 4 nl. + 36.

2156. — Kartka z pamiętnika Tyg. ill. 1888, t. II, s. 12.

[O założeniu Tow. Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie w r. 1858].

2157. — Kielce, jako rozsadnik dążeń estetycznych. Pamiętnik kielecki (Kielce 1901), s. 57—60.

[Wspomnienie z połowy XIX w. o zbiorach Tom. Zielińskiego].

2158. **Gerszewski Leon.** Pamiątki z niewoli. Poznań 1852, s. 169.

[Kilka obrazów z życia żołnierza polskiego, zesłanego po r. 1831 w „sołdaty" na Kaukaz].

2159. **Giedrojć Gedeon.** Kilka wspomnień z Kaukazkiego wygnania. 1867 roku. Lwów 1867, s. 178 + 1 nl.

[Wierszem. Treść: Wstęp. Uwięzienie. Pożegnanie z Matką. Pożegnanie z Ojczyzną. Podróż piesza. Wielkanoc i dalsza podróż. Darjalski wąwóz. Przyjazd na Kaukaz. Kaukazka sztabskwatera. Śmierć Kulikowskiego. Zemsta Eskiego. Czeczeńskie wyprawy. Z kałmyckich stepów. Zemsta Dzika. Przygoda Juljusza Witkowskiego. Szelegińskie powstanie. Kolonia polska. Objaśnienia. Spis przedmiotów].

2160. **Giełgud Adam.** Wychodźcy nasi w Anglji. Ze wspomnień... W książce zbior.: „Z ziemi pagórków leśnych, z ziemi łąk zielonych" (Warszawa 1899), s. 320—329.

2161. **Giller Agaton.** Listy tułacza. List III. Odb. z Warty. Poznań 1883, s. 12.

[Wspomnienia o Ad. Mickiewiczu].

2162. — Opisanie Zabajkalskiej krainy w Syberji. 3 tomy. (Bibl. pisarzy polskich, t. 45, 46 i 47). Lipsk 1867, s. XV + 294, 317 i 339.

2163. — Podróż więźnia etapami do Syberji w roku 1854. 2 tomy. (Bibl. pisarzy polskich, t. 40 i 41). Lipsk 1866, s. VIII + 247 i 238.

2164. —Ze wspomnień wygnańca. (Aleksandrowsk pod Irkuckiem). Dziennik liter. 1867, nr. 46 — 47.

[Z r. 1859].

2165. — Z podróży więźnia etapami do Sybiru. Dzien. liter. 1866, nr. 3, 7.

2166. — Z teki wygnańca. Ojczyzna 1865, nr. 79.

[Wspomnienie o Antoninie z Sulistrowskich Śniadeckiej, więzionej w r. 1841 w Wilnie, zmarłej w r. 1852].

2167. — Z wygnania. 2 tomy. Lwów 1870, 16°, s. 8 nl. + 234 + 1 nl. i 6 nl. + 206 + 1 nl.

[Treść: Tom I. Ksiądz Józef Kalasanty Lwowicz. Antonina z Sulistrowskich Śniadecka. Korpus kadetów w Brześciu Litewskim. Na kresach Mohilewskich. Z życia poety rosyjskiego. Pierwszy rozdział kroniki Irkucka. Drugi rozdział kroniki Irkucka. Do redakcji Słowa. Tom II: Groby polskie w Irkucku. Aleksandrowsk pod Irkuckiem. Robotnicy w prywatnych kopalniach w Syberji. Na pograniczu chińskiem. Kozak-Polak].

2168. **Giżycka Karolina** [Aren F. M.]. Arthur Grottger, eine Reminiscenz von... Wien, L. Rosner, 1878.

2169. **Giżycki Jan Marek** [Wołyniak]. Z pamiętników Wasyla Łużyńskiego, archiepiskopa połockiego. Poznań 1886, s. 65.

2170. **Gloger Zygmunt.** Agnieszka z Opackich Bechonowa, jako opiekunka zwierząt. (Wspomnienie). Kłosy 1883, s. 30.
[Z Mężenina w Łomżyńskiem, ur. 1777—1863].

2171. — Wspomnienia z lat dziecinnych. Kurjer rolniczy 1885, nr. 41 i 42.

2172. **Gniewosz z Oleksowa Jan Nep.** Czerwona sala. Strażnica polska (lwow.) r. I (1879), nr. 6, 7, 8 i 9.
[Wspomnienia z lat 1840—1848 o „sali czerwonej" w pałacu Działyńskich w Poznaniu, o Tytusie hr. Działyńskim i t. d., na szerszem tle całokształtu życia w Poznańskiem].

2173. — Bogumił Dawizon w Poznaniu. Strażnica polska (lwow.) t. I (1879), nr. 4.
[Wspomnienia z r. 1853].

2174. — Ś. p. Celina z hr. Zamoyskich hrabina Działyńska Tytusowa. Strażnica polska 1883, rocz. V, nr. 8.

2175. — Wojciech Bogumił Jastrzębowski. Sztandar polski 1883, nr. 19.
[Wspomnienie osobiste z r. 1845].

2176. — Jenerał Ludwik Mierosławski i jego przepowiednie. Strażnica polska (lwow.) 1884 (rocz. V i VI), nr. 19, 22, 23 i nast.; nr. 1, 5 i 6.

2177. — Ś. p. Jan Konstanty Żupański. Strażnica polska (lwow.), t. V (1883), nr. 17.

2178. — Lat temu 36. Z niedrukowanych pamiętników... Sztandar polski, roczn. V (1884), nr. 22
[Rok 1848 w Poznańskiem].

2179. — Po skończonym boju. Z pamiętników... Sztandar polski (dwutyg. lwowski) 1884, nr. 10—14.
[Z r. 1848 — o powstaniu poznańskiem i pobycie w więzieniu pruskiem].

2180. — Wspomnienie Wielkanocne. Strażnica polska (lwow.), t. I (1879), nr. 1.
[Z obozu pod Miłosławiem w r. 1848].

2181. — Ze wspomnień niedawnej przeszłości. (Julja i Antoni Wojkowscy. — Piotr Dahlman. — Franciszek Żygliński. — Roman Zmorski. — Samuel Kossowski. — Feliks Dobrzański. — Aleksander Miniszewski). Strażnica polska (lwow.), r. I (1879), nr. 15, 16, 17, 18, 19, 21, 26 r. II (1880), nr. 1.
[Wspomnienia z Poznania z lat 1844—50].

2182. — Ze wspomnień niedawnej przeszłości. Rok 1844-1845. Strażnica polska (lwow.), r. II (1880), nr. 14.
[Z Poznańskiego].

2183. — Ze wspomnień niedawnej przeszłości. Rok 1844-1845. Sztandar polski 1881, rocznik II i III.
[Przygotowania do rewolucji w Poznańskiem].

2184. **Goehring C.** Polen unter russischer Herrschaft. Reisen und Sittenschilderungen aus der neuesten Zeit. Drei Bände. Leipzig 1843, s. X + 241, VI + 270 i VI + 278.
[T. I i II: Warszawa. T. III: Radom, Częstochowa, Zamość, Lublin i in].

2185. — Warschau eine russische Hauptstadt. Zwei Bände. Leipzig 1844, s. XX + 299 i IV + 287 + 1 nl.
[Opisy i wspomnienia z dłuższego pobytu w Warszawie po r. 1831].

Gołuchowski Józef zob. Hennel Adolf.

2186. **Gordon Jakób.** Obrazki caryzmu. Pamiętniki... (Bibl. pisarzy polskich, t. VI). Lipsk 1861, s. XVI + 222.

[Treść: Kartka z album. I. Aresztowanie. II. Przysięga na punkcie zbornym Pragi. III. Nocna biesiada w Brześciu Litewskim. IV. Pogląd filozoficzny na język rosyjski. V. Konwój moskiewski. VI i VII. Wspomnienia o Wołyniu. VIII. Ucieczka. IX. Dziewczyna kontrabandzistka. X i XI. Wrażenia z Galicji. XII. Żyd, nauczyciel ostrożności. XIII i XIV. Przygody w Szląsku i Saksonji. XV. Rewolucja w Krakowie i Poznaniu 1848 roku. XVI. Cytadela warszawska. XVII. Podróż w stepy Kirgizkie. XVIII. Kirgizi. XIX. Jeszcze słów kilka].

2187. — Gdy się było młodym, wspomnienia z podróży po szerokim świecie. (Bibl. pisarzy polskich, t. 63). Lipsk 1871, s. 239.

2188. — Kaukaz czyli ostatnie dni Szamyla. Powieść historyczna. Lipsk 1865, s. VIII + 240.

2189. — Moskwa. Pamiętniki J. G. Polaka z Korony, Obywatela Stanów Zjednoczonych Ameryki. Paryż 1861, s. IV + 288.

2190. — Na tułactwie. Luźne kartki z teki... Sobótka 1871, s. 295, 303, 315 i 328.

2191. — Sołdat. Nowe pamiętniki... Dzien. liter. 1863, nr. 49—63.

[Od r. 1849 w Uralsku i ucieczka z Rosji].

2192. — Sołdat, czyli sześć lat w Orenburgu i Uralsku. Nowe pamiętniki. (Bibl. pisarzy polskich, XXXIII). Lipsk 1865, s. 225.

— Toż. Wydanie drugie, przejrzane i dopełnione. Lipsk 1865, s. 225.

— Meine Kerker in Russland. (Przekład z polskiego). 2 Theile. Leipzig 1863.

— Mes Prisons ou l'Exil en Sibérie. Mémoires de... Génève 1862.

— Sechs Jahre in Orenburg. Erlebnisse eines polnischen Strafsoldaten. Aus den Polnischen. Dresden 1864, s. 256.

2193. **Górecka Marja.** Wspomnienia o Adamie Mickiewiczu. opowiedziane najmłodszemu bratu. Warszawa 1875, s. 78.

— Toż. Wyd. II znacznie dopełnione. Kraków 1889, 16°, s. 162.

Rec.: Br. Czarnik. Pam. Tow. Lit. im. A. Mickiewicza, t. IV (1890), s. 311—3.

— Toż. Wyd. III. Kraków 1897, s. 162.

2194. **Gorzkowski Marjan.** Jan Matejko, epoka lat jego najmłodszych, wyjątki z dziennika prowadzonego w ciągu lat siedemnastu. Kraków 1895, s. 47 z najdawniejszym portretem Matejki.

— Toż. Wyd. II powiększone. Kraków 1896, s. 62 z 3 portr.

2195. **Goszczyński Seweryn.** Dziennik podróży do Tatrów przez autora Sobótki. Petersburg 1853, s. IV + 294 + 6 nl.

2196. — Wspomnienia z r. 1832-1842. W książce Z. Wasilewskiego: „Z życia poety romantycznego" (Lwów 1910), s. 13 — 33.

2197. — Wyjątki z dziennika podróży po zachodniej części Galicji. W „Ziewonji" nowor. A. Bielowskiego (Lwów 1834), s. 1—28.

[Okolice Tarnowa, Wojnicz, Melsztyn, Nowy Targ, Czorsztyn].

—zob. Brzostowski Al. B., Dmochowski F. S., Pokrzywnicki K., Wasilewski Z.

2198. **Grabiański W.** Powstanie ludowe na Ukrainie 1854 roku w

miesiącu marcu. Spisał naoczny świadek. Lech 1878, s. 76, 86, 94 i 102.

2199. **Grabowski A. M.** Podróż do Prus. Paryż 1859, s. 6 nl. + 44.
[Nibork. — Ostród. — Elbląg. — Frombork. — Królewiec. — Gdańsk. — Zopot. — Kaszubi. — Wejerów.].

Grabowski Ambroży zob. nr. 1109.
— zob. Nowakowski Janusz Ferd.

2200. **Grabowski hr. Ludwik.** Spacery warszawskie w połowie ubiegłego stulecia. (Z pamiętników rękopiśmiennych wnuka Stanisława Augusta podaje Alexander Kraushar). Kur. warsz., 18VII., 1 i 13 VIII. 1927.
— zob. Kraushar Aleksander.

2201. **Grabowski Michał.** Korespondencja literacka. 2 tomy. Wilno 1842-43, s. 228 i 242.

2202. — List... Dzien. warsz. 1856, nr. 33—35.
[Ze wspomnień o ks. Ignacym Hołowińskim].

2203. — List do redakcji. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1856, nr. 42—45.
[Wspomnienia o życiu, działalności i zgonie Konst. Świdzińskiego].

2204. — Listy do Henryka Rzewuskiego. Podał do druku A. M. Przegląd narodowy 1914, z. VI, s. 589—614, z. VII, s. 70—92.

2205. — Listy do Johna of Dycalpa. (Korespondencja literacka z epoki rozbudzenia się ruchu piśmienniczego w stronach zabużańskich i zaniemeńskich). Kłosy 1884, II, s. 115.
[Dwa listy z Aleksandrówki z lat 1839—41].

2206. — Z korespondencji... Ogłosił Wł. Jabłonowski. Tyg. Ill. 1902, t. II, s. 818, 828, 874.

2207. **Gralewski Mateusz.** Kaukaz. Wspomnienia z dwunastoletniej niewoli. (Opisanie kraju. — Ludność. — Zwyczaje i obyczaje). Lwów 1877, s. 560.

2208. — Listki z niewoli. Pamiętnik. Lwów 1873, s. 12.

2209. **Grażewicz Juljan.** Gawędy i wspomnienia z parafji mejszagolskiej [w pow. wileńskim]. Kurjer litewski 1907, nr. 127, 128 i 129.

2210. **Grocholska Ksawera z Brzozowskich.** Pamiętnik. Kraków 1894.

2211. **Grosse Juljusz.** Wspomnienia legjonisty gwardji akademickiej lwowskiej z roku 1848. Kraków 1908, s. 15.

2212. **Groza Aleksander.** Mozajka kontraktowa. Pamiętnik z roku 1851. Wilno 1857, 16°, s. VIII + 256.

2213. **Gubrynowicz Bronisław.** Kartka ze wspomnień o pobycie Mickiewicza w Poznańskiem. Kwart. hist. 1898, s. 843—848.
[M. in. kartka z pamiętnika Adama Turny i parę listów rodziny Turnów].

2214. **Gumiński Polikarp.** Z życia Lelewela (z ryc.) Wędr. 1898, t. II, s. 549.
[Wspomnienie z r. 1854].

2215. **Gundling Juliu.** Federzeichnungen aus den Feldlagern bei Boulogne und Krakau im Jahre 1854. Stuttgart 1858, s. 4 nl. + 222.

2216. **Guttry Aleksander.** Pamiętniki z lat 1845, 1846 i 1847. Dwa tomy. Poznań 1891—1894, s. 133 i 144.
Rec.: Stan. Schnür-Pepłowski. Kwart. hist. 1896, s. 199—200.

— W przededniu wiosny ludów. Wspomnienia z r. 1846-48. Wydał

i przedmową zaopatrzył Maciej R. Wierzbiński. (Bibl. pamiętników nr. 4). Wilno 1913, s. 172 + 1 nl. z 9 ryc.

[Przedruk pierwszego tomu Pamiętników w wyd. poznańskiem].

— zob. Miłkowski Zygmunt.

2217. **Hajduk Janko.** Wspomnienia z Turcji. Bibl. warsz. 1863, t. III, s. 78—117.

[Z r. 1854].

2218. **Heltmann Wiktor.** Emigracja polska od 1831 do 1863 r. Krótki rys historyczny. Lipsk 1865.

— zob. Miłkowski Zygmunt.

2219. **Hennel Adolf.** Józef Gołuchowski. (Wspomnienie). Gaz. codz. 1859, nr. 275 i 276.

2220. **Hładyłowicz Juryjo.** Spomyny ruśkoho świaszczennyka pro rizniu 1846 r. (Zapiska... z perednim słowom dra Iwana Franko). Zapysky Nauk. Tow. im. Szewczenka (Lwów), t. XII, s. 1—20.

2221. **Hołowiński Ignacy** ks. Listy do ks. Stanisława Chołoniewskiego. W art. dra Antoniego J. „Z teki autografów". Kronika rodz. 1883, nr. 609 i 641.

[7 listów z lat 1840—1843].

2222. — Pielgrzymka do Ziemi Świętej. 5 tomów. Wilno 1842-45, s. XIV + 246 z 1 kartą; s. 452 + n. 2; s. 478 + n. 5; s. 369 + n. 7; s. 336 + n. 6 z 4 ryc.

— Toż. Wyd. II, poprawione i pomnożone. W jednym tomie z 24 litochromjami i portretem autora. Petersburg 1853, 4°, s. VIII + 667 + XVI z planem.

— zob. Dobszewicz Tomasz, Feliński I., Grabowski Michał, Jankowski Placyd ks., Symon Fr. Albin.

2223. **Horain Juljan.** Na jednym wózku z poetą. Z przed trzydziestoletnich wspomnień. Gaz. polska 1880, nr. 212, 213, 214, 215, 216 i 217.

2224. — Pod namiotem z poetą. Ze wspomnień młodości spisał... Gaz. polska 1881, nr. 49, 59, 51, 52, 53, 54 i 55.

[Ciąg dalszy druk. w Gaz. wspomnień: „Na jednym wózku z poetą"].

2225. — Pod strzechą poety. Gaz. polska 1881, nr. 75, 76 i 79.

[Z 1852 r. w Załuczu].

2226. — Ostatnie lata Syrokomli. Gaz. polska 1881, nr. 82, 83, 85 i 93.

2227. — Szorobora. Humoreska talmudyczna ze wspomnień młodocianych. Przegląd polski 1881, t. IV, s. 255—271.

[M. in. o Florentym Mikulskim ze Stałych Żyrowic, o ks. Placydzie Jankowskim i in. osobach z okolic Słonima z r. ok. 1845].

2228. — Ze wspomnień po Syrokomli. Spisał Alf. Tyg. wielkopolski 1871, s. 594.

2229. — Z życia poety, wspomnienia o Władysławie Syrokomli. Lwów 1886, s. 4 nl. + 129 + 1 nl.

2230. **Hryncewicz-Talko Juljan (Iłgowski Jan).** Z moich wspomnień. W wyd.: „Księga pamiątkowa na uczczenie setnej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza" (Warszawa 1898), t. II, s. 229—235.

[O Kownie w połowie XIX stul.].

2231. — O dawnych lekarzach wileńskich. Arch. hist. i filoz. med., t. IV (Poznań 1926), s. 55—69.

[Głównie o dziadku autora, Adamie Fischerze, 1794—1869, nadto o J. Titiusie i kilkunastu innych. Wspomnienia z Wilna, Kowna, Zwinogródki na Ukrainie].

2231a. — Przyczynek do biografji prof. A. S. Dogiela. Arch. hist. i filoz. med.; t. VII (Poznań 1927), s. 245—248.

[Wspomnienie z gimn. w Kownie w r. 1860 i nast. oraz z pobytu w Tomsku w r. 1892].

2232. **Idźkowski Adam.** Wspomnienie Kaukazu. Bibl. warsz. 1843, t. II, s. 225—242.

2233. **Im Polen-Aufruhr** 1846-1848. Aus den Papieren eines Landrats. Gotha 1898.

2234. **Iwański August.** Pamiętniki 1832-1876. Staraniem synów autora wydał i przedmową poprzedził Adam Czartkowski. Warszawa (druk. w Toruniu) 1928, s. XVII + 1 nl. + 260 z portretem autora.

2235. **Iz wospominanij 1849 goda.** O Poliakie, pogubiwszem Russkich sołdat. Russkij archiw 1877, t. III, s. 441.

2236. **J. A. M.** Wspomnienie o ś. p. Janie-Wincentym Mazurkiewiczu. Kraj 1887, nr. 33.

[Z r. 1849 w Galicji, Jozephstadzie, Wiedniu, Włoszech, Algierze].

2237. **Jabłoński Adolf** [Jasieńczyk]. Dziesięć lat niewoli moskiewskiej. Poprzedzone listem B. Bolesławity do autora. Lipsk 1867, s. X + 312.

[Z lat 1846—1856].

— Toż. Wyd. II, Kraków 1901, s. 575.

[Por.: Ciembroniewicz Józef. Dziesięć lat niewoli moskiewskiej. Na podstawie pamiętników Juljusza Jasieńczyka opowiedział... Lwów 1910, s. 142].

Jabłoński Henryk zob. Boberska Felicja.

2238. **Jakobielski** ks. prałat. Notaty... członka kolegjum rzymskokatolickiego w Petersburgu. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia polskich czasów" (Lwów 1894), s. 75—107.

2239. **Jakubowicz Józef.** Z pamiętnika... Szlachetny czyn mieszczan z Mrzygłodu w r. 1846. Wydał Józef Żywicki. Poznań 1886, s. 46.

2240. **Jankowski Placyd** ks. [John of Dycalp]. Wspomnienie ze szkół słonimskich [z 1857 r.]. Kronika wiad. kraj i zagr. 1857, nr. 111.

— zob. Grabowski M., Horain J., Tyszkiewicz hr. E.

2241. **Januszewscy Teofil i Hersylja.** Listy... do Józefa Mianowskiego (1829-1837). Z autografów wydał, wstępem i uwagami opatrzył Leopold Méyet. Warszawa 1897 s. 216.

Rec.: W. Hahn. Kwart. hist. 1898, s. 883—5].

2242. **Januszkiewicz Adolf.** Listy ze stepów Kirgiskich. Kronika wiad. kraj i zagr. 1857, nr. 184, 195, 196 i 204.

[Pisane do autora „Kirgiza" i do matki, T. J., — nadesłane przez A. E. Odyńca].

2243. — Listy ze stepu kirgiskiego, pisane do rodziny i przyjaciół w 1846 r. Bibl. warsz. 1859, t. I, s. 53—73 i 720—740; t. II, s. 130—158.

2244. — Żywot i listy ze stepów kirgiskich. Berlin 1861, s. CCXLI + 334.

— Toż. Wyd. II. 2 tomy. Berlin 1875, s. XIII + 1 nl. + 248 i 326.

2245. **Januszkiewicz Eustachy.** Listy... Z epoki emigracyjnej (1833-1841), wydał Józef Kallenbach. Lamus 1909, s. 440—470.

— Toż. Nadb. Lwów 1909, s. 440-470.

2246. **Januszkiewicz Romuald.** Listy. W książce A. Begey'a: „André Towiański et Israel" (Rome 1912).

[2 do Jana Andrz. Rama z r. 1850 i 1852 z Solury, 2 o tymże Ramie do niezn. adresata z r. 1854 i 1856].

— zob. nr. 2005.

Jasieńczyk zob. Jabłoński Adolf.

2247. **Jastrzębowski Wojciech.** Krótka wiadomość o życiu... podana przez niego samego. Gaz. codz. 1857, nr. 332 —336 .

2248. **Jaworski Hipolit.** [Terlica Mieczysław]. Wspomnienia Kaukazu. Gaz. Codz. 1858, nr. 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282 i 283; 1859, nr. 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51.

— Toż. 3 części. Poznań 1877. Cz. I (Rys historyczny Kaukazu), s. 142. Cz. II (Epizody z życia Kaukaskiego), s. 107. Cz. III (Ajchanym), s. 105.

2249. **Jeleński O. R.** Moi wospominanja o zabytom korpusie. Russkaja starina 1895, t. 83 s. 143 —169; t. 84, s. 185—203.

[O korpusie kadetów w Brześciu Lit., przeniesionym w r. 1854 do Moskwy].

2250. — Myśli i wospominanja Polaka. Russkaja starina 1906, z. IX, s. 670—714; z. X, s. 200 — 242.

[Autor, ur. 1838 r. w Borysowie, wych. w korpusie kadeckim w Brześciu Lit., służył potem w wojsku i administracji ros.].

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1909, s. 259—262.

2251. **Jełowicki Aleksander** ks. List do pani Ksawery Grocholskiej o śmierci Chopina. Tyg. ill. 1897, t. I, s. 162.

2252. — Wspomnienia siedmiu lat pielgrzymstwa polskiego. W wyd.: ‚Kalendarzyk pielgrzymstwa polskiego na r. 1839"' (Paryż).

2253. **Jenike Ludwik.** Narodziny „Tygodnika". Ze wspomnień. Tyg. ill. 1909, t. II, s. 1016.

2254. — Zawiązek „Tygodnika ilustrowanego" i pierwsze chwile jego istnienia. Tyg. ill. 1892, t. I, s. 258, 274, 290, 306 i 322.

2255. — Jeszcze słówko o Gabrjeli (Narcyzie Żmichowskiej) i entuzjastkach. (Wspomnienie). Ateneum 1892, t. III, s. 193—210.

2256. **[Jerzmanowski].** Relation de la campagne de Sicile par J. Paris 1849.

[W końcu jest dodatek Mierosławskiego].

Jezierski Ignacy zob. Cieszyński Nikodem ks.

2257. **Jezierski Michał.** Ruch literacki w Kijowie 1840 do 1852 roku. Ruch liter. 1877, t. I, s. 310 i 327.

2258. — Sławuta. Wspomnienie. Ruch liter. 1877, t. I, s. 154 i 170.

2259. **Jeziorański Antoni.** Pamiętniki jenerała... od roku 1848 do roku 1863. Lwów 1880, s. 4 nl. + 247.

2260. **Józefczyk Andrzej.** Wspomnienia ubiegłych lat. (Przyczynek do historji spisków w Galicji). Ogłosił Hugo Zathey. Przegląd polski 1881, t. II, s. 78—103, 185—212 i 317—356.

— Toż. Odb. Kraków 1881, s. 92.

2261. **Juzwikiewicz Juljan.** Polacy w Ameryce czyli pamiętnik 15-miesięcznego pobytu. Paryż 1836, 16° s. 61.

2262. **K. K.** Z powodu wspomnień o Mickiewiczu. Niwa 1879, z. 113 (wrzesień).

2263. **Kaczkowska Marja.** O Andrzeju Towiańskim. Nowe przyczynki (z 2 ryc.). Wędr. 1902, t. I, s. 18.

[Wspomnienie w liście z Hrubieszowa].

2264. **Kaczkowski Zygmunt.** Mój pamiętnik z lat 1833-1843. Lwów 1899, s. 171.

— Toż. Wyd. II. Lwów 1907, s. 171.

2265. — Listy z lat 1852-1857. Ogłosił Wł. R. Korotyński. [Ład. Bor.]. Wędr. 1896, t. II, s. 258, 278 i 298.

[Są to właściwie — kartki z pamiętnika].

2266. — Wincenty Pol i jego czasy. I. Moje pierwsze spotkanie z Polem. Świat (krak.) 1892, n. 9 — 10.

2267. — Z niedrukowanych listów... ułożył Zygmunt Librowicz. Kal. pet. „Gwiazda" na r. 1884, s. 126—128.

[Z lat 1854—55].

Kajsiewicz Hieronim ks. zob. Odescalchi B., Zaleski Br.

2268. **Kalinowski Karol.** Pamiętnik mojej żołnierki na Kaukazie i niewoli u Szamila, od roku 1844 do 1854. Warszawa 1883, s. 256.

2269. **Kalita Karol.** Ze wspomnień... (Młodość. Służba. Kampanja węgierska). Bibl. warsz. 1912, t. IV, s. 1—27, 224—259.

Kamieński Mikołaj zob. Miłkowski Zygmunt.

2270. **Karasowski Maurycy.** Wspomnienie (Karol Lipiński. — Ign. F. Dobrzyński. — Ryszard Wagner). Kar. warsz. 1888, nr. 1.

2271. **Karol XII i Rakoczy.** (Ze wspomnień roku 1849). Ateneum 1887, t. III, s. 357—368.

[M. in. o jen. Bemie w wojnie węgierskiej].

Kartka z dziejów uniwersytetu kijowskiego zob. Rolle Antoni J. dr.

2272. **Karwat Ignacy.** Ze wspomnień... Ogłosił Zdzisław Bitner. Pamiętnik kielecki ku uczczeniu A. Mickiewicza (Kielce 1901), s. 110.

[Echa dysput literackich o A. Mickiewiczu ok. r. 1840 w Poświętnem pod Płońskiem].

2273. **Karwicki - Dunin Józef.** Wspomnienia o Sławucie. Kłosy 1881, I, s. 284, 300, 317 i 348.

2274. — Wspomnienia Wołyniaka. Lwów 1897, s. XII + 339 + 1 nl.

[Treść: Lata dziecinne i młodość, od r. 1833 do 1854].

Rec.: St. Schnür-Pepłowski. Kwart. hist. 1897, s. 639—640.

2275. — Z moich wspomnień. 5 tomów (tom wstępny i 4 tomy kolejne.

Wstęp. [Przedruk „Wspomnień Wołyniaka", wyd. we Lwowie 1897 r.]. Warszawa 1903, s. 343 + XII z portretem autora.

T. I. Warszawa 1901, s. XV + 239.

T. II. Warszawa 1901, s. VIII + 239.

T. III. Warszawa 1902, s. VI + 226.

T. IV. Warszawa 1904, s. XI + 252.

Rec.: S. Kwart. hist. 1902, s. 132—4.

2276. — Ze starego autoramentu. Typy i obrazki wołyńskie. 2 tomy. Warszawa 1898-1900, s. 249 + 2 nl.; 239 + 1 nl.

2277. **Kaszewski Kazimierz.** Dr. Włodzimierz Dybek. (Ze wspomnień koleżeńskich). Kłosy 1883, II, s. 22 i 38 z portr.

— zob. Méyet L.

2278. **Każyński Wiktor.** Notatki z podróży muzykalnej po Niemczech odbytej w r. 1844. Wydał Jan Eynerling. Petersburg 1845, s. 243.

2279. **Kątski Antoni.** Z moich wspomnień o Adamie [Mickiewiczu]. W wyd.: „Księga pamiątkowa na uczczenie setnej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza (Warszawa 1898), t. I, s. 37—40.

2280. **Kipa Emil** dr. Misja polityczna dra W. Szokalskiego do Niemiec 1848 r. Bibl. warsz. 1913, t. II, s. 1—40.

[Na podstawie listów dra W. Sz. z Archiwum ks. Czartoryskich w Krakowie].

2281. **Kirkor A. H.** Ze wspomnień wileńskich. Dzien. pozn., 1.I. 1884.

— Toż. Kraj 1884, nr. 3.

2281a. **Klimańska Zofja** [z Brzozówki Zofja]. Szpargały różnoczesne. Opiekun domowy 1875, s. 786.

[Wspomnienia o ks. Józefie Fiodorowiczu z Iłłukszty, zmarłym tamże 1860 r.].

2282. **Knoll Franciszek.** Pamiętniki ze Syberji. Odb. z Gońca Wielkopolskiego. Poznań 1883, s. 67.

— Toż. Wyd. II. Poznań 1893, 16°, s. 105.

2283. **Kohl J. G.** Reisen im Inneren von Russland und Polen. Drei Theile. Dresden u. Leipzig 1841.

[T. I. Moskwa. T. II. Die Ukraine. (Charków i ok.). T. III. Die Bukowina, Galicien, Krakau und Mähren, s. VIII + 518 z mapą].

2284. **Kohn Markus (Mardochaj ben Hillel Hakohen).** Cillei Zichronoth. Hasziloach (odeski), XVII (1907), s. 335—338 i XVIII (1908), s. 526—535.

[„Pamiętnik z młodych lat": z dziejów żydów na Litwie w połowie XIX w.].

2285. **[Kołosowski J. F.].** Moje stosunki z Towiańskim i z Towiańczykami. Przez... Paryż 1856, s. 48.

2286. **Komierowska Zofja z Sobieskich.** Pamiętniki. Bluszcz 1889, nr. 1—6.

2287. — Z pamiętnika... Przegląd nar. 1910, z. 1, s. 79—107.

[Wrażenia z pobytu wśród emigracji w Paryżu w r. 1853].

2288. **Konarski Szymon.** List przedśmiertny do matki. Piśmo k matieri nakanunie dnia jego smierti (1839). Russkij archiw 1870, s. 658.

— zob. Feliński Z. S. ks., Łomaczewskij A. I., Łowicki Maciej, Odincow W. P., Otroszczenko, Ruciński Just., Sawicz Franc., Sieleckij P. D.

2289. **Kondratowicz Ludwik.** Syrokomla o sobie. Przepisał i objaśnił Wł. R. Korotyński. Warszawa 1896, s. 101.

2290. — Ułamek pamiętnika w pracy Winc. Korotyńskiego: „Obrazy z pobrzeży Niemna". Tyg. powsz. 1883, s. 412; 1884, s. 212, 230, 246, 268, 315, 379.

2291. — Urywki z pamiętników. Dzien. liter. 1870, nr. 19 i 22.

[Powtórz. z Gaz. warsz., gdzie ogłosił je Winc. Korotyński. Zawiera autobiografję z lat młodości i dziennik z r. 1845].

2292. — Wędrówki po moich niegdyś okolicach. Wspomnienia, studja historyczne i obyczajowe. Wilno 1853, s. 248.

— zob. Bądzkiewicz A., Horain J., Korotyński L. S., Korotyński Winc., Kraszewski J. I., Tomkiewicz St.

2293. **Konarzewski Wojciech.** Relacja o losie żołnierzy polskich

wysłanych przez Austrję do Ameryki. Kronika emigracji polskiej (Paryż) 1835, t. II, s. 151—156.

2294. **Konopacki Szymon.** Dr. Ywan. Z pamiętnika... Kłosy 1867, I, s. 46.
[Opowieść o młodym towarzyszu hr. Stan. Potockiego z Teplika].

2295. **Kopff Wiktor.** Wspomnienia z ostatnich lat Rzeczypospolitej krakowskiej. Wydał Stanisław Estreicher. (Bibl. krakowska nr. 31). Kraków 1906, s. XXI + 158.
Rec.: Bron. Łoziński. Kwart. hist. 1907, s. 709—710.

2296. **Korolenko Włodzimierz.** Istorja mojego sowremiennika. 5 tomów. Moskwa-Berlin 1922. s. 390, 378, 375, 276 i 221.
[Wspomnienia własne. W t. I-ym z Wołynia, z Żytomierza, z Równego, ze wsi Harny Łuh i t. d. z pierwszych lat drugiej połowy XIX w.].

2297. **Korotyński L. S.** Kolebka i grób Syrokomli (z 5 ryc.). Tyg. ill. 1897, t. II, s. 801.
[Na tle ułamków własnego pamiętnika poety].

2298. **Korotyński Wincenty.** Obrazy z wybrzeży Niemna. Urywki (z rys. F. Brzozowskiego). Tyg. powsz. 1882, s. 445, 459, 695, 709, 731, 743, 762 i 779 [O Nieświeżu i Mirze]. 1883, s. 317, 331, 340, 358, 381, 396, 412 [O Żukowym Borku]; 1884, s. 193, 221, 230, 246, 268, 283, 292, 315, 331, 347, 364, 379 i 394 [O Załuczu i Nowogródzkiem oraz wspomn. o Syrokomli].

2299. **Korzeliński Seweryn.** Dziennik podróży do Austrji i pobytu tamże od r. 1852 do 1856. 2 tomy. Kraków 1858-9, s. VIII + 381 i 419 z 2 mapami.

2300. — Ułamek z podróży moich do Azji Mniejszej. Kalendarz Jaworskiego na r. 1862, s. 162—5.
[Wspomnienie z r. 1850].

2301. — Wyjazd na miejsce internowania w Kutahii 1849. W księdze zbior. ku czci S. Goszczyńskiego p. t.: „Sobótka" (Lwów 1875), s. 260—267.

2302. **Korzeniowski Józef.** Dziennik wizytatora. Pamiętniczek... W dod. do 2-go tomu pracy Kl. Kanteckiego: „Dwaj Krzemieńczanie" (Lwów 1879), s. 2 nl. + 99. — Toż. Kur. warsz. 1879, nr. 112—133.

2303. — Listy do J. I. Kraszewskiego z lat 1841-61. W art. Kaz. Bartoszewicza: „Kraszewski i Korzeniowski". Przegląd nar. 1913, z. 9, s. 240—263.

— zob. Kantecki K., Winkler L., Witte K. („Krzemieniec").

2304. **Kosiłowski Ildefons.** Polacy nad Bosforem w czasie wojny Krymskiej. Przegląd nar. 1921, s. 370—394.

2305. **Kostomarow N.** Iz prożitych na Wołyni dniej. Kijew. starina 1884, z. II, s. 325—332.

2306. **Kostrzewski Franciszek.** Pamiętnik z 35 ilustracjami. Warszawa 1891, s. 185.

2307. — Wspomnienia z lat dawnych (z 9 rys.). Wędr. 1903, t. I, s. 235, 294.

2308. **Kotłużyński Zygmunt.** Pamiętniki. Wydane nakładem i staraniem syna autora. Z portretem autora. Kraków 1911, s. XVI + 178.
[Z lat 1826—1894].
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1913, s. 407—410.

2309. **Kowalewska Zofja.** Obrazki mińskie 1850-1863. Wilno 1912, s. 128 z ryc.

Kowalski Franciszek zob. nr. 1227.

2310. **Koźmian Andrzej Edward.** Listy... 1830 [1829]-1864. Przew. nauk. i lit. 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894 i 1895.

— Toż. Odb. 3 tomy. Lwów 1894, s. 1 nl. + 208, 5 nl + 246 i 9 nl + 432 + 13 nl.

— Toż. Tom IV, 1860-1864. Lwów 1896, s. 696 + XXXI.

Rec.: K. Wojciechowski. Kwart. hist. 1897, s. 183—194.

2311. — Ostatnie chwile Zygmunta Krasińskiego. Czas, dod. mies., 1859, t. II, s. 156—170.

— zob. Siemieński Lucjan.

2312. **Koźmian Jan.** Stan rzeczy w Wielkiem Księstwie Poznańskiem. (Wyjątek z Przeglądu Poznańskiego). Poznań 1848, s. 2 nl. + 288 + 2 nl.

[O r. 1848].

2313. — Wyjątki z listów... z lat 1841 i 1842 o Towiańszczyźnie i Mickiewiczu. Ogłosił Roman Pilat. Pam. Tow. liter. im. A. Mickiewicza, t. V (Lwów 1891) s. 256—270.

2314. **Koźmian Kajetan.** Korespondencja... z Franciszkiem Wężykiem (między r. 1845 a 1856). Zebrał Ignacy Skrochowski. Przegląd polski 1875, t. II, s. 82 — 110 i 391—445.

2315. — Korespondencja literacka z Franciszkiem Wężykiem (1845-1856). Zebrał, objaśnił i wstępem opatrzył Stanisław Tomkowicz. Kraków, nakł. Ak. Umiej., 1913, s. 276 + 2 nl.

Rec.: K. Wojciechowski. Pam. lit. 1914—15, s. 111—4.

— zob. nr. 1234.

2316. **Koźmian Stanisław.** Adolf Łączyński. Wspomnienie pośmiertne. Poznań 1871, 4°, s. 30 z portr. sztych.

2317. **Krasiński Adam Stanisław** biskup. Wspomnienia. Kraków 1901, s. 127 + 1 nl.

[Doprowadzone do r. 1863].

Rec.: L. Janowski. Kwart. hist. 1903, s. 326—8; Ign. Chrzanowski. Książka 1902, nr. 2.

2318. **Krasiński Zygmunt.** Listy do Augusta Cieszkowskiego. Z autografów wydał Józef Kallenbach. Wstępem opatrzył Adam Żółtowski. T. I. Listy z lat 1840-1847. T. II. Listy z lat 1848-1859. Kraków 1912, s. LXIV + 286 i 432.

Rec.: J. Kleiner. Pam. lit. 1912, s. 644—650.

[Por.: Żółtowski Adam. Z aktów sławnej przyjaźni. Korespondencja Krasińskiego z Augustem Cieszkowskim. Bibl. warsz. 1912, t. I, s. 56—86].

Rec.: W. Hahn. Pam. lit. 1912, s. 226.

2319. — Listy do Joanny Bobrowej. Ogł. L. Méyet. Przew. nauk. i liter. 1905.

[11 franc. i 3 polskie].

2320. — Listy, z przedmową J. I. Kraszewskiego. T. I. Do Konst. Gaszyńskiego. Lwów—Kraków 1882, s. IV + 341 + 2 nl. z portretem autora.

— Toż. T. II. Do Adama Sołtana. Tamże 1883, s. XIV + 462.

— Toż. T. III. Do J. Słowackiego, R. Załuskiego, E. Jaroszyńskiego, Kajetana, Andrzeja i Stanisława Koźmianów, Br. Trentowskiego. Tamże, 1887, s. 357.

2321. — Listy... od r. 1835 do 1844, pisane do Edwarda Jaroszyńskiego, z oryginałów znalezionych niedawno w hajsyńskim powiecie we wsi Hrużce na Podolu ogłosił Marius Gorzkowski. Kraków 1871, kart 4, od str. 9—59.

[Wykupione przez rodzinę. Estr.].

2322. — Dwanaście listów 1848--1857. Przegląd polski 1897, t. II, s. 221—247.

[Listy ze zbiorów ks. Pawła Smolikowskiego, pisane do ks. Al. Jełowickiego i ks. Hier. Kajsiewicza]

2323. — Listy do Kajetana Koźmiana. W książce p. t.: „Listy Z. K. o poemacie K. Koźmiana p. t.: „Stefan Czarniecki" (Poznań 1859).

2324. — Listy do Stanisława Koźmiana. Ogł. L. Bernacki. Pam. lit. 1911, s. 106—137, 298—395, 490—541.

[116 listów z lat 1846—1859].

— Toż. Odb. Lwów 1911, s. 180.

2325. — Listy do Stanisława Małachowskiego. Kraków 1885, s. XIV + 317.

2326. — Listy do hr. Montalemberta i A. Lamartina, z franc. na polskie przełożyła Teof. Radońska. Poznań 1881, s. 46 + 1 nl.

2327. — Wyciągi z listów... do Cyprjana Norwida. W rozprawie Stan. Kossowskiego: „Z dziejów poetyckiej przyjaźni". Bibl. warsz. 1912, t. III, s. 455—489, t. IV, s. 28—55 i 307—329.

2328. — Listy z r. 1848 i 1849 do Ludwika Orpiszewskiego. Wydał Józef Kallenbach. W „Księdze pamiątkowej ku uczczeniu 35-lecia pracy Stan. hr. Tarnowskiego" (Kraków 1904).

[16 listów].

2329. — Z. K. i Delfina Potocka. Z nieznanych listów poety. Napisał Rajmund Stanisław Kamiński. Tyg. ill. 1898, t. I, s. 169, 187, 209, 232, 289, 316, 332, 349, 372, 392, 409, 432, 455 i 475.

2330. — Nieznane dotąd listy... do Delfiny Potockiej (r. 1839-1843). Zebrał i objaśnił Rajmund Stanisław Kamiński. Tyg. ill. 1898, t. II, s. 790, 805, 826, 891 i 978; 1899, t. I, s. 29, 229, 265, 295, 369; t. II, s. 648, 665, 948 i 1001.

2331. — Listy... do Adama Potockiego. Bibl. warsz. 1905, t. II, s. 242—264 i 417—442.

[16 listów z lat 1838—41].

2332. — Listy do Henryka Reeve. Ogł. p. t.: „Correspondence de Sigismond Krasiński et de Henry Reeve. Préface de M. Joseph Kallenbach". 2 vol. Paris 1902, s. LI + 451 i 364.

Rec.: T. Pini. Pam. lit. 1903, s. 145—10.

2333. — Z. K. i Ary Scheffer. Listy. Z nieznanych rękopisów wydał, wstępem i przypisami opatrzył Leopold Wellisch. Warszawa 1909, s. 150 + 3 nl., 15 reprodukcyj z obrazów Scheffera, 7 podobizn i rysunków.

Rec.: Eug. Kucharski. Pam. lit. 1912, s. 199—200; Z. Dębicki. Bibl. warsz. 1909, s. 175—7.

2334. — Z listów... do Adama Sołtana. Ogłosił St. Tarnowski. Przegląd polski 1877, t. I, s. 75—117.

2335. — Z listów... do Adama Sołtana. Podał Kazimierz Bogusławski. Tyg. powsz. 1884, s. 531, 548 i 570.

2336. — Wyjątki z listów. Tom I. Paryż 1860, s. IV + 280.

— Toż. Tom I, z przedmową Konstantego Gaszyńskiego. Nowe wydanie. Paryż 1861, s. VIII + 262.

[Listy do K. Gaszyńskiego, Delfiny Potockiej, do synów i in.].

2337. — Wyjątki z listów... Przegląd polski 1873, t. I, s. 187—224.

[Z lat 1840—56 do jen. Wład. Zamojskiego i in., m. in. o Sadyku-paszy, Mierosławskim...].

2338. — Listy (ze wstępem Stan. Tarnowskiego) do Romana Załuskiego, Henr. Wodzickiego, Delfiny Potockiej, Zofji Ankwiczowej. Przegl. polski 1912, t. I.

2338a. — Listy do ojca. Kron. rodz. 1876, s. 241; 1877, s. 307.

[Z Genewy — z sierp. i wrześ. 1830 r.].

— zob. Bełza Wład., Koźmian A. E., Małachowski Stan., Trentowski Br.

2339. **Kraśniański Honorat.** Karta z kroniki 1846 roku. Opowiadanie pani J. W. Spisał... Dzien. liter. 1863, nr. 39—43.

[Wspom. p. J. Wendorfówny z Woli Przemykowskiej w obw. bocheńskim]. Ob.: „Oświadczenie" [w obronie czci ks. P. Ujejskiego], tamże, nr. 65 oraz „Sprostowanie" p. H. Kraśniańskiego, tamże, nr. 71].

2340. — Pilzno. Lisia góra. Tarnów. Wspomnienie z r. 1846. Dzien. liter. 1865, nr. 37—41.

2341. **Kraszewski Józef Ignacy.** Dziennik z r. 1850-53. Kur. warsz. 1888, nr. 1, 79—81, 83, 94, 99 i 100; 1889, nr. z d. 19.III.

[Pisany przeważnie w Hubinie, zawiera drobne notatki z życia codziennego oraz krótki opis pobytu w Warszawie].

2342. — Hipolit Klimaszewski. Ze wspomnień... Przegląd liter., dod. do „Kraju", 1888, nr. 40—41.

[Zawiera m. in. wyjątki z pamiętnika H. K.].

2343. — Leopold Kronenberg. Wspomnienie pośmiertne. Atenеum 1878, t. II, s. 526—540.

2344. — Karolina z hr. Potockich Nakwaska. Odbitka z Dziennika poznańskiego. Poznań 1876, s. 18.

[Na s. 4—6 list Adama Potockiego pisany do matki, pani Sołtykowej z Krakowa d. 12 Juni 1793 r. z relacją o bitwie pod Szczekocinami].

2345. — Henryk hr. Rzewuski. (Przyczynek do jego charakterystyki). Z pośmiertnych papierów... Przegląd literacki, dod. do „Kraju", 1890, nr. 32.

Zob. tamże: Kraszewski Krzysztof: Z powodu artykułu o Henryku Rzewuskim. [Wyjaśnia, że artykuł ten drukował J. I. Kraszewski w swoich „Rachunkach" z r. 1866, s. 356—377, jako obcego pióra, potem artykuł ten przedruk. już był dwukrotnie]. Damian: Kraszewski o Rzewuskim (Spór o autentyczność). Tamże nr. 44. [„Twierdzę kategorycznie, że artykuł ten odpisany został z oryginału J. I. Krasz., mającego tytuł: „H. hr. Rz. przez J. I. Krasz."].

2346. — Korespondencja z J. K. Żupańskim. Ogłosił dr. Zygmunt Celichowski. Praca 1912, nr. 30—35.

Rec.: W. Hahn. Pam. lit. 1912, s. 685—6.

2347. — Nieznane listy... Podał dr. J. Kostrzewski. Kur. pozn. 1916, nr. 85.

2348. — Obrazy z życia i podróży. 2 t. Wilno 1842, s. 219 i 209.

[Treść. T. I. Biała na Podlasiu. Kodeń nad Bugiem. Romanów. Lublin. Świsłocz. Prużana. Karpiński. Zamek i starostwo kobryńskie w roku 1597. Drohiczyn. Podróż po szybach karczemnych. Domy i ludzie. Przywileje miasta Brześcia Litewskiego. Dubno w czasie kontraktów. T. II. A) Wspomnienie Wilna: 1) Spojrzenie na miasto i mieszkańców 1830—1835; 2) Kościoły, uroczystości; 3) Domy; 4) Drążkarze; 5) Faktor; 6) Kawiarnie, traktyjernie; 7) Maskarada; 8) Akademik; 9) Teatr na strychu; 10) Przechadzki; 11) Wspomnienia. B) Charaktery, wspomnienia ludzi: 1) Panowie; 2) Chory na pana; 3) Dorobkiewicze].

2349. — Okruchy z korespondencji... Ogłosił P. Chmielowski. Świat (krak.) 1891, n. 11.

[Listy do sędziego Antoniego Peretiatkiewicza z Usicz oraz notatki o Krasz. syna tegoż sędziego, Juljusza (1848—1859)].

2350. — Okruszyny, zbiór powiastek, rozpraw i obrazków. 3 tomy. Warszawa 1856, s. 275, 278 i 287.

— Toż. Wyd. nowe, przejrzane przez autora. 3 tomy. (Zbioru powieści t. 97—99). Lwów 1875, s. 150 + 1 nl., 157 + 1 nl. i 158 + + 1 nl.

[Treść. T. I. Biała na Podlasiu. Kodeń Wspomnienie XX. Trynitarzy (w Łucku). Wspomnienia pana Szambelana (zob.). Ks. St. Chołoniewski, nekrolog. Zaporoże. Uczeni i pisarze Zakonu Kaznodziejskiego. Borysów (rec. pracy hr. E. Tyszkiewicza). T. II. Wyprawa do Chocima. Bolesław Chrobry p. K. Szajnochę, rozbiór. Jan z Nepomuk, akt I dramatu. Mytologja słowiańska. Listy literackie. T. III. Podania heraldyczne: Kniazie Hołuby. Oblężenie Częstochowy (streszczenie pamiętnika ks. A. Kordeckiego). Rodzina[.

2351. — Władysław Syrokomla (Ludwik Kondratowicz). Przegląd europ. 1862, t. II, s. 257—360 i 525—646.

[Na tle wspomnień osobistych; cytowane liczne listy S. do autora, do J. Chęcińskiego i in.].

G. B. Wtorek 20

2352. — Wspomnienia Wilna 1830-35. Tyg. petersb. 1838, nr. 62 i nast.

2353. — Ze wspomnień: I. Książka prababki. II. Dołhe. III. Romanów IV. Intermezzo. V. Przygoda w podróży. Nowiny (warsz.) 1877, nr. 23, 27, 28, 31 i 32.

2354. — Z korespondencji... (1842-1846), zebrał i przypisami opatrzył Dr. Antoni J. Niwa 1888, t. XXXIII, s. 6, 81, 161, 321, 401 i 481.

[Listy do hr. Stan. Chołoniewskiego, pisane z Gródka na Wołyniu].

— zob. Bar A., Brzostowski A. B., Celichowski Z., Dubiecki M., Frąckiewicz M., Gawroński Rawita Fr., Gloger J., Gloger Z., Mickiewicz Wł., Miłkowski Z., Pietkiewicz A., Sowiński L., Tyszyński Al., Wilkoński A., Wójcicki K. Wł.

2355. **Kraszewski Kajetan.** Wyjątki z pamiętnika. W art. M. R.: „Józef Ignacy i Kajetan Kraszewscy (1827-1887-1927)". Kur. warsz. 19.III. 1927.

2356. — Wybór pism. T. I: Z podań i szpargałów. Kraków 1892, s. 417.

[M in.: Dołholiska, Sosnowica].

2357. **Kraushar Aleksander.** Pamiętniki rękopiśmienne potomka Stanisława Augusta. Kur. warsz. 1926, nr. 1.

[O wspomnieniach rękopiśmiennych Ludwika hr. Grabowskiego z XIX w.].

2358. — Wynurzenia radcy policyjnego pruskiego z r. 1834. Świat (krak.) 1894, s. 154.

2359. — Z niedawnych wspomnień. (Fragment). Kłosy 1884, II, s. 142.

[O szkole powiatowej „trzeciej" w Warszawie na Lesznie, m . in. o Jul. Bartoszewiczu].

2360. **Krauze Fryderyk.** Okolica nad Zharem i Rowem. Bibl. warsz. 1872, t. II, s. 125—134.

[Wspomnienia z Podola, głównie o rodzinie Kruzerów z Karpowiec, o Wicherskim, Kotonim i t. d., nieco informacji o drobnej szlachcie podolskiej].

2361. — Podole. Bibl. warsz. 1876, I, s. 305; II, 337; III, 439; IV, 212.

2362. **[Krupski].** X. Purk. Luźne karty z pamiętnika zbiega z Sybiru. (Bibl. pisarzy polskich, t. 74 i 75). Lipsk 187. s. XII + 274.

2363. **Krystyna.** Wspomnienia z Paryża. Pam. Tow. Liter. im. A. Mickiewicza, t. I, (Lwów 1887), s. 189—192.
[Wspomnienie o pobycie Winc. Pola niu z A. Mickiewiczem na pogrzebie współziomka w Paryżu].

2364. **Krzyżanowski Włodzimierz** gen. Wspomnienia z pobytu w Ameryce podczas wojny 1861-1864 roku. Kłosy 1883, II, s. 11, 28, 45, 58, 76, 93, 109, 117, 132, 167, 187, 204, 221, 236, 255, 269 i 284.

2365. **Kubalski N. A.** Mémoires sur l'expedition des réfugiés polonais en Suisse et en Savoie dans les années 1833-1834; par... Commissaire dans l'intendance générale de l'ancienne armée polonaise. Paris 1836, s. 4 nl. + XX + 398.

2366. **Kucharski Władysław.** Wiosna ludów w Jasielskiem. Na podstawie rękopiśmiennych materjałów posła Franciszka Trzecieskiego i Rady Narodowej obwodu Jasielskiego. Spraw. dyr. c. k. IV gimn. we Lwowie za r. 1910. — Toż. Odb. Lwów 1910. s. 68 + + 1 nl.

2367. **Kucz Karol.** Cztery chwile życia. Kur. warsz. 1888, nr. 1.
[Wspomnienie o pobycie Winc. Pola w Warszawie].

2368. — Pamiętniki miasta Warszawy z roku 1853 przez... R. K. W. Tom I. Warszawa 1854, s. 2 nl. + 421 + 4 nl.

2369. **Kufstein,** więzienie stanu i dola Polaków w nim osadzonych, przez więźnia skreślone. Poznań 1849.

2370. **Kulabko-Koreckij.** Impierator Nikołaj Pawłowicz w Bobrujskie. (Wospominanja oczewidca). Istoricz. wiestnik 1899, t. LXXV, z. 2, s. 734.

Lam Jan zob. Zieliński Wład. Kornel.

2371. **Langie Antoni.** Pamiętniki niedoli z lat 1849-1856. Kraków 1896, s. 4 nl. + 144.
Rec.: St. Schnür-Pepłowski. Kwar. hist. 1897, s. 199—200.

1259. **Le Hardy de Beaulieu Eugène.** Les six derniers jours de Joachim Lelewel, ancien membre du gouvernement national de Pologne. Réponse a un article du „National" du 6 Juin. Bruxelles 1861, s. 8.

2373. **[Lelewel Joachim].** Zgon J. Lelewela. Listy J. N. Janowskiego i L. L. Sawaszkiewicza. Z autografu przepisał dr. Henryk Biegeleisen. W książce zbior.: „Sami sobie" (Warsz. 1900), s. 31—3.
— zob. Düringsfeld Ida, Gumiński Polikarp, Merzbach H.

2374. **Lenartowicz Teofil.** Autobiografja poety. Przegld literacki, dod. do „Kraju", 1888, nr. 48—49.

2375. — Listy do nieznajomej [Z. R.]. Lamus, rocznik IV (1912-13), s. 321—350.
[Z lat 1882—91].

2376. — Listy o Adamie Mickiewiczu. Paryż 1875, s. 72.
[Pamiętnik o A. M. w formie listów do syna jego, Władysława M., z Florencji 1874 r.].

2377. — Wspomnienie o Bohdanie Zaleskim. Z listu... do A. Pługa. Kłosy 1886, I, s. 332.

2378. — Z listów ostatnich... (do M. Leszczyc-Radolińskiej). Tyg. ill. 1903, t. I, s. 72.

— zob. Bartoszewicz Kazimierz, Walewska hr. M., Witte Kaz., Wolski W. dr.

2379. **Levy Armand.** Listy do Wład. Mickiewicza z wyprawy na

Wschód 1855-56 r. W dodatku do pracy Wł. Mickiewicza: „Żywot A. M.", t. IV (Poznań 1895), s LXIX—C.

Lewicki Jan zob. Bartynowski Władysław.

2380. **Lewocka Katarzyna z Lipińskich.** Ustęp ze wspomnień (z 2 portr. Klem. z Tańskich Hofmanowej i Eleonory Ziemięckiej). Kółko domowe, t. III, 1863-64, s. 205—211.

[O pobycie w 1842 r. wraz z Klem. z Tańskich Hofmanową w Pudliszkach w Poznańskiem; przyt. listy i wspomn. Klem. Hofmanowej i El. Ziemięckiej].

2381. **L'Institut Polonais.** Souvenirs et fragments, 1845 à 1895. Paris impr, Adolphe Reiff, 1895, s. 8 nl. + 160.

[Wspomnienia o Instytucie wychowawczym dla Polek w Hotelu Lambert w Paryżu. Nazwiska autorek wspomnień: Cz. I. Suchodolska (Karolina Czaikowska), Żukowska (Zofja Kałużyńska), Inès Noińska, Marja Obalska, Korytko (Józefina Karwowska), Marynia Karwowska. Cz. II. Dupuis (Helena Zaborowska), Marja Piędzicka, Franciszka Nagajska, Adamina Karwowska. Cz. III. Łącka (Marja Gregorowicz), Juljetta Gasztowtówna, Marylka Piechocka. Laura Sawicka, Marja Zawadzka, Władysława Klepaczewska, Halka Salutryńska, Blanka Piechocka, Marja-Ludwika Bułharowska, Wanda Lewenhard, Aleksandryna Barkłowska. Tylko dwa z tych wspomnień: M. Zawadzkiej i Wł. Klepaczewskiej — druk. w jęz. polskim].

Listki z niewoli, zob. Gralewski M.

2382. **Listy od stepów Kirgiskich i z Syberji.** Przegląd pozn. 1851, t. I, s. 290—301.

[10 listów z Orenburga, Irkucka, Kurganu i t. d., pisanych prawdopodobnie do Róży z Łubieńskich Sobańskiej].

2383. **Lompa Józef.** Autobiografja w art. p. t.: „J. L. pierwszy autor śląski". Gwiazdka ciesz. 1855, nr. 10—14.

2384. **Lubiewa St.** Wspomnienia o emigracji polskiej w Anglji po upadku powstania z r. 1830 i 31. Poznań 1890, s. 83.

2385. **Lubomirski prince Joseph.** Mémoires (1839-1869). I. Histoire d'une ruine. Poissy 1911, s. 379.

2386. — Souvenirs d'un Page du tzar Nicolas. (Extrait du Correspondant). Paris, libr. Dentu, 1869, s. 308.

[Przekład w felj. Czasu 1869].

2387. **Lwow Leonid Fiedorowicz.** Iz wospominanij. Russkij archiw 1885, z. 1, s. 43—53, z. 2, s. 218—226 i nast.

[W pierwszej części o Wilnie i Kownie z r. 1837].

2388. **Ładzic Chryzostom,** Nowogrodzianin. Kilka wspomnień z lat dziecinnych. Pam. Tow. Liter. im. A. Mickiewicza, t. I (Lwów 1887), s. 181 — 7.

[Z lat po 1832 r. w Nowogródku].

2389. **Łapiński Teofil** (Oberst. Taffik Bej). Feldzug der ungarischen Hauptarmee im Jahre 1849. Selbsterlebtes. Hamburg 1850, s. IV + 252.

2389a.—Z przypomnień polskiego wychodźcy, byłego oficera honwedów, 1848-1849. Tyg. polski na węgierskiej ziemi (Peszt) 1872, nr. 1.

Łącki Juljusz zob. Mickiewicz A.

Łączyński Adolf zob. Koźmian Stan.

2390. **Łętowski Ludwik** ks biskup. Wieczór u Chopina w Paryżu. W zbiorze: „Miscellanea" (Kraków 1860).

2391. **Łomaczewskij A. I.** Zapiski żandarma. Wospominanja s

1837-go po 1843-ij god. Wiestnik Jewropy 1872, t. II, s. 241—288, 723—757; t. III, s. 296—326.

— Toż. p. t.: „Iz wospominanij żandarma 30 i 40 godow. W dwuch czastiach. S.-Piet. 1880, s. 159 i 66

[Cz. I. Wilenskaja drama z prołogom. Cz. II. Gołuboj mundir].

Dotyczy sprawy Sz. Konarskiego.

2392. **Łowicki Maciej** dr. Duch Akademji Wileńskiej. Pamiętnik ucznia Wileńskiej Akademji Medyko-Chirurgicznej z czasów Szymona Konarskiego. Wydał i dokumentami archiwalnemi uzupełnił Wacław Gizbert-Studnicki. (Wileńskie Źródła Archiwalne Nr. 2). Wilno 1925, s. VIII + 63 + 1 nl.

2393. **Łubieński Edward.** Mickiewicz w Rzymie. Odpowiedź na list bezimienny umieszczony w Dzienniku polskim. Poznań 1850, s. 16.

Rec.: Przegląd pozn. 1850, t. I, s. 611—3.

2394. **Łubieński Wentworth Tomasz.** Henryk Łubieński i jego bracia, wspomnienia rodzinne, odnoszące się do historji Królestwa Polskiego i Banku Polskiego. Kraków 1886, s. 286 + 1 nl.

Rec.: Mikołaj Trzaska. Kraj 1887, nr. 20.

Łukomski Józef zob. Rakowski Kazimierz.

2395. **Łukowicz Antoni** ks. [kanonik, zmarły 1839 r. w Wieliżu]. Nawracanie unitów. List z Witebska 15 paźdź. 1839 r. Młoda Polska 1839, nr. 36, s. 429—432.

[Zawiera charakterystyczne szczegóły o tem nawracaniu. W nr. 1, s. 12, z r. 1840 tegoż pisma wiadomość, że list powyższy wyjęty jest z raportów, przesyłanych Stolicy Apostol.].

2396. **Łuszczewska Jadwiga** [Deotyma]. Pamiętnik. Bibl. warsz. 1910, t. III, s. 230—261; t. IV, s. 55—75, 267—284.

— Toż. Odb. Warszawa 1910, s. 95.

— zob. Oppman Artur.

Łuszczewska Magdalena (Nina) zob. Skimborowicz Hipolit.

2397. **Łużyński Wasyl.** Zapiski archiepiskopa. Kazań 1885, s. 312.

[Dotyczą głównie dziejów zniesienia Unji w r. 1839 r.].

— zob. Giżycki Jan Marek.

2398. **Łyskowski Ignacy.** Autobiografja. W art. dra Wład. Łebińskiego: „I. Ł." Ateneum 1886, t. IV, s. 447—476.

[Na str. 450—5 przekład z niem. autobiografji J. Ł.].

2399. **M. Konstanty.** Wspomnienia z tułactwa. Tom I. Kijów 1862, s. 2 nl. + 274.

2400. **Machczyńska Antonina.** Przypomnienie. W książce zbior.: „Upominek" na cześć E. Orzeszkowej (Kraków 1893), s. 384 — 6.

[O ostatnich chwilach A. ks. Czartoryskiego z 1861 r.].

2401. **Maciejowski W. A.** Kilka wspomnień pobytu mego w Moskwie w 1842 roku. Oręd. nauk. 1844. nr. 28, 29 i 30.

2402. — Kilka wspomnień z przejażdżki odbytej do St.-Petersburga w r. 1842. Oręd. nauk. 1844, nr. 26 i 27.

2403. **Malewski Franciszek.** Z nieznanych listów... do żony. Ogłosił Wład. Mickiewicz. Echo polskie (mosk.) 1916, nr. 2, 3, 6, 7.

[Z podróży zagranicę w r. 1838].

Malinowski Stanisław zob. Miłkowski Zygmunt.

2404. **Małcużyński Witold.** Świsłocz, kilka wspomnień. Kłosy 1879, II, s. 221, 237, 253 i 271.

2405. **Mamajew N. J.** Zapiski Istor. wiestnik 1901.
[Autor w latach 1838—1846 służył w wojsku jako adjutant gub. w Żytomierzu, potem w Kijowie].

— Rosjanin w Polsce w latach 1838 — 1842. Pamiętniki. Przekład z rosyjskiego. (Bibl. dzieł wyb., nr. 619). Warszawa 1909, s. 152.
[Z Wołynia].

2406. **[Mańkowski].** Z pamiętników księdza Benwenuto pisanych w Wołogdzie na wygnaniu. Dziennik literacki 1863, nr. 93 — 96.
[Z lat 1854—56].

Mann Maurycy zob. Popiel Paweł.

2407. **Marcinkowski Karol.** Listy... do państwa Budziszewskich. Wydał prof. dr. Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. V (Poznań 1926), s. 120 — 3.
[Pięć listów z lat 1839—44].

2408. Listy... do Eustachji Ponińskiej i Stanisława Chłapowskiego. Wydał z autografów Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. I (Poznań 1924), s. 97 — 102.
[Dwa listy do E. P. z r. 1839—42 i jeden do S. Ch. z r. 1842].

2409. **Marrenè-Morzkowska Walerja.** Cyganerja warszawska. Z przedmową Henryka Gallego. (Bibl. dzieł wybor., nr. 374). Warszawa 1905, s. 157.

2410. **Mars Leopold.** O żołnierzu, tułaczu, który borem, lasem idzie, z biedy i z głodu przymierając czasem. Pamiętniki... żołnierza i wygnańca 1848 — 1853. Wydał i przedmową opatrzył Ludwik Stasiak. Z portretem autora. Kraków 1908, s. 157.

Melegari Juljusz zob. Mickiewicz A.

2411. **Marymont.** (Wspomnienia z lat dziecinnych). Gazeta lubel. 1883.

Massalski Józef zob. Cieszkowski. Henryk.

2412. **Maszkowski Gasper.** Notaty o Polakach na Syberji. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. II, s. 265 — 277.

2413. — Rukopiś w tiurmie. Soczinienje dworianina Wołynskoj gubernji... (1832 — 1839), s primieczanjami. Soobszczeno N. E. Pisarewym. Russkij archiw 1909, t. I, s. 483 — 564.
[Jest to właściwie rozprawa dra Macieja Łowickiego (zob.)].

2414. **Matejko Jan.** Z listów... 1856 — 1863. Opublikował dr. Antoni Serafiński. Przegląd polski 1894, t. IV, s. 453 — 495.

— Toż. Odb. Kraków 1895, s. 45.

— zob. Gorzkowski M., Jabłoński Iz.

2415. **Meciszewski Hilary.** Zjazd polski w Wrocławiu d. 7 Maja 1848 r. (Ustęp historyczny z Pamiętników). Lwów 1849, s. 86.

2416. **Meissner Alfred.** Geschichte meines Lebens. I Band. 2 unveränderte Auflage. Teschen 1884, s. VIII + 291.
[Zawiera m. in. ustępy: Polnische Emigranten; Fr. Chopin; Die Polen von Dazumal, General Skrzynecki; Adam Mickiewicz].

2417. **Mémoires historiques** sur les événements du Grand-Duché de Posen, depuis le 20 mars jusqu'au 18 mai 1848. Paris 1848, s. 52 + 28.

2418. **Mengden.** Razskaz o zaniatji Russkimi wojskami goroda

Krakowa w 1846 godu. Russkij archiw 1870, s. 663 — 674.

[W przypiskach do Zapisków Berga].

2419. **Merzbach Henryk.** Henryk Heine. Na tle wspomnień osobistych. Przegląd literacki, dod. do „Kraju" 1890, nr. 19 i 20.

2420. — Joachim Lelewel w Bruxeli. Odb. z Dzien. pozn. Poznań 1889, s. 49 z ryciną rys. Al. Lessera.

2421. **Méyet Leopold.** Ze wspomnień rodzinnych ś. p. Kazimierza Kaszewskiego. Kur. warsz. 6.VII. 1910.

2422. **Micewicz Grzegorz** ks. Niedrukowany dotąd pamiętnik... z przedmową i objaśnieniami ks. Wład. Chotkowskiego. (Z męczeńskich dziejów Unji, t. I). Poznań 1888, s. 90.

Rec.: J. A. M. Kwart. hist. 1888, s. 459—460.

2423. **Michałowski Teodor.** Galiano-Galiani. Opowiadanie z notatek turysty. Kłosy 1872, I. s. 223.

[Opow. uczestn. wyprawy Garibaldiego do Sycylji i Neapolu z r. 1860].

2424. **Mickiewicz Adam.** Listy... do Ignacego Domejki. Kłosy 1885, I. s. 215 i 240.

[6 listów z Paryża z lat 1836—50].

2425. — Listy... do Juljusza Łąckiego. Kłosy 1885, I, s. 68 i 199.

[6 listów z Rzymu (z 1848 r.) Livorno, Florencji i Medjolanu].

2426. — Listy do Juljusza Melegari. Lamus, rocznik IV (1912 — 13), s. 227 — 232.

2427. — List... do Bron. Ferd. Trętowskiego. Kłosy 1885, I, s. 60.

[Lausanne 1938 r.]

— zob. nr. 1319.

2428. — Wybór listów, ułożył Józef Kallenbach. Kraków 1899, s. VIII + 292 z wizer. A. M.

Rec.: W. Hahn. Kwart. hist. 1900, s. 469—470.

2429. **Mickiewicz Władysław.** Emigracja polska 1860 — 1890. Kraków 1908, s. 4 nl. + 172.

2430. — Mémorial de la Légion Polonaise de 1848, créé en Italie par Adam Mickiewicz. Publication faite d'après les papiers de son père avec préface et notes par... 3 vol. Paris 1877, 1909, 1910, s. XL + 536, XVI + 508, XIV + + 444.

2431. — Legjon Mickiewicza. Rok 1848. Kraków 1921, s. IX + +421.

[Cytaty ze wspomnień obcych i własne notaty wspomnieniowe o ludziach, tu wymienionych].

2432. — Moja matka. Kraków 1927, s. 97.

Rec.: L. Płoszewski. Ruch liter. 1927, nr. 5.

2433. — Pamiętniki. Tom. I. 1838 — 1861. Z portretem autora. Warszawa 1926, s. 454.

— Toż. Tom. II. 1862 — 1883. Warszawa 1927, s. 440 + 1 nl.

2434. — Ze wspomnień o Kraszewskim. Kronika powsz. 1912, nr. 48 — 51.

— zob. nr. 1321.

2435. **Mieczysławska Makryna.** Opowiadanie... Xieni Bazylianek Mińskich o ich siedmioletniem prześladowaniu za wiarę etc. Paryż 1846, s. 66.

2436. **Mieńkow Piotr Kononowicz.** Zapiski... Dniewnik... S.-Pietierburg 1898, s. 370.

[Lata 1833—75. M. in. o pobycie na Ukrainie w Tahańczy u Aug. Poniatowskiego, dalej z lat 1861—62 o Suchozanecie, Lambercie, Gerstenzweigu].

2437. **Mierosławski Ludwik.** Appendice a la relation de la campagne de Sicile en 1849. Saint-Cloud [1850], s. 28.

[Uzupełn. pracy: „Un chapitre de l'Histoire de la Révolution siciliennae" par le colonel Joseph Lafarina].

2438. — Berichte über den Feldzug in Baden. Bern.

— Toż. Zweite Auflage, mit 1 litogr. Karte in folio. Bern 1849, s. 53.

2439. — Powstanie poznańskie w roku 1848, w kształcie objaśnień do Jędrzeja Moraczewskiego powieści opisał...

— Toż. Wyd. pomnożone z mapą objaśniającą. Paryż 1860, s. 431.

2440. — Raporta... o kampanji badeńskiej 1849 r. Strażnica polska (lwow.), r. III (1881), nr. 22, 23, 24 i 25.

2441. — Rapports sur la campagne de Bade. Bern 1849, s. 50 z planem.

2442. — Rélation de la campagne de Sicile en 1849 par un aide de camp du Général Mierosławski. [podpisany J. J.], avec un appendice du Général Mierosławski. Paris 1849, s. 64.

[Według Estreichera — M. sam ma być autorem, podpisawszy J. Jerzmanowskiego].

— zob. Miłkowski Zygmunt.

2443. **Migurski Wincenty.** Dwudziestoośmioletnie wygnanie, czyli: ucieczka moja z żoną i dwojgiem nieżywych dzieci. Zdarzenie prawdziwe z 1835 roku. Dzien. liter 1863, nr. 1 — 25.

2444. — Pamiętniki z Sybiru. Lwów 1863, s. 2 nl. + II + 250.

— Toż. Poznań, nakł. „Praca", 1906.

2445. **[Mikołaj cesarz].** Iz pisiem imperatora Nikołaja Pawłowicza k kniaziu I. F. Paskiewiczu [1834—1855]. Russkij archiw 1910, t. I, s. 321 — 356; 481 — 513; t. II, s. 1 — 45; 161 — 186.

Mikułowska Paulina zob. Rautenstrauchowa Łucja z ks. Giedrojciów.

[Sama Ł. z ks. G. R. zaprzeczyła swemu autorstwu pod nazw. P. M.].

[Zob.: Łucja z ks. G. R. przez X. (z portr.) Tyg. ill. 1886, t. I, r. 309].

2446. **Mikorska Comtesse, née de Rovigo** [Savary]. Des ames maudite. Paris 1851.

[Trzy opowiadania na tle obcem. Czwarte p. t. „Ma première déception" zawiera wspomnienia o stosunkach w Królestwie Polskiem w ciągu 18-letniego tu pobytu za czasów Paskiewicza, str. 275—311].

2447. **Miller Antoni.** Nieznane utwory i listy Moniuszki. Tyg. ill. 1898, t. II, s. 885.

2448. **Miłkowski Stanisław.** Wychowanie młodzieży szkolnej w Królestwie Polskiem za panowania Mikołaja. (Wyjątek z dawnego pamiętnika). Gaz. przemyska 1890, nr. 55, 57.

2449. **Miłkowski Zygmunt [T. T. Jeż].** Autobiografja. W art.: „Miłkowski (T. T. Jeż) o sobie. Urywek z nieznanej autobiografji". Słowo polskie 1915, nr. 24, 36, 38, 42, 44, 46, 48, 50, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69.

2450. — Dnie głodu. Z dawnych wspomnień. Kraj 1886 nr. 45, 46, 47, 48, 50 i 51.

[Z lat 1850—1855].

2451. — Ludwik Mierosławski oszkicowany. Paryż 1869, s. 38 + + 1 nl.

[Na tle wspomnień osobistych].

2452. — Michał Czajkowski. Kraj 1886, nr. 7, 8 i 10.

[Na tle wspomnień własnych. Uzupełn.: O. Mazarakowa „Szczegóły o Czajkowskim". Kraj 1886 nr. 10].

2453. — Od kolebki przez życie. (2 rozdziały pamiętnika z lat dziecinnych). Tyg. ill. 1901, t. I, s. 65, 85, 107, 123, 149, 169, 194, 212, 235, 248, 267, 292, 362, 395, 409, 427, 452, 469, 485 i 507; t. II, s. 528, 549, 570 i 588.

2454. — Od kolebki przez życie. (Kartki z pamiętnika). Bibl. warsz. 1909, t. III, s. s — 41, 209 — 237, 425 — 448; t. IV, s. 1 — 26, 201 — 226.

2455. — Rusini na Dobrudży. Kraj 1885 nr. 11 i 12.

2456. — Ruszczuk i Warna (z 1 rys. Polkowskiego). Kal. ill. J. Jaworskiego na r. 1866, s. 42—49.

2457.. — Sylwety emigracyjne. Lwów 1904, s. 4 nl. + 321 + 2 nl.
[Treść: Słówko wstępne. Centralizacja Towarzystwa Demokratycznego Polskiego w r. 1850—51. Wiktor Heltman. Joachim Lelewel. Zenon Świętosławski. Sydor Rawski. Kostuś. Skinder-Pasza. Roman Czarnowski. Józef Jagmin. Franciszek Sokulski. Augustyn. Józef Wysocki. Henryk Dembiński. Józef Bem. Surmacki. Mikołaj Korwin-Kamieński. Leonard Rettel. Józef Bohdan Zaleski. Seweryn Gałęzowski. Stanisław Malinowski. Józef Ordęga. Ludwik Orpiszewski. Ludwik Mierosławski. Aleksander Guttry. Jan Nepomucen Janowski. Krystyn Ostrowski. Władysław Plater].

2458. — Szczegóły niektóre o śmierci i eksportacji zwłok Mickiewicza w Konstantynopolu. Kraj 1885 nr. 46.

2459. — Wspomnienia z wojny węgierskiej w latach 1848 i 1849. [Paryż], w druk. L. Martinet, 1863, s. 32.

2460. — Wspomnienia z Węgier (z 2 drzewor.). Kal. ill. J. Jaworskiego na r. 1867, s. 59 — 64.
[Od Bardjowo do Pesztu w r. 1848].

2461. — Wyjątki z pamiętników włóczęgi. Wyjątek pierwszy: Dobrudża. Dzien. liter. 1856, s. 351, 359, 367, 375, 383, 391, 399.

2462. — Toż. Wyjątek drugi: Bolgarja. Dzien. liter. 1857, t. I, s. 21, 30, 38, 46, 54, 61, 69, 77, 103, 110, 126, 134, 290, 302, 310, 319, 326, 335, 347, 354 i 363.

2463. — Toż. Wyjątek trzeci: Konstantynopol. Dzien. liter. 1858, t. I, s. 274, 282, 291, 298, 306, 314, 323, 444, 452, 461, 469, 477, 493, 501, 508, 516, 524, 644, 652, 661, 669, 677; t. II, s. 685, 693, 700, 709, 716, 724, 732, 740, 748, 756, 764, 772, 780, 788, 796, 894, 900, 909, 915, 924, 932, 941, 1043, 1056, 1064, 1072, 1080, 1088, 1096 i 1104.
[W ost. rozdziale o A. Mickiewiczu, H. Jabłońskim, K. Brzozowskim, W. Rzewuskim].

2464. — Toż. Wyjątek czwarty. Mołdo-Wołoszczyzna. Dzien. liter. 1860, s. 629, 636, 643, 653, 660, 669, 692, 702, 709, 718, 725, 733, 741, 750, 758, 766, 782, 789, 798, 806, 813 i 826.

2465. — Z dawnych wspomnień. I. Z nad Bosforu. II. [Bez tytułu]. Kraj 1883 nr. 22 i 23; 44 i 45.

2466. — Z dawnych wspomnień. Z Paryża przed r. 1859. Przegląd liter. (dod. do „Kraju") 1888, t. I, nr. 24, 25 i 26; t. II, nr. 27, 28 i 29.
[Głównie o Bohd. Zaleskim, Ludw. Mierosławskim, Józ. Ordędze, Jul. Kossaku, J. N. Janowskim].

2467. — Ze wspomnień. (Wyjątek). Kłosy 1884, II, s. 134.
[Wyjazd na podjazd w czasie wojny krymskiej z dwiema setniami baszybuzyków arabskich].

2468. — Ze wspomnień odeskich. Warszawa 1893, s. 55.

2469. — Z Radujewca do Kładowy. (Urywek). Kalendarz ill. Jaworskiego na r. 1873, s. 105 — 114.

[Wspomnienia z r. 1854 z Serbji].

2470. — **Mirkowicz F. J.** Iz zapisok. Russkij archiw 1890, t. I. s. 395 — 435.

[Treść m. in.: Gubernator w Wilnie od r. 1840. — Mikołaj I w Briestie 1849 g. — Śledstwiennaja kommisja w Wilnie. — Siewierozapadnyj kraj.].

Rec.: Ul. Kwart. hist. 1891, s. 676—7.

Moniuszko Stanisław zob. Chęciński J., Miller Ant., Plater hr. G., Walicki Al.

2471. Moraczewska Bibjanna. Dziennik... wydany z oryginału przez wnuczkę, Dr. Dobrzyńską-Rybicką. Poznań 1911, s. 80.

[Od 1836 r. do marca 1863 r., pisany w Zielątkowie i w Poznaniu].

2472. **Moraczewski Jędrzej.** Opis pierwszego zjazdu słowiańskiego. Poznań 1848, 16°, s. 125.

2473. — Wypadki poznańskie z roku 1848, opisane przez... Poznań 1850, 16°, s. VI + 193.

Morawski Franciszek zob. Siemieński Lucjan, Wilkońska P.

2474. **Morawski Józef.** Wspomnienia z pierwszej połowy XIX w. Dziennik poznański 1895.

2475. **Morozewicz Kalikst.** Sprawozdanie z czterodniowej dyskusji nad sprawą polską w parlamencie frankfurtskim 1848 r. Ze wspomnień naocznego świadka. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1869 (Paryż 1870), s. 193 — 202.

2476. **Motty Stanisław.** Przechadzki po mieście. 5 części. Poznań 1888 — 91, s. 221, 237, 258,

[Wspomnienia o mieszkańcach Poznania].

Müllerówna Fr. zob. Poliński Al.

2477. **Mund Teodor.** Völkerschau auf Reisen von... Erster Band. (I. Südpreussen. — II. Polen. — III. Naturvölker). Stuttgart 1840, s. 359.

[O Polsce część II, s. 123—330: Aus dem Tagebuch meines Aufenthalts in Krakau im Sommer 1839, oraz część III, s. 331—359: Auf einer Karpathenreise im Herbst 1839 (Poronin, Zakopane, Morskie Oko, życie górali].

2478. **N.** Przyczynek do „Wspomnień wileńskich". Kraj 1884 nr. 6 i 7.

[Zob. Kirkor A. H.].

2479. **Nabielak Ludwik.** Dziennik z r. 1832 i 1833. W pracy Wad. Zawadzkiego: „L. N." (Lwów 1886).

2480. **Nabielak Robert.** Pamiętnik więźnia stanu (od 1835 do 1849). Lwów 1876, s. 214.

2481. **Nakwaska Anna z Krajewskich.** Wspomnienia z podróży do Śląska [w r. 1844]. Pielgrzym 1845.

2482. **Narrator.** Kartka ze wspomnień. Polacy w Berlinie 1848 r. Kraj 1886, nr. 12 i 13.

2483. **[Ney Karol dr.].** Pamiątki z więzienia. 1848. Poznań 1848, s. 6 nl. + 64.

[Wiersze — z dopiskami informacyjnemi prozą].

2484. **Niederstetter.** Terroryzm Paskiewicza. Relacja... gen. konsula pruskiego w Warszawie z 20 września 1832. Wydał dr. Adolf Stern. Kraków 1906, s. 26.

2485. **Niemcewicz Juljan Ursyn.** Pamiętniki. Dziennik pobytu za granicą od dnia 21 lipca 1831 r. do 20 maja 1841 r. 2 tomy. T. I. 1831 — 1832. Poznań 1876, s. 583. T. II. 1833 — 1834. Poznań 1877, s. 521.

Rec.: L. Przegl. polski 1877, I, 298—306 z obsz. wykazem błędów korekty w t. I-ym.

2486. **Niemirowski Adam.** Ze wspomnień uniwersyteckich. Wydział prawniczy w Petersburgu dla Polaków. Wiek (warsz). 1881, nr. 293; 1882 nr. 1.

2487. **Niemojewski Feliks.** Z pamiętnika... Ogłosił dr. Przemysław Mączewski. Pam. lit. 1908, s. 187 — 191.

[Z r. 1845: przemówienie wierszem S. Goszczyńskiego do K. Różyckiego podczas biesiady u A. Towiańskiego w Zurychu, oraz wiadomości, tyczące się stosunku Towiańskiego do sekty Pierre Michel'a].

2488. **Niesłuchowski Fr.** Ze wspomnień Polesia z przed lat pięćdziesięciu. W księdze zbior.: „Charitas" (Petersburg 1894), s. 439 — 455.

2489. **Niesłuchowskij F. K.** Tridcat' liet w żizni Warszawy. Istoricz. wiestnik 1881, t. V, z. 5, s. 134.

2490. **Niewiarowicz Ligenza Alojzy.** Wspomnienia o Adamie Mickiewiczu. Ruch liter. 1877, t. II, s. 327, 343, 359, 375, 392, 404; 1878, t. I, s. 9, 25, 41, 57, 73, 90, 106, 123, 137, 152, 170, 184 i 200.

— Toż. Odb. Lwów 1878, s. 194.

Rec.: Roman Nałęcz. Przegl. polski 1878, IV, 423—5.

2491. **Niewiarowski Aleksander** [Półkozic]. Cyganerja warszawska, opowiadania. Kur. warsz. 1881 od 30 list. i 4 nry stycz. 82 r.

2492. — Cyprjan Kamil Norwid. (Sylwetka pośmiertna). Wiek (warsz.). 1884, nr. 22 i 27.

[Na tle wspomnień osobistych].

2493. — Iskry z popiołów, rozdmuchał... Kłosy 1884, II, s. 284.

[Wspomnienia z r. 1847: wyjazd z Warszawy do Paryża; wizyta u J. Słowackiego.

2494. — Kartka wycięta. Kraj 1892, nr. 22.

[Wspomnienie o pobycie Winc. Pola w Warszawie w r. 1858].

2495. **Niewiarowski A. A.** Pierepiska. Russk. archiw 1913, I, s. 175 — 225.

[Z Warszawy 1849].

2496. **Nitschner.** Das Polen-Attentat im 7. 1846. Aus dem Tagebuche eines Offiziers der westgaliz. Armee. Grimma 1846, 16°, s. VIII + 391.

2497. **Norwid Cyprjan.** Białe kwiaty. Czas, dod. mies., 1857, t. I, s. 356 — 370.

[Uwagi i wrażenia na tle wspomnień].

2498. — Czarne kwiaty. Czas, dod. mies., 1856, t. IV, s. 651—666.

[Wspomnienia o St. Witwickim, Fryd. Chopinie, Jul. Słowackim i A. Mickiewiczu].

2499. — Nieznana autobiografja... Ogłosił Feliks Kopera. Wiad. numizm.-archeol. III. (1898), s. 354 — 8.

— Toż. Odb. Kraków 1898, 4°, liter., r. XXII i XXIII, 1925 — 26, s. 6 z portretem i własnoręcznym podpisem.

2500. — Listy... do Augusta Cieszkowskiego i Zygmunta Krasińskiego. Wydał Józef Ujejski. Pam. liter., r. XXII i XXIII, 1925—26, s. 585 — 625.

[18 listów z lat 1850—1878].

2501. — Listy... do Ant. Zaleskiego i J. I. Kraszewskiego. Z autografów podał K. Bartoszewicz. Tyg. ill. 1912, t. II, s. 621 i 644.

[10 listów, z tych 9 do J. I. Kraszewskiego].

2502. — Listy... do Marji Trembickiej. Przygotował do druku

Stan. Kossowski. Chimera, VIII, s. 353.

2503. — Pięć listów... Ogłosiła Wila Zyndram - Kościałkowska. Rocznik Tow. Przyj. Nauk w Wilnie, 1909, s. 114 — 6.

[Wiadomość o listach z Paryża z lat późniejszych do nieznanych adresatów].

2504. — Pięć nieogłoszonych listów... Podał Stanisław Cywiński. Południe (wil). 1922, s. IV, s. 34—41.

— zob. Niewiarowski Al., Tokarzewicz-Hodi J.

Notatki ośmdziesięcioletniego starca Litwina-unity zob. Czarnorucki Samuel o.

2505. **Nowakowski Janusz Ferd.** Ambroży Grabowski. Wspomnienie z Krakowa. Warszawa 1869, s. 39 + 4 nl.

2506. **Nowosielska Antonina.** Opowiadanie babuni. Kielce 1903, s. 68.

2507. **Odescalchi ks. Baltazar.** Polacy w Rzymie. Wspomnienia z lat dziecinnych. Przegląd polski 1893, t. IV, s. 217 — 233.

[Przełożone z jęz. franc., zawierają notatki o jen. Szymanowskim, kap. Korzeniowskim, mal. Postępskim i Nowotnym, ks. Kaisiewiczu, ks. Semenence, prof. Tomaszewiczu, Zygm. Krasińskim, kard. Włodz. Czackim, o Polkach, zamężnych za Włochami: Ks. Odescalchi, hr. Malatesta, p. Falconieri i t. d.].

2508. **Odincow W. P.** Wospominanja. Istor. wiest. 1900, t. LXXXII, s. 481—509, 872 — 896.

[O straceniu Sz. Konarskiego, w końcu o Murawjewie].

Odrowąż Wanda zob. Walewska Aniela z Kuszlów.

2509. **Odyniec A. E.** Wincenty Pol. Wspomnienie. Bibl. warsz. 1873, t. IV, s. 418 — 427.

[Głównie o emigracji polskiej w Dreznie w r. 1832].

— zob. Jankowski Czesław.

2510. **Oficerowie polscy** w wojsku hiszpańskiem. (List z Peralta 4 sierpnia 1839). Kronika emigracji polskiej 1839, t. VIII, s. 249 — 254 i 267 — 270.

2511. **Okulicz Stefan.** Przed laty. Wspomnienia. Kraków 1910, s. 89.

[Pobyt w instytucie rolniczym w Horyhorkach w latach 1856—57].

2512. **Opowiadanie ułana** z pod Książa. Paryż 1860, s.. 32.

Ordęga Józef zob. Miłkowski Zygmunt.

Orpiszewski Ludwik zob. Miłkowski Zygmunt.

Oryszowski R. zob. Gawroński-Rawita Franciszek.

2513. **Osiecki Bogumił.** Od Warszawy do Marokko. Opowiadanie kapitana... z przedmową J. I. Kraszewskiego. Kraków 1888, s. 171 + 2 nl.

[Treść: Przedmowa J. I. Kraszewskiego. I. Ostatnia noc powstania listopadowego. II. Wędrówka do Francji i stronnictwa polskie w Paryżu. III. Panna Matylda Bertrand. IV. Odjazd do Algieru i polowanie na lwy. V. Legjon zagraniczny i bitwa pod Oranem. VI. Malarstwo ratuje mą głowę od ścięcia. VII. Święto proroka i poznanie Hamildy. VIII. Ucieczka z deszczu pod rynnę. IX. Z topieli Oceanu do aresztu. X. Wspomnienie Granady i powrót do Paryża].

Ostaszewski Spirydjona zob. Wójcicki K. Wł.

[Pisane do żony z podróży po kraju 1840: Lwów, Przemyśl, Medyka, Beskidy wschodnie z okolic wierzchowin Stryja, góry Popadji i t. d., w końcu — z wycieczki na Śląsk w r. 1847].

2514. **Ostatnie chwile** Joachima Lelewela. Poznań 1861, s. 20.
Rec.: W. Bibl. warsz. 1863, t. II, s. 518—524.

2515. **Ostatnie chwile** Mickiewicza. Bibl. warsz. 1884, t. I, s. 489—490.
[Za koresp. Kur. Pozn. z Konstant.].

2516. **Ostrowski Edward.** Listy z podróży odbytej do stepów Kirgiz-Kajsackich. 2 tomy. Grodno—Wilno 1859, s. IX + 258 i 170.

Ostrowski Krystyn zob. Miłkowski Zygmunt.

2517. **Otroszczenko.** Zapiski o posliedowatielach Konarskago. Russkij archiw 1869, s. 1207.

2518. **O więzieniu w cytadelli warszawskiej.** Demokrata polski (paryski) 1844, nr. 19 i 27.
— Toż. Przedruk. Dziennik narodowy (paryski) 1844, t. III, nr. 149 i 150.

2519. **O wypadkach w Galicji.** (List z Galicji 20 sierpnia 1846 r.). Dzienik narodowy (paryski) 1846, t. VI, nr. 284 i 285.

Ożarowska Cecylja z Platerów zob. Nakwaska Karolina.

2520. **Paeumann Freiherr von.** Oesterreichs Besitzergreifung Krakau's im Jahre 1846, nach den ungedruckten Memoiren des. Deutsche Revue 1885, z. VII.

2521. **Palibin N. I.** Nieskolko słow o wremienach impieratora Nikoaja Pierwago (Postrojka Brest-Litowskoj krieposti i Kijewskago mosta). Russkij archiw. 1888, t. III, s. 173.

2522. **Pamiętnik bezimiennego.** W książce A. Guttrego: „Pan Ludwik Mierosławski, jego dzieła i działania". (Liège-Drezno 1870), s. 169 — 172 i 174 — 191.
[Z r. 1846 w Poznańskiem, opisujący ówczesne przejścia, sprzysiężenia, aresztowania, śledztwa i sądy].
[Ludwik Guttry?].

2523. **Pamiętnik bezimiennego** W książce E. Iwanowskiego (Eu... Helleniusza) p. t.: „Wspomnienia narodowe" (Paryż 1861), s. 166 — 189.
[O Józefie Siemaszce i zniesieniu Unji].

2524. **Pantoczek Franciszek.** Losy ucznia kieleckiego z przed stu lat. Pamiętnik... W „Pamiętniku Koła Kielczan 1925-1927" (Kielce—Warsz. 1927), s. 31—42.
[Ur. 1811, pomoc. aptekarski z Kielc, uczestnik spisku Sciegiennego, zesłaniec na Kaukaz].

2525. **Paperna A. J.** Iz nikołajewskoj epochi. Wospominanja. Pierežitoje (petersb.), II (1910), s. 1—53; III. (1911), s. 264 — 364.
[Zapiski z Kopyla na Litwie z połowy XIX w.].

2526. **Paskiewicz I. F.** kniaź. Pismo... impieratoru Nikołaju o wozmuszczenji Polakow w Krakowie, 1846 g. Russkaja starina 1884, t. XLI, s. 154—5.

2527. **Patoky K. M.** Bem in Siebenbürgen. Leipzig 1850.
Rec.: Przegląd pozn. 1851, t. I, s. 236—241.

2528. **Pawłowicz Edward.** Imieniny Zana. Z moich wspomnień. W Albumie „Dla Zagrzebia" (Lwów 1881), s. 151—158.

2529. — Moje wspomnienia z czasów szkolnictwa na Litwie z przed lat kilkudziesięciu. Lwów 1904, s. 35.

2530. — Nowogródek w XIX wieku. Lwów 1902, s. 170 + 1 nl. z ryc. i portretem autora.

2531. — Wspomnienia z nad Wilji i Niemna, zebrał... Lwów 1882. s. 178 + 1 nl.

[Treść: Wspomnienia z czasów akad. med.-chir. w Wilnie i z ziemi nowog.-ódzkiej w połowie XIX w.].

2532. — Wspomnienia z nad Wilji i Niemna. Studja — podróże. Lwów 1883, s. 310 + 2 nl.

Część pierwsza książki zawiera przedruk wspomnień, ogłoszonych poprzednio w r. 1882].

2533. Wspomnienia. Studja — podróże. Tom I. Wyd. III, przejrzane i powiększone. Lwów 1895 s. 4 nl. + 398 + 2 nl.

2534. — Wspomnienia z nad Wilji i Niemna. Studja. Podróże. 2 t. Wyd. III, przejrzane i znacznie powiększone. Lwów 1901, s. 170 i 170—398.

Rec.: L. Janowski Kwart. hist. 1903, s. 328—330.

2535. — Ze wspomnień. Kraków 1891, s. 46.

[Odbitka ze „Świata". — Wspomnienia z r. 1856 z podróży od Lublany przez Wenecję do Rzymu i z pobytu w stolicy Italji wraz z J. Komorowskim i T. Lenartowiczem].

2536. **Pehmler J. Ed.** Erlebnisse in der Preuss. Gefangenschaft auf der Festung Posen 1848. Poznań, Żupański.

2537. **Pietkiewicz Antoni [Adam Pług].** Dr. Antoni Józef Rolle (z portr.). Kłosy, 1883, I, s. 246 i 261.

[M. in. obszerny wykaz literatów i artystów, rodem z Podola, oraz wyjątki ze wspomnień Sowińskiego o uniw. kijowskim].

2538. — Antoni Stanisławski, wspomnienie pośmiertne (z portr.). Kłosy 1883, II, s. 138 i 156.

[M. in. wspomnienie A. S. o okolicznościach, jakie spowodowały przystąpienie jego do przekładu „Boskiej komedji"].

2539. — Majówka. (Wspomnienie szkolne). Kłosy 1888, I, s. 295.

[Z r. 1838 w Słucku].

2540. — Ś. p. Tekla z Parczewskich Zmorska (z portr.). Wędr. 1898, t. II, s. 1010.

[M. in. list ś. p. T. Z. do autora z r. 1885 ze wspomnieniami o mężu jej, Romanie Z.].

2541. — Władysław Syrokomla. Wspomnienie pośmiertne. Bibl. warsz. 1862, t. IV, s. 467—498.

[Na tle wspomnień osobistych].

2542. — Wspomnienia z lat dziecinnych. W pracy Winc. Korotyńskiego „Obrazy z pobrzeży Niemna". Tyg. powsz. 1883, s. 381, 396.

[O Żukowym Borku].

2543. — Wspomnienia z pobytu Kraszewskiego w Żytomierzu w latach 1859-60. W życiorysie J. I. Kraszewskiego w „Książce jubileuszowej dla uczczenia 50-letniej działalności literackiej J. I. K.". (Warszawa 1880), s. XCIII—XCV.

2544. **Piętka Bronisław.** Czerwony lampas i niebieskie kepi. Wspomnienia i wrażenia szkolne za czas od 1859 do 1869 roku. 2 tomy. (Bibl. książek błękitnych nr. 16 i 17). Warszawa [1927], s. 106 i 98.

[Ze szkół w Łomży].

2545. **Pilat Stanisław.** Ustęp z pamiętników..., z czasu jego niewoli na Kaukazie. Album lwowskie (Lwów 1862), s. 123—150.

[Z lat 1831—1835].

2546. **Pilch Józef** z Koniówki. Opowiadanie... jednego ze świadków powstania z r. 1846. W „Opowieści o powstaniu w Chochołowie" w wyd. „Rzeczy ciekawe i pożyteczne" (Lwów 1910), s. 51—61.

Piotrowski Eligi zob. Iwanowski Eustachy.

2547. **Piotrowski Mikołaj.** Kartki wspomnień Wołynia. Wiek

(warsz.) 1884, nr. 231, 234, 240, 241 i 243.

[Wspomnienia i opisy Porycka, Woronczyna, Witoniża, Twerdynia].

2548. **Piotrowski Rufin.** Pamiętniki z pobytu na Syberji. 3 tomy. Poznań 1860-1861; t. I, s. VI + + 325; t. II, s. 335; t. III, s. 276 + + IV.

Rec.: Dzien. liter. 1860, s. 654, 663, 671, 679 i 688.

— Przygody na Sybirze, opowiedział dla ludu i modzieży ks. pleban z pod Śremu. (Bibl. ludowa, z. II). Poznań 1869, s. 138.

— Toż. Wyd. 4-te poprawne. Poznań 1893, s. 100.

— Wyjątki z „Pamiętnika z pobytu na Syberji". Przegląd pozn. 1851, t. I, s. 176—187.

— En polsk ädlings öden uti rysk fängenskap och som deporterad i Sibirien. Utdrag af hans egna memoiren af Juljan Klaczko. Öfversätting fran fraskan. Andra upplagan. Stockholm, b. w. r. (1863).

— En russisk statsfanges erindringer. Af. Jul. Klaczko. Oversat fra frans af Rud. Schmidt. Kjöbenhavn 1862.

— Gedenkschriften van een Sibirier. Kampen 1864.

— Meine Erlebnisse in Russland und Sibirien während meines Aufenthalts daselbst, meiner Gefangenschaft und Flucht 1841-1846 von... Nach dem polnischen von L. Koenig. 2 t. Posen 1862, s. XXXVIII + 478.

— My Escape from Siberia. Translated by E. S. with a Portrait and Map. London and New-York 1863, s. XXIV + 386.

— Souvenirs d'un Sibèrien, extraits des Mémoires de... et traduits du polonais avec l'autorisation de l'auteur par Juljan Klaczko. Coulommiers-Paris 1880, s. VIII + +259 z 4 ryc.

— Toż. Paris 1888, s. 261 z 10 ryc

— The Story of a Siberian Exile followed by a Narrative of Recent Events in Poland. Transladet from the French. London 1863, s. 333.

— Zapiski... Rossija i Sibir. Nordköping 1863, s. XVI + 186 + + 3 nl.

2549. **P[itschman] Narcyz.** Pamiętnik życia jednego ze znakomitych Krzemieńczanów... z dopełnieniem przez brata jego, Aleksandra. Świt (tyg. tarnopol.) 1879, s. 108, 116, 124, 133, 139, 148, i 164.

[Tytuł ironiczny. Narcyz P., ur. 1792 w Warsz., wych. Krzemieńca, potem naucz. domowy na Wołyniu, zm. 1866].

— zob. nr. 1413.

2550. **Plater hr. Gustaw.** Koncert. (Wpomnienie). Wiek 1884, nr. 73.

[Z czasów wileńskich Stanisława Moniuszki].

Plater Władysław zob. Czartoryski ks. A., Miłkowski Z.

2551. **Pląskowski Roman** dr. Z epoki studjów dra T. Chałubińskiego w Dorpacie. Tyg. ill. 1889, t. II, s. 383.

2552. **Plebański J. K.** prof. Przed dwudziestu pięciu laty. Tyg. ill. 1887, t. II, s. 322 i 342.

[Wspomnienie o otwarciu Szkoły Głównej].

2553. **Pogrzeb ś. p. Szymona Brzeskiego** w Łączkach obw. tarnowskiego dnia 17 lutego 1846 zmarłego. Dzien. liter. 1863, nr. 87—88.

[Wspomnienie z czasów rzezi galicyjskiej].

2554. **Pol Wincenty.** Kilka słów o tegorocznych naukowych wy-

cieczkach „Dzieła... wierszem i prozą", t. X (Lwów 1878), s. 204—211.

[Z r. 1850 — o puszczy Niepołomskiej].

2555. — List... do J. I. Kraszewskiego, [Kraków 8.II.1851]. Kłosy 1887, I, s. 267.

2556. — List... do Eleonory Ziemięckiej o muzyce kościelnej. Kółko domowe, t. V, 1865, s. 43—44.

2557. — Listy z wycieczki. Lwów (1848), s. 56.

2558. — Listy z podróży naukowych po kraju. „Dzieła... wierszem i prozą", t. X (Lwów 1878), s. 137—203.

[Pisane do żony z podróży po kraju 1840 r. i Lwów, Przemyśl, Medyka, Beskidy Wschodnie z okolic wierzchowin Stryja, góry Popadji, i t. d., w końcu — z wycieczki na Śląsk w r. 1847].

2559. — Nieznane listy Pola i historyka W. A. Maciejowskiego, przechowywane w archiwum muzeum Królestwa Czeskiego w Pradze, ogłosił Teodor Szabłowski. Tyg. ill. 1901, t. I, s. 465.

2560. — O Mickiewiczu i Kl. Potockiej. (Z nieznanych pamiętników). Gaz. poranna (warsz.) 1917, z d. 24.XII i nast.

2561. — Po Bożym świecie i w podziemiach Wieliczki. Wyjątek z pamiętników... Sobótka 1871, s. 271, 282, 292, 309, 317, 333, 346, 353, 370, 385 i 390.

[Z r. 1834 o ukrywaniu się w Galicji Sewer. Goszczyńskigo, potem o pobycie w Wieliczce].

2562. — Szkice z życia artystów i wspomnienie z podróży. „Dzieła... wierszem i prozą", t. X (Lwów 1898), s. 351—372.

[Z podróży statkiem po Elbie w r. 1832].

2563. — Wspomnienia z Niemiec. Wyjątki z pamiętników. Kronika rodzinna 1867, nr. 1; 1868, nr. 7, 8, 15 i 16.

— Toż. „Dzieła wierszem i prozą" t. X. (Lwów 1878), s. 334—350.

[Z r. 1832 w Saksonji].

2564. — Wyjątek z pamiętników. „Dzieła... wierszem i prozą", t. X (Lwów 1878), s. 315—320.

[O pobycie w Warszawie w r. 1858, o Tomaszu Zanie i jego małżonce].

2565. — Z pamiętników sioła. „Dzieła... wierszem i prozą", t. X (Lwów 1878), s. 320—334.

[Ze wsi pod Beskidem — po r. 1834].

2566. — Z wycieczki na Śląsk w roku 1847. List trzynasty z „Podróży naukowych po kraju". Dzieła... wierszem i prozą, t. X (Lwów 1878), s. 170—203.

[Śląsk Górny, Wrocław, Warmbrunn i t. d.].

— zob. Bełza Wł., Dębicki L., Dołężyna A., Kucz K., Kraszewski J. I., Skrodzki E., Wójcicki K. Wł.

2567. **Poliński Al.** Z dzienniczka panny Fr. Müllerówny, uczennicy Szopena. Tyg. ill. 1891, t. I, s. 102.

2568. **Polnische Bewegungen** enthaltend die neuesten Ereignisse im Grossherzogthum Posen mit Hinblick auf die Russomanie, dargestellt von einem Augenzeugen. Mit einer Ansicht von Posen. Thorn 1846, s. 2 nl. + 42.

2569. **Poniatowska Djonizja.** Listy... do Bohdana i Józefa Zaleskich. 2 tomy. Kraków 1900, s. 258 i 180.

[Z lat 1835—1868].

Rec.: St. Zdziarski. Kwart. hist. 1900, s. 477—481.

2570. **Poniński hr. Władysław** jenerał. Wspomnienia z lat ubiegłych. Listy do moich synów. Z 7 portretami. Kraków 1902, s. 249 + 1 nl.

[Głównie o udziale w rewol. węg. 1848—49 r.].

2571. **Popiel Jan.** O dawnych Prusiech i ich szkołach. Wspomnienia z młodych lat. Przegląd polski 1914, t. II, s. 23—36.

[Ze szkół w Nissie na Śląsku od r. 1847].

2572. — O Państwie Kościelnem. Przegląd polski 1909, t. III, s. 1—14.

[Wspomnienia z r. 1860].

2573. — Wieś dawna a dzisiejsza. Ze wspomnień starego człowieka. I. Chłopi. Przegląd polski 1910, t. I, s. 279—291;

— Toż. II. Dwór, tamże, t. II, s. 62 — 75;

— Toż. III. Plebanja, tamże, t. II, s. 152—159.

— Toż. IV. A jak to wszystko dziś wygląda? tamże, t. II, s. 296 — 316.

— Toż. Wieś illustr. 1910, z. 3 — 7.

— Toż. Odb. z Przegl. pol. Kraków 1910, s. 61.

2574. — Jenerał Chłapowski, wspomnienie pośmiertne. Odb. z Czasu. Kraków 1879, 16°, s. 21.

2575. — Maurycy Mann. Pamiętnik dla przyjaciół. Kraków 1877, s. 28.

[Druk. jako rękopis].

Popiel Paweł zob. nr. 1427.

2576. **Popiel Wincenty** ks. Listy z młodości. 1847—1853. Kraków 1913, s. 2 nl. + 238.

2577. — Pamiętniki... arcybiskupa warszawskiego wydane przez ks. J. Urbana. 2 tomy. Kraków 1915, s. VIII + 371 (z portretem) i 257 (z portretem).

Potocka Klaudyna zob. Pol Wincenty.

2578. **Potocki hr. Leon.** Święcone czyli pałac Potockich w Warszawie przez Bonawenturę z Kochanowa. Poznań 1859.

— Toż. Wyd. II. Poznań 1861, s. XXVIII + 115.

2579. — Szkic towarzyskiego życia miasta Warszawy z drugiej połowy XIX stulecia. Poznań 1854, s. VIII + 112.

Rec.: Przegląd pozn. 1854, I, 512—6.

2580. **Potocki Wojciech.** Abdullah i Houwaldt. Wspomnienie 29 sierpnia 1832 r. w obozie pod Germenczukiem w ziemi Czeczeńców. Bibl. warsz. 1841, t. I, s. 376—382.

2581. **Powidaj Ludwik.** Wspomnienia szkolne, jako materjał do historji szkół w Galicji. Część I. Szkoły trywialne. Dzien. liter. 1859, t. I, s. 297 i 308.

[R. 1837 w Rozwadowie].

— Toż. Część II. Szkoły normalne. Dzien. liter. 1859, t. I, s. 157 i 169.

[Od drugiej poł. 1837 r. w Rzeszowie].

2582. **Powstanie włościan na Ukrainie.** Dzien. liter. 1861, s. 192 i 198.

— Toż. Przedruk. Lech 1878, s. 117.

[Podczas wojny krymskiej].

2583. **Procner Franciszek.** Smutne wspomnienie z rzezi w r. 1846 w Grodkowicach skreślone przez naocznego świadka i męczennika, z okazji wydania „Kroniki szlacheckich dworów" przez ks. Stefana Dembińskiego. Kraków 1901, s. 22.

Rec.: Bron. Łoziński. Kwart. hist. 1903, s. 466—472.

2584. **Prusinowski Jan.** Kilka słów o Juljuszu Słowackim. (Z no-

tat Salomei Becu). Gaz. codz. 1859, nr. 268 i 270.

[M. in. list ks. Szczęsnego Felińskiego o ostatnich chwilach Juljusza].

2585. **Pruszkowski J.** ks. [P. J. K. Podlasiak]. Janów Biskupi czyli Podlaski. Z dawnych i współczesnych źródeł. Kraków 1897 s. XV + 382.

[Monografja osnuta na tle wspomnień osobistych].

2586. **Przywara Michał** ks. Pierwsze lata dziecięce. Podług papierów pośmiertnych... Głos z nad Odry (kwart. w Mikołowie), r. IV (1921), nr. 1, s. 10 — 15.

[Ks. M. P. zmarł na Śląsku 1906 r.].

Purk X. zob. Krupski.

Quinet (pani) zob. Zaleski Zygmunt L.

2587. **Rakowski Kazimierz.** Dwa pamiętniki z 1848 roku [Józefa Łukomskiego i Romana Gąsiorowskiego]. Warszawa (Bibl. dzieł wybor. nr. 459) 1906, s. 119 + 1 nl.

Rec.: Bron. Łoziński. Kwart. hist. 1908, s. 478—9.

2588. **Rautenstrauchowa Łucja z ks. Giedrojciów.** Wspomnienia moje o Francji, przez Ł. z. ks. G. R. Kraków 1839, s. 2 nl. + 398 + 1 nl.

2589. **Récapitulation exacte** des événements de Galicie en 1846, écrite par un ecclésiastique et traduite du polonais. Paris 1847, s. 40.

Rettel Leonard zob. Miłkowski Zygmunt.

2590 **Rolle J. Antoni** dr. Kartka z niedawnych dziejów szkolnictwa. Niwa 1887, t. XXXII, s. 141 — 145.

[Krótkie streszczenie pamiętników J. M. Sbitniewa, druk. w Kij. Starinie 1887, s. 2, 3 i 4; w tych pam. m. in. wykazy szczegółowe szkół na Rusi po 1831 r.].

2591. — Kartka z dziejów uniwersytetu kijowskiego.

zob. Rudnicki Wład.

2592. — Kilka obrazków z akademickiego życia. Gaz. codz. 1857, nr. 68, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78 i 79.

[Opowiadanie na tle wspomnień z uniw. kijow.].

2593. **Romanowski Mieczysław.** Z pamiętnika. Lamus 1908-9, z. I, s. 106—8.

— zob. Rudnicki W., Waligórski F.

2594. **Rościszewski Junosza Adam.** Korespondencja pana... z Wacławem Hanką. (Refleksje z czasów odrodzenia) 1829-1844, przez Edwarda Jelinka. Poznań 1894, s. 54.

2595. **Rotkirch von [Teobald].** Dalekoje proszłoje. Iz wospominanij. Russkij archiw 1890, t. I, s. 131.

[Dyneburg w pierwszej połowie XIX w.].

2596. **Ruciński Justynjan.** Konarszczyk. 1838-1878. Pamiętniki zesłania na Sybir. Lwów 1895, s. 246 + 5 nl.

2597. **Rucki Józef-Władysław.** Bem w Siedmiogrodzie. Z pamiętników oficera polskiego. Dzien. liter. 1862 s. 4, 12, 20, 28, 36, 44, 52, 62, 69, 77, 84, 93, 103, 108, 115, 126, 133, 141, 149 i 158.

[Zob. dod.: Węgliński Leon z Mitylówki pod Kocmaniem, tamże, s. 231].

2598. — Toż. p. t.: Bem w Siedmiogrodzie i w Banacie. Z pamiętników... byłego oficera legjonu polskiego. Z dodatkiem karty to-

pograficznej Węgier i Siedmiogrodu. Lwów 1862, s. VIII + 248.

— Toż. Wyd. wznowione i tańsze. Lwów 1866, s. VIII + 248 + 2 nl.

2599. **Rudnicki Władysław.** Kartka z dziejów uniwersytetu kijowskiego. Z pamiętników zmarłego kolegi przepisał dr. Antoni J. Przegląd polski 1882, t. I, s. 442—462.

[Głośna sprawa pułk. Brynkena ze studentami; pogrom w teatrze; aresztacje; sąd, wstawiennictwo szlachty; przyjazd cesarza Aleksandra II do Kijowa i pomyślne jej rozwiązanie].

2600. — Kartka z dziejów kijowskiego uniwersytetu (1855-1860). Wyjątki z pamiętników... podał dr. Antoni J. Kurjer polski (krak.) 1891, n. 25—86 i 89.

[Na wstępie życiorys Rudnickiego przez A. Rollego, nast. wzmianki o M. Grabowskim, J. Kraszewskim, Z. Fiszu i t. d.].

2601. **Rümelin G.** Ze wspomnień niemieckiego posła frankfurckiego parlamentu o Polakach. Dzien. pozn. 1892, n. 106.

Rylski Tadeusz zob. Jurkiewicz Józef dr.

2602. **Rzewuska Konstancja z Iwanowskich** [Nehemar]. Wspomnienia z młodości od 1830 do 1850 r. 2 tomy. Lwów 1874, s. 212 i 218.

[Utwór wyłącznie beletrystyczny — niesłusznie tak zatytułowany i przez to zaliczany niekiedy do pamiętników].

2603. **Rzewuski Henryk.** Dwa listy... do Henryka ks. Lubomirskiego (z r. 1846) i do ks. Teresy Lubomirskiej (z r. 1840). Kraj 1885, nr. 50.

2604. — Listy do Johna of Dycalpa (ks. Placyda Jankowskiego). Ogłosił A. P[ług]. Kłosy 1882, II, s. 228, 243, 262.

[5 listów z lat 1841—43].

—zob. Stanisławski A., Stecki T. J.

2605. **Rzętkowski St. M.** Ze wspomnień. Tyg. ill. 1878, t. II, s. 334.

[O pierwszych latach redakcji Tyg. ill.].

2606. **S.** Wospominanja Winnickago storożiła. Wiestnik russkich jewrejew 1871, nr. 33 i 34.

2607. **S. B.** Wspomnienie z r. 1848. Gaz. nar. 1891, n. 241.

[O Żółkwi].

S. Feliks zob. Szreniawa Feliks (Żmijewski Eug.).

2608. **S. O. P.** Z przeszłości. Dzien. liter. 1863, nr. 97.

[O rzezi galicyjskiej 1846 r. — i Głowaczowie Wolskich w obw. tarnowskim].

2609. **Sacher.** Polnische Revolutionen. Erinnerungen aus Galizien. Prag 1863, s. XII + 386.

2610. **Sainte-Foi Charles.** Fragment z pamiętników (1835-1836). Podał Kazimierz Woźnicki. Przew. nauk. i liter. 1912, s. 367, 465, 564 i 625.

[Wspomnienia z Polski].

2611. **Sand George.** Impressions et souvenirs. Streszczenie w Kronice zagranicznej. Bibl. warsz. 1873, t. III z. 2.

Wspomnienie Chopina i Mickiewicza].

Sanguszko ks. Roman (1800 + 1881) zob. Dębicki L. Sanguszkowa ks. K., Stobnicki F.

Sanguszko ks. Władysław (1803 + 1871) zob. Dębicki Ludwik.

2612. **Sanguszkowa ks. Klementyna z Czartoryskich.** Pamiętnik. W książce: „Roman Sanguszko, zesłaniec na Sybir z r. 1831, w

świetle pamiętnika matki... oraz korespondencji współczesnej". Warszawa 1927, s. XIV + 2 nl. + 209 + 1 nl. z 15 ryc. i 2 mapkami.

2613. **Sapieżyna ks. Anna.** Odgłosy polistopadowe. Według dziennika... 1831-1833 podał Szymon Askenazy (z portretem). Przegląd polski 1913, t. I, s. 188—218.

— Toż. Odb. Kraków 1913, s. 38.

2614. **Sarnecki Mikołaj** Podsedek Kartka z pamiętników Wołynia. Warszawa 1886, s. 63.

2615. **Sawicki-Stella Jan dr.** [Pułkownik Struś]. Moje wspomnienia (1831-1910). Z rękopisów autora wydał, wstępem i przypisami opatrzył dr. Eugenjusz Barwiński. Z trzema portretami. Lwów [1921], s. 186.

2616. **Sawicz Franciszek.** Pamiętnik. W książce Eu. Helenjusza: Wspomnienia lat minionych" (Kraków 1876), t. II, s. 193—225.

[Wychow. Akad. med. wileńskiej, — uczestnik spisku Konarskiego].

2617. **Sbitniew Iwan.** Zapiski. Kijew. starina 1884, z. 2, s. 285—312, z. 3, 439—468, z. 4, s. 649—666, z. 5, s. 52—72.

[Z czasów zaprowadzenia szkół rosyjskich na Wołyniu i Podolu po r. 1831. Por. Rolle A. J. dr.].

2618. **Sie... J.** Kilka szczegółów odnoszących się do stanu wychowania i literatury na Litwie w ostatnich czasach. Dzien. liter. 1863, nr. 94—99.

[Wspomnienia z instytutu szlacheckiego w Wilnie oraz o Mik. Malinowskim, Wł. Syrokomli, Kirkorze, Odyńcu i t. d.].

2619. **Sieleckij P. D.** Zapiski (1821-46). Kijew. starina 1884, z. 2—9.

— Toż. Odb. Kijew. 1884.

[M. in. o uniw. kijow. i osprawie Sz. Konarskiego].

2620. **Siemaszko Józef.** Zapiski Josifa Mitropolita Litowskago, izdannyja Imper. Akad. nauk. po zawieszczanju awtora. 3 tomy. Sanktpietierburg 1883, 4, s. VIII+ 475, s. 786, s. 1402.

— zob. Chotkowski Wł. ks., t. Wospominanja.

2621. **Siemieński Lucjan.** Konstanty Gaszyński. Przegląd polski 1867, t. I, s. 280—322.

[Wspomnienia o K. G. i wyjątki z jego listów].

2622. — Wspomnienie o Andrzeju Edwardzie Koźmianie. Bibl. Ossolińskich, t. VII (1865), s. 341—375.

2623. — Franciszek Morawski. Przegląd polski 1866, t. I, s. 482—539; t. II, s. 24—66. 272—301 i 393—424.

[Na podstawie obfitej korespondencji jenerała i poety].

2624. **Siemiewskij M. I.** Połockij kadietskij korpus 1835-1885 g. Iz wospominanij. Russkaja starina 1885, + 48, s. 697—704.

2625. **Siemoński Władysław.** Wspomnienia z lat ubiegłych. Ruch liter. 1877, t. I, s. 134, 151, 168 i 184.

[Właśc. Barwałdu pod Wadowicami, — wspom. z r. 1846].

Sienkiewicz Karol zob. Lelewel Joachim.

2626. **Sierakowski Zygmunt.** List z Orenburga d. 25 czerw. 1856 r. do Róży z Łubieńskich Sobańskiej. Przegl. polski 1881, t. II, s. 269—271.

2627. **Sikorski Józef.** Wspomnienie Szopena (z wizer.). Bibl. warsz. 1849, t. IV, s. 510—559.

2628. **Sinicyn A. A.** Iz wospominanij starago wracza. Russkaja starina 1913, t 154, s. 508—16.
[Opis „buntu włościan" w Niemowiczach w p. rówieńskim na Wołyniu].

2629. **Skimborowicz Hipolit** [Sfinks]. Gabrjella i Entuzjastki. Bluszcz 1880, s. 73, 84, 89, 97, 106, 113, 121, 137, 145, 163, 209, 217, 227, 233 i 249.

2630. — Magdalena (Nina) z Żółtowskich Łuszczewska i jej salon. Wspomnienie pośmiertne. Kłosy 1869, t. II s. 177.

— Toż. Odb. Warszawa 1869, s. 14 z port.

2631. **Skrodzki Eugenjusz** [Wielisław]. Poranki u Wincentego Pola. Kłosy 1873, I, s. 393 i 413.
[Wspomnienia z r. 1847 we Lwowie].

2632. — Wspomnienia z literackiego świata Warszawy. Bluszcz z r. 1875, 1876 i 1877.

2633. **Sl. W. i F-ko F.** Iz podolskoj stariny. Russkaja starina 1911, t. II (146), s. 570—575; t. III (147), s. 196—219, 387—399; t. IV (148), s. 80—97, 299—312 i 541—555; 1912, t. I (149), s. 372—390.
[Życie duchow. praw. w połowie XIX w.].

2634. **Słomka Jan,** wójt w Dzikowie. Pamiętniki włościanina od pańszczyzny do dni dzisiejszych, z przedmową dra Franciszka Bujaka. Kraków 1912, s. 273.

2635. **Słowacki Juljusz.** Dziennik... z ostatnich lat jego życia. (ogłosił H. Biegeleisen). Ateneum 1883, t. III, s. 62—82.
[Z okresu 11.IX. 1847—12. I. 1849].

— Toż. W „Pismach pośmiertnych", wyd. przez dra H. Biegeleisena. Lwów 1884.

— Toż. W wyd.: Genezis z ducha etc." Warszawa 1884.

2636. — List do Hersylji Januszewskiej. Ogłosił Br. Gubrynowicz. Kwart. hist. 1898, s. 85—7.
[Z d. 10.X. 1847 r.].

2637. — Listy. 2 t. Lwów 1875-1876.

— Toż. Wyd. II (III?). 2 t. Lwów 1883.

2638. — Listy, z autografów poety wydał po raz pierwszy Leopold Méyet. 2 tomy. Lwów 1899, s. XV + 1 nl. + 326 + 2 nl. i VI + 347 z ryc. i podobiznami.
[Listy do matki].

— Toż. Tom III. Przygotował do druku na podstawie autografów Manfred Kridl. Wyd. Tow. Nauk. Warsz. Warszawa 1915, s. VII + 367.
[Listy do różnych osób].

2639. — Listy do pani Joanny Bobrowej. Ogłosił J. W. Bibl. warsz. 1895, t. IV, s. 265—285.
[Z lat 1841—45].
Rec.: W. Hahn. Kwart. hist. 1897, s. 375—7.

2640. — Listy nieznane... Ogłosił L. Méyet. Bibl. warsz. 1893, t. I, s. 359—366.
[Trzy listy z r. 1841 w jęz. franc. do Leonarda Niedźwiedzkiego].

2641. — Listy nieznane. Ogłosił L. Méyet. Bibl. warsz. 1896, t. I, s. 311—320.
Rec.: W. Hahn. Kwart. hist. 1897, s. 377—8.

2642. — Nieznane listy. Ogłosił L. Méyet. Przew. nauk. i lit. 1899, s. 385—403.
[6 niezn. listów z lat 1836—46].
Rec.: W. Hahn. Kwart. hist. 1900, s. 243—4.

2643. — Nieznane listy... Podał Józef Kallenbach. Bibl. warsz. 1902, t. I s. 98 — 110.
[Trzy listy do Zygm. Krasińskiego z r. 1846].

2644. — Nieznany list. Ogłosił Wład. Mickiewicz. Iris (lwow.) 1899, s. 397—400.
[Z d. 15.X. 1833 r. z Genewy do Ign. Domejki].
Rec.: W. Hahn. Kwart. hist. 1901.

2645. — Pamiętnik. Ogłosił dr. Henryk Biegeleisen. Z ilustracjami. (Bibl. dzieł wybor. nr. 208). Warszawa 1901, s. 137.
[Fragmenty z lat 1843—46].
Rec.: Br. Gubrynowicz. Pam. liter. 1902, s. 491—2.

2646. — Pamiętniki. Listy do matki i rodziny. Lwów 1909, s. 201.

2647. — Podróż do Ziemi Świętej z Neapolu. Z autografu Bibljoteki Krasińskich wydał Manfred Kridl. (Wyd. Tow. Nauk. Warsz.). Warszawa 1925, s. 4 nl. + 81 + 3 nl.

2648. — Słowacki o Anhelim. Nieznany list... do Gaszyńskiego. Tyg. ill. 1902, t. I, s. 409.

2649. — Szczątki korespondencji... Ogłosił L. Méyet. Odb. z „Pam. liter." Lwów 1911, s. 228—234.

2650. — Wrażenia z podróży... na Wschód (na podstawie nieogłoszonego pamiętnika poety), przez dra Henryka Biegeleisena. Bibl. warsz. 1891, t. IV, s. 336—353.

2651. — Z pamiętnika... Ogłosił dr. H. Biegeleisen. Wędr. 1884, s. 149, 160, 171, 184, 193, 195 i 208.

— Toż. Przew. nauk. i liter. 1884, s. 106—15 i 218—30.

2652. — Fragmenty nieznane z Dziennika podróży do Ziemi Świętej... W art. L. Méyeta: „Notatka". Bibl. warsz. 1893, t. II, s. 182—9.

— zob. Biegeleisen H., Bukowiecki J., Chodźko Al., Feliński Z. S. ks., Niewiarowski Al., Norwid C., Prusinowski J.

2653. **Służalski Henryk.** Djarjusz podróży na Wschód 1855 r. w towarzystwie A. Mickiewicza. W dodatkach do pracy W. Mickiewicza: „Żywot A. M.", t. IV Poznań 1895), s. CXII—CXXIII.

2654. — Listy do panny Zofji Szymanowskiej z wyprawy na Wschód 1855-56 r. w towarzystwie Adama Mickiewicza. W dodatkach do pracy Wł. Mickiewicza: „Żywot A. M.", t. IV (Poznań 1895), s. C—CXII.

Smarzewski Seweryn zob. Dębicki Ludwik.

2655. **Smolikowski Paweł** ks. Pierwsi bracia Zmartwychwstania Pańskiego i początki Towiańszczyzny. Przegląd polski 1894, t. I, s. 386 i 526—559; t. III, s. 67—101; t. IV, s. 278—369 i 540—577; 1895, 290—322; t. II, s. 96—120, 338— t. I, s. 499—544, 1896, t. I, s. 94—124.
[M. in. wyjątki z pamiętników ks. Kajsiewicza oraz listy pierwszych zmartwychwstańców].

2656. — Pierwszy zakon przez Polaków w Rzymie założony (1837-1844). Przegląd polski 1892, t. II, s. 393—440 i 565—624; t. III s. 125—169, 305—347 i 548—598; t. IV, s. 101—128 i 272—304, 1893, t. I, s. 109—143.

2657. **Smolka Franciszek.** Dziennik... 1848-1849 w listach do żony. Wydał, wstępem „O ojcu i jego listach", objaśnieniami opatrzył, zapiskami... z lat 1841-1848 oraz wielu dokumentami z jego papierów dopełnił Stanisław Smolka. Kraków 1913, s. LXI + 3 nl. + 369.

— zob. Smolka Stanisław.

2658. **Smolka Stanisław** dr. Z młodości Franciszka Smolki. Fragment pamiętników syna o ojcu. Przegląd polski 1912, t. III, s. 293—312.

2659. — Ze wspomnień o Franciszku Smolce. Tyg. ill. 1906, t. I. s. 158.

Śniadecka Antonina z Sulistrowskich zob. Giller Agaton.

2660. **Sobańska Róża z Łubieńskich.** Pamiętnik rodziny Łubieńskich ofiarowany rodzeństwu. Warszawa 1851, k. 13, s. 393 z 12 portr., 5 widokami i 3 in. litogr.

2661. — Z Syberji. Przegląd polski 1881, z. III.

2662. **Sobieski Stanisław.** Wspomnienia dawnego studenta. Warszawa 1883, s. 4 nl. + 84.

[Szkoła ludowa w Śniatynie i gimnazjum w Czerniowcach ok. r. 1831].

2663. **Sokołowski August** dr. Ze wspomnień pruskiego oficera o rewolucji krakowskiej w r. 1846. Przegląd polski 1907, t. III, s. 351—365.

[O książce: „Erinnerungen aus dem Leben des General-Adjutanten Kaiser Wilhelm I. Herman von Boyen. Von Wolf Tümpling. Berlin 1898].

Sokulski Franciszek zob. Miłkowski Zygmunt.

2664. **Sołtanowski Ignacy Jonasz** ks. Pamiętnik unity bazyljana (!). Pielgrzymka na ziemskim padole, wzdychanie i dążenie do Ojczyzny wiecznej niebieskiej, droga cierniowa w nadziei wiecznej szczęśliwości. W książce Eu. Helenjusza: „Wspomnienia polskich czasów" (Lwów 1894), t. I, s. 207—215.

2665. **Sowiński Leonard.** Jeden z niewielu. Wspomnienie pośmiertne o lekarzu Fortunacie Nowickim (z portr.). Tyg. powsz. 1885, s. 417 i 438.

[M. in. wspomnienia z gimn. żytomierskiego i z uniw. kijowskiego, 1847—52].

2666. — Mistrz. Opowiadanie na tle niedawnej przeszłości. Gaz. polska 1877, nr. 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237 i 239.

[Ścisłe ma być tu wszystko, co odnosi się bezpośrednio do A. Towiańskiego, m. in. w zakończeniu krótka opowieść Hip. Maźnickiego b. dzierż. maj. Towiańskiego, Antoszwińców].

Dod.: List Leon. Sowińskiego do red., tamże, nr. 268.

2667. — Wspomnienia o Kraszewskim. Echo 1878.

[M. in. obsz. wspomn. o uniw. kijowskim z lat 1842—47].

2668. — Wspomnienia szkolne. Tyg. powsz. 1884.

—Toż. Warszawa 1884, s. 2 nl. + 309.

[Lata 1839—1847 w Międzybożu i Żytomierzu].

2669. — Z korespondencji... z Aleksandrem Jabłonowskim. Przegląd narodowy 1914, z. VI, s. 623—635.

— zob. Zawadyński Tomasz.

2670. **Spazier Richard Otto.** Ost und West. Stuttgart 1835.

[Wrażenia z podróży w Poznańskie w r. 1833].

2671. **Spiegel.** S zapisok kantonista. Jewr. starina 1911, s. 249—259.

[Autobiografja pisarza z wojska ros., ur. w pow. zasławskim na Wołyniu i porwanego dzieckiem do wojska. Przebywał w Tobolsku].

2672. **Spomnienie o Karolu Balińskim.** Bibl. Ossol., t. IV (1864), s. 299—309.

2673. **Stach z nad Dniestru.** Szkice z przeszłości. Sambor 1884, s. 245.

2674. **Stahl bar.** [B. J. K.]. Wspomnienia o Słucku, Gniezno 1905, s. 112.
Rec.: J. M. Giżycki. Kwart. hist. 1905, s. 302—3.

2675. **Stalmach Paweł.** Pamiętniki. W książce E. Grima: „Paweł Stalmach, jego życie i działalność w świetle prawdy (Cieszyn 1910), s. 129—310.
[Z lat 1824—1859 w Cieszynie i jego okolicach].
—zob. Dubiecki Marjan.

2676. **Staniewicz Cezary** dr. med. W powiecie trockim 1840-1849. Urywki ze wspomnień lat dziecinnych. Dziennik wileński. 1906, październik, 7 odcinków.
— Toż. Odb. Wilno 1906.

2677. — Wospominaja (1856-61 g.). Wremiena studienczestwa w Moskowskoj Chirurgiczeskoj Akadiemji. Wilna 1898.

2678. **Stanisławski Antoni.** Do historji stosunków literackich w piątym lat dziesiątku naszego wieku. (Henryk Rzewuski o swoich krytykach). Tyg. powsz. 1883, s. 525.
[List H. Rzewuskiego do M. Grabowskiego, d. 26 marca 1843 r.].

2679. **Starost Ludwik** (por. 13 pułku piech.). Zur Geschichte der polnischen Bestrebungen im Anfange des Jahres 1846 von... Berlin 1852, s. IV + 103 z mapą i planem.

2680. **Starowieyski Franciszek** ks. Polacy we „wzmocnionej Radzie Państwa" 1860 roku. Przyczynek do dziejów porozbiorowych. Z przedmową Stanisława Tarnowskiego. Przegląd polski 1909, t. IV, s. 141—161, 313—328[1910, t. I, s. 45—57.
— Toż. Odb. Kraków 1910, s. 54.
[Na podstwie listów ojca autora, Stanisława S.].

2681. **Stattler Wojciech Kornel.** Przypomnienie starych znajomości. Kłosy 1873, t. II, s. 197, 213, 229, 246, 282.

2682. **Stecki Olechnowicz Henryk.** Wspomnienia mojej młodości. Lwów 1895, s. 234.
[Głównie lata 1831—1863: życie magnaterji na Wołyniu, Warszawa w czasach paskiewiczowskich].
Rec.: St. Schnür-Pepłowski. Kwart. hist. 1897, s. 200—1.

2683. **Stecki Tadeusz Jerzy.** O manuskryptach pozostałych po Henryku hr. Rzewuskim; kilka szczegółów z ostatnich lat życia jego. Kłosy 1872, I, s. 283.

2684. **Steczkowki Jan Kanty.** Krótkie wspomnienia dawnego bursiackiego życia. (Odb. z Kal. J. Czecha na r. 1881). Kraków 1881, 16°, s. 30.

2685. — Wspomnienie majówek młodzieży szkolnej za czasów Rzeczypospolitej Krakowskiej przez jednego z ówczesnych uczniów Liceum św. Anny (Odb. z Kal. Krakow. na r. 1878). Kraków 1878, s. 27.

2686. **Stolarczyk Józef** ks. Kronika parafji Zakopiańskiej (1848-1890). Wyd. Adam Wrzosek. W „Roczniku Podhalańskim" (1914-1921), s. 101—123.
— Toż. Odb. Kraków 1921, s. 24.

2687. **Storożenko A. J.** Wydierżki iz pamiatnych zapisok o feldmarszale kniazie Paskiewiczie. Russkij archiw 1873, s. 1735.

2688. — Zapiska obywatiela carstwa Polskago 1833 — 1834 gg. Cztienja Ist. obszcz. 1870, z. 3 i 4.

2689. — Zapiski po diełam polskim s 1834-48 gg. predsiedatiela sliedstwiennoj komisji w Warszawie. Moskwa 1871.
[Druk. 150 egz.].

2690. **Strutyński hr. Juljusz.** Miscellanea. Wilno 1855, s. 6 nl. + 184.
[Wspomnienia z Kaukazu].

Strzelecki Paweł Edmund zob. Żmichowska Narcyza.

2691. **Strzelecki Władysław.** Szkice Kaukazu. Żytomierz 1860, s. 70.

2692. **Suchodolska Karolina z Czajkowskich.** Souvenirs anecdotiques sur la Turquie (1820—1870) par Wanda. Paris, Firmin Didot, 1884.
[Córka Sadyka Paszy].

2693. **Sufficzyński Kaz.** [Bodzantowicz K. S.]. Sierota. Wspomnienie z przeszłości. Dzien. literacki. 1869, nr. 32—33.
[Z lat po 1831 r.; — o wojew. Michale Korwin-Kochanowskim].

2694. **Sulerzyski Natalis.** Pamiętniki... b. posła ziemi pruskiej na sejm berliński. 3 tomy. Kraków 1871, s. XV + 221 + 1 nl., s. 233 + IV, s. 211 + 1 nl.

2695. **Suryn Felicjan.** Wspomnienia horeckie. Tyg. ill. 1879, t. II, s. 92, 110, 117, 142 i 157.

2696. — Ze wspomnień. Tyg. ill. 1883, t. II, s. 190, 206 i 251.
[Opowiadanie powieściowe na tle wspomnień z czasów własnego dzieciństwa i młodości z okolic Mścisławia i Horek na Białorusi].

2697. **Suszkow N. W.** Wospominanja o mitropolitie Litowskom i Wilenskom Josifie i ob uniczтożenji unji w Rossii. Moskwa 1869.

Świdziński Konstanty zob. Grabowski Michał, Iwanowski Eust.

Świętosławski Zenon zob. Miłkowski Zygmunt.

2698. **Symon Fr. Albin** ks. bis. Z życia i korespondencji ks. Hołowińskiego. W księdze zbior.: „Charitas" (Petersburg 1894), s. 50—58.

Szajnocha Karol zob. Zawadzki Władysław.

2699. **Szaniawski Mikołaj.** Wspomnienia z niedawnej przeszłości. Dziennik kijowski 1911, luty.
[O życiu ziemiańskiem w pow. czebryńskim w połowie XIX w.].

2700. **Szczegóły rzezi galicyjskiej.** Dziennik narodowy (paryski) 1847, t. VII, nr. 348, 349 i 350.

2701. **Szembekowa Marja z Fredrów.** Dworek na Chorążczyźnie. Wspomnienie. Przegląd polski 1905, t. II, s. 1 — 12.

2702. — Niegdyś... Wspomnienia moje o Aleksandrze Fredrze. Z przedmową A. Grzymały-Siedleckiego. Lwów 1927, s. 153.

2703. **Szigarin N.** W dierewnie na jugo-zapadie w tridcatych godach. (Otrywok iz wospominanij). Istoricz. wiestnik 1890, z. 9, s. 573.
[Z pow. starokonstantynowskiego na Wołyniu].

2704. **Szokalski Wiktor.** Pamiętniki. Wydał i wstępem zaopatrzył dr. Romuald Wierzbicki. Arch. hist. i filoz. med., t. II. (Poznań 1925), s. 104—119, 257—268; t. III (Poznań 1925), s. 129 — 144, 274—286; t. IV (Poznań 1926), s. 120—131, 284—295; t. V (Poznań 1926), s. 80—90, 235—248; t. VI (Poznań 1927), s. 69—79, 209—222.
[Część druga i trzecia: I. Wyjazd ze Strassburga w r. 1837. Pierwsze wrażenia paryskie. Ponowne studja me-

dyczne. II. Emigracja. Generał Bem. Dalsze wrażenia paryskie. Praca w klinice Siechla. III. Dr. Siechel. Stosunki wśród mieszczaństwa paryskiego. Jański. Zgromadzenie zmartwychwstańców. Księża Praniewicz i Pieniążek. Zapał do frenologji. Początek mojej działalności naukowej. Przyjazd mej matki do Paryża. IV. Stosunki wśród paryskiego mieszczaństwa. Praca moja nad daltonizmem. Hrabina Skorupkowa. Adam Czartoryski. Hotel Lambert. Powtórne ukończenie studjów medycyny. Opuszczenie kliniki Siechla. V. Początki prywatnej praktyki lekarskiej. Ksiądz Czerkas. Ponowne zbliżenie się z Juljanem Szotarskim i zawarcie znajomości z Mickiewiczem. Geneza dzieła o fantazyjnych objawach umysłowych. VI. Adam Czartoryski. Powodzenie w pracy naukowej. Wycieczka do Giessen. Zaręczyny z panną Langsdorf. VII. Mierosławski. Kolonja niemiecka w Paryżu. Dr. Kühn. Ryszard Wagner. Artysta malarz Kuczyński. Ślub z panną Langsdorf. Stosunek Francuzów do kolonji niemieckiej. VIII. Dalsza praca naukowa. Zakład wychowawczy w Hôtel Lambert. Organizacja miejska w Paryżu pomocy dla biednych. Zjazd lekarzy w Paryżu w r. 1845. Założenie tamże Tow. lekarzy niemieckich. Słowacki. Chojecki. Prądy polityczne i społeczne. Brawacki. Ordon. Lubański. IX. Dr. Grabowski. Pobyt w rodzinie szlachty francuskiej na prowincji. Zakład św. Kazimierza w Paryżu. Dziełko o rzezi galicyjskiej. Przekład niemiecki mów księcia Adama Czartoryskiego. X. Prelekcje Mickiewicza. Towiański. Trudności finansowe Szokalskiego w Paryżu. Projekty przeniesienia się do Galicji. Malinowski (Jakób). Wrażenia z podróży do Semur. Powrót do Paryża].

— zob. Kipa Emil.

S[zreniawa] Feliks zob. Żmijewski Eugenjusz.

2705. **Szreniawa Henryk.** Królestwo Polskie w ostatnich lat dziesiątku. Przegląd polski 1870, t. III, s. 215—247.

[Wspomnienia z czasów namiestnikowstwa Paskiewicza, Gorczakowa aż do powstania włącznie].

Szujski Józef zob. Tarnowski Stan.

2706. **Szuman Henryk.** Luźne kartki z wspomnień życia własnego. Dział III: Rok 1848. Poznań 1898, s. 177.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1902, s. 130—2

— Toż. p. t.: Wspomnienia berlińskie i poznańskie z r. 1848... b. prezesa Koła polskiego w Berlinie, z przedmową Al. Kraushara. (Bibl. dzieł wyb. 116). Warszawa 1900, s. 190 z ilustracjami.

2707. **Szwernicki Krzysztof** ks. Wyjątki z dziennika podróży odbytej przez... w krajach Amurskich, w prowincji Irkuckiej i gubernji Irkuckiej dla spełnienia posług duchownych katolikom od dnia 26 marca 1859 r. do dnia 25 stycznia 1860 r. Pam. rel.-mor. 1861, serja II, t. 7, s. 161—189, 281—300, 397—421, 509—531 i 643—665.

2708. **Szyc Joachim.** Legjony polskie na Węgrzech, wspomnienia oficera tychże legjonów. Poznań 1850, s. 57.

2709. t. Z pamiętników metropolity Józefa Siemaszki. Kraj 1884 nr. 16.

Talko Hryncewicz Józ. zob. Hryncewicz-Talko Józef.

2710. **Tański Józef.** Cinquante années d'exil, souvenirs intimes et humoristiques. 2 vol. (Les noces d'or d'un proscrit polonais 29 novembre 1880). Paris 1880, s. II + 242 i 206.

2711. — Souvenirs d'un soldat journaliste à Paris. Paris 1869, s. 62.

2712. — Wspomnienia z wygnania. Kraków 1879, s. 94.

2713. — Wspomnienia z wygnania. Kraków 1881, s. 4 nl. + 243.

2714. **Tarnawska Marja.** Opowieść o powstaniu w Chochołowie. Wspomnienie z Chochołowa. W wyd. „Rzeczy ciekawe i pożyteczne" (Lwów 1910), s. 45—62.

[Głównie: Opowiadanie Józefa Pilcha z Koniówki (ob.)].

2715. **Tarnowski Stanisław.** Szujskiego młodość. Przegląd polski 1892, t. II, s. 269—295, 625—656; t. III, s. 32—88.

— Toż. Kraków 1892, s. 232.

[I. Lata szkolne. W Tarnowie 1846—1852. W Krakowie 1852—1854. II. Lata młodzieńcze — do r. 1861. Podany ustęp z rozpoczętego pamiętnika].

2716. **Tchorzewski Emeryk.** Pamiętnik. Ogłosił St. Ku[nasiewicz]. Ruch liter. 1877, t. I, s. 174.

[Streszczenie pamiętnika z wojny węgier. 1848—49 i z pobytu na emigracji w Turcji].

2717. **Tessarczyk A.** Rzeź galicyjska 1846 r. czyli szczegółowy opis dokonanych morderstw, rozbojów i łupieztw, wraz z ważniejszemi wypadkami, jakie tym okropnym scenom towarzyszyły w związku z intrygami biurokracji. Wydawca... Kraków 1848, s. 147.

2718. **Tiger.** The english Prisoners in Russia. A personal Narration of the first Lieutenant of K. M. S... together with an Account of his Journey in Russia, and his interview with the Emperor Nicholas and the principal Persons in the Empire. By Alfred Royer, Lieut. R. N. Fifth Edition. London 1854. s. 195.

[W rozdz. XXV i XXVI: Enter Poland. Arrival at Warsaw. Leave Warsaw. Petrikow. Czenstochowa. Szczakowa. Mislowitz, Breslau].

2719. **Titius Juljan** dr. Ze wspomnień. Przegląd wileński 1922, nr. 2—4, 5—6, 7—8, 9—10. 11—12, 15—17.

[Wilno w latach 1838—1880].

2720. **Tokarzewicz Józef.** Z pamiętników Mirkowicza. Kłosy 1886, I, s. 155, 170 i 182.

[Z r. 1840 w Brześciu Lit. i Warszawie z ces. Mikołajem I].

2721. **Tokarzewski Szymon.** Bez paszportu. Z pamiętników wygnańca Warszawa, 1910, s. 71.

2722. — Ciernistym szlakiem. Pamiętniki... z więzień, robót ciężkich i wygnania. Dalszy ciąg pamiętników p. t.: „Siedem lat katorgi". Warszawa 1909, s. 249.

2723. — Katorżnicy. Obrazki syberyjskie. Warszawa — Kraków 1912, s. 213.

2724. — Na Sybirze. Opowiadania z życia Polaków. Warszawa. — Toż. Wyd. II. Warszawa 1920, s. 154.

2725. — Na tułactwie. Z 7 ill. Warszawa 1911, s. 222.

2726. — Pośród cywilnie umarłych. Obrazki z życia Polaków na Syberji. (Bibl. dzieł wyborowych). Warszawa 1911, s. 128.

2727. — Siedem lat katorgi. Pamiętniki... 1846-1857 r. Z 3-ma portretami autora. Warszawa 1907, s. 6 nl. + 225 + 1 nl.

— Toż. Wyd. drugie znacznie powiększone rozdziałami, skreślonemi przez cenzurę rosyjską. Warzawa 1918, s. 231.

2728. — W ucieczce. Opowiadania wygnańca. Warszawa [—], s. 2 nl. + 108.

2729. — Zbieg. Wspomnienia z Sybiru. Warszawa 1913, s. 186.

2730. — Ze wspomnień katorżnika. Ale kiedy?... kiedy?... Tyg. ill. 1911, t. I, s. 76 i 95.

— Toż. Przez tajgę do Mongolji. Tyg. ill. 1911, t. I, s. I, s. 186, 206 i 225.

— Toż. W przelocie. Tyg. ill. 1911, t. II, s. 565, 585, 604 i 624.

— Toż. To już trzeci! Tyg. ill. 1911, t. II, 748, 766, 788 i 810.

2731. **Tomkiewicz Stanisław.** Przyczynek do biografji Władysława Syrokomli na podstawie autografów. Tyg. ill. 1882, t. I, s. 11, 27, 47 i 59.

2732. **Towiański Andrzej.** Listy do A. Mickiewicza i innych osób. Ogłosił Wł. Mickiewicz w pracy: „Współudział A. M. w sprawie A. T. " (2 t., Paryż 1877).

2733. — Nieznane listy. Ogłosił Stan. Piotr Koczorowski. Pam. liter. 1924, s. 346—357.

2734. — Nieznane listy... Ogłosił Jan Gw. Pawlikowski. Pam. liter., r. XXI, 1924-5, s. 346—359. [5 listów].

— zob. Baykowski K., Kaczkowska Marja, Niemojewski Feliks, Sowiński Leonard, Wołodko Edward, Zaleski Zygmunt L. (p. Quinet).

2735. **Trentowski Bronisław.** Dwa listy do Joachima Lelewela. Podał Kazimierz Woźnicki. Bibl. warsz. 1905 t. II, s. 366—371. [Z lat 1837—43 z Frejburga w Bryzgowji].

2736. — Listy do Zygm. Krasińskiego i innych. Przegl. polski 1913, t. I, s. 337—351; t. II, s. 45—63; t. III, s. 323—344; t. IV, s. 81—99; 1914, t. I, s. 58—107.

2737. — Listy... do N. Nurkowskiego. Ogłosił H. Biegeleisen. Bibl. warsz. 1886, t. III, s. 185—194.

— zob. Mickiewicz A.

Tripplin Teodor zob. Tripplinówna Aniela nr. —.

Trzecieski Franciszek zob. Kucharski Władysław.

2738. **Tysowski Jan.** Obszczij obzor pokazanij b. Diktatora Krakowskago rewolucjonnago prawlenja... Cztienja 1870, t. IV, s. 194—207.

2739. **Tyszkiewicz hr. Konstanty.** Listy... do Johna of Dycalpa. (Korespondencja literacka z epoki rozbudzenia się ruchu piśmienniczego w stronach Zabużańskich i Nadniemeńskich). Kłosy 1884, II, s. 180, 197, 204 i 221. [8 listów z lat 1847—49 z Łohojska].

2740. **Tyszyński Aleksander.** Józef Kraszewski w Warszawie w grudniu 1846 roku. Reminiscencja. Kłosy 1880, II, s. 403.

2741. **Ubysz Aleksander.** Na moczarach bełzkich. Ognisko domowe (lwow.) 1887, s. 55, 72, 86, 100, 116, 132, 150, 157, 183, 199, 214, 233, 246, 263, 263 i 278. [Wspomnienia myśliwskie z połowy XIX w.].

2742. **Ucieczka do Węgier.** (Ustęp z pamiętnika). Dzien. liter. 1868, nr. 28. [Z r. 1838].

2743. **Ujejski Kornel.** Moja autobiografja. Lamus 1908-9, z. I, s. 89—101. [Do r. 1848].

2744. **Ustjanowicz Kornel.** M. T. Rajewski i rossyjski panstawizm. Wspomnienia z chwil przeżytych i przedumanych — napisał..., przełożył z ruskiego Mieczysław

Wolański. Sztandar polski (dwutygodnik lwowski) 1884.

[W kilkunastu numerach].

2745. **Vernet Horace.** Lettres intimes de M... pendant son voyage en Russie (1842 et 1843). Paris 1856, s. 60.

[M . in. list z Warszawy].

Wagilewicz Jan zob. Zacharjasiewicz J.

2746. **[Walewska Aniela z Kuszlów].** Kilka chwil we Włoszech w latach 1847 i 1848 przez Wandę Odrowąż. Poznań 1850 s. V + 180.

2747. **Walicki Aleksander.** „Dawno!" Świat (krak.) 1888, s. 370.

[Wspomnienia z Wilna z r. 1849 o Stanisławie Moniuszce, Ant. Żeligowskim i ich otoczeniu].

2748 — Krysztalewicz. (Notatka). Kraj 1892, nr. 25 i 26.

2749. — Stanisław Moniuszko. (Z portretem i z dodatkiem kartki nut). Warszawa 1873, s. 2 nl. + III + 140.

[Monografja na tle wspomnień osobistych].

2750. — Ze wspomnień o Sztyrmerach. Kraj 1892, nr. 14.

2751. — [Żeleźniak Aleksander]. List ze Słucka. Gaz. codz. 1857, nr. 20.

[M. in. opis przyjęcia A. Pługa w Słucku oraz uzupełnienie do opowieści St. Reytena: „Pan Marcin Kwieć"].

2752 **Waligórski Fr.** Wspomnienie o Mieczysławie Romanowskim (z wierszem Winc. Pola i 1 rys. Fr. Tepy). Strzecha 1868, s. 155.

2753. **Walkowski Józef** ks. Pamiętniki pisane w niewoli kołobrzeskiej. Ważne źródło do historji arcybiskupa Dunina. Wydał i wstępem poprzedził ks. Tadeusz Trzciński. Poznań 1908, s. XVI + 88.

2754. **Walter Filip.** Listy... do Walerego Wielogłowskiego (1836-1844). Z autografów wydał i wstępem oraz przypisami zaopatrzył prof. dr. Jan Zawidzki. Arch. hist. i filoz. med., t. IV (Poznań 1926), s. 132—139, 296—314; t. V (tamże), s. 91—119 i 249—268.

— Toż. Odb. Poznań 1927, s. 74.

Wasilewski Tadeusz zob. Boberska Felicja.

2755. **Wasilewski Zygmunt.** Do Waterloo. Z dziejów Towiańszczyzny na podstawie pamiętników Seweryna Goszczyńskiego. Pamiętnik kielecki (Kielce 1901) s. 163—8.

2756. **Wasilij,** archiepiskop połockij. Zapiski o wozsojedinienji greko-unjatskago duchowieństwa i naroda w Biełorussji i na Wołyni s prawosławnoju cerkowju. Soobszczeny J. W. Tołstym. Russkij archiw. 1881, t. II, s. 380.

2757. **Weber Carl Julius.** Deutschland oder Briefe eines in Deutschland reisenden Deutschen. 6 t. Stuttgard 1843.

[W t. IV opis Śląska oraz Pomorza czyli Prus Zach. z Gdańskiem. Niema opisu Poznańskiego, jako ziemi polskiej].

2758. **Wengeroff Pauline.** Memoiren einer Grossmutter. Bilder aus der Kulturgeschichte der Juden Ruhslands im 19 Jahrkunder Karpeles. 2 tomy. Berlin 1908-1910.

[Dotyczy dziejów Żydów na Litwie w pierwszej połowie XIX w.].

Rec.: Jewr. Starina 1909, s. 307—11; 1910, s. 136—141.

2759. **Wężyk Franciszek.** Kajetan Koźmian i Franciszek Paszkowski. Czas, dod. mies., 1856, t. II, s. 389 — 407.

— zob. Koźmian Kajetan.

2760. **Widmann Karol** Pamiętnik kapitana gwardji narodowej w r. 1848. 2 tomy. Lwów 1872, s. 78 i 47.

Wielisław zob. Skrodzki Eugenjusz.

2761. **Wieniarski Antoni.** Nasze strony i nasi ludzie. Zbiór powieści historycznych, obrazków tegoczesnych wspomnień i życiorysów. 2 tomy. Warszawa 1855. s. 307 i 252.

2762. **Wieniawski Juljan.** [Jordan]. Dziś i wczoraj. Szkic (z 4 ryc.). Tyg. ill. 1907, t. I, s. 8 i 33.

[Wspomnienia z czasów marymonckich wierszem].

2763. — Po dwóch latach. Wędr. 1903, t. I, s. 70.

[Wspomnienia z czasów marymonckich wierszem].

2764. — Ze wspomnień marymonckich. Tyg. ill. 1879, t. I, s. 23, 43, 55, 75, 86, 100, 116, 132 i 148.

2765. — Z teki Marymontczyka. Zebrał i uzupełnił... Warszawa 1911, s. 238.

2766. **Wierciński Bertold.** Polacy w Ameryce. (Odezwa w sprawie emigracji do Ameryki i listy ze Stanów Zjednoczonych). Kronika emigracji polskiej (Paryż) 1835, t. II, s. 188—192.

2767. **Wiesiołowski Franciszek.** Lisiogórska wyprawa. Dzien. liter. 1862, s. 588, 597 i 604.

[Z r. 1846 w okol. Tarnowa].

2768. — Pamiętnik z r. 1845-1846. Lwów 1868, s. IX + 2 nl. + 159.

2769. — Ustęp z moich wspomnień. Przedruk z Głosu. Jasło 1861, s. 91.

2770. — Węgry, ustęp z moich wspomnień. Dzien. liter. 1861, s. 49 i 58.

[R. 1842 w Trenczynie, Piszczanach i Nitrze].

2771. **Wilkońska Paulina z Lauczów.** Józef Bohdan Dziekoński, przyczynek do życiorysu. (Z moich wspomnień). Tyg. wielkopolski II (1872), s. 49, 62 i 80.

2772. — Moje wpomnienia o życiu towarzyskiem w Warszawie. Poznań 1871, s. 4 nl. + 430 + 1 nl.

— Toż. Z przedmową Zdzisława. Dębickiego. 3 tomy. [Wyd. nowe]. (Bibl. dzieł wyb.). Warszawa 1907, s. 150, 157 i 146.

2773. — Moje wspomnienia o życiu towarzyskiem na prowincji w Kongresówce. 2 części. Poznań 1875, t. I, s. 2 nl. + 267 + 1 nl.; s. II, s. 2 nl. + 226 + 1 nl.

2774. — Moje wspomnienia. (Ustęp o generale Fr. Morawskim). Wyjątek z serji III. W książce zbior.: „Warta" (Poznań 1874), s. 375—377.

2775. — Wspomnienie z salonów warszawskich. Sobótka 1871, s. 537, 543 i 555.

2776. — Z moich wspomnień. O życiu towarzyskiem w Warszawie. Tyg. wielkopolski 1871, nr. 1 sq.

2777. **Wilkoński August.** Józef Ignacy Kraszewski w Warszawie. Dzwon literacki 1846, t. III, s. 229—255.

— Kraszewski w Warszawie.

Salon literacki. Wspomnienia. Bibl. Mrówki, nr. 169.

— zob. Gawalewicz Marjan, Wójcicki K. Wł.

2778. **Winkler Leopold.** O publicznej i literackiej działalności Józefa Korzeniowskiego. Tyg. wielkopolski II (1872), s. 276, 285, 298, 313, 325 i 338.

[Na tle wspomnień].

2779. **Witte Kazimierz.** „Cyganerja warszawska" i Teofil Lenartowicz. Tyg. ill. 1904, t. II, s. 526.

[List tego ostatniego].

2780. **Witwicki Stefan.** Listy do Klementyny Grabowskiej. Wydał Stanisław Zdziarski. Rocznik Tow. Przyj. Nauk Pozn. t. XXVI. — Toż. Odb. Lwów 1900, s. 12.

Rec.: H. Ułaszyn. Książka 1901, nr. 8.

2781. — Listy... do Józefa Bohdana Zaleskiego. Wydał Djonizy Zaleski. Lwów 1901, s. 135.

Rec.: St. Zdziarski. Książka 1901, nr. 7.

2782. — Moskale w Polsce albo treść dziennika pisanego w Warszawie od 8 września 1831 do 8 lipca 1832. Paryż 1833, 16°, s. 115.

— zob. Norwid Cyprjan.

2783. **Wodziński Pankracy.** Wspomnienia żołnierza-tułacza (1848—1863). Opracował Stanisław Krynicki. (Bibl. Macierzy Pol. nr. 70). Lwów 1912, s. 99.

2784. **Wodziński.** Kilka drobnych szczegółów z życia Fryderyka Chopina. Kłosy 1870, I, s. 214.

2785. **Wójcicki Hipolit.** W szkołach przed pół wiekiem. Wspomnienia ze szkół lubelskich i ze Szkoły Głównej w Warszawie. Bibl. warsz. 1909, t. II, s. 308 — —335.

— Toż. Przegląd polski 1912, t. I, s. 1 — 28.

— Toż. Odb. z Przegl. pol. Kraków 1912, s. 59.

Rec.: L. Janowski. Kwart. hist. 1911, s. 125—8.

2786. **Wójcicki Kaz. Wład.** Michał Baliński. Wspomnienie. Bibl. warsz. 1865, t. I, s. 1—22.

[W dod.: Wyjątki z listów M. B. do K. Wł. W.].

2787. — Michał Baliński. (Ustęp z Pamiętników Literackich...) Kłosy 1868, II, s. 255 i 345.

[Z życia Warszawy po 1832 r.].

2788. — Juljan Bartoszewicz. Bibl. warsz. 1871, t. I, s. 77—89.

[Na tle wspomnień osobistych].

2789. — Odwiedziny u Aleksandra hr. Fredry. Z wycieczki naukowej 1869 roku. (Z 2 ryc.). Kłosy 1869, II, s. 192.

2790. — Józef Ignacy Kraszewski. (Z księgi moich wspomnień). Tyg. powsz. 1879, s. 500 i 516.

[Z r. 1850 w Romanowie podlaskim i z różnych spotkań].

2791. — Spirydjon Ostaszewski. (Z księgi moich wspomnień). Tyg. ill. 1863, t. I (VII), s. 215.

2792. — Wincenty Pol. Wspomnienie. Kłosy 1872, II, r. 417.

2793. — Lucjan Siemieński. (Z księgi moich wspomnień). Bibl. warsz. 1878, t. I, s. 4 — 18.

2794. — August Wilkoński. Wspomnienie. Bibl. warsz. 1857, t. I, s. 1 — 16.

2795. — Wycieczka do Krakowa w maju (2 — 14) 1858 roku. Pismo zbiór. J. Ohryzki t. I (Pet. 1859), s. 81 — 135.

— zob. Świeżawski Ernest.

Wojciechowski Tytus zob. Chopin Fryderyk.

2796. **Wolicki Konstanty.** Wspomnienia z czasów pobytu w cy-

tadeli warszawskiej i na Syberji. Lwów 1876, s. 286 + 2 nl.

2797. **Wolski Włodzimierz.** Lelewel w Brukseli (z ryciną). Sobótka 1869, s. 244, 255 i 261.

2798. **Wołodko Edward.** Wspomnienie o Towiańskim. Ogłosił H. Mościcki. Bibl. warsz. 1907, z. III, s. 575 — 582.

2799. **Wospominanja o mitropolitie Josifie** i ob unicztożenji unji w Rossii. Wilen. wiestnik 1869, nr. 57.

Wospominanja Winnickago starożiła zob. S.

2800. **Wspomnienia Polki.** Dzien. liter. 1863, nr. 26 — 35.

— Toż. (Wyd. im. Stan. Staszica. XXV). Lwów 1892, s. 137.

[O r. 1846 ze wsi Borowej w Bocheńskiem. W uzupełn.: „Pogrzeb ś. p. Szymona Brzeskiego w Łączkach obw. tarnowskiego, zmarłego dnia 17 lutego 1846 roku, str. 123—137]

2801 **Wspomnienia skazanego w sołdaty** (1848 — 1858). Wiadomości polskie 1858, nr 28, s. 123-126.

2802. **Wspomnienia z podróży.** Moskwa. Turcja. Dzien. liter. 1862, s. 622, 629, 637, 645, 653, 661, 668, 677, 686, 693, 702, 710; s. 733, 742, 749, 758, 765, 773, 782, 788, 796, 805 i 814.

[Pamiętniki z pobytu w tych krajach, sporo zwłaszcza o emigrantach polskich w Turcji po r. 1849].

2803. **Wspomnienia z wojny Wschodniej.** Dzien. liter. 1860, s. 564, 572, 581, 588, 597, 605, 613 i 622.

[1853—56 r., m. in. o Adamie Mickiewiczu].

2804. **Wulf A. N.** i jego dniewnik. Soobszcził L. N. Majkow. Russkaja starina 1899, t. 97, s. 499 — 537.

[W latach 1832—1833 przebywał w Warszawie i Chełmie].

2805. **Wybranowski Aleksander.** Dawne dzieje, wspomnienia z lat ubiegłych. Kraków 1893, s. 144.

2806. — Drobiazgi z różnych czasów. Lwów 1897, 16°, s. 121.

2807. — Gawędy z minionych lat. Lwów 1909, s. XII + 93.

2808. — Ongi w dworach i dworkach szlacheckich. Kraków 1898, s. 60.

2809. — Silva rerum, ze starych wspomnień. Lwów 1887, s. 108.

2810. **Wyjątek z listu** opisującego stan Litwy w r. 1834 po wyprawie uskutecznioney przez współtułaczy naszych z Francyi do Polski. Kronika emigracji polskiej 1835, t. III, s. 195 — 199.

2811. **Wysocki Józef** jenerał. Pamiętnik... dowódzcy Legjonu Polskiego na Węgrzech z czasu kampanji węgierskiej w roku 1848 i 1849. Poznań 1850, s. IV + 148.

— Toż. Wyd. II. Kraków 1888, s. 146.

—Toż. Wyd.III. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1900.

— zob. Miłkowski Zygmunt.

2812. **X.** Kilka szczegółów do charakterystyki ś. p. Henryka hr. Rzewuskiego. Strzecha 1872, s. 174 i 206.

2813. **X.** Ze wspomnień kresowych. Kraj 1884 nr. 20.

[O uniw. kijowskim i studjujących tam Polakach w pierwszym okresie jego istnienia: St. Winnickim, Wład. Strzelnickim, Stan. Strojnowskim i in. Wołyniakach, zesłanych w 1839 r. na Kaukaz].

2814. **Zacharjasiewicz Jan.** Muza czy Meduza? (Kartka z moich wspomnień). W książce zbior.:

„Dla Stryja" (Lwów 1886), s. 49—56.

[M. in. o Aug. Bielowskim i Janie Wagilewiczu].

— zob. Krechowiecki Adam.

2815. **Zaklinskij Aleksiej.** Zapiski... prichodnika Starych Bohorodczan. Lwów, s. 144.

2816. **Zakonnice w Mińsku, Witebsku i Połocku,** ich prześladowanie i męczarnie. W zbiorze: „Pamiętniki polskie" Ksaw. Bronikowskiego (Paryż 1845), t. III, s. 178 — 190.

Zaleska Dominika ob. Czosnowski Stanisław.

2817. **Zaleski Józef Bohdan.** Adam Mickiewicz podczas pisania i drukowania Pana Tadeusza. List do syna Adama przez... Paryż 1875, s. 20.

2818. — Korespondencja, wydał Djonizy Zaleski. 5 tomów. Lwów 1900 — 4, s. 4 nl. + 299; 4 nl. + 250 + VI; 250 + VII; 277 + IX; 358 + XI + 4 nl. + 34.

Rec.: St. Zdziarski. Kwart. hist. 1900. s. 471—7; 1901, s. 535—7.

2819. — Z dziennika... W pracy Wł. Mickiewicza: „Żywot A. M." t. IV (Poznań 1895), s. XXXV — XXXIX.

[Z r. 1855].

— zob. Duchińska S., Krechowiecki A., Lenartowicz T., Miłkowski Z., Poniatowska D., Tripplinówna A.

2820. **Zaleski Bronisław.** Ksiądz Hieronim Kajsiewicz; wyciągi z listów i notat zmarłego, 1812 — 1873. Poznań 1878, s. 278 + 1 nl. z portretem.

2821. — Listy... z Orenburga, podane przez K. Przegląd polski 1881, t. II, s. 3 — 59 i 213 — 273.

[Z lat 1849—1856, do Róży z Łubieńskich Sobańskiej].

2822. — Wygnańcy polscy w Orenburgu. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1866 (Paryż 1867), s. 75 — 107.

2823. — Zniesienie poddaństwa na Litwie. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1867 (Paryż 1868), s. 315 — 374.

— Toż. Przedruk. Paryż 1868, s. 60.

Zaleski Józef zob. Iwanowski Eustachy.

2824. **Zaleski Marcin.** Wspomnienia 1830 — 1873. Lwów 1893. s. VI + 324.

[Ziemianin z okolic Dubna na Wołyniu, marsz. szlachty, zesłany w głąb Rosji za 1863 r.].

2825. **Zaleski Zygmunt L.** Z pamiętnika pani Quinet. (Wspomnienie o Towiańskim). Wyd. Tow. Nauk. Warszawskiego. Prace Komisji do badań nad historją liter. i oświaty. T. I (Warsz. 1914), s. 381 — 4.

2826. **Załęski Jan.** Rys życia obozowego. List I-szy do X. P. [Twierdza Wniezapna na Kaukazie]. Gwiazda, t. IV (Kijów 1849), s. 156 — 184

2827. — Wspomnienia z podróży po Kaukazie: Kolchida — Lazyka — Lazystan. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1856, nr. 64 — 5, 81 i 86.

2828. — Wyjątki z pamiętników. Udzielił J. B. D. Dzien. warsz. 1853, nr. 318 i 320; 1854, nr. 65.

[Z Kara-agaczu na Kaukazie — o życiu w wojsku, wyjątek drugi — o Tyflisie].

Zamojski hr Andrzej zob. Czartoryski ks. Adam.

2829 **Zawadyński Tomasz.** Ze wspomnień uniwersyteckich. Prze-

gląd liter., dod. do „Kraju", 1888, nr. 36.

[Z lat 1856-60 w uniw. kijowskim, głównie o Leonardzie Sowińskim].

2830 **Zawadzki Władysław.** Dziennikarstwo w Galicji w roku 1848. Dalszy ustęp z pamiętników... Lwów 1878, s. 6 nl. + 151.

2831. — Literatura w Galicji (1772 — 1848). Ustęp z pamiętników. Przew. nauk. i liter. 1877, s. 689, 814, 899, 1002 i 1084.

— Toż. Odb. Lwów 1878...

Rec.: K. Wł. W. Bibl. warsz. 1878, I, 484—490; St. Tomkowicz. Przegl. polski 1878, I, 421—430.

2832. — Wspomnienie o Karolu Szajnosze. Kartka z mego pamiętnika. Kłosy 1874, II, s. 7, 21, 43 i 56.

2833. — Z młodych lat Jana Dobrzańskiego. Notatka pamiętnikowa. Gazeta narodowa 1886, n. 246 — 252.

2834. **Zburzenie Książa** przez Prusaków w dniu dwudziestym dziewiątym kwietnia 1848 r. Poznań 1849 s. 15.

2835. **Ze wspomnień szlacheckich.** Kraków 1896, s. 47.

2836. **Zieliński Władysław Kornel.** W kraju Arpada, według własnych wspomnień skreślił... Warszawa 1882, s. 182.

2837. — Wspomnienie. (Pamięci Jana Lama). (Kłosy 1886, II, s. 133.

[R. 1848 w Lubyczy Król. i późn.].

2838. — Ze wspomnień żołnierza. Warszawa 1880, s. 296.

[Z wojska austr. z przed 1860 r. we Włoszech i na Węgrzech].

2839. — Z moich wspomnień. (Bitwa pod Palestro). Tyg. powsz. 1879, s. 566 i 581.

[R. 1859 w wojsku austr.].

2840. **Ziemięcka Eleonora.** Wspomnienie (z portretem Fryderyka Chopina). Noworocznik (Kalendarz) illustrowany dla Polek na rok 1862. Rok drugi (Warsz. 1862), s. 1 — 8.

[Z r. 1837—o Fryd. Chopinie w Marienbadzie].

— zob. Lewocka Katarzyna.

2841. **Zmorski Roman.** Wuk Stefanowicz Karadzicz. Ze wspomnień... Wędr. 1898, t. I, s 34.

— zob. Pietkiewicz A.

2842. **Z pamiętników Litwina.** I. Szkoły słuckie. Tyg. mód 1883, nr. 23 — 26.

2843. **Z pamiętników żołnierza.** Dzien. liter. 1862, s. 383, 393, 401, 410, 418, 426, 433, 441, 446, 458, 465, 474, 482, 490, 498, 506, 513, 521, 530, 536, 544, 552, 559, 569, 580, 587 i 596.

[Z kampanji węgierskiej 1849 r. w legjonie polskim. Wspomnienia osobiste, opis całej kampanji i udziału w niej Polaków].

2844. **Zur Geschichte des ungarischen Freiheitskampfes.** Authentische Berichte. 2 Bände. Cassel 1852, s. 6 nl. + 240 i 4 nl. + + 154.

[M. in. w t. I s. 203—211 o Józefie Bemie, s. 228—237 o Hen. Dembińskim, w t. II, s. 149—151: „Die Polen im Freiheitskampfe Ungarns"].

2845. **Z zapisków starego szlachcica.** Kraków 1895, s. 144.

2846. **Żeleńska Wanda.** Żmichowska na wystawie paryskiej 1867 roku. Ateneum 1895, t. I, s. 60 — 78.

[Dwa listy N. Żm.].

2847. **Żirkiewicz Iw.** Zapiski. Russk. starina 1890, z. VIII, t. 225 — 279; z. IX, s. 667 — 706.

[W latach 1836-38 gubern. w Witebsku].

Rec.:Ul. Kwart. hist. 1891, s. 676.

2848. **Żitiel Mogilewa.** Wospominanja o 1841 g. Mogil. gub. wied. 1842, dod. do nr. 2.

2849. **Żmichowska Narcyza** (Gabrjela). Listy... do rodziny i przyjaciół. Tyg. ill. 1885, t. I, s. 2, 18, 43, 51, 66 ,85, 116, 132, 155, 189, 204, 211, 239, 244, 267 i 356.

2850. — Listy... do rodziny i przyjaciół. 3 tomy. Kraków 1885—1906, s. 394, 612 i 519.

2851. — Listy... do Tekli Dębskiej i innych osób. Ze zbiorów Zakładu nar. im. Ossolińskich wydał Henryk Kopia. Lwów 1890, s. 84.

2852. — O Pawle Edmundzie Strzeleckim według rodzinnych i towarzyskich wspomnień. Ateneum 1876 t. I, s. 383—424, 538—596.

— zob. Jenike Ludwik, Żeleńska Wanda.

2853. **Żmijewski Eugenjusz** [S. Feliks]. Daurja. Z moich wspomnień sybirskich. Wiek (warsz.) 1884, nr. 291, 295; 1885, nr. 7.

[Wspomnienia o współwygnańcach z lat 1838—40].

2854. — Sceny z życia koczującego. T. I.: Step Kujtyński i pustynia Witimska. Podróż z Barguzina do Urluka. T. II: Pustynia Czykojska. Kjachta. Gaz. codz. 1858 i 1859.

— Toż. 3 tomy. Warszawa 1859 — 62, s. II + 195, 160 i 184.

Rec.: L. Hubert. Bibl. warsz. 1859, IV, 191—7.

2855. — Z moich wspomnień. Żegluga po Lenie i podróż po puszczach Olekmińskich. Wiek (warsz.) 1883, nr. 178 i nast.

2856. **Żukotyński Feliks.** Z pamiętników... Nabycie miasteczka Lanckorónia w powiecie kamienieckim na Podolu. Kraków 1885, s. 61.

2857. **Żurkowski A.** Kurze Darstellung des Feldzuges in Baden und der Pfalz. Bern 1849, s. 69.

2858. **Żychliński Ludwik.** Pamiętniki z wojny amerykańskiej. 1862 r. Poznań 1863, 2 nl. + s. 16.

Rec.: K. Wł. W. Bibl. warsz. 1863, t. III, s. 154—156.

2859. — [Lambda]. Z pamiętnika Wielkopolanina. Przegląd liter., dod. do „Kraju", 1890, n. 35; 1891, n. 12 — 14.

[O Libelcie, J. Moraczewskim, Rysz. Berwińskim, drze Marcinkowskim i in.; o pobycie na uniw. wrocławskim i berlińskim w latach 1843—47].

XVI. POWSTANIE STYCZNIOWE (1860-1865).

2860. **A. A.** Ze wspomnień sybirskiego zesłańca: Edward Czapski, 1819-1888. Przegląd polski 1893, II, s. 209-241, 525-563; t. III, s. 54-74.

— Toż. Odb. Kraków 1893, s. 103.

2861. **A. D. G.** Dwadcat' dniej w liesu. (Razskaz oczewidca). Wojennyj sbornik 1863, t. XXXII, s. 505—549.

[Opowiadanie z r. 1863: o partji Younga i dalsze].

Dod.: Poprawka. Tamże 1863, XXXV, s. 290—2. [w sprawie bitwy pod Ignacewem].

2862. **A. E. K.** Posle powstanja.

Iz wospominanij. Russkij archiw 1908, t. IV, s. 675—682.

2863. **A-ow.** K wospominanjam o Warszawie 1861-1864 gg. Russkij archiw 1886 t. II, s. 349—352.

2864. **Abramowicz-Burczak Bronisław.** Pod Chrobrzem i Grochowiskami, napisał jeden ze sztabu Langiewicza. Czas 1913, nr. 153, 159, 161.

2865. **Aleksander II.** Pierepiska impier... s wielikim kniaziem Konstantinom Nikołajewiczem za wremia prebywania jego w dołżnosti namiestnika Carstwa Polskago w 1862-1863 gg. S predwarit. zamietkoj A. I. Lebiediewa, pod red. i s primiecz. A. A. Siwersa. Dieła i dni 1920, kn. I, s. 122—162; 1921, kn. II, s. 134—151; 1922, kn. III, s. 64-98.

2866. — Pierepiska s kn. Gorczakowym w 1861 g. Russk. starina 1882, t. 36.

2867. **Anc Bolesław.** Zygmunt Chmieliński. (Urywek ze wspomnień). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 43—53.

2868. **Anc Bolesław i Józefa.** Z lat nadziei i walki. 1861-1864. Brody 1907, s. 178 z ryc.

2869. **Anc Józefa z Zagórowskich.** Kwesta. Wspomnienie z lat dziecinnych 1863 roku. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 54—56.

2870. **Anderson L.** Seven months residence in Russian Poland 1863. London 1864, s. 231.

2871. **Andrejewskij B.** Wospominanja o grafie Bergie. Russk. starina 1907, t. IV, s. 440—456 i 621—646.

2872. **Andreoli Emil.** De Pologne en Siberie, journal de captivité. Revue moderne 1868.

2873. — Z dzienniczka. W książce K. Firlej-Bielańskiej: „Nullo i jego towarzysze" (Warszawa 1923), s. 95 — 138.

[Treść: Nullo; bitwa pod Krzykawką; pochód na Sybir; w katordze].

2872a. — Giornale di viaggio e di prigioni (D'alla Polgna alla Sibiria). Provinzia di Bergamo 1869 w 75 odcinkach.

2874. **Anuczin D. G** Graf F. T. Berg. Russk. star. 1893, t. 77, s. 34—85, 340—382, 559—573.

2875. — Monastyrskaja reforma w Carstwie Polskom. Russk. star. 1902, s. 145—163, 523—532, 553—576; 1903, s. 201—210.

2876. — Ser Wiljam Uajt (White) w Warszawskoj sledstwiennoj Kommissji w 1864 g. Russk. star. 1892, t. 73, s. 479—490; t. 78, s.

[Por.: N. Polski Anglik. Sir Wiliam White (1824-1891). Przegląd polski 1903, t. IV, s. 399].

2877. **Aramowicz Ignacy.** Marzenia. Pamiętnik o ruchu partyzanckim w województwie grodzieńskiem w 1863 i 1864 r. Bendlikon 1865, s. 84.

[Streszczenie u Gillera: „Historja powstania nar. pol.", t. I (Paryż 1867), s. 168—219].

2878. **Arsenjew D.** Iz zapisok 1862-1865. Russk. archiw 1910, t. III, s. 385—442.

2879. **Arsenjew I. A.** Warszawa w 1861 godu. (Iz pamiatnoj kniżki). Istoricz. wiestnik 1886, t. s. 513.

2880. — Warszawskij archijepiskop Felinskij (Otrywok iz pamiatnoj kniżki). Istoricz. wiestnik 1886, t. II, s. 191.

2881. **Aszenbrenner M.** Wospominanja. Byłoje 1907, nr. 4 (16), s. 1—21.

[Na str. 17—21 wspomnienia z r. 1862 o służbie w garnizonie warsz. i o spisku oficerskim, głównie o Arnholdzie, Śliwickim i Kaplińskim].

2882. **Avenarius N. P.** Warszawskija wospominanja 1864-1884. Istor. wiestnik 1904, t. II, s. 417—449.

2883. **Awejde Oskar.** Zapiski o polskom wozstanji 1863 goda. 4 tomy. Warszawa 1866, s. 261, 241, 219 i 336.

[Druk. w 40 egz., według W. Przyborowskiego — tylko w 30].

2884. **B. A.** Czy zaprzaniec? Urywek ze wspomnień z powstania. Tydzień 1900, nr. 12 i nast.

2885. **B. M.** Wspomnienia z niewoli moskiewskiej 1863 r. Dziennik liter. 1865, nr. 21—33.

[Treść: Wyprawa jen. Jordana, bitwa pod Komorowem, więzienie w Kielcach i Radomiu].

2886. **Bakanowski Adolf** ks. Moje wspomnienia 1840-1863-1913. Wydał i objaśnieniami opatrzył ks. Tadeusz Olejniczak ze zgromadzenia XX. Zmartwychwstania Pańskiego. Lwów 1913, s. 6 nl. + 226 z ilustr.

2887. **Bakłanow I. P.** Moja bojewaja żizń. Russk. star. 1871, t. III, s. 1—15; t. IV, s. 154—161.

2888. **Barancewicz Antoni** major. Ostatnie dnie konnego litewskiego oddziału. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczniowego" (Lwów 1903), s. 56 — 62.

Baratynskij W. L. zob. nr. 2905.

Bartoszewicz Kazimierz zob. nr. 3114 (dopisek).

2889. **Battaglia Gwido.** Wspomnienia mojej młodości. I. 1860-1863. Lwów 1913, s. 51.

2890. **Baudouin de Courtenay Jan.** Rok 1863 a Szkoła Główna Warszawska. W książce zbior.: „Odgłosy" (Moskwa 1916), s. 9 — 16.

Becchi Stanisław zob. Zbiegniewska Izabela.

2891. **Beer Feliks Leon.** W sybirskich kazamatach, opowiadanie zesłańca. Kraków 1897, s. 15.

Bellina Stanisław zob. Jaworski Wiktor.

2892. **Bentkowski Władysław.** Notatki osobiste... z roku 1863. W zbiorze „Wydawnictwo mat. do historji powstania 1863-1864", tom II (Lwów 1890), s. 1—117 (bis) z dwoma szkicami.

— Toż. Odb. Lwów 1890, s. 117 z dwoma szkicami.

— Toż. [Wyd. II]. Z 3 mapkami i życiorysem autora. (Bibl. legjonisty, t. II i III). Kraków 1916, 16°, s. 189.

— zob. Karwowski Stanisław dr.,

2893. **Bentz Józef.** Panasówka-Batorz. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 63—66 i 549—550.

2894. **Berg Nikołaj Wasiljewicz.** Posmiertnyja zapiski. Russkaja starina 1890, t. , s. 293—319, 579 —600; 1891, t. I, s. 229—279; 1892, s. 229—279.

2895. **Biernawski Aleksander.** Notatka z powstania. W dod. do „Notatek do pamiętników" Wład. Daniłowskiego (Kraków 1908), s. 497—8.

Bitis Adam zob. Medeksza A.

2896. **Bitwa pod Sędziejowica-**

mi. Kurjer polski 1893, nr. 202 i 203.

2897. **[Blanc Victor].** Aperçu sur les évènements de Varsovie en 1861 et 1862, par un témoin oculaire. Paris 1862, s. 32.

2898. **Błoński Rafał.** Pamiętnik z Augustowskiego 1863 r.: I. Organizacja w województwie augustowskiem. II. Powstanie w województwie augustowskiem. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. II (Kraków 1875), s. 319—426.

2899. **Bobek Jan** dr. Z wyprawy Dunajewskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 71—72.

2900. **Bobowski-Gryf Teodor.** Kilka rysów z powstania r. 1863. Poznań.

Bobrowski Tadeusz zob. nr. 2020.

2901. **Bocheński Roman** major. Mój udział w powstaniu. W księdze zbior.: W 40-tą rocznicę powstania styczn.". (Lwów 1903), s. 72—74.

2902. **Bogusławski Władysław.** Na stepie [wspomnienie z r. 1868]. W księdze zbior. „Pamięci Jana Gadomskiego koledzy" (Warszawa 1907), s. 33—43.

Bohdanowicz Paulin zob. Medeksza A.

2903. **Bohowityn Kozieradzka Maryjka.** Z przed lat sześćdziesięciu. Dziennik małej patrjotki... 1860-65. (Życie polskie na kresach ukraińskich. Krzemieniec. Kijów. Powstanie 63 roku). Zebrała Marja Świderska. Tarnów [1913], s. 193 + III z ryc.

Bolesławita B. zob. Kraszewski J. I.

2904. **Bonin Marie.** Deux années de séjour en Pologne. Paris 1864, s. 141.

— Dwa lata w Polsce. Opowiadanie zawierające szczegóły z powstania polskiego, skreślone przez naocznego świadka. Dziennik liter. 1864, nr. 11—13.

[Przekład polski kilku wyjątków z pamiętnika ochmistrzyni — Francuzki; przebywającej w latach 1862-3 w domu obywatelskim pod Mohilewem nad Dnieprem].

2905. **[Boratyński Władysław].** Posliedniaja polskaja smuta 1863 g., razskazy W. L. Baratynskago. Russk. starina 1886, t. III, s. 421—446, 583—604; t. IV, s. 185—209.

[Treść: O powstaniu w g. mińskiej i o pobycie na Syberji, w Siwakowej i Kadai].

2906. **Borkowski Feliks.** Przejścia i wspomnienia uczestnika powstania polskiego z roku 1863/4. Kraków 1904, s. 30.

2907. **Borowski Konstanty.** Na schyłku powstania styczniowego. (Ze wspomnień osobistych). Bibl. warsz. 1914, t. I, s. 473—509.

2908. **Borszczow S. M.** Samoubijstwo gienierała Gerstenzweiga. Istor. wiestnik 1887, t. 23.

Bosak zob. Hauke J.

2909. **Bośniacki Leonard.** Wspomnienia starca o powstaniu na Wołyniu w 1863 r. Litwa i Ruś 1913, z. I, s. 41—64; z. II, s. 111—121.

2910. **Botkin W. P.** Iz piśma... (1864) o polskom miatieżie. Russkij archiw 1872, s. 1055.

2911. **Brandt Władysław** major. Mój udział w powstaniu. W księ-

dze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 78—79.

2912. **Brunner A. gien.** Dieło pri dierewnie Ignacewie w 1863 g. Russkaja starina 1879, t. XXV, s 745—6.

2913. **Brykczyński Antoni** ks. Wspomnienia żuawa z 1863 r. Biesiada lit. 1916, nr 36 i nast.

2914. **Brykczyński Stefan.** Moje wspomnienia. R. 1863. Z 6 rys. K. Gorskiego. Warszawa 1908, s. 228.

— Toż. Wyd. II. Warszawa 1910, s. 225.

— Toż. Wyd. III. Warszawa 1925, s. 194.

2915. **Brzozowski Karol.** Bitwa pod Kostangalją. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 79—89.

2916. **Bujnicki Kazimierz.** Wyjątek z własnoręcznego pamiętnika. W księdze zbior.: „Z okolic Dźwiny" (Wilno 1912), s. 46—58.
[Rok 1863 w Inflantach Polskich].

2917. **Budrewicz Stan. s. Winc.** Razskaz... o jego diele. W t. II. Pantielejewa „Iz wospominanij", s. 19 — 62 dod.

2918. **Bułancow.** Zapiski łazutczika wo wremia usmirenja miatieża w Polsze, w 1863 godu. S.-Pietierburg 1868, s. 2 nl. + 154.
[Dotyczą woj. płockiego].

2918a. — Sredi żandarmow-wieszatielej narodowago rzonda. Zapiski russkago łazutczika. 1863 g. Izd. kniazia W. Obolenskago. S.-Pietierburg 1878.

2919. **[Burzyński Tomasz].** Wspomnienia z czasów młodości. W zbiorze: „Wydawnictwo materjałów do hist. powst. styczn.", t. IV, s. 95—224.

2920. **Butkowskij J. N.** Iz moich wospominanij. (O położenji Witiebskoj, Minskoj i Kowienskoj gubiernij wo wremia posliedniago polskago miatieża). Istoricz. wiestnik 1883, t. XIV, padź., s. 78[list., s. 325.
[Streszczenie polskie: Aloizy Szarłowski. Rok 1863, ze wspomnień Rosjanina Odb. z Kur. pozn. Poznań, 1884, s. 31].

2921. **Caezar Klemens.** Pamiętnik z roku 1863. Orędownik (pozn.) 1912.

— Toż. Odb. Poznań 1912, s. 84.

2922. **Callier Edmund.** Trzy ustępy z powstania polskiego 1863-1864. Z 7 planami i mapą województwa mazowieckiego. Poznań 1868, s. 131 + 1 nl.
[Por. streszczenie i uwagi Gillera: „Historja powst. nar. pol.", t. I (Paryż 1867), s. 256—282].

2923. **Chełmoński Maksymiljan.** Po Miechowie. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s 90—94.

2924. — W Falniowie przed karczmą. (Pamiętnik uczestnika). W jednodniówce p. t.: „Cześć bohaterom" (Piotrków 1916).

2925. **Chlebnikow K. D.** Zapiski. Russkij archiw 1907, z. 5, s. 5—80.
[Rozdz. VII — IX: Służba w Król. Polskiem w latach 1862-1893 na stanowisku gub. kieleckiego, potem komendanta Modlina].

Chmieleński Zygmunt zob. Anc Bolesław, Koziebrodzki hr. Wł., Modrzewski Wł.

2926. **Chmielewski Stanisław.** Wspomnienia 1863 r. Gaz. warsz. 1923, z d. 23.I. i nast.

2927. **Chotkowski Władysław** ks. Wyprawa trzemeszeńska roku

1863. Ze swoich wspomnień opisał... Odb. z Dzien. pozn. Poznań 1913, s. 45.

2928. **Chrulew.** Warszawskija manifestacji w 1861 g. Dniewnik. Atieniej 1868, z. 26.
— Toż. Kołosja 1884, nr. 1 i nast.

2929. **Chruszczow A. P.** Otrywok iz dniewnika. Istor. wiestnik 1881.
[Wspomnienia z r. 1861 z Lublina].

2930. **Ciesielski Wład.** Przed wyprawą. (Obrazek z krwawej przeszłości). Strażnica polska (lwow.), r. II (1880), nr. 4.
[Obrazek powieściowy na tle wspomnień z pocz. powst. 63 r.].

2930a. — W obozie i w bitwie. (Wspomnienie z roku 1864). W księdze zbior. ku czci S. Goszczyńskiego p. t.: „Sobótka" (Lwów 1875), s. 479—488.

Cieszkowski Teodor zob. Ziemiański Józef.

2931. **Ciszek Jan.** Wspomnienia powstańca z r. 1863. Do druku podał, wstępem i przypisami opatrzył Gustaw Kaleński. Gazeta podhalańska 1927, nr. 5 i 6.
[Z oddziału Rembajły i pobytu w rotach areszt. w Symbirsku].

Ćwikliński zob. Dalbor M.

2932. **Cyłow N. I.** Dniewnik... czlena wilenskoj politiczeskoj kommissji 1863-64. Russkij archiw 1906, z. 10, s. 246—299.
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1909, s. 255—7.

Cytowicz Zygmunt zob. Medeksza A.

2933. **Cywiński Ludomir.** Wspomnienia z lat ubiegłych. Wieś i dwór 1912, z. I—VI.
[Treść: Powstanie 1863 r. w Kieleckiem i Sandomierskiem].

2934. **Cz... a Zygmunt.** Przed sześciu laty. Zagranicą. Sobótka 1869, s. 128 i 129 z ryc.: „Przepędzenie Moskali przez granicę pruską".
[Wspomnienie o bitwie pod Nową wsią pod dow. Younga].

Czachowski Djonizy zob. Drążkiewicz Antoni, Jarmund Stanisław, Koziebrodzki hr. Wład., Męciński Józef, Wiśniewski Feliks.

2935. **Czałyj M.** Zapiski ukrainca iz wremieni polskago wozstanja 1861-1864 goda. S portretom wołostnych starszin Szadury i Szczerbaka. Kijew 1869, s. 61.
[Z okolic Białejcerkwi i Wasylkowa].

2936. **Czaplicki F. M. Władysław.** Czarna księga 1863-1868 przez autora „Powieści o Horożanie". Kraków 1869, s. 336 + 3 nl.
— Toż. Wyd. II. Poznań 1878, s. 327 + 2 nl.

2937. — Moskiewskie na Litwie rządy 1863-1869. Dalszy niejako ciąg „Czarnej Księgi". Kraków 1869, s. XII + 375.

2938. — Na Irtyszu. Urywek wspomnień z moskiewskiej niewoli przez autora „Powieści o Horożanie". Kraków 1869, s. 61.

2939. — Obraz Syberji. Kraków 1871, s. 205.
[Rzecz ta sama wydana pod pseud. Marcelego Lumilskiego tegoż roku w Krakowie].

2940. **Czaplicki Henryk.** Na drogach tułaczki. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 95—104.

Czapski Edward zob. **A. A.**

2941. **Czartoryski ks. Władysław.** Listy z r. 1861 do Andrzeja hr. Zamojskiego. W art. Al. Kraushara: „Echa emigracji polskiej w Pary-

żu z roku 1861". Tyg. ill. 1923, t. II, s. 562, 580.

Czechowski Leon zob. Weeber Ludwik.

2942. **Czerkawski Walenty.** Wspomnienia weterana-szeregowca z 1863 r. Dzien. pozn. 1923 z d. 25.I do 14 III.

[17 odcinków, — nieukończone].

2943. **Czernichowski Tadeusz** [Szreniawa Cyrjak]. Sprawa polska nad Bajkałem w 1866 r. Przegląd liter., dod. do „Kraju", 1908, nr. 39—46.

2944. **Czernickij I. A.** Epizod iz polskoj smuty 1863 g. Russkaja starina 1883, t. 38, s. 680.

[O walkach pod Siedlcami, — oddział Olszewskiego].

2945. **Czernik Wandalin.** Pamiętniki weterana 1864 r. Wilno 1914, s. 87 + 1 nl. z 2 portretami autora.

[Powstanie w Nowogródzkiem i zesłanie na Sybir].

Czernyszewicz Antoni zob. Obst Jan.

2946. **Czetwertyński Włodzimierz.** Po Irtyszu i Obi w 1866 r. Kilka kart rękopiśmiennych ze wspomnień wołyniaka. W wyd. „Warszawa — Wołyniowi" (Warszawa 1917), s. 168—175.

2947. **Dalbor M. (Ćwiklíński).** Z naszej martyrologji. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 104—109.

2948. **Dallmajer Roman** dr. Moje wspomnienia z 1863-1864 roku Lipsk 1912, s. 108.

[Wierszowane].

2949. **Daniecki Roman.** Przed pół wiekiem. Garść wrażeń i wspomnień z r. 1863/64. Gazeta narodowa 1913, styczeń, 19 odcinków

2950. **Daniłowski Władysław.** Notatki do pamiętników. Wydał Jan Czubek. Kraków 1908, s XV + 510.

2951. **Dąbrowska Pelagja ze Zgliczyńskich.** Wspomnienia 1863 r. Naprzód 1923, nr. 170 — 194.

Dąbrowski Jarosław zob. Giercyk, Gluziński J., Silczewskij.

2952. **Debagorij-Mokrijewicz Wł.** Wospominanja. Sztutgard 1903. — Toż. Wyd. II. S.-Pietierburg 1906.

[Na pocz. wspomnienia o pobycie w gimn. w Niemirowie na Podolu od r. 1858, dalej od str. 13 na kilku kartkach opowiadanie o powstaniu polskiem 1863 r.].

2953. **Dekański Stanisław.** Wspomnienia o powstaniu styczniowem w Zamojszczyźnie. Ogłosił Stefan Pomarański. Teka zamojska 1920, s. 40, 74, 104, 123, 156.

— Toż. Odb. Zamość 1920, s. 29.

2954. **Derfelden S.** Iz moich wospominanij o żizni Warszawy w 60-tych godach. Russk. star. 1903, t. I, s. 329—347.

2955. **Desku Bronisław.** Z pamiętników... „dla moich wnuków". W zbiorze: „Wydawnictwo materjałów do historji powstania 1863-1864", tom II (Lwów 1890), s. 119—188.

— Dla moich wnuków. Lwów 1892, s. 2 nl. + 103.

[Część tego pamiętnika, od rozdz. III do IX włącznie, druk. była w t. II-im „Wydawnictwa materjałów do historji powstania 1863-1864"].

2956. — Usiłowanie szlachty uwłaszczenia włościan. (Wyjątek z pamiętnika). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 109—111.

Didier Alfons zob. Szretter Tadeusz.

2957. **Djarjusz oficera** z obozu Langiewicza. Goniec (lwow.) 1863, nr. 74.

2958. **Dłuski-Jabłonowski Bolesław.** Z powstania 1863 r. na Żmudzi. Spraw. Zarządu Muzeum Nar. pol. w Rapperswilu za r. 1913. (Paryż 1914), s. 53—64.

2959. **[Dmochowski K. ks.].** Kartka z dziejów litewskiej rodziny. Czas 1890, n. 41.
[Wspomnienie o ks. K. D. i jego rodzinie, odnoszące się do r. 1863].

2960. **Dobrowolski Franciszek.** Dwie chwile z istnienia rządu narodowego. Spisane przez naocznego świadka. Dzien. pozn. 1868, nr. 180, 214—7.

2961. **Dokudowskij W. A.** gien.-maj. Wospominanja. Riazań 1898.

Dominikowska Celina z Tretorów. zob. Gordon J.

2962. **Drążkiewicz Antoni.** Wspomnienia Czachowczyka z 1863 r. Lwów 1890, s. 442 + III.

2963. — Odpowiedź na „Trzy dni w obozie Czachowskiego" Stanisława Jarmunda. Lwów 1892, folio wielkie, arkusz rozłożony.

2964. **Drygas Ignacy.** Wspomnienia chłopa-powstańca z 1863 r. Do druku przygotował i objaśnieniami opatrzył J. S Kraków 1913, s. 112.

2965. **Dubiecki Marjan.** Młodzież polska w uniwersytecie kijowskim przed rokiem 1863. Kijów 1909, s. 88.

2966. — Romuald Traugutt i jego dyktatura podczas powstania styczniowego 1863-1864 Wyd. mat. do hist. powst. 1863-64 t. IV (Lwów 1894), cz. 2-ga. s. 1—167.
Rec.: H. Lisicki. Kwart. hist. 1896, s. 896—9.

— Toż. Wyd. II powiększone, z 3-ma ryc. Kraków 1907, s. 216.
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1908, s. 136—140.

— Toż. Wyd. III powiększone (z 3-ma ryc.). Kijów 1911, s. 256.

— Toż. Wyd. IV. Kijów 1913, s. 217.

— Toż. Wyd. V uzupełnione. Poznań 1924, s. 208.

2967. — Ze wspomnień katorgi syberyjskiej. Tyg. ill. 1922, nr. 4 i 5.

2968. — Z przeszłości, 1861-1862. [Zjazd horodelski. Pierwsze moje wygnanie]. Kijów 1910, s. 236.
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1911, s. 538—9.

— zob. Pomarański Stefan.

2969. **Duchińska Seweryna.** Wspomnienia moje z roku 1863. W zbiorze: „Wydawnictwo Materjałów do historji powstania 1863-1864", t. II (Lwów 1890), s. 189—208.

— Toż. Nadb. Lwów 1893.

2970. **Dunin Władysław.** Rumunja (Bosfor, Bałkan i Dunaj) 1855-1878. Szkic dziejowo-społeczny na tle wspomnień skreślił... Przedruk feljetonów „Gazety Narodowej". Lwów 1887, s. 273.

2971. **Dybowski Benedykt dr.** O Syberji i Kamczatce. Lwów 1899, 8-a mała, s. 248 z ryc. i mapą.

2972. — O Syberji i Kamczatce. Część I. Podróż z Warszawy na Kamczatkę. Kraków [1913], 8-a duża, s. XX + 562 + 1 nl. z ryc.
[Zupełnie inna treść, niż w wyd. lwowskiem z r. 1899: tu opis podróży, tam głównie wspomnienia o wybitniejszych Polakach-Sybirakach].

2973. — Pamięci Józefata Ohryzki. Bibl. warsz. 1907, z. 5, s. 209—260.

2974. — Pamięci Zygmunta Sierakowskiego. Lwów 1906, s. 110 + 2 nl.

2975. — W imię prawdy. (Sprostowanie faktów, dotyczących biografji Zygmunta Sierakowskiego, skreślonej przez autora „Historji dwóch lat"). B. m. i r. (Lwów 1900), s. 32.

2976. — Wspomnienia z przeszłości półwiekowej. Objaśnione czterdziestu kilku rycinami. Lwów 1913, s. 114 + 46 fotografij.

2977. **Dygulski Władysław.** Wspomnienie Sandomierzaka. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 114—117.

2978. **Dwa wspomnienia** ze Syberji. Sobótka 1871, s. 535, 549 i 551.

2979. **Dzieci Warszawskie.** Dzieje oddziału, skreślone przez naocznego świadka z niewydanego dotąd rękopisu. Słowo polskie 1913, nr. 34, 38, 46.

2980. **Dziecko polskie** w latach niewoli i walki. (Garść wspomnień). Zebrała i ułożyła Marja Reuttówna. Wilno 1922, s. 188.

2981. **Epizody iz sobytij 1861-1864 godow.** Wospominanja sowremiennika — oczewidca. Russkij archiw 1885, t. I, s. 193—112, s. 416; t. II, s. 257; t. III, s. 89.

[Samoubjjstwo gen. Gerstenzweiga 1861, — Uprawlenje grafa Łamberta.— Lewszinskaja policja i politiczeskija ubijstwa. — Gminnyj wojt Gory Kalwarji].

2982. **Erlach Franciszek L. von.** Die Kriegführung der Polen im Jahre 1863, nach eigenen Beobachtungen von Marz bis August an Ort und Stelle gesammelt von... mit mehreren in den Text gedruckten Holzschnitten und einer litographischen Tafel. Darmstatt u. Leipzig 1866, s. IV + 109.

— Podpułk. sztabu artyl. szwajcarskiej. Partyzantka w Polsce w r. 1863 w świetle własnych obserwacyj, zebranych na teatrze walki od marca do sierpnia 1863 roku. Z oryginału niemieckiego przełożyli dr. Jan Gagatek i dr. W. Tokarz. Przedmowa i przypisy dra W. Tokarza. (Bibl. legjonisty, t. XIV+XV). Warszawa 1919, 16°, s. 239.

2983. **Falken Theophil von.** Aus dem Tagebuch eines nach Sibirien Verbannten. Mit dem Portrait von Murawieff. Zweite Auflage. Berlin 1869, s. 8 nl. + 278.

[Wspomnienia Niemca, administratora maj. (hr. Czapskiego?) na Żmudzi, zesłanego na Sybir za mimowolne stosunki z powstańcami].

Feliński Juljan ks. zob. nr. 3341.

2984. **Feliński Zygmunt Szczęsny** ks. Mój pobyt w Warszawie. (Pamiętnik..., skreślony przezeń własnoręcznie w jesieni 1894 r. dla W. Przyborowskiego). W pracy tegoż: „Historja dwóch lat, 1861-1862, t. V, s. 447—481.

— zob. nr. 1077.

— zob. Polkowski Ign. ks.

Fijałkowski arcybiskup zob. Pochorony.

2985. **Fiszer G.** Ze szpitalnej celi, listy do kolegów. Lwów 1898, s. 71.

[Opis bitwy pod Stefankowem w r. 1863].

2986. **Frankowski Stanisław** (komisarz wojew. mazowieckiego).

Wspomnienia z r. 1863. W książce A. Guttrego: „Pan Ludwik Mierosławski, jego dzieła i działania" (Liège—Drezno 1870), s. 137—140 i 144—152.

2987. **Fredericks bar. Platon.** Wspomnienia policmajstra warszawskiego z 63 r. Podał Aleksander Powierza. Czas 1927, nr. 19.

2988. **Frycz Kazimierz [Grabówka].** Wspomnienia z r. 1863-4. Kraków 1912, s. 97.

2989. **Fusek Michał.** Bitwa pod Panasówką. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 117.

2990. **Gawarecki Zygmunt.** Bitwa pod Ignacewem i odwrót z pod Kleczewa. (Wyjątek z pamiętników o powstaniu 1863). Tydzień (lwowski), VI, 1877-8, s. 195, 214, 231 i 245.

2991. — Dzień 8 kwietnia 1861 r. w Warszawie. Ruch liter. 1878, t. II, s. 6, 21, 38, 53, 69, 85.

2992. — Obrazki z emigracyjnego życia. Mrówka 1869, s. 374, 382 i 591.

— Toż. Dzien. liter. 1870, nr. 51. [Z lat 1863-69].

2993. **Gawroński-Rawita Franciszek.** Moje przygody w roku 1863-1864 w Kijowie. Z portretem autora. Warszawa 1922, s. 118 + 2 nl.

2994. **Giecewicz Leon** gen. Pisma... k* w 1861 godu. Soobszcz. N. K. Szildier. Russkaja starina 1899, t. C, s. 135—150. [8 listów rosyjskich z Warszawy o ówczesnych wypadkach].

Giedgowd Mamert zob. Medeksza A.

2995. **Giejsztor Jakób.** Pamiętniki z lat 1857-1865, poprzedzone wspomnieniami osobistemi prof. Tadeusza Korzona oraz opatrzone przedmową i przypisami. 2 tomy. (Bibl. pamiętników nr. 5—6 i 7—8). Wilno 1913, s. 420 i 382 ze 128 ryc.

Rec.: Fr. Rawita - Gawroński. Kwart. hist. 1914, s. 108—112; B. Dybowski, tamże, 1919, s. 25—44.

2996. — Litwa przed rokiem 1863 przez Litwina. W „Wydawnictwie materjałów do historji powst. styczn.", t. wstępny, s. 101—140.

2997. **Giene Aleksy.** Wilenskija wospominanja. Russkaja starina 1914, t. III, s. 418—434. 580—610. [Od 1863 r.].

2998. **Giercyk W. C.** Dombrowski [Jarosław]. Zamietka. Ruskaja starina 1880, t. XXVI, s. 851.

2999. **Giller Agaton.** Wypadki lutowe. Rozdział z tomu piątego Historji powstania narodu polskiego 1861-1864. Sobótka 1871, s. 459, 471, 483, 502, 513, 527, 533 i 544.

3000. — Dr. Polikarp Girsztowt. Wspomnienie. Ruch liter. 1877, t. II, s. 345.

3001. — Dwaj kupcy warszawscy. I. Ksawery Szlenker. II. Józef Kwiatkowski. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. II (Kraków 1875), s. 149—179.

3002. — Ksiądz Benwenuty. Wspomnienie. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. I (Paryż 1868), s. 7—63.

3003. — Manifestacje Warszawy 1861 r. Z rękopisu wydał, wstępem i przypisami zaopatrzył Justyn Sokulski. Stanisławów 1908, s. 95.

3004. — O Władysławie hr. Tarnowskim. Ruch liter. 1878, t.

I, s. 331, 348, 362, 380, 395, 408; t. II, s. 10, 26, 40.

3005. — Przegrana pod Rudnikami, rzecz spisana z notat naocznego świadka. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. I (Paryż 1868), s. 197—218.

3006. — Rafał Krajewski i jego listy więzienne. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. II (Kraków 1875), s. 75—146.

3007. — Władysław Rawicz, bjografja. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. II (Kraków 1875), s. 3—71.

3008. — Wróblewice, z księgi wspomnień B. Sulity (z 2 ryc.). Kłosy 1880, II, s. 326, 340, 365, 380 i 396.

[Przeważnie wspomnienia o Wład. hr. Tarnowskim].

3009. — Wspomnienie Jana Działyńskiego. Lwów 1880, s. 57.

3010. — Z ostatnich prac przedśmiertnych. I. Przedwczesny wybuch powstania. II. Sołowijówka i uwłaszczenie. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s 188—122.

— zob. nr. 30.

— zob. Karwowski S., Kohn G.

3011. **Gliszczyński Hipolit.** Mielęcki-Taczanowski. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s 122—127.

3012. **Gluziński Józef.** Pamiątki z niedawnej przeszłości. Kilka szczegółów z życia jen. Jarosława Dąbrowskiego. Słowo polskie 1913, nr. 417.

3013. **Gniazdo sokole.** Obrazek z przed 50-ciu laty [!]. 1863-1913. Warszawa 1913, s. 63 + 1 nlb.

[O rodzinie Faszowiczów z pod Żytomierza na Wołyniu].

3014. **Gniewosz z Oleksowa Jan Nep.** Dwa jarmarki czyli Trzeci Maj 1861 roku. Strażnica polska (lwow.), s. I (1879), nr. 3.

[O dwu jarmarkach w m-ku Żarkach: z r. 1855 i 1861, — charakterystyka nastrojów społeczeństwa z dwu okresów].

3015. — Dziewiętnasta rocznica bitwy pod Kobylanką dnia 6 maja 1882 r. Sztandar polski (dwu tyg. lwowski) 1882 (rocznik IV, od 1.IV), nr. 4.

[Obsz. feljeton z wykazem nazwisk pochowanych w Ciechanowie powstańców].

3016. — Ś. p. Helena z Prusów Groblewskich z Oleksowa Gniewoszowa. Strażnica polska, nr. IV (1882), nr. 5.

[Nieco wspomnień z powst. 1863 r.].

3017. — Mikołaj Martynow, złamany genjusz. Urywek z pamiętników...Sztandar polski, roczn. IV (1883), nr. 24; rocz. V (1883), nr. 1.

[O powstańcu z Żytomierza, poznanym na emigracji w Bawarji w 64 r.].

3018. — **„Szatany!"** Obrazek z naszych czasów. Strażnica polska (lwow.), r. II (1880), nr. 21, 22, 23, 25 i 26; r. III (1881), nr. 1 i 3.

[Wspomnienie z lat 1861-63 z okolic Częstochowy].

3019. — Wincenty Nowina Smagłowski. Sztandar polski 1883, nr. 20 i 21.

[Wspomn. osobiste o W. S. i o d-rze Ignacym Kamińskim ze Stanisławowa].

3020. **Gordon J.** Zapiski z powstania 1863-1864. Mrówka (lwowska) 1869, nr. 61, 80, 96, 162, 184, 214 i 227.

— Toż. p. t. „Obrazki galicyjskie". Sanok 1869, s. 7 nl. + 245.

[Notatki Celiny z Treterów Dominikowskiej, obywatelki ziemskiej z Sa-

nockiego, prowadzone od dnia wybuchu powstania].
Rozdziały: I. Ruchy w Galicji. Strofa Kornela Ujejskiego. II. Manifestacje religijne. Typy powstańców. III. Nabożeństwo za poległego ś. p. Medarda Tchórznickiego. Wyprawa Czechowskiego. IV. Indagacje. Zasługi żydów. Anegdota o ks. Adamie Sapieże. V. Okólnik Grekowicza. Ucieczka Niemiry. Pan Alfred w postaci Marysi. Osobno (od str. 214): Rys wyprawy Lelewela [na podstawie raportu adj. Skłodowskiego — od dn. 28 sierpnia; opis zgonu Lel., dalej na str. 227 opis zgonu Miecz. Romanowskiego].

3021. **Goremykin N. D.** Warszawa w 1861 godu. (Iz zapisok ocze widca). Istoricz. wiestnik 1899, t. I, s. 441.

3022. **Gorzałczyński I.** Powstanje w Owruczskom ujezdie. Kijewlanin 1865, nr. 140—3.

Grabówka K. zob. Frycz Kazimierz.

3023. **Grajnert Józef.** Z dziennika podróży po Rosji, odbytej w zimie 1863 r. Bibl. warsz. 1864, t. I, s. 367—374.

3024. **Gregorowicz Kazimierz** Pogląd krytyczny na wypadki z roku 1861, 1862 i 1863 i zaczerpnięte z nich wskazówki polityczne z powodu prac Bolesławity. 2 tomy. [Lwów] 1880, s. 216 i 228.

3025. **Gruszecki Michał.** Z podróży po wschodniej Syberji. Tyg. mód i powieści 1873, nr. 17—32.

3026. **Grzegorzęwski Stanisław.** Wspomnienia osobiste z powstania 1863 roku skreślił... sierżant z pułku „żuawów śmierci", porucznik wojsk narodowych 1863 roku. Lwów 1903, s. 261 + 1 nl. z 9 fotogr. i 3 szkicami.
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1904, s. 354-6.

3027. **Guttry Aleksander.** Pan Ludwik Mierosławski, jego dzieła i działania, rozebrał i wyjaśnił podług autentycznych dowodów... Liège — Drezno 1870, s. 4 nl. + 207 z mapą działań Mierosławskiego.
[Oprócz wspomnień samego autora książka zawiera urywki pamiętników S. F(rankowskiego) i bezimiennego].

3028. **H. L.** Obóz w Ojcowie. Dzien. liter. 1864, nr. 7—8.

3029. **Haller Cezary.** A. Z. Helcel w Warszawie d. 8 kwietnia 1861 r. Przegląd polski 1883, t. II, s. 71—79.

3030. **Hauke Józef** (jenerał Bosak). List pisany do kapitana Junoszy. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 74—78.
— zob. Kalita Karol, Koziebrodzki hr. Wład., Modrzewski Wł., Sabowski Wład.

Henszel Władysław zob. Kr.

3031. **Hercen Aleksander.** Byłoje i dumy Iskandiera. T. IV. (Genewa 1867), s. IV + 412.

3032. — Polnoje sobranje sočinienij i pisiem. Pod redakcjej M. K. Lemke. Tom XVI. 1863 g. (Nr. 1991—2274). Gos. Izd. Pietierburg 1920, s. X + 580.
[Przedruk artykułów z r. 1863, dużo o sprawach polskich, m. in. obszerny artykuł o Z. Sierakowskim, a w przypisach akty urzędowe o nim oraz listy jego z lat 1848-50 do gen. Dubelta].

3033. **Hertz Józef.** Z notatek zesłańca 1863 r. Świat 1916, nr. 4—10.

3034. **Hertz Leon.** Kilka słów o rozbitkach partji Drewnowskiego. Goniec poranny, 30.IV. 1916.

3035. **Heurichowa Emilja i Teodora z Heurichów Kiślańska.** Wspomnienia matki i córki z powstania 1863 r. Warszawa 1918, s. 161.

Rec.: M. Dubiecki. Kwart. hist. 1919, s. 131-5.

3036. **Hirsch Rafał.** Z oddziału Jagmina. (Wspomnienie). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 128—132.

3037. **Horodyński Bolesław** ppor. weteran 1863 r. Wspomnienia z dalekiej przeszłości. Spisał w roku 1922... Warszawa [druk. w Łomży, 1925], s. 2 nlb. + 71.

3038. **Horodyński Wacław.** Rok 1863. Opisanie wypadków powstania 1863 r. przez ich uczestnika, dotychczas żyjącego. Warszawa 1916, s. 48.

3039. **Hryncewicz-Talko Juljan.** Urywek z pamiętnika. Parę epizodów z martyrologji w szkołach kowieńskich. Czas, 2.I.1927.

[Lata 1860-64].

3040. **I-ij M.** Wospominanja sielskago swiaszczennika o posliedniem ksiendzowsko-polskom miatieżie 1863 g. w siewiero — zapadnom kraje Rossii, w w-skom ujezdie w-skoj gubernji. Wil. Sbornik (izdał W. Kulin), I. Wilno 1869, s. 98—118.

3041. **Imeretinskij N. K. kniaź.** Epizody iz posliednich dniej wozstanja na Litwie 1863 g. Kijewlanin 1869, nr. 126—7 i 137—8.

3042. — Wospominanja o grafie M. N. Murawjewie. Istor. wiestnik 1892.

3043. **Impierator Aleksander II** w Warszawie w 1860 g. Russk. star. 1904, t. II, s. 151—2.

Iszora Stan. ks. zob. Kapłan-męczennik.

Iwański August zob. nr. 2234.

3044. **J. L.** Dieło pod Szicami. Warsz. dniewnik 1865, nr. 254.

3045. **Jackowskij S.** Chmieleński Ignatij-Sigizmond (!) + 7 diekabria 1863 g. Soobszcził... Russk. star. 1880, t. XXVII, s. 680.

Jagmin Józef zob. Hirsz Rafał, Miłkowski Zygmunt.

3046. **Jagmin Juljan (Aleksander).** Wospominanja polskago powstanca 1863 goda. Istoricz. wiestnik 1892, t. III, s. 561; t. IV, s. 74, 413, 715.

3047. **Jankowski Józef.** Na Żmudzi. (Wspomnienie). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 133 — 138.

3048. **Janowski Jan Nep.** Moja korespondencja z księciem Władysławem Czartoryskim, głównym ajentem dyplomatycznym tajnego rządu narodowego. Paryż 1864, s. 48.

— zob. Miłkowski Zygmunt.

3049. **Janowski Józef Kajetan (Jerzy).** Biały Janek [Karłowicz]. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 139—144.

3050. — List do redakcji Ojczyzny z d. 18 lutego 1865. Ojczyzna 1865, nr. 17.

[W sprawie dziejów dyktatury Mierosławskiego].

3051. — Pamiętniki o powstaniu styczniowem... b. członka i sekretarza Rządu Narodowego w powstaniu 1863-1864 r. Tom I (styczeń — maj 1863 r.). Lwów 1923, 4°, s. XVIII + 1 nl. + 492 z portretem autora.

— Toż. Tom. II. Warszawa 1925, s. 4 nl. + 312 + 3 nlb.
— zob. Przed powstaniem styczniowem.

3052. **Jarmund Stanisław.** W obozie Czachowskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 145—155.

3053. — Wspomnienia z pobytu w Galicji w r. 1863. Lwów 1893, s. 193.

3054. **Jaworski Wiktor [Bellina** Stanisław]. Notatki o powstaniu w łęczyckim powiecie w 1863 i 1864 roku. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. I (Paryż 1868), s. 219—246.

3055. **Jerszow A.** Kazanskij zagowor 1863 goda. Gołos minuwszago 1913, z. 5—6, s. 199—232.

3056. **Jeziorański Antoni.** Pamiętniki jenerała... Powstanie r. 1863. 2 części. Lwów 1880-1881, s. 267 + 1 nl. i 314 + 2 nl.
— Toż. Wyd. II wznowione. Lwów 1913, s. 267 i 314.
— zob. Szmyt Henryk Bolesław.
Jeziorański Jan zob. Korytko Eugenjusz.

3057. **Jozef Leonard.** Wspomnienie o bitwie Żyrzyńskiej. Braterstwo (Bendlikon) 1865, z. I.

3058. **Jussewicz Witold.** Wspomnienia z lat 1861-1867, podał J. O. Litwa i Ruś 1913, z. X—XII, s. 47—83.

3059. **Juzefowicz W. M.** Tridcat' liet tomu nazad. Russk. star. 1895, t. IV, s. 94—130 + 167—200.
— Toż. S.-Pietierburg 1896.
[Autor był w r. 1861 studentem uniw. kijow. i opowiada o ówczesnych wydarzeniach].

3060. **K. A.** Z lasu, pola i kwatery czyli urywki z pamiętników powstańca z roku 1863, przez A. K. Gródek 1896, s. 187.

3061. **Kaczkowski Zygmunt.** Rewolucyjne sądy i wyroki. Rzecz osobista przedstawiona przez... Paryż (druk. w Wiedniu) 1866, s. 87.

3062. W imię prawdy. Kwart. hist. 1891, s. VI—X po s. 464.
[W sprawie własnej z powodu „Wydawnictwa materjałów"].

3063. **Kahane Filip Sanbra.** Dzieje Żuawa. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 160 — 170.

3064. **Kajgorodow D.** Iz wremien polskago wozstanja 1863 g. (Wospominanja starago kadieta położanina). Istor. wiestnik 1907, t. II s. 792—802.

3065. **Kalinowa.** Wyprawa na Poryck. Gaz. nar. 1878.

3066. **Kalita Karol** (pułk. Rębajło). Bitwa pod Iłżą 17 stycznia 1864 r. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 371—380.

3067. — Obława moskiewska. Generał Bosak w obozie. Urywek z pamiętnika. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 363—371.

3068. — Ze wspomnień krwawych walk. Z rękopisu wydał i wstępem opatrzył Aleksander Medyński. Lwów 1913, s. 168.

3069. **Kamieński Gustaw** (Gamaston). Z moich szpargałów. Warszawa 1921.
[Okres przeżytych przez autora czasów od r. 1858 do 1862].

3070. — W rocznicę „Pięciu poległych". (Wspomnienia naoczne-

go świadka). Kur. warsz. 25 II. 1922.

3071. **Kamieński-Korwin Henryk.** Memoires d'un prisonnier d'état per Henri Korwin. Temps 1865.

3072. **Kamiński Ignacy** dr. Francesco Poma. (Z wspomnień tułactwa). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 170—174.

3073. **Kamiński Paweł** ks. Głos wymuszony na Pawle Kamińskim. (Przyczynek do historji polskiej z lat 1861-1864). Paryż 1866, s. 40.
Rec.: A. Giller. Historja powst. nar. pol., t. I (Paryż 1867), s. 29—49.

3074. **Kapłan-męczennik** za ojczyznę. Opowiadanie naocznego świadka. Warszawa 1917, s. 16.
[Z r. 1863 o ks. Iszorze, straconym w Wilnie].

3075. **Karcow P. P.** gen. Iz proszłago. Licznyja i służebnyja wospominanja. 2 czasti: 1831-1876 i 1876-1878. S. Piet. 1888, s. 515 + IV nl. i 516—800 + IV.
[W cz. I-ej, s. 124—396 lata 1857-1868 w Polsce, dużo o powstaniu 1863 r.].

3076. — Graf Fiedor Fiedorowicz Berg + 6-go janwaria 1875 g., namiestnik w Carstwie Polskom. Wospominanja. Russkaja starina 1883, t. 37, s. 305—322.
[Dod.: Gr. F. F. Berg. Poprawka k wospominanjam P. P. Karcowa. Soobszcz. A. A. Czumakow. Russkaja starina 1883, t. XXXVII, s. 702].

3077. — Wospominanja. Warszawa w 1860 i 1861 gg... Russk. starina 1882, z. XII, s. 535—552.
[Priłożenja, s. 553—584.
Poprawki: 1883, t. 37, s. 496 i 702].

3078. **Karlsbad Izydor.** Pamiętnik. Wiek nowy (lwow.) 1903.

Karłowicz Jan („Janek Biały") zob. Janowski Józef Kajetan.

Karpowicz Józef zob. Obst Jan.

Kartka z dziejów litewskiej rodziny zob. Dmochowski K. ks.

3079. **Kartka** z życia wygnańców polskich na Syberji. Sprawa Ejchmüllera. Kraków 1886, s. 32.

3080. **Kartki z życia weterana.** Bies. liter. 1912, nr. 12 i n.
[O oddziale Mielęckiego].

3081. **Kartki z życia wygnańców polskich** na Syberji. Kraków 1895, s. 101.

3082. **Karwowski Stanisław** dr. Rozbitki. Poznań 1912, s. 8.
[Treść: Z listów Agatona Gillera do Wład. Bentkowskiego z lat 1865-1866].

3083. **Karwowski Władysław.** Moje walki i więzienia. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 174—178.

3084. **Kasprzycki Piotr Paweł.** Piętnaście dni wojaczki. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 178—186.

3085. **Katyll Szymon.** 27 luty 1861 roku. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 186—193.

3086. — Z dziejów manifestacyj warszawskich w roku 1861. Podał H. Mościcki. Tyg. ill. 1916, s. 39.
[Kartka ze wspomnień o dniu 27 lutego 1861 r.].

3087. **Kielsjew W.** Polskije agientury w Cariegradie. Russkij wiestnik 1869, z. 6, s. 520—544, z. 9, 11; 1870, z. 1, s. 260—273.

Kierdej Zygmunt zob. Wielhorski hr. Zygmunt.

3088. **Klausmann A. Oskar.** Oberschlesien vor 55 Jahren und

wie ich es wiederfand. Nach persönlichen Erinnerungen geschildert von... Mit einem buntfarbigen Titelbild, 3 doppelseitigen, und 29 ganzseitigen Illustrationen nach alten Litographien und Photographien, sowie mit 21 Originalzeichnungen und einem Original-Amschlagbild von Professor Richard Knötel. Berlin (1911), s. XII + 339.

[M. in. rozdział V: Die polnische Insurektion von 1863, s. 49–60].

3089. **Klebert Edward.** Wyprawa Mosakowskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 194—200.

3090. **Klejnmichel hr. Katarzyna.** Iz potonuwszago carstwa. Berlin 1923.

[Dotyczy spraw polskich, specjalnie dworu w. ks. Konstantego z okresu 1862-1863].

3091. **Klemensiewicz Edmund.** Pomiędzy Jakutami. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 201—204.

3092. **K matierjałam** dla istorji posledniago polskago miatieża. Siemidniewnyj plen (janw.-fewr. 1863). Russkij inw. 10.VIII.1864.

[Opow. komendanta straży pogr. ros. w Sandomierzu o zajęciu Sand. przez powst. pod wodzą Rajskiego (2—7 lutego)].

3093. **Kohn Albin.** Listy z Syberji. Sobótka 1871, s. 342, 357, 367, 379, 394 i 404.

[Wspomnienia od r. 1866 z Syberji wsch.].

3094. **Kohn Gotthilf.** Ostatnie chwile ś. p. Agatona Gillera w Stanisławowie i pogrzeb tegoż, wspomnienie pośmiertne z ryciną tytułową. Rocznik samborski, t. XI.

— Toż. Odb. Sambor 1887, s. 16.

Kolbe Tomasz zob. Narzymski J.

Kołyszko Bolesław zob. Medeksza A.

3095. **Konopasiewicz Aleksy.** Wospominanja o żizni i muczeniczeskoj konczinie swiaszczennika o. Daniła Konopasiewicza. Minskija eparch. wied. 1909, nr. 1.

3096. **Konstanty Mikołajewicz** w. ks. Iz dniewnika... (18 apr. — 31 diek. 1862 g.). Predisłowje D. A. Gorbowa i primieczanja N. P. Czułkowa. Krasnyj archiw 1925 (tom tretij-diesiatyj), s. 217—260.

[Notatki codzienne z Petersburga i Warszawy].

3097. — Notatnik poufny Wielkiego Księcia Konstantego Mikołajewicza b. Namiestnika Królestwa Polskiego, o wydarzeniach warszawskich z roku 1862, przed wybuchem powstania styczniowego. (Z archiwum sowieckiego). Podał Aleksander Kraushar. Kur. warsz. 1926, nr. 235, 248, 249, 278, 285 i dal.

3098 **Korniłow I. P.** Iz razskazow gien. I. S. Ganieckago o polskom miatieżie. Russkij wiestnik 1889., z. 9.

— Toż. S.-Pietierburg 1900.

3099. — Wospominanja o polskom miatieżie 1863 g. w siewiero-zapadnom kraje. S.-Pietierburg 1900.

3100. **Korytko Eugenjusz.** Jan Jeziorański. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 204—205.

3101. **Korzeniowski Nałęcz Apollo.** Polska i Moskwa. Pamiętnik.... zaczęty 186... Ojczyzna 1864, nr. 27, 28, 29, 31, 34, 35, 36, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51 i 52.

3102. — List ojca Conrada [Apol. Korz. do Karola Szajnochy, z Żytomierza r. 1859]. Myśl narodowa 1927 nr. 10.

3103. — List z Wołogdy d. 27. VI. 1862 r. do Jana i Gabrjeli z Poradowskich Zagórskich. Podał A. K. (w art. p. t.: „Z relikwij 1861-1863 r."). Tyg. ill. 1920, t. I, s. 69 z portr.

3104. — Trzy listy z Wołogdy z r. 1862, 63 i 66. Tyg. ill. 1920, t. I, s. 397.

3105. **Korzon Tadeusz.** Mój pamiętnik przedhistoryczny. Kraków 1912, s. 144 + 1 nl.

3106. **Kossowski A.** Wospominanja. Russk. star. 1911, t. III, s. 427—436.

[O zesłaniu w r. 1863 ojca autora do Rostowa nad Donem i g. wołogodzkiej].

3107. **Kossowski Michał.** O aresztowaniu i pobycie na Syberji Józefata Ohryzki. W pracy B. Dybowskiego: „Pamięci Józ. Ohryzki", Bibl. warsz. 1907, z. 5, s. 252—260.

Koszczyc W. zob. Wołodźko W.

3108. **Koszelew Aleksandr Iwanowicz.** Zapiski. Wsiemirnyj wiestnik 1906, nr. 8, 9 i 10.

[Głównie o dwuletniej służbie w „Komitecie urządzającym" Król. Polskiego w latach 1864-66].

Kotiużyński Zygmunt zob. nr. 2308.

3109. **Kotlinskij A.** swiaszcz. Iz wospominanij o posledniem powstanje. Sowremiennyj listok 1867, nr. 42.

3110. **Kowalewska Zofja.** Ze wspomnień wygnańca z r. 1863 [Apolinarego Świętorzeckiego]. Z 87 rycinami w tekście. Wilno 1911, s. 262.

— Toż. Wyd. II. Wilno 1912, s. 265 + 1 nl.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1911, s. 539—542.

3111. **Kowalewski Eugenjusz.** Wspomnienia z przeszłości. Przyczynek do historji powstania na Litwie. Odb. z Dzien. wil. Wilno 1907, s. 118 + 1 nl.

3112. **[Kowalski dr.?].** Pamiętniczek wygnania w Wołogdzie 1863 r. W studjum p. t.: „Zapomniany poeta" w zbiorze M. Rollego: „In illo tempore" (Brody 1914), s. 45—52.

3113. **[Koziebrodzki hr. Władysław].** Szkice z niedawnej przeszłości 1863-1864. Lwów 1867, s. 2 nl. + 110.

[Treść: I. W więzieniu [tarnowskiem]. II. Garibaldczycy w Polsce. III. W niewoli moskiewskiej [po bitwie miechowskiej]. IV. Wyprawa Czachowskiego [jesienna]. V. Rembajło. — Chmieliński. — Bosak. VI. W organizacji cywilnej. VII. Ostatnie chwile powstania [w Sandomierskiem]].

3114. **Koźmian Stanisław.** Rzecz o roku 1863. 3 t. Kraków 1894-95, s. 254, 326 i 384.

— Toż. Wyd. II tanie [tytułowe]. 3 t. Kraków 1896, s. 254, 326 i 384.

— Toż. Wyd. III p. t.: „Rok 1863". 3 t. Warszawa 1903, s. 261, 339 i 386.

[Por.: Kaz. Bartoszewicz. Rok 1863, historja na usługach ludzi i stronnictw: o książce i z powodu książki St. Koźmiana o r. 1863. 2 t. Kraków 1895-96, s. 191 i 303].

— Zapiski Polaka o 1863 godie. Russk. star. 1898, t. 94 i 95.

3115. **Kr.** Kilka mogił ukraińskich. I. Władysław Henszel. — Piotr Chojnowski. Ojczyzna 1865, nr. 8, 9 i 10.

3116. **[Krajewski Rafał].** Ostatnie chwile... dyrektora Wydziału Spraw Wewnętrznych w Rządzie Narodowym r 1863-4, straconego w Warszawie w d. 5 sierpnia 1864 r. Lwów 1914, s. 79.
— zob. Giller Agaton.

3117. **Kraskowski Jerzy.** Z niedawnej przeszłości. Urywki z pamiętnika. Przegląd powsz. 1893, t. XL, s. 93, 343; t. XLII, s. 58, 174.

[Lata 1861-1872: szkoły w Pińsku, pobyt w Wilnie i Grodnie, zesłanie na Syberję].

Rec.: A. Szarłowski. Kwart. hist. 1895, s. 348—350.

3118. **Kraszewski J. I.** Z trzeciego na czwarty Grudnia 1863. Urywek z pamiętnika... Album Muzeum Narodowego w Rapperswylu. Rok 1876 (Lwów 1876), s. 165—189.

3119. **Kraushar Aleksander.** Imć Pan Cześnikiewicz Miniszewski. (Echa wspomnień z lat 1861-1863). Warszawa 1912, s. 31.

3120. — Kartki z pamiętnika. 2 tomy T. I. (Czasy szkolne przed rokiem 1861. Z roku 1861. Z dziejów prasy podziemnej roku 1863. Stosunki z J. I. Kraszewskim). Kraków 1910, s. 4 nl. + 187. T. II (Z lat 1858-1865). Kraków 1913, s. 183.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1912, s. 397—401; W. Jankowski Pam. liter. 1912, s. 483.

3121. — Wspomnienia. Kartka z niedawnej przeszłości. W „Książce jubileuszowej dla uczczenia 50-letniej działalności literackiej J. I. Kraszewskiego" (Warszawa 1880), s. 505—527.

[Wspomnienia z okresu przed powstaniem styczniowem o ruchu kulturalnym wśród młodzieży żydowskiej, m. in. o rabinie Jastrowie i D. Neufeldzie].

3122. — Z czasów przedstyczniowych 1863 roku. (Nieco wspomnień znanych i nieznanych). Tyg. ill. 1923, t. I, s. 70, 86, 104, 123 i 138.

3123. — Ze wspomnień osobistych... Publicystyka tajna warszawska w dwuleciu przed powstaniem styczniowem i w roku 1863. Warszawa 1919, s. 24.

3124. — 5 sierpnia 1864 r. Ze wspomnień naocznego świadka. Warszawa 1916, s. 24.

3125. **Krauss Ignacy.** Pod Polichną. Wyjątek z „Pamiętnika Żegoty". W księdze zbior.: W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 205—210.

3126. **Krenke W. D.** Usmirenje polskago miatieża w Kijewskoj gubiernji w 1863 godu. Otrywok iz wospominanij. Istor. wiestnik 1883, t. XIV, z. 10, s. 106.

3127. **Kroniczka** z lat 1863-1866, przez naocznego świadka. Dzien. pozn. 1867.

3128. **Kronika powszechna** (tyg. lwowski), nr. 5, z d. 1.II. 1913.

[Numer poświęcony wyłącznie wspomnieniom i notatkom z powstania. Autorzy: A. Baliński, E. Baliński, L. Benedyktowicz, J. Biechoński, W. Biechoński, K. Boberski, E. Brylski, K. hr. Bukowski, S. B. Chłopicki, Z. Chmurowiczowa, W. Ciechomska, ks. J. E. Czosnakiewicz, A. Daszewski, I.

Drewnowski, J. Dylewski, S. Fanti de Biasco, K. Gebhard, A. Getritz, W. Gubrynowicz, J. K. Janowski, K. Kalita, I. Karlsbad, P. P. Kasprzycki, Z. Niesobia Kępieński, W. Kętrzyński, J.. Kiełbus, A. Klesiewicz, H. Lercel, L. J. Lewandowski, F. Longchamps de Berrier, J. Nieczuja Miniewski, F. Trzaska Nartowski, S. Niemczynowski, A. Panasiewicz, A. Potocki, Z. Romanowiczówna, B. Sławiński, J. Starkel, E. Weber de Webersfeld, J. Zajączkowski, J. Zduńczyk, K. Zienkiewicz].

3129. **Krzemiński Stanisław.** List w sprawie podróży Wład. Janowskiego do gen. Mierosławskiego. W t. I „Pamiętników" J. K. Janowskiego (Lwów 1923), s. 79-81.

Krzywda Zygmunt Napoleon zob. Rzewuski Zygm. Nap.

3130. **Kuhn Edward.** Bitwa pod Szklarami. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 210—213.

3131. **Kulaszyński Mikołaj** ks. Trzy pisma z wygnania. Lwów 1890, s. 168.

— Toż. Wyd. II, uzupełnione. Lwów 1892, s. 258.

3132. — Tunka i jej okolice w Sajańskich górach. Napisał M. K., wydał i przedmową zaopatrzył Agaton Giller. Poznań 1887, s. 57.

3133. **Kulesza Stiepan.** Gory-Goreckaja katastrofa 22-go i 23-go aprielia 1863 g. Wospominanja oczewidca. Russk. star. 1883, t. 39, s. 609—24.

[Dod.: Zamietka. Soobszcził A. Żukow.. 1883, t. 40, s. 406].

3134. **Kuncewiczowa Izabela z Sucheckich.** Garść wspomnień z 63 r. Bluszcz 1926, nr. 47.

Kuszleiko Bolesław zob. Medekszа A.

Kwiatkowski Józef zob. Giller Agaton.

3135. **Langiewicz Marjan.** Pisma wojskowe dyktatora... (Listy o powstaniu 1863 r. Fragmenty organizacyjne). Wydał dr. Bertold Merwin. Warszawa 1920, s. 62.

3136. — Relacje o kampanji własnej w r. 1863, wydał Bertold Merwin (z podobizną). Kwart. hist. 1905, s. 240—282.

— Toż. Odb. Lwów 1905, s. 50.

[Z listów z r. 1863 do Ludw. Bulewskiego].

Zob.: W. Przyborowski. Uwagi o relacjach Langiewicza. Kwart. hist. 1905, s. 439—447.

— zob. Abramowicz-Burczak Bron., Merwin B., O dyktaturze, Szujski J.

3137. **Laskarys Jerzy.** Wyprawa Sierakowskiego na Kurlandję w 1863 r. W „Piśmie Zbiorowem" (Bendlikon 1865), zeszyt I, s. 36—49

3138. **Lat dziesięć na Litwie** od 1860 do 1871. Opowiadania i opisy. Przegląd polski 1875, t. IV, s. 417—446.

[Luźne gawędy i wspomnienia z obszaru od Rajgrodu przez Kowno i Wilno do pow. wiłkomierskiego].

3139. **Lebiediew K.** Iz zapisok sienatora... (Polskoje wozstanje). Russkij archiw 1910, t. II—III; 1911, t. I—III.

3140. **Lebiediew Piotr** gen.-lejt. Posledniaja polskaja smuta, 1861-1864 gg. Oczerki i razskazy oczewidca. Russkaja starina 1874, t. XI, s. 115—130, 336—356, 699—721; 1875, t. XII, s. 124—145, 600—626.

[Błędy na str. 706 i 769 wskazane: 1875, t. XII, s. 124.

Dod.: Poprawka: o rieczi gien. Wiesielitskago na prazdnikie w czest' Su-

chozaneta. Soobszcz. A. Gan. 1874, t. XI, s. 377-8.
— Graf Karł Osipowicz Łambert w siele Ciglerowkie 1840-43 gg. Soobszcz. I. D. Pawłowskij. 1874, t. XI, s. 722-4.
— Gienierały Daniła Aleksandrowicz i Aleksandr Daniłowicz Giersztencwejgi. Zamietka. Soobszcz. M. Zołotarew. 1874, t. XI, s. 544-9.
Gienierały Giersztencwejgi. (Dopołnitielnaja zamietka). Soobszcz. oczewidiec 1874, t. XI, s. 724-6.
— Zamietki k razskazam oczewidca o polskoj smutie. Soobszcz. A. Gan i M. Zołotarew, 1875, t. XII, s. 220-5.
— Samoubijstwo Giersztencwejga — otca, 1848 g. Soobszcz. I. Trofimowskij, 1876, t. XII, s. 293].

3141. **Lekczyński Adolf.** Opowiadanie polskiego żuawa z r.1863. Reforma urzędnicza (krakow.) 1908, nr. 3—6.

3142. **Leśniowska Ludwika z Zieleńskich.** Pamiętnik czyli Myśli w więzieniu. Kraków 1866, s. 40.

3143. **Leszczyński Władysław.** Wspomnienia wołyńskie z r. 1863. Litwa i Ruś 1913, z. III, s. 174—189.

3144. **Lewandowski Walenty.** Pamiętnik pułkownika.., naczelnika cywilnego i wojskowego na województwa podlaskie i lubelskie. Spraw. Zarządu Muzeum Nar. pol. w Rapperswilu za r. 1908 (Paryż 1908), s. 59—90.
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1911, s. 121-5.

3145. **Lewicki Feliks.** Na Żmudzi, dzieje Nadniewiaskiego pułku 1863-64 według otrzymanych z Litwy notat. Lwów 1879, s. 1 nl. + 94.

3146. — Niewola, urywki z pamiętnika Sybiraka, napisał... Lwów 1877, s. 88.

3147. — Pamiętnik Sybiraka. Wici (Zurych) 1875.

3148. — Węgrów. Obrazek historyczny pamięci przyjaciela Emila Leclerc. Stanisławów 1881, s. 39.

3149. **Ligman Jan.** Dwie bitwy. W księdze zbior.: „W 40tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 216—226.

3150. **Limanowski Bolesław.** Pierwsza manifestacja w Wilnie 1861 r. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn.". (Lwów 1903), s. 227—233.

3151. **Liniewski Seweryn.** Wspomnienia. Ziarno (warsz.) 1912, nr. 25.

3152. **Lipiński Juljan.** Wspomnienia tułacza. Podług opowiadania spisał Zygmunt Słupski. Bay City, Mich., 1897, s. 102.

Lisiewicz Al. dr. zob. Przed powstaniem styczniowem.

3153. **Lisowski Paweł** (Bronisław Sokulski). Bitwa pod Salichą. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 103), s. 234—240.

3154. **Listy z Inflant Polskich.** Przegląd pozn. 1863, t. II, s. 221—240.
[9 listów z wiad. o powst. w Inflantach].

3155. **Liwerant.** Prikluczenje jewreja wo wremia polskago wozstanja 18663 g. Jewr. starina 1910, s. 378 — 390.
[Pamiętnik żyda janowskiego z r. 1863, wrogi powstaniu polskiemu i Polakom].

3156. **Locatelli Giuseppe.** I Bergamaschi in Polonia nel 1863. Ricordi della spedizione di Francesco Nullo, narrati da un superstite e raccolti da... Bergamo 1893. s. 81 + 1 nl.

[Wspomnienia kap. Mazzoleni'ego, — zob. Sokołowska Zofja].

3157. **Lubarskij I. W.** Ispowied' polskago powstanca. Istoricz. wiestnik 1897, z. 5, s. 370; z. 6, s. 697.

[Wspomnienia Jana Wszebora].

3158. — Jeszcze o Żirżinskom diele 27 ijula 1863 goda. Istoricz. wiestnik 1899, t. II, s. 382.

3159. — W miatieżnom kraje. (Iz wospominanij). Istoricz. wiestnik 1895, z. 3, s. 813; z. 4, s. 156; z. 5, s. 445.

[Rok 1863 na Litwie i na Podlasiu].

Ludkiewicz (Ludobroński) zob. Sawicki Teodor.

3160. **Luźne kartki** ze wspomnień powstańczych: Walenty Parczewski, Sobótka 1871, s. 453, 512, 525 i 531.

3161. **Ł. D.** Pierežytoje. Russk. starina 1907, III, s. 105—110, 336—342, 389—394, 537—548.

[O pobycie w Białymstoku w r. 1863].

3162. **Łapiński Teofil** pułk. Powstańcy na morzu w wyprawie na Litwę, z pamiętników... Gaz. nar. 1878, nr. 180—227.

— Toż. Lwów 1878, s. 214.

3163. **Łuczyński Mieczysław.** Ze wspomnień powstańca. Luźne kartki z pamiętnika. Naprzód, 12.IV 1914.

3164. **Łukaszewski Józef** dr. Zabór pruski w czasie powstania styczniowego 1863-64 r. Jassy (druk. w Dreznie) 1870, s. VIII + 357.

3165. — (Łukasz Wielkopolanin). Ułamek z życia z r. 1862. Opowiadanie... Mrówka (lwowsk.). 1869, s. 245, 262, 281, 328, 345, 354 i 377.

[Z życia młodzieży polskiej w Berlinie].

3166. **M. Bakunin** i ekspedicja na parochodie „Ward Jackon". Krasnyj archiw, tom 7.

3167. **M. G.** O obronie dworu glanowkiego. Braterstwo (Bendlikon), ks. IV.

3168. **M. S.** ks. Podróż do Sybiri po moskiewskich etapach 1863 i 64 r. przez ks. S. M. Chicago Ill. — Kraków 1896, s. 402.

3169. — Różne przygody Polaków pod zaborem moskiewskim w 1862 i 1863 r. Chicago Ill. 1896, s. 209.

3169a. — Ze wspomnień Sybiraka .Chicago Ill. 1896, s. 346.

3170. **M...k Stanisław** ks. Wspomnienia Sybiraka z roku 1863-1865. Odb. z „Warty". Poznań 1889, s. 4 nl. + 225 + 2 nl.

3171. **M-skij K.** Wospominanja sielskago świaszczennika o posledniem polskom miatieże. Wil. sbornik, izdał W. Kulisz. I. Wilno 1869, s. 64—87.

3172. **Ma...** Jeszcze jeden żołnierz-poeta. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 240-249.

[Edward Stefan Machczyński, 1836—1873].

Mackiewicz Antoni ks. zob. Medeksza A.

3173. **Majewski J.** ks. Grodnienskaja processja 14 Awgusta 1861 g. Russkaja starina 1891, t.70, s. 490—7.

3174. **Majkowski Jan.** Pamiętnik..., członka Komitetu Centralnego, a następnie Komisarza nadzwyczajnego Rządu Narodowego w zaborze austryjackim. Z przedmową Stan. Krzemińskiego. Lwów 1909, s. 42.

3175. **Malczewski Kazimierz.** Sędziejowicki bój, karta z krwawych dziejów powstania 1863. Odb. z Przeglądu krak. Kraków 1895, 16°, s. 14.

3176. **Malewski Józef.** Pamiętnik Jana Podkowy, weterana z 1863 roku. Gazeta łódzka 1916, od 21 VIII. do 1.X.

3177. **Malinka A.** Polskij bunt na Wołyni 1864 g. Kijew. starina 1895, s. 24—31.

3178. **Manasterski Seweryn.** Od Radziwiłowa do Kijowa. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 249—258.

3179. **Marcinkowski Władysław.** Dziennik. W przypisach do „Pamiętników" Wład. Mickiewicza, t. II (Warsz. 1927), s. 432—8.
[Z wyprawy morskiej 1863 r. pułk. T. Łapińskiego].

3180. **Marek Ignacy.** Klęska pod Fajsławicami. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 258—261.

3181. **Markiewicz.** Iz wospominanij o polskom miatieże 1863 g. Kijew. starina 1889, z. VII, s. 280—5.

Markowski Jan major zob. Zapałowski Władysław.

3182. **Martjanow P. K.** O tragiczeskoj konczinie gen. A. D. Gersztencwejga. W zbiorze tegoż: „Dieła i ludi wieka" (S.-Pet. 1863), t. II, od s. 266.

3183. **Marx Adrien.** Silhouettes de mon temps. Paris 1889, s. 345.
[W jednym rozdziale: Le général Mierosławski].

3184. **Materjały do historji powstania 1863 r.** Ojczyzna 1865, nr. 6.
[Wspomnienia o wyprawie Taczanowskiego i bitwie pod Ignacewem].

3185. **Materjały do historji powstania na Żmudzi w r. 1863.** Ojczyzna 1865, nr. 69, 70, 74 i 75.
[Wspomnienia].

3186. **Mazaraki Jan** rotmistrz. Bitwa w Górach dnia 26 czerwca 1863. (Urywek z pamiętnika). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 262—266.

3187. **Medeksza Antoni.** Monografja oddziałów powstańczych na Żmudzi. [Wspomnienia]. Ojczyzna 1864, nr. 108 i 109 (o Zygmuncie Cytowiczu); nr. 115 i 116 (o Pawle Szymkiewiczu); nr. 124 (o Bolesławie Kołyszce); 1865, nr. 15 i 16 (O Zygmuncie Sierakowskim); nr. 38, 39 i 40 (o ks. Antonim Mackiewiczu); nr. 45 (o Paulinie Bohdanowiczu); nr. 59 i 60 (o Adamie Bitisie, Bolesławie Kuszlejce i Mamercie Giedgowdzie).

3188. **Medyński Aleksander.** Ze wspomnień powstańca. Skreślił... Tarnopol 1912, s. 22.

3189. **Merwin Bertold.** Z puścizny rękopiśmiennej po dyktatorze Langiewiczu (z 2 ryc.). Tyg. ill. 1911, t. I, s. 48.

3190. **Męciński Józef.** Śmierć Djonizego Czachowskiego. (Urywek z pamiętnika). W książce L. Syroczyńskiego: „Z przed 50 lat" (Lwów 1913).
— Toż. Wiarus 1918, z. 24.

3191. **Mężyński Leonard.** Wspomnienia z powstania styczniowego i sybirskiej katorgi 1863-1869. Tarnopol 1910, s. 164.
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1911, s. 542-4.

3192. **Michałowski Józef.** Józef Nieczuja-Miniewski, jego udział w

powstaniu styczniowem. Notatki z lat młodych, epizody. Wydał... Lwów 1918, s. 95.

Mielęcki Kazimierz zob. Gliszczyński Hipolit.

3193. **Mielnicka z Makarowiczów Rozalja Aleksandrowa.** Pod Wrzącą. Wspomnienie z lat młodocianych. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 272—274.

3194. **Mienszikow P.** Iz pochodnych zamietok (1863). Wilen. wiestnik 1867, nr. 13.

3195. **Mierosławski Ludwik.** Pamiętnik (1861-1863). Wydał dr. Józef Frejlich. Warszawa 1924, s. V + 214 + 1 nl. z portretem autora.

— zob. Guttry A., Marx A., Petyon E.

3196. **Mieżeckij M. P.** Wospominanja iz bezpokojnago wremieni na Litwie w 1861-1863 godach. Istoricz. wiestnik 1898, t. 73, z. 9, s. 825.

3197. **Migdalski Antoni.** Wspomnienia rotmistrza kawalerji narodowej z 1863-4 roku. Strzelec 1921, nr. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; 1922, nr. 1.

[Nieskończone z powodu zgonu autora].

3198. **Milowicz Włodzimierz.** Z papierów po... W zbiorze: „Wydawnictwo materjałów do hist. powstania stycz.", t. IV, s. 1—94.

3199. **Miłkowski Zygmunt** [T. T. Jeż.], Dwaj bracia. Kur. warsz. 1888, nr. 1.

[Wspomnienie o braciach Adolfie i Karolu Pieńkowskich].

3200. — Komitet Centralny. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 275—299.

3201. — Krótkie urywki z pamiętnika. Kartka do dziejów 1863 r. Przegląd wszechpolski 1897, z. sierpniowy, dodatek.

3202. — Opowiadanie żołnierza polskiego o wyprawie z Tulczy. Ojczyzna 1864, nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9.

— Toż. W zbiorze Gillera: „Polska w walce", t. I (Paryż 1866), s. 247 — 293.

3203. — W Galicji i na Wschodzie. Przyczynek do dziejów powstania 1863. Poznań 1880, s. XI + 203.

3204. **Miniewski Józef.** W półwiekową rocznicę powstania polskiego. Notatka z lat młodych żołnierza-powstańca z r. 1863-4. Kalendarz powstańców na rok 1913. Rocznik III (Lwów), s. 1 — 27 w dwie kolumny.

— zob. nr. 3192.

3205. **Mitropolskij I. A.** Wozstanje w Grodnie w 1863-1864 gg. Iz wospominanij wracza. Russkij archiw 1895, z. I, s. 129—156.

3206. **[Modrzewski Władysław].** Pamiętniki powstańca z 1863 i 1864 r. (Bończa-Chmieliński-Bosak-Krzywda), wydał i przypisami uzupełnił Zygmunt Lucjan Sulima. Lwów 1881, s. 174.

Mosakowski zob. Klebert Edward.

3207. **Mosołow A. N.** Wilenskije oczerki 1863-1865 gg. Iz wospominanij oczewidca. Russkaja starina 1883, t. XL, s. 181—200, 391—406, 573—628; 1884, t. XLI, s. 15 — 60.

— Toż. S.-Pietierburg 1898, s. VII + 253 + IV.

3208. **Mścigniew.** Wspomnie-

nia z przeszłości. 2 tomy. Kraków 1895, s. 184 i 207.

3209. **Murawjew Michaił Nikołajewicz graf.** Zapiski o miatieżie w Siewiero-zapadnoj Rossii w 1863-65 gg. Russkaja starina 1882, t. 36, s. 387—432, 622—44; 1883, t. 37, s. 131—66, 291—304, 615—30; t. 38, s. 193—206, 459—63.

— Pamiętniki... („Wieszatiela") (1863-1865), pisane w roku 1886, tłomaczone z oryginału rosyjskiego przez J. C., z przedmową St. Tarnowskiego. Kraków 1896, s. 161 + 2 nl. + 16 ilustr.

— Toż. Wyd. II. Kraków 1899, s. 159 + 1 nl. z 14 ilustr.

— Toż. Wyd. III. Kraków 1902, s. 162 z 15 ryc. w tekście.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1906, s. 520-8.

— Toż. Warszawa 1916, s. 199.

— Toż. Według oryginału rosyjskiego streścił i wstępem poprzedził Wład. Dębowski. Kijów, nakład W. Karpińskiego i S-ki, Druk. Polska, 1917, s. 46 + 2 nl.

3210. — Pierepiska... o posielenji lic, wysyłajemych iz Zapadnoj Rossii. Russk. starina 1883, t. 38, z. 4 i 5.

— zob. Szteinberg.

3211. N. Wawrzyniec Oliphant, jego podróże i wspomnienia z ostatniego polskiego powstania. Przegląd polski 1888, t. II, s. 456—496.

[„Episodes in a life of adventure by Laurence Oliphant. London and Edinburgh 1887].

Narbutt Ludwik zob. Sołtysowa Helena, Tabeńska E.

3212. **Narkiewicz Jan ks.** Pamiętnik księdza wygnańca. Lwów 1876, s. 202.

3213. **Nartowski Franciszek.** Powrót z Sybiru. Urywek z opowiadań pod tytułem „Z ław szkolnych na Sybir", opracowany przez Józefa Białynię Chołodeckiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 299—310.

3214. — Z ław szkolnych na Sybir, podług notatek Sybiraka opracował Józef Białynia Chołodecki (Walenty Ćwik). Czerniowce 1896, 16°, s. 110.

3215. **Narzymski Józef.** Tomasz Kolbe, życiorys. Wytrwałość (Bruksela) 1865, nr. 76.

3216. **Neuster Michał.** Pod Kobylanką. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 310—312.

3217. **Niemojowski Ludwik.** Jeden rok z dziewięciu lat życia na pustyni. Tyg. mód i powieści 1872, nr. 40 i 41.

3218. — Obrazki Syberji. Illustrował E. M. Andriolli. Warszawa 1875, s. 497.

Niepokojczycki Franciszek zob. Obst Jan.

3219. **Nikotin Iwan Akim.** Iz zapisok... Russk. starina 1902, z. III—XII.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1903, s. 333-4.

— Toż. S.-Pietierburg 1905, s. 268.

[Nik. był urzędn. do szczeg. poruczeń przy gen.-gub. wileńskim Nazimowie i Murawjewie, opisuje lata 1856-1865].

3220. **Nostitz I. G. graf.** Iz wospominanij... o polskom miatieże 1863 g. Russkij archiw 1900, t. II, s. 559—571.

3221. **Nowacki Jan** (kapitan Junosza). Urywek z pamiętnika. W

księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 155—160.

Nowakowscy Edward i Karol zob. Rogiński Roman.

3222. **Nowakowski Edward** ks. [Wacław kapucyn]. Duchowieństwo polskie na wygnaniu w Tunce (Syberja). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 476—482.

3223. — Wilja w Usolu na Syberji 1865 roku. Kraków 1894, s. 14 + 2 nl.

3224. —. Wspomnienie o duchowieństwie polskiem, znajdującem się na wygnaniu w Syberji, w Tunce, przez E. z S. Poznań 1875, s. 62.

Nullo Francesco zob. Andreoli E., Locatelli G., Pikusiński J., Procner A.

Obrazki historyczno-humorystyczne zob. Zakrzewski Wacław.

3225. **Obst Jan.** Z nad Wilji i Niemna. Kilka wspomnień z 1863 r. Przew. nauk. i liter. 1913, z. 7, 8 9 i 10.

[Treść: Opowiadania weteranów — T. Dmochowskiego, Franc. Niepokojczyckiego, Ant. Czernyszewicza i Józefa Karpowicza].

3226. **Oczerk pierwonaczalnych diejstwij** polskich agitatorow w 1860 i 1861 godach. (Razskaz oczewidca). Wojennyj sbornik 1864, t. XXXVI, s. 177—201.

3227. **Oczerki i sceny** iz słyszannago i widiennago (1863). Warsz. dniew. 1868, nr. 77, 82, 98, 133, 135 i 140.

3228. **Odrzywolski Zygmunt.** Powstanie polskie nad Bajkałem i sprawa kazańska, przez Z. O. Lwów 1878, s. 137.

3229. — Tunel więzienny w Kijowie. Z czasów powstania polskiego 1863 r. Przez naocznego świadka... Lwów 1869, s. 34.

— Toż. Wyd. II. p. t.: Podkop więzienny w Kijowie, napisał świadek naoczny... Warta 1886.

— Toż. Odb. Poznań 1886, s. 41.

3230. **O dyktaturze Langiewicza,** rozdział VIII bezimiennego rękopisu w języku francuskim o powstaniu 1863 r. Sprawozd. z zarządu Muz. nar. pol. w Rapperswilu za r. 1910.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1913, s. 162-7.

3231. **Ogorodnikow.** Dniewnik zakluczennago. (God w modlinskich kaziematach). Istor. wiestnik 1882, t. VII, s. 365; t. VIII, s. 557—594; t. IX, s. 88—128, 323—354 i 553—579.

[Wspomnienia z 1863 r.].

3232. **Ohryzko Józefat.** Relacja o pobycie w więzieniu wileńskiem. W pracy B. Dybowskiego: „Pamięci Józ. Ohryzki", Bibl. warsz. 1907, z. 5, s. 242—251.

— zob. Dybowski B., Kossowski M., Pantielejew L. F., Spasowicz W.

3233. **Okoniewski Józef.** Rok 1863. Wspomnienia osobiste. Z zapisków ojca opracowała Marja. Berlin 1913, s. 20.

3234. **Okoniewski Stefan.** Wspomnienia powstańca z r. 1863 oraz Pogląd na wyniki naszych powstań w latach 1831, 1846, 1848 i 1863. Poznań 1913, s. 62 z 2 ryc.

3235. **Okrejc S. S.** Wospominanja insurgienta 1863 g. Istor. wiestnik 1912, s. 880—914.

3236. **Oksiński Józef** pułk. Od 16 do 21 stycznia 1863 r. (Urywek

z obszernego pamiętnika). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 312—321.

3237. — Pierwsze potyczki. (Urywek z pamiętnika). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 322 — 336.

— zob. Pisanko.

3238. **Okulicz Stefan.** Bitwa pod Madejkami w r. 1863. Goniec wileński 1909, luty, 5 odcinków.

[Wspomnienia o partji Z. Sierakowskiego].

3239. — Obrazki z 1863 roku. Kraków 1910, s. 218.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1912, s. 532-4.

Opowiadanie żołnierza polskiego o wyprawie z Tulczy — zob. Miłkowski Z.

Oliphant Laurence zob. N. — nr. 3211.

3240. **Orlicki S. S.** Ugołok wozstanja 1863 goda. (Iz wospominanij uczastnika). Istor. wiestnik 1902, t. XC, paźdz., s. 42—74; list., s. 423—453.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1904, s. 630-1.

3241. **Osmołowskij A.** Wospominanja oczewidca o polskom wozstanji w g. Gorkach 23 aprielia 1863 g. Mogil. gub. wied. 1870, nr. 32, 33 i 36.

3242. **Ożegalski Kościesza Józef.** Wspomnienia krwawych czasów z r. 1863. Kraków 1893, s. IV + 332 + III.

— Toż. Wyd. wznowione. Kraków 1908, s. IV + 332 + III.

3243. **O życiu młodzieży kijowskiej** przed r. 1863 przez członka ostatniego zarządu Trojnickiego, odpowiedź na artykuł W. Koszczyca: Źródło ruchu 1863 r. i akademicy kijowscy. Lwów 1884, 16°, s. 20.

[Leon Syroczyński?].

3244. **P.** Lettres aux journaux à propos des atrocités commises en Pologne, par un témoin oculaire, P., Chirurgien en chef du corps d'Yordan. Paris 1863, s. 16.

3245. **P. A. S.** Władimir Iwanowicz Nazimow, oczerk iz nowiejszej letopisi Siewiero-zapadnoj Rossii. Russk. starina 1885, z. 2, 3 i 5.

3246. **P. J.** Pustowojtówna. Urywek z pamiętnika z 1863 r. Tyg. ill. 1907, nr. 10.

Padlewski Zygmunt zob. Przetocki Nałęcz L., Siemieka W.

Pamiętniki powstańca z 1863 i 1864 r. zob. Modrzewski Wład.

3247. **Pamiętniki szeregowca** z oddziału majora Zapałowicza. Dzien. liter. 1863, nr. 66—70.

[Zob.: Sprostowanie p. Sz. Cz., tamże, nr. 72].

3248. **Panasiewicz Adam Eugenjusz.** Pamiętnik... uczestnika prac organizacyjnych i więźnia stanu z r. 1863/4, z zawodu blacharza, jednego z najstarszych członków Stowarzyszenia „Skała". Umieścił Józef Białynia Chołodecki w książce p. t.: „Półwiekowa przeszłość Stowarzyszenia „Skała" (Lwów 1906).

3249. **Paniutin S.** Sobytja, predszestwowaszija wozstanju w Polsze w 1861 g. (Zapiska). Soobsz. A. N. Kryżanowskij. Russk. starina 1902, t. CX, s. 263—284.

3250. **Pantielejew L. F.** Iz wospominanij proszłago. Kniga I. Piet. 1905 s. 340.

[Do lat 1861-64].

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1907, s. 713-6.

3251. — Dieła dawno minuwszich dniej. Byłoje 1907, nr. 1(13), s. 43—66, nr. 2(14), s. 216—242 i nr. 3(15), s. 259—278.

[Dalszy ciąg wspomnień: „Iz wospominanij proszłago" (1905) — od list. 1864 r.; o areszt. Ohryzki, o areszt. własnem 11.XI.64 w Petersburgu, o przewiezieniu do więz. Dominikańskiego w Wilnie, o całej t. zw. „sprawie petersburskiej" (Ohryzki), o swojem zesłaniu na Syberję w 65 r., obszerniej o Węcławowiczu, d-rze Franc. Nowickim, Al. Despot - Zenowiczu, Al. Rudominie, J. Grotowskim, Myszkowskim, Merle].

— Toż. p. t. Iz wospominanij proszłago. Kniga II. S.-Piet. 1908 s. 211 + 62 + 1 nl.

3252. **Pantielejewa Serafima Wasiljewna.** Iz pierežitago w szestidiesiatych godach. S.-Piet. 1911, s. 40.

[Dotyczy spraw polskich].

3253. **Pawliszczew Nikołaj Iwanowicz.** Siedmicy polskago miatieża. 1861-1864. 2 t. („Soczinienja", t. IV i V). S.-Pietierburg 1887, s. X + 257 i 400 + 1 nl.

[Są to raporty tygodniowe, przesyłane cesarzowi od 13.XI.1861 do 15.V 1864 r.].

3254. **Pawłowicz Edward.** Wspomnienia. Nowogródek — więzienie — wygnanie. Lwów 1887, s. 422 + 2 nl.

3255. **[Pearson].** Un Anglais en Pologne, récit de l'insurrection, per un témoin oculaire. Paris 1863, s. 48.

[Przekład z angielskiego].

3256. **Petyon Eustachy.** Wyjątek z pamiętnika... w odpowiedzi na wstęp do dziejów 1863 roku p. Agatona Gillera. (Przedruk z „Głosu Wolnego"). W Paryżu 1868, s. 40.

[Opis kampanji jen. Mierosławskiego na Kujawach].

3257. **Piasecki-Valezy Feliks.** Od 6 do 26 stycznia w Lubelskiem. (Urywki z pamiętnika). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 336—346.

3258. **Pieniążek Czesław.** Temu lat 27. Kartki z pamiętnika. Kraków 1890, s. 154.

3259. — W marcu i kwietniu 1863 r. (Urywek z pamiętnika, spisanego w r. 1869, dosłownie przytoczony). Straż. polska (krak.) 1912, z. II—IX.

3260. — Z początku lipca i sierpnia 1863 r. Straż polska (krak.) 1911, z. 38—40.

Pieńkowscy Adolf i Karol zob. Miłkowski Z.

3261. **„Pierwsza Legja galicyjska" r. 1863.** Dzien. polski 1881, od nr. 229.

3262. **Pikusiński Juljan.** Śmierć Nulla. (Opowiadanie uczestnika boju pod Krzykawką). Żołnierz polski 1922, nr. 20.

3263. **[Pisanko].** Porażenje szajki Oksinskago pri dierewnie Łenkie. Warsz. dniew. 1865—6, nr. 282—3.

3264. **Plater-Broel hr. Eugenjusz.** Wspomnienie z 1863 roku. W księdze zbior.: „Z okolic Dźwiny" (Wilno 1912), s. 102—107.

[O Leonie Platerze i powstaniu w Inflantach Polskich].

3265. — Powstanie na Inflantach Polskich i śmierć Leona Platera w 1863 roku. Ze wspomnień. Poznań 1922, str. 15.

Plater hr. Leon zob. Plater hr. Eugenjusz.

3266. **Plichta-Półkozic Stanisław.** Pamiętnik z czasów 1863-

1872. Opowiadanie. Warszawa 1911, s. 203.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1912, s. 534-6.

3267. **Pochorony** polskago mitropolita Fijałkowskiego. Iz zapisok sowremiennika-oczewidca. Russkij archiw 1884, t. III, s. 133.

3268. **Podlasiak.** Parę wspomnień z podlaskich piasków. Gaz. białostocka 1914, nr. 6 (65).

[O spaleniu wsi Jaworówki w pow. białostockim w r. 1863].

3269. **Podwysockij A.** Zapiski oczewidca o sobytjach w Warszawie w 1861 i 1862 godach. Sostawił po dokumientam... Sanktpietierburg 1869, s. 152.

3270 **Pokora A.** Na Kurpiach. Epizod z r. 1863. Dzien. polski 1892, n. 284—290.

3271. **Polacy na Syberji** i Powstanie nad Bajkałem. Spisane przez Naocznego świadka. W Poznaniu 1878, s. 2 nl. + 100.

3272. **Polak z Ojcowa.** Obrona Glanowa. (Opowiadanie według podania miejscowego). W księdze zbior. „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 346 — 351.

3273. **Polewoj Nikołaj.** Dwa goda — 1864 i 1865, iz istorji krestjanskago dieła w Minskoj gub. Russkaja starina 1910, t. 1 (141), s. 47—63, 247—270; t. 2 (142), s. 3—25.

[Na wstępie wrażenia z Wilna w 1864 roku].

3274. **Polkowski Ignacy** [Prawdzicki Stefan]. Wspomnienie o Zygmuncie Szczęsnym Felińskim, Arcybiskupie metropolicie warszawskim. Kraków 1866, s. 329 z portretem.

3275. **Ponomarew I. N.** Wospominanja o polskom miatieżie 1863 goda. Istoricz. wiestnik 1897, z. 9, s. 726; z. 10, s. 140.

Popiel-Chościak Wincenty ks. zob. nr. 2577.

3276. **Porębski Antoni.** List sybiraka [do Djon. Henkiela]. Irkuck, w styczniu 1912. Słowo polskie 1913, odcinków 11 z końca stycznia.

[Luźna gawęda, obejmująca wspomnienia z Mohilewszczyzny i z Syberji, oraz wiadomości o losach wielu powstańców 1863 r.].

3277. **Posledniaja polskaja smuta** po pierepiskie s 14-go fewralia 1861 g. po 15-ie ijunia 1862 g. Russk. starina 1882, t. 36, s. 553—584; 1883, t. 37, s. 232—50 i 631—46.

[Popr.: Gorod Pietrokow. Soobszcz. M. I. Gorodeckij, 1883, t. XXXII, s. 166].

3278. **Postawka Leon** ks. Pamiętniki, obejmujące okres od roku 1863 do 1908, poprzedzone wspomnieniami z lat dziecinnych, napisane przez... doktora Św. Teologji, prałata domowego J. Św. Piusa X, rektora Misji polskiej w Paryżu. 2 tomy. Paris 1908, s. 360 414.

3279. **Postrych Władysław.** Notatki powstańca z 1863 roku. Pracownik więzienny 1925, nr. 3 i nast.

3280. **Potto.** Pochodnyja zapiski o kampanji 1863 g. protiw polskich miatieżnikow. Wojennyj sbornik 1867, t. LVI, s. 289 i 169; t. LVII, s. 365 i 131; 1868, t. LX, s. 117 t. LXIĘ, s. 153 i 491; 1869, t. LXVII, s. 131; t. LXVIII, s. 305; 1870, t. LXXI, s. 179 i t. LXXII, s. 187.

[Dod.: Umaniec A. Zamietka po po-

wodu statji „Poch. zapiski". Tamże 1869, r. LXVII, s. 221.
[Szczegóły wzięcia do niewoli Kononowicza].
Umaniec N. i Kaminskij. Po powodu „Poch. zapisok". Tamże, 1870, t. LXXIII, s. 299].

3281. — Styczka u dierewni Grudowoj 25-go ijula 1863 goda. Wojennyj sbornik 1870, t. 73, s. 77—83.
[Z opowiadania kap. Miedianowa o starciu z kawalerją Grabowskiego].

3282. **Poznanskij Boris.** Wospominanja o polskom wozstanji w Ukrajnie 1863 g. Kijew. starina 1885, z. XI, s. 436—465, z. XII, s. 571—611.

3283. — Wospominanja. Ukrainskaja żizń 1913.
[Z lat 1860-63 w uniw. kijowskim].

Prawdzicki Stefan zob. Polkowski Ignacy ks.

3284. **Preis Leon.** 16-letni strzelec Langiewicza. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 351—354.

3285. **Procner Aloizy.** Wspomnienie naocznego świadka o generale Nullo. Przegląd hist., IV (1907), s. 129—131.

3286. **Przed powstaniem styczniowem.** Rozprawa w Kole literacko-artystycznem we Lwowie nad książką „Historja dwóch lat 1861-1862 przez Z. L. S." Lwów 1894, s. 161.
[Głosy dra Al. Lisiewicza, A. Skotnickiego, Józ. Kaj. Janowskiego, T. Romanowicza, L. Syroczyńskiego i J. Starkla].

3287. **Przetocki Nałęcz L.** Walki pod Wilkoszewskim i Padlewskim. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 355—357.

3288. **Przyborowski Walery.** [Sulima Zygmunt Lucjan]. Wspomnienia ułana z 1863 r., zebrał... Część I. Tyg. wielkopolski 1874. — Toż. Odb. Poznań 1874, s. 108. — Toż. Część II. Lech (pozn.) 1878, s. 193, 201, 209, 217, 225, 233, 242, 250 i 257. — Toż. Odb. Poznań 1878, s. 71.

Pustowojtówna Helena zob. J. P.

3289. **R.** Wspomnienia internowanego w Ołomuńcu i Koenigsgratz. Ojczyzna 1864, nr. 21, 22 i 23.

Rawicz Władysław zob. Gillet Agaton.

3290. **Rayski Jan Nepomucen.** Społem i zgodą, kartka z powstania 1863-4 r. Z rękopisu wydał i wstępem opatrzył Aleksander Medyński. Kraków 1913, s. 40 z portretem autora.

3291. **Rembacz Marcin.** Z biegu życia kilka wspomnień. Dla pamięci młodszego pokolenia skreślił..., em. dyrektor szkoły lud. w Wieliczce, uczestnik powstania z roku 1863. Kraków 1916, s. 31 z portretem autora.

3292. **Rennenkampf K. N.** prof. Kijewskaja uniwersitietskaja starina. (Sobytja w uniw. sw. Władimira w 1860-1862 gg). Russkaja starina 1899, t. 99, s. 31—49.

3293. **Reutt Gustaw.** Do legjonów. (Z notatek rodzinnych). W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 357—362.

3294. — Z powstania 1863-4. W księdze zbior.: „Z okolic Dźwiny" (Wilno 1912), s. 198—209 z portretem.

3295. **Riazanow A.** Straniczka o polskom wozstanji 1862 (!) goda. Iz czastnago pisma. Taraszcza 1863 g. 1 Maja. Russkij archiw 1907, z. 12, s. 527—529.

Rochebrun zob. Sokalski Kazimierz.

3296. **Rogiński Roman.** Kartki z pamiętnika. Bibl. warsz. 1907, t. II, s. 417—451.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1911, s. 119—121.

3297. — Szkoła wojskowa polska we Włoszech. Genua. Kartka ze wspomnień osobistych (1859-1862) (z 3 ryc.). Tyg. ill. 1907, t. II, s. 545, 569.

[Dod.: Odpowiedź pp.: M. Krzymuskiemu, L. Łaszczowi i J. Wieniawskiemu Tyg. ill. 1907, t. II, s. 636].

3298. — Zaczątki powstania 1863 roku na Podlasiu i na Litwie (Ze wspomnień b. naczelnika oddziału). Przegląd pozn. 1896, nr 35—39.

— Toż. Odb. Poznań 1896, s. 60.

3299. — Z pamiętnika Romana, 1859-1863, wydał A. [Kraushar]. Kraków 1898, s. 97 z portretem autora.

[Treść: I. Szkoła wojskowa w Genui i Cuneo. II. Zaczątki powstania na Podlasiu i na Litwie].

Rec.: M. Rolle. Kwart. hist. 1899, s. 130.

3300. — Z teki wspomnień. Bracia Edward i Karol Nowakowscy. (Krótki rys biograficzny). Dzien. kijow. 1910, nr. 116.

Rok więzienia 1864/5 zob. Syroczyński L.

3301. **Romankiewicz Piotr.** Trzy nieszczęśliwe wyprawy. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 380-381.

3302. **Romanowicz Tadeusz.** Ołomuniec. Wspomnienia z lat 1864-1865. Gaz. literacka (lwowska) 1871, nr. 2 i nast.

— zob. Przed powstaniem styczniowem.

3303. **Romanowiczówna Zofja.** Z dni krwi i łez (1863-1865). Lwów 1913, s. 79.

3304. — Z roku 1863. Kartki z dziennika młodej dziewczyny. Lwów 1912, s. 52.

Romanowski Mieczysław zob. Gordon J., Rudnicki Winc., Wiśniewski W.

3305. **Römer Alfred.** Wspomnienia z r. 1864-1865. Tyg. ill. 1912, t. II, nr. 28—38.

Rościsław zob. Rozmanith Antoni.

3306. **Rostworowski Nałęcz Jan.** Wspomnienia z roku 1863 i 1864. Kraków 1900, s. 105 + 1 nl.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1901, s. 413-5.

3307. **Rotkirch A.** von. [Teobald]. Jeszcze nieskolko słow o zagadocznoj konczinie Warszawskago gienierał-gubiernatora A. D. Gerstenzweiga. Russkij archiw 1887, t. II, s. 528.

3308. — O polskom katiechizisie. (Iz zapisok). Russkij archiw 1882, t. III, s. 244.

[Dod.: Zamietka N. Bicina, R. archiw 1873, s. 200].

3309. — Wospominanja. 5 czastiej. Wilna 1890.

3310. **Roziecki Władysław.** Miechów-Stefanków-Rataje. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s 385—388.

3311. **Rozmanith Antoni** [Rościsław]. Wspomnienia z nad Baj-

kału. Przyczynek do historji wygnaństwa z notatek i opowiadań. Odb. z Czasu. Kraków 1870, s. 83 + 1 nl.

3312. **Rozwadowski Bolesław.** Wyprawa Zapałowicza. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903). s. 388—395.

3313. **Rożański Feliks.** Z województwa Grodzieńskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 396—400.

3314. **Rudnicki Wincenty.** Zgon Mieczysława Romanowskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 401—403.

3315. **Rudnicki Władysław.** Izwleczenje iz pokazanij politicze-skago prestupnika bywszago inżenier-poruczika..., otnositielno uczastja w polskom wozstanji 1863 i 1864 godow Jugo-Zapadnych gubiernij i Galicji. Warszawa 1866 (w tipografji Sztaba Warsz. Wojen. Okruga], s. 93.

3316. **Rudowski Jan** podpułk. Walki w Sandomierskiem i Lubelskiem. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 403—405.

3317. **Rzewuski Zygmunt Napoleon** [Krzywda Zygm. Nap.]. Wspomnienia obozowe z r. 1863 i 1864. Lwów 1883, s. 192.

3318. **S.** Z krwawych dni. Epizod z powstania 1863 r. w Mińskiem. Kraków 1889, s. 62.

3318a. **S. A.** „Branka" (rekrutskij nabor) w Carstwie Polskom w 1863 godu. (Razskaz oczewidca). Russk. starina 1897, t. 92, s. 93.

3319. **Sabowski Władysław.** Józef Hauke-Bosak. Rys biograficzny według materjałów zebranych przez Zygmunta Kolumnę. Kraków 1871, s. 8 nl. × 103 + portret z fotografji.

[Na podstawie notat pamiętn. Jar. Awejdy].

3320. **Samborski Ostoja Henryk.** Wspomnienia z powstania 1863 r. i pobytu na Syberji. Warszawa 1916, s. 127.

3321. **Sawicki-Stella Jan dr.** [Pułk. Struś]. Galicja w powstaniu styczniowem. Wyd. drugie wznowione. Lwów 1913, s. 4 nl. + 199 z 52 ryc.

[Por. tegoż: Udział Galicji w powstaniu 1863-1864 r.].

3322. — Marseljeza polska i powstanie 1863 roku. Ruch liter. 1877, t. I, s.309 i 326.

[Wspomnienia z okresu manifestacyj przedpowstaniowych, m. in. z Kowna i Tykocina, — i o wpływie pieśni: „Boże, coś Polskę"].

3323. — Udział Galicji w powstaniu 1863-1864. Wyjątek z pamiętnika... W zbiorze: „Wydawnictwo materjałów do hist. powst. styczn.", t. II, s. 1—142 i XVI.

3324. — Wspomnienie z Kowna [1862 r.]. W księdze zbior. ku czci S. Goszczyńskiego p. t.: „Sobótka" (Lwów 1875), s. 331—337.

3325. — I. Z krwawej przeszłości. II. Epizod z powstania litewskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 405—417.

— zob. nr. 2615.

3326. **Sawicki Teodor.** Ludobroński-Ludkiewicz. Urywek z powstania na Żmudzi. W księdze

zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 417—419.

3327. **Siemieka W.** Po powodu soczinienja „Wojennyja diejstwja w Carstwie Polskom w 1863 g." [Gieskieta i Puzyrewskago], 1. Sosredotoczenje wojsk. 2. Zamieczanja otnositielno wojennych diejstwij. 3. Wojennyja diejstwja w Płockom wojennom otdiele do pojawlenja Podlewskago. Pierwyj pierijod. 4. Wojennyja diejstwja w Płockom otdiele Podlewskago. Wtoroj pierijod. V, VI, VII, VIII i IX bez podtytułów. Wojennyj sbornik 1895, t. CCXXIV, s. 237—286.

[Sprostowania i wspomnienia naczelnika płockiego oddziału wojennego].

3328. **Siemiencow R.** Wospominanja — kartinki iz wremien polskago wozstanja 1863 g. Kijew. starina 1894, z. VIII, s. 255—267.

Siemieński Lucjan zob. nr. 1905.

Sierakowski Zygmunt zob. Dybowski B., Hercen Al., Laskarys Jerzy, Medeksza Antoni, Słotwiński Adam ks.

3329. **Silczewskij D. P.** Dąbrowski i Wróblewski w 1871 g. Zamietka k „Zapiskam" N. W. Berga. Soobszcz... Russkaja starina 1880, t. XXIX, s. 197—9.

3330. **Sinielnikow N. P.** Wstriecza s powstancami 10-go janwaria 1863 g. Zamietka. Russkaja starina 1879, t. XXIV, s. 790—1.

3331. **Siwiński Jan.** Katorżnik czyli pamiętniki Sybiraka, napisane przez... zesłanego w roku 1863 na ośm lat do robót katorżnych w kopalniach Nerczyńskich kraju Zabajkalskiego w Syberji. Kraków 1905, s. 127 + 1 nl.

3332. **Skałon D.** Na służbie w lejb-ułanach 1859-1864 g. i poiskoje wozstanje 1863 g. Russk. starina 1908, t. IV, s. 181—196, 499—510.

3333. **[Skirmunttowa Helena].** Z życia Litwinki, 1827-1874. Z listów i notatek złożył Bronisław Zaleski. Poznań 1876, s. 282 + 1 nl.

3334. **Skłodowski Zdzisław** [Z. S. Lelewelczyk]. Marcin Lelewel Borelowski wobec powstania w województwie podlaskiem i lubelskiem. Dzien. liter. 1863, nr. 100, 102—104; 1864, nr. 1—4 i 10.

[Dłuższy zarys wspomnieniowy, urwany w samym początku]].

— zob. nr. 3020 (przypisek).

Skotnicki Antoni zob. Przed powstaniem styczniowem.

3335. **Sławiński Bronisław.** Z Kijowa na Sybir. Urywek z opowiadania, opracowanego przez Walentego Ćwika pod tytułem: „Pięć lat w kraju niewoli". W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 420—433.

3336. **Sławutinskij S. T.** Gorod Grodno i Grodnienskaja gubernja wo wremia posledniago polskago miatieża. (Otrywok iz wospominanij). Istoricz. wiestnik, 1889, t. 37, lipiec, s. 53; sierpień, s. 271.

3337. **Słotwiński Adam** ks. Wspomnienia z niedawnej przeszłości. Kraków 1892, s. 199 + 1 nl.

3338. — Wspomnienie o ś. p. Zygmuncie Sierakowskim. Wyjątek z listu naocznego świadka Francuza, dotyczącego ostatnich chwil ś. p. Zygmunta Sierakowskiego, podanego komisarzowi Rządu narodowego zagranicą w Paryżu. (Oryginał znajduje się w

rękach p. Marji Falęckiej, siostry ś. p. Zygmunta). Kraków 1890, s. 7.

3339. **Smaczniński Aleksander.** Pamięci 23 stycznia. Z teki pośmiertnej. Tyg. ill. 1910, t. I, s. 66.

Śmiechowski Józef jen. zob. Szmyt Henryk Bolesław.

3340. **Smoczyński W.** ks. dr. Jasełka na Syberji. Kraków 1877, s. 29.

3341. **Smolikowski Paweł** ks. Do sprawy polskiej w Rzymie od r. 1861 do r. 1864. Przegląd polski 1899, t. III, s. 270, 484; t. IV, s. 60 i 298; 1901, t. II, s. 66—84 i 268—295.

[M. in. listy ks. Juljana Felińskiego o wypadkach warszawskich].

3342. **Sobytja** predszestwowawszija wozstanju w Polsze 1861 g. Russk. starina 1902, z. 5.

3343. **Sokalski Kazimierz.** Pamiętniki z r. 1863..., żuawa z komendy Rochebruna. Straż polska (krakow.) 1910, z. 9 i 10.

3344. **Sokołowska Zofja.** Ochotnicy włoscy w powstaniu polskiem r. 1863. Przegląd hist., V (1907), s. 395—397.

[Przekład ustępu wspomnień włoskich: „J. Bergamaschi in Polonia nel 1863. Ricordi della spedizione di Francesco Nullo, narrati da un superstite e raccolti da Giuseppe Locatelli". Bergamo].

Sokulski Justyn zob. Giller Agaton.

3345. **Sołtysowa Helena.** Ludwik Narbutt. Wspomnienie spisane według opowiadania pani Teodory Monczuńskiej, rodzonej siostry Ludwika. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 433—437.

3346. **Spasowicz Włodzimierz.** Moje wspomnienie o Józefacie Ohryzko. W pracy B. Dybowskiego: „Pamięci Józ. Ohryzki", Bibl. warsz. 1907, z. 5, s. 228—241.

3347. **Spulskij Joan.** Iz wospominanij prawosławnago swiaszczennika na Wołyni. 1863 god. Russkij archiw 1895, t. III, s. 91—99.

Starkel Juljusz zob. Przed powstaniem styczniowem.

3348. **Stroynowski Ladislas comte.** Précis historique sur la Pologne, rédigé sur les notes..., touchant le mouvement national et l'insurrection de 1860 à 1863, le Comité National de Varsovie, l'influence de la noblesse seigneuriale et les tendences réelles du peuple, par Lombard [M. E. A. Genève 1863, s. 96.

Struś pułk. zob. Sawicki-Stella Jan dr.

3349. **Styczeń January.** Postępowanie Moskali podczas powstania 1863 r. Gaz. nar. 1885.

Sulerzyski Natalis zob. nr. 2694.

Sulima Zygmunt Lucjan zob. Przyborowski Walery.

3350. **Sułkowski-Sulima Leon.** Ze wspomnień starego weterana. Pod Czernikiem 20 marca 1863 r. Zeszyt I. Warszawa 1917, s. 12 z 4 ilustr.

[Pisane wierszem; więcej nie wyszło].

3351. **Swengalli.** Stracenie powstańców. (Z pamiętników generała A. N. Witmera). Tyg. ill. 1916, s. 334.

Świderska Marja zob. Bohowityn Kozieradzka Maryjka.

Świętorzecki Apolinary zob. Kowalewska Zofja.

Świętorzecki Bolesław zob. Wernicki Aleksander.

3352. **Syroczyński Leon.** Rok więzienia 1864/5 w X pawilonie warszawskiej cytadeli. Z pamiętnika. Wydany staraniem b. redakcji Wydawnictwa materjałów do historji powstania polskiego z r. 1863-4. Lwów 1907.
[Druk. bezimiennie].

3353. — Z przed 50 lat. Wspomnienia b. studenta kijow. uniw., prof. szkoły politechnicznej we Lwowie. Lwów 1913.
— Toż. Wyd. II uzupełnione. Lwów 1914, s. 125.
— zob. Przed powstaniem styczniowem.

3354. **Sz. J. F.** K epochie grafa Berga w Warszawie. (Otrywok iz wospominanij). Istoricz. wiestnik 1884, t. 15, marzec, s. 684.

3355. **Szamszew I.** Razskazy lejb-kazaka. Russk. starina 1878, t. 21.

3356. — Słuczaj iz polskago wozstanja 1863 g. Russk. starina 1878, t. 21, s. 535—7.

3357. **Szarłowski Aloizy** (Sulima). Rok 1863, ze wspomnień Rosjanina. Odb. z Kur. pozn. Poznań 1884, s. 31.
[Streszczenie „Iz moich wospominanij". I. N. Butkowskiego, drukowanych w Istoricz. wiestn. 1883, t. XIV].

3358. **Szczebalskij P.** Nikołaj Aleksiejewicz Milutin i reformy w Carstwie Polskom. Russkij wiestnik 1882.

3359. **Szczepański Alfred.** Młodzież krakowska w r. 1863. Nowiny krak., 22.I.1913.

3360. **Szczerbowicz-Wieczór W.** Wospominanja o polskom wozstanji 1860-1864 godow. Istor. wiestnik 1894, t. 56.

3361. **Szenig I. N.** Wospominanja o grafie Bergie. Russkij archiw 1880, t. III, s. 302—3.

Szkice z niedawnej przeszłości zob. Koziebrodzki hr. Władysław.

Szlenker Ksawery zob. Giller Agaton.

3362. **Szmyt Henryk Bolesław.** Koszary w Rawie. Ojczyzna 1864, nr. 112.
[Wspomnienie z 1863 r.].

3363. — O kilku poległych pod Małogoszczem. Ojczyzna 1864, nr. 102.
[Wspomnienia kwatermistrza oddziału Ant. Jeziorańskiego].

3364. — Z teki powstańca. Ojczyzna 1864, nr. 117.
[Wspomnienia o jen. Józefie Śmiechowskim].

3365. **Szretter Tadeusz.** Wspomnienia o Alfonsie Didier, oficerze francuskim w powstaniu styczniowem (Do druku podał i przypisami opatrzył Gustaw Kaleński). Polska zbrojna, 22 i 23.I.1927.

3366. **Szteinberg O. N.** Graf M. N. Murawjew i jego otnoszenja k jewrejam g. Wilny w 1863-1864 gg. (Iz zapisok rawwina). Russkaja starina 1901, t. CV, s. 305—320.

3367. **Szujski Józef.** List... do Karola Szajnochy. (O dyktatorze Langiewiczu). Podał L. Finkel. Kwart. hist. 1926, s. 422—7.
[Dat. Kraków 20 marca 1863 r.].

3368. **Szukiewicz Feliks.** Na pograniczu Litwy. Urywek z pamiętnika. Wiarus 1918, z. 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34—35 i 36; 1919, z. 1.

3369. — Noc styczniowa. Czas 1913, d. 24.I i nast.

3370. **Szulc A.** Trzynastoletni wojak. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 439—40.

3371. **Szulc Serafin** ks. Pamiętnik kapelana. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. I (Paryż 1868), s. 65 — 143.

3372. **Szwarce Bronisław.** Dziesiąty pawilon. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 449—468.

3373. — Siedm lat w Szlisselburgu. [Odb. z Reformy]. Lwów 1893, s. 169.

— Sept années à Schlusselbourg, trad. par Lad. Mickiewicz. Bulletin polonais 1902 i 1903.

— 7 liet w Szlisselburgie. S.-Pietierburg 1906.

3374. — Wydawnictwo materjałów do historji powstania 1863-1864. Tom IV, zeszyty I i II, objaśnił... Lwów 1894, s. 67.

[Krytyka na tle wspomnień osobistych].

3375. — Założenie Komitetu Centralnego w r. 1862. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 441—449.

3376. **Szybalska Zofja** dr. Urywki z pamiętników o powstaniu z roku 1863. Gawędy obozowe dla harcerzy polskich z 9 rycinami, zebrała... Lwów 1913, s. VIII + 150 + 1 nl.

3377. **Szyc Joachim.** Wyjątki z dziennika podróży. Kłosy 1866, II, s. 135, 150, 165, 176 i 185.

[Z drogi na zesłanie: od Szlisselburga do Archangielska i do Szenburska].

Szymkiewicz Paweł zob. Medeksza A.

3378. **T. A.** Wspomnienia z powstania z lat 1863-64, z zajść w Trzemesznie i w powiecie mogilnickim, spisane przez świadka. Praca 1912, nr. 20, s. 641—643, i nr. 21, s. 673—675.

3379. **Tabeńska Elżbieta.** Z doli i niewoli, wspomnienia wygnanki. Kraków 1897, s. XII + 146.

[Z r. 1863 w pow. lidzkim, głównie o oddziałach L. Narbutta i Ostrogi-Poradowskiego, z więzienia w Wilnie i z zesłania na Sybir].

Taczanowski Edmund zob. Gliszczyński Hipolit, Materjały do historji powstania 1863 r., Zakrzewski-Wyssogota.

Tarnowski Juljusz zob. Siemieński Lucjan.

Tarnowski hr. Władysław zob. Giller Agaton, Zawadzki Władysław.

3380. **Teleżyński Aloizy.** Lud ruski na Wołyniu. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 468—474.

Teobald zob. Rotkirch W. A.

3381. **Tokarzewski Szymon.** Z roku 1863 i lat następnych. Opowieść w dwóch częściach. I. W kraju. II. Na Sybirze. Warszawa—Lwów b. r. [1912].

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1913, s. 159-162.

3382. **Tomicki A.** ks. Ksiądz na parafji pod rosyjskim rządem. Przegląd lwowski 1875, s. 700 i nast.

3383. — Ksiądz katolicki w kaźni moskiewskiej. Przegląd lwowski 1876, t. XI.

Treter Celina zob. Dominikowska Celina.

3384. **Tugendhold** [Poles Stephan]. Polska Expeditionen och... Malmö 1863, s. 84.

3385. — Otrywki iz brosziury...: „Polskaja ekspedicja i Stiefan Polles". W pracy: „Michaił Bakunin i ekspedicja na parochodie Ward Jackson" (Krasnyj archiw t. VII (1924), s. 127—140.

[Przekład broszury szwedzkiej, ogłoszonej 1863 w Malmö].

3386. — Zwei Regierungen in Warschau. Reiseskizzen von Stephan Poles. Wien u. Leipzig 1864, s. 2 nl. + III + 130 + 4 nl.

3387. **Ucieczka z więzienia w Żytomierzu.** Gaz. nar. 1883, nr. 214, 215, 216.

Ujejski Kalikst zob. Wiśniewski W.

3388. **Urbański.** List powstańca z obozu. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 474—5.

3389. **Verdy du Vernois I.** Im Haupt-Quartier der russischen Armee in Polen 1863-1865. Persönliche Erinnerungen. Deutsche Rundschau 1903, z. X—XII.

— Toż. Berlin 1905, s. VIII + 200.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1904, s. 350-6.

W. Z. Historyczno-humorystyczne obrazki z roku 1863 — zob. Zakrzewski Wacław.

3390. **Wahl.** Graf Fiedor Fiedorowicz Berg 7-go sientiabria 1863 goda. Russk. starina 1879, t. 26, s. 703 i nast.

3391. **Walter Józef** major. Zdobycie Opatowa 24 lutego 1864 r. (z planem). W księdze zbior.: „W 40tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 482—7.

3392. **Webersfeld Edward.** Obóz w Ojcowie. Kur. lwow. 1913, styczeń, 6 odcinków.

3393. — Z przed 35 lat. Wspomnienia z roku 1863. Słowo polskie 1898, nr. 1 i nast.

3394. **Weeber Ludwik.** Wyprawa Czechowskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 487—490.

3395. **Wernicki Aleksander.** Wspomnienia o oddziale Świętorzeckiego. Gazeta nar. 1869, nr. 33 i nast.

3396. **Wiazmitinow Aleksander.** Posledniaja polskaja smuta. Epizody usmirenja miatieża 1863 g. Russk starina 1886, z. VIII.

3397. **Wielhorski hr. Zygmunt** [Kierdej Zygmunt]. Wspomnienia z wygnania (1865-1874). Poznań 1875, s. 4 nl. + 132.

Wielkopolanin Łukasz zob. Łukaszewski J. dr.

3398. **Wielowiejski Stefan** (z Lubczy). Wspomnienia paryskie z 1890-1894 roku. Dzień polski 1925, nr. 101.

[Zawierają szczegóły, poprzedzające wystąpienie margr. Wielopolskiego w r. 1861].

3399. **Wieniawski Juljan** (Jordan). Kartki z pamiętnika (z licz. ryc.). Tyg. ill. 1910, t. I, s. 4, 24, 47, 88, 109, 127, 151, 167, 188, 209, 229, 290, 315, 330, 354, 392, 414, 438, 479, 501, 523,540, 606, 624, 624, 685, 705, 726, 746, 782, 805, 847, 888, 906, 928, 948, 989, 1030, 1050, 1072.

— Toż. 2 tomy, z portretem autora. Warszawa 1911, t. I, s. 254; t. II, s. 344.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1912, s. 536-540.

3400. **Wieniukow M. I.** Graf — M. N. Murawiew. Russk. starina 1882, z. 2.

3401. — Zapiski. Gołos minuwszago 1915, z. X.
[Nacz. pow. w Łęczycy, potem prezes komitetu do spraw włośc. w Lublinie, lata 1863-67].

3402. **Wierciński Henryk.** Wspomnienia z niedawnej przeszłości. Bibl. warsz. 1912, t. I, s. 14—55, 239—274, 443—476.
[Lata 1860-64].
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1913, s. 410-3.

3403. — W kopalni złota na Syberji. Bibl. warsz. 1912, t. IV, s. 100—122, 281—306.
[Lata 1867-1870].

3404. — Ze wspomnień dalekiego Wschodu. Bibl. warsz. 1913, t. I, s. 300—323.

3405. **Wierzbiński Stanisław.** Opisanie wojennych wypraw, w których udział brałem. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. I (Paryż 1868), s. 145—195.

Wilkoszewski zob. Przetocki Nałęcz L.

3406. **Winnicki Tomasz.** Z pamiętników... 1863 r. I. „Wzięcie Rawy". Przedświt (lwowski) 1883, nr. 15 i 16.

3407. **Wiśniewski Feliks.** W oddziale Czachowskiego. Urywek z pamiętnika. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 490—3.

3408. — Ze wspomnień powstańca. Nowa reforma 1913, od 6.VIII.

3409. **Wiśniewski Wiktor.** Galicja czyli rok 1863 i 1864, przez Autora „Wspomnień kapitana wojsk polskich z r. 1863". Lipsk, E. Ł. Kasprowicz, 1865, s. 8 nl. + 95.
[Treść: Prolog. I. Kalikst Ujejski. II. Mieczysław Romanowski. III. Edmund Ślaski. IV. Antoni Bogdański. V. Józio Kozieradzki. VI. Szlachta galicyjska. VII. Magnaci galicyjscy. VIII. Gorzkie żale. IX. Znowu szlachta galicyjska. X. Znowu magnaci galicyjscy. XI. Chłopi galicyjscy. XII. Kryminał złoczowski. Epilog].

3410. — Wspomnienia kapitana wojsk polskich z roku 1863. Dzien. liter. 1864, nr. 13—14.
— Toż. Lipsk 1865, s. 78 + VI nl.
[Treść: Ojców. — Wymarsz do Olkusza pod dow. Dobrskiego, potem Nikiforowa, w końcu Nowaka. — Połączenie się z Jeziorańskim w Radkowie. — Bitwa pod Małogoszczą. — Pieskowa Skała].

3411. **Witowski Włodzimierz.** Pod Sowią górą (Bodzechów). Urywek z pamiętnika r. 1863. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 494—504.

3412. **Wittgenstein-Berlebourg prince E. de Sayn.** Souvenirs et correspondances. 2 vol. Paris 1888.

Wodziński Pankracy zob. nr. 2783.

3413. **Wojciechowski Franc.** Pod Stefankowem. Epizod z powstania r. 1863-64. Chicago Ill. 1913, s. 35.

3414. **Wojde** kap. Warszawa w tieczenje 3 i w nocz s 3 na 4 Oktiabria 1861 goda. Russk. starina 1902, z. X.
Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1903, s. 332-3.

3415. **Wolski Walerjan.** Bitwa pod Bodzechowem. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 506—508.

3416. — Bitwa pod Stefankowem. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 504—506.

3417. **Wołk-Karaczewskij.** Sorok let nazad. Iz wospominanij.

Kijew. starina 1901, t. IV, s. 26—41.

3418. **Wołodźko Walery** [Koszczyc W.]. Wspomnienia z powstania województwa mińskiego 1863 roku: I. Szkic organizacji i powstania województwa mińskiego. II. Wyprawa horelecka. III. Manewr partyzancki. W zbiorze A. Gillera: „Polska w walce", t. II (Kraków 1875), s. 181—315.

3419. — Z puszczy litewskiej. Opowiadanie myśliwskie. Ruch liter. 1877, t. II, s. 58 i 74.
[Na tle dziejów i wspomnień 1863 r.].

3420. — Źródło ruchu r. 1863 i akademicy kijowscy. Gaz. nar. 1884.

3421. **Wozstanje 1863 goda.** (Zapiski oczewidca). Russkij wiestnik 1912, z. I—III.

3422. **Wronowski Napoleon** dr Węgrów — Siemiatycze. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 512—516.

3423. **Wroński M.** Ze wspomnień kijowskiego purysty. Lwów 1899, [druk. A. Reiffa w Paryżu], s. 16.
[Uniw. moskiewski i kijowski od r. 1857, okres powstania 63 r. w Kamieńcu Pod.].

Wspomnienia kapitana wojsk polskich z roku 1863 zob. Wiśniewski Wiktor.

3424. **Wspomnienia** z obozu dyktatora Marjana Langiewicza. (Wyjątek z pamiętnika naocznego świadka, strzelca 2-go pułku). Strażnica polska, r. IV (1882), nr. 14, 16, 17, 18, 20 i dalsze.
[Z r. 1860].

3425. **Wspomnienia z życia wygnańców polskich na Syberji.** Kraków 1886, s. 2 nl. + 81.
[Według W. Przyborowskiego autorem ich jest M. Kossowski, według innych źródeł — Skibicki lub G. Iwanowicz].

3426. **Wspomnienie studenta moskiewskiego.** (Spisane podług opowiadania), Dzien. liter. 1864, nr. 39.

3427. **Wspomnienie z cytadeli kijowskiej.** W maju 1864. Dzien. liter. 1866, nr. 52.

Wydawnictwo materjałów do historji powstania 1863-1864, zob. nr. 41.

3428. **X.** Ósmy kwietnia 1861 r. z opowiadań ś. p. Tytusa Chałubińskiego. Dzien. pozn. 1890, n. 67.

3429. **Z.** Iz wospominanij o posledniem polskom miatieżie. Wojennyj sbornik 1870, t. 76, s. 427—440.
[O pościgu za partją Jankowskiego po bitwie pod Żyrzynem].

Z. S. Lelewelczyk zob. Skłodowski Zdzisław.

3430. **Z. W.** Bitwa pod Panienką. Wspomnienie z powstania 1863 r. Kurjer polski (krak.) 1892, nr. 104.

3431. **Zacharjin I. N.** (Jakunin). Epizody iz epochi miatieża 1863 goda. (Iz zapisok i wospominanij). Istor. wiestnik 1899, t. 78, paźdz. s. 113.

3432. **Zadora.** Bitwa polimska, kilka wspomnień z powstania trockiego w 1863 r., (Wyjątki). W „Piśmie zbiorowem" (Bendlikon 1865), zeszyt II, s. 159—175.
— Toż. Dzien. liter. 1865, nr. 65—67.

3433. **Zakrzewski Wacław.** Historyczno-humorystyczne obrazki z roku 1863. Odb. z Wielkopola-

nina. 2 tomy. Poznań 1892, s. 129 i 222.

[Zawierają też w t. II-im urywki wspomnień chłopa-powstańca, Drygasa].

3434. **Zakrzewski Wyssogota.** Wyprawy Taczanowskiego. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 516—521.

3435. **Zaleski Bronisław.** Wojenny naczelnik dwóch powiatów na Litwie w 1865 r. Rocznik Tow. hist.-lit. w Paryżu za r. 1869 (Paryż 1870), s. 207—227.

[O jen. Kołodiejewie z pow. borysowskiego i wilejskiego].

— zob. Skirmuntowa Helena.

Zaleski Marcin zob. nr. 2824.

3436. **Zaniewski Jan.** Żydzi na Podlasiu w 1863 r. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 521 — 526.

3437. **Zapałowski Władysław.** Major Markowski. Wspomnienie z roku 1863. Nowa reforma (krak.) 1917, z d. 1.II.

3438. — Pamiętniki... z roku 1863 — 1870. Z przedmową Kazimierza Bartoszewicza. Bibl. pamiętników). 2 tomy. Wilno 1913, s. 138 i 256 z portretem autora, mapą i 17 ryc.

[Udział w powstaniu w Sandomierskiem oraz pobyt w rotach areszt. we Włodzimierzu i na zesłaniu w Ust'sysolsku w gub. wołogodzkiej].

3439. — W drodze na północ i na wygnaniu (1864 — 1870). Bibl. warsz. 1913. t. II, s.288 — 314, 500 — 524; t. III, s. 91 — 123, 293 — 309.

3440. **Zaremba Wacław** dr. Wyprawa Garczyńskiego i więzienie pruskie. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn". (Lwów 1903), s. 526 — 537.

3441. **Zawadzki Władysław.** Władysław Tarnowski. Tydzień (lwow.). 1878, s. 65 i 81.

[Na tle wspomnień własnych m. in. o spotkaniu się Karola i Edmunda Różyckich w r. 1863 we Wróblewicach].

3442. — Wspomnienia z obozu Świętokrzyskiego 1863 r. Lwów 1888, s. 24.

3443. **Zbiegniewska Izabella.** Pamiętnik o Stanisławie Bechim. Gazeta kujawska 1922 z d. 18 czerwca sq. (9 odcinków).

— Toż. Z przedmową Julji Dicksteinówny. Bluszcz 1923, nr. 31—38.

3444. **Zdanowicz Aleksander.** Dziesięć dni dyktatury, wspomnienie z lat ubiegłych. Gorlice 1901, s. 27.

Rec.: W. Przyborowski. Kwart. hist. 1901, s. 417-8.

3445. — Noc świętego Marcina, wspomnienie z r. 1863. Lwów 1902, s. 36.

3446. — Od Małogoszcza do Goszczy. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powst. styczn." (Lwów 1903), s. 538—545.

Ze wspomnień sybirskiego zesłańca. Edward Czapski (1819 — 1888) zob. A. A.

3447. **Zielonka Kornel.** Wspomnienia z powstania 1863 roku i z życia na wygnaniu w Syberji. (Bibl. Macierzy Pol. nr. 80). Lwów 1913, s. 190.

3448. **Zielonka Jastrzębiec Ludwik.** Wspomnienia z Syberji od roku 1863 do 1869. Serja I. Obrazki z katorgi. Odb. z Ogniska domowego. Lwów 1886, s. 302.

— Toż. Serja II. Posielenie. Serja

III. Powrót do kraju. Lwów 1887, s. 3 nl. + 264.

— Toż. [Wyd. nowe. 3 serje w jednym tomie]. Kraków 1906, s. 320.

3449. **Ziemiałkowski Florjan.** Pamiętniki. 4 części. Kraków 1904, część I, s. 74; cz. II (rok 1848), s. 175; cz. III (rok 1863), s. 196; cz. IV (rok 1863), s. 352.

Rec.: Bron. Łoziński. Kwart. hist. 1905, s. 137-151.

3450. **Ziemiański Józef.** Pod Teodorem Cieszkowskim. W księdze zbior.: „W 40-tą rocznicę powstania styczn." (Lwów 1903), s. 546 — 548.

3451. **Ziet.** Napadienje na Janow. (Razskaz oficera). Warsz. dniew. 1865, nr. 260 — 282.

3452. — Taczanowski pod Borownoju i Kruszynoju. Warsz. dniew. 1865, nr. 184 i nast.

3453. **Zietzietow.** Epizody iz wospominanij o jugo-zapadnom kraje (1863). Nowoje wremia 1869, nr. 136, 141, 148.

3454. **Zlasnowski Jan.** Wspomnienie z polskiej szkoły podchorążych. Tyg. ill. 1917, nr. 4.

[Z Genui i z Cuneo].

3455. **Znatowicz Bronisław.** Szkoła polska przed czterdziestu pięciu laty. Bibl. warsz. 1909, t. III, s. 542 — 559.

[Wspomnienia z liceum lubelskiego 1862-1867].

— Toż. Odb. Warszawa 1909, s. 20.

Rec.: L. Janowski. Kwart. hist. 1911, s. 12.

3456. **Z niewoli moskiewskiej.** Dzien. liter. 1865, nr. 55 — 56.

[Z pobytu na zesłaniu w pow. jenisejskim i o powrocie przez Syberję do Myślenic].

3456a. **Z pamiętników powstańca.** Dzien. warsz. 1865, nr. 147, 150.

[Partja L. Frankowskiego, bitwa pod Słupczą].

Żalplachta [Zapałowicz] zob. Rozwadowski Bolesław.

3457. **Żirkiewicz A. W.** „Swieżo predanje, a wieritsia s trudom!". Istoricz. wiestnik 1902, t. 89, s. 737.

[O Murawjewie].

3458. **Żychliński Ludwik.** Pamiętniki byłego dowódzcy Dzieci Warszawskich i byłego naczelnika sił zbrojnych powiatów warszawskiego i rawskiego. Poznań 1885, s. 200.

3459. — Przygody Wielkopolanina w Azji i Ameryce po powstaniu z r. 1863 i przed nim. Poznań 1882, s. 99 + 1 nlb.

[Treść: I. Stan rolnictwa, przemysłu i handlu w Zabajkalskim i Amurskim kraju w latach od 1863-69 r., s. 3—30. II. Przygody Wielkopolanina w służbie Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki, podczas wojny domowej tamże, s. 31—99].

3460. — Przygody więźnia politycznego, zesłanego do kopalń nerczyńskich w Syberji na lat 20 do taczek i jego pięcioletni tam pobyt. Poznań 1884, s. 2 nl. + 81.

3461. — Ustęp z pamiętników dowódcy Dzieci warszawskich. Warta (Pozn. 1890).

3462. — Wrażenia i przygody zesłanego w Sybir Wielkopolanina: Buraci, lud mongolskiego pochodzenia. Poznań 1883, s. 86.

3463. **Żychliński Teodor.** Wspomnienia z roku 1863. Poznań 1888, s. VIII + 169.

3464. **Żyskar Józefat** ks. [Ahasfer X.] Tunka. Opowiadanie o wsi Tunka, gdzie było na wygnaniu przeszło 150-ciu księży, oparte na wspomnieniach naocznych świadków i odnośnych dokumentów. Poznań 1914, s. 184.

XVII. OKRES POPOWSTANIOWY (1865 — 1900).

3465. **A. M.** Ze wspomnień seminarzysty. Goniec wieczorny 1916 z d. 27, 28.VI.

[O seminarjum nauczyciel. w S(ienicy) z lat 1899—1903].

3466. **A. R.** Łogiszinskaja ekspedicja. (Iz wospominanij uczastnika). Istoricz. wiestnik 1886, t. XXVI, grudzień, s. 596.

[Wyprawa 1874 r. przeciwko katolickim mieszczanom z Łohiszyna w pow. pińskim].

Ahasfer X. zob. Żyskar Joz. ks.

3467. **Andriolli M. E.** Listy do Adama Pługa. Kur. warsz. 1893, nr. 68, 69, 70, 93, 94, 95, 234 i 235. — zob. Dobrzycki H. dr., Jenike Ludwik, Szaniawski-Junosza Kl.

Asnyk Adam zob. Bostel F., Konopiński Michał, Smoleński Wład., Szabłowski Teodor.

3468. **B. C.** Szkic autobiograficzny. W wyd.: „Nauka polska", t. VI (Warszawa 1927), s. 49—76.

3469. **B. F.** Drogi mojego rozwoju umysłowego. W wyd. „Nauka polska", t. VI (Warszawa 1927), s. 77—136.

3470. **Bałucki Michał.** Autobiografja. W pracy Cz. Pieniążka: „Michał Bałucki", szkic literacki (Poznań 1888).

3471. — Urywek wspomnień. Przegląd literacki (krak.) 1897/8. — zob. Bartoszewicz Kaz.

3472. **Banita ks.** Obrazki kulturkampfu pruskiego, z własnych wspomnień skreślił... (Odbicie z dziennika Czasu. Kraków 1877, s. 74.

3473. **Baranowski Bol. Ad.** Katedra języka i literatury polskiej w uniwersytecie lwowskim w czasie od r. 1863-1867. (Ze wspomnień byłego słuchacza uniwersytetu). Szkoła 1892, n. 24.

3474. **Bartoszewicz J.** Ostatnie dni Szkoły Głównej. Z pamiętnika... Ogłosił K. Bartoszewicz. Tyg. ill. 1923, t. II, s. 514, 528, 542, 558, 574, 594, 610, 644 i 664.

3475. — Z pamiętnika... [z la' 1869-70]. Ogłosił Kaz. Bartoszewicz. Tyg. ill. 1922, nr. 42—53.

3476. **Bartoszewicz K.** Życie i działalność literacka Michała Bałuckiego. Wędr. 1902, t. II, s. 664, 692, 716, 726, 778, 796, 816, 836, 856, 875, 896.

[Na tle własnych wspomnień].

3477. **Barwińskyj Ołeksander.** Spomyny z moho żytia. 2 części. Lwów 1912-1913, s. 336 i VIII + 406.

3478. **Baudouin de Courtenay Romualda.** Na wyższych kursach żeńskich. (Z powodu ich dziesięciolecia). Przegląd liter. (dod. do „Kraju") 1888, t. II, nr. 48, 51 i 52.

[Wspomnienia petersburskie].

3479. **Beck Adolf.** Z pierwszych czasów istnienia Wydziału lekarskiego. Garść wspomnień osobistych. W „Pamiętniku jubil. Wydziału lek. lwowskiego" 1920. — Toż. Odb. Lwów 1920, s. 11.

Belina (de) zob. Młochowski Apolinary.

3480. **Bełcikowski Adam.** Z pamiętników nauczyciela. W książce zbior.: „Upominek" na cześć E. Orzeszkowej (Kraków 1893), s. 118—9.

3481. **Bełza Stanisław.** Do dziejów Szkoły Głównej. Kur. warsz. 1883, nr. 40.

3482. — Z moich wspomnień. W książce zbior.: „Sami sobie" (Warsz. 1900), s. 26—9.
[O Karolu Miarce i o Śląsku Górnym].

Bentkowski Władysław zob. Rogosz J.

3483. **Berkan Władysław.** Życiorys własny. Z przedmową prof. dr. Florjana Znanieckiego. Poznań 1924, s. XIX + 1 nl. + 363 + 1 nl.

3484. **Białecki Antoni** prof. Rektor Józef Mianowski w Warszawie od 1862—1869 r. Niwa 1879, t. XV, , s. 158 — 171.
[Garść wspomnień].

3485. **Biegański Miecz.** Dr. Adrjan Baraniecki. Ze wspomnień osobistych. Kraj 1892, n. 4 — 5.

3486. **Bielańska Karolina.** Ujejski w Wygnance [w pow. czortkowskim] (z 1 ryc.) Tyg. ill. 1923, t. II, s. 507.

3487. **Bielecka Nora.** Souvenirs de Janina. Paris 1913, s. 105 + 4 nl.

3488. **Bieliński Józef** dr. Autobiografja. Z przedmową Adama Wrzoska. Arch. hist. i filoz. med. t. V (Poznań 1926), s. 159 — 177.

3489. **Bierezin.** Wosiem liet w Siewierozapadnom kraje. Wospominanja bywszago mirowago posrednika. Russkij wiestnik 1896; z. 1, s. 139—157; z. 3, s. 170—180; z. 4, s. 149—175; z. 6, s. 185—204, z. 11, s. 211—256.

Biergiel Juljan zob. Jelski Aleksander.

3490. **Biesiekierski J.** Wspomnienia myśliwskie z pobytu w Narymie. W „Kalend. myśliwskim na r. 1904" (Warsz. 1904), s. 66 — 84.

Blizíński Józef zob. Dobrowolski Adam.

3491. **Bohdanowicz A.** dr. Wspomnienia meksykańskie. Warszawa 1896, s. 54 z rycinami.

3492. **Bohdanowicz Florjan.** Wspomnienia więźnia (1876 — 1885). Odbitka z „Ruchu". Lwów 1888, s. 461.
[Autor, wmieszany w sprawę rewol. nast. areszt. na Ukrainie, więz. w Kijowie, zesłany na Sybir, przebywał lat kilka w Jakucku].

3493. — Z pamiętników więźnia stanu lat ostatnich. Przyj. domowy 1886.
— Toż. Odb. Lwów 1886, 16°, s. 67.

3494. **Bojarski J. P.** ks. Czasy Nerona w XIX wieku pod rządem moskiewskim czyli prawdziwie Neronowskie prześladowanie Unji w djecezji chełmskiej. Lwów 1878.
— Toż. Wyd. II. 2 tomy. Lwów 1885, s. VII + 138 + LXXI + 1 nl. i 275 + 1 nl.

3495. **Borodzicz Józef** ks. Pod wozem i na wozie. Pamiętniki..., czyli kilka lat pracy duszpasterskiej na Litwie, Białej Rusi i w głębi Rosji. Kraków 1911, s. 266+ +IV z ilustr.

3496. — Kartka z dziejów Inflant Polskich. Z pamiętników... Chrzanów 1911, s. 20.

3497. **Bostel F.** Adam Asnyk i Władysław Łoziński. Nowa reforma, sierpień 1927.
[Listy A. Asnyka do Wł. Łoz. z r. 1871.]

Brodowski Zbigniew zob. Modrzejewska Helena.

3498. **Brownsford Adam** [Ignotus]. Finansjera warszawska (1870-1925). Z osobistych wspomnień. Warszawa 1926, s. 127.

3499. **Brzostowski Aleksander Bolesław.** Ci, których znałem. Garść luźnych wspomnień, opisów i wrażeń. (Bibl. dzieł wybor.) Warszawa 1910, s. 130.

[K. Ujejski. — S. Goszczyński. — Al. Groza. — Wład. Ordon].

3500. — Józef Ignacy Kraszewski, jego niegdyś pracownia i korespondencja. Wędr. 1902, t. I, s. 244.

3501. — Ujejski we Lwowie (Garstka wspomnień). Tyg. ill. 1901, t. II, s. 977; 1006 i 1023.

3502. — W 25-tą rocznicę zgonu Seweryna Goszczyńskiego. Ze wspomnień naocznego świadka o ostatnich chwilach jego życia i pogrzebie. Tyg. ill. 1901, t. I, s. 167 i 189.

3503. — Ze wpomnień o Kraszewskim, 1880 — 1887, w dziesiątą rocznicę jego zgonu. Cz. I. Odb. w 150 egz. z XX Rocz. samborskiego. Lwów i Sambor 1897, s. 91 z portr.

— Toż. (Bibl. dzieł wybor. nr. 735). Warszawa 1912, s. 139.

Rec.: W. Hahn Pam. liter. 1912, s. 486.

3504. — Z księgi wspomnień, luźne kartki. Kur. warsz. 1887, nr. 95 i 97.

3505. **Brzozowski K.** Listy ostatniego romantyka... do Alkara (1895 — 1898). Kartka z pamiętnika. Warszawa 1912, s. 24.

[Jedenaście listów do Al. Kraushara].

3506. — W Kurdystanie. Kartka ze wspomnień (z 10 rys. Ant. Piotrowskiego). Tyg. ill. 1907, tż II, s. 650, 669 i 688.

5507. — Wspomnienia z Albanji. Tyg. ill. 1891, t. I, s. 246, 261, 277, 294, 325, 342 i 363.

3508. — Wspomnienia z Turcji. (Wycieczka myśliwska w góry Samakowskie i topografja zachodniej części Rodopy-Despotadagh). Tyg. ill. 1886, t. I, s. 394 i 411; t. II, s. 28, 55, 107, 124, 154, 172, 188, 202, 235, 250, 266, 300, 314, 331, 347, 362 i 406.

3509. — Z pamiętników... Powrót z Bagdadu Eufratem. (1871 r.). Tydzień (lwowski) t. VI, 1877 — 8, s. 5; 22, 39, 54, 72, 87, 102 i 117..

3510. **Burzyński Kazimierz.** Złote pasemko, nowella ze wspomnień życia obozowego. Tyg. powsz. 1882, s. 13, 23, 43 i 55.

[Z pułku tur. pod komendą Jana Gościmińskiego w górach Libanu].

Bykowski-Jaksa Piotr zob. Rolle M.

3511. **Cederbaum Henryk.** Ze wspomnień aplikanta. Warszawa [1920], s. 54.

3512. — Ze wspomnień kandydata. Warszawa 1916, s. 32.

3513. **Celichowski Zygmunt** dr. Wspomnienie o J. I. Kraszewskim. W książce zbior.: „Upominek" na cześć E. Orzeszkowej (Kraków 1893), s. 163 — 4.

3514. **Chałubiński Tytus.** Listy... do Ignacego Baranowskiego. Z autografów wydał Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. I (Poznań 1924), s. 219 — 224.

[Dwa listy z r. 1869].

— zob. Pląskowski Roman dr., Tomaszewska-Bończa Elżbieta.

3515. **Chłopicki Witold.** W gościnie u J. I. Kraszewskiego (ze wspomnień Drezna). Tyg. powsz. 1877, s. 345.

3516. **Chmiel Adam.** Nieco ze wspomnień o Stanisławie Wyspiańskim. Sztuki piękne 1925, nr. 1.

Chojnowski Piotr zob. Kr.

3517. **Chotkowski Wł.** ks. Moje wspomnienia z „Kulturkampfu" (1872 — 1882). Ateneum kapł., t. 18, 1926, s. 24 — 35, 166 — 179, 282 — 293.

3518. **Chrzanowski Bernard.** Ze wspomnień o Maksymiljanie Jackowskim. Strażnica zach. 1926, s. 11 — 17.

3519. **Cienciała Andrzej** dr. Z pamiętnika... Wydał dr. Jan Bystroń, c. k. prof. gimn. w Krakowie. Cieszyn 1900, s. 95.

3520. **Czacki Włodz.** Z listów kardynała... Z pośmiertnej teki Kazimierza Chłapowskiego. Przegląd powsz. 1916, z. 8 — 9, s. 224-236.

3521. **Czajkowski von.** Aus dem Tagebuche eines kaiserlichen mexikanischen Offiziers. Odb. z Oesterr. militär. Zeitschrift. Wiev 1888, s. 127, z 2 kart.

3522. **Czajkowski A[dam].** Zamietki o tureckoj kawalerji i sławianskom legjonie, bywszem pod komandoju Sadyka-paszi. Wojennyj sbornik 1875, t. CIV, s. 145 — 168.

3523. **Czarkowski Ludwik** dr. Sylwetki profesorów Wydziału Lekarskiego w Uniwersytecie Warszawskim. (Lata akademickie 1875 — 1881). Urywek ze wspomnień. Arch. hist. i filoz. med., t. VII (Poznań 1927), s. 97-124 i 221 — 235; t. VII (Poznań 1928).

3524. **Czarnowski Stanisław Jan.** Pamiętniki... Wpomnienia z trzech stuleci XVIII, XIX i XX. Warszawa [druk. w Kielcach] 1921, s. 21, 37, 43, 72, 55, 37, 19, 26. 77 + 1 nl., 41, 24, 55, 37, 19, 26.

3525. — Wspomnienie z nad Bosforu. W książce zbior.: „Upominek" na cześć E. Orzeszkowej (Kraków 1893), s. 175 — 6

[O projekcie uczczenia pamięci A. Mickiewicza w Konstantynopolu].

3526. **Czartoryski ks. Zdzisław.** Wspomnienie z dziecinnych lat. W „Noworoczniku Tow. dzien. i lit. polskich na Rzeszę Niem." (Poznań 1906), s. 60 — 1.

3527. **Czeczott W.** ks. Eliza Orzeszkowa. (Ze wspomnień osobistych). Częstochowa 1911, s. 2 nl. + 50.

[M. in. 8 listów E. O. z lat 1895—1906].

3528. **Czermiński Marcin** ks. T. J. Wspomnienia z misji między Polakami nad Bosforem, w Bośni i na Krecie. Odbitka z Misyj kat. Kraków 1901, s. VI + 322 z ryc.

Czerwieński Bolesław zob. Nowicki Adam.

3529. **Czerwiński T.** ks. Wspomnienia o ś. p. M. Rowińskim pedagogu. Kielce 1926, s. 16.

[Michał R. ur. 1860, zm. 1925, wspom. ze szkół kieleckich].

3530. **Czetwertyńska Zofja księżniczka.** Wspomnienia i wrażenia... Warszawa 1910, s. 112.

3531. **Cziważewskij W. S.** Iz proszłago Kijewskago uniwersitieta i studienczeskoj żiźni (1870—1875). Russkaja starina 1912, t. II (150), s. 555—585; t. III (151), s. 127 — 133.

3532. **Daniłowicz Strzelbicki K.** Cyprjan Godebski. Ze zwierzeń osobistych (z portr.). Tyg. ill. 1898, t. II. s. 1020.

[O rzeźbiarzu C. G.].

3533. **Daszyński Ignacy.** Pamiętniki. 2 tomy. Kraków 1925, s. 6 nl. + 266 + 2 nl. i 346 + 2 nl.

3534. **Dawidowicz Józef Sylwester** ks. Z listów sybirskiego misjonarza. Ogłosił M... Kraków 1901, s. 87.

3535. **Dąbkowski Przemysław** dr. Ze wspomnień osobistych o ś. p. Franciszku Jaworskim. Kurjer lwowski, 30.III.1914.

— Toż. W zbiorze: „Pokłosie z dwudziestu lat pracy naukowej" (Lwów 1917), s. 256 — 260.

3536. **Dąbrowski Józef** [Grabiec J.]. Czerwona Warszawa przed ćwierć wiekiem. Moje wspomnienia. Z licznemi ilustracjami. Poznań 1925, s. 4 nl. + 212 + 1 nl.

3537. — Uczniowskie kółka tajne w Radomiu w latach 1889 — 1904. Jednodniówka zjazdu koleżeńskiego Radomiaków w dniu 6, 7 i 8 maja 1923 r. w Radomiu [Warszawa 1923], s. 37 — 55.

3538. **Demby Stefan.** Aleksander Świętochowski. W 60-tą rocznicę działalności literackiej i społecznej, Kur. warsz., 16.XI. 1927.

[Na tle wspomnień własnych z gimnazjum płockiego].

3539. **Dobrowolski Adam.** Józef Bliziński, zarys biograficzno-literacki. Kraków 1894.

[Na podstawie pamiętnika J. B.].

Dobrzański Jan zob. Zawadzki Władysław.

Gałecki Antoni biskup zob. Polkowski Ignacy ks.

Gałęzowski Seweryn zob. Giller A., Miłkowski Z.

3540. **Dobrzycki Henryk.** Ze wspomnień o Andriollim. (Wyjątki z większego rękopisu). Kraj 1895, nr. 47, 48 i 49.

3541.—Ze wspomnień o Szkole Głównej. (Siedmiolecie wydziału lekarskiego). Przegląd liter., dod. do „Kraju", 1890, nr. 34.

3542. — Z życia Andriollego. Kur. warsz. 1893, nr. 292 — 295.

3543. **Doliński Gustaw.** Józef Kenig. Kilka kresek do profilu (z 1 ryc.). Tyg. ill. 1900, t. I, s. 225 i 249.

Draper Jan Wilhelm zob. Wiśniowski Sygurd.

3544. **Dubiecki Marjan.** Ze wspomnień o Pawle Stalmachu. Tyg. ill. 1925, nr. 11 i 12, s. 208 i 234.

3545. — Z notatek wędrowca. Połowica. Żółte wody. Kłosy 1881, I, s. 182, 2055, 222 i 237; 380; II, s. 4, 30 i 35.

— Toż. Na progach dnieprowych. Kłosy 1881, II, s. 212, 217 i 252.

3546. **Dubrowskij Nik.** Oficjalnaja nauka w Carstwie Polskom. (Warszawskij Uniwiersitiet po licznym wospominanjam i wpiecza-tlienjam). S.-Pietierburg 1908, s. 138.

3547. **Duchińska Seweryna.** Bohdan Zaleski. (Wspomnienie pośmiertne). Bibl. warsz. 1886, t. II, s. 240 — 256, 365 — 397.

3548. — Antoni Oleszczyński. Bibl. warsz. 1879, t. II, s. 364 — 390; t. III, s. 350 — 368.

[Na podstawie zapisków pamiętnikarskich A. O. oraz własnych wspomnień].

3549. — Wspomnienia z 29-cio letniego pożycia z mężem moim. 1864 — 1893. Paryż 1894, s. 263.

Rec.: St. Schnür-Pepłowski. Kwart. hist. 1897, s. 132.

3550. — Wspomnienia z życia jenerałowej Małachowskiej. Sambor 1896, s. 127.

3551. **Dunikowski Habdank Emil** dr. Z tęczowych dni. Wspomnienia byłego ucznia brzeżańskiego. Odb. z Gaz. nar. Lwów 1906, s. 60.

3552. **Dyboski R.** Z młodości Józefa Conrada. Czas 25.XII.1927.

[Na podstawie listu i wspomnień p. Jadwigi z Tokarskich Kałuskiej].

3553. **Dziewulski Eugenjusz.** Ze wspomnień o Szkole Głównej. Siedmiolecie wydziału matematyczno- fizycznego b. Szkoły Głównej w Warszawie. (Rękopism pośmiertny). Przegląd liter, dod. do „Kraju", 1890, nr. 28 — 33.

3554. **Dżeta.** W Rapperswilu. (Ze wspomnień). Kur. warsz. 16. X.1927.

3555. **Egerowa F.** Z niedawnych czasów, wspomnienia z Wilanowa. Kraków 1901, s. 31 z ryc.

3556. **Estreicher Karol.** Autobiografja wierszem. Z rękopisu wydał Ksawery Świerkowski. Silva rerum 1927, z. 10.

3557. **Estreicher Stanisław** dr. Z ostatnich chwil Szkoły Głównej. Odb. z Czasu. Kraków 1916, s. 16.

[Na podstawie notat i listów Karola Estreichera].

3558. **F. N.** z Rypińskiego. Wspomnienia z niedalekiej przeszłości, z papierów familijnych. Korespondent płocki 1882.

3559. **Fałat Juljan.** Z pamiętników. Pobyt w Singapore. Rodzina polska 1928, nr. 2.

3560. **Federowski Michał.** Wspomnienie moje o Michale Poleskim i o Włodowicach. (Z 7-miu fotodrukami). Warszawa 1917, s. 43.

3561 — Z nad Niemna. Garstka rzewnych wspomnień. W książce zbior.: „Życie i prace Jana Karłowicza" (Warsz. 1904), s. 66 — 84.

3562. — Zygmunt Gloger. (Garstka wspomnień osobistych w pierwszą rocznicę zgonu) (z 6 ryc.). Ziemia 1911, s. 714, 730, 746, 762, 778, 794, 818 i 834.

— Toż. Odb. Warszawa 1912, s. 74.

3563. **Filipecki.** Warszawianin w oblężeniu Tuyen-Quama [w Tonkinie]. Kłosy 1886, I, s. 299, 340, 359 i 380.

3564. **Filipowicz Zofja.** Pamiętnik. Wydanie pośmiertne. Warszawa 1905, s. 88 + 2 nl.

3565. **Folkierski Władysław.** Epizod z oblężenia Paryża w roku 1870-1871 (z 1 ryc.). Tyg. ill. 1899, t. I, s. 307.

[Z listu do rodziny].

3566. **Fragment z pamiętnika.** Poznań 1907, s. 16.

3567. **Frąckiewicz Michał.** Józef Ignacy Kraszewski w Krakowie i we Lwowie w roku 1867 i odczyty jego o Dantem. Wspomnienia z przeszłości w setną rocznicę urodzin zebrał i ułożył... (Z portretem J. I. Kraszewskiego i Dantego). Kraków 1911, s. 79 + 1 nl.

Rec.: St. Vrtel. Pam. lit. 1912, s. 485—6.

3568. **Galasiewicz Jan.** Ze wspomnień aktora. W książce zbior.: „Upominek" na cześć E. Orzeszkowej (Kraków 1893), s. 212—4.

3569. **Galsworthy John.** Souvenirs sur Conrad (trad. A. Maurois). La Nouvelle Revue Française. 1. XII.1924 (nr. spec. 135: Hommage à Joseph Conrad 1857-1924).

3570. **Gawarecki Zygmunt.** Notatki agronoma podczas dwóch oblężeń Paryża. Warszawa, nakł. red. Bibljoteki Rolniczej, 1873.

3571. **Gawroński Rawita Fr.** J. I. Kraszewski w Genewie. (Ze wspomnień osobistych). Kłosy 1887, I, s. 244 i 249.

3572. **Gedrojć Romuald.** La mort d'Alexandre II, extrait des mémoires du prince... Evreux 1881, 4°, s. XVI + 140 z 1 ryc.

3573. **Giejsztor Jakób Kazimierz.** Wycieczka nad Niewiażę. Ustęp z pamiętników. W piśmie zbior. ku czci J. I. Kraszewskiego p. t.: „Upominek Wileński" (Wilno 1879), s. 16—32.

3574. **Gierymski Maks.** Notatki i listy do R. Padlewskiego. (Ze spuścizny po...). Lamus, rocznik IV (1912-13), s. 294—320.

3575. **Giller Agaton.** Dr. Seweryn Gałęzowski. Wspomnienie. Ruch liter. 1878, t. I, s. 248, 265, 280, 297.

3576. **Gliński Henryk.** Pogadanka o teatrze i Teatr polski w Petersburgu w 1882-3 r. Kraków 1883, s. 59.

3577. — Pogadanka o teatrze i teatr polski w Petersburgu od 1882 do 1892 r. Garść luźnych uwag i wiązanka wspomnień z działalności teatru. Petersburg 1892.

3578. — Pogadanka o teatrze i Teatr polski w Petersburgu w r. 1892-1893. Trzecia garść luźnych uwag i wiązanka wspomnień z działalności teatru. Petersburg 1893, s. 200 + 3 nl.

3579. **Gloger Zygmunt.** Wspomnienia o Juljanie Bartoszewiczu. Kronika rodzinna 1872 (t. V), nr. 24.

3580. — Ze wspomnień. Kłosy 1887, I, s. 239.
[O Kraszewskim].
— zob. Federowski Michał.

3581. **Gluziński Antoni.** Adrjan Baraniecki, wspomnienie. Arch. hist. i filoz. med., t. IV (Poznań 1926), s. 169—182.

3582. **Głogowczyk Z.** Studencka epopeja. (Wspomnienia z czasów szkolnych). W 12 księgach prozą. Napisał... Przemyśl [1925], s. 118 + 10 nl.

Głowacki Aleksander (Bol. Prus) zob. Kotarbiński Józef, Rabska Zuzanna Aleksandra, Szczutowski Stanisław.

Godebski Cyprjan zob. Daniłowicz-Strzelbicki K.

3583. **Gomulicki Wiktor.** Adam Pług-Antoni Pietkiewicz (z 2 ryc.). Tyg. ill. 1903, t. II, s. 883.

3584. — Wspomnienia niebieskiego mundurka. Z 6 rys. K. Gorskiego. Warszawa 1906, s. 277 + 16.
— Toż. Wyd. IV. Warszawa, s. 303 + 1 nl.
[Ze szkół w Pułtusku].

3585. — Przy świeżym grobie [E. Orzeszkowej]. Przypomnień kilka. Tyg. ill. 1910, t. I, s. 458.

Gorazda Wojciech zob. Smólski Grzegorz.

3586. **Górka J.** ks. Wspomnienia z Królestwa Polskiego i Litwy. Tarnów 1907, s. 87 + 1 nl.

Górski Kontanty zob. Jabłonowski Aleksander, Korzon Tadeusz.

3587. **Grabowski hr. Feliks.** O rekolekcjach dla mężczyzn w kościele pokarmelickim. Wspomnienie starego konfratra z dziejów Tow. św. Wincentego à Paulo pod zaborem rosyjskim. Odb. z Przegl. kat. Warszawa 1925, s. 34 + 2 nl.

3588. **Grabowski Józef** ks. Obraz walki kulturnej w Prusach 1872-1886. Na tle własnych doświadczeń spisał... em. proboszcz solecki. Poznań 1918, s. 80.

Grabowski Zygmunt zob. Kozubowski Feliks.

3589. **Grąbczewski Bronisław** jen. Na służbie rosyjskiej. Fragmenty wspomnień. Warszawa 1926, s. 272.

3590. **[Grottger Artur].** Arthur i Wanda. Listy i pamiętniki, ilustrowane licznemi, przeważnie nieznanemi dziełami artysty. Podali do druku Maryla Wolska i Michał Pawlikowski. 2 tomy. Lwów, nakładem Bibljoteki medyckiej, [1927], s. 484 i 365.

3591. — Dwa listy. Lamus 1910, z. VI, s. 258—260.

3592. — Dzienniczek własnoręczny. W pracy Klem. Kanteckiego: „Artur Grottger" (Lwów 1879, s. 150).

3593. — Z listów Artysty (r. 1866). Lamus 1909, z. III, s. 413—435; z. IV, s. 581—619; z. V, s. 102—131.

— zob. Federowicz Wł., Giżycka Karolina, Tarnowski Stan., Wolska Marja i Pawlikowski Michał, Zagórski Włodz.

3594. **Grzegorzewski Jan.** Moja znajomość z Parnellem. Kartka ze wspomnień. Wędr. 1892, t. I, s. 38.

3595. — Rok przewrotów. (Bułgarja 1885-6). Lwów 1900, s. 4 nl. + 292 + 1 nl.

3596. **H. L.** Kartka z podróży. Przegląd liter. (dod. do „Kraju"), 1888, t. II, nr. 52.

[Wspomnienia z podróży po Angarze].

3597. — Taniec w tajdze. (Wspomnienie). Przegląd liter. (dod. do „Kraju") 1889, t. I, nr. 22.

Haliniak Michał zob. Matyas Karol dr.

3598. **Harsdorfowa Marja z Gniewoszów.** Z dni walki i cierpienia. Zapiski... Kraków 1912, s. 2 nl. + 111.

3599. **Hartleb Tadeusz.** Lat temu trzydzieści, dwadzieścia... (Garść wspomnień lwowskich o „Zjednoczeniu", „Promieniu", Organizacji „Promienistych", „Głosie"). Robotnik 1927, nr. 346 i nast.

Hausner Otton zob. Smarzewski Tadeusz.

3600. **[Heinrich Edward].** Luźne kartki ze wspomnień uniwersyteckich, spisane przez starego Dorpatczyka. Warszawa 1917, s. 138.

3601. **Hempel Helena.** Wspomnienia z życia ś. p. ks. Stanisława Stojałowskiego. Z notatek, listów i pamięci spisała... Kraków 1921, s. 158, z portretem.

Henkiel Djonizy zob. Morzkowska Aniela.

3602. **Hoesick Ferdynand.** Sienkiewicz i Wyspiański. Przyczynki i szkice. (U Henryka Sienkiewicza w Warszawie w roku 1900. Hektor Sienkiewicza a Wyspiańskiego. Ród Sienkiewicza i Wola Okrzejska. Szkic do życiorysu Henryka Sienkiewicza. Stanisława Wyspiańskiego rapsody królewskie o Bolesławie Śmiałym i Kazimierzu Wielkim. Z notatek i wspomnień o Stanisławie Wyspiańskim). Warszawa [1928], s. 4 nl. + 322.

3603. — Ze wspomnień o Matejce. W „Szkicach" i opow. hist.-liter." (Warszawa 1900), s. 329—350.

3604. **Horain Juljan.** Żydzi polscy w Ameryce. Ze świeżych wspomnień spisał... Tyg. powsz. 1882, s. 811 i 826.

3605. **Hryncewicz-Talko Juljan.** Z moich wspomnień o dawnych archeologach. (Odb. z „Wiad. Archeolog." t. VIII, z. II, 1923). Warszawa 1923, s. 15, z trzema portretami.

[Duży ustęp o Izydorze Kopernickim]. Rec.: A. Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med. t. I, s. 397.

3606. **Hrynkiewicz-Moczulski A.** pułk. Dalekie echa. (Wspomnienia pułkownika rosyjskiego, odbywającego służbę na Kaukazie). Wiarus 1918, z. 10—11.

3607. **Humnicki Antoni.** Wspomnienia z lat 1888-1892. Przyczynek do historji naszego ruchu socjalistycznego. Warszawa 1907, s. 27.

Ignotus zob. Brownsford Adam.

Ilnicka Marja zob. Kraushar Aleksander.

3608. **Jabłonowski Aleksander.** Pułkownik Konstanty Górski. Ateneum 1898, t. I, s. 348—362.

3609. **Jabłoński Izydor.** Wspomnienia o Matejce. Lamus, rocznik III (1911-12), s. 261—319.

Jackowski Maksymiljan zob. Chrzanowski Bernard.

3610. **Jagniątkowski Władysław.** Polak w Legji Cudzoziemskiej. 2 tomy. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1909. s. 116 i 117—234 + 1 nl.

3611. **Jakubowski Jan Kalasanty.** Z pamiętników... profesora przy gimn. ad S. Mariam Magdalenam [w Poznaniu]. Strażnica zach. 1922, nr. 9—10, s. 377—383.

3612. **Janikowski Leopold.** Urywek ze wspomnień afrykańskich. W książce zbior.: „Upominek" na cześć E. Orzeszkowej (Kraków 1893), s. 253—5.

3613. — Urywek ze wspomnień afrykańskich. [Inny]. W książce zbior.: „Sami sobie" (Warsz. 1900), s. 94—6.

3614. **Jankowski Czesław.** Wspomnienia. Warszawa 1904, s. 55.

3015. — Z pamiątek po A. E. Odyńcu. Tyg. ill. 1894, t. II, s. 17, 42, 55, 70 i 91.

[Z listów do rodziny].

3616. — Z czeczotkowej szkatułki. Odgłosy ginącego świata. Wilno 1926, s. 66 z ryc.

3617. **Jankowski Edmund.** Szkoła Główna warszawska. Tyg. ill. 1903, t. I, s. 443, 464.

3618. **Januszkiewicz Eust.** Wspomnienia z czasu oblężenia Paryża. (Wyjątki z dziennika, spisywanego przez ojca dla swej córki). Przegląd polski 1871, t. IV, s. 240—275.

— Toż. Odb. w 10 egz. Kraków 1871, s. 38.

3619. **Jarochowska Konstancja z Trąmpczyńskich.** Z pamiętnika... Kur. pozn. 1916, nr. 274 i 275.

3620. **Jarosz Jerzy.** Senzacyjny pamiętnik starego łowczego i leśnika. Kraków, nakł. autora, 1912, s. VI + 307.

[Z drugiej połowy XIX w. w Małopolsce Wschod.].

3621. **Jaroszewski B.** Dragoni na Libanie. Ruch liter. 1878, t. I, s. 266, 281, 298, 312, 329, 344, 360, 377 i 391.

[Opowiadanie na tle wspomnień].

3622. **Jaworowski N.** Wospominanja ob Josifie Josifowiczie Rolle (k diesiatiletju jego smierti). Trudy Podol. cerk. istor.-archeol. Obszczestwa. Wypusk X (Kamieniec, Pod. 1904), s. 506—517.

Jaworski Franciszek zob. Dąbkowski Przemysław.

3623. **Jednodniówka** Zjazdu koleżeńskiego Radomiaków w dniu 6, 7 i 8 maja 1923 r. w Radomiu. [Warszawa 1923], s. 103 + 2 nl.

[M. in. wspomnienia Józ. Dąbrowskiego i dra Stan. Radwana].

3624. **Jelski Aleksander.** Wzmianka o bibljotece ś. p. Juljana Biergiela, pastora w Słucku. Bibl. warsz. 1890, t. I, s. 7—27, 222—238.

[Opis charakterystycznych osobliwości, łączących się z miejscowościami, które, jadąc do Słucka, spotykałem. — Sadyba Ciepleń. — Mikułka. — Dołhinicze Czeczotów. — Pereszew. — Pereszewska Słoboda. — Przewóz. — Staryca. — Hrozowo. — Koniuchy. — Kopyle. — Chrzanów. — Uszałowicze.— Siołko (wzmianka o zakładzie wychowawczym p. Heleny Kowalnickiej. — Słuck, opis miasta z rzutem oka na jego dzieje. — Dynastja Olelkowiczów. — Cerkiew w Trojczanach. — Grobowiec jenerała Kreczetnikowa. — Grobowiec Zofji z Olelkowiczów Radziwiłłowej, ciekawe o niej wspomnienie. — Słuck za Radziwiłłów, widoczne chylenie się miasta ku upadkowi.—Książnica pastora Biergiela. — Szkoły Słuckie. — Leopold Wannowski. — Fara słucka. — Hieronim ks. Radziwiłł. — Ks. Stanisław Szantyr, eks.-jezuita].

3625. — Adam Honory Kirkor. Wspomnienie pośmiertne. Kraj 1886, nr. 51.

3626. **Jenike Ludwik.** Ze wspomnień. 2 tomy. (Bibl. dzieł wybor.) Warszawa 1910, s. 147 i 135.

Rec.: M. Gawalewicz. Pam. liter. 1910, s. 600—2.

3627. — Pierwsze prace Andriollego i pierwsze z nim spotkanie się moje. Tyg. ill. 1893, t. II, s. 162.

Jordan zob. Wieniawski Juljan.

3628. **Jurkiewicz Józef** dr. Ze wspomnień o Tadeuszu Rylskim. Przegląd krajowy (Kijów), 1909, nr. 8.

3629. **Kaden Bandrowski Juljusz.** Miasto mojej matki. Warszawa 1925, s. 162 + 2 nl.

— Toż. Wyd. III. Lwów 1928, s. 162 + 2 nl + 6 ilustr.

3630. — W cieniu zapomnianej olszyny. Lwów 1926, s. 250 + 2 nl. + 5 ilustr.

— Toż. Wyd. II. Lwów 1928, s. 259.

3631. **Kajsiewicz Hieronim** ks. Listy z drugiej podróży amerykańskiej do braci i przyjaciół. (Oddruk z Przeglądu lwowskiego). Lwów 1872, s. 71.

3632. **Kallenbach Józef.** Ze wspomnień o Sienkiewiczu. Tyg. ill. 1924, t. II, s. 704.

3633. **Kamieński Antoni.** Moi przyjaciele. Kartka z pamiętnika. Tyg. ill. 1902, t. I, s. 175 i 189.

3634. **Kariejew N.** Pierwoje marta 1881 g. i warszawskije rossijanie. Byłoje 1907, nr. 15(3), s. 279 — 282.

Karłowicz Jan zob. Życie i prace...

3635. **Karwowski Stanisław** dr. Udział Polaków w komunie parykiej. B. m. dr. i daty [Poznań], s. 4.

[Treść: List J. Rustejki z Paryża d. 24.VI. 1871 r. do Wład. Bentkowskiego].

3636. **Kądzielski Stanisław.** Wspomnienia Wołyńskie. Poznań 1909, s. 63.

3637. — Przygody kijowsko-sybirskie od wiosny 1892 r. do jesieni 1900 r. i 24-dniowa krotochwila kijowskiego sądu wojennego z 39 więźniami stanu. Z 8 ryc. w tekście. Kraków 1902, s. 3 nl. + 175.

— Toż. Wyd. II. Kraków 1910, s. 320.

3638. **Kenig Józef.** Juljusz Kossak. Jeszcze nieco ze wspomnień (z 8 ryc.). Tyg. ill. 1899, t. I, s. 153 i 166.

— zob. Doliński Gustaw.

3639. **Kisielewska Oksza J.** Z młodzieńczych lat Stanisława Wyspiańskiego. Przegląd nar. 1909, z. 2, s. 202—220, i 327 — 354.

[Listy St. Wysp. z Paryża i Krakowa do Henr. Opieńskiego z lat 1891-1897].

3640. **Knauff Stanisław.** Z wrażeń włoskich Stefana Żeromskiego. Myśl nar. 1927, nr. 17.

341. **Komierowski Roman** dr. Koła polskie w Berlinie 1875-1900. Poznań 1905.

Rec.: A. Rembowski. Bibl. warsz. 1906, I, 573—9.

3642. **Kon Feliks.** Etapem na katorgę. Ze wspomnień proletarjatczyka. Kraków 1908, s. 150 + 2 nl.

3643. — W katordze na Karze. Ze wspomnień „Proletarjatczyka". Kraków 1908, s. 115.

3644. — Iz dniej ranniej junosti. Moskwa 1925, s. 102 + 2 nl. z podobizną.

3645. **Konfederat.** Ruch narodowy w r. 1877, konfederacja Narodu polskiego 1876 r., spisał były... Chicago 1899, s. 59 + XVII + 1 nl.

3646. **Konopiński Michał.** Adam Asnyk jako politvk redaktor Ze wspomnień osobistych skreślił... Kraków 1922, s. 62.

3647. — Z moich wspomnień. Nowa Reforma, 15.XI.1913.

3648. **Kopernicki Izydor.** Listy... do J. Talko-Hryncewicza (1887-1891), spisane z autografów i zaopatrzone wstępem przez dra Juljana Talko-Hryncewicza, prof. antropologji w Uniw. Jagiell. Arch. hist. i filoz. med., t. II, z. I (Poznań 1925), s. 120—130; z. II, 269—284; t. III (Poznań 1925), s. 145—155.

3649. — Notatka autobiograficzna. Wydał Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. III (Poznań 1925), s. 258—261.

2650. — Śmierć O. Kolberga. Wisła 1890, z. II, s. 509.

— zob. Miłkowski Zygmunt.

3651. **Korzon Tadeusz.** Ś. p. Konstanty Górski. Ze wspomnień osobistych (z portr.). Wędr. 1898, t. I, s. 47.

3652. **Kościałkowska Wila Zyndram.** Eliza Orzeszkowa. Szkic biograficzny. Kłosy 1881, I, s. 35, 54 i 67.

[Na tle wspomnień].

Kossak Juljusz zob. Kenig Józef.

3653. **Kossak Wojciech.** Wspomnienia, z 92 illustr. w tekście oraz 8 kolorowemi na osobnych kartkach. Warszawa 1913, 4°, s. 10 nl. + 334.

3654. — Ze wpomnień. Tyg. ill. 1912, t. II, s. 1008.

3655. **Koszutski Stanisław.** Walka młodzieży polskiej o wielkie ideały. Wspomnienia z czasów gimnazjalnych i uniwersyteckich. Siedlce, Kielce, Warszawa, Kijów, Berlin, Paryż (1881-1900). Warszawa 1928, s. 160.

3666. **Kotarbiński Józef.** Aktorzy i aktorki. Warszawa—Płock 1924, s. 275 + 5 nl.

3667. — Młodość Prusa. Tyg. ill. 1912, t. I, s. 465.

3668. — Ze świata ułudy. Z portretem autora. Warszawa 1926, s. 357 + 2 nl.

3669. — Ze wpomnień i nastrojów krakowskich. W książce zbior. „Nowina" (Warszawa 1914-15), s. 100—109.

[M. in. wspom. o Stan. Wyspiańskim i Stan. Przybyszewskim].

3670. **Kozubowski Feliks** [Grabowski Z.]. Królewski lokator. Wędr. 1891, t. II, s. 57.

[Wspomnienia z r. 1867 w legji cudzoziemskiej w Algierze].

3671. — Minister, obrazek z życia Polaków w Algierze. Kłosy 1884, II, s. 234, 250, 277, 292 i 303.

[Obrazek powieściowy na tle wspomnień z życia w Algierze i wojny 1870 r.].

3672. — Trzy lata w Algierze, z osobistych wspomnień żołnierza. (Bibl. powsz., nr. 165—166). Złoczów 1895, 16°, s. 135.

3673. **Krasny Józef.** Na Syberji. Dziewięć listów zesłańca. Wiedeń 1922, s. 92.

3674. **Kraszewski J. I.** Zapiski więzienne. Ogłosił Adam Bar. Silva rerum 1925, z. V, s. 73—76.

[Z lat 1884—86].

— Toż. Odb. Kraków 1925, s. 14.

3675. **Kraushar Aleksander.** Ariergarda literacka warszawska. (Echo niedawnej przeszłości). Warszawa 1916, s. 16.

3676. — Czasy sądownictwa rossyjskiego w Warszawie. (1876-1915). Kartka z pamiętnika starego mecenasa. Warszawa 1916, s. 81.

Rec.: A. M. Skałkowski. Kwart. hist. 1916, s. 428—430.

3677. — Czasy szkolne za Apuchtina. Kartka z pamiętnika (1879-1897). Warszawa 1915, s. 53.

— Toż. Wyd. II. Warszawa 1916, 16°, s. 2 nl. + 64.

Rec.: A. M. Skałkowski. Kwart. hist. 1916, s. 430.

3678. — Palestra warszawska. Wspomnienia starego mecenasa z czasów dziesięciolecia przed zniesieniem sądownictwa polskiego (1866-1876). Wydanie illustrowane wizerunkami patronów, adwokatów, mecenasów, sędziów trybunału, sądu apellacyjnego Królestwa, senatorów i członków senatu. Warszawa 1919, s. 264 + XI.

3679. — Pamięci Juljana Bartoszewicza. W trzydziestą rocznicę zgonu (z 2 ryc.). Tyg. ill. 1900, t. II, s. 858.

3680. — Pamiętnik literacki z bruku warszawskiego (1880-1890). Świat (krak.) 1892, s. 303, 331, 346, 383 i 397.

3681. — Sylwetki literackie z niedawnej przeszłości. Przez Autora Wspomnień Trybunalskich. Petersburg 1894, s. 192.

3682. — Wtorki Marji Ilnickiej. Echo z lat niewoli. Tyg. ill. 1924, t. I, s. 301, 315, 354, 370, 383.

3683. — Ze wspomnień osobistych o Adolfie Pawińskim. Kwart. hist. 1897, s. 517—530.

— Toż. Odb. Lwów [1897], s. 16.

3684. **Krček Fr.** U Kolberga. (Notatka z zeszłorocznych wspomnień). Gaz. narod. 1890, n. 133.

3685. **Krechowiecki Adam.** Z życia Bohdana Zaleskiego. Wspomnienie w setną rocznicę urodzin (z 3 ryc.). Tyg. ill. 1902, t. I, s. 123.

3686. — U Bohdana Zaleskiego. W zbiorze „Prawdy i bajki" (Warszawa 1911), s. 59—71.

3687. — Ze wspomnień o Janie Zacharjasiewiczu. W zbiorze „Prawdy i bajki" (Warszawa 1911), s. 377—385.

3688. **Krogulski Władysław.** Z notatek starego aktora. Tom I. Gwiazdy. Wiktoryna Bakałowiczowa, Jan Królikowski, Alojzy Żółkowski (syn). Warszawa 1918, s. 2 nl. + 182 + 1 nl.

3689. **Król Kazimierz.** Urywek z pamiętnika. III. W uniwersytecie. Prace naukowe oddziału warsz. Komisji do badania dziejów wych. i szkolnictwa w Polsce. Biuletyn za lata 1925 i 1926, s. 24—31.

[Uniw. warsz. w latach 1871-75].

Królikowski Jan zob. Krogulski Wł. Zieliński Wład. Kornel.

3690. **Kruszka Wacław** ks. Siedm siedmioleci czyli pół wieku życia. Pamiętnik i przyczynek do historji polskiej w Ameryce, napisał... proboszcz parafji św. Wojciecha w Milwaukee Wis., autor „Historji polskiej w Ameryce". Poznań—Milwaukee 1924, 2 tomy, s. 818 i 814.

3691. **Księga pamiątkowa Kielczan** 1856—1904, wydana z okazji zjazdu wychowańców gimnazjum w Kielcach 7 i 8 września 1924 r. pod redakcją Tomasza Ruśkiewicza. Warszawa 1925, s. 279 + 5 nl.

[Autorzy wspomnień: Czerwiński T. ks., Dowiakowski J., Drymmer K., Kossowski A., Laskowski J., Ruśkiewicz F., Świerczewski K., Szczepanowski S., Wędrychowski G., Wiśniakowski M., Żeromski S.: „Wybieg instynktu"].

3692. **Księga pamiątkowa Siedlczan** (1844-1905) wraz z pamiętnikami zjazdów w r. 1920 i 1925. Komitet redakcyjny: Edward Chwalewik, Jan Frankowski, Bronisław Sawicki, Stanisław Wąsowski, Ignacy Wojewódzki. Warszawa 1927, s. 527 + 73 ilustr.

[Autorzy wspomnień: Borkowski J., Chwalewik E., Ciecierski H., Damrosz S., Dębiński K., Frankowski J., Garbaczewski M., Jastrzębski J., Kobylińśki Z., Kopeć S., Kowalski A., Kożuchowski T., Kuć D., Kuropatwiński A. i F., Łuniewski T., Mierzejewski S., Modrzewski W., Olędzki A., Pruski K., Rabek J., Raczyński W., Sawicki B., Siemiradzki T., Skup W., Strumpf A., Szeliński L., Tabor C., Trzebiński J., Wąsowski S., Wojnicz A., Zawadzki R.].

3693. **Kubisz Jan.** Pamiętnik starego nauczyciela. Garść wspomnień z życia śląskiego w okresie budzącego się ruchu narodowego w b. Księstwie Cieszyńskiem. Cieszyn 1928, s. 313 + 7 nl.

3694. **Kuczyński-Korwin Józef.** Iz mojego proszłago. Istoricz. wiestnik 1903, z. 10, s. 124; z. 11, s. 519.

[O Warszawie i Krakowie w końcu XIX w.].

3695. **Kunicki Bończa Marjan.** Fragmenty wspomnień z Dorpatu. (Odpowiedź na ankietę Konwentu Polonia w Wilnie). Lublin 1927, s. 102 + 1 nl.

3696. **Kuropatwiński Fr.** Ze wspomnień młodości (1875-1893). Szkic obyczajowo-wychowawczy. Odb. z „Pamiętnika Siedlczan", s. 57.

Kurzawa Antoni zob. Pomarański Stefan.

3697. **Kwaśniewski Janusz.** Cerkiew w Rypinie albo moja walka z gubernatorem. Z teki Janusza. Chicago 1899 s. 77.

3698. **Kwiatkowski Henryk** [z Humania]. Przyczynek do wspomnień o Niekrasowie. Kraj 1883, nr. 49.

[Stwierdza m. in. pochodzenie polskie matki poety. z domu Zakrzewskiej, oraz znajomość języka polskiego u N.].

3699. **Lasocka hr. M.** Wspomnienia rodzinne skreśliła... Genève 1892, s. 78.

3700. **Ledochowska hr. Marja Teresa.** Mein Polen. Reise-Erinnerungen aus dem Jahre 1879. Graz 1881, s. 5 nl. + 158.

— Toż. Wyd. II. Wien 1892, s. 166.

3701. **Leger Louis. Souvenirs d'un** slavophile (1863-1897). Paris 1905, s. 2 nl. + 315 + 4 nl.

3702. **Lepszy Leonard.** Wspomnienia artysty. Ilustrowane kartki z pamiętnika. Kraków 1895, s. 160.

Leszczyński Jan (Ojciec Prokop) zob. Szaniawski Junosza Klemens.

Lezyam Bruno zob. Majzel.

3703. **Librowicz Sigizmund.** Na kniżnom postu. Wospominanja — Zapiski — Dokumenty. Pietrograd i Moskwa 1916, s. 4 nl. + 496 + III.

3704. **Limanowski Bolesław.** Garść wspomnień z pobytu w Genewie. Kalendarz robotn. P. P. S. na rok 1922 (warsz. 1922), s. 82 — 87.

[Z lat 1878 i nast.].

3705. **Lubomirski ks. Józef.** Wspomnienia. Ustęp z dziejów komuny. W przekładzie. Kurjer pozn. 1872.

— zob. nr. 1872.

3706. **Lubowski Edward.** Kilka wspomnień o Józefie Szujskim. Kłosy 1883, I, s. 140.

3707. — Luźne wspomnienia wychowańca Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tyg. ill. 1887, t. II, s. 22 i 39.

3708. — Władysław Ludwik Anczyc. Wspomnienie w dwudziestą rocznicę zgonu (z portr.). Tyg. ill. 1903, t. II, s. 593.

3709. — Wspomnienie (z 1 ryc.). 1899, t. I, s. 325.

[Z uniw. Jagiellońskiego w r. 1865].

3710. — Z życia koleżeńskiego (z fotogr. kolegów z Uniw. Jagiell. z r. 1865). Kłosy 1878, I, s. 132.

3711. **Ł[ącki] hr. W.** Moje wspomnienia. Poznań 1904, s. 27.

3712. **Łempicki Ludwik.** List z Meksyku legjonisty austrjackiego. Przegląd polski 1867, t. I. s. 186—198 i 536 — 553.

[Dziennik, spisywany systematycznie].

Łotoć Ludwik zob. Niklewicz Konrad.

3713. **Łubieński Bogusław.** Z ubiegłych dni. Kolegom sejmowym. Poznań 1881, s. 51.

3714. **Łubieński Roger.** Arcybiskup Feliński. (Wspomnienia osobiste). Tyg. ill. 1921, t. I, s. 234.

3715. **Łuczkiewicz H.** prof. dr. Wspomnienie. Tyg. ill. 1887, t. II, s. 321.

[O Szkole Głównej].

3716. **Makowski Tadeusz.** Ze wspomnień o Ślewińskim. (Wyjątki z pamiętnika). Myśl narodowa 1925 nr. 8.

3717. **Majewski Erazm.** Wspomnienie o Janie Karłowiczu. W książce zbior.: „Życie i prace Jana Karłowicza" (Warsz. 1904), s. 100 — 4.

3718. **Machczyński Konrad.** Mozajka wilcza, ułożona z młodzieńczych wspomnień myśliwskich przyjaciela przez... Z rysunkami J. Ryszkiewicza i portretem autora. Kraków 1896, s. 2 nl. + 223.

3719. **Maleszewski Władysław.** Sesja przerwana. Tyg. ill. 1909, t. II, s. 1032.

[Wspomnienie z posiedzeń redakcji Tyg. ill.].

3720. — Wędrówka z posłem upickim. Tyg. ill. 1878, t. II. s. 342 i 349.

[Wspomnienie o Juljanie Bartoszewiczu].

3721. — Ze skarbczyka Adama Mieleszki. Tyg. ill. 1907, t. II, s. 704 i 750.

[Po wstępie o zmarłym w Żytomierzu Adamie Mieleszce-Maliszekiewiczu następuje urywek pamiętnikowy tegoż M.-M. z pobytu w Tulczynie w r. 1864].

3722. **Mańkowski Mieczysław.** U stóp szubienicy. Urywek ze wspomnień więziennych „proletarjatczyka" (1885 — 6). Kraków 1905, s. 49 z portretem.

3723. **Marbeau Edouard.** Slaves et Teutons. Notes et impressions de voyage. Avec deux cartes. Deuxième édition. Paris 1883, s. VII + 314.

[Głównie o Polsce: Galicja, Śląsk pruski, Prusy Król., Król. Polskie].

3724. **[Marcinkowski Antoni** (v. Nowosielski)]. Z krainy carów. Braciom słowianom poświęca F. Marko. Lipsk, E. Ł. Kasprowicz, 1877, 16°, s. 151.

[W końcu: styczeń 1875 r., pisałem w Kijowie].

3725. **Mars Noga Antoni Józef.** Z pamiętnika. Dotyczące działalności w Galicji w drugiej połowie ubiegłego stulecia. Wypracował i do druku przygotował Teofil Wiadomski. Nowy Sącz 1905, s. X + + 166 + 1 nl. z portretem.

3726. **Maruszewski Antoni.** Pierwsze dzieło Paderewskiego. Wspomnienie z przed lat 20-tu. Tyg. ill. 1899, t. I, s. 49.

3727. **Maszkowski Karol.** U madame Charlotte. Wspomnienie z Paryża. Sztuki piękne 1925, nr. 1.

[Z życia Stan. Wyspiańskiego].

Matejko Jan zob. Hoesick Ferd.

3728. **Materjały do historji P. P. S.** i ruchu rewolucyjnego w zaborze rosyjskim od r. 1893 — 1904. 2 tomy. Kraków 1907 — 1911, s. VIII + 367 i 362.

3729. **Matlakowski Władysław.** Wspomnienia z Zakopanego. Warszawa [. . . .] s. 74.

3730. **Matuszewski Ignacy.** Obchód stulecia konstytucji 3-go maja w roku 1891 w Warszawie. Garść wspomnień naocznego świadka. Tyg. ill. 1907, I, s. 367.

3731. **Màtyàs Karol** dr. Oryla Michała Haliniaka wspomnienia z podróży Wisłą do Gdańska. Przew. nauk. i lit. 1906, s. 109.

3732. **Mayzel Bruno** [Lezyam]. Fragment z młodocianych wspomnień o Henryku Sienkiewiczu. 16 współcz. ilustr. w tekście. Warszawa 1924, s. 14 + 2 nl.

3733. **Mendelsonowa Marja.** Wspomnienia o Zofji Kowalewskiej. Kraków 1911, s. 127.

3734. **Mianowski Józef.** Listy... do Kazimierza Kraszewskiego. Wydał Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. III (Poznań 1925), s. 287 — 292.

[Dwa listy z Rzymu 1869 r.].

3735. — Listy do Kazimierza Krzywickiego (1865 — 1878). Wydał Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. VII (Poznań 1927), s. 125 — 133 i 236 — 244.

— zob. Białecki Antoni.

3736. **Merzbach Henryk.** Ze wspomnień o Jaxie Bykowskim. Przegląd literacki, dod. do „Kraju", 1889, nr. 41.

[O Piotrze B.].

3737. **Miłkowski Józef.** Ze wspomnień legjonisty. Wyprawa dahomejska. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1910, s. 127 + 1 nl.

3738. **Miłkowski Zygmunt.** Izydor Kopernicki, ze wspomnień osobistych. Nowa reforma 1891, n. 230 — 2.

3739. — Opowiadanie z wędrówki po kolonjach polskich w Ameryce Północnej. Paryż 1901, s. 266.

3740. — Wspomnień parę z wystawy 1867 r. Kłosy 1888, II, s. 37.

[M. in. o Kraszewskim w Paryżu i jego kandydaturze do katedry literatury polskiej w Uniw. krakowskim].

3741. — Wspomnienia o J. I. Kraszewskim. Z portretem J. I. Kraszewskiego podług medaljonu L. Szteinmana. Warszawa 1888, s. 71.

3742. **Młochowski Apolinary.** [Belina de]. Les Polonais et la commune de Paris. (Documents sur la guerre de 1870-71 et sur la commune. Paris 1871, s. 138.

3743. **Modrzejewska Helena.** Dwie chwile z życia... Tyg. ill. 1901, t. I, s. 74.

[List H. M. i wspomnienie Zbigniewa Brodowskiego].

3744. — Memoires and impressions of Helena Modjewska an autobiography. New York 1910.

3745. **Morawski Adam.** Po za krajem. Napisał..., były Żuaw Ojca św. Pijusa IX. Z listem J. E. ks. Wierzchlejskiego, Arcybiskupa lwowskiego o. ł. do autora. [Wyd. I. p. t.: „Żuawi papiescy"]. Wyd. II. [poprawione i znacznie pomnożone]. Kraków 1878, s. 292.

3746. — Żuawi papiescy w Rzymie i w wojnie francuskiej 1865—1871. (Niektóre wyjątki z moich wspomnień). Z ryciną. Lwów 1872, s. 221 + 2 nl.

3747. **Morzkowska Aniela.** Djonizy Henkiel a dawna „Gazeta

Polska". Wspomnienie. Tyg. ill. 1922, t. II, s. 458.

3748. **Mościcki Ignacy.** Ryska grupa partji „Proletarjat" (1890—1892). Robotnik, 2.VI.1926.
[Przedruk ze zbiorku: „Z pola walki. Zbiór materjałów, tyczących się polskiego ruchu socjalistycznego". Londyn 1904].

3749. **Nadbużanin.** Józef Koniuszewski, wspomnienie z czasów prześladowania Unitów na Podlasiu. Chicago 1879, s. 138.

3750. **Nałkowski Wacław.** Ze wspomnień uniwersyteckich. W książce zbior.: „Upominek" na cześć E. Orzeszkowej (Kraków 1893), s. 444 — 46.
[O zmarnowanym przedwcześnie koledze, Stanisławie D.].

3751. **Narbuttówna Krystyna.** Pamiętnik z pobytu w Ameryce. Bibl. warsz. 1875, t. II, s. 1 — 19, 429 — 439; t. IV, s. 20 — 45.

3752. **Niklewicz Konrad** [Łotoć]. Wspomnienia z Meksyku. Meksyk za panowania Maksymiljana I. 2 tomy. Warszawa 1901, s. 339 i 293.

3753. **Noskowski Zygmunt.** Pierwsze kroki. Obrazki z przed lat trzydziestu. Tyg. ill. 1895, t. II, s. 431.

3754. **Nowicki Adam.** Bolesław Czerwieński. (Wspomnienie pośmiertne). Ateneum 1888, t. II, s. 355 — 360.

Nowicki Fortunat zob. Sowiński Leonard.

3755. **O'Byrn Tytus.** O legjonie polskim we Francji w czasie ostatniej wojny pruskiej w 1870 i 1871 latach. Kraj (krak.) 1872.

3756. **Noyszewski-Piołun Stanisław.** Stefan Żeromski, dom, dziecińśtwo i młodość. Warszawa-Kraków [1927], s. 4 nl. + 374 + 1 nl. z ryc.
[M. in. wiadomość o pamiętniku rkps. z lat młodych S. Z. oraz szereg listów jego do narzeczonej z r. 1892].

3757. **Nusbaum-Hilarowicz Józef.** Pamiętniki przyrodnika. Lwów [1925], s. 152.

3758. **Offenberg Jan.** Z dziejów Organizacji Polskiej Młodzieży Szkolnej na Kresach. (Wspomnienia z lat 1882 — 1885). Wschód polski 1922. .

3759. **Oleszczyński Antoni.** Dziennik z oblężenia Paryża. Bibl. warsz. 1872, t. II, s. 232.

— Toż. Odb. Bez m. dr. s. 11.

— zob. Duchińska Seweryna z Żochowskich.

3760. **Opowiadanie Dziadusia.** Iskry 1924.
[Wspomnienia ze szkół łomżyńskich z lat 1869-76].

3761. **Oppman Artur.** Czwartki u Deotymy. Wspomnienie z przed piętnastu lat. Tyg. ill. 1908, t. II, s. 808.

3762. **Orzeszkowa Eliza.** Autobiografja w listach. (Podał Ant. Wodziński). Bibl. warsz. 1910, t. III, s. 1—27.

3763. — Pamiętnik. Ogłosił L. Méyet. Kurjer warsz. 1911, nr. 24 — 39.

3764. — Sześć listów do F. Rawity-Gawrońskiego. Litwa i Ruś 1913.

3765. — Wspomnienia. Kraj 1885, nr. 26, 27, 29, 33, 44 i 45; 1886, nr. 12, 13, 14, 15, 31, 32, 33.
[O Grodnie].

3766. — Wspomnienia. Wyd. A. Drogoszewski. Sfinks 1911, z. stycz.

3767. — Wyjątki z listów i zapiski. Lamus 1910, z. VII.

376. — Zwierzenia. Kraj 1891, nr. 50.

3769. — Zwierzenia. Tyg. ill. 1911, t. I, s. 305, 325, 344, 384 i 405.

— zob. Czeczott W. ks., Gomulicki W., Kościałkowska W. Z.

3770. **Ostoja Tadeusz.** Garść wspomnień z niedawnej walki o wolność sumienia w Rosji. Warszawa 1916, s. 95 + 1 nl.

[Treść: Opowiadania z końca XIX w. i pocz. XX w. z dziejów prześladowań religijnych na Litwie].

3770a. **Ottonówna [Łubieńska Z.].** Podlaskie „Hospody pomyłuj" 1872-1905. Kronika 33 lat prześladowania unji przez naocznego świadka. Kraków 1908. s. 164.

Paderewski Józef Ignacy zob. Maruszewski Antoni.

3771. **Pamiętnik więźnia stanu** w dwóch częściach. Lwów 1875, s. 214.

3772. **Pamiętnik Zjazdu wychowańców szkół kaliskich** dnia 8—9 września 1923 r. w Kaliszu. (Pod redakcją Juljana Biernackiego). Kalisz [1924], s. 216.

[Autorzy wspomnień: Beatus A., Biernacki J. i W., Grabkowski J., Hirszowski W., Kmiecik R. ks., Kobierzycki S., Lidmanowski W., Miłobędzki T., Parczewski A., Smogorzewski J., Szabelski St. ks., Tyszka A. ks.].

3773. **Paszkowski Edward.** Krzemieniec. Garść wspomnień. Dziennik kijowski. Dod. noworoczny 1909, s. 7—11.

3774. — Pamiętnik ostatniej z Działyńskich. Dzień polski, 27.V. 1928.

[M. in. wspomnienia własne E. P. z Żytomierza z ostatniej ćwierci XIX w. na tle życia Bronisławy i Heleny Działyńskich z linji wołyńskiej].

3775. — Stary Krzemieniec. (Z moich wspomnień). Czas, 28 i 29 VI. 1927.

3776. **Pawłowicz Edward.** Z nad Wilji i Niemna w 1900 roku. Z rycinami. Lwów 1901, s. 104.

3777. **Piątkowski H.** Józef Brandt. (Garść wspomnień). Kur. warsz. 20.VI. 1926.

3778. **Pieńkowski Karol.** Nad morzem i nad Dunajem. Pamiętnik włóczęgi. Strzecha 1872, s. 41, 137.

[Treść: I. Adrjanopol. Ciało dyplomatyczne i jego na Wschodzie znaczenie. Niedoszły pojedynek konsula moskiewskiego. Misja Zmartwychwstańców w Bułgarji. Dzieje kozaków otomańskich. Sadyk pasza (Michał Czajkowski]. Niektórzy z oficerów. Wyjazd do Konstantynopola. Spotkanie na morzu Czarnem. II. W Belgradzie. Serbowie. Zabójstwo ks. Michała i jego mordercy. Proces. Nieco historji. Karadżordża i Miłosz Obrenowicz. Poezja pisana. Wuk Karadżicz i Branko Radzicz].

3779. **Pieskowskij M.** Na służbie [Iz licznych wospominanij]. Russkaja starina 1896, t. 88, s. 541—563.

[Treść: Wspomnienia z Dzisny i Wilna od r. 1864].

3780. **Pietkiewicz Antoni** [Adam Pług]. Józef Bohdan Zaleski (Przyczynek do wspomnienia pośmiertnego). Kłosy 1886, I, s. 308.

3781. — Juljan Horain. Wspomnienie pośmiertne (z portr.). Kłosy 1883, I, s. 408.

[M. in. list J. H. z Wilna z r. 1870].

— zob. Andriolli M. E., Gomulicki W.

3782. **Pietkiewicz Kazimierz.** Czas próby. (Walka z prowokacją).

Kartka z dziejów P. P. S. 1894-5 r. Warszawa, 1925, s. 16.

3783. — Święto majowe w Wierchojańsku. (Ze wspomnień Starego Sybiraka). W jednodniówce Pol. Partji Socjal. „1-szy maj" (Warszawa 1926), s. 11—14.

3784. **Piotrowski Antoni.** Sześć dni podróży w r. 1885 (z 14 ryc.). Wędr. 1902, t. II, s. 613, 633, 656, 676, 696, 719 i 737.

[Wspomnienia z Bułgarji].

3785. — Wspomnienia naocznego świadka wojny bułgarsko-serbskiej (z 5 ryc.). Wędrowiec 1886, s. 127, 133, 145, 157, 178, 184, 195, 207 i 225.

3786. — Z dziejów Carstwa Bulgarskiego. Wspomnienia osobiste (z 2 ryc.). Tyg. ill. 1908, t. II, s. 847.

3787. — Z pamiętnika (rewolucja sierpniowa w Sofji 1886 r.). Tyg. ill. 1920, t. II, s. 223.

3788. **Pl. Państwo Augustowie.** Tyg. ill. 1892, t. I, s. 37 i 55.

[Wspomnienie o hr. August. Potockich z Wilanowa].

3789. **Pleszczyński Adolf** ks. Najpierwsza powieść Henryka Sienkiewicza. W książce zbior.: „Dla sierot, wyd. star. Lubel. Tow. Dobr. (Warszawa 1897), s. 128—31.

[Wspomnienie z czasów przedszkolnych H. S.].

3790. **Polewoj Nikołaj.** Ustrojstwo byta krestjan w Carstwie Polskom Kaliszskoju komissieju po krestjanskim diełam w 1865-1870 godach. Russk. starina 1914, t. II (158), s. 248—304.

[Na wstępie: Warszawa w 1866 godu].

Poleski Michał zob. Federowski M.

3791. **Polkowski Ignacy** ks. [Prawdzicki Stefan]. Illustracje do dziejów djecezji krakowskiej z czasów pasterstwa Antoniego de Junosza Gałeckiego. Kraków 1878, s. 38.

3792. **Pomarański Stefan.** Wspomnienia o Kurzawie (na przypomnienie zbliżającej się 30-ej rocznicy śmierci). Głos prawdy (tyg.), 15.X.1927, nr. 215.

Popiel-Chościak Wincenty ks. zob. nr. 2577.

3793. **Pośner Stanisław.** Pomnik A. Mickiewicza w Warszawie. Robotnik, 5 VII. 1928.

[Wspomnienia z r. 1898].

Postawka Leon ks. zob. nr. 3278.

3794. **Potocka Anna Stanisławowa** z Rymanowa, z Działyńskich ostatnia. Mój pamiętnik. Kraków, nakładem rodziny, 1927, wytłoczono w drukarni W. L. Anczyca i sp., s. 330 + 4 nl. z ryc.

Potocka hr. Augustowa zob. Egerowa F., Pl.

3795. **Przyborowski Walery.** Stara i młoda prasa, przyczynek do historji literatury ojczystej, 1866-1872. Petersburg 1897, s. 214.

3796. **Przybyszewski Stanisław.** Moi współcześni. Tyg. ill. 1924.

[Wspomnienia z dzieciństwa z nad Gopła, z gimnazjum w Toruniu i Wągrowcu, wreszcie ze studjów uniw. i pierwszych prób literackich autora w Berlinie].

— Toż. Osobno p. t.: Moi współcześni. Wśród obcych. Warszawa 1926, s. 295.

3797.—Moi współcześni: Wśród swoich. Świat 1928, nr. 1—14.

[Lata 1897-1900 w Krakowie: red. tyg. „Życie"].

3798. — Wspomnienie. Sfinks 1908, z. I, s. 19—23.
[O St. Wyspiańskim].

3799. **Rabska Zuzanna Aleksandra.** Prus w Nałęczowie. Wspomnienie. Tyg. ill. 1912, t. I, s. 468.

3800. **Radwan Stanisław** dr. Wspomnienia z życia koleżeńskiego w latach 1899-1905. Jednodniówka zjazdu koleżeńskiego Radomiaków w dniu 6, 7 i 8 maja 1923 r. w Radomiu [Warszawa 1923], s. 56—65.

3801. **Radzimiński Z. L.** Roman książę Sanguszko, pierwszy ordynat zasławski. Lwów, nakładem autora, 1918, s. 56 + 1 nl. z portretem.

3802. **Radziwiłłowa ks. Marja z margr. de Castellane.** Wyjątki z pamiętników.W art. prof. J. Mycielskiego „Odnowicielka Nieświeża". Czas, 25—31. XII. 1926.
[Głównie dotyczą Nieświeża i okolic z lat 1865-77].

3803. **Rahoza Mikołaj.** Pamiętnik z czasów komuny. Z listów i notatek przepisał Zyzma. Przegląd literacki, dod. do „Kraju", 1889, t. I, nr. 1, 2, 3, 4, i 5.

3804. **Rapacki Wincenty.** Około teatru. Szkice, obrazki, wspomnienia. Kraków 1905, s. 261.

3805. — Sto lat sceny polskiej w Warszawie. 110 ilustracyj. Warszawa, 1925, s. 4 nl. + 208 + 1 nl.

3806. **Reymont Władysław.** Autobiografja. Kur. warsz. 1926, nr. 1.
[W liście z r. 1903 do Ant. Wodzińskiego].

3807. — Wspomnienia z lat dziecięcych. Z puścizny rękopiśmiennej. Kur. warsz. 7.IV.1928.

3808. **Rogosz Józef.** U Wład. Niegolewskiego. (Wspomnienie). Kraj 1885 nr. 30.

3809. — Dwie mogiły. (Wspomnienie). Kraj. 1887, nr. 44 i 45.
[O Wład. Bentkowskim i Henryku Gropplerze].

3810. — Wspomnienia z Włoch od r. 1864 do 1867. Lwów 1876, s. 270 + 1 nl.
Rec.: F. Jezierski. Bibl. warsz. 1877, t. I, s. 134—7.

3811. — Z moich wspomnień. I. Wilhelm Leopolski. Kraj 1892, nr. 8 i 9.

3812. **Rolle Michał.** Piotr Jaksa Bykowski w życiu i w listach. Gaz. lwowska 1918, nr. 123—127 i 131—142.

3813. — Z wędrówek po Lwowie. Gaz. lwowska 1928, sierpień, wrzesień.

3814. **Ruśkiewicz Tomasz.** Tajny związek młodzieży polskiej w latach 1887-1893. Na podstawie urzędowych dokumentów rosyjskich i własnych wspomnień skreślił... Warszawa 1926, s. 47.

3815. **Russkij gubiernator w Carstwie Polskom** w 1866-68 gg. Iz zapisok otstawnogo gubiernatora. Russkaja starina 1884, t. XLII, s. 595—616; t. XLIII, s. 399—410.
[Autorem jest ks. Szczerbatow].

Sanguszko ks. Roman (1832 + 1917) zob. Radzimiński Z. L., Rzyszczewska Ewa.

3816. **Sawicki Stella Jan.** Alzacja i Alzaci w roku 1870. Wędr. 1879, t. II, s. 375 i 387.

3817. — Bombardowanie Strasburga w r. 1870. Z pamiętników naocznego świadka. Wędr. 1884, s. 489, 501, 514, 524, 537 i 549.

3818. — Notatki chirurga o bombardowaniu Strasburga. Kłosy 1871, I, s. 27 i 46.

3819. **Schmidt Mieczysław.** Warszawskie Koło oświaty ludowej. Wspomnienia z niedalekiej przeszłości. Epoka, 9. X.1927.
[Z r. 1882].

3820. **Schnür-Pepłowski Stanisław.** Polacy nad Sekwaną. Wspomnienia z lat 1870-71. Kraj 1897, nr. 10, 11, 12, 13.

3821. **Sienkiewicz Henryk.** Wspomnienie. Tyg. ill. 1916, s. 572.
[Z lat szkolnych w Warszawie].
— zob. Hoesick F., Kallenbach J., Majzel (Bruno Lezjam), Pleszczyński S., Urbański A.

3822. **Sienkiewicz Henryk.** Wspomnienia sierżanta legji cudzoziemskiej. Z portretem autora. Warszawa 1914, s. 214.

3823. **Sieroszewski Wacław.** 12 lat w kraju Jakutów. Wrażenia i notatki. Z mapą i 167 rysunkami. Warszawa 1900, s. 414 + X + 1 nl.

3824. — Moje życie w stu wierszach. Epoka 1927.

3825. — Na szlakach świata. I. Ciupasem na Syberję. Świat 1926, nr. 1 i nast.

— Toż. (Bibl. hist.-geogr. „Roju", nr. 22). Warszawa 1926, 16°, s. 64.

3826. — Na szlakach świata II. Za kręgiem polarnym. (Bibl. hist.-geogr. „Roju", nr. 39). Warszawa 1926, 16°.

Sikorska Jadwiga zob. Szkoła J. S.

3827. **Sitowski Jan.** Wspomnienia limanowskie i staro-sądeckie. Mordarka 1916 [Kraków], s. 23.

3828. — Wspomnienia z Sądecczyzny z przed około 40 laty (!), II wyd. Mordarka w list. 1916 r. Kraków 1916, s. 15 + 1 nl.

3829. **Siwiński Edward.** Wybuch prochowni Grenelle, wspomnienie z czasów komuny paryskiej. Kur. warsz. 1887, nr. 35—40.

3830. **Skarzyński Stanisław.** Wspomnienie z ławy szkolnej. Kur. warsz. 3.XII. 1916.
[Z czasów koleżeństwa z H. Sienkiewiczem w gimn. 2-em w Warszawie].
Słomka Jan zob. nr. 2634.

3831. **Słotwiński Adam** ks. pijar. Unja podlasko- chełmska od 1875-1885. Czaca 1894, s. 122 z portr. J. Frankowskiego.

3832. **Smaczniński Aleksander.** Ze wspomnień. 2 t. Warszawa 1903.

Smarzewski Seweryn zob. Dębicki Ludwik.

3833. **Smarzewski Tadeusz.** Wspomnienie o Ottonie Hausnerze. Ateneum 1890, t. I, s. 504—8.

3834. **Śmigielski Walenty** ks. Wspomnienia z kulturkampfu, 1875-1878, napisał... proboszcz ostrowski. Ostrów i Gniezno 1900, s. 3 nl. + 157 + 1 nl.

3835. **Smoleński Władysław.** Lekcje historji polskiej. W książce zbior.: „Na szkołę polską" (Warszawa 1916).
[Wspomnienia z czasów tajnych wykładów historji polskiej w Warszawie].
— Toż. W zbiorze: „Studja historyczne" (Warszawa 1925), s. 288 — 290.

3836. — Wspomnienie o Asnyku. (Notatka kronikarska z r. 1896). W zbiorze: „Studja historyczne" (Warszawa 1925), s. 325 —6.

3837. **Smolikowski Paweł** ks. C. R. Wspomnienia misjonarza bułgarskiego z wojny rosyjsko-tureckiej 1877-78. Odb. z Misyj katolickich. Kraków 1885, s. 30.

3838. — Założenie misji ks. Zmartwychwstańców w Adrjanopolu. Przegl. powsz. 1897, t. 54, s. 1.

— Toż. Odb. Kraków 1897, s. 25.

3839. **Smolikowski Seweryn.** Ze wspomnień osobistych. (Reichenau. — Cesarz Franciszek Józef. — Arcyksiążę Karol Ludwik. — Nieznany dotąd memorjał w sprawie polskiej). Warszawa 1917, s. 22.

3840. **Smólski Grzegorz** [Gorazda Wojciech]. Z pamiętnika dziennikarza: Silesiana. Kraków 1896, s. 84.

3841. — Wspomnienie o Smolerze. Kraj 1885, nr. 14 i 15.

3842. **Smorodinow W. G.** Gody służby mojej w Warszawskom uczebnom okrugie i epizody uczebnago byta. Russkaja starina 1913, t. II (154), s. 552—570 [służba w Koninie i Kaliszu od r. 1867); t. III (155), s. 157—186 [w Piotrkowie], s. 297—302 [w Piotrkowie], s. 466—491 [w Radomiu]; t. IV (156), s. 181—196 (w Radomiu).

[C. d. zob. tegoż: „Wremia służby" i t. d.].

3843. — Wremia służby mojej w Warszawskom uczebnom okrugie. Russkaja starina 1914, t. III (159), s. 352—371, 488—553, t. IV (160), s. 109—128.

3844. — Popieczitiel Warszawskago uczebnago okruga A. L. Apuchtin (iz wospominanij pedagoga). Russkaja starina 1912, t. II (150), s. 73—83.

— zob. Testis.

3845. **Sokolnicka Zofja.** O pracy tajnej Towarzystwa Tomasza Zana pod jarzmem pruskiem kilka wspomnień. Warszawa 1921, s. 32.

3846. **Sosnowski Paweł.** Jak uczyłem geografji na pensjach żeńskich w latach 1885-1905. W wyd.: „Szkoła Jadwigi Sikorskiej w Warszawie" (Warsz. 1927), s. 181—190.

3847. **Starkel Juljusz.** Zakład drohowyski, kilka wspomnień i uwag skreślił... członek Rady szkolnej kraj. i b. dyrektor Zakładu drohowyskiego. Odb. z t. II Ekonomisty polskiego. Lwów 1890, s. 57.

Stary Dorpatczyk zob. Heinrich Edward.

3848. **Starzeński Leopold.** Wspomnienia z wyprawy myśliwskiej do Syrji r. 1881. Przedruk z Łowca. Lwów 1882, 4°, s. 35.

Starzewski Rudolf zob. Siedlecki-Grzymała Adam.

Stojałowski Stanisław ks. zob. Hempel Helena.

Stolarczyk Józef ks. zob. nr. 2686.

3849. **Straszewicz Ludwik.** W kaźni. Wspomnienie z więzienia austrjackiego. Ateneum 1888, t. III, s. 204—232.

3850. — Wspomnienie o Stanisławie Waryńskim. Ateneum 1888, t. III, s. 376—383.

[S. W. ur. 1857 na Ukrainie, zm. 1888 w Genewie].

3851. **Struve Georg.** Dia Warner, ein Rückblick auf die in Po-

len, Russland und in der Schweiz erlebte Jahre. Rheinfelden 1873, s. 2 nl. + 69 + 1 nl.

[1866-72 r.].

3852. **Studnicka-Gizbert Stanisława.** Z lat dziecięcych w Dyneburgu. W księdze zbior.: „Z okolic Dźwiny" (Wilno 1912), s. 177—179.

3853. **Studnicka Wanda.** Kraj lat dziecięcych. Wilno 1912, s. 132.

[Wspomnienia z Inflant Polskich, głównie z Dyneburga].

3854. **Studnicki Władysław.** Z przeżyć i walk. Warszawa 1928, s. 377 + 3 nl.

[Część I, doprowadzona do wybuchu wojny światowej].

Rec.: T. Grużewski. „Wspomnienia zasłużonego niepodległościowca". Epoka 1928, nr. 125 i 127.

3855. **Świeżawski Ernest.** Kazimierz Władysław Woycicki. Bibl. warsz. 1879, t. III, s. 305—317.

3856. **Szabłowski Teodor.** Pobyt Asnyka w Pradze Czeskiej i jego listy do Franciszka Kwapila. Wędr. 1899, t. I, s. 498.

3857. **Szaniawski Junosza Klemens.** Ojciec Prokop [Jan Leszczyński]. Kartka ze wspomnień. Warszawa 1895, s. 39.

3858. — Wspomnienie (z 1 ryc.). Wędr. 1893, t. II, s. 631.

[O Andriollim z r. 1888].

3859. **Szczepański Stanisław.** Z dziejów ruchu ludowego w Polsce. I. Wspomnienia, przeżycia i fakty. II. Sylwetki politycznych działaczy. Kraków 1924, s. 104.

Szczerbatow ks. zob. Russkij gubiernator w Carstwie Polskom.

3860. **Szczutowski Stan.** Prus jako redaktor. Tyg. ill. 1912, t. I, s. 467.

3861. **Szkoła Jadwigi Sikorskiej w Warszawie.** Wydano w celu uczczenia 50-lecia pracy jej przełożonej. Warszawa 1927, s. 226 + 1 nl.

[M. in. wspomnienia wychowanek: Heleny z Malczów Szuchowej, Aleksandry z Kłossowskich Tomorowiczowej, Izy Moszczeńskiej, Jadwigi z Wilkońskich Szczawińskiej, Zofji z Dygasińskich Wolertowej, Bronisławy Bąkowskiej, Marji z Boszów Kopczyńskiej, Anieli z Szaniorów Malewskiej, J. Szpakowskiej, Wandy Skrodzkiej i Wandy z Gajewskich Orłowskiej, a także z pośród wykładających: E. Bobrowskiej, T. Męczkowskiej i P. Sosnowskiego].

Szujski Józef zob. Lubowski Edward, Tarnowski St.

3862. **T. J. R.** Sprawa 3-go Maja w roku 1891-m. (Proces polityczny w Warszawie w setną rocznicę konstytucji). Tyg. ill. 1916, s. 210.

[Wspomnienie].

3863. **Tarnowski Stanisław.** Artur Grottger. Przegląd polski 1874, t. I, s. 3—54.

[Liczne wyjątki z listów A. G.].

3864. — O „Czasie" i jego redaktorach. Wspomnienie półwiekowego czytelnika. Kraków 1903, s. 79.

3865. **Testis.** Pamiętniki dyrektora gimnazjum radomskiego. Z rys. Kamila Mackiewicza i Kaz. Purzyckiego. W piśmie zbior.: „Zwierciadło polskie" (Warsz. 1915), s. 68—81.

[Streszczenie wydanych w 1914 r. w Petersburgu pamiętników W. G. Smorodinowa].

3866. **Tokarski Stanisław.** Lustracje, kartki z pamiętników inspektora szkolnego. Lwów 1905, s. 61.

3867. — Opiekunowie. Kartki z pamiętników inspektora szkolnego. Serja II. Lwów 1907, s. 88.

3868. **Tokarz Wacław.** Wincenty Zakrzewski. (Wspomnienie osobiste). Kur. warsz. 18.IX.1927.

3869. — W rosyjskiej szkole. Iskry (warsz.) 1925, nr. 9 i 10.

[Z gimnazjum w Częstochowie w latach 1884 — 1893].

3870. **Tokarzewicz (Hodi) Józef.** Z pamiętników Hodiego (1861-1871). Kłosy 1886, II, s. 231.

[Wstęp z dedykacją J. I. Kraszewskiemu; — same pamiętniki wstrzymane zostały widocznie przez cenzurę].

3871. — W dniach wojny i głodu. Wspomnienia. Z przedmową Teod. Jeske-Choińskiego. (Bibl. dzieł wyb. nr. 148). Warszawa 1900, s. 159.

Rec.: Ateneum 1901, t. I, s. 163—8.

3872. — Z przeżytych dni. Kraj 1884, nr. 7.

[Wspomnienia z Paryża o C. Norwidzie].

3873. **Tomaszewska-Bończa Elżbieta z Krzywickich.** Wspomnienia o Tytusie Chałubińskim (1862-1889). Wydał Adam Wrzosek. Arch. hist. i filoz. med., t. VI (Poznań 1926), s. 195—208.

3874. **Tomkowicz Stanisław.** O dawnym Krakowie. Kilka wspomnień osobistych. Czas 12 i 13. VI. 1927.

3875. **Tripplinówna Aniela.** Kilka godzin u Bohdana Zaleskiego w Villepreux (z portr.). Kłosy 1881, I, s. 199, 215, 255, 269 i 276.

3876. — Ostatnie lata życia ś. p. T. Tripplina. Kłosy 1881, I, s. 102.

3877. **Troczewski Karol** (Limpidus). Urwipołcie. Opowieść ze wspomnień szkolnych. Warszawa [ok. 1910], s. 4 nl. + 85.

[Szkoła realna w Warszawie z lat 1870—1880].

3878. **Truszkowski Hieronim.** W rękach żandarmów. Moje stosunki z kijowskim generałem żandarmerji W. Nowickim. London (printed and published by Al. Dembski), 1895, s. 66.

3879. **Tur K. N.** Studienczeskije gody. (Wospominanja o Warszawskom uniwersitietie — 1872-6). Russk. starina 1912, t. III (151), s. 404—442.

3880. **Tyszkiewicz Michel.** Notes et souvenirs d'un vieux collectionneur. Paris 1898, s. 85.

3881. **Urbanowicz F.** Wspomnienie o Auguście Wrześniowskim. Ateneum 1892, t. IV, s. 549—556.

[Jako o prof. zoologji w uniw. warsz. 1880 r. i t. d.].

3882. **Ujejski Kornel.** Nieznane listy... do Platona Kosteckiego. Tyg. ill. 1923, t. II, s. 506.

— zob. Bielańska Karolina, Brzostowski Al. Bol., Wolska Maryla z Młodnickich.

3883. **Urbanowski N.** prof. Wspomnienie o wyższej szkole rolniczej imienia Haliny w Żabikowie. Odb. z t. XX „Rocznika Tow. Przyj. Nauk Poznań.". Poznań 1894, s. 40.

3884. **Urbański Antoni.** Sienkiewicz w Odesie. Kur. warsz., 26.XI. 1926.

3885. **Walewska Cecylja.** Tajne nauczanie w b. Królestwie Polskiem (1891-1906). Bluszcz 1923, nr. 26.

3886. **Walewska hr. Marja.** Z mojego pamiętnika. Wędr. 1903, t. I, s. 357 i 375.

[O życiu T. Lenartowicza i jego małżonki we Florencji].

3887. **Warol Aloizy** ks. T. J. Pamiętnik polskiego misjonarza w Ameryce. Kraków 1901, s. 170.

3888. **Warschauer Adolf** Dr., Archivdirektor a. D. Deutsche Kulturarbeit in der Ostmark. Erinnerungen aus vier Jahrzehnten. Mit einem Porträt des Verfassers. Berlin 1926, s. VII + 324.

Waryński Stanisław zob. Straszewicz Ludwik.

3889. **Wasilewski W.** Z krańców Sybiru. Zapiski myśliwego-turysty. Poświęca myśliwym... Warszawa [1886). s. 427 + 1 nl.

[W Ussuryjskim kraju. Wspomnienia z podróży odbytej w latach 1880-1882].

3890. **Weyssenhoff Józef.** Mój pamiętnik literacki. Poznań [1925], s. 4 nl. + 194 + 2 nl. z portretem.

3891. — Z roku 1880. Wędr. 1903, t. I, s. 5.

[Wspomnienie z Dorpatu].

3892. **Wieliczko Juljusz** dr. Wspomnienia. Prace naukowe oddziału warsz. Komisji do bad. dziejów wych. i szkolnictwa w Polsce. Biuletyn za lata 1925 i 1926, s. 31—34.

[Stos. szkolne i in. w Łodzi w latach 1880-1900].

3893. **Wierciński Henryk.** Garstka wspomnień o pobycie Jana Karłowicza w Nałęczowie. W książce zbior.: „Życie i prace Jana Karłowicza" (Warsz. 1904), s. 97—99.

3894. **Wiśniewski Antoni.** Dziennik szpiega... Z 2-ma portretami szpiega i wyjątkami z tajnych dokumentów rządowych. Londyn 1901, s. 2 nl. + 47.

3895. **Wiśniewski Jan Kazimierz.** Z pamiętników podprokuratora. Warszawa 1919, s. 23.

[O sprawach unickich na Podlasiu za czasów Hurki].

3896. **Wiśniewski Stanisław Wincenty à Paulo.** Moje wspomnienia z walki kulturalnej. Poznań 1912, s. 115 z ryc.

3897. **Wiśniowski Sygurd.** Dziesięć lat w Australji. Lwów 1873, s. 478.

Rec.: A. J. S. Bibl. warsz. 1873, III, 315-321.

3898. — Wspomnienie o Janie Wilhelmie Draperze. Ateneum 1882, t. II, s. 475—489.

3899. — Ze wspomnień górniczych. Wędr. 1878, t. II, s. 177, 200, 218, 228, 252 i 260.

[Z pobytu w Australji].

3900. **Woinow F. D.** Putiewyja zapiski ili wospominanja o prebywanji w Minskoj gubiernji w fewralie 1865 g. po 1 maja 1866 g. S.-Pietierburg 1891.

[Są to nie wrażenia podróżnicze, ale suchy opis hist. i stat.-geogr. m. Mińska i miast pow.].

3901. **Wojnar Kasper.** Wspomnienia z cytadeli i z innych więzień moskiewskich. Kraków 1904, s. 48.

[Z r. 1899-1900].

Wolska Maryla i Pawlikowski Michał: Artur i Wanda, zob. Grottger A.

3902. **Wolska Maryla z Młodnickich.** Ze wspomnień o Kornelu Ujejskim. Tyg. ill. 1897, t. II s. 791, 845.

3903. **Wolski Roman.** Pamiętniki więźnia cytadeli warszawskiej. Warszawa 1912, s. 94.

3904. **Wolski W. dr.** Wspomnienie o T. Lenartowiczu. (W liście z Fiesole do Stan. Mleczki). Kraj 1893, nr. 8.

3905. **Wołowski Bronisław.** Dombrowski et Versailles, avec pièces et autographes à l'apui signés: Picard, Dombrowski, Deleshluze etc., et une lettre autographe de Mr. François Smolka, ancien président de l'assemblée nationale autrichienne, deputé à la Diète de Galicie et au Reichsrath de Vienne. Genève 1871, s. 148.

— Toż. 7-me édition revue et corrigée par l'auteur. Genéve 1871, s. 148.

3906. — Polacy w rewolucji paryskiej, kilka szczegółów odsłaniających kulisy Rządu Wersalskiego. Lwów 1871, s. 62.

— Toż. Wyd. II. Lwów 1871, s. 180.

3907. — Z pamiętnika tułacza. Legjon polski we Francji w 1870-1871 roku. Lwów 1873, s. 5 nl. + 191.

3908. **Wołowski Władysław.** Campagne de 1870-1871. Corps franc de Vosges (armée de l'Est). Souvenirs suivis des dépèches, dècrets etc. par... Commandant des éclaireurs à cheval. Paris 1871, kart 2, s. 104.

3909. **Wolowski A. L.** Une page d'histoire. Campagnes de 1870-71 et 18... par... ancien commandant et organisateur des éclaireurs a cheval du Corps franc des Vosges. Paris.

— Toż. Deuxième êdition. Paris 1893, s. 6 nl. + 282.

[Obszerne wspom. osobiste o udziale Jar. Dąbrowskiego w komunie].

3910. **Wołyński Artur** dr. Ks. Zofja z Branickich Odescalchi i jej działalność w Rzymie. Kraj 1886, nr. 43.

3911. **Woronow N. I.** Wospominanja po zapadnomu kraju. Władimir 1906.

3912. **Wotowski Stanisław.** Moje jeździeckie wspomnienia. Kłosy 1914, nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

[Z lat 1866-1869].

3913. **Wróblewski dr.** Ze wspomnień lekarza. Poznań 1923, s. 73. 1927.

3914. **Wróblewski Jan Tadeusz.** Majaki. Opowieść. Warszawa 1927, s.

[Wspomnienia osobiste dziennikarza warsz. z ostatniej ćwierci XIX i pierwszej ćwierci XX w.].

Wrześniowski August zob. Urbanowicz F.

3915. * * * Wspomnienia antykwarskie z Włoch. Przegląd polski 1892, t. II, s. 516—564.

3916. **Wyganowski Tadeusz.** Wspomnienia z Kaukazu. Warszawa 1907, s. 83.

3917. — Wśród tajg syberyjskich. Warszawa 1911, s. 105 + 2 nl.

3918. **Wyspiański Stanisław.** Autobiografja. W książce Hösicka F.: „Sienkiewicz i Wyspiański" (Warszawa 1918), s. 312 — 329.

[Pisana przez F. H. pod dyktandem S. W.].

3919. **X.** Ze wspomnień osobistych z czasów oblężenia Paryża. Ateneum 1888, t. II, s. 483—507.

3920. **Z.** Administracja paryska w czasie oblężenia. Przyczynek

do historji lat 1870-1871. Ateneum 1888, t. IV, s. 11—35.
[Na tle wspomnień osobistych].

3921. **Zacharjin-Jakunin I. N.** Wospominanja o służbie w Biełorussii w 1864-1870 godach. Istor. wiestnik 1884, t. XV, marzec, s. 538; t. XVI, kwiecień, s. 56.

3922. — Mirowoj sud w Podolji. Iz zapisok i wospominanij. Russk. starina 1897, t. 89—91.
— Życie, urzędowanie i przygody sędziego pokoju na Podolu. Przekł. z ros. K. S. Odb. z Dzien. pozn. Poznań 1900, s. 224.

3923. **Zagórski Włodzimierz.** Artur Grottger. Z księgi wspomnień. Tyg. ill. 1897, t. II, s. 978.

Zakrzewski Wincenty zob. Tokarz Wacław.

3924. **Zamoyski Jean.** Memoire du Comte... (Au sujet de la demande en cassation de mariage présentée à Rome, et de la demande en divorce, introduite à Paris par sa femme, Louise-Eugénie-Sophie-Elisabeth Pélissier de Malakoff, fille de Amable Pélissier, duc de Malakoff, maréchal de France, et de Sophie, marquise de la Paniega. Vienne 1886, s. 344 + 2 nl.

3925. **Zawadyński Tomasz.** Nad Bosforem. Z opowiadań starego emigranta skreślił... Kraj 1895, nr. 44, 45, 46, 47 i 48.

3926. **Zbrożek Piotr.** Obrazek z Podlasia. Album Muzeum Narodowego w Rapperswyllu. Rok 1876 (Lwów 1876), s. 123—144.

3927. **Ze wspomnień osobistych** z czasów oblężenia Paryża. Ateneum 1888, t. II.

3928. **Zieliński Wład. Kornel.** Nad mogiłą. Pamięci ś. p. Jana Królikowskiego. Kłosy 1886, II, s. 236.

3929. **Z pamiętnika księdza unickiego.** Warszawa 1916, s. 38.

3930. **Z pola walki.** Zbiór materjałów, tyczących się polskiego ruchu socjalistycznego. Londyn 1904, s. V + 3 nl. + 244.

3931. **Żelazowski Roman.** Pięćdziesiąt lat teatru polskiego. (Moje pamiętniki). Słowo wstępne Artura Schrödera. Lwów 1921, s. XVI + 116 z 5 ilustr.

3932. **Żeromski Stefan.** Marjan Abramowicz. W zbiorze „Elegje i inne pisma" (Warszawa 1927), s. 61—82.

3933. — Wspomnienie [o W. Feldmanie i Stan. Wyspiańskim]. W książce zbior.: „Pamięci Wilh. Feldmana" (Kraków 1922), s. 166—8.
— Toż. W zbiorze „Elegje i inne pisma" (Warsz. 1927), s. 83-5.
— zob. Migasiński E., Noyszewski-Piołun S., Posner S., Wasilewski Z.

3934. **Żwan Antoni.** Wspomnienia z Riviery francuskiej. Udział Polaków w życiu towarzyskiem i politycznem. Emigracja — Wychodźtwo 1877-1927. Warszawa 1928, s. 131.

3935. **Życie i prace** Jana Karłowicza (1836-1903). Książka zbiorowa, wydana staraniem i nakładem redakcji „Wisły". Warszawa 1904, s. 6 nl. + 379 z portretem.
[M. in. wspomnienia: A. Czernego, H. Gaidoza, R. Koszuticza, F. S. Kraussa, J. Polivki, M. T. Sumcowa, S. Sołowjewa, C. Zibrta, K. Appela, M. Federowskiego, Z. Glogera, L. Szepielewicza, L. Uziębły, L. Benniowej, A. Puławskiego, H. Wiercieńskiego, H. Łopacińskiego i E. Majewskiego].

XVIII. OKRES NAJNOWSZY (1901 — 1928).

3936. **A. D.** Wspomnienia z działalności P. O. W. na Białorusi (z 1 ryc.). W jednodniówce „Przełom" (Warszawa 1925), s. 20.

3937. **A. M.** Drugi pułk w walkach nad Styrem, Czerwiec-lipiec 1916 r. Wiarus 1918, z. 20—21.

3938. **Askenazy Szymon.** Uwagi. Warszawa [1924], s. 493 + 1 nl.

[M. in. nawskroś pamiętnikarska „Nauka wielkoksiążęca"].

3939. **Aubry G. J.** Souvenirs [sur Conrad]. La Nouvelle Revue Française, l. XII. 1924.

[Nr. spec. 135: Hommage á Joseph Conrad 1857 — 1924].

3940. **Bahr Richard** Dr. Im besetzten Polen. Stimmungen und Eindrücke. Berlin 1916, s. 64.

Bałachowicz-Bułak jen. zob. Relidzyński Józef.

3941. **Bandrowski Jerzy.** W płomieniach. Lwów w lecie 1914. Kijów 1917, s. 133 + 1 nl.

Bandrowski Kaden zob. Kaden-Bandrowski.

3942. **Barroux Eugenjusz.** Kartka z dziejów ruchu społecznego w byłej gubernji lubelskiej 1906-1914. Lublin 1924, s. 32.

3943. **Bartoszewicz Kazimierz.** Przed dziesięciu laty. (Z dziennika jeńca cywilnego). Nowa reforma 1924, list. — grudzień.

3944. **Barylski Bronisław.** Wspomnienia z więzień bolszewickich. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d.". (Warszawa 1927), s. 278—282.

3945. **Barzykowski Stanisław i dr. Rudolf Tatkowski.** Marmaros-Sziget (obozy internowanych: Huszt, Szaldobos, Taraczköz, Dülfalva, Szeklencze, Talaborfalva, Bustjahaza). W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 193—207.

3946. **Bauer Ludwig.** Von den Schlachtfeldern in Galizien. Leipzig 1914, s. 110.

3947. **Baumfeld Gustaw.** Artylerji legjonów pułk pierwszy. Kraków 1917, s. 99 + 1 nl. z ryc.

3948. **Bazgier J. L.** Chrzest pod Krzywopłotami. Wiarus 1919, z. 36 i 37.

3949. **Beisler Ant.** Sieben Kriegs-Monate in Warschau. Ausweisung und Heimreise. Heilbrunn 1915, s. 140 + 1 nl.

3950. **Bełcikowski Jan** ppor. Opowieści szwoleżerów 1-go pułku Józefa Piłsudskiego. Radom 1921, s. 31.

3951. **Bełdowski Władysław.** Wspomnienie o brygadzie. (Rok 1914 w Jabłonkowie). Kraków 1922, s. 16.

3952. **Benedykt Stefan.** Na szlaku Murmania. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 248—252.

3953. **Bergel Rajmund.** Bitwa pod Kaniowem (11.V.1918). Wiarus 1919, z. 12.

3954. — Z dziejów drugiego korpusu polskiego. Wiarus 1919, z. 8.

3955. **Berghaus Erwin.** Vier Monate mit Mackensen von Tarnów-Gorlice bis Brest-Litowski. Wyd. II. Stuttgard 1916, s. VIII + 117.

3956. **Biały.** Noc w Oleśnie. (Ze wspomnień powstańca górnośląskiego). Tyg. ill. 1921, t. I. s. 418.

3957. **Biliński Leon.** Wspomnienia i dokumenty. T. I (1846-1914). Warszawa 1924, s. 6 nl. + 360. — Toż. T. II (1915-1922). Warszawa 1925, s. 8 nl. + 490.

3958. **Bogdalski Czesław** br. mn. O. Wspomnienia z misyj odprawianych od 1906-1908 r. w Królestwie Polskiem, zabranych prowincjach i Cesarstwie Rosyjskiem przez Zakon braci mniejszych św. Franciszka prowincji galicyjskiej, zebrał... Kraków, nakł. Zakonu braci mniejszych, 1908, s. 10 nl. + 388.

3959. **Bojko Jakób.** W dziejowej chwili. (Kartki z pamiętnika). Kraków 1926, s. 28.

3960. **Bolszewicy w polskiej** plebanji. (Niedoszły rząd bolszewicki w Polsce na czele z d-rem Marchlewskim, Dzierżyńskim i Konem w Wyszkowie pod Warszawą). Wyszków [druk. w Warszawie] 1921, s. 44.

3961. **Borkiewicz Adam.** Strzelcy. (Kartki z pamiętnika). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 99—111.

3962. **Borodyjewycz Ewhen.** W czotyrokutnyku smerty. Pryczynky do trahedji UKA na Wełykij Ukraini. (Iz wojennoho zapysnyka 3-ej bryhady), Lwów 1921, s. 86 + 2 nl.

3963. **Borodzicz Józef** ks. Na Rusi galicyjskiej... się gotuje!... Z pamiętników... Z dodatkiem materjału dowodowego. Chrzanów 1911, s. 90.

[Druk. jako manuskrypt.—Bibl. Kras.].

3964. — Kresy wileńskie w niebezpieczeństwie. Dalszy ciąg pamiętników „Na wozie i pod wozem" (Polska i zagranica). Wilno 1928, s. 52.

3965. **Borowski Zygmunt** major. „Wodza!" (Fragment ze wspomnień). Polska zbrojna 19.III.1928.

3966. **Boruciński** ks. Krótki opis pobytu... na pozycji wojennej nad rzeką Bzurą w Trojanowie 1914 i 1915 roku. Warszawa 1919, s. 8.

3967. **Borzęcki Jan.** Moskale w Tarnowie od 10 listopada 1914 do 6 maja 1915 roku. Tarnów 1915, s. 69.

3968. **Boyden William C.** My impressions of New Poland, by... Former Commissioner of the League of Red Cross Societies to Poland. Chicago Ill. (National Polish Committee of America), [1920], s. 23.

3969. **Bracht Reinhart.** Unter Hindenburg von Tannenberg bis Warschau. Berlin 1917, s. 82.

3970. **Brochocki Stanisław.** Przedarcie się Polaków z Litwy do Korony. (Przyczynek do historji 13-go pułku ułanów wileńskich), Mińsk 1920, s. 39.

3971. **Brzozowski Stanisław.** Pamiętnik... Fragmentami listów autora i objaśnieniami uzupełnił Ostap Ortwin. Lwów 1913, s. 219.

3972. **Budzyński Józef i Zenon Hartman.** Z Belgji — do niemieckich obozów. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 16—22.

3973. **Budzyński Wacław.** Z pierwszym szwadronem 1-go pułku ułanów pierwszej brygady Le-

gjonów polskich w roku 1915-1916. Warszawa 1920, s. 126 z 8 ryc.
[Od Nidy po Styr].

3974. **Buława Ziemowit.** Piotrków na wiosnę 1915. Z notatek i wrażeń Legjonisty. Piotrków 1915, s. 68.

3975. **Burger J. Oberltn.** Mit den Tiroler Landeschützen gegen Russland. Insbruck 1917, s. 227.

3976. **Cazin Paul.** „Nad mogiłą Władysława Reymonta". Przekład z franc. Kur. warsz. 5.XII. 1927.
[Wspomnienia osobiste].

3977. **Chełmicki L.** Wspomnień garść. Warszawa [1916], s. 39.

3978. **Chętnik Adam.** Jak się lud budził? Przyczynek do dziejów naszej oświaty narodowej. Wspomnienia z lat 1904-1906. Opowiedział naoczny świadek i uczestnik ruchu w okolicach nadnarwiańskich. Warszawa 1919, s. 50.

3979. **Chlamtacz Marceli.** Erinnerungen an die Russenherrschaft in Lemberg. N. Freie Presse, 23.VI 1916.

3980. **Chmiel Adam.** Ze wspomnień „Nocy listopadowej". Idea (krak.) 1908, z. XII, s. 424—432.
[O Wyspiańskim z r. 1901].

3981. **Chołodecki Białynia Józef.** Polacy w obronie swobód Ukrainy w r. 1918. (Mój dzienniczek z lat niewoli i niedoli). Panteon polski 1927, nr. 39.

3282. — Wspomnienia z lat niedoli i niewoli 1914-1918. Lwów 1919, s. 95 z ryc.

3983. **Chołoniewski Antoni.** Jak on żyje w mojej pamięci? [O Wilhelmie Feldmanie]. W książce zbior.: „Pamięci W. Feldmana" (Kraków 1922), s. 55—9.

3984. **Chudyba Stanisław.** Garść wspomnień. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 83 — 95.

3985. **Cichocki Wacław.** Obrona Włocławka, 10—25 sierpnia 1920. (Z zapisek podchorążego). W jednodniówce: „Na pomnik dla poległych obrońców Włocławka" (Włocławek 1922), s. 81—9.

3986. **Ciechański Franciszek.** Z wspomnień adwokata. Cztery szkice. Łowicz 1925, s. 43 + 5 nl.

3987. **Conrad Jessie.** Conrad, as I know him. London, W. Heinemann, 1926, s. 162.
[O J. (Conradzie) Korzeniowskim — wspomnienia żony].

Conrad J. zob. Korzeniowski (Conrad) Józef.

3988. **Ćwikowski Witold.** Pierwszy ogień. Z bojów karpackich. Kraków 1916, s. 160 + 1 nl.

3989. **Cybulski Gustaw.** Ze wspomnień sierżanta I Bryg. Cybulki. Kwatera. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 68—71.

3990. **Czarnocka-Majewska E-wa.** Ostatnie dni P. O. W. w Kijowie. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d.". (Warszawa 1927), s. 273—7.

3991. **Czekalski Eustachy.** J. Conrad w świetle listów pisanych do K. Waliszewskiego. Świat 1927, nr. 12.
[Listy z lat 1903—4, franc. i polskie].

3992. **Czerniawski Emil Jerzy.** 3-ci Maja 1915 roku nad Nidą. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 26 — 29.

3993. **Czołowski Aleksander** dr. Jak to było we Lwowie? Odpowiedź prof. Stanisławowi Grabskiemu. Lwów, przedruk z petersburskiego Dziennika Narodowego, 1918, s. 36.

3994. **Daniec Wincenty** dr. Pamiętnik z przeżyć wielkiej wojny. Z dziennych notatek zebrał... Rzeszów 1925, s. 228.

3995. **Daniłowski Gustaw.** Bandyci z Polskiej Partji Socjalistycznej. Lwów 1924, s, 192.

[Wspomnienia z ruchu rewolucyjnego 1905 — 1907 r.].

3996. — Z jednego źródła. Warszawa 1919, s. 5 nl. + 156 + 1 nl.

[M. in.: Ze wspomnień szkolnych. Pierwsze bitwy. Okres kielecki, Czternastodniowa działalność I-szej brygady pod komendą Józefa Piłsudskiego, Werbunek i agitacja].

3997. — Aus dem Tagebuch eines polnischen Legionärs. Separatabdruck aus den „Feierstunden". Gratisbeilage zum „Einsiedler Anzeiger". Einsiedeln 1914, s. 13.

Daszyński Ignacy zob. nr. 3533.

3998. **Dąbrowski Józef [Grabiec].** Katastrofa Kaliska. Opowieść naocznego świadka. Warszawa 1914, s. 78.

3999. — Pierwszy tydzień listopadowy Warszawy przed dwudziestu laty. Notatki. Świat 1925, nr. 46—51.

4000. **Dąbrowski Marjan.** Różaniec życia i śmierci. Opowiadania z cyklu „Żołnierz I brygady", zebrane na dziesięciolecie czynu legjonowego. Zamość [1924], s. 150.

4001. — Z cyklu Żołnierz 1 Brygady. Kampanja na Wołyniu (2.IX 1915 r. — 8.X. 1916). Warszawa 1919, s. 192 + VII + 1 nl.

4002. **Dąbrowski Tadeusz.** Uśmiech wojny (Pamiętnik wojenny). Z przedmową Jerzego Eugenjusza Płomieńskiego. Warszawa 1927, s. 94 + 2 nl. z 1 tabl.

4003. **Dąbski Jan.** Wspomnienia z pierwszej wyprawy do bolszewików po pokój [14.VIII. 1920 r.]. Express poranny, 15.VIII. 1926.

4004. **Dienstl-Dąbrowa Marjan** kap. Z wojskiem polskiem przez Niemcy. Tyg. ill. 1919, t. I, s. 398.

4005. **Długosz Stanisław.** Urywki pamiętnika [1914-1915]. W zbiorze tegoż: „Przed złotym czasem" (Kraków 1917), s. 167—199.

4006. **Długoszewski-Wieniawa Bolesław.** Z Komendantem do Warszawy i z powrotem na front. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 68—94.

4007. **Dłuski Kazimierz** dr. Wspomnienia z Paryża od 4.I do 10.VII.1919. Odbitka z „Narodu". Warszawa 1920, s. 54 + 2 nl.

4008. **Dmowski Roman.** Polityka polska i odbudowanie państwa. Z dodaniem memorjału „Zagadnienia środkowo- i wschodnio-europejskie" i innych dokumentów polityki polskiej z lat 1914-1919. Warszawa (druk. w Krakowie) 1925, s. XVI + 631.

4009. **Dorożyńska Elżbieta z Zaleskich.** Na ostatniej placówce. Dziennik z życia wsi podolskiej w latach 1917-1921. Z przedmową Artura Górskiego. Warszawa [1925], s. XV + 478.

4010. **Dowbór-Muśnicki Józef** jen. Krótki szkic do historji 1-go

Polskiego Korpusu. 3 części. Warszawa 1919, s. 94, 62 i 96 z mapą. — zob. Olechowski Gustaw.

4011. **Dowbór-Muśnicki Konstanty** jen. Moje przygody. Tyg. ill. 1918, t. II, s. 354, 366, 378, 390, 402, 414, 427 i 442.

[O rewolucji w Petersburgu, od lutego 1917 r.].

4012. **Downarowicz Medard.** Przed rozbrojeniem okupantów. W jednodniówce „Przełom" (Warszawa 1925), s. 4.

4013. **Dreszer-Orlicz** gen. Wspomnienia. (Pod terorem generała pruskiego w Havelbergu). Kur. por. 14.XI. 1927.

Dunin-Kozicka zob. Kozicka-Dunin Marja.

4014. **Dyboski Roman.** Siedem lat w Rosji i na Syberji (1915-1921). Przygody i wrażenia. Warszawa [1922], s. 253 + 1 nl.

4015. **Dymowski Tadeusz** dr. Moich dziesięć lat w Polsce odrodzonej. (Wspomnienia). Warszawa 1928, s. 165 + 2 nl.

4016. **Dzień 22 listopada 1918.** Jednodniówka wydana w 9-tą rocznicę oswobodzenia Lwowa, 22.XI 1918 — 22.XI. 1927, pod redakcją Tadeusza Zubrzyckiego. Lwów 1927, s. 10.

[M. in. „Moje osobiste wspomnienia" (z nocy 21-go na 22-gi list. 1918)].

4017. **Dzierżyński Feliks.** Ucieczka z Syberji. Czerwony sztandar 1902, nr. 1.

4018. — Ze wspomnień więziennych. Przegląd socjaldemokratyczny 1909 i 1910, nr. 16, 17, 18, 19.

4019. **Dzikowski Stanisław.** Rok wojny w Warszawie. Notatki. (Z ilustracjami). Kraków 1916, s. 47.

4020. **Dzwonkowski Włodzimierz.** W ogniu armat. Wrażenia naocznego świadka z linji bojowej w Opolszczyźnie lubelskiej (sierpień-listopad 1914). Warszawa [1914], s. 4 nl. + 169.

4021. **Eichler Adolph.** Deutsche Schicksalswende in Polen. Erinnerungen aus der Zeit des Zusammenbruchs. Deutsche Rundschau 1925, Mai, s. 115—138.

4022. **F. F.** ks. Przedsmak wojny czyli wrażenia z podróży przez Niemcy i Szwajcarję. Czysty dochód na biednych mieszkańców Pułtuska. Warszawa 1914, s. 64.

4023. **Faunt-le Roy** i jego eskadra w Polsce. Dzieje eskadry Kościuszki. Napisał zastępca dowódcy eskadry. Chicago [1922], s. 12 nl. + 237.

4024. **[Feldman Wilhelm].** Pamięci... [Książka zbiorowa]. Jan Baudin de Courtenay, Al. Brückner, Ant. Chołoniewski, Fil. Eisenberg, Józ. Grabiec, Wł. L. Jaworski, Jan Kasprowicz, St. Kot, St. Lam, Bol. Limanowski, St. Przybyszewski, J. Rawicz, K. H. Rostworowski, Wład. Sikorski, L. Staff, W. Szymanowski, M. Zdziechowski, Stef. Żeromski. List otwarty Wilhelma Feldmana do Fryderyka Naumanna. 3 podobizny i faksymile. Kraków 1922, s. 4 nl. + 204 + 1 nl.

4025. **Feldmann Wilhelm** Dr. Mit d. Heeresgruppe d. pr. Leopold v. Bayern nach Weissrussland hinein. München 1916.

4026. **Feldsztein Tadeusz.** Pułk 6-ty piechoty Legjonów pod Kołodziejami. Wiarus 1919, z. 29, 30.

4027. — Wyprawa na Rzęsnę Polską. Z walk lwowskich. Wiarus 1919, z. 22.

4028. **Fichna Bolesław** dr. Cztery lata pracy w samorządzie (r. 1923-1927). Łódź 1927, s. 140 + 1 nl.

4029. **Filipkowska Wanda.** Do Warszawy... Kartka z pamiętnika. Polska zbrojna, 19.III.1928.

[Z r. 1915].

4030. **Filipowicz Tytus.** Z ziemi włoskiej do Polski. Bellona 1924, t. XVI, z. 1, s. 58—68.

[Wspomnienia z paźdz. i list. 1918 r. o powrocie żołnierzy polskich z frontu włoskiego przez Lublanę i Wiedeń].

4031. **Förster Richard.** Mit Hindenburg und Mackensen in Russisch Polen. Leipzig 1915, s. 2 nl. + 153 + 1 nl.

4032. **Gagatek Piotr.** Początek walk w Galicji Wschodniej. Wiarus 1919, z. 23.

4033. **Ganghofer Ludwig.** Bei den Heeresgruppen Hindenburg und Mackensen. Stuttgart 1916, s. 309.

4034. **Gawełek Franciszek.** Trzydzieści trzy dni najazdu rosyjskiego. (Z własnych przeżyć i obserwacyj). Kraków 1915, s. 87.

4035. **Gawroński H. St.** Dwa miesiące w Afryce. Pamiętnik... Poznań 1914, s. 130.

4038. **Gawroński-Rawita Franciszek.** Ze wspomnień osobistych o Janie Kasprowiczu. Gaz. warsz. 1928, lipiec.

[Kilkanaście odcinków].

4037. **Gąssowski Jerzy**, por. jazdy. Powrót. Notatka z dziennika. Tyg. ill. 1918, t. II, s. 612 i 627.

[Opis powrotu z Bobrujska do Warszawy w czerwcu 1918 r.].

4038. **Gerlach Stanisław** Z Taszkentu do Krakowa naokoło świata. Pamiętnik ucieczki oficera Polaka z niewoli rosyjskiej. 2 tomy. Kraków [1918], s. 335 i 270.

4039. **Gilowski St.** W barakach Bytowa i Czerska. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 108—112.

4040. **Glinka Władysław.** Pamiętnik z wielkiej wojny: Narew—Berezyna. Warszawa [1927], s. 159.

— Toż. T. II. Na wygnaniu. (Od 20 września 1915 r. do 26 czerwca 1917 roku). Warszawa [1927], s. 248.

— Toż. T. III. Na wygnaniu. (Od 27 czerwca 1917 do 16 lutego 1918 r.), Warszawa 1928, s. 233.

— Toż. T. IV. Koniec wygnania i powrót do kraju (18 lutego — 4 paźdz. 1918 r.). Warszawa 1928, s. 209.

4041. **Goetel Ferdynand.** Przez płonący Wschód. Wrażenia z podróży. Z ilustracjami. Warszawa 1922, s. 4 nl. + 261.

[Z lat 1919—20 w Turkiestanie ros., Persji i Indjach].

— Toż. Wyd. II. Warszawa 1926, s. 277 + 3 nl.

4042. **Golczewski Władysław.** Nasza wojaczka z roku 1919-1920. Panteon polski 1927.

4043. **Górecki Piotr.** P. O. W. w niewoli niemieckiej (Cytadela, Szczypiorno, Havelberg, Modlin). W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 33 — 45.

4044. **Górecki Roman.** Z moich wspomnień (15—21 lutego 1918 r.).

W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 171—192.

Grabski Stanisław prof. zob. Czołowski Aleksander dr.

4045. **Grabski Władysław.** Dwa lata pracy u podstaw państwowości naszej (1924-1925). Warszawa 1927, s. XI + 1 nl. + 373 + 3 nl.

4046. **Grosglik-Warski.** W celach Mokotowa. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 82—6.

4047. **Grossek Michał.** Strzeżonego Pan Bóg strzeże... W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 65—67.

4048. **Grotowski Żelisław** dr. Walki II-ej brygady legjonów. Piotrków 1916, s. 123 + 5 nl. z ryc.

Grudziński zob. Pększyc.

4049. **Grużewski Jan.** Zdobycie Nowogródka. Wiarus 1919, z. 23.

4050. **Grycz Karol** ks., ewang. pastor wojskowy w Krakowie. Z pamiętnika wojennego. Poseł ewangelik (cieszyń.) 1927, sierpień — wrzesień.

4051. **Guermonprez Fr.** Au Congrès Médical Franco-Polonais de Varsovie. Impressions et souvenirs. Lille 1921, s. 36.

4052. **Günther Hans.** Wie wir die Russen aus Galizien warfen. Persönliche Ergebnisse eines Regimentsadjutanten. Berlin 1916, s. 88 z mapą.

4053. **Gzowski-Junosza A.** Półksiężyc i gwiazda czerwona. Wspomnienia turkiestańskie. Warszawa 1922, s. 112.

4054. **Haller Stanisław** gen. Wypadki warszawskie od 12 do 15 maja 1926 r. Kraków 1926, s. 99.

4055. **Hanczak Ignacy.** Za kratami cytadeli i mokotowskiego więzienia. W zbiorze:: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 52—81.

4056. **Handelsman Marceli.** W piątym pułku legjonów. Dwa miesiące ofensywy litewsko- białoruskiej. Zamość [1921], s. 96.

4057. **Hartleb Mieczysław.** Nad Gniłą i Złotą Lipą. Wiarus 1919, z. 27.

4058. — Na tatarskich szlakach. (Z walk o Gołogóry 23 — 28.VI). Wiarus 1919, z. 34.

4059. — Obrona Gródka. Wiarus 1919, z. 18.

4060. — Potyczka pod Malechowem. Z walk grupy podpułkownika Modelskiego. Wiarus 1919, z. 10.

4061. — W odwrocie. Wiarus 1919, z. 32.

4062. **Hartmanowa Zofja.** Wśród huku armat. Wrażenia przeżyte. Warszawa 1914, s. 32.

[O tragedji kaliskiej].

4063. **Hernicz Roman** (R. Haber). Z pamiętnika żołnierza wielkiej wojny. Nowele i szkice. Cieszyn 1915, s. 95 + 1 nl.

4064. **Hirszband Napoleon** [Jellenta Cezary]. Wielki zmierzch. Pamiętnik [od połowy sierpnia 1914 r. do pocz. stycznia 1915 r.]. Warszawa [1924], s. 270.

4065. **Hiż Tadeusz.** Głosy z Bolszewji. Tyg. ill. 1920, t. I, s. 479, 513.

[Wspomnienia z Rosji].

4066. **Hlasko Florjan** dr. Morzami ku Polsce. Z pamiętnika marynarza. Z przedmową wice-admirała K. Porębskiego, dopisem A. Władyki, portretem autora i 35 ilustracjami. Warszawa 1922, s. 207.

4067. **Hoffman Karol.** Ze wspomnień nałęczowskich. Kur. warsz. 7.VII.1928.

[M. in. 2 listy Stef. Żeromskiego z 1907 i 1908 r.].

4068. **Hoffmann M.** gen. Wspomnienia. Wojna wśród niewyzyskanych sposobności. Z niem. przetłumaczył maj. Tadeusz Bałaban. (iBbl. pamięt. i materj. do hist. wojny świat., t. I). Warszawa 1925, s. 37 nl. + 194 + 1 nl. + 5 map.

4069. **Holy Jaromir.** Von Czernowitz bis Iwangorod. Kriegstagebuch eines österreichischen Frontoffiziers. Wien—Leipzig 1916.

4070. **Hołówko Tadeusz.** Ze wspomnień „germanofila". W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 1—55.

4071. **Hryncewicz-Talko Juljan** dr. Kartka z historji lazaretu burjackiego nr. 245 w Petersburgu (1915-1917). Przyczynek do wojny wszechświatowej. Arch. hist. i filozof. med. t. I, z. III i IV (Poznań 1924), s. 298—307.

4072. **Hulewicz Bohdan,** major piechoty. Powstanie Wielkopolskie (XI.XII—1918). Przyczynek do dziejów przewrotu z listopada i grudnia 1918 roku. Zamość [1920], s. 48.

4073. **Ilešić Fr.** Polacy w pamiętnikach polityka jugosłowiańskiego. Przegląd współcz. 1926, nr. 50, s. 476—9.

[Suklje Franjo: Iz moich spominow. Ljubljana 1926, s. 217].

4074. **Ilewicz Franciszek.** Głos włościanina polskiego na Litwie o przeżyciach ludzi p. t. „Kronika ludu wiejskiego parafji Podbrzeskiej czasu wielkiej wojny europejskiej". Wilno 1920, s. 22.

4075. **Ireński Hipolit.** Bagno bolszewickie. Przeżycia i obrazy z Rosji sowieckiej. Warszawa 1919, s. 4 nl. + 100 + 1 nl.

4076. **J. G.** Na froncie górnośląskim. Z pamiętnika delegatki. Warszawa [1921], s. 67.

4077. **J. Jadwiga.** Wspomnienie z pobytu Stefana Żeromskiego w Zakopanem w czasie wojny. Nowa reforma 5.II.1928.

4078. **J. K. B.** Wzięcie Przemyśla. (Z notatek uczestnika walk). Tyg. ill. 1918, t. II, s. 569.

[O dniu 11 XI.1918 r.].

4079. **J. R.** Chleb i sól. (Z wrażeń z podróży na front ukraiński). Tyg. ill. 1920, t. I, s. 418.

4080. **Jackowski Zbigniew.** Pamiętnik obozu ruchomego I-go gimnazjum męskiego Związku zawodowego... w Warszawie, odbytego w Beskidach zachodnich w roku 1926. Warszawa (1927), s. 162 z ilustr.

4081. **Jacyna Jan** gen. 30 lat w stolicy Rosji (1888-1918). Wspomnienia. Warszawa 1926, s. 140 z portretem.

4082. — 1918-1923 w wolnej Polsce. Przeżycia. Warszawa 1927, s. 154.

4083. **Jałowiecki Mieczysław.** Po dworach i wsi litewskiej. Szkic. Kamień (druk. w Toruniu) 1928, s. 42 + 2 nl.

4084. **Jampolski Jerzy M.** Wspomnienia z czasów okupacji austrjackiej w Królestwie Kongresowem. Kraków 1924, s. 44.

4085. **Jankowski Czesław.** Na ostrzu sprawiedliwości. Warszawa 1918, s. 69.

[Wspomnienia z czasów wojny światowej i współpracownictwa autora w „Godzinie Polski"].

4086. — W ciągu dwóch lat. Przyczynek do dziejów prasy polskiej na Litwie. Warszawa 1908, s. 2 nl. + 201.

4087. — Z dnia na dzień. (Warszawa 1914-1915 Wilno) Wilno 1923, s. 2 nl. + 413.

4088. — Zdobycie Wilna. Tyg. ill. 1916, s. 123, 137, 149.

[Wspomnienia z r. 1915].

Janowski Ludwik prof. zob. Klinger Witold.

4089. **Janusz Bohdan.** 293 dni rządów rosyjskich we Lwowie (3. IX. 1914 — 22.VI. 1915). Lwów 1915, s. 4 nl. + 262 + 4.

4090. **Januszkiewiczowa Jadwiga.** W potopie krwi i łez. Wspomnienia zakładniczki. Warszawa 1922, s. 234.

4091. **Jarecki Wł. dr.** Tułacze polscy na ziemi Kaukaskiej. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 283—6.

4092. **Jarocki Stanisław.** Moje wspomnienia. (I. W więzieniu bolszewickiem w Wilnie. II. Przez front bolszewicki. III. Powrót do polskiego Wilna). Tyg. ill. 1919, s. 413, 429 i 443.

Jaroszyńska Letta z Rudnickich zob. Rudnicka-Jaroszyńska Letta.

4093. **Jaworowska Konstancja.** W niewoli niemieckiej. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 26—9.

4094. **Jaworski Tadeusz.** Epopea orenburska. Lwów 1923, s. 23.

[Wierszem. — Orenburg wrzesień 1914 — kwiecień 1915].

4095. **Jedlicki M. Z.** Otoczeni. Epizod z walk wojennych nad Berezyną. Tyg. ill. 1920, t. II, s. 612.

4096. **Jednodniówka majowa** (P. P. S.). 1920 r. Warszawa, 4°, s. 40.

[Liczne drobne wspomnienia działaczy P. P. S.: B. Limanowskiego, T. Regera, M. Malinowskiego, A. Rżewskiego i in.].

Jellenta Cezary zob. Hirszband Napoleon.

4097. **Jędrzejewicz Janusz.** Wymarsz baonu warszawskiego. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 56—67.

4098. **K. Nad Stochodem.** W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 137 — 141.

4099. **K. G.** Wspomnienia z Mandżurji. Kraków 1909, s. 228.

4100. **Kaden-Bandrowski Juljusz.** Bitwa pod Konarami. Kraków 1915, s. 80 z ryc. i mapką.

4101. — Mogiły. Lublin 1916, s. 70 + 1 nl.

4102. — Piłsudczycy. Oświęcim 1915, s. 2 nl. + 123 z ryc.

4103. — Wiosna 1920. Warszawa 1921, s. 126.

4104. — W trzecią rocznicę bitwy pod Kołodziejami. Wiarus 1919, s. 29.

[Na Wołyniu 4.VII.1916].

4105. — Wyprawa Wileńska. [Warszawa 1919], s. 48.

4106. **Kajet wojenny** dziecka lwowskiego. (Z przeżyć w czasie oblężenia miasta Lwowa od listopada 1918 do kwietnia 1919 roku). Ułożył i uwagami zaopatrzył prof. Edward Horwath, słowo wstępne skreślił bryg. Czesław Mączyński. Lwów 1921, s. 40.

4107. **Kaleński Gustaw.** Aron Kryształ, starosta wsi Werchy. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 129 — 134.

4108. **Kamieński Tadeusz.** Moje przygody z Niemcami. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 187—198.

4109. **Kamiński Stefan.** Lata walk i zamętu na Ukrainie (1917-1921). Z mapką. Warszawa 1928, s. 135 + 1 nl. + 1 mapka.

[Dzieje na tle wspomnień osobistych].

Kasprowicz Jan zob. Gawroński Rawita F., Kasprowiczowa M., Wasilewski Z.

4110. **Kasprowiczowa Marja.** Z poufnych wyznań Kasprowicza. (Urywki z pamiętnika żony). Myśl narodowa 1926, nr. 35.

4111. **Kawalec Romuald.** Szlakiem tułaczych zastępów. Wilno 1921.

[Wspomnienia o tułaczce IV-ej dyw. strzelców gen. Żeligowskiego].

4112. — Wspomnienia z hajdamackiej niewoli. Kraków 1919, s. 63.

4113. **Kawalec Tadeusz** por. Historja IV-ej dywizji strzelców generała Żeligowskiego w zarysie. Wilno 1921, s. 40.

4114. — **Kawiński Jan.** Chrzest pod kulami. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 112—116.

4115. **Kierkowski Kazimierz.** Z 6 pułku Legjonów do więzienia w Przemyślu. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 169—192.

4116. **Kijewski Jerzy.** Dwa dni na cmentarzu w Souchez. Wspomnienia z frontu francuskiego. Tyg. ill. 1918, t. II, s. 552, 575, 592, 608 i 631.

4117. — Jak zginął Essden-chan-Karrowi. (Wspomnienia z Persji). Tyg. ill. 1921, t. I, s. 28 i 45.

4118. **Kisielewski Zygmunt.** Feliks Perl. (Wspomnienia osobiste). Epoka, 24.IV.1927.

4119. **Kita Albin.** Leguny pod włoskiem niebem. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 235—9.

4120. **Kittel Zygmunt.** Oswobodzenie Gniezna i trzy tygodnie dalszych potyczek (28.XII. 1918 — 17.I. 1919). Pamiętnik. Skreślił... pierwszy Komendant miasta i powiatu. Gniezno, 28 grudnia 1919, s. 47.

4121. **Klinger Witold.** Nieco wspomnień kijowskich o ś. p. Ludwiku Janowskim. Przegląd współczesny 1922, z. I, s. 107—116.

4122. **Koc Adam.** Polska Organizacja Wojskowa za czasów rosyjskich. Wiarus 1919, z. 13.

4123. **Kochanowski Stefan** adj. O szóstym pułku Legj. Polskich, wyjątki z pamiętnika. Panteon, 1927, nr. 4, 5, 7, 8—25.

4124. **Komarnicki Tytus.** Z Polesia. (Walki grupy generała Listowskiego. Wiarus 1919, z. 35 i 36.

4125. **Komierowski Bronisław.** Federacyjna republika Krymska (z 2 ryc.). Tyg. ill. 1919, t. I, s. 196.

[Wspomnienia z przewrotu 1918 r.].

4126. — W krymskiem słońcu (z 5 ryc.). Tyg. ill. 1918, t. II, s. 588.

[O rewolucji na Krymie w r. 1917].

4127. **Konkorski** chorąży. Marsz 4 szwadronu 3 p. ułanów [z Odessy do Bobrujska]. Żołnierz polski (Bobrujsk) 1918.

4128. **Korejwo Bolesław** (Korbet). Uśmiechy rewolucji. Wrażenia z niewoli bolszewickiej z ilustracjami. Poznań 1920, s. 101 + 3 nl.

4129. **[Korzeniowski] Conrad J.** Diary of his Journey up the Valley of the Congo in 1890. London 1926.

4129a. — Lettres françaises de... La Nouvelle Revue Française. 1.XII.1924 (nr. spec. 135: Hommage á Joseph Conrad 1857—1924).

[6 listów z lat 1911—23 do Joseph'a de Smet, André Gide, Philippe Neel, E. Jean Aubry].

4129b. — Nieznane listy.... do Marji z Bobrowskich Tyszkowej (5), A. M. Jasieńskiego (1) i Anieli Zagórskiej (3). Ruch liter. 1927, nr. 5.

[Z lat 1890—1923, m. in. zwięzła autobiografja z 1905 r.].

— zob. Aubry E. J., Conrad Jessie, Czekalski E.

4130. **Kossak Tadeusz,** major w. p. Wspomnienia wojenne (1918—1920). Kraków 1925, s. 143+1 nl.

4131. **Kossak-Szczucka Zofja.** Pożoga. Wspomnienia z Wołynia 1919—1920. Z przedmową prof. St. Estreichera. Kraków 1922, s. X + 433 + 1 nl.

— Toż. Wyd. II. Kraków 1923.

— Toż. Wyd. III. Kraków 1923, s. X + 387 + 1 nl.

— Toż. Wyd. IV. Kraków 1927, s. X + 387.

— Polskie formacje wojskowe na Wołyniu (1917 — 1918). Przegląd współczesny 1922, nr. 2, s. 179 — 195. [Urywek z „Pożogi"]

4132. **Kossowski Mieczysław.** U wiorstowych słupów. Lwów 1925, s. 112.

[Wspomnienia o charakterze feljetonowym ze służby w Legjonach i z wojny bolszewickiej, 1914 — 1920].

4133. **Kot Stanisław.** Kilka uwag o działalności politycznej W. Feldmana w okresie wojny światowej. W książce zbior.: „Pamięci Wilh. Feldmana" (Kraków 1927), s. 108 — 125.

4134. **Kotaniec Stefan.** Sześć tygodni etapem. (Wrażenia z wygnania do Rosji w roku 1909). Bibl. „Drużyny" nr. 25. Warszawa 1919, 16°, s. 55.

4135. **Kozicka-Dunin Marja.** Burza od Wschodu. Wspomnienia z Kijowszczyzny (1918 — 1920). Z przedmową prof. St. Estreichera. Z 12 ilustracjami. Kraków 1925, s. XIII + 512 + 1 nl.

4136. — Rok 1917. Opowieść historyczna. (Z cyklu: Przeorane szlaki. I). Z 8 ilustracjami. Lwów 1928, s. 4 nl. + 328 + 1 nl.

[Na tle wspomnień: o Podolu, o kresowym sejmie polskim w Kijowie i t. d.].

4137. **Kozicki Stanisław.** Sprawa granic Polski na konferencji pokojowej w Paryżu 1919 r. Z 2-ma mapami. Warszawa 1921, s. 176 + 1 nl.

4138. **Krachelski A.** W „Pawiaku" warszawskim i moskiewskich Butyrkach. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 23 — 5.

4139. **Krajna Kazimierz.** Z minionych dni. Przeżycia z 30 lat pracy w stowarzyszeniach młodzieży polskiej w Poznaniu. Poznań 1925, s. 2 nl. + 134 + 2 nl.

[Treść: K. Krajna—Z minionych dni. Sprawozdanie z 30-letniej działalności Stow. Młodzieży Obywatel. dawn. Tow. Młodz. Polsko-Kat. w Poznaniu].

4140. **Krasny Józef.** Na Syberji. Dziewięć listów zesłańca. Wiedeń 1922, s. 92.

4141. **Kraushar Aleksander.** Warszawa podczas okupacji niemieckiej 1915 — 1918. Notatki naocznego świadka. Lwów-Warszawa 1921, s. 78.

4142. **Krysiak Franciszek Salezy.** Z dni grozy we Lwowie (od 1—22 listopada 1918 r.). Kartki z pamiętnika. Swiadectwa—dowody—dokumenty. Pogrom żydowski we Lwowie w świetle prawdy. Kraków 1919, s. 142.

4143. **Krzemieński Jakób.** Sądownictwo. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 193 — 207.

4144. **Krzewski K. L.** Legjonista Generalstabshauptmann Tovarek. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 130—134.

4145. **Ksieni w Staniątkach.** Od 8 do 15 grudnia 1914 r. Z pamiętnika P. P.... Przegląd powsz. 1916.

4146. **Kucharski Korab Henryk.** R. S. F. S. R. Wrażenia z podróży naokoło Rosji sowieckiej. Warszawa, s. 170.

4147. **Kukiel Marjan** ppułk. Lwów w początkach wojny (sierpień 1914 r.). Wiarus 1918 s. 36.

4148. **Kulczycki Jerzy.** Dziennik dowódcy kompanji z walk w Małopolsce wschodniej i nad Dźwiną w 1919 roku. Warszawa 1927, s. 183.

4149. **Kulczycki Stanisław.** Szeklencze. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 208 — 211.

4150. **Kułagowski Konstanty.** Obrazek jeden z wielu. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 147 — 151.

4151. **Kumaniecki Kazimierz Władysław** dr. Czasy Lubelskie, wspomnienia i dokumenty (18 kwietnia 1916—2 listopada 1918) z przedmową Dra Jerzego Madeyskiego. Kraków 1927, s. 172.

Rec.: J. Hupka. Czas 21.X.1927; odp. autora, tamże 23.X.1927.

4152. **Kuraś Ferdynand.** Przez ciernie żywota. Przeżycia osobiste i wspomnienia od lat najmłodszych aż po wybuch wielkiej wojny 1914 r. Z przedmową Stefana Żeromskiego. (Książnica narodowa, t. VII). Częstochowa 1925, t. 160 + II z portretem autora.

4153. **Kusiński Bolesław.** Za drutami Szczypiorna, Havelbergu i Modlina. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 129 — 136.

4154. **Kutrzeba Tadeusz.** Wspomnienia żołnierskie w dzień święta narodowego Łotwy. Przegląd współczesny 1927, z. I, s. 113—120.

4155. **Kwapiński Jan.** Organizacja bojowa, katorga, rewolucja rosyjska. Z moich wspomnień

1905—1919. Przedmowa Ignacego Daszyńskiego. Warszawa 1928, s. VII + 1 nl. + 93.

4156. — Pod Rogowem. Ze wspomnień bojowca. Warszawa 1922, s. 50.

4157. — Z moich wspomnień bojowych. Na posterunku rewolucyjnym w okręgu częstochowskim. Robotnik 1927, 15.V.

4158. — Z moich wspomnień bojowych. „Republika Ostrowiecka". Robotnik 1927, nr. 105 z d. Wspomnienia legjonowe byłego o- 16.V.

[Z 1905 r.].

4159. **Kwaśniewski Stanisław.** Wspomnienia legjonowe byłego oficera austrjackiego. Warszawa [1925], s. 136 + 2 nl.

4160. **Kwiatkowski Remigjusz.** „Dla tej, co nie zginęła". (Wspomnienie z okresu formowania polskich sił zbrojnych na obszarach b. imperjum rosyjskiego). Tyg. ill. 1921, t. II, s. 506.

4161. — Z więziennej celi. Pasmo wspomnień z Pawiaka (z 3 ryc.). Tyg. ill. 1906, t. II, s. 910.

4162. **Lack St.** „Wspomnienia" o Wyspiańskim. Krytyka 1908, z. II, s. 159 — 168.

[Uwagi krytyczne o wspomnieniach Z. Parvi'ego, druk. w „N. Reformie" oraz nieco własnych notat wspomnieniowych].

4163. **Lang Wiktor.** Ucieczka polskiego oficera-lotnika z niewoli niemieckiej. (Moje przygody z roku 1919). Poznań 1919, s. 100.

4164. **Lednicki Aleksander.** Książę Paweł Dołgorukow. Świat 1927 nr. 26.

4165. — Ostatni z rodu. Ś. p. Edward Wojniłłowicz. Świat 1928, nr. 26.

4166. — Pokazanja 27 sientiabria 1917 g. W wyd.: „Padienje carskogo reżima po matierjałam Czrezwyczajnoj komissii Wremiennogo Prawitielstwa", t. VII (Leningrad 1927), s. 234 — 255.

[Zeznania w sprawie stosunków polsko-rosyjskich w czasie wojny, a zwłaszcza w sprawie stosunku cesarza Mikołaja II i cesarzowej do sprawy polskiej].

4167. — Urywki z pamiętników. Świat 1928, nr. 16, 17, 20 i 21.

[Z list. i grud. 1917 r. w Petersburgu i Finlandji].

4168. — Wspomnienia finlandzkie. Urywek z pamiętników. Czas 25.XII.1927.

[Przeżycia z końca grudnia 1917 r.].

4169. — Z lat wojny. Artykuły—listy—przemówienia (1915 — 1918). Warszawa 1921, s. 286 + 2 nl.

4170. **Legjon Polski w Finlandji** 1917 — 1927. [Warszawa 1927], s. 5 nl.

Legjony na polu walki zob. nr. 50.

4170a. **Lepecki M. B.** W blaskach wojny. Warszawa 1926.

4171. **Lipiński Wacław.** Od Wilna po Dynaburg. (Wspomnienia z ofenzywy 5 p. p. Legjonów). Warszawa 1920, s. 142 z mapą.

4172. — Pierwszy urlop. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 124-128.

4173. — Szlakiem I Brygady. (Dziennik żołnierski). Warszawa 1927, s. 327 z ilustr.

Rec.: F. L. Bellona 1927, z. IX, s. 306—7.

4174. — Wśród lwowskich orląt. Z 13 rysunkami. Warszawa 1927, s. 5 nl. + 132 + 1 nl.

[Spis rzeczy: Wstęp. Zerwane kajdany. Rezolucje i programy. W Domu techników. Walka o dworzec główny. Śladem pozycyj i redut. W murach kadeckiej szkoły. Pod blankami cytadeli. Wśród granatów i miotaczy min. Przysięga. Odsiecz piątaków. „Gdzie twe sokoły Komendancie". W swym dawnym pułku. Wypad z Jagiellońskiego Gródka. Pod starym lasem Winnik. W zimowe, białe noce. We dworku na Pohulance. Wśród głuchych ulic. Coraz ciężej i trudniej. Placówka w Krzywczycach. „Co użyjem to dla nas". A Lwów trwa].

4175. — Z dymów, pożarów i kurzów krwi. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 49 — 56.

4176. **Lipkowski Józef.** Pamiętnik wojny bułgarskiej... ochotnika armji bułgarskiej. Słowo polskie 1913, marzec, kwiecień.

— Toż. p. t.: Wojna na Bałkanach. Warszawa 1913, s. VIII + 172 z mapą i ilustr.

4177. **Lisowski M.** dr. Wspomnienia z niewoli pruskiej. Bies. liter. 1914, nr. 46 — 50.

4178. **Litwinowicz** A. Pierwsze tygodnie polskiej intendentury wojskowej. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 10—17.

4179. **Lityński Michał.** Z dni grozy i walki o wolność 1914 — 1915. Panteon polski 1927, nr. 39.

4180. **Ludyga-Laskowski J.** Materjały do historji powstań Górnośląskich. Tom I (1919—20). Katowice 1925, s. XV + 262 z 1 tabl.

411. **Lutosławska Izabela.** Bolszewicy w polskim dworze. Warszawa 1921, s. 163.

4182. **Lwów** podczas inwazji rosyjskiej w wrześniu — grudniu 1914 r. Opowiad. naocznego świadka. Wiedeń 1914, s. 35.

4183. **Łapiński-Nilski Stanisław i Kron Aleksander.** Listopad we Lwowie (1918 r.). Poznań 1920, s. 95.

4184. **Łodyński Marjan** dr. Mój służący. (Wspomnienia oficera b. austrjackiego pułku 65 p.). Wiarus 1919, z. 33.

4185. **Łopuski-Kmicic Zenon.** Nieco o piłsudczykach internowanych w obozie Holzmünden. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 87 — 100.

4186. **Łuczyński-Narbut Aleksander.** Z „5 kursu wyszkolenia W. P." w Ostrów-Komorowie (Rok 1917). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 182 — 186.

4187. **M. W.** Rudki pod okupacją ruską 1.XI.1918 — 15.V.1919, spisał... Nakł. Powiatowej Organizacji Narodowej w Rudkach [Lwów] 1920, s. 27.

4188. **Machay Ferdynand.** Moja droga do Polski. Pamiętnik. Warszawa 1923, s. 260.

4189. — Nasi gazdowie w Paryżu. Wspomnienie z podróży. Kraków 1919, s. 79 + 5 rycin.

4190. — Podświadoma polskość. (Wyjątek z pamiętnika). Ziemia 1920, s. 110.

4191. **Machayówna Józefa.** Za Polskę, notatki z więzienia czeskiego, wydał Feliks Gwiżdż. Kraków 1920, s. 16.

4192. **Maciszewski Stanisław.** Rosjanie we Lwowie. Szkic z niedawnej przeszłości. (Popłoch wojenny. — O godzinę zapóźno. — Wejście Rosjan do Lwowa. — Wrażenie klęski. — Tadeusz Rutowski. — Bizantyńska fala. — Rządy rosyjskie.—„Leopolis semper fidelis). Lwów 1926, s. 20.

4193. **Maćkowski Zdzisław.** Walki III/8 p. p. Legjonów z ukraińcami od 6-go stycznia do 20-go sierpnia 1919 r. Warszawa 1920, s. 29.

4194. **Madeyski Jerzy** dr. Z przełomowych dni 1918 roku. Osobiste wspomnienia. Kraków 1920, s. 24.

4195. **Makuszyński Kornel.** Po powrocie. Tyg. ill. 1918, t. II, s. 470, 502, 559 i 590.

[Wspomnienia z przeżyć podczas rewolucji w Kijowie].

4196. **Maleszewski Jagrym J[anusz].** Cucyłów. Dn. 26 października 1914 r. (Z dziejów 2 szwadronu ułanów Legjonów Polskich). Wiarus 1918, z. 20 — 21.

4197. **Malinowski Aleksander** 1869 — 1922. Zbiorowa księga pamiątkowa. Kraków 1924, s. 63 z portr.

4198. **Malinowski Marjan (Wojtek).** Jak „ni z tego, ni z owego, była Polska na... ósmego". W jednodniówce: Przełom (Warszawa 1925), s. 8.

[Wspomnienia z paźdz. 1918 r.].

4199. — O Wolność i Socjalizm. Chicago 1920, s. 126 + 1 nl.

4200. — „Z krwawych dni". Lublin 1919, s. 76.

[Wspomnienia członka P. P. S. z lat 1903 — 1916].

4201. **Małyszko Adolf** (kapitan M. Floda). Listy z okopów. Warszawa 1915.

— Toż. Wyd. II, powiększone. Warszawa 1919, s. 387.

— Toż. Wyd. III. Warszawa 1925, s. 473 + 2 nl.

4202. **Maruszewski Artur.** Z pracy w P. O. W. na Podlasiu (w 1916 — 1917 r.). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 152 — 165.

4203. **Masny Karol.** Internowanie legjonistów w Wiedniu. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 233 — 4.

4204. **Mazurkówna Marja.** Wśród róż i głogów. Wspomnienia z życia Jadwigi z Białynia Chołodeckich Sewerynowej Kaczkowskiej. (1879 † 1918). Lwów 1918, s. 66 z ilustr.

4205. **Mączewski Przemysław.** Misja kapitana Al. Myszkowskiego. Tyg. ill. 1920, t. I, s. 312.

[Wspomnienia z wyprawy kap. M. samolotem do Rygi].

4206. **Mączyński Czesław.** Boje lwowskie. Cz. I. Oswobodzenie Lwowa 1—24.XI.1918 r. 2 tomy. Warszawa 1921.

4207. **Merwin Bertold** dr. Dülfalva. W zbiorze „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 224 — 7.

4208. — Legjony w boju 1914. II brygada w Karpatach. 2 t. Kraków 1915, s. 141 i 111.

4209. — Legjony w Karpatach 1914. Wiedeń 1915, s. 133 z ilustr.

4210. — Mit den polnischen Legionen in den Karpathen 1914. München 1915, s. 174.

4210. — Z Dulfavy nad Tagliamento. Z pamiętnika oficera Legjonów polskich (17.II.1918 — 23. IV.1918). Kraków 1918, s. 62.

4211. — Z życia w Legjonach. Kraków 1918, s. 97 + 2 nl.

4212. **Michalski Jan.** Z czasów mojej prezydentury. Kalisz 1922, s. 24.

4213. **Michaelis de Henning E.,** jenerał w. p. Burza dziejowa. Pamiętnik z wojny światowej 1914—1917. T. I. Warszawa [1928], s. 246.

— Toż. T. II. Warszawa 1928, s. 288.

4214. **Migasiński Emil Lucjan.** Wspomnienia o Stefanie Żeromskim. W pierwszą rocznicę śmierci. Warszawa 1927, s. 55 z ryc.

4215. **Mikołajski Jan.** Kartka z dziejów dywizji Syberyjskiej. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 253—265.

4216. — Więzienie w Krasnojarsku. W zbiorze: „Za kratami i t. d." (Warszawa 1927), s. 266 — 272.

4217. **Minkiewicz Henryk** pułk. Bitwa nocna pod Rafajłową. Wiarus 1918, z. 20 — 21.

4218. **Minkowski Anatol** pułk. Benjaminów. Głos prawdy (codz.) od 12.XI.1927.

4219. — Benjaminów. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 135 — 147.

4220. — Ostatnia walka o polskość „Wehrmachtu". W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 199 — 215.

4221. **Mojkowski Henryk.** Na Dalekim Wschodzie. Wspomnienia z Warszawsko-Łódzkiego szpitala. Bies. liter. 1905, nr. 13 — 16.

4222. **Mondalski Wiktor.** Ostojacy. [Z 7 ryc.]. Lwów 1916, 16°, s. 123 + 1 nl.

[Treść: Przeprawy wojenne dywizjonu ułanów rotmistrza Ostoi-Zagórskiego w r. 1915 w Lubelskiem, na Podlasiu i na Wołyniu].

4222a.—Z trzecim pułkiem Legjonów. Kraków 1916, s. 241 + 2 nl.

4223. **Morse John.** Un Anglais dans l'armée russe. Dix mois de guerre en Pologne (Août 1914 — Mai 1915). Paris, 1916, s. XVI + + 255.

4224. **Morysiński T.** Wspomnienia ułańskie z pobytu w Nieświeżu. Odbitka z „Dnia polskiego". Warszawa, 1928, s. 19.

Muśnicki-Dowbór zob. Dowbór-Muśnicki.

Myszkowski Aleksander kap. zob. Mączewski Przemysław.

4225. **Naramowski Mieczysław** dr. Rastatt (Kartki z dziennika). W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 101-7.

4226. — Szczypiorno i Łomża. W zbiorach: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 148-151.

4226a. — Werl. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 121 — 8.

4227. **Muckerman Fr.** ks. Wspomnienia z niewoli bolszewickiej. Spolszczył J. O. Wilno 1922, s. 50.

Narutowicz Gabrjel zob. Piłsudski Józef.

4228. **Nastał Stanisław I.,** kapitan sztabu 13 dywizji. Niebieska dywizja. Cleveland, Ohio, nakł.

Stow. Weteranów Armji Polskiej w Ameryce, 1922, 4°, s. 19 w 2 szpalty.

[Wspomnienia z dziejów formacji wojskowej polsko-amerykańskiej i dywizji jen. Hallera z lat 1917 — 20].

4229. **Niemojewski Andrzej.** Doba obecna w Królestwie Polskiem. Kraków 1905, s. 166.

4230. **Niwiński Fel. O.** Kaniów. [Wrażenia uczestnika bitwy z d. 11.V.1918 r.]. Tyg. ill. 1918, t. II, s. 523.

4231. **Noskowski Witold.** Ludzie i armaty. (Z podróży na front belgijski). Okładkę rysował porucznik Henryk Uziembło. Kraków 1918, s. 173.

4232. **Nowaczyński Adolf.** On i ja. Wiad. liter. 1928, nr. 23.

[Wspomnienia o Stan. Wyspiańskim].

4233. **Nowak Aleksander,** sierżant 1 pułku piechoty. Z pamiętnika strzelca. Warszawa 1917, s. 64.

[Treść: Od Warszawy do Krakowa, 10.VII—15.VII.1914 r. W Nowym Sączu. 6 sierpnia 1914 roku. Z walk III bataljonu I pułku piechoty (Bitwa o lasek Kozinkowski. Z bitwy pod Kozinkiem—fragment. Bitwa pod Ożarowem. Bitwa pod Tarłowem)].

4234. **Obertyńska Marja.** W kołowrocie. Wstępem zaopatrzył B. Janusz. Lwów 1924, s. 225 + 3 nl.

[Szkice z pobytu na Ukrainie].

4235. **Obiezierski Mirosław.** Ryskie wspomnienia [z 1920 r.]. Słowo (wileńskie) 1824, z d. 7, 8, 9 sierpnia i nast.

4236. **Obożny Jan.** Szczypiorna. [Wspomnienia]. W wyd.: „Jeńcom Polakom" (Warsz. 1918), s. 14—4.

4237. **Obst J.** Moja podróż poślubna. Opowiadanie autentyczne obrońcy Wilna. Tyg. ill. 1919, t. I, s. 141.

4238. **Olechowski Gustaw.** Legja rycerska. Z portretami i ilustracjami. Warszawa 1919, s. 78.

[W korpusie gen. Dowbór-Muśnickiego w 1918 r.].

4239. **Olszamowski-Łaszczyc Janusz.** Zajęcie Lublina (1915 r.). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 72-82.

4240. **Oplustill Zdzisław.** Polskie formacje wschodnie 1918 — 1919. Warszawa 1922, s. 252.

4241. **Orkan Władysław.** Drogą czwartaków od Ostrowca na Litwę 1915. Kraków 1916, s. 124 z ryc.

Orlicz-Dreszer zob. Dreszer-Orlicz.

4242. **Orliński Bolesław** kpt. pilot. Mój lot Warszawa—Tokio—Warszawa. Warszawa 1927, s. 124 z 50 ilustr.

4243. — Moje wrażenia z lotu do Tokio. Warszawa, nakł. Ligi Obrony Powietrznej Państwa, 1927, s. 47.

4244. **Orobkiewicz Władysław.** Z dziejów walk i cierpień na kresach. Warszawa 1919, s. 96 z 12 ryc.

4245. **Orski Stanisław Wiktor.** W zachodniej „republice" ukraińskiej od 1 listopada 1918 do 22 maja 1919. Lwów [1919], s. 42.

4246. **Ossendowski Antoni Ferdynand.** Od szczytu do otchłani. Wspomnienia i szkice. Warszawa 1925, s. 364 z 40 ryc.

4247. — Przez kraj ludzi, zwierząt i bogów. (Konno przez Azję centralną). Warszawa 1925, s. 345 z ilustr. i mapą.

4248. — W ludzkiej i leśnej kniei. Warszawa [1923], s. 392.

4249. **Pamiętnik** czwartego pułku strzelców armji generała Hallera 1918 — 1922. Bydgoszcz [1923], s. 31.

4250. **Panaś Józef** ks. Pamiętniki kapelana Legjonów Polskich. Część I. Boje legjonowe. Karpaty — Bukowina — Besarabja — Królestwo — Wołyń. Lwów 1920, s. 248.

4251. — Z ciężkich dni Przemyśla. (Zapiski kronikarskie naocznego świadka). Lwów 1920, 16°, s. 72 z portretem.

4252. **Pański Antoni.** Warszawska „Legja Akademicka". Wiarus 1919, z. 34, 35, 36 i 37.

4253. **Parès Bernard.** Au jour le jour avec l'armée russe 1914. Paris 1916, s. VIII + 356.

4254. **Paszko-Rysz** ks. „Najgorsi ci Polacy, którzy napierają się niepodległości Polski". W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 114 — 6.

4255. **Paszkowska M., Demidowicz-Demidecki K., Mazurkiewicz Wł., Prauss K. i Miklaszewski J.** Uwolnienie Piłsudskiego. (Wspomnienia organizatorów ucieczki). Warszawa 1924, s. 63 + 2 nl.

4256. **Paszkowski R.** Męczeństwo polskie na Śląsku. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927, s. 287 — 307.

Perl Feliks zob. Kisielewski Z.

4257. **Pększyc-Grudziński [Franciszek].** Zapiski porucznika... Opracował Juljusz Kaden-Bandrowski. Odb. z Ilustr. Tyg. Polskiego. Kraków 1915, s. 31 z ilustr.

4258. **Pietrykowski Tadeusz.** Odwrót... Garść wspomnień i obrazków wojennych z czasu walk bolszewickich 1920 r. Na podstawie pamiętnika adjutanta 67 p. p. (9 pułku strzelców Wielkopolskich). Ilustracje piórkowe wykonał Bernard Sieracki. Poznań 1926, s. 76 + 4 nl.

[Z cyklu: „Boje Polskie", tom XII].

4259. **Pikusa Bolesław.** W obronie ludności polskiej. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 175 — 181.

4260. **Piłsudski Jan.** Garść wspomnień z I Marszu na Wilno. (Opowiadanie uczestnika Marszu, posła, sędziego...). W Jaszunach, na etapie raidu Beliny. Nasz kraj (wil.) 1928, nr. 25.

4261. **Piłsudski Józef.** Czeremoszno (15 września 1915 r.). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 105 — 116.

4262. — Jak stałem się socjalistą? Promień (lwow.) 1903, nr. 8-9.

— Toż. Warszawa, nakł. zakładów graficznych „Drukarz", [1926], s. 14,

— Toż. Wyd. III. Warszawa 1928.

4263. — Moje pierwsze boje. Wspomnienia spisane w twierdzy Magdeburskiej. Z portretem i trzema mapkami. Warszawa 1925, s. VI + 182 + 1 nl.

— Toż. Wyd. II. Warszawa 1927.

4264. — Ożarów. 26 czerwca 1915 r. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 40 — 48.

4265. — Rok 1920. Z powodu pracy M. Tuchaczewskiego „Pochód za Wisłę". Warszawa 1924, s. 4 nlb. + 224 + 2 nl. + 8 szkiców.

— Toż. Wyd. II. Z przedmową autora i przypisami. Warszawa 1927, s. VII + 378 + 1 nl.

— 1920 god. Pierew. Pietruszewicza. Predisł. Triandafiłowa. s 8-u schemami. Moskwa 1926, s. 171 + 1 nl. z 8 wkł.

4266. — Walka rewolucyjna w zaborze rosyjskim. Część I. Bibuła. Kraków 1903, s. 272.

4267. — W Magdeburgu. (Wyjątek z książki: „Moje pierwsze boje"). W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." ((Warszawa 1927), s. 11 — 15.

4268. — Wspomnienia o Gabrjelu Narutowiczu. Warszawa 1923, s. 62.

— zob. Długoszewski-Wieniawa Bolesław, Paszkowska M. i in.

4269. **Piotrowski A.** 50 dni rządów Rady Robotników i Żołnierzy w Poznaniu. Na mocy zapisków osobistych i protokułów skreślił... Poznań 1919, s. 40.

4270. **Plutyński Antoni.** Dziennik żołnierski z wyprawy na Rawę Ruską grupy majora Wieczorkiewicza. [Lublin, grudzień 1918], 16°, s. 29.

4271. **Podgórski S.** Wspomnienia z pierwszych dni listopada 1918 r. (W rocznicę wyzwolenia Polski). Droga 1925, nr. 10 — 11.

4272. **Pogonowski Jerzy.** Bój o Lwów (z walk armji ochotniczej z 1920 roku). Słowem wstępnem zaopatrzył bryg. Czesław Mączyński. Lwów 1921, s. XII+99+ +1 nl. z ilustr.

4273. **Polniaszek Franciszek.** Dwa „Tapferkeitsmedaille". W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 122-123.

4274. **Pomarański Stefan.** W awangardzie (ze wspomnień Piłsudczyka). Warszawa 1916, s. 44+ +1 nl.

[Treść: Wstęp. W awangardzie. Potyczka pod Uciskowem. Bój Anieliński. Atak nocny na Chyżówki].

4275. — Wspomnienia o Dubieckim. Głos prawdy, 31.X.1926.

4276. — Z cyklu „Lista strat" (ze wspomnień Piłsudczyka). Zamość 1915, s. 32.

[Treść: Kapitan Franciszek Grudziński-Pększyc. Kapitan Kazimierz Herwin-Piątek].

— Toż. Wyd. drugie. Lublin 1916, s. 32.

4277. **Pomarański Zygmunt.** Pierwsza rana. (Z pamiętnika). Wiarus 1919, z. 21.

4278. **Pomiankowski Józef.** Der Zusammenbruch des Ottomanischen Reiches. Erinnerungen an die Türkei aus der Zeit des Weltkrieges. Mit 85 Bildern u. 8 Beilagen, darunter 2 farb. Karten. Wien 1927, s. 444.

4279. **Popowicz B.** Dwa obozy. (Fragment historyczny, tyczący się przejść i zmagań 6 p. p. Leg. w okresie „Przysięgi" w r. 1917). W zbiorze „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 165-170.

4280. **Posner Stanisław.** Wspomnienie Genui. (Próba pacyfikacji Europy). Świat 1928, nr. 33.

[Z r. 1922 —o „wielkiej konferencji pokojowej"].

4281. — **Stefan Żeromski.** Charakterystyka w świetle wspomnień Warszawa 1926, s. 36.

4282. **Powierza Stanisław.** Dziennik strzelca ś. p. ..., sierpień — wrzesień — październik 1914 r. Z rękopisu podał Stefan Pomarański. Głos prawdy (tyg.). 5.XI.1927, nr. 218.

4283. **Prażmowski-Belina Władysław.** Pierwszy patrol strzelecki. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 9 — 15.

4284. — W pogoni za wrogiem. (Między trepami i podpalaczami. Przeczucie). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 30 — 39.

4285. **Procyk Włodzimierz.** „Ex oriente Gehenna". Wspomnienia z pobytu w Rosji w czasie rewolucji. Poznań 1926, s. 192.

4286. **Przełom.** Jednodniówka poświęcona wypadkom 7 — 11 listopada 1918 r. Warszawa 1925, 4°, s. 24.

[Treść: Piłsudski J. — Piękne „wczoraj". * * * — Narodziny P. O. W. — Downarowicz M. — Przed rozbrojeniem okupantów. Malinowski M. (Wojtek) — Jak „ni z tego, ni z owego, była Polska na ...ósmego". Sieroszewski W. — Warszawa zagrożona. Boerner — Rozbrojenie Niemców w Warszawie. Różycki T., ppułk. Szt. Gen.— Rozbrojenie Niemców w Polsce 1918 r. — Thugutt St. — Uwagi o rządzie ludowym. A. D. — Wspomnienia o działalności P. O. W. na Białorusi. Siedlecki K. — P. O. W. nad morzem Czarnem. Gieysztor M. — Oddział żeński P. O. W. Piłsudski J. — Dokumenty: Rozkaz dzienny nr. 1].

4287. **Przerwic-Horyd Wł.** Więzienie w Siedlcach (ze wspomnień komendanta III Okr. P. O. W.). W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 117—120.

4288. **Przeździecki W.** pułk. Z dziejów pierwszego korpusu. Wiarus 1919, z. 1, 2, 5 i 6.

4289. **Przybyła Jan.** Walka o Górny Śląsk od powstania do plebiscytu. Mikołów 1920, s. 48.

4290. — Z orlich bojów lotników lwowskich. Lwów 1919, s. 48 z ryc.

4291. **Przybyszewski Stanisław.** O polskości w Gdańsku. (Garść wspomnień). W pracy zbior.: „Gdańsk, przeszłość i teraźniejszość" pod red. Stan. Kutrzeby (Lwów 1928), s. 477 — 479.

— zob. Kotarbiński Józef.

4292. **Przyłuski Stanisław,** b. wice-prezydent lwowskiego wyższego sądu krajowego. Wspomnienia z rosyjskiej okupacji. Rok 1914 — 15. Lwów 1926, s. 60.

4293. **R. P.** Obóz dla jeńców (Offiziergefangenenlager) Celle-Schloss pod Hannowerem. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 113.

4294. **Radwan Józef.** Moje wspomnienia. Garść szkiców z wygnania. Kalisz 1919, s. 127 + 2 nl.

4295. **Rakowski Kazimierz** dr. Trzy lata w więzieniu pruskiem. Pamiętnik więzienny. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa [1910], s. 117.

[Lata 1901 — 1904].

— Toż. Kraków, s. 87 + 1 nl.

4296. **Rappaport B.** dr. Carat i rewolucja. (Trzy lata za frontem rosyjskim). Warszawa 1919, s. 6 nl. + 222.

4297. **Rączaszek Antoni.** Opowiadanie powstańca. Z powrotem. Siemianowice 1924, s. 39.

4298. **Reger Tadeusz.** Przyczynek do dziejów powstania i rozwoju polskiej prasy socjalistycznej na Śląsku Cieszyńskim. I. „Równość". Z powodu 20-letniego jubileuszu „Robotnika Śląskiego" napisał... poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Frysztat 1924, 16°, s. 40.

4299. **Relidzyński Józef.** „Baterja śmierci". Wspomnienie w drugą rocznicę (z 2 ryc.). Tyg. ill. 1922, t. II, s. 711.

4300. — Śladami Kmicica (z 2 ryc.). Tyg. ill. 1920, t. II, s. 604.

[Wspomnienia o walkach oddziału jen. Bułak-Bałachowicza].

4301. — Z rokowań pokojowych. Kur. warsz. 1920, z d. 31. VIII., 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14 i 15. IX.

[Z Mińska Lit.].

4302. **Rembowski Zygmunt i Hernicz Roman.** Z tułaczej doli. (Pamiętniki wygnańców, 1914 — 1915). Zebrali i opracowali... Przedmową zaopatrzył Henryk Zbierzchowski. Wiedeń 1915, s. 63.

4303. **Rewucki A.** In die szwere Teg of Ukraine. Zychrojnes fun a jidiszen Minister. [W ciężkich dniach na Ukrainie. Wspomnienia ministra żydowskiego]. Berlin 1924, s. 320.

Reymont Władysław zob. Cazin Paul.

4304. **Rogowski Bazyli** (Surowiec). Kosaczów. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 240 — 7.

4305. **Rogowski Jan.** Z walk o Lwów. (Boje polskie, t. VIII). Rysunek okładki wykonali kadeci z 4-ej kompanji Scheiner Józef i Steinauer Wiktor— we Lwowie. Poznań 1925, s. 104 z liczn. ryc.

4306. **Rok bojów na Polesiu,** 1915 — 1916. Notatki i szkice oficerów 6 pułku legjonów polskich. Warszawa [1917], s. 212 + 2 nl. z ryc.

4307. **Romer Adam.** Wspomnienia suwalskie. Dzień polski 22.III. 1928.

[O konferencji polsko-litewskiej z pocz. paźdz. 1920 r.].

4308. — Wspomnienia z niewoli. Dzień polski, 7.IV.1928 r.

[Z pobytu w obozie dla jeńców austr. w Bołchowie w Rosji w r. 1917 i o akcji polit. tamtejszych oficerów Polaków wobec rewolucji ros.].

Romerowa Zofja z Wańkowiczów zob. Wańkowicz Melchjor: „Szpital w Cichiniczach".

4309. **Romin Seweryn.** Z notatek legjonisty, z rysunkami L. Gottlieba. Kraków 1916, s. 80.

4310. **Romocki Ludwik.** Wśród dzikich zwierząt. Z dziennika jeńca wojennego. Warszawa—Kraków [1923] s. 73 + 1 nl.

4311. **Rossowski Stanisław.** Lwów podczas inwazji. (Z 30 rycinami). Lwów [1916], s. 12 + 1 nl. + 269 + 2 nl.

4312. **Rostworowski Stanisław.** Rokitna. [Wspomnienie]. Wiarus 1918, s. 17.

4313. — Szablą i piórem. Kraków 1916, s. 146 + 1 nl.

4314. — Ze wspomnień o ś. p. rotmistrzu Zbigniewie Wąsowiczu. Wiarus 1918, z. 4.

4315. **Rozwadowski Tadeusz** jen. Początek wielkiej wojny światowej. (Z pamiętnika). Warszawianka 1927, nr. 291, 293, 295, 296, sq.

4316. **Różycki Tadeusz.** Rozbrojenie Niemców w Polsce 1918 r. W jednodniówce: Przełom (Warszawa 1925), s. 17.

4317. — Z frontu wołyńskiego. Wiarus 1919, z. 11.

4318. **Rudnicka-Jaroszyńska Letta.** Ett minnesrikt ar Revolutionsfider i Ukraina. Stokholm, Hugo Geber, 1925, s. 190 z ryc.

[„Pamiętny rok"—wspomnienia z rewolucji na Ukrainie].

Rec.: St. Wędkiewicz. Przegl. współcz. 1926, z. II, s. 151 — 2.

4319. **Rudolf Karol.** Witkowice. W zbiorze: „Za wratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 228—232.

4320. **Ruszczyc Ferdynand.** Wspomnienia świadka. Tyg. ill. 1919, t. I, s. 314.

[O zdobyciu Wilna w d. 19.IV.1919 r.].

4321. **Rutkiewicz Jan.** Krwawy 1 maja 1905 r. w Warszawie. (Wspomnienia niedawnej przeszłości). W jednodniówce Pol. Partji Socjal. „1-szy maj" (Warszawa 1926), s. 5 — 8.

4322. **Rutkowski St.** mjr. Geneza i przebieg odsieczy Lwowa w listopadzie 1918. Bellona, lipiec i sierpień 1926.

4323. **Rybka Stanisław** ppor. Zerwane pęta. Karty z pamiętnika. Wspomnienia z dni rewolucji niemieckiej i powstania polskiego w Poznaniu 1918-19 r. Poznań 1919, s. 160.

4324. **Rychter-Janowska Bronisława.** Z dantejskich przeżyć Polaków. (We włoskich obozach jeńców). Tyg. ill. 1919, t. II, s. 516.

4325. **Rygiel Stefan** dr. Rok w piotrogrodzkiej Bibljotece Publicznej. Tyg. ill. 1924, t. I, s. 29, 42.

4326. **Rylski-Ścibor Eustachy.** Moje życie. Lwów 1928, s. 38.

4327. **Rządkowski Jan,** jenerał broni. Pierwszy legjon puławski. Od Pakosławia do Zelwy 19.V. 1915—11.IX.1915. Z licznemi ilustracjami. Warszawa 1925, s. 110.

4328. **Rzepecki Karol.** Powstanie grudniowe w Wielkopolsce 27.XII. 1918. Poznań 1919, s. 160 z ilustr.

4329. **Rzyszczewska Ewa.** Mord sławucki w oświetleniu naocznego świadka. Lwów 1919, s. 32 z portretem Romana ks. Sanguszki.

4330. **Rżewski Aleksy.** W walce z przemocą. Wspomnienia. Warszawa — Łódź 1919, s. 68 z 1 ilustracją.

4331. — Za wolność i lud. Wspomnienia. (Tom drugi). Warszawa 1920, s. 103.

4332. **S. Zające.** W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II. (Warszawa 1925), s. 135—136.

4333. **S. W.** „Fusrajterzy". W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 142 — 146.

4334. **Salwa W.** Z kwiatami przez kraje i ludzi. Od 1912 do 1927 r. Garść wrażeń, przeżyć i opisów. Łódź — Rosja — Syberja — Nerczyńsk — Irkuck — Łódź. Łódź 1928, s. 123 + 5 nl.

4335. **Scheur Antoni.** Pamiętnik pilota polskiego ś. p... Z przedmową Józefa Jankowskiego i portretem autora. Warszawa [1922], s. XVII + 103 + 1 nl.

4336. **Schmidt Mieczysław.** On his Majesty's service. (Naokoło Afganistanu). Warszawa 1925, s. 212 + 1 nl. z ryc.

[Por.: Al. Świętochowski. Bez maski. Świat 1928, nr. 20].

4337. **Schulz Hugo.** Zwischen Weichsel und Dniester. Mit einer Einleitung vom Kriegsberichterstatter... (Der oesterreichisch-ungar. Krieg in Feldpostbriefen. München-Berlin 1915, s. XIII + 318 z 2 mapami.

4338. **Seyda Marjan.** Polska na przełomie dziejów. Fakty i dokumenty. Od wybuchu wojny do zbrojnego wystąpienia Stanów Zjednoczonych. Poznań 1927, s. IX + 663.

4339. **Sękara Franciszek.** Na Wołyniu (Pod Stawygorożem. W okopach). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 117—121.

4340. **Siedlecki-Grzymała Adam.** Cud Wisły. Wspomnienia korespondenta wojennego. Słowem wstępnem poprzedził gen. Józef Haller. (Lwów pod chmurami. — Nad Zbruczem. — Między Warszawą a linją ognia. — Bohaterski Płock. — Jak za Szweda, jak za Chmiela. — Mój pościg za Budiennym. — Cud Wisły). Warszawa 1921, s. 227 + 2 nl.

— Toż. Wyd. II. Warszawa 1921, s. 266 + 2 nl.

— Toż. Wyd. III. Poznań 1926, s. VIII + 231 + 3 nl.

4341. — O tem, jak zmuszony byłem kraść owies ze starszym żołnierzem Boligłową. Tyg. ill. 1921, t. II, s. 522.

[Wspomnienie z r. 1920].

4342. — Ś. p. Rudolf Starzewski. [Wspomnienie] (z 1 ryc.). Tyg. ill. 1920, t. II, s. 849.

4343. **Siedlecki St. (Eustachy).** Ostatnia „Buda" (w Kijowie od 1909—1911). Kalendarz robotn. P. P. S. na rok 1922 (Warsz. 1922), s. 99—110.

4344. **Sieroszewski Wacław.** Odwrót z pod Ostrowca. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 16—25.

4345. — Warszawa zagrożona... (11 listopada 1918 r.). W jednodniówce: „Przełom" (Warszawa 1925), s. 10.

4346. **Sikorski Władysław** gen. dyw. Nad Wisłą i Wkrą. (Studjum z polsko-rosyjskiej wojny 1920 roku). Lwów 1928, s. VII + 275 + 8 szkiców sytuacyj. + 7 tablic i wykresów.

[Treść: Opis polsko-rosyjskiego teatru wojennego. — Przełamanie północno-wschodniego frontu. — Marsz Tuchaczewskiego na Warszawę. — Reorganizacja frontu wschodniego, całokształt bitwy nad Wisłą oraz działanie V armji nad Wkrą. — Historyczna decyzja Naczelnego Wodza przeniesienia wojny nad środkową Wisłę. — Tajemnice i znaczenie polskiego zwycięstwa nad Wisłą 1920 roku].

— Toż. Wyd. II. Lwów 1928, s. VII + 1 nl. + 275 + 1 nl. + atlas z 8 szkic. sytuac. i 7 tabl. wykresów.

4347. **Sitowski Jan.** Echa bitwy w Mordarce (Morderce) i na Jabłońcu w dniach 8 — 11 grudnia 1914 r. stoczonej. Kraków 1915, s. 11.

4348. **Skłodowska-Curie Marja.** Piotr Curie. Wyjątki ze wspomnień... o jej mężu. Tłum. z franc. H. S. Warszawa (1925), s. 114 + 2 nl.

4349. **Skorupka Ludwik.** Całopalenie carów w Oblęgorku. W „Pamiętniku Koła Kielczan 1925-1927" (Kielce—Warsz. 1927), s. 55—61.

[O spaleniu portretów carskich przez kilku uczniów gimnazjum kieleckiego w r. 1901].

4350. **Skrodzki Antoni.** Z krwawego tułactwa (1915-1918 r.). Warszawa 1919, s. 56.

4351. **Skrzetuski M.** Dziadek (sylwetka). Pamięci ułana 1 pułk. uł. Leg. Pol., Rodziewicza, poległego dn. 19 września 1916 r. na Wołyniu pod Sitowiczami. Wiarus 1918, z. 14.

4352. — Z bojów 1-go pułku ułanów na Polesiu. (Patrol wywiadowczy — 13 marca 1916 r.). Wiarus 1918, z. 8.

4353. **Skwarczyński Stanisław.** Spalony młyn. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 62—64.

4354. — Zdobycie Pułtuska i okolicy. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 171—174.

4355. **Śledziński Ludwik,** poseł na Sejm. Wspomnienia. Akcje bojowe P. P. S. w Lubartowie i Wysokim Mazowiecku (!). Z przedmową senatora St. Posnera. Warszawa 1925, s. 55.

4356. **Śledziński-Lidzki Stefan.** Chłopska placówka. (Urzędów 1915 r.). W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 57—61.

4357. **Śliwa Roman.** Pamiętnik internowanego legjonisty w Żurawicy. Panteon polski 1927.

— Toż. Odb. Lwów 1927, s. 40.

4358. — **Żurawica.** W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 212—223.

4359. **Sławek Walery.** W cytadeli warszawskiej. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 46—51.

4360. **Słoński Edward.** W więzieniu. Warszawa 1928, s. 122.

4361. **Smolik Przecław.** Pod Ałtajem. Szkice z Azji. Kraków 1923, s. 42 + 1 nl.

4362. — Przez lądy i oceany. Przygody jeńca w Azji w czasie wielkiej wojny. (Sześć lat na Dalekim Wschodzie). Warszawa — 326.

4363.—Wśród wyznawców Burchan-Buddy. Szkice z życia, opowieści i legendy Mongoło-Burjatów, z 50 ilustr. Kraków 1925, s. s. 236.

4364. **Sochaniewicz Kazimierz** dr. Ofenzywa wielkanocna pod Lwowem. Wiarus 1919, z. 29 i 30.

4365. **Sokolnicki Michał.** Polska w pamiętnikach Wielkiej Wojny 1914-1918. Zebrał i objaśnił... Warszawa 1925, s. XII + 678 + 2 nl.

4366. — Z dni lipca i sierpnia [1914 r.]. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 5—9.

4367. **Sosnkowski Kazimierz** gen. Dzień imienin Komendanta w Magdeburgu. Wspomnienie współtowarzysza więzienia magdeburskiego. Głos prawdy 18.III.1928.

4368. **Srokowski Konstanty.** N. K. N. — Zarys historji Naczelnego Komitetu Narodowego. Kraków 1923, s. VII + 380.

4369. **Srokowski Stanisław.** Wspomnienia z trzeciego powstania górnośląskiego 1921 r. Poznań 1925, s. 4 nl. + 103 + 1 nl.

4370. — Z Dzikich Pól. Wspomnienia z zimy 1919-go na południu Rosji. Poznań 1926, s. 103 + 1 nl.

4371. **Stachiewicz Juljan.** W Kowlu. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 95—104.

4372. **Starkman Adolf.** Z notatnika więźnia. Warszawa 1910, s. 176.

4373. **Starościak-Waleczny Jan.** Czerwone, żółte, białe katy. Przygody na czerwonej Syberji w Sajockim Urjanchaju, w Mongolji krwawego barona. Lwów [1828], s. 174.

4374. **Stefan** dr. 1914-1915 Wojna w Polsce. Opowiadania naocznego świadka, lekarza „Czerwonego Krzyża". Chicago 1916, s. 189.

4375. **Steinhaus Władysław.** Pamiętnik legjonowy bł. p. ...podchorążego 6 p. p. legjonów polskich. Kraków 1916, s. 76 z ryc.

4376. **Stępowski Ludomir** jen. Ze wspomnień z wojny japońskiej (z licz. ryc.). Tyg. ill. 1911, t. I, s. 430, 446, 468, 485 i 504; t. II, s. 526, 546, 566, 586, 608, 626, 646, 66, 709 i 728.

4377. **Stokalski-Dzierżykraj Wiktor.** Dzieje jednej partyzantki z lat 1917-1920. Lwów 1927, s. 103. [O partyzantce Jaworskiego na Wołyniu i Podolu].

Rec.: Wacław Lipiński. Głos prawdy (tyg.), 15.X.1927, nr. 215.

4378. **Studnicki-Gizbert Wacław.** Stosunek Wilna do Legjonów. Kartki bez retuszu z pamiętnika 1916-1917 r. Wilno 1928, s. 30 + 1 nl.

Studnicki Władysław zob. nr. 3854.

4379. **Świeykowski Bronisław** ks. Z dni grozy w Gorlicach, od 25.IX. 1914 do 2.V.1915. Kraków 1919, s. 126.

4380. **Świrski Ignacy X.**, ppłk. rezerwy. Wiązanka wspomnień z pracy duszpasterskiej w wojsku polskiem. W księdze zbior.: „Na szlaku Batorego" (Wilno 1926), s. 39—52.

4381. **Świtalski Kazimierz.** Z listów [Piotrków 1915 — Karasin 1916]. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 135—164.

4382. **Szczepański Stanisław.** Z dziejów ruchu ludowego w Polsce. I. Wspomnienia, przeżycia i fakty. II. Sylwetki politycznych działaczy. Kraków 1924, s. 104.

Szczucka Zofja z Kossaków zob. Kossak-Szczucka Zofja.

4383. **Szeligowski Bogdan.** Na werbunku. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), 166—170.

4385. **Szeptycki Stanisław,** gen. broni. Front litewsko-białoruski 10 marca 1919-30 lipca 1920. Z mapą i szkicami. Kraków 1925, s. 4 nl. + 124 + 11 załączników.

4386. **Sztejfon B. A.** Bredowskij pochod. (Wospominanja). Biełoje dieło, t. III (Berlin 1927), s. 91—139.

[Opis przejść armji ros. gen. Bredowa, która, uciekając przed bolszewikami z Odesy, przyjęta kulami w Tyraspolu nad Dniestrem przez Rumunów, wyruszyła w pocz. list. 1920 r. wzdłuż Dniestru ku Podolu, pod N. Uszycą weszła w obręb działań wojsk polskich i zawarła 1.III.20 r. w Sołodkowcach układ z dowództwem polskiem w sprawie przyjęcia jej na terytorjum polskie. Autor wspomnień opisuje dalej swój pobyt w Warszawie na wiosnę 1920 r., warunki internowania wojsk ros. w Strzałkowie i in. oraz przesyłkę całej armji Bredowa w sierpniu t. r. kolejami przez Rumunję z powrotem na Krym].

4387. **Sztekker Teodor.** W potrójnym nelsonie. (Wyd. tow. „Rój"). Warszawa 1928.

4388. **Szumański Wacław.** Wspomnienia 1907-1914. Warszawa 1927, s. 36.

4389. **Szuścik Jan.** Z wojny i niewoli 1914-1918. Pamiętnik. Napisał... według zapisków codziennych. Cieszyn 1925, s. 226 + 2 nl.

4390. **Targowski Józef.** Z walk 2-ej baterji konnej na Wołyniu i Galicji Wschodniej w 1919 r. Wiarus 1919, z. 25.

[O zajęciu Łucka].

4391. **Tarnowski Stanisław.** Z ostatnich chwil Sienkiewicza. Czas, 9.XII.1916.

4392. **Taslauanu Octav.** Trois mois de campagne en Galicie. Carnet de route d'un Transylvain officier dans l'armée austro-hongroise. Paris [1915], Attinger, s. 259 + 1 nl. + mapa.

Tatkowski Rudolf dr. zob. Barzykowski Stanisław.

4393. **Termopile Polskie.** Pamięci bohaterów poległych pod Zadwórzem w boju z najazdem bolszewickim. Lwów 1924, s. 16.

4394. **Teslar Józef Andrzej.** Czwarty pułk. Rok działań wojennych 4-go p. p. legjonów polskich od dnia 10 maja 1915 roku do dnia 10 maja 1916 roku. Opracował... chorąży leg. pol. Lwów 1916, s. 39 + 4 nl. z mapą i 32 ryc.

4395. — Legjony na Huculszczyźnie. Wiarus 1918, z. 20—21.

4396. — Pod znakiem Legjonów. Wydał... (Wyd. „Piasta", książeczka 8). Kraków 1916, s. 66 + 2 nl.

[M. in.: B. Pochmarski — Z dziejów karpackiej brygady Legjonów. J. A. T. — Legjony na Huculszczyźnie. B. Pochmarski — Nocny atak na Rafajłową. J. A. T.—Nasi nad Dniestrem].

4397. **Teslar Tadeusz,** jeniec-legjonista II-ej karpackiej brygady. W niewoli. Moskwa, druk. W. Lemana, nakł. Wydziału Pomocy jeńcom Wojennym, s. 97 + 1 nl.

[Zbiór poezyj i utworów beletryst., między niemi: Okruchy pamiętnika 1914 r.].

4398. **Tokarz Wacław.** Z czasów mobilizacji Polskich Drużyn Strzeleckich. Wiarus 1919, z. 31.

4399. **Tokarzewski Marjan** ks. Straż przednia. (Ze wspomnień i notatek). Wydanie pierwsze. Warszawa [1926], s. 290 + 2 nl.

[Por.: Szymkus ks. Sprostowanie mylnych sądów. Warszawa 1927, s. 39+1 nl.].

4400. **Tommasini Francesco.** La risurrezione della Polonia. Milano 1925, s. 6 nl. + 365.

— Toż. Przekład polski p. t.: Odrodzenie Polski. Warszawa 1928, s. 364.

4401. **Turzyma Prus A.** dr. Po traktacie brzeskim. (Wyprawa brygady Hallera). Lwów 1919, s. 130 + 2 nl. z mapą.

4402. — Przeprawa Brygadjera Hallera. Wydanie drugie. Lwów 1920, s. 130 z mapą.

4403. **Udziela Seweryn.** Obrazki z wielkiej wojny 1914-1917. Lwów 1917, s. 91 + 2 nl.

4404. **Umiński Teodor.** Une soirée à Moscou sous la terreur rouge. Le Journal de Pologne 1921, nr. 117 i 118.

Uwolnienie Piłsudskiego, wspomnienia organizatorów ucieczki zob. Paszkowska M.

4405. **W. B.** Ze wspomnień zakładnika (z 5 ryc.). Tyg. ill. 1921, t. II, s. 801.

4406. **W. Z.** Na zgliszczach Kalisza. Ku wiecznej pamiątce pogromu teutońskiego, dokonanego przez Prusaków w sierpniu 1914 r. Opracował naoczny świadek... Warszawa [1914], s. 48 z ryc.

4407. **Walicka Łada Janina.** Wierna Straż (z walk Listopadowych). Z przedmową Michała Rollego. Lwów 1919, s. 51 + 1 nl.

4408. **Walicki Jan.** Zdobycie reduty tarłowskiej (2.VII.1915). Wiarus 1918, z. 31.

4409. **Wańkowicz Melchjor.** Ci, co odeszli (por. Zdzisław Zabłocki, Jan Litauer, por. Zygmunt Mosiewicz, por. Antoni Gielniewski, rotm. Bronisław Romer, por. Bernard Łubieński). Wiarus 1919, z. 9.

4410. — Strzępy epopei. Opowiadania. Warszawa 1923, s. 5 nl. + 160 + 2 nl.

[Treść: Przedmowa W. Sieroszewskiego. Opowiadanie Pasika. Wyprawa i śmierć pułk. Mościckiego. Noc z 21 na 22 maja w I korpusie wschodnim. „Śmiały" zdobywa Przemyśl i Lwów. Ogniem i mieczem· Budiennyj idzie! Odwrót. Zwycięstwo!].

4411. — Szpital w Cichiniczach. Według pamiętnika Zofji z Wańkowiczów Tadeuszowej Romerowej. Warszawa 1926, s. 85.

Rec.: W. Janusz. Arch. hist. i filoz. med. t. IV, s. 328.

4412. **Wardęski Henryk.** Moje wspomnienia policyjne. Warszawa 1925, s. 345 + 1 nl. + IV + 4 nl.

4413. **Wasilewski Jan** ks. W szponach antychrysta. Wspomnienia księdza z Rosji bolszewickiej. Kraków 1924, s. 264.

4414. **Wasilewski Leon.** Przyczynek do historji zamachu na rząd Moraczewskiego. Droga 1928, z. 7—8, s. 732—745.

4415. **Wasilewski Zygmunt.** Wspomnienia o Janie Kasprowiczu i Stefanie Żeromskim. Warszawa 1927, s. 186 + 2 nl.

4416. — Wspomnienie o Stefanie Żeromskim. W „Pamiętniku Koła Kielczan 1925-1927" (Kielce—Warsz. 1927), s. 43—55.

4417. **Watulewicz Józef** ks. Z pamiętników proboszcza łac. w Felsztynie, skreślonych w latach wojny światowej 1914-1919. Z 7 ilustracjami w tekście. Odb. z Rocznika III Tow. Przyj. Nauk. w Przemyślu. Przemyśl 1920, s. 4 + 71.

4418. **W cieniu śmierci.** Sprawozdanie Sióstr Czerwonego Krzyża o więzieniach bolszewickich w Kijowie. (Dokument). Przekład z angielskiego Zofji Chrzanowskiej. Warszawa 1920, s. 47.

4419. **Wertheimer Fritz.** Im polnischen Winterfeldzug mit der Armee Mackensen. Stuttgart—Berlin 1915, s. 194 + 2 nl.

4420. **Wielopolska Marja-Jehanne.** Gontowszczyzna. Wspomnienia z rebelji ukraińskiej w Małopolsce wschodniej. Poznań 1925, s. 37 + 5 nl.

4421. **Wielowieyski Stefan.** Wspomnienia z Rady Państwa w Petersburgu (1909-1914). Dzień polski 1927, nr. 77, 78, 80, 81, 83, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 99, 101, 102 i 103.

Wierna służba zob. nr. 58.

4422. **Wilkanowicz Roman.** Moje wspomnienia. Ćwierć wieku życia kulturalnego Wielkopolski. Przegląd pozn. 1928, nr. 82 nn.

4422a. **Willmann Wiktor.** Ze wspomnień wojennych lotnika. Poznań 1928, s. 190.

4423. **Witkiewicz Stanisław.** Ostatnie słowa. Wyjątki z listów do siostry, sierpień 1914 — sierpień 1915 Piotrków 1916, s. 67

— zob. Wolski Wacław.

4424. **Władimirow W.** Wykradzenie więźniów z Pawiaka. Warszawa 1907, s. 32.

4425. **W niewoli japońskiej** r. 1905, Z pamiętników żołnierza-Polaka. Przegląd powsz. 1907, t. 93, s. 173.

4426. **Wojnar Kasper.** Artylerja drugiej brygady. Wiarus 1918, z. 20—21.

4427. — Trzecia baterja artylerji Legjonów Polskich w bitwie pod Kirlibabą. Wspomnienie w czwartą rocznicę. Wiarus 1919, z. 1 i 3.

4428. **Wolski Wacław.** O Stanisławie Witkiewiczu. (Garść wspomnień). Echo polskie (mosk.) 1915, nr. 11.

4429. **Wotowski Stanisław.** Wygnańczym szlakiem, Obrazek z roku 1915. Warszawa 1920, s. 16.

4430. **W „republice zachodnio-ukraińskiej"** (z ryc.) Tyg. ill. 1919, t. II, s. 483, 506.

[Przeżycia 7 miesięcy pod rządami ruskiemi w b. Galicji wsch.].

4431. **Wróblewski Aug.** dr. Ze wspomnień o Stanisławie Wyspiańskim. W zbiorze tegoż autora: „Listopadówka 29 listopada" (Kraków 1911), s. 20—30.

Wspomnienia legjonowe zob. nr. 55.

4432. **Wspomnienia wojenne** pułku ziemi Tarnowskiej (obecnie 16 p.p.) z lat 1914 i 1915. (Opracowane przez oficerów pułku 16 piechoty). Warszawa 1919, s. 82.

4433. **Wspomnienia z II kampanji** bataljonu akademickiego w Krakowie. Kraków 1919, s. 39.

4434. **Wspomnienia z misji** OO. Redemptorystów na Syberji r. 1908. Odb. z „Chorągwi Marji". Mościska 1909, s. 59.

[Autorem jest ks. J. Palewski].

4435. **Wyrostek M.** dr. podpułk. Lwów po inwazji. (Kartka z pamiętnika). Wiarus 1918, z. 36.

4436. **Wysocki Antoni.** Ze wspomnień o Wyspiańskim. Myśl narodowa 1926, nr. 19 i 22.

4437. **Wyspiański Stanisław.** Listy (do Karola Maszkowskiego). Lamus 1909, z. II, s. 237—257; 1910, z. VII, s. 351—391.

4438. — Listy do Henryka Opieńskiego. W art. J. Okszy: „Z młodzieńczych lat Stanisława Wyspiańskiego". Przegląd nar. 1909, nr. 2, s. 202—220, nr. 3, s. 327 — 354.

— zob. Chmiel A., Kotarbiński J., Lack St., Nowaczyński A., Parvi Z., Przybyszewski S. Wróblewski A., Wysocki A., Żeromski S.

4439. **Zacharjasiewicz Stanisław.** Krwią i orężem. Okładkę wykonał Zygmunt Kurczyński. [Z przedmową Stan. Rossowskiego]. Lwów 1920, 16°, s. VI + 98.

[Treść: Walki armji gen. W. Iwaszkiewicza o Lwów i Polskę płd. w r. 1919].

4440. **Zagórska Aleksandra.** Wspomnienia. Robotnik 1926, nr. 137 i 138.

[Z lat 1904 — 1907].

4441. **Zagórski Tadeusz.** Sześć tygodni w czerezwyczajce. Warszawa [1921], s. 71.

[Wspomnienia z więzienia w Kijowie w 1919 r.].

4442. **Za kratami więzień i drutami obozów** zob. nr. 57.

4443. **Zakrzewska Wanda.** Oblężenie Przemyśla. Rok 1914-1915. Z przeżytych dni. Lwów 1916, s. 157.

4444. **Zamorski Jan.** Z krainy ruin, tyfusu i niedoli. Warszawa 1922, s. 132.

4445. **Zamorski Kordjan.** Sandomierz. W zbiorze „Wspomnienia legjonowe" (Warszawa 1924), s. 117—129.

4446. — Wspomnienie o Związkach Strzeleckich 1908-1914. Wiarus 1919, z. 31.

4447. **Zaruski Marjan.** Historja jednej nocy. (Z mego pamiętnika). Z cyklu: „Na morzach dalekich". Tyg. ill. 1921, t. I, s. 351, 367, 384, 399 i 415.

4449. **Zawarzin P. P.** Rabota tajnoj policji. Czast' I. O rozyskie. Czast' II. Wospominanja. Pariż 1924, s. 174 + 1 nl.

[Były naczelnik oddziałów „ochrany" w Kiszyniowie, Warszawie i Moskwie oraz zarządu żandarmerji w Odesie— dużo o sprawach polskich z pierwszych lat XX w.].

4450. **Zawiszanka Zofja.** Po przez fronty. Pamiętnik wywiadowczyni I pułku piech. Legjonów. Warszawa 1928, s. XI + 245.

Z bojów brygady Piłsudskiego zob. nr. 49.

Z doli tułaczej. (Pamiętniki wygnańców 1914-1915), zob. Rembowski Z.

4451. **Z doświadczeń aresztowanego.** Warszawa 1906, s. 36.

4452. **Zdziarski Bolesław i Zdziarski Zdzisław.** Sejmowi w hołdzie. Z pamiętnika. Płock 1925, s. 20.

4453. **Zdziechowski M.** Ze wspomnień o Wilhelmie Feldmanie. W książce zbior.: „Pamięci Wilh. Feldmana" (Kraków 1922), s. 162 — 5.

4454. **Zegadłowicz Emil.** W obliczu gór i kulis. (Z listów do przyjaciół). Poznań [1927], s. 3 — 15.

4455. **Zieliński Stanisław.** W szponach sfinksa. (Pamiętnik więźnia). Warszawa 1921, s. 378.

4456. **Zieliński Walenty.** Ideowe formacje na Wschodzie (z 18 ryc.). Tyg. ill. 1921, t. II, s. 503.

[Wspomnienia z r. 1917 — o organizowaniu sił zbrojnych polskich w Rosji].

4457. **Z krainy krwi i łez.** Pamiętnik wygnańca na Sybir. Rok 1914 do 1921. Bydgoszcz 1925, s. 25.

4458. **Z krwawych dni Złoczowa** 1919 r. Broszura wydana staraniem Komitetu Budowy Pomnika-Grobowca dla ofiar mordów ukraińskich. Złoczów 1921, s. 111.

4459. **Zoll Fryderyk.** Z wspomnień osobistych o ś. p. Eryku Dillerze. Czas 1927, nr. 19.

4460. **Z pobojowiska.** Opisy i wrażenia z miast i wiosek ziemi radomskiej po najściu wojsk niemieckich i austrjackich w październiku 1914 roku. Odbitka z Gazety radomskiej. Radom 1914, 16°, s. 44.

4461. **Żarnowski Franciszek.** Z pod gen. Siewersa do I Brygady Legjonów. W zbiorze: „Wspomnienia legjonowe", t. II (Warszawa 1925), s. 96—98.

Żeligowski Józef jen. zob. Kawalec Romuald, Kawalec Tadeusz.

4462. **Żeromski Stefan.** Na broń... W zbiorze „Elegje i inne pisma" (Warszawa 1927), s. 86—96.

[O wizycie u Stan. Wyspiańskiego w r. 1905 na skutek wezwania Józ. Piłsudskiego w sprawie zbierania funduszów na wojsko polskie].

4463. — O Adamie Żeromskim. Wspomnienie. Warszawa 1926, s. 124.

— zob. Hoffman K., J. Jadwiga, Migasiński E., Posner S., Wasilewski Z.

4464. **Żyznowski J.** Krwawy strzęp. (Wspomnienia bajończyka). Warszawa 1923, s. 136.

— Toż. (Bibl. dzieł wybor.). Warszawa 1927, s. 150 + 2 nl.

4465. * * * W obozie Lauban. W zbiorze: „Za kratami więzień i t. d." (Warszawa 1927), s. 30—2.

B. RĘKOPISY.

4466. **Adler Stefan Bolesław** (Orłowski). Wspomnienia z r. 1863.

[Rękopis, poprawiony przez Calliera i Oborskiego, str. 159, w Arch. Miejskiem we Lwowie].

4467. **[Alexandrowicz Tomasz].** Djarjusz legacji JW. Imćpana... podkomorzego nadwornego JKMości i posła extraordynaryjnego do Porty Ottomańskiej w roku 1766 odprawionej.

[Str.. 28 in folio,—nr. 1615 w Bibl. Ossolińskich].

4468. **Andreoli Emil.** Journal de voyage et de prison (1863 — 67).

[Część rkpsu u p. K. Bielańskiej w Warszawie.

E. A., Francuz, wzięty do niewoli w 1863 r. pod Krzykawką, zesłany był do ciężkich robót na Syberji. Wspomnienia jego częściowo drukowane były w przekładzie polskim w pracy p. K. Bielańskiej: Fr. Nullo].

4469. **Andruszkiewicz Eljasz** ks. bazyljanin. Pamiętnik z w. XIX.

[Nr. 5916 w Bibl. Jagiell.—Częściowo druk. u Helenjusza: „Wspomnienia polskich czasów" (Lwów 1894), t. I, s. 218—249].

4470. **Ankwicz H. M.** Journal quotidien ou mèlange de souvenirs divers. Commencé á Rome en 1832 Via della Croce (od. 31.V. do końca list. 1832 r.).

[Str. 438 ad 225, 382,— nr. 4978 w Bibl. Ossol.].

4471. **Anonimowy pamiętnik podróży** jednego z emigrantów polskich z kraju na tułaczkę a ściślej do zakładu w Châteauroux (przez Bourges), obejmujący czas od 9/5 1832 do 12/10 tegoż.

[Kart. 8+2,—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4472. **Antonini Jakób** pułk. Pamiętnik o pierwszych dniach powstania 1830 r., pisany po włosku p. t.: „Detaglio sulla Revoluzione delli 29 Nov. 1830".

[Wyzyskany częściowo przez Spaziera. Kart 7, w zbiorach rapperswilskich w Bibl. Nar. w Warszawie].

4473. **Baerkman Józef** (1836 + 1919). Pamiętniki z powstania 1863 r. w pow. oszmiańskim i z pobytu na Syberji.

[W pos. rodziny].

4474. **Bagieński Franciszek Józef** (1831 + 1909, ziemianin z Wołynia, zmarły w Nałęczowie, uczestnik kampanji węg. 1849 r.). Pamiętniki.

[W pos. rodziny. Wiad. H. W. Tyg. ill. 1909, t. I, s. 278].

4475. **Bajer,** cześnik chełmiński. Pamiętniki do panowania Jana III Sobieskiego, w 2 tomach.

[Nr. 5656 w Bibl. Jagiell.].

4476. **Bajkow.** Journal Pana.... przyjaciela pana Nowosilcowa.

[Nr. 5230 w Bibl. ord. Krasińskich.— Druk. z opuszczeniami przez A. Kraushara].

4477. **Baliński Michał** (1794 + 1864). Wspomnienia przeszłości mojej.

[Nr. 3081 w Bibl. Jagiell.].

4478. — Wilno w r. 1812, wyjątek z zapisek M. B., obywatela gubernji wileńskiej.

[Nr. 3087 w Bibl. Jagiell.].

4479. **Baraniecki Adrjan** dr. (1828 + 1891). Pamiętniki z r. 1863.

[W pos. rodziny].

4480. **Barącz Sadok** ks. (1814 + 1892). Autobiografja.

[Kart 4 w 4-ce, nr. 3757, w Bibl. Ossol.]

4481. **Bartkowski Jan** (of. w. pol., 1811 + 1893). Wspomnienia z powstania 1830 r. i pierwszych lat emigracji.

[Obejmują lata 1830—1848; ogłoszone częściowo w „Zbiorze pam. do hist. powst. 1830—31" i w Przew. nauk. i lit. 1897; — 5 tomów w małej 4-ce; kart 16.IV+695, fot. autora i kilka kartek luźnych—w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4482. **Bartmański Tomasz** inż. (ur. 1797). Pamiętniki.

[W pos. rodziny].

4483. **Bartoszewicz Juljan** (1821 + 1870). Pamiętnik.

[Zostawił wogóle 4 pamiętniki: pierwszy zaczął pisać w Petersburgu w r. 1838, gdy pojechał na uniwersytet,— pozostał z nich tylko jeden arkusz, opisujący przygody w podróży nad Newę i pierwsze wrażenia petersburskie; drugi pamiętnik, właściwie notatnik pamiętniczy, rozpoczął po czterech latach (1842) gdy powrócił do Warszawy; z tego notatnika, który stanowiłby spory tom w druku, syn ogłosił w Przegl. Hist. ustępy ważniejsze, zwłaszcza odnoszące się do życia literackiego w Warszawie. Trzeci pamiętnik — to dzieje serca, rzecz czysto osobista. Wreszcie czwarty pisać zaczął w r. 1869 po otrzymaniu dymisji z urzędu kustosza Bibl. Głównej w Warszawie Ten to pamiętnik ogłosił Kaz. B. w urywkach w Tyg. ill. z r. 1922, t. II, s. 678 i nast.].

4484. **Batowski Aleksander** (1798 + 1862, synowiec Aleksandra, posła na sejm 4-letni). Wspomnienia z r. 1848.

[W Bibl. Baworowskich we Lwowie].

4485. **Beaupré Antoni** dr. (Konarszczyk). Pamiętnik.

[Wiad. z życior. Konarskiego w W. Enc. Ill. p. S. Krzemińskiego].

4486. **Bedleński Józef.** Przypadki nieszczęśliwe młodego Polaka [XIX w.].

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie,—druk. częściowo przez J. I. Kraszewskiego w Gaz. warsz. 1852. nr. 81, 83, 85, 87 i 90].

4487. **Bełzecki Władysław.** Historja traiczna grafa Mieczysława Potockiego, dziedzica kluczów Tulczyńskiego i Olchowskiego, opisana w r. 1848.

[Kart. 71,—nr. 1001 w Akad. Umiej.].

4488. **Benaluk Józef.** Wspomnienie z r. 1863.

[Z partji konnej Szameita, potem z emigracji;—w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie].

Bentkowski zob. Kossakowski Józef Ignacy.

4489. **Berhof Aleksander** ks. Rękopism...., przetłumaczył ks. Sadok Barącz 1858 r.,

[Pamiętnik z lat 1658—1725;—nr. 1064 w Akad. Umiej.].

4490. **Berson Marceli.** Wspomnienia z powstania 1863 roku. [Z partji Jankowskiego i in. i z rot areszt. w Woroneżu].

[Pisane 1904 r. w Sovar na Węgrzech, w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie].

4491. **Białkowski Leopold.** Kolej mego nieszczęścia, czyli 15 lat więzienia austrjackiego od 1833 do 1848. Poświęca Męczennikom, równie i wolnym ziomkom, którzy brali udział w walce za Wolność, równość i niepodległość... współziomek.

[Str. 420+22 nl. in-folio w pos. rodziny. Wstęp obejmuje udział autora w wojnie 1831 r., potem udział w wyprawie Zaliwskiego, obszernie o więzieniu w Kufsteinie i losach jego towarzyszy].

4492. **Białobocki Jan.** Odmiana postanowienia sfery niestatecznej kozackiej z wzruszeniem pokoju od miesiąca stycznia 1650 aż do września 1651 widziana, z dokończeniem wieku nieodmiennej pamięci Jeremiego Michała Korybuta Wiśniowieckiego.

[Str. 106 w 4-ce,—nr. 1847 w Bibl. Ossolińskich].

4493. **Białobrzeski Adam Fabjan.** Pamiętnik do r. 1863, w opracowaniu J. K(ordzikowskiego).

[Kart. 18;—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4494. **Białokoz Adolf** (+1895). Pamiętnik z lat 1861—1865.

[Organizacja nar. w Białymstoku, więzienie w Wilnie, zesłanie na Sybir;— w pos. rodziny; odpis w zbiorach E. Maliszewskiego].

4495. **Białopiotrowiczowa Kunegunda z Giedroyciów.** Pamiętniki o powstaniu 1830—31.

[Kart. 37, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz. Druk. częściowo — zob. nr. 940].

4496. **Biechoński Teodozy.** Wspomnienia z przeszłości (z 1848 r.).

[Nr. 5709 w Bibl. ord. Krasińskich; druk. częściowo w Bibl. warsz. p. t.: „Bursa krakowska i bursacy" (1914, t. I, s. 124—143), oraz „Na obczyźnie i w kraju" (1914, t. I, s. 289 — 332)].

4497. **Biechoński Wojciech** (+ 1926). Urywek z pamiętnika.

[Nabyty 1927 r. przez Archiwum m. Lwowa. Wiad.: Kwart. hist. 1927, z. 3—4, s. 694].

4498. **Bieliński Ferdynand.** Tułactwo polskie w latach 1833—40. Memorjał uczestnika wyprawy do Polski 1833 r. i więzienia w Kufsteinie, podany cesarzowi austrjackiemu, Ferdynandowi (Londyn 20.XII.1840).

[Str. 34, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4499. **Bieliński Seweryn.** Papiery dotyczące Legjonu i kolonji polskiej w Turcji. Widyń, Konstantynopol, Paryż 1849—1850.

[Kart. 101,—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4500. **Bielowski August.** Podróże do Krakowa i Warszawy (r. 1848) oraz do Petersburga (r. 1857).

[Kart. 39;—nr. 2418 w Bibl. Ossolińskich].

4501. **Billewicz Jan** (+1927). Pamiętnik (ze Żmudzi z pierwszej połowy XIX w.).

[Druk. częściowo w r. 1924 w „Dniu polskim" (warsz.)].

4502. **Biłgorajski Franciszek** (+1878). Karta z martyrologji małego powiatu.

[Nr. 2811 w Bibl. Jagiell., z dopisem na marginesie: Pamiętnik ten był podstawą dzieła Czaplickiego: Moskiewskie rządy na Litwie].

4503. **Błotnicki Hipolit** (1795+ 1886). Pamiętniki.
[Zob.: Korbut, III, 750].

4504. **Bobryk Stanisław.** Zapiski z końcowych lat XVIII w.
[Kart. 395 (k. 1—27 brak);—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4505. **Bochwic Otton.** Pamiętnik z 1863 r.
[Był w zbiorach L. Méyeta].

4506. **Bogdański Henryk.** Dziennik podróży z lat 1826 i 1827.
[Kart 150 in folio,—nr. 3487 w Bibl. Ossol.].

4507. — Pamiątki z roku 1809.
[Kart. 30 in folio,—nr. 3536 w Bibl. Ossol.].

4508. — Pamiętnik od r. 1830 (?) do roku 1848.
[2 tomy, kart 365 i 330 in folio,—nr. 3486 w Bibl. Ossol.].

4509. — Pamiętnik z lat 1843—44 (w więzieniu lwowskiem).
[Nr. 3486 w Bibl. Ossolińskich].

4510. **Bogusławski Józef** (+1859). Sybirski pamiętnik.
[Nr. 5913 w Bibl. Jag. — Częściowo druk. u Helenjusza: „Wspomnienia polskich czasów" (Lwów 1894), t. II, s. 110—129, oraz w Nowej reformie 1896 r.].

4511. **Bogusz Jan.** Dziennik podróży r. 1805, 1806 i 1808.
[Kart 87 w 4-ce,—nr. 4551 w Bibl. Ossol.].

4512. **Bolesta** pułk. Historja Legjonów polskich. Dyktował...
[Tylko dwie stronice skrótu chronologicznego dziejów legjonowych. Nr. 28. A. w Bibl. ord. Zamoyskich].

4513. **Borejko Wacław.** Pamiętnik o Wołyniu.
[Rkps był własn. Michała Grabowskiego;—częściowo druk., zob. nr. 547; reszta zaginęła].

4514. **Borowski Konstanty.** Pamiętniki [z powstania 1863 r. i zesłania do Rosji].
[W zbiorach po A. Kręckim w Muzeum Nar. w Warszawie.—Częściowo druk. w Dibl. Warsz.].

4515. **Borowski Rogala Paweł.** Moja niewola u Turków r. P. 1645.
[Rkps był w aktach kościelnych w Wysokiem Lubelskiem.—Wiad. w art. Ant. Wieniarskiego· „Wojciech Jaksa Bobowski" Księga świata, t. II, z r. 1853, s. 231].

4516. **Botwinko Hieronim,** prokurator wileń. Pamiętniki.
[W pos. rodziny w ziemi Wileńskiej].

4517. **Breański Feliks.** Dwa dni szturmu Warszawy 6 i 7 września 1831 r.
[Kopja L. Chodźki, str. 13,—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz. Toż, odpis inny, w Archiwum Akt. Dawnych w Warsz.].

4518. **Brodziński Kazimierz.** Życiorys własnoręczny.
[Nr. 60 w 4-ce w Bibl. hr. Przeździeckich w Warszawie].

4519. **Broniewski Józef** (pułk. 9 p. p. linj., zm. 1853). Moje notaty i uwagi.
[Lata 1795—1831;—str. 263 w małej 4-ce. Toż, druka redakcja, doprow. do r. 1812, str. 255 w małej 4-ce. Oba rkpsy w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4520. **Broniewski Wacław.** Pamiętnik powstańca z r. 1863.
[Pisany 1890 r.,—w Centr. Arch. Wojskowem w Warszawie].

4521. **Bronikowski Antoni.** Wspomnienia z 1863 r. w woj. Kaliskiem.
[Rkps w pos. rodziny, odpis w zbiorach Edw. Maliszewskiego].

4522. **Brzeżański Augustyn.** Opis kampanji litewskiej przez pułkownika jazdy poznańskiej..., po-

przedzony autobiografją autora i przypisami Mieczysława Darowskiego.

[Str. 141,—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4523. **Brynk Jerzy** Listy do rodziny, pisane z Syberji 1843—1850.

[12 listów w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie].

4524. **Brzo(w)ski Józef** (1803 +1888, inspektor Instytutu Muzycznego w Warsz.). Pamiętniki z pierwszej połowy XIX w.

[Wyjątki druk. były w „Kronice rodz." Wiad.: Kłosy 1888, t. II, s. 373].

4525. **Brzozowski Karol** (poeta, 1821 + 1904). Pamiętniki.

[W pos. rodziny].

4526. — Wspomnienia z roku 1877.

[W pos. p. Rawity-Gawrońskiego].

4527. **Brzozowski Ludwik.** Przypomnienia i dumania z pamięci więźnia w cytadeli warszawskiej w r. 1849 na rozstrzelanie osądzonego, w Tarnowie spisane zaraz po uzyskanem na żądanie N. Cesarza Austrji uwolnieniu tegoż roku.

[Kart. 23 —w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4528. **Bućkiewicz Adam.** Obrazki Litwy w 19 stuleciu, skreślił w opowiadaniach dziadek wnukom i prawnukom na pamiątkę.

[Kart 138; — nr. 1204 w zbiorach Akad. Umiej.].

4529. — Obrazki stanu włościan litewskich do ich usamowolnienia, to jest do r. 1864.

[Kart 61;—nr. 1203 w zbiorach Akad. Umiej].

4530. **Buczyński Józef.** Silva rerum 1762—1770.

[Kart 20;—nr. 3113 w Bibl. ord. Krasińskich].

4531. **Bujnicki Kazimierz** (1788 +1878). Pamiętnik (z w. XIX w Infl. Polskich).

[Był przed wojną w zbiorach Wacława Fiedorowicza w Witebsku].

4532. **Bukowski** (z Halicza). Wspomnienia z 1863 r., z oddziału Jeziorańskiego pod Kobylanką.

[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie].

4533. **Buksicki Henryk** (lekarz na statkach Messageries impériales, chodzących z Marsylji do Rzymu, + 1856). Pamiętnik z wyprawy krymskiej.

[Kart 62,—nr. 3657 w Bibl. Jagiell.].

4534. **Bułharyn Jerzy** (jen. w. pol., 1798—1885). Opisanie niektórych wypadków wojennych 1831 r..

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.

Toż, str. 46 w 8-ce,—w Bibl. Polskiej w Paryżu.

Toż, str. 59;—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie].

4535. **Burnicki Antoni** ks. Diarjusz drogi odprawionej z Wilna do Warszawy przez... idącego do Jerozolimy.

[W Bibl. Nar. w Warszawie, (Pol. A. IV.31); z Bibl. Puławskiej; tymcz. w Bibl. Uniw.].

4536. **Burzyński Tomasz.** Pamiętnik.

[Spisany w r. 1894 dla Wal. Przyborowskiego;—por. druk. nr. 2919].

4537. **Buszyński Ignacy** (marsz. szlachty pow. szawelskiego, autor opisów krajoznawczych, +1871) Pamiętniki.

[W pos. rodziny].

4538. **Bykowski Ignacy.** Życie... porucznika wojsk rosyjskich przez

niego samego napisane w roku 1806.

[Przy końcu rkpsu liczne wiersze autora;—w zbiorach prof. Jana Michalskiego w Warszawie].

4539. **Bykowski Jaxa Piotr.** Pamiętniki,

[Zniszczone podobno przez rodzinę].

4540. **Bystrzonowska Kamilla** (1813 + 1889). Mes souvenirs: 1836, 1845, 1867, 1868 (i 2 zeszyty bez daty).

[Wspomnienia z emigracji, Paryż, Rzym; 6 zesz. w 12-ce i w 4-ce, str. nl. 172, 36, 86 i 94, 122, 82, 128, 90;—w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4541. **Bystrzonowski Ludwik** (jen. w. pol., 1797 + 1878). Dziennik od 1.VII.1864 do 30.III.1878.

[Luźne arkusze w 4-ce, kart 1054;—w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4542. **Callier Edmund.** Pamiętnik z lat 1854 — 1859

[Wiad. we „Wspomnieniach" Teod. Żychlińskiego, str. 108].

4543. **Chamski Tadeusz Józef** (kapitan 4 p. p. linj. 1831., zm. 1882). Opis krótki lat upłynionych.

[Lata 1805—1837,—tom in folio, s. 314 i 67 (przypisy);—w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4544. **Chądzyński Zbigniew** (komisarz Rządu Nar. w 1863 r., jako Ludwik Biały). Wspomnienia powstańca z lat 1861, 1862 i 1863.

[W Arch. Rz. Nar. w zbiorach rapp. Bibl. Nar. w Warszawie.

Toż—kart. 93 w 4-ce w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4545. **Chłapowski Dezydery.** Observations sur le manuscript intitulé: „Notice historique sur le règiment des chevaux légers lanciers polonais etc. par le gén. baron Pierre Dautencourt".

[Str. 25, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4546. **Chłopicki Ignacy** (brat gen. Józefa). Pamiętniki z Wołynia z lat 1828 — 1850.

[W pos. rodziny].

4547. **Chodźko Aleksander** (1804 + 1891). Dwa podania ustne z dziejów domowych w Polsce zdarzonych 1807. (Ostatnie chwile marszałka sejmu grodzieńskiego Bielińskiego i ks. Józef w Puławach).

[Str. 10,— w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4548. **Chodźko Michał** (1808 + 1879). Pamiętnik wyprawy do Polski 1833 r., spisany z notatek po powrocie do Paryża 1835—36 (z uwagami Karola Borkowskiego).

[Z lat 1835—36, str. 167,—w zbiorach rappersw.—w Bibl. Nar. w Warsz. Por. nr. 2058].

4549. **Chotomski Dienheim Prawdzic Ferdynand.** Pamiętnik p. t.: Życiorysy moich spółczesnych znajomych mężów i inne zapiski przez... byłego pułkownika sztabu głównego b. wojsk polskich.

[Str. 112;—nr. 738 w Bibl. ord. Krasińskich].

4540. **Chranicki August.** Pamiętnik z r. 1863 o Wołyniu.

[W zbiorach p. Fr. Rawity-Gawrońskiego].

4551. **Chrapowicki Jan Antoni** (podkomorzy smoleński). Djarjusz.

[Z drugiej połowy XVII w. Część tego djarjusza, obejmującą panowanie Michała Wiśniowieckiego, wydał J. Rusiecki w Warszawie 1845 r. O całości zob.: Darowski Adam. Trzydzieści lat traktatów pokojowych (1656 — 1686). Szkic historyczny skreślony na podstawie współczesnego pamiętnika. Niwa 1885].

4552. **Chrzanowski Leon.** Myśli i uwagi pisane przezemnie w Szwajcarji w 1847 r., w czasie, gdy bawiłem tam 8 miesięcy, widując się z Towiańskim, Goszczyńskim, Karolem Różyckim i t. p. (Wyciągi z nauk Andrzeja Towiańskiego, rozmowy z Sewerynem Goszczyńskim, Karolem Różyckim i Adamem Mickiewiczem.

[Kart 579,—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4553. **Chrzanowski Wojciech** jen.. Pamiętnik.

[Wiad. u Hirschberga;—por. nr. 1718].

4554. **Chrząszczewski Antoni.** Pamiętniki.

[Oryginalny rkps w Bibl. Kórnickiej; odpisy: jeden w 4 zeszytach (nr. 3031—3034), w Bibl. ord. Krasińskich, str. 1887, 72, 64 i 40; drugi (nr. 3671) w Bibl. Ossolińskich; trzeci (nr. 4507) w Bibl. Jagiell. Druk. częściowo przez J. I. Kraszewskiego przy końcu Pam. J. D. Ochockiego, oraz przez A. Czartkowskiego: „Pan na Tulczynie"].

4555. — Pamiętnik o Stanisławie Szczęsnym Potockim, marszałku konfederacji targowickiej.

[Kart 118; — nr. 1754 w Bibl. Ossol.; por. nr. 572].

4556. **Cyryna Ignacy** (ex-capitaine de l'armée polonaise). Roman qui n'en est pas un ou mémoires d'un émigré polonais avant, pendant et après la révolution de 1830—1831.

[3 tomy, str. 252, 258 i 266; w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4557. **Czaplic** (?). Pamiętniki.

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie].

4558. **Czarnecka Anna ze Skarżyńskich** (córka Stanisława, skarbnika woł., żona Felicjana, kasztelanica bracł.). Pamiętnik.

[Z końca XVIII i pocz. XIX w.—w pos. p. Henryka Skarżyńskiego. Wiad. i wyjątki zob. nr. 997 i 998].

4559. **Czarnocki Adam.** (Zorjan Dołęga Chodakowski). Bez chęci podróż moja.

[Dziennik-pamiętnik z zesłania do wojska w Omsku na Syberji, z lat 1808 — 1811. Rkps miał być w zbiorach Tow. Przyj. Nauk w Warszawie, po r. 1831 wywieziony do Petersburga? J. Lelewel w liście do E... z r. 1858 wzmiankuje o Ad. Czarn., który „zapiski swe in 4° opieczętowane złożył w Tow. Przyj. Nauk", zabrane potem do Petersburga, „ciekawy jego pobyt na Sybirze". Kron. rodz. 1883, s. 302].

4560. **Czarnocki Michał.** Dziennik.

[W pos. rodziny. Wiad. od prof. Henr. Mościckiego].

4561. **Czartoryski Adam Jerzy.** Dziennik z lat 1813 — 1815.

[W Bibl. Czartor. w Krak. Częściowo druk. przez S. Askenazego w Bibl. warsz. 1909].

4562. **Czechowicz Gustaw** (Ostoja). Pamiętnik... dowódcy oddziału święciańskiego.

[Właściwie tyll o 3-stronnicowa notatka o powstaniu z dopiskiem, że Ostoja istotnie opisał wypadki powstania, którem dowodził, ale „zanadto rozciągnął opowiadanie". W zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4563. **Czechowicz Ludwik.** Podróż do Syberji w roku 1863—64.

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie].

4564. **Czekanowski Aleksander** (1830 † 1876). Wspomnienia o podróży syberyjskiej r. 1875.

[Str. 45 w 4-ce; — nr. 4399 w Bibl. Ossol.].

4565. **Czerkawski Walenty.** Opowiadanie weterana-szeregowca z 1863 r.

[W zbiorach Edw. Maliszewskiego.— Pierwsza część tych wspomnień druk. była w Dzien. pozn. z r. 1923].

4566. **Czerwiński Teodor** ks. (proboszcz w Chęcinach, b. prefekt gimn. kieleckiego). Pamiętniki.

[Wiad.: „Pamiętnik Koła Kielczan 1925—1927" (Kielce—Warsz. 1927), s. 66].

4567. **Czetwertyński ks. Włodzimierz.** Na wozie i pod wozem. (Wspomnienia z lat młodych i zesłania na Sybir).

[W pos. rodziny].

4568. **Czeżowski Władysław.** Pamiętnik... kapitana wojsk narodowych, od roku 1851-go aż do 28-go lutego 1865.

[Z oddziału Ruckiego w Lubelskiem, rkps str. 102, w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie].

4569. **Daniszewski Franciszek.** Pamiętnik z powstania 1863 r.

[Dotyczy partji Kononowicza; str. 22,— w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie].

4570. **Daniszewski Witold.** Wspomnienia z powstania 1863 r..

[W zbiorach Bibl. Nar. w Warszawie].

4571. **Dawid Wincenty** (1816 + 1897). Pamiętniki (z 1887 r.).

[W Bibl. Publicznej w Warszawie].

4572. **Dawidowicz Jerzy.** Dziennik.... ławnika miasta Starej Warszawy (XVIII w.).

[Nr. 851 w Bibl. ord. Krasińskich].

4573. **Dawison Bogumił.** Pamiętnik, przepisany przez Kraszewskiego .

[Nr. 5127 w Bibl. ord. Krasińskich].

4574. **Dąbrowski Jan Henryk** jen. Fragment z pamiętnika (z lat 1806-1).

[W Bibl. Nar. w Warsz. (zwrot z Petersburga); tymcz. w Bibl. Uniw.].

4575. — La Pologne en 1793-94 d'après les Mémoires manuscits du général...

[Kopja L. Chodźki, kart 450, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4576. — Pamiętniki.

[Nr. 5875 w Bibl. Jag.].

4577. **Dąbrowski Maciej** podpułk. Papiery... (Paszport i dokumenty, dotyczące pobytu w Meksyku i na wyspie Kuba 1820—26. Różne wynotowania dla pamięci od d. 3.IX.1832 do III.1842 i t. d.).

[Str. 234;—w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4578. **Dederko Soter** (ur. 1842 w Oborku w p. oszmiańskim, + 1900 w Orle). Pamiętniki.

[Wiad.: Tyg. ill. 1900, t. I, s. 178].

4579. **Dembiński Henryk** jen. (1781 + 1864). Pamiętnik.

[Obejmujący 7 tomów i tysiąc sztuk dokumentów, był w r. 1885 w posiad. Volkera, antykwarjusza we Frankfurcie. Wiad.: Krai 1885 nr. 17].

4580. **Dembiński Olbrecht** z Dembian (1656 + 1720). Pamiętnik... chorążego zatorskiego i oświecimskiego, fundatora OO. Kapucynów w Krakowie.

[Sprawy rodzinne i majątkowe; str. 167 w 4-ce; — nr. 281 w Bibl. Przeździeckich.]

4581. **Dembiński Stefan** ks. Sataniada. Wspomnienie krwawych dni r. 1846.

[Dat.: Florencja 1904; kart 92 w 4-ce; nr. 4505 w Bibl. Ossol.].

4582. **Dembowski Antoni** (1682-1763). Pamiętnik.

[Nr. 3967 w Bibl. ord. Krasińskich].

4583. **Dembowski Leon** (kasztelan, 1789 + 1877). Wspomnienia z podróży.

[Nr. 4845 w Bibl. ord. Krasińskich].

4584. **Dembowski Stefan** (sędzia płocki). Wspomnienia.

[Kopja;—nr. 4177 w Bibl. ord. Krasińskich].

4585. **Demontowicz Józef.** Dziennik czynności moich od wyjazdu w d. 16 września 1863 r. z Leodjum do Szwecji.
[Niekompletny. Str. 28, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4586. — Wiadomości o Państwach Skandynawskich i działaniach...
[Str. 12, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4587. **Deskur Bronisław.** Pamiętnik... majora kawalerji w 1863 r.
[W zbiorach rapperswilskich w Bibl. Nar. w Warszawie; por. nr. 2955].

4588. **Deszkiewicz Jan Nep.** Szara kapota czyli dziennik mojej podróży i przypadków.
[Nr. 2972 w Bibl. Jagiell.].

4589. **Djarjusz czyli kronika** o początku rebelji kozackiej. (Fragment napisany koło r. 1682).
[Nr. 4090 w Bibl. ord. Krasińskich].

4590. **Djarjusz drogi spisanej** i różnych przypadków pocieszných i żałosnych, prowadząc córkę JW. IMP. Jerzego Mniszcha z Wielkich Kończyc, wojewody sandomierskiego... Jej Mć zacnie urodzoną pannę Marynę poślubioną małżonkę wielkiemu xięzdu moskiewskiemu Dymitrowi Iwanowiczowi, od przejechanej granice W. X. L., dnia 17 kwietnia w r. 1606 do ziemi Wielkiego Kniaza Moskiewskiego... 1606 — 1608.
[Kart 265 in folio, — nr. 3552 w Bibl. Ossol.].

4591. **Djarjusz** ekspedycji pilawieckiej.
[W „Silva rerum wieku XVII w.", nr. 128 w Bibl. Przeździeckich].

4592. **Djarjusz** ekspedycji przeciw poganom 1617 roku.
[W „Silva rerum" z wieku XVII; nr. 124 w Bibl. Przeździeckich].

4593. **Djarjusz lwowski 1703 — 1705.** (Zdobycie Lwowa przez Szwedów i morowe powietrze).
[Nr. 2941 w Bibl. ord. Krasińskich].

4594. **Djarjusz moskiewskiej wojny** w W. X. Lit. 1660 r.
[Kart 16, — nr. 339 w Bibl. ord. Krasińskich].

4595. **Djarjusz podróży** króla Augusta III do Białowieży (28 Augusti — 17 Semptembris 1752).
[Str. 755—761,—nr. 500 (poddział 8) w Bibl. Ossolińskich].

4596. **Długosz Józef.** Dziennik czynności moich od 29 list. r. 1830 od Epoki pamiętnej rewolucji polskiej aż do r. 1835 w Paryżu.
[Niekompletny, str. 22, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4597. **Dmochowski Franciszek** Salezy (1801 + 1871). Pamiętniki.
[Rkps. nieukończony dalszego ciągu drukowanych „Wspomnień od 1806 do 1830". Wiad.: K. Wł. Wójcicki w życ. F. S. D. w Kłosach 1871, t. II, s. 121]

4598. **Dmuszewski Ludwik Adam** (1777 + 1847 dyr. teatru warsz.). Pamiętniki.
[Losy niewiadome].

4599. **Dobrowolski-Nałęcz Marceli Michał** (1829 + 1879). Pamiętnik.
[W pos. rodziny].

4600. **Dobrski Leopold** (1822 + 1905). Pamiętniki (w 2 tomach).
[Losy niewiadome].

4601. **Domejko Ignacy** (1801 + 1889). Pamiętniki. Moje podróże.
[Kart 366;—nr. 1533 w zbiorach Akad. Umiej.].

4602. **Dowmont Jerzy Dominik.** Listy... posła do cara moskiewskiego, pisane do króla Jana III w latach 1692 — 1693.
[Nr. 1863 w Bibl. Ossolińskich].

4603. **Drewnicki Leon** (major 2 p. p. linj., +1870). Pamiętniki byłego dowódcy pospolitego ruszenia powiatu warszawskiego w wojnie przeciw Moskalom 1831 r.

[Lata 1812—1831,—str. 362 w 8-ce podłużnej i spis rzeczy,—w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4604. **Drozdowski Jan.** Pamiętniki.

[W Bibl. Publicznej w Warszawie].

4605. **Druszkiewicz Stanisław Zygmunt** (1621 + 1680, stolnik poznański). Pamiętniki.

[„Nader ciekawe, malujące artystycznie przeszłość naszą, a dotąd nieznane". Rkps. przesłany został w r. 1880 przez Ant. Sznajdra drowi Stan. Krzyżanowskiemu w Krakowie. Wiad.: Dr. Stan. Krzyżanowski: Antoni Sznajder, Kłosy 1880, I. s. 179. Częściowo druk.; zob. nr. 322].

4606. **Druziewicz** (marsz. dworu w Puławach i w Sieniawie przed r. 1830). Pamiętnik.

[W Bibl. Czartoryskich w Krakowie. Częściowo zużytkowany przez Ludwika hr. Dębickiego w studjum: „Jak się bawiono w Sieniawie (1818-1823)". Tyg. ill. 1891, t. I, s. 6].

4607. **Duchińska Seweryna z Żochowskich** (1825 + 1905). Pisma, tom I: Pamiętnik (brak początku). Echo z przeszłości.

[Kart 113 i 309 w 4-ce;—nr. 4605 w Bibl. Ossol.].

4608. **Dulski Maciej.** Diariusz woiażu od dnia 21 Novembris 1788 r. (do 1792 r.).

[Nr. 1165 w zbiorach Akad Umiej.].

4609. **Dyakiewicz Gabrjel z Kolimata** ks. Memoriale... 1692.

[Bibl. Synodu reform. litewskiego w Wilnie].

4610. **Dybowski Benedykt.** Pamiętniki.

[Z obszernego tego rękopisu część tylko druk. była w Bibl. Warsz.].

4611. **Dybowski Emil.** Wspomnienia (z powstania 1863 r. i zesłania na Syberję).

[W pos. brata, prof. Benedykta D.].

4612. **Dzieduszycki hr. Maurycy.** Notaty do biografji autora.

[Nr. 1967 w Bibl. Ossolińskich].

4613. **Dzienniczek** (z wieku XIX).

[Kart 16 w 8-ce; — nr. 3466 w Bibl. Ossol.].

4614. **Dziennik kampanji 1809 r.**

[Rkps. (Pol. Q. IV. 98) w Bibl. Nar. w Warszawie; tymcz. w Bibl. Uniw.].

4615. **Dziennik podróży** emigranta z Krakowa z r. 1836.

[Str. 8,—w zbiorach Kappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4616. **Dziennik wyprawy austrjackiej** 1809 r.

[K. 208; rkps (Pol. Q. IV. 107) w Bibl. Nar. w Warszawie (przekazany 1871 r. Bibl. Publ. w Petersburgu przez Wittego, kuratora okręgu nauk. warsz.; tymcz. w Bibl. Uniw.].

4617. **Dzierzkowski Józef.** Listy... wicemarszałka królestw Galicji i Lodomerji, pisane do Antoniego Stadnickiego w latach 1815-1823.

[Kart 66 w 4-ce;—nr. 1600 w Bibl. Ossolińskich].

4618. **Dziewanowski Dominik** gen. Dziennik [od d. 21.XI.1812 do 20.VI.1813 r.].

[Kart 92; nr. 2961 w Bibl. ord. Krasińskich; inny egz., nr. 3406 w Bibl. Ossolińskich.
Por. tegoż: „Początek kampanji w r. 1812" — zob. nr. 1063].

4619. **Dzwonkowska Ludwika z hr. Czarnek.** Pamiętnik (rozpoczęty w styczniu 1782 r. w Warszawie).

[Rkps. w pos. wnuka pamiętnikarki, p. Wład. Schnürra w Obrembcu w pow. przasnyskim.]

4620. **Eljasz Walery** (1840 + 1905. Autobiografja.

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4621. **Epstein Mikołaj.** Z pamiętnika Sybiraka: Pobyt w katordze w Piotrowsku.

[Rpks. przygotowany był do druku dla zamieszczenia w projekt. wyd.: „Polska na Syberji". Wiad.: Ruch liter. 1877, t. II, s. 47.]

4622. **Esser Józef** (w powst. Dutkiewicz). Wspomnienia z powstania 1863 r.

[W zbiorach Bibl. Nar. w Warsz.]

4623. **Eysymontt Lucjan.** Pamiętnik [z pocz. XIX w. w g. grodz.].

[W pos. rodziny.]

4624. **Fabiani Feliks.** Napad na załogę rosyjską w Radomsku w r. 1863.

[Str. 4 in folio, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

4625. **Faleński Felicjan** (1825 + 1910). Wspomnienia z mojego życia.

[W Bibl. Wilanowskiej, — Częściowo zużytkowane przez Wiktora Przecławskiego w pracy: „Felicjan Medard Faleński, życie i dzieła" (Poznań 1922).]

4626. **Falkenhagen-Zaleska.** Moje wspomnienia o Adamie Mickiewiczu, spisane na prośbę syna jego najmłodszego, Józefa, w Dreźnie, dnia 15-go Września 1876 r.

[Wiad. i wyjątki w pracy Wł. Mickiewicza: „Żywot A. M." (Poznań 1895), t. IV. s. 336—7.]

4627. **Favrat François André** des Rélat'ons des évènements de la guerre de Pologne en 1794.

[Część po pol., część po franc.; str. 54 w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4628. **Filochowski Roch** ks. (1838 + 1896). Wspomnienia.

[Wiad.: W. Enc. Ill., t. XXI—XXII pod F. R.]

4629. **Fragment rękopisu** niewiadomego autora o ruchu włoskim 1848 r. w związku z działalnością Mickiewicza.

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warsz.
Nr. 5115 w Bibl. ord. Krasińskich; zob. nr. 2146].

4630. **Fredro hr. Jan Aleksander** (1829 + 1891). Wspomnienia o kampanji węgierskiej 1848—49.

[Nr. 5115 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4631. **Fredro hr. Maksymiljan** (+ 1845). Pamiętniki (z pierwszej połowy XIX w.).

[Rkps. był w pos. hr. Karłowej, żony ks. Meklemburg-Strelitz, przechow. w pałacu na Fontance nr. 46 w Petersburgu.]

4632. **Fredrowa Zofja z Jabłonowskich** (1798 + 1882). Ostatnie chwile Al. Fredry.

[Zob.: E. Kucharski w życiorysie Al. Fredry w t. I jego „Pism wszystkich"].

4633. **Fukier Florjan** (1772 + 1836). Pamiętnik z lat 1812 — 1836.

[W pos. p. Henr. Fukiera w Warszawie. Wiad.: E. Chwalewik. Zbiory polskie. T. II, s. 384.]

4634. **Gadon Włodzimierz** (1775 +1842). Zbiór ważniejszych szczegółów o powstaniu ziemi żmudzkiej w 1794, do dzieła p. t. „Żywot Tad. Kościuszki" przez ziomka L. Chodźkę wydać się mającego.

[Kart 10, w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4635. **Gałecki Marceli** (major w 1863 r., zm. 1877). Pamiętnik o powstaniu 1863 r.

[Napisany w Nancy 1865 r. na prośbę Bron. Zaleskiego; kart 22 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4636. **Garbiński Andrzej** (1834 +1900, syn Kajetana, prof. uniw. warsz.). Pamiętniki.
[Wiad.: Tyg. ill. 1900, t. I, s. 158.]

4637. **Garbiński Kajetan.** Pamiętniki (z pierwszej połowy XIX w.).
[W pos. rodziny.]

4638. **Gaszyński Konstanty** (1809 + 1866). Zygmunt Krasiński i moje z nim stosunki.
[Nr. 4419 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4639. **Gaszyński Leonard** inż. (+1909 r. w Skierniewicach). Opowiadania z r. 1863 (spisane przez dra Stan. Rybickiego).
[Wiad.: Stan. Rybicki: Zygm. Chmieleński, Warszawa 1916, s. 4.]

4640. **Gąsiorowski Franciszek** (współred. Bibl. warsz., 1807 + 1867). Pamiętniki.
[Z wielu tomów złożone. Wiad.: Bibl. warsz. 1867, t. II, s. 472: „Zmarły polecił wydać je po swojej śmierci u Żupańskiego w Poznaniu. Wiedząc, jak rozległe miał stosunki zmarły i do wielu znakomitości był zbliżony, można mieć nadzieję, że pamiętniki będą wielce nas zajmować"].

4641. **Geritz (Gierycz) Edward** (+1860). Noty do podróży z Piławy do Anglji 1834 r.
[Kart 10 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4642. **Geritzowa (Gieryczowa) Anna z Reytanów.** Wspomnienia litewskie. (Ciąg dalszy wspom. druk.). O Iszkołdzi i jak tam gospodarowałam.
[Spisane w Paryżu na życzenie Bron. Zaleskiego; str. 75 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4643. **Gidliński Seb.** Pamiętnik z r. 1831.
[Nr. 4999 w Bibl. Jag.]

4644. **Gierłowiczowa Helena z Sartinich I-v. Piotrowiczowa** (ciotka Al. Tyszyńskiego). Wspomnienia przeszłości. Część I. [Pierwsze lata, przed 1815 r., głównie z Petersburga, o ks. Michale Ogińskim i t. d.]. Część II [Dwa lata w Miasocie 1817 — 18].
[W pos. rodziny Tyszyńskich w Miassocie].

4645. **Gieysztor Jakób.** Pamiętnik 1827 — 1861.
[Nr. 73, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4646. **Gilewicz Karol.** Notatki z pobytu w r. 1848 we Lwowie i z podróży przez Niemcy.
[3 zeszyty w 4-ce; — kart 36 nl. i str. 48+57 w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4647. **Girdwoyń Kazimierz** [+1926]. Pamiętnik z czasów powstania styczniowego.
[W pos. rodziny. — Wiad.: Epoka 1927, nr. 1].

4648. **Giziański Antoni.** Curriculum vitae.
[Odpis w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4649. **Giżycki Jan.** Wspomnienia z Litwy (z r. 1765 i in.?).
[Był 1829 r. w księgozbiorze kanonika Maliszewskiego. Wiad.: w art. K. Wł. W. o Fryd. Bachströmie w Kłosach 1865, I, s. 83.]

4650. **Glazer Hipolit Maurycy.** Dziennik podróży Hipolita Glazera, Adolfa Gosztowtta, Ignacego Bykowskiego i innych towarzyszów, wychodźców polskich, z miasta Kalwarji, powiatu kalwaryjskiego, gubernji augustowskiej.
[Nr. 981 w Bibl. Jagiell.]

4651. **Gloger Jan** (1811 + 1884, ojciec Zygmunta). Notatki z czasów młodości.
[Wiad.: Kłosy 1884, t. II, s. 168; Al. Jelski w Kraju 1884, nr. 34.]

4652. **Gloger Karol** (starszy brat Jana, stryj Zygmunta). Pamiętniczek z lat 1830 — 31.
[Wiad.: Kłosy 1884, t. II, s. 168.]

4653. **Gloger Zygmunt** (1845 +1910). Autobiografja.
[W zbiorach p. Stef. Dembego.]

4654. — (N. E.) Wilhelm Buszkat, opowiadanie ze wspomnień syberyjskich.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4654. **Gluziński Józef.** Wspomnienia.
[Wiad.: koresp. A. Pługa z pow. winnickiego. Kronika wiad. kraj. i zagr. 1859, nr. 33.]

4656. — Z pamiętników i notat: drobna szlachta w Polsce.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4657. **Godebski Ksawery** (1801 +1866, poseł łucki). Pamiętniki.
[Losy niewiadome].

4658. **Golejewski Henryk** (kapitan w. p. z 1831 r., zesłany do kopalni nerczyńskich 1840 r., jako emisarjusz, zmarły 1883 na Podolu). Pamiętniki z Syberji.
[Wiad.: Kłosy 1884, t. I, s. 303].

4659. **Goliński.** Poloniae memorabilia ab anno 1621 ad 1661.
[K. 22. — w Bibl. Nar. w Warsz., tymcz. w Bibl. Uniw.].

4660. **Goltz Adam** (1817+1888). Pamiętniki.
[Wiad.: Życiory A. G. przez W. Korotyńskiego. Tyg. Ill. 1888, t. I, s. 403].

4661. **Gorczyński Franciszek** (właść. folw. Lgotka w p. włoszczowskim). Wspomnienia z 1863 r.
[Wiad.: Dr. St. Rybicki. Zygm. Chmieleński, Warszawa 1916, s. 10.]

4662. **Gordon.** Voyage d'un deporté dans les steppes des Kirghis.
[Z r. 1866, str. 213, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4663. **Gordon Józef** (ur. 1775 w Witebsku, zm. 1883 w stanie Michigan w Amer.). Pamiętniki.
[„Pam. ten obejmuje wspomnienia z 92 lat, pisany jest z początku po łacinie, dalej po polsku, a od połowy po francusku i po angielsku". Kłosy 1883, t. I, s. 352.]

4664. **Górecki Albin** (1812 + 1868). Pamiętnik niewoli swej w Rosji po 1831 r.
[Wiad.: życ. A. G. Roczniki Tow. przyj. nauk pozn., t. VI, s. 350.]

4665. **Górnisiewicz Antoni.** Notatnik z r. 1863.
[Pisany ołówkiem w obozie Czachowskiego od kwietnia do czerwca: — str. 10, w zbiorach T. Sauczey'a w Bibl. Miejskiej we Lwowie.]

4666. **Górska Marja z hr. Łubieńskich** (1837 + 1926). Pamiętnik.
[W pos. rodziny. Wiad.: J. Weyssenhoff w Tyg. ill. 1926, nr. 33.]

4667. **Gościcki Jan** [1850+1927]. Wspomnienia z 1863 r.
[W zbiorach E. Maliszewskiego w Warszawie.]

4668. **Gościcki Juljan.** Wspomnienia o powstaniu płockiem 1863 r.
[Str. 8 in folio, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

4669. — Napad na Płock w nocy z d. 22 na 22 stycznia 1863 r.
[Str. 11 in folio, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

4670. **Gościeski Franciszek.** Poselstwo wielkie Stanisława Chomętowskiego... do Mahometa IV przez l. 1712, 1713 i 1714 odprawione.
[Str. 359, — nr. 3331 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4671. **Gostkowski Michał.** Pamiętniki powstania i upadku rewolucji w Królestwie Polskim roku 1830 na 1831, pisane przez na-

ocznego i nieodstępnego jej świadka... byłego oficera ordynansowego Tadeusza Kościuszki, posła stopnickiego na sejm 1830 i 1831 roku.

[Kart 104; — nr. 2947 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4672. **Goszczyński Seweryn.** Notaty do mojego dziennika.

[Z lat 1857—73, kart 644; — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4673. — Dziennik Sprawy. (17 części, m. in. Noty z dwóch rozmów z Mistrzem (A. Towiańskim); Mój dziennik, rok 1856, i in).

[Z r.1841—56, kart 732, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4674. — Do dziejów koła. Noty do służb braterskich. A(dam) M(ickiewicz). (Notaty i kopje).

[Kart 158, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4675. **Gotartowski Adam.** Djarjusz poselstwa Podoskiego Józefa do Turek napisany przez Adama Gotartowskiego, sędziego grodzkiego bobrownickiego, sekretarza tegoż poselstwa (od 15 sierpnia 1759 do 18 czerwca 1760).

[Kart 1—93, nr. 614 w Bibl. Ososolińskich.]

4676. **Grabowiecki St.** Moje wspomnienia w Emigracji od roku 1831 do 1854, spisane w Marsylji. Pamiętniki, wypisy, wiersze i t. p. z portretem.

[Str. VI+232 w 4-ce; nr. 5445 w Bibl. Ossol.]

4677. **Grabowski hr. Józef** (1791 + 1881). Pamiętniki.

[Kart 354 in folio, — nr. 4198 w Bibl. Ossol.]

4678. — Le Grand Duché de Posen, 1794 — 1815.

[Kart 60 in folio, — w Bibl. Ossol.]

4679. — Niektóre pamiętniki z lat 1812 — 1814.

[Kart 55 w 8-ce, — nr. 4195 w Bibl. Ossol.]

4680. — Campagne de 1813 et 1814.

[Kart 58 w 8-ce, — nr. 4194 w Bibl. Ossol.]

4681. — O wypadkach roku 1831.

[Kart 20 in folio, nr. 4200 w Bibl. Ossol.]

4682. — Journal de mon voyage en Italie, en Suisse et en Allemagne.

[Str. 65 w 4-ce, — nr. 4199 w Bibl. Ossol.]

4683. — Silva rerum.

[14 tomów, 1857—1865, k. 60, 46, 76, 93, 89, 164, 186, 175, 156, 190, 135, 182, 140 i 67 w 4-ce; — nr. 4766—79 w Bibl. Ossol.]

[Por. nadto:
Pamiętniki moje wojskowe z lat 1812, 1813, 1814 i 1815, — rkps. (kart 123), nr. 4197 w Bibl. Ossol., druk. przez W. Gąsiorowskiego, zob. nr. 1110.
[Życiorys J. hr. G. przez A. E. O. Kłosy 1882, II, s. 102.]

4684. **Grabowski Juljan** dr. Autobiografja.

[Nr. 4275 w Bibl. Jagiellońskiej.]

4685. **Grabowski hr. Ludwik** (1809 + 1881, syn Stanisława, ministra ośw. publ.). Pamiętniki.

[Od pocz. XIX w., doprow. do 1877 r., rkps. 6-tomowy w pos. syna, hr. Włodzimierza G. Wiad.: w art. Al. Kraushara: „Pamiętniki rękopiśmienne potomka Stanisława Augusta." Kur. warsz. 1926, nr. 1.]

4686. **Grabowski Michał** (1805 + 1863). Pamiętniki.

[Losy nieznane.]

4687. **Gregorowicz Kazimierz.** Zarys główniejszych wypadków w województwie lubelskiem w r. 1861.

[Str. 96, w Arch. Miejskiem we Lwowie.]

4688. **Grocholski hr. Ludgard** (1840 + 1908). Wspomnienia z powstania i zesłania na osiedlenie.

[W pos. rodziny. Wiad.: Dzien. kij., 15.XII. 1908 r.]

4689. **Grudziński.** Djarjusz drogi do Gdańska etc. 1649 — 1650.

[K. 78, — (Pol. Q. IV. 38) w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich; tymcz. w Bibl. Uniw.]

4690. **Grzegorzewska Sabina z Gostkowskich** (1808 + 1872). Pamiętnik z lat 1846 — 48.

[W jęz. franc.]

4691. **Grzymała Franciszek** (1790 + 1871). Listy do żony od lutego 1818 do 1.IV.1824.

[Tworzą one rodzaj pamiętnika o ówczesnem życiu warszawskiem. Kopje późniejsze: kart 480 — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4692. — Wspomnienia.

[Część była druk.; zob. nr. 1124].

4693. **Guttry Aleksander** (1813 + 1881). Noty... Komisarza Rządu Narodowego na Francję i Anglję i jego sprawa z jen. L. Mierosławskim.

[Są to właściwie pamiętniki A. G. z okresu 1863 r. i wiele notat z lat późniejszych; (4 duże zeszyty) w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4694. **Hartmann Karol.** Wspomnienia z powstania na Wołyniu (z oddziału jen. E. Różyckiego).

[Str. 14 in folio w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4695. **Hauke Maurycy** (1850 + 1926, syn jen. Aleksandra, prezesa dyrekcji teatrów rządowych w Warszawie). Pamiętnik (w jęz. franc.).

[W pos. rodziny, — wiad.: Kur. warsz. z d. 15.II. 1926.]

4696. **Heltman Wiktor** (1796 + 1878). Pamiętnik (Bruksella 1868).

[Str. 44, w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4697. **Hermann Ryszard** (1804 + 1862, lwowianin, spiskowiec). Notaty do pamiętnika (z pierwszej połowy XIX w. w Galicji).

[Nr. 3535 (kart 30) w Bibl. Ossolińskich we Lwowie. — Zob. Gaz. polska 1862, nr. 161.]

4698. **Hoffmann Karol** (1798 + 1875). Pamiętnik z emigracji (1835-1836).

[Nr. 123 w zbiorach Akad Umi j.].

4699. **Hołodyński** z Falkowy w Sądeckiem. Silva Rerum (1690-1726).

[Kart 192 w 4-ce, — nr. 2027 w Bibl. Ossolińskich.]

4700. **Hołowińska Stanisławowa.** Pamiętnik z r. 1812, pisany w Mikołajówce w pow. kaniowskim.

[Wiad. w art. M. Grabowskiego: „Przejażdżka od Taśminy ku Rosi." Oręd. nauk. 1841, nr. 52, s. 414.]

4701. **Hołowiński German.** Pamiętniki i wspomnienia.

[Nr. 420 w Bibl. ord. Krasińskich].

4702. **Hołowiński J.** Noty do pamiętnika.

[Nr. 2973 w Bibl. ord. Krasińskich, str. 118, — dotyczą Ukrainy.]

4703. **Hołownia Wincenty** (podpułkownik w. pol., 1773 † 1855). Opisanie niektórych szczegółów od wyjścia z Warszawy, wedle jednych zdań do Niemiec, albo przez Niemcy do Hiszpanji, jak utrzymywali drudzy, 1808 r.

[Do 40 arkuszy ścisłego pisma: Wiad. i wyjątki podał K. Wł. Wójcicki w dziele: „Cmentarz Powązkowski pod Warszawą", t. II, s. 41—49.]

4704. **Hordyński Józef.** Dziennik od 22 września 1831 do 11 kwietnia 1832.

[Str. 38; — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4705. — Dziennik obejmujący czas od 12 maja 1832 r. do 3 września 1832 r.

[Str. 51, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4706. **Hornowska Stanisława z Wańkowiczów** (z Litwy). Dziennik od r. 1830 do 1878.

[Losy nieznane].

4707. **Horoch bar. Kalikst** (1800-1883). Pamiętnik.

[Wiad.: Tyg. powsz. 1883, s. 767. — Wyjątek druk. był w „Zbiorze pam. z 1831 r."].

4708. **Hryncewicz-Talko Juljan** prof. Pamiętnik.

[Wzmianka w przypis. do Pam. Stan. Morawskiego.]

4709. **Hube Karol** (dr. fil., prof. wyż. mat.). Opis życia mego.

[Nr. 1070 w Bibl. Jagiell.]

4710. **Hube Michał** (1779 † 1840). Pamiętniki.

4711. **Hube Romuald** (1803 † 1890). Pamiętniki.

[W bibl. ord. Zamojskich w Warszawie. Wyjątki ogłosił K. Dunin w życ. Hubego w jego „Pismach".]

4712. **Hubicki Roman** (sędzia apelacyjny, 1787 † 1861). Pamiętniki.

[Wiad.: Bibl. warsz. 1861, t. II, s. 479.]

4713. **Itinerarium peregrinationis** duplicis Romanae, 1693-1700.

[Kart 124, — rkps. (Pol. O. IV. II) w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich; tymcz. w Bibl. Uniw.]

4714. **Jabłonowski Aleksander** (1829 † 1913). Autobiografja.

[Odpis w zbiorach p. Stef. Dembego.]

4715. **Jabłonowski ks. Stanisław,** kapitan artyl. Pamiętniki.

[Por. nr. 1779; rkps. kilkotomowy złożony był przez autora J. I. Kraszewskiemu do wydania.
Wiad.: Z. Gloger. Ze wspomnień. Kłosy 1887, I, s. 240.]

4716. **Jabłonowski Stanisław Wincenty** († 1754). Pamiętnik.. xiążęcia św. państwa rzymskiego, wojewody rawskiego, starosty białocerkiewskiego, 1734-1737.

[Kart 13 in folio; nr. 2249 w Bibl. Ossolińskich.]

4717. **Jabłonowski Władysław** dr. (1841 † 1894). Pamiętniki.

[Rkps. w 4-ch tomach w zbiorach Akad. Umiej. w Krakowie. Zob. życ. Wł. J. w W. Enc. Ill.]

4718. **Jabłonowski Grzymała Jędrzej.** Pamiętniki... starosty butkowskiego, kasztelana połanieckiego chorążego pilzneńskiego, rotmistrza pilzneńskiego, przepisane przez wnuka od brata, Rocha hr. Jabłonowskiego. 1751-1772.

[Str. 67+28 w 4-ce; — nr. 2242 w Bibl. Ossolińskich.]

4719. **Jabłonowski Grzymała hr. Ludwik.** Pamiętniki 1815-1863.

[Str. 574 in folio; — nr. 4793 w Bibl. Ossol. Druk. z opuszczeniami p. t. „Złote czasy i wywczasy", zob. nr. 1151.]

4720. **Jabłoński Józef Aleks.** Zapiski o Tow. Demokr. Polskiem, o emigracji polskiej we Francji i t. d.

[Str. 48 i 52+5, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.].

4721. **Jackowski Michał.** Pamiętnik o powstaniu listopadowem i o pierwszych latach emigracji.

[Str. 26, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4722. **Jackowski Teodor,** komisarz rządowy. Noty osobiste o wypadkach 1861-63.

[W zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4723. **Jahołkowski Grzegorz** (b. sekr. magistr. m. Warszawy). Wspomnienia warszawskie.

[Wiad. w art. J. Bartoszewicza: Estetyka Magiera. Dzien. warsz. 1855, nr. 313.]

4724. **Jakubowski Jan Kalasanty** (1788 † ok. 1870, prof. gimn. Marji Magd. w Poznaniu). Pamiętniki.

[W Bibl. Raczyńskich w Poznaniu. Urywki druk. w Strażnicy Zach., rok I (1922), z. 9—10, s. 377—383].

4725. **Janczewski Zdzisław.** Historja powstania z r. 1863 i rządów narodowych aż do marca 1865 roku, spisana w tymże 1865 roku podczas śledztwa w więzieniu przez... uzupełniona własnoręcznie przez Oskara Awejdę, Wład. Daniłowskiego i Wład. Rudnickiego.

[Kart 198 in folio, — nr. 6153 w Bibl. Jagiell.].

4726. **Janiszewski Ludwik** (1778 † 1848 w Irkucku). Pamiętniki mojego życia.

[Wiad.: A. Giller — Groby polskie w Irkucku, s. 16.]

4727. **Janowski Jan Nep.** (1803 † 1888, ostatni bibljotekarz Tow. Przyj. Nauk, potem emigrant we Francji). Notatki autobiograficzne.

[W 9 zeszytach, — nr. 4180, 4181, 4281 i 4293, w Bibl. Jagiell.]

4728. **Janta Konstanty.** Pamiętnik z czasów Księstwa Warszawskiego.

4729. **Januszewski Cyprjan** (1844 † 1925). Rok 1863, spisał... porucznik kawalerji województwa krakowskiego pod dow. pułk. Chmieleńskiego.

[Str. 37 w 4-ce; — w zbiorach Edw. Maliszewskiego].

4730. **Januszewicz Teofil.** Wiadomość o czynnościach wojskowych i administracyjnych w województwie sandomierskiem od dni ostatnich lipca do dni ostatnich września r. 1831, czyli do chwili zajęcia przez Moskali nie tylko woj. sandomierskiego i krakow., ale i neutralnej Rzeczypospolitej krakowskiej, podana przez prezesa kom. woj. województwa sandomierskiego.

[Str. 35, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4731. **Jarmund Stanisław** (1824 † 1904). Wspomnienia (od lat młodzieńczych autora do r. 1869).

[5 ark. papieru listow., ściśle zapisanych, w Arch. Rz. Nar. w zbiorach rapp. Bibl. Nar. w Warsz.]

4732. **Jastrzębski Adam.** Pamiętniki o powstaniu w Mohilewszczyźnie w r. 1863 i o zesłaniu na Sybir.

[W pos. p. Fr. Rawity-Gawrońskiego].

4733. **Jermaczow P. A.** Zapiski ob otieczestwiennoj wojnie 1812 goda.

[Str. 84 in folio w Bibl. hr. Przeździeckich].

4734. **Jezierski Józef** ks., franciszkanin. Pamiętniki (do r. 1857).

[2 tomy, k. 87 i 84, — nr. 154 w Bibl. Raczyńskich w Poznaniu.]

4735. **Journal 1794** w obozie pod Utratą.

[Rkps. (Pol. F. IV. 165) w Bibl. Nar. w Warszawie; tymcz. w Bibl. Uniw.].

4736. **Jundziłłowa Teresa z Jundziłłów.** Pamiętniki.

[W pos. rodziny.]

4737. **Jurkowski Władysław** (1817 † 1875). Wspomnienia Kaukazu.

[Wiad.: Ruch liter. 1877, t. II, s. 142].

4738. **Kainka Marceli** ks. Wspomnienia z czasów młodości mojej.

[Nr. 92 w 4-ce w Bibl. Przeździeckich].

4739. **Kaleński Mikołaj** (rezydent przy Porcie Ottomańskiej akredytowany od Generalności Konfederacji Barskiej). Listy i róż-

ne dokumenta od r. 1768-1792. W końcu niektóre szczegóły o Konfederacji Targowickiej.

[Nr. 1907 w Bibl. Ossolińskich.]

4740. **Kaliszewski Juljan** (pseud. Klin, 1845 † 1910). Pamiętniki.

4741. **Kamieński Gustaw** (Gamaston). Z moich szpargałów. (Wspomnienia z lat 1862-63 r.

[Tom drugi, pierwszy był druk., — rkps. w pos. autora.]

4742. **Kamieński Henryk** (1812 † 1865). Pamiętniki.

4743. **Kamiński-Odrowąż Antoni** (1797 † 1885, filareta, dziedzic Raczun w Oszmiańskiem, naucz. w Kamieńcu i w Wilnie). Wyciąg z pamiętnika 1809-1818.

[Str. 60, — wiad. i wyjątki z pam.: Dr. Szeliga-Bieliński w życ. A. O. K. w Kłosach 1886, t. I, s. 37.]

4744. — Portrety czyli obrazy, obrazki, obrazeczki, cienie, rysy i zarysy, żywcem z natury zdjęte z ludzi XIX wieku.

[Str. 144.]

4745. — Notatki z podróży, odbytej z Kamieńca Podolskiego do Charkowa (1832 r.).

[Str. 25.]

4746. — Winnica, Kamieniec, Warszawa, Tulczyn 1846-1847. (Szkice z podróży).

[Str. 200.]

4747. **Kamocka Eugenja z Maternickich** (1848 † 1880). Pamiętniki.

[Wiad.: Kłosy 1880, I, s. 269.]

4748. **Karczewski Józef** (z Bieniun w p. oszmiańskim). Pamiętnik z pocz. XIX w.

[Rkps. był własnością p. Wład. Sielanki w Bohumiliszkach w p. lidzkim; wyjątek wydrukował Cz. Jankowski w mon.: „Powiat Oszmiański", t. I.]

4749. **Karlsbad Izydor** (kapitan z 1863 r.). Wspomnienia z powstania.

[Rkps. (litogr.) w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4750. **Karwicka-Dunin J.** Generał Krzysztof Dunin-Karwicki w świetle kartek XVIII wieku, zebranych przze prawnuczkę.

[Na podstawie wspomnień rodzinnych, listów i t. d.]

4751. **Katyll Szymon.** Wiadomości różne (Noty pamiętnikarskie z powstania 1863-4 r. i z zesłania na Syberję).

[Str. 12 nl.; — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4752. **Kaweczyński Jędrzej** jezuita. Pamiętniki z lat 1655-65.

[Losy rkpsu nieznane. — O. Kaw. poiwany 1654 r. z Nowogródka na Syberję, według O. Stan. Rostowskiego T. J.: „ile tam wycierpiał, jak się stamtąd napowrót do Litwy przedarł, to sam we własnoręcznych pamiętnikach obszerniej skreślił". (Dzieje bł. Boboli, str. 29). Wiad.: Ks. A. Marjański we wstępie do „Djarjusza więzienia moskiewskiego" Adama Kamieńskiego - Dłużyka, w książce zbior.: „Warta" (Poznań 1874, s. 378.]

4753. **Kątski Grzegorz** († 1844). Pamiętniki spółczesnych wypadków piędziesiątletnich.

[Wiad.: Dziennik narodowy (paryski) 1844, t. III, nr. 147.]

4754. **Keler Stefan** Dr. Diarium meiner Wanderungen, 1847.

[Kart 46 w 9-ce, — nr. 3237 w Bibl. Ossolińskich.]

4755. **Kęszycki Jacek** ks. (lektor ś. teol., zakonnik OO. Bernardynów w Kaliszu). Dziennik podróży dokonanej w r. 1687 przy objeżdżaniu klasztorów do zgromadzenia OO. Bernardynów należących.

[Kart 447; — nr. 559 w zbiorach Akad. Umiej.]

4756. **Kiciński Pius** kasztelan (1752 + 1828). Pamiętniki.
[Rkps. był w pos. rodziny.]

4757. **Kicka Natalja z Bispingów** (1801 + 1888). Pamiętniki.
[Wiad.: Życ. N. K. w W. Enc. III.]

4758. **Kicki Ludwik jen.** (1791 † 1831). Pamiętniki.
[Pisane dwukrotnie, za każdym razem wykradzione przez tajną policję ros.— Wiad.: Roczn. Tow. hist.-lit. w Paryżu na r. 1873—78 w art. L. Nabielaka o Kickim, t. I, s. 208—9.]

4759. **Kielarski Roman.** Wspomnienia Jana Kosonogi (z oddziałów: Gramowskiego, Ćwieka i Lelewela w Lubelskiem).
[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4760. **Kiełbus Józef** (introligator ze Skawiny). Pamiętniki dwojga lat 1863 i 1864, płynących krwią i łzami. Prawdziwe wypadki i zdarzenia tak w obozie jak i w niewoli.
[Opis bytności w partji Chmieleńskiego i podczas pobytu w rotach aresz.; rkps. spisany w 1902 r. (str. 98) w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4761. **Kierzkowski Jakób Filip W.** Wyprawa Polaków do St. Domingo z legji naddunajskiej byłej pod dowództwem jen. Kniaziewicza oraz i pół brygady z pod dowództwa pułk. Axamitowskiego, spisana w krótkości przez majora, będącego uczestnikiem tej Expedycji.
[Rkps. z r. 1832, str. 7 w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz. Por. nr. 1172.]

4762. **Klein Józef** (w powst. Sawicki Aleksander). Pamiętnik z powstania 1863 r. (z oddziału Langiewicza).
[Stron 51,— w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4763. **Klesiewicz Adolf.** Wyprawa jen. Józefa Wysockiego na Radziwiłłów.
[Str. 10 in folio; — w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4764. **Klicki Stanisław** jen. (1770 † 1847). Pamiętniki).
[Wiad.: J. Załuski w przedmowie do Wspomnień W. Dobieckiego.]

4765. **Klimaszewski Hipolit.** Pamiętniki.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Narodowej w Warszawie. Wiad.: J. I. Kraszewski w Kłosach 1882, II, s. 252. „Znajdują się one w ręku piszącego; z pewnych względów ogłoszenie ich musiało być jeszcze wstrzymane"].

4766. **Klimkiewicz.** Pamiętniki 1830-1863.
[Kart 89 w 4-ce; — nr. 3380 w Bibl. Ossolińskich].

4767. **Kluczyński** (uczeń szkoły wojsk. w Petersburgu). Pamiętnik z r. 1859.
[W Arch. państwowem w Wilnie].

4768. **Kniaziewicz Karol** jen. Dziennik czynności wojskowych. Listy i rozkazy.
[Z lat 1798—1800, str. 98, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4769. — Pamiętniki (tłum. L. Chodźko).
[Kart 20; — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4770. — Pamiętniki polityczne na emigracji.
[Od 18 marca 1832 do 12 paźdz. 1833; — arkusze luźne in folio, kart 60, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4771. **Kołłątaj Hugo.** O mojem postępowaniu politycznem, odkąd życie moje zaczęło należeć do historji mojej ojczyzny.
[Nr. 191 w zbiorach Akad. Umiej.]

4772. **Konarski Aleksander.** Pamiętnik z lat 1914-1915 w drugiej brygadzie Legjonów,
[W pos. p. Szymona Konarskiego w Kielcach.]

4773. **Konarski Gabrjel Hieronim.** Pamiętnik z lat 1641-1700.
[W pos. p. Szymona Konarskiego w Kielcach.]

4774. **Konarski Konstanty.** Pamiętnik całego życia 1814-1880.
[W pos. p. Szymona Konarskiego w Kielcach.]

4775. **Konarski Krzysztof.** Legatio ad Mariam, reginam Hungariae, viduam regni Ludovici per Turcos occisi, data Christophoro Konarski Pruteno 10 Januarii 1542.
[Kart 83—84; — nr. 172 (kolejny w kodeksie nr. 57) w Bibl. Ossolińskich].

4776. **Kondratowicz Ludwik** [Syrokomla Wład.]. Pamiętnik.
[Wiad. w „Obrazach z pobrzeży Niemna" Winc. Korotyńskiego w Tyg. powsz. 1884, s. 212; gdzie zamieszczone zostały ułamki z tego pamiętnika „z którego pewne wyjątki, dla poratowania rodziny autora „Margiera", drukowała przed laty Gaz. Warszawska, ale który, o ile ocalał, pozostaje w rękopiśmie, w szmatkach przygodnie zebranych przez piszącego te słowa".]

4777. **[Konopaccy].** Papiery rodziny... (Pamiętniki rodzinne, nominacje, świadectwa, kwity, wspomnienia i t. p.).
[Z lat 1796—1906, kart 215, druków 44;— w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4778. **Konopacki Leopold.** Materjały do pamiętnika. („Szkic pełny błędów i niedokładności — byle go choć skończyć — a może przy pomocy Boga uda mi się jeszcze należycie rzecz opracować").
[Z lat 1825—1905, Kart 253, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4779. **Konopacki Szymon** (1790 † 1884). Pamiętniki w 4 tomach. (Lata 1838-1855).
[Nr. 5390—93 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4780. — Reszty pamiętnika (z lat 1856-1865 na Wołyniu).
[Rkps. był w Bibl. ord. Krasińskich (zbiory L. Meyeta). Przesłany do Wilna do redakcji „Bibljoteki pamiętników" przed wybuchem wielkiej wojny, — zaginął bez śladu].

4781. **Konopka Stanisław** (z Mogilan, 1786 + 1850, kapit. w pol.). Zapiski pamiętnikowe.
[Obszerne. — Wiad.: Jan Konopka w art.: „Generał Jan Konopka". Czas 1927 z d. 17.IV.]

4782. **Kopczyński Piotr.** Dziennik przez... z pow. taraszczańskiego, wsi Teleżyniec, gub. kijowskiej, od bitwy daszowskiej d. 2 maja 1831 przypadłej do 8 sierpnia 1834 we Francji.
[4 tomy w 8-ce oprawne, kart 23, 341, 2 i 21 kart luźnych; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4783. **Korzon Tadeusz.** Z okresu demonstracyj politycznych m. Kowna. Wspomnienia świadka naocznego.
[Stron 9, dat. 2—5 sierpnia 1885; w Arch. Rz. Nar. w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4784. **Kościałkowska Zyndram Wila.** Ci, których znałam.
[Wspomnienia o osobach ze świata literackiego w Warszawie.]

4785. **Kossak Wojciech.** Wspomnienia, część druga (z czasów wielkiej wojny).
[W pos. autora.]

4786. **Kossakowski Jan Nepomucen,** biskup wileński). Pamiętnik życia mojego, 1782-1803.
[Nr. 5711 w Bibl. ord. Krasińskich. Druk. w wyjątkach przez J. Weyssenhofa. Bibl. warsz. 1895].

4787. **Kossakowski Józef Ignacy** (podczaszy, sekretarz Rządu Tymczasowego na Litwie w 1812 r. + 1829). Różne pisma 1815 r., między

innemi urywki pamiętnika z lat 1815-1819 w Warszawie.

[Zwrot z Petersburga w Bibl. Nar. Warszawie (Pol. 9. XVIII. 8); tymcz. w Bibl. Uniw.; według katalogu autorem jest Bentkowski, według prof. J. Iwaszkiewicza — J. I. K.].

4788. — Pamiętniki 1781-1808.

[Nr. 5726 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4789. **Kossakowski Józef** pułk. Pamiętniki.

[Z czasów napoleońskich, — rkps. w pos. rodziny.]

4790. **Kossakowski Michał** (pisarz pol. lit. † 1839). Pamiętniki [z końca XVIII w.].

[W pos. rodziny.]

4791. **Kossakowski hr. Stanisław Kazimierz** (1837 † 1905). Pamiętniki z połowy XIX w.

[Rkps. był w Wojtkuszkach na Litwie kow. w pos. rodziny.]

4792. **Kossiłowski Ildefons.** Korespondencja, dotycząca emigracji w Turcji z r. 1859-76.

[Listów 164, — nr. 433 w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4793. **Kotecki Błażej.** Dziennik.

[Zob.: Kłosy 1883, t. I, s. 379.]

4794. **Kowalski Franciszek** (1799 + 1862). Wspomnienia, tom trzeci.

[Wiad.: H. Sk. Gaz. polska 1862, nr. 254.]

4794. — Wyjątki ze wspomnień.

[Nr. 5151 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4796. **Kowerski Stefan.** Z lat dawno ubiegłych.

[W pos. p. Jana Kowerskiego w Warszawie. Por.: H. Mościcki: Pod znakiem Orła i Pogoni, s. 283.]

4797. **Kozieradzki Aleksander** (1813 † 1860). Pamiętniki (o szkole par. w Turzysku, liceum w Krzemieńcu i uniw. w Wilnie).

[Rksp. był w pos. Kraszewskiego, potem w Bibl. Jagiell. Wyj. druk. Helleniusz w swoich „Listkach z Ukrainy", t. III, 65—66, i 199—200.]

4798. **Kozłowski Józef.** Pamiętniki... kapitana grenadjerów W. Ks. Warszawskiego.

[Nr. 4765 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4799. **Kozłowski Józef** (ur. 1813 r.). Pamiętnik pisany 22 grudnia 1842 r. (Pobyt w Paryżu).

[Str. 13 w 8-ce małej, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4800. **Kraiński Krzysztof.** Diariusz różnych rzeczy, które czynię albo widzę lub tesz słyszę dla lepszey pamięci, tedy te wszystkie sobie notowałem...

[W Bibl. ord. Krasińskich w Warszawie].

4801. **Kraiński Wincenty** ks. Autobiografja.

[Zob.: Bibl. warsz 1882, IV, s. 336; Kłosy 1883, t. I, s. 395.]

4802. **Krasicki hr. Aleksander** (1809 † 1883 w Dubiecku). Pamiętniki.

[Wiad.: Kłosy 1884, t. I, s. 303.]

4803. **Krasicki Ignacy** (numizmatyk i archeolog † 1844). Djarjusz dzienny.

[Kart 18, — nr. 4157 w Bibl. Jagiell.]

4804. — Notaty, 1802.

[Str. 62 w 4-ce, nr. 4988 w Bibl. Ossol.]

4804a. — Dziennik z lat 1798-1811.

[W Archiwum rodz. Krasickich w Lesku].

4805. **Krasińska Helena ze Stadnickich** (1844 † 1927). Pamiętnik.

[Nr. 4440 w Bibl. ord. Krasińskich, — zapieczętowany, ma leżeć 50 lat po zgonie autorki.]

4806. **Krasiński Adam** biskup (1714 + 1800). Relacja o wzięciu Kamieńca.

[Nr. 4396 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4807. **Krasiński Adam.** Notaty szkolne i uniwersyteckie.

[Nr. 4463 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4808. **Krasiński Adam Stanisław** biskup. Luźne notaty do pamiętnika.
[Str. 50, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4809. **Krasiński Jerzy.** Djarjusz podróży do Konstantynopola 1691 roku.
[Nr. 3586 i 4252 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4810. **Krasiński hr. Józef** (1783 †1845). Pamiętniki.
[Druk. w obszernych wyjątkach w Bibl. Warsz., — zob. nr. 1240 i 1241.]

4811. — Wspomnienia mojej młodości (rzuty).
[Nr. 4425 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4812. **Krasiński Teodor** (1798 † 1870). Pamiętnik 1816-1823.
[Nr. 3500 w Bibl. ord. Krasińskich. Kart nl. 108 + str. 254 + 152 + k. 26. Druk. częściowo przez prof. H. Mościckiego; zob. nr. 1243.]

4813. **Kraśkowski Łukasz.** Prawdziwa historja lat młodych.
[Notatki wspomnieniowe włościanina z nad Pilicy z lat 1856—1888, — odpis (str. 24), w pos. prof. M. Grotowskiego w Warsz.]

4814. **Kraszewski Józef Ignacy.** Pamiętnik z różnego okresu czasu.
[4 zeszyty; w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4815. — Urywki z pamiętnika, pisane w różnym czasie.
[4 zeszyty (63, 64—69); w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4816. **Kraszewski Kajetan** (1827 † 1896). Pamiętniki.
[2 tomy w pos. rodziny. Zob. L. S. K.: Kaj. Krasz. Tyg. ill. 1896, t. II, s. 544.]

4817. **Kraushar Aleksander.** Pamiętniki z lat 1860-1918.
[W pos. autora.]

4818. **Krauz-Kelles bar. Michał de.** Pamiętniki.
[Podobno w jęz. franc. czy ros. — zob. odezwę w sprawie wyd. Pamiętników Giejsztora w Kur. Lit. 1911 r. Według prof. Janusza Iwaszkiewicza, który otrzymał tę wiadomość od Edw. Pawłowicza, istniała rkps. „Czarna księga szlachty litewskiej", której autorem miał być bar. Krauz, urzęd. do szczeg. poruczeń przy gen.-gub. wileńskim z przed r. 1863.]

4819. **Królikowski Jan** (1820 † 1886, artysta dram.). Pamiętniki.
[Miały pozostać w rękopisie — według wzmianek pozgonnych w pismach.]

4820. **Królikowski Ludwik** (1799 † 1883). Dziennik podróży z Warszawy do Paryża.
[K. 31+60, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4821. **Kroniczka** lat 1707-1708.
[Nr. 2879 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4822. **Kroniczka wypadków** wojny polskiej z kozakami 1647-1656.
[Kart 12, — nr. 2888 w Bibl. ord. Krasińskich.]

483. **Krukowiecki hr. Aleksander** (1825 † 1896). Walka w Glanowie w d. 15 sierpnia 1863 r. Opowiadanie.
[7 arkuszy w 4-ce, — w Arch. Rz. Nar. w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4824. **Krzyszkowski Seweryn Inocenty** ks. (przeor klaszt. trynitarzy w Wilnie). Pamiętniki.

4825. **Krzywkowski Henryk.** Żywot Xawerego Dambrowskiego Awanturnika od r. 1794 do 1833. Paryż 1837. (Skreślił naoczny świadek).
[Kart 6, — w zbiorach rappersw. Bibl. Nar. w Warsz.]

4826. **Krzywobłocki Ignacy** kapitan. Pamiętnik o powstaniu w puszczy Białowieskiej w 1831 r.
[Pisany w Besançon 1832. str. 5 [kopja L. Chodźki], w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4827. **Książeczka notatek** Sybiraka koło r. 1880.
[Nr. 47 w Bibl. Przeździeckich].

4828. **Kuczkowska hr. Henryka z Ankwiczów** (1810 † 1879). Pamiętnik... od 1 grudnia 1850 do czerwca 1854.
[Kart 166 w 8-ce, — nr. 5436 w Bibl. Ossolińskich; por. nr. 4470].

4829. — Pamiętnik... w streszczeniu M. B. Ramułta.
[Nr. 5437 w Bibl. Ossolińskich.]

4830. **Kukiewicz Tadeusz** (członek kom. eduk. przy uniw. wileń.). Pamiętniki.

4831. **Kuncewiczowa Izabella z Sucheckich.** Garść wspomnień z 1863 r., opowiedziała dla wnuków.
[W pos. rodziny.]

4832. **Kundzicz Jan Nepomucen ks.** Pamiętnik o prześladowaniach religji mianowicie rzymsko-katolickiej w Rosji razem z odpowiedzią na bullę 1832, w maju wydaną, podany ojca św. Grzegorzowi XVI, najwyższemu pasterzowi chrześcijaństwa, przez... dziekana i proboszcza wyrżniętej od barbarzyńców Oszmiany, św. theologii magistra.
[Nr. 2914 w Bibl. Jagiell.]

4833. **Kurowski Franciszek** (Rejer Winc.). Pamiętnik z lat 1863-66. (Z oddziału Jankowskiego i potem rot. areszt. w Orle).
[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4834. **Kuszel Franciszek** (1807 † 1871). Pamiętniki.
[Wiad.: L. J. w W. Enc. III.]

4835. **Laskowicz Władysław** (1811 † 1891). Wspomnienia (i dziennik od 1.I. 1858 do 9.XI. 1860).
[Kart 39, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4836. **Laskowski Ludwik** (z Przemyśla). Notatki o udziale w powstaniu 1863 r. w partji Jeziorańskiego, potem u Lelewela).
[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4837. **Lasocki Wacław** dr. Pamiętniki z r. 1863 na Wołyniu i z zesłania na Syberję).
[W Muzeum Nar. w Krakowie.]

4838. **Lelewel Jan Paweł** (1796 † 1847). Praga od dnia 10 grudnia 1830 do dnia 9 września 1831 r. Pamiętnik, spisany w miesiącu kwietniu 1832 w czasie mego powtórnego pobytu w Lipsku.
[Kart 26 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4839. **Lelewel Joachim** (1786 † 1861). Notatki autobiograficzne, dotyczące bibljografji prac jego i genealogji rodziny Lelewelów.
[Str. 54 i kopij s. 18, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4840. **Lelewel Prot Adam** (1790 † 1884). Pamiętniki („Opowiadanie z czasu od schyłku ośmnastego wieku, przypisane wnukom").
[Rkps. w 10 tomach. Wiad.: W. Korotyński. P. A. Lelewel. Kłosy 1884, t. I, s. 246 i 262; Śliwiński A.: Joachim Lelewel. Warsz. 1918, s. 8.]

4841. **Lemański.** Notatnik..., a w nim opisanie marszu Regimentu na Wołyń na poskromienie zbuntowanego chłopstwa przeciw własnym panom w roku 1789, oraz notatki rodzinne.
[Kart 58; nr. 1762 w zbiorach Akad. Umiej.]

4842. **Lenartowiczowa Zofja z Szymanowskich** (1825 † 1870). Pamiętniki XIX wieku.
[Rkps. (brak końca) w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4843. **Leniecki Józef.** Notaty o odwrocie z pod Grochowisk.
[Str. 11 ścisłego pisma na papierze listowym, dat. 20.II. 1884 r. z Sambora. W tomie I Arch. Rządu Nar. w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4844. **Leśniewicz Joachim** (ok. 1798 † 1852, zesłaniec z Podola na Sybir). Pamiętniki.
[Wiad.: życ. J. L. przez M. D. w W. Enc. Ill.].

4845. **Levy Armand.** Dziennik.
[Wiad. i cytaty: Wł. Mickiewicz „Żywot A. M".]

4846. **Lewandowski Kazimierz.** Opis podróży 180 Polaków, udających się z Prus do Francji (z r. 1848).
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie].

4847. — Pamiętnik wychodźca polskiego.
[Pisany w Tarbes (Francja) 1847; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4848. **Lewandowski Ludwik Józef.** Notatka o udziale w powstaniu. (Z oddziałów Żychlińskiego i Natmillera w woj. mazow.).
[Str. 4 in folio w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4849. **Lewicki Michał.** Pamiętnik. (Kartka z dziejów spisku ks. Ściegiennego w 1844 r.).
[W pos. rodziny.]

4850. **Lewocka Katarzyna z Lipińskich** (1799 † 1890). Pamiętniki.
[Druk. częściowo; zob. nr. 1278 i 1279.]

4851. **Liniewski Seweryn** (1814 † 1892). Pamiętniki.
[Druk. częściowo; zob. nr. 3151; — Wiad. w art. dra W. Hahna: Gdzie mieszkał Kraszewski w Lublinie w r. 1826 i 1827. Przegląd lubelsko-kresowy 1825, nr. 12.]

4852. **Lipiński Aug.** Notaty z podróży po Włoszech i po Francji z r. 1780.
[Nr. 5606 w Bibl. Jag.]

4853. **Lisiecki Michał.** Mémoires (Szczegóły o powstaniu na Litwie).
[Str. 12, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4854. **List Polaka** z syberyjskiego aresztu powróconego do przyjaciela.
[Z końca XVIII w.; kart 102—108; — nr. 540 (poddział 8) w Bibl. Ossolińskich.]

4855. **Listy** pisane do dra Juljana Łukaszewskiego, 1861-1897.
[Kart 396 w 8-ce, — nr. 4397 w Bibl. Ossol.]

4856. **Litwa.** Wspomnienia od 1833 do 1867 r. przez naocznego świadka wypadków. (Cieniom Michała Romera, Tomasza Zana i Bronisława Zaleskiego).
[Str. 230 in folio, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4857. **Longchamps de Berrier Franciszek** (1840 † 1919). Pamiętnik z 1863 r. [Głównie z oddziału Zapałowicza w Lubelskiem].
[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

4858. **Louis Aniela Anna.** Dziennik ([z połowy w. XIX].
[Nr. 5963 w Bibl. Jag.]

4859. **Louis Józef.** Pamiętniki.
[Nr. 5962 w Bibl. Jag.]

4860. — Dziennik z lat 1833/52.
[Nr. 5963 w Bibl. Jag.]

4861. **Louis Oktawja Konstancja.** Dziennik (z w. XIX).
[Nr. 5964 w Bibl. Jag.]

4862. **Lubecki ks. Włodzimierz** (ur. 1808 w Pińsku, red. czasopisma „Motyl" 1828-1830). Dziennik 1825-1828 (w jęz. franc., polskim i niem.).

[Str. 548 w 4-ce, drobne notatki z życia codziennego z pod Pińska i z Warszawy; — nr. 922 w Bibl. ord. Zamoyskich.]

4863. **Lubomirska Helena** ks. Dziennik podróży do Petersburga 1801 r.

[Nr. 4315 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4864. **Lubomirski Jerzy Marcin.** Pamiętniki z XVIII w.

[Kart 38, nr. 4138 w Bibl. ord. Krasińskich. Por.: Wład. Chomętowski „Przygody ks. M. L." (Warsz. 1867), — zob. nr. 723.]

4865. **Lubowidzka Mateuszowa Tekla z Rotkiewiczów.** Pamiętnik (o wypadkach 1830—31 r.).

[W pos. Artura bar. Reyskiego w Drzewicy. Wiad. od dra Michała Sokolnickiego.]

Lux Kazimierz zob. Wierzbicki Piotr Bazyli.

4866. **Lwów utrapiony** albo Djarjusz wziętego Lwowa przez króla szwedzkiego Karola XII die 6 mensis Septembris 1704.

[Str. 32 in folio; — nr. 1631 w Bibl. Ossolińskich.]

4867. **Lwów 1848.** (Fragment dziennika od 1 list. do 29 grudnia, opisujący wypadki rewolucyjne lwowskie).

[Kart 6 w 8-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4868. **Łagowski Piotr** (pułk. + 1843). Pamiętniki, obejmujące czas od 1792 do 1837 r.

[Oryginał i kopja L. Chodźki; 4 tomy, str. 190, 186, 182 i 146, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4869.—Pamiętnik 1833. (Wspomnienia wojenne od r. 1792 do r. 1809 i Listy od 25 maja 1830 do 15 kwietnia 1841).

[2 tomy w 8-ce oprawne, str. 173 i 165; to samo w odpisach, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4870. — Wspomnienia do historji narodowej roku 1809.

[Str. 32 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4871. — Pamiętnik z roku 1812 i 1813.

[2 tomy w Bibl. Uniw. w Warszawie.]

4872. — Wspomnienia do historji rewolucji (1830—31) i Działania wojenne 1830 i 1831.

[Str. 58 w 4-ce w 2 zeszytach; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4873. — Pamiętnik wojskowy działań wojennych w wojnie powstania narodu polskiego, zaczęty 1830 a skończony 1831.

[Str. 15 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4874. — Wspomnienia do dziejów narodu z rewolucji pamiętnej 1830. Dzieje w Modlinie.

[Str. 54 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4875. — Powstanie 1831. Rzecz o Żmudzi, Litwie, Wołyniu, Podolu, Ukrainie.

[Str. 49 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4876. — Wyprawa na Wołyń (1831).

[Str. VI + 56 w 4-ce; —w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4877. — Wyprawa na Żmudź (1831).

[Str. 51 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4878. — Wyprawa na Litwę (1831).

[Str. 52 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4879. — Działania po bitwie grochowskiej aż do cofnienia wojska z pod Bolimowa przez Dembińskiego.

[3 zeszyty w 4-ce, str. 68, 68 i 55; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4880. — Działania wojenne 1830 i 1831.
[2 zeszyty w 4-ce, str. 40 i 43; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4881. — Pamiętnik wojskowy.
[2 zeszyty w 4-ce, str. 21 i 41; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4882. — Araktery (!) osób. (Wspomnienia z czasów emigracji).
[Str. 38 w 4-ce; —— w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4883. — Zdanie sprawy z rozmowy między ks. A. Czartoryskim i Karolem Kniaziewiczem, a upełnomocnionym przez tajny związek Piotrem Łagowskim. (Paryż 13.II.1836).
[Kart 8, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4884. **Łaski-Rzepko Edward** (1825 + 1881). Pamiętniki z Podola i z zesłania z lat 1864—1877.
[W pos. rodziny.]

4885. **Łazarowicz Antoni.** Notatki pamiętnikowe od 1859 r.
[Nr. 2222 w Bibl. im. Wróblewskich w Wilnie].

4885a. **Łęski Józef.** Dziennik z lat 1803 i 1804.
[Po niem., str. 119; — nr. 576 w zbiorach Akad. Umiej.]

4886. **Łętowski Ludwik** ks. (biskup krakowski, 1786 + 1869). Bieg życia mego.
[„Pisałem w Krakowie na dniu 13 marca 1864 r.„ nr. 3730 w Bibl. Jagiell. Druk. częściowo przez L. Dębickiego, zob. nr. 1290.]

4887. — Historja naszych czasów, pamiętnik układu...
[Nr. 5040 w Bibl. Jag.]

4888. **Łoziński Józef.** Pamiętnik (z pierwszej połowy XIX w. w Galicji).
[Nr. 608 (P. 33) w Bibl. Ossolińskich.]

4889. **Łubieńska hr. Tomaszowa.** Pamiętniczek, pisany w latach 1831—1832.
[Str. 175 w 8-ce, — nr. 5276 w Bibl. Ossol.]

4890. **Łubieński Feliks** (1758—1848). Moje wspomnienia (XVIII-XIX w.).
[W pos. Winc. hr. Łubieńskiego w Kamieniu Koszyrskim; odpis nr. 3580 w Bibl. ord. Krasińskich; druk. częściowo przez Wł. Chomętowskiego, — zob. nr. 727].

4891. **Łubieński Paweł** (1817 + 1892). Pamiętnik.
[W pos. rodziny.]

4892. **Łuczyński.** Pamiętniki z lat 1806-9.
[Nr. 4705 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4893. **Łukaszewicz Kazimierz** dr. (1805 + 1879). Opisanie sumaryczne biegu życia.
[Dotyczy głównie dziejów sanitarjatu wojskowego polskiego w r. 1831; rkps. w 2 zeszytach w pos. dra Zygm. Klukowskiego w Szczebrzeszynie].

4894. **Łukaszewski Juljan Ksawery** (1835 + 1906). Pamiętnik [z r. 1863], noty i objaśnienia.... komisarza pełnomoc. w zab. pruskim.
[W zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4895. **M. Kazimierz** (pułk. armji polskiej). Pamiętnik o jenerale Sierawskim.
[Str. 34, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4896. **Maciejowski Wacław Aleksander** (1792 + 1883). Pamiętniki.
[Nie przeznaczone do druku, z dedykacją: „Dzieciom swoim: Kazimierzowi, Aleksandrze i Anieli". Wiad. w życ. W. A. M.: Kłosy 1883, I. s. 123].

4897. **Magier Antoni** (1762 + 1837). Estetyka miasta stołecznego Warszawy czyli historyczne

opisanie rozmaitej zmiany postaci tego miasta, obyczajów mieszkańców różnego stanu, sposobu ich życia, zabaw, wychowania młodzieży, wzrostu literatury, kunsztów, rzemiosł, handlu, i odmieniającego się gustu w strojach, sprzętach, pojazdach i t. p., od początku panowania króla polskiego Stanisława Poniatowskiego, z krótkim zarysem życia jego domowego, aż do teraźniejszych czasów, wraz z opisem niektórych w tych latach przytrafionych zdarzeń.

[W bibl. ord. Zamoyskich. Z pamiętnika swojego M. ogłosił za życia tylko ustęp o zabawach w „Rozmaitościach Warszawskich" z r. 1824. Korzystali z niego następnie badacze przeszłości Warszawy, poczynając od Sobieszczańskiego (w Bibl. warsz. 1848 r.). Dłuższe lub krótsze urywki z pracy tej ogłosili Kaz. Wł. Wójcicki (w „Archiwum domowem" Warsz. 1856). Juljan Bartoszewicz i Al. Kraushar, wreszcie w r. 1904 podał całość Wład. Korotyński w Wędrowcu na podstawie kopji, sporządzonej ok. r. 1860, jednak bez cennych niekiedy dopisków Magiera.]

4898. **Majerski Karol** (b. budowniczy zamku warsz., ostatnio gub. augustowskiej, + 1870 r.). Niektóre wspomnienia z życia mojego (pisane w r. 1868 w Warszawie, obejmują czasy od r. 1809 do 1826, wspomnienia Raszyna, pobytu w uniwersytecie).

[W pos. rodziny.]

4899. — Wspomnienia dawnego bombardjera gwardji warszawskiej z lat 1830—31.

[Pisane 1860 r. w Suwałkach].

4900. — Notatki z podróży z r. 1858 z Suwałk na Warszawę, Wrocław, Drezno, Lipsk do Marjenbadu, powrót na Pragę czeską, Kraków, Częstochowę.

[Rkps. niedokończony.]

4901. **Majewski Adam.** Notatka z pamięci. (O Lelewelu-Borelowskim).

[W zbiorach E. Maliszewskiego].

4902. **Majewski Józef** ks. Procesja grodzieńska w r. 1861 d. 14 sierpnia.

[Kart 12 w 8-ce. — nr. 4348 Bibl. Ossol.]

4903. **Majewski Juljan** inż. (+ 1920). Kartki z przeszłości.

[Wspomnienia życiorysowe o trzech kolegach J. M., zesłanych w r. 1845 na Kaukaz: Kaz. Łapczyńskim, Juljanie Surzyckim i Wład. Witkowskim. W zbiorach Edw. Maliszewskiego.]

4904. **Majewski Karol.** Zeznania w śledztwie w cytadeli warszawskiej dyktowane, z własnoręcznymi podpisami na każdej ćwiartce, o sprawach stowarzyszeń tajnych r. 1861-1863 i dziejach powstania z r. 1863/4.

[Kart 134 + 40 in folio (odpis); — nr. 6152 w Bibl. Jag.]

4905. **Makowski Aleksander.** Notatki weterana z powstania 1863 r.

[W pos. rodziny.]

4906. **Malanowski Florjan** major. Pamiętnik (z powstania 1863 r.).

[Służył pod Figiettym, Langiewiczem i Waligórskim, potem na emigracji. Arkuszy 17; — w zbiorach rapersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4907. **Malinowski Henryk** (1819 + 1904). Pamiętniki o 1863 r.

[W pos. rodziny.]

4908. — Kawalerja Cetkowskiego w Płockiem w r. 1863.

[W zbiorach E. Maliszewskiego.]

4909. — Notatki z 1863 r. w **Płockim** (Padlewski — Fritsche— Kolbe I i II — Trąbczyński).

[Str. 12 w podłużnej 8-ce, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

4910. — Płockie w 1863 r. (Sołowiej).
[Str. 12 w podłużnej 8-ce, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

4911. — Po bitwie pod Kuczborkiem w 1863 r.
[W zbiorach E. Maliszewskiego.]

4912. — Rzeź w Podosiu 1863 r.
[Str. 12, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

4913. — Wspomnienia o Zbigniewie Chądzyńskim, komisarzu woj. płockiego w r. 1863.
[W zbiorach E. Maliszewskiego.]

4914. **Malinowski Jakób** (prof. matematyki w Semur w Burgundji). Rzut oka na emigrację polską pod względem naukowym i literackim od r. 1832 do 1848. Wyciągi z notatek.
[Nr. 1412 (15) w zbiorach Akad. Umiej.]

4915. **Malinowski Mikołaj.** Upadek fortuny radziwiłłowskiej.
[Rkps. w pos. prof. Janusza Iwaszkiewicza w Warszawie.]

4916. **Małachowska Benigna.** Pamiętnik z podróży do Elbląga i Noty.
[Kart 159, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4917. **Małcużyński Witold** (1832 + 1913). Pamiętnik.
[Na podstawie opowiadań swego ojca, Stanisława, prof. gimn. w Świsłoczy, kreśli szczegóły, dotyczące życia „Promienistych", dalej zaś opisuje wypadki z lat, które przeżył na Litwie (1832-1865). Wiad. w art. C. Łagiewskiego w Ekonomiście 1913. I.]

4918. **Małuski Aleksander** (1813 + 1890). Pamiętniczek (1830 — 1881).
[Str. 44 in folio; — w Bibl. Polskiej w Paryżu].

4919. **Marcinkowski Albert Antoni** (1823 + 1880). Wspomnienia.
[Wiad.: Bibl. warsz. 1880, t. IV, s. 328: „W ostatnich czasach ś. p. A. M. opisywał wspomnienia z własnego życia, kreśląc w nich wizerunki ludzi wybitnych, których znał z oblicza, jak np. Korzeniowskiego, Grabowskiego, Świdzińskiego, Padalicy i in."]

4920. **Marcinkowski Antoni** (red. z Wilna, 1781 + 1855). Pamiętniki.
[W pos. p. R. Zienkiewicza.]

4921. **Markiewicz Jan** (kupiec krakowski z XVII w.).
[Rkps. był własnością Józ. Kuropatnickiego; wyjątki z niego druk. były w „Pam. lwowskim" (1816, III) oraz w „Wieku" (1877, nr. 285).]

4922. **Marks Maksymiljan.** Pamiętnik: Witebsk 1821 — 1840, Smoleńsk 1841 — 1860, Moskwa 1861 — 1864, Droga 1866 — 1867, Kaźma (?) 1867, Jenisiejsk 1869—1888.
[Kart 91 in folio, — nr. 3454 w Bibl. Ossol.]

4923. **Maskiewicz Samuel.** Djarjusz.
[Rkps. (Pol. Q. IV. 61) w Bibl. Nar. w Warszawie (zwrot z Petersburga z Bibl. wil.); tymcz. w Bibl. Uniw.; druk zob. nr. 200].

4924. **Matuszewicz Tadeusz** (minister skarbu). Pamiętniki.
[Losy nieznane.]

4925. **Mazaraki Jan.** Pamiętniki rotmistrza z r. 1863.
[W pos. syna.]

4926. **Mazurkiewicz Jan Wincenty** (1813 + 1887). Krótki rys pamiętników podróży z Galicji austrjackiej do Francji południowej w roku 1832 odbytej.
[Kart 61 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4927. — Dziennik podróży i uwagi poczynione w górach Pirenejskich.
[Kart. 26 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4928. — 21 miesięcy mego urzędowania w Centralizacji Tow. Dem. Polskiego od czerwca 1846 do kwietnia 1848.

[Str. 58, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4929. — Notes rélatives à l'Histoire de l'Emigration Polonaise 1831 — 47.

[Kart 48 + 10, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4930. **Mazurkiewicz Józef.** Pamiętnik powstania narodu polskiego w latach 1830 — 1831.

[Str. 76 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4931. — Pamiętnik o powstaniu 1830 — 31 r.

[Zapewne ten sam co poprzedni; pisany w Igławie 1831 r. str. 58, kopja L. Chodźki, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4932. — Tułactwo polskie w latach 1831 i 1832, pamiętnik.

[Pisany w Marsilliargues 1832, s. 41, (kopja L. Chodźki), — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4933. **Medeksza Antoni.** Pamiętnik Jurahy. (Rok 1863 na Żmudzi).

4934. **Memoires militaires** de la premier légion polonaise depuis sa formation (1796 — 1800).

[Kopja rękopisu udzielonego przez prof. Urmowskiego Michałowi Podczaszyńskiemu. Str. 83, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

4935. **Mémoires sur la révolution** de Pologne en 1794.

[Niekompletne, str. 400, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4936. **Męciński Józef.** Pamiętniki z 1863 r.

[W pos. rodziny. Wyjątek druk. zob. nr. 3190.]

4937. **Miaskowski Feliks.** O pierwszych dniach powstania [1830 r.]. Traduction du polonais en français de lettres écrits á Leonard Chodźko á Paris.

[Str. 13, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4938. **Michajłowicz Andrzej** (ks. pijar). Pamiętnik... profesora historji powszechnej w szkole Pijarskiej w Połocku, od r. 1814 do 1862.

[W zbiorach prof. Jana Michalskiego w Warszawie].

4939. **Michalski Lucjan** (+1886). Początek pamiętnika do sprawy Konarskiego 1838 r.

[Nr. 5084 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4940. — Pamiętniki.

[Kart 44 in folio, — nr. 3677 w Bibl. Ossol.]

4941. **Michalski (Matjasek) Ludwik.** Pamiętnik z powstania 1863 r.

[Kopja w zbiorach Bibl. Nar. w Warsz.]

4942. **Michalski Zenon (?)** Pogadanka między dobrze znajomymi, pamiętnik... o powstaniu 1831 r.

[Nr. 5202 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4943. **Michałowska Eliza.** Journal (z lat 1833 — 34).

[Nr. 5968 w Bibl. Jag.]

4944. **Michałowski Erazm.** Ostatnie chwile i ostatnia wola Świdzińskiego.

[Nr. 3768 w Bibl. ord. Krasińskich].

4945. **Mierosławski Hipolit** kap. Notatki z podróży od Sztumu przez Niemcy i Francję do Szwajcarji od roku 1831 — 33.

[Str. 14; — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4946. **Mierosławski Ludwik** jen. Pamiętniki. I. „Les Journées de Berlin". II. Notatki do pamiętników z r. 1849 — 1864.

[Kart 26 + 173, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz. Druk. częściowo, zob. nr. 3195.]

4947. — Notes, prises pendant la campagne de Sicile.

[Z lat 1848—49; — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4948. **Migurski Wincenty** (+1862). Dwudziesto-ośmioletnie wygnanie czyli Ucieczka moja z żoną i dwojgiem nieżywych dzieci. Zdarzenie prawdziwe z r. 1835. Irkuck 1859.

[2 tomy, s. 4+130+2+1 oraz 2+146+14, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz. Por. druk. nr. 2443.]

4949. **Miłkowski Zygmunt.** Listy, objaśniające niektóre wypadki powstaniowe 1863-4 r.

[2 listy z r. 1883, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4950. — Od kolebki przez życie.

[Obszerny pamiętnik, drukowany tylko częściowo (zob. nr. 2453 i 2454), — w pos. rodziny autora.]

4951. **Mitkiewiczowie Jan i Aleksander.** Z papierów... Czasy paskiewiczowskie. Bruljony memorjałów o powstaniu listopadowem (ros.).

[Str. 460 in folio i w 4-ce; — nr. 5386 w Bibl. Ossol.]

4952. **Mizerski Anastazy** dr. (1837 + 1871). Dziennik z kampanji 1870 — 71 r.

[Wiad.: Kłosy 1871, t. I, s. 407.]

4953. **Młochowski Apol.** (podpułk., nacz. woj. powiatów: warsz., soch. i rawskiego). Pamiętnik z powstania 1863 — 4 r

[W jęz. franc., 10 stron in folio; — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4954. **Młocki.** Opisanie zborowskiej bitwy z kozakami d. 15 Augusta r. 1649, kopja rękop... stolnika wyszogrodzkiego.

[Kart 6 w 4-ce; — nr. 2399 w Bibl. Ossolińskich.]

4955. **Mniszech Jerzy.** Dziennik podróży z Sambora do Moskwy... wojewody sandomierskiego, gdy odwoził córkę swoją, carową Marynę do Moskwy.

[Kopja Stan. Przyłęckiego, — nr. 2414 w Bibl. Ossolińskich.]

4956. **Mochnacki Klemens.** Pamiętnik 1830 — 1848.

[Kart 45 w 8-ce; — nr. 3542 w Bibl. Ossol.]

4957. **Modzelewski Michał Jan** (ziemianin z Bieniędzic pod Radomiem, 1807 — 1881). Jeden rok z mego życia. Pamiętniki (z 1831 r. część druga o wyprawie na Rydygiera).

[Str. 247 i 35 in folio; nr. 951 w Bibl. ord. Zamoyskich.]

4958. — W cytadeli i na Sybirze. Wspomnienia więźnia politycznego z lat 1850 — 1858.

[Str. II+186 w 4 ce; — nr. 5317 w Bibl. Ossol.]

4959. — Opis Sybiru, wspomnienia.

[Nr. 5137 w Bibl Jagiell. Zob.: M. Janik. Dzieje Polaków na Syberji. Kraków 1928, s. 223: „W Ossolineum — — czytamy tam — znajduje się pod nr. 5317 inny, późniejszy i znacznie szczuplejszy, pisany w 70 roku życia autora, jeszcze bardziej chaotyczny i gadatliwy niż poprzedni, rękopis p. t.: „Jan Modzelewski. W cytadeli i na Sybirze. Wspomnienia więźnia politycznego z lat 1850—858".]

4960. — Silva rerum z lat 1869/80.

[Nr. 5149 w Bibl. Jag.]

4961. **Moeurs, Coutumes, Impressions** de voyages faites en Pologne par un Français au XVII siècle.

[Kart 18, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar w Warsz.]

4962. **Mögling Teodor.** Mémoires sur la campagne de Bade en 1849.

[Str. 21, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4963. **Mohl hr. Jan.** Relacja o wyprawie morskiej 1863 r.

[Rkps. był własn. Wal. Przyborowskiego.]

4964. **Moniuszko Czesław** (1790 +1870). Pamiętnik.

[W Bibl. Tow. Muzycznego w Warszawie. Zob.: Al. Walicki. Stan. Moniuszko, Warszawa, 1873, s. 1.]

4965. **Morawska Paulina z Łubieńskich Józefowa.** Wspomnienia, spisane przez R. M.

[W pos. rodziny.]

4966. **Morawski Franciszek** jen. (1783 + 1861). Pamiętniki.

[W pos. rodziny. Wyjątki druk. były w Przeglądzie Pozn., zob. nr. 1331-4.]

4967. **Morawski Stanisław** dr. (+1853). Pamiętniki i papiery.

[Nr. 4517—4222 w Bibl. ord. Krasińskich: Oprócz pojedyńczych urywków druk. z nich dotychczas 2 tomy, zob. nr. 1335 i 1337.]

4968. **Morawski Teodor** (1797 +1879). Złożenie z naczelnego dowództwa jen. Jana Skrzyneckiego. Delegacja bolimowska (10 sierpnia 1831 r.). Ustęp z Historji Powst. Narodu Pol.

[Str. 52 (kopja L. Chodźki), — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4969. **Morgenbesser Aleksander.** Wspomnienie mojej przeszłości, autobiografja. (Wierzbowce 1885).

[Rkps. z r. 1885, str. 199 i kopja str. 96, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4970. **Mostowski Tadeusz.** Pamiętniki w 4-ch tomach.

[Losy nieznane.]

4971. **Moszyński Piotr** (+1879). Pamiętniki (dyktowane w ostatniej chorobie).

[Wiad.: St. Tarnowski: Piotr Moszyński. Przegląd polski 1879, t. III. s. 468.]

4972. **Muchliński Antoni.** Listy pisane ze Wschodu do Ignacego Pietraszewskiego, w Konstantynopolu w roku 1843.

[Wiad.: Józef Pajewski w życ. Ant. M. w Kłosach 1877, II, s. 327.]

4973. **Murray Emil** (+1825). Wspomnienia o teatrze warszawskim od czasu jego założenia.

[Rkps. w 4 tomach. Wiad.: Enc. Orgelbranda.]

4974. **Myszkowski.** Wyjątki z dziennika życia mojego (pocz. XIX w.). (M. in. Wody Krzeszowickie. Pamiątki z dziennika życia mojego).

[Nr. 166 w 4-ce w Bibl. hr. Przezdzieckich.]

4975. **Nabielak Ludwik.** Dziennik od 29 listopada 1833 r. do końca 1834 r.

[Str. 22, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz. Por. nr. 2479.]

4976. **Nakwaska Anna z Krajewskich.** Tableau de Varsovie sous le rapport de la société, des moeurs, des usages, décrit en fevrier 1829 — 30.

[Wiad.: J. Bartoszewicz. Anna Nakwaska. Dzien. warsz. 1852, nr. 75].

4977. — Wspomnienia z czasów pruskich i Księstwa Warszawskiego, napisane 1839 r.

[Druk. częściowo, zob. nr. 1347 i 1348. Por.: Bartoszewicz Jul. w Dzien. warsz. 1852, nr. 75: Mają to być pamiętniki, które według zdania K. Wł. Wójcickiego składają się z samych soplicowskich obrazów. Są to raczej notaty tego, co się widziało, co słyszało, bez pretensji. Autorka zaczyna opowieść swoją od parady, na której

widziała księcia Ludwika Wirtemberskiego, kiedy się wyprawiał na wojnę w r. 1792.]

4978. — Wspomnienia z podróży odbytej w r. 1837.
[Str. 90; nr. 1289 w zbiorach Akad. Umiej.]

4979. **Nakwaski Mirosław Henryk** (1800 + 1876). Pamiętniki.
[W pos. rodziny. Wyjątki z nich podał Józ. Kallenbach w pracy o Ad. Mickiewiczu, t. II, s. 402—412.]

4980. — Pamiętniki z lat 1830—1850.
[Rkps. w 13 tomach nabyty 1926 r. przez Bibl. Uniw. we Lwowie. Wiad.: Kwart. hist. 1927, z. 3—4, s. 697. Zapewne te same, co w nr. poprz.]

4981. **Narbutt Kazimierz.** Pamiętnik.
[Rkps. nabył za 1 rub. niejaki p. F. w mieście Turzysku na Wołyniu. Kur. warsz., 20.XI. 1883 r., nr. 305.]

4982. **Narbutt Wojciech** (1762 +1837, poseł i marszałek pow. lidzkiego). Pamiętnik (opowiadający wypadki służby autora przy królu).
[Wiad.: Kość. w W. Enc. III.: „miał go wydać J. I. Kraszewski, zamiaru tego jednak nie doprowadził do skutku".]

4983. **Narzymski Józef.** Pamiętnik starego partyzanta z roku 1863.
[Nr. 4626 w Bibl. ord. Krasińskich.]

4984. **Niedzielski Alipi** ks. Pamiętniki przeora klasztoru augustjanów w Warszawie (z końca XVIII w.).
[Wiad.: F. M. Sobieszański. — Kron. rodz. 1870 (t. III), nr. 7.]

4985. **Niektóre urywki** z rewolucji roku 1830 przez naocznego świadka.
[Kart 87 in folio, — nr. 2113 w Bibl. Ossolińskich.]

4986. **Niemcewicz Ursyn Juljan.** Dziennik 1822 — 1826 i 1827 — 1831 (od daty nabycia Ursynowa).
[2 tomy, str. 213 i 215 w 4-ce; nr. 919 w Bibl. ord. hr. Zamoyskich. Notatki treści wyłącznie gospodarskiej i domowej.]

4987. — Diariusz żeglugi pięciotygodniowej (od 4 lipca do 6 sierpnia 1802 r.) z Ameryki do Europy.
[W bibl. w Rogalinie. Zob.: Wiad. o rękopisach pozostałych po J. U. N." Przegląd pozn. 1858, t. II. s. 43.]

4988. — Djarjusz podróży do Włoch w r. 1784 odbytej.
[W bibl. w Rogalinie.]

4989. — Dziennik od 7 września 1802 r. do 14 czerwca 1807 r.
[W bibl. w Rogalinie.]

4990. — Pamiętniki warszawskie.
[Do odpieczętowania w r. 1900. Rkps. w bibl. ks. Czartoryskich. Zob.: „Wiadomość o rękopismach pozostałych po J. U. N." Przegląd pozn. 1858, t. II, s. 36.]

4991. — Podróże po Ameryce.
[W bibl. w Rogalinie.]

4992. — Urywek z pamiętnika.
[Str. 4, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

4993. — Przypomnienia moje. Więzienie moje w krepości nad Newą. (Od bitwy pod Szczekocinami do wyjazdu do Ameryki).
[Str. 23 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4994.—Pamiętniki 1833, 1834—35, 1836—37, 1838—39, 1840—41, i 1796—1814.
[5 tomów w 4-ce; w drugiej części tomu 5-go, na 240 stronicach, znajduje się ciąg dalszy „Pamiętników czasów moich", zatytuł.: „Część trzecia" i obejmujący wspomnienia z lat 1796-1814; w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

4995. **Niemirowski Adam** (1799 +1882, pedagog i literat z Płocka, ojciec Adama, również literata). Pamiętniki.

[Wiad.: w art. A. Pługa o A. N. Kłosy 1882, t. I, s. 191.]

4996. **Niemojewski Feliks** (1824 +ok. 1900). Pamiętniki [Towjańczyka].

[Ob. z. z Rokitnicy w Płockiem, syn Józefa jen.-ła w. pol., gorliwy Towjańczyk, opisuje głóównie swoje stosunki z Towiańskim i związane z tem przeżycia. — Druk. częściowo, — zob. nr. 2487; str. 215, — w pos. rodziny.]

4997. **Niezabitowski Stanisław** (ziemianin z Jatry w Nowogródzkiem, gorliwy ewang.-ref., plenipotent ks. Neuburskiej, administrator dóbr słuckich i birżańskich). Dziennik 1682 — 1700.

[Krótkie notatki codzienne o dokonanych czynnościach; str. 944 w 4-ce; — nr. 911 w Bibl. ord. Zamoyskich.]

4998. **Noailles (de) margr. Laura ze Świejkowskich.** Pamiętniki.

[W jęz. polskim; — w pos. rodziny.]

4999. **Nota interesów domowych.** (Dziennik plenipotenta księcia Janusza Sanguszki z lat 1721-1744).

[Drobne notatki codzienne. Str. 368 w 4-ce; nr. 1324 w Bibl. ord. Zamoyskich.]

5000. **Notatki familijne** od roku 1773 — 1826.

[Przy końcu Xiążki lekarskiej w jęz. moskiewskim, — nr. 1893 w Bibl. Ossolińskich.]

5001. **Notatka o towarzystwach** pomiędzy młodzieżą na uniw. wileńskim.

[Z pocz. XIX w., str. 18, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5002. **Notatki pamiętnikarskie** o wojnie Kościuszkowskiej z r. 1794.

[Kart 16; — nr. 1721 w zbiorach Akad. Umiej.].

5003. **Notatki** w formie dzienniczka z Warszawy, Kamieńca, Lwowa i Gdańska (z lat 1732 — 1741).

[Nr. 852 w Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lublinie].

5004. **Noty z kampanji 1831 r.**

[Kart 90, planów 22, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5005. **Obrazki ukraińskie.** Opowiadania z czasów 1861 — 63.

[Z datą 24.II. 1869, str. 17, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5006. **Obrąpalski Zygmunt** (+1906). Pierwszy obóz Taczanowskiego w r. 1863 (z planami bitew pod Pyzdrami i Ignacewem).

[W pos. rodziny; — odpis w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5007. **Ochocki Jan Duklan** (+1846). Pamiętniki.

[Druk. z opuszczeniami przez J. I. Kraszewskiego, — zob. nr. 760; oryginał w zbiorach Bibl. Kórnickiej.]

5008. — Poprawki i uzupełnienia różnych autorów do Pamiętnika J. D. Ochockiego.

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warsz.]

5009. **Ocieski Jan.** Itinerarium z roku 1540-1541. Opis legacji do Rzymu i Bari).

[Druk. częściowo przez Hartleba (zob. Opis legacji do Rzymu i Bari); nr. 43 w Bibl. Poturzyckiej we Lwowie.]

5010. **Odachowski.** Pamiętnik 1833 — 1867 (?).

[2 tomy, kart 175 i 42; — nr. 4591—2 w Bibl. Ossol.]

5011. **Odpisy wspomnień i notat,** odnoszących się do rzezi humańskiej w r. 1768.

[Kart 67; — nr. 266 w Bibl. Ossolińskich.]

5012. **Ogiński Michał.** Ma biographie depuis mon enfance (Florence 1828).

[Kart 2 + 15 + 61 + 1 + 29 + 38, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5013. **Ogiński Tadeusz** (wojew. trocki, 1711 + 1783). Djarjusz całego życia od 1738 r.

[Wstęp ogłoszony był przez Kaz. Bartoszewicza — zob. nr. 475; str. 377 w 4-ce w Bibl. Przeździeckich.]

5014. — Pamiętniki i djarjusz z pierwszej połowy XVIII wieku.

[Kopja, str. 404 w 4-ce; — nr. 190 w Bibl. Przeździeckich].

5015. **Ogonowska Malwina z Rudzińskich** (prof. jęz. i liter. słow. na uniw. bolońskim). Pamiętniki.

[Wiad.: Kraj 1888 nr. 27.]

5016. **Okińczyc Aleksander** dr. (zięć Bohdana Zaleskiego). Wspomnienia z pobytu w Rosji w r. 1863.

[W pos. rodziny.]

5017. **Okraszewski Stanisław** (1785 + 1865). Pamiętniki.

[Naucz. ks. L. Sapiehy, potem właśc. maj. Tychoml w p. ostrogskim, gdzie zmarł 6.X. 1865 r. Wiad.: Tyg. Ill. 1866, t. I, s. 22.]

5018. **Oksiński Józef** (pułk., nacz. woj. kaliskiego). Wspomnienia z czasów powstania polskiego r. 1863 — 64.

[Str. 192 in folio, w pos. córki, p. Heleny Oksińskiej we Lwowie.]

5019. **Oleszczyński Antoni** (1794 + 1879). Pamiętnik przybylców, powieść historyczna, zawierająca i pamiętnik własnego jego życia.

[Wiad.: S. S. w W. Enc. Ill.]

5020. **Oleszczyński Władysław** (rzeźbiarz 1808 + 1866). Pamiętniki.

[Wiad.: S. z D. P(ruszakowej) w życ. W. O. w W. Enc. Ill.]

5021. **Olizar hr. Gustaw** (1797 1865). Miscellanea (własnoręczne).

[Str. 620 w 4-ce, — nr. 4983 Bibl. Ossol.]

5022. **Olszewski Benedykt** („Piorun"). Ostatnie oddziały na Litwie w powstaniu 1863,64 r. Z własnych opowiadań Pioruna spisał W. Koszczyc.

[Str. 68, — w pos. rodziny po Koszczycu.]

5023. **Olszowski Juljan.** Wspomnienia z r. 1863.

[W pos. rodziny.]

5024. **Onacewicz Żegota** prof. Pamiętniki (z pierwszej ćwierci XIX w.).

[Rkps. zaginął.]

5025. **Opaliński Krzysztof.** Dziennik podróży.... wojewody poznańskiego, posła polskiego od króla Władysława IV, i Wacława Leszczyńskiego, biskupa warmińskiego, wysłanych do Francji. [Od 7 września 1645 do 10 marca 1646 r.].

[Nr. 495 w Bibl. Ossolińskich; str. 168-188 w nr. 25.]

5026. **Opis rzezi humańskiej** (w jęz. hebrajskim).

[Wiad.: w koresp. z pow. włocławskiego p. Gustawa Waliszewskiego w Dzien. warsz. 1855, nr. 38, z dodatkiem, że rękopis ten, który może stanowić spory tom druku, tłumaczy już na jęz. polski p. Sewiński.]

5027. **Opisanie podróży** J. O. X. Ordynata Ostrogskiego z Kolbuszowej d. 16 apr. 1730 r. do Saksonji.

[Nr. 3068 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5028. **Orchowski Aloizy.** Do szanownego Mikołaja Rahozy, marszałkowicza litewsko-witebskiego. (W formie listów wspomnienia o Tadeuszu Kościuszce, Józefie Ma-

leszewskim, Henryku Dąbrowskim i ks. Adamie Czartoryskim).
[Pisany w Chateauroux 1841, str. 26, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz. Druk.: „Trzeci Maj" Paryż 1841.]

5029. **Orlik Filip** (hetman kozacki). Dyaryusz podróży, który w imię Trójcy przenajświętszej zaczął się w roku 1720, miesiąca Octobra d. 10 etc.
[W jęz. polskim; — nr. 1877 w Bibl. Czartoryskich w Krakowie.]

5030. **Orzeszkowa Eliza.** Pamiętnik.
[Nr. 5176 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5031. **Osiecimski Stanisław.** Wspomnienia z lat dziecinnych.
[W zbiorze T. Sauczey'a w Bibl. Miejskiej we Lwowie.]

5031a. — Powstanie na Litwie w r. 1863 przez naocznego uczestnika.
[Jak wyżej].

5032b. — Wspomnienia z mojego życia.
[Pisane 1908 r. rkps. j. w.]

5032. **Oskierko Stefan.** Pamiętnik z r. 1734.
[W Bibl. historji i starożyt. ros. przy uniw. w Moskwie.]

5033. **Ośm listów** o wypadkach r. 1846 w Krakowie i Galicji, ze zbiorów Franciszka Brzozowskiego.
[Nr. 4193-4198 w Bibl. Jagiellońskiej.]

5034. **Ossoliński hr. Józef Maksymiljan.** Pamiętniczek podróży po Niemczech.
Kart 1—111 i 120; — nr. 798 w Bibl. Ossolińskich.]

5035. **Ostrowska Helena z Czarneckich** (podkomorzyna bracławska). Dziennik (w 2 t., obejmujący lata 1805-9, m. in. notaty z pobytu w Warszawie 1805-6).
[Wiad.: Jul. Bartoszewicz. Notaty H. O. Dzien. warsz. 1854, nr. 100.]

5036. **Ostrowski hr. Antoni.** Journal de Voyage.
[Z lat 1779-1804, kart 201, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5037. **Osztorp Leon** (marsz. szlachty gub. mińskiej). Notacje własnoręczne z lat 1786 — 1836.
[Były w pos. hr. Tyszkiewiczów w Czerwonym Dworze.]

5038. **Ożarowska Cecylja z Platerów** (1772 + 1858). Dziennik od 15.X.1839 do 31.XII.1842.
[Str. 120 w 4-ce, — nr. 4982 w Bibl. Ossol.]

5039. **Ożarowski Jerzy.** Księga poselska... obożnego W. Kor. posła do Francji w latach 1734 — 36.
[Str. 428 in folio, — nr. 2869 w Bibl. Ossolińskich.]

5040. **Padlewski Władysław.** Pamiętnik z roku 1863.
[Kart 9, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5041. **Padurra Tomasz** (1800 +1871). Pamiętniki.
[Rkps. był w pos. rodziny.]

5042. **Palczewski Jan Nepomucen** (1796 + 1883, b. oficer napoleoński, zm. w Kownacicach w Węgrowskiem). Pamiętniki.
[Wiad.: Wędr. 1883, t. II, s. 750.]

5043. **Pamiętniczek.** Z Drezna 27 stycz. — 3 kwiet. r. 1849.
[Kart 14 w 4-ce, — nr. 4514 Bibl. Ossol.]

5044. **Pamiętnik działań 17-tey Dywizyi** pod rozkazami Generała Dąbrowskiego; od chwili,gdy oddzielne przeznaczenie dostała, to iest od 23-go Sierpnia aż do 28-go Listopada 1812.
[Str. 16 (Pol. F. IV. 32) w Bibl. Nar. warsz. (z Bibl. Tow. Przyj. Nauk warsz.); tymcz. w Bibl. uniw.].

5045. **Pamiętnik niewiadomego Polaka** z Rosji z lat 1817—1858.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5046. **Pamiętnik o powstaniu polskiem** 1863 r.
[Nr. 5881 w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5047. **Pamiętnik o powstaniu 1830—31 r.** do 25 stycznia 1831 r. Początki rewolucji. Wpływ jej na mieszkańców kraju.
[Str. 28, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5048. **Pamiętnik plebana samborzeckiego** o wojnie szwedzkiej (1701-5).
[Nr. 488 w Bibl. Uniw. w Warszawie.]

5049. **Pamiętnik pobytu w Hiszpanji** w r. 1810.
[Nr. 3507 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5050. **Pamiętnik rewolucji** zaszłej w Paryżu w lutym 1848.
[Początek; str. 16 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5051. **Pamiętnik sekretarza** posła francuskiego w Lizbonie (1651—1660).
[Nr. 3918 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5052. **Pamiętnik z lat 1831 i 1832,** zatytułowany: „Patrjotka".
[Nr. 3912 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5053. **Pamiętnik z czasów Zygmunta Augusta,** pisany przez dysydenta.
[Po M. Wiszniewskim. — Sejm Piotrkowski od 22 list. 1562 r. do 26 marca 1563 r., relacja historyczna. W zbiorach Przeździeckich.]

5054. **Pamiętnik z 1832 r.**
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5055. **Pamiętniki historyczne** tyczące się rewolucji polskiej 1794 r.
[Kart 70, kopja z papierów Wal. Kulawskiego, — nr. 6170 w Bibl. Jagiell.]

5056. **Pamiętniki nieznanego wygnańca** z r. 1834.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5057. **Pamiętniki nieznanego autora** o udziale Polaków w wyprawie na San Domingo.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5058. **Pamiętniki o rewolucji w Królestwie Polskiem,** w dniu 29 listopada zaczętej, i jej upadku przez naocznego nieodstępnego swiadka pisane w Warszawie.
[Tom I, niegdyś własność regenta Fr. Jakubowskiego w Krakowie, — nr. 4961 w Bibl. Jagiell.]

5059. **Pamiętniki więźnia stanu** i wygnańca (w. XIX).
[Kart 273 w 4-ce, — nr. 2933 w Bibl. Ossolińskich.]

5060. **Pamiętniki wojskowe** od r. 1790 do 1801 (niekompletne).
[Z lat 1790-1801, t. I, str. 472, t. II, str. 164, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5061. **Pasek Jan Chryzostom.** Pamiętniki.
[Kart 229 (Pol. F. IV. 104) w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Puławskiej); tymcz. w Bibl. Uniw. Druk. wielokrotnie, zob. nr. 358.]

5062. **Patelski Józef** kapitan. Dalszy ciąg opowiadań.
[Nr. 4999 w Bibl. Jag.]

5063. **Pausza Antoni.** Notatki do pamiętników J. D. Ochockiego.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5064. — Pamiętnik własnoręczny (z Wołynia i zesłania na Syberję).
[Nr. 4508 w Bibl. Jagiell. — Ogłoszony częściowo przez Helenjusza, zob. nr. 1407.]

5065. **Pągowski Dymitr.** Silva Rerum.
[Str. 147 (w. XVIII), — nr. 2002 w Bibl. Ossolińskich.]

5066. **Pellegrini Gul.** Cap. Rapporto sulla spedizione del Baltico comandata del Colonello Łapiński.

[Wyprawa morska Łapińskiego — w Arch. Rz. Nar. w zbiorach rapp. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5067. **Peregrynacja do cudzych krajów** Jaśnie Wielmożnych Ich Mościów Jana y Aleksandra Jabłonowskich, wojewodziców ziem ruskich.

[Kopja przepisana ręką Jana Michała Kossowicza, miecznika czernihowskiego, przewodnika i mentora młodych wojewodziców, — lata 1682-1688, — zob. Dzien. warsz. 1853 nr. 95.]

5068. **Perthés Ludwik** de (1820 w Wilnie + 1887, literat, potem oficjalista w dobrach białocerkiewskich na Ukrainie). Wspomnienia z lat dziecinnych.

[Wiad.: A. Pług w życ. L. de P. Kłosy 1888, t. II, s. 42.]

5069. **Pétion Eustachy.** Pamiętnik z roku 1863. Część druga.

[Część I była druk. — Część II obejmuje opis wyprawy igołomskiej, — w Arch. Rz. Nar. w zbior. rapp. Bibl. Nar. w Warsz.]

5070. **Piasecki Kazimierz** (1798 +1882, filareta, później właśc. Szyrwint). Pamiętniki.

[Rkps. był w pos. rodziny, — zdaje się zaginął.
Wiad. w art. Al. Jelskiego: „Cztery życiorysy" w „Księdze pamiątkowej A. Mickiewicza, Warsz. 1898, t. II, s. 82.]

5071. **Piasoczyński Ławryn.** Poselstwo... do cara perekopskiego, r. 1601 do 1603.

[Kart 415, — nr. 4199 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5072. **Pieniążek Jarosław.** Pamiętnik.

[Folio — wiek XIX; — nr. 5474 Bibl. Ossol.]

5073. **Pietraszewski Piotr.** Pamiętnik emigranta z r. 1831, drukarza, członka Tow. Demokr. Pol. w formie listu do młodszego brata, Jana.

[Kart 31, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5074. **Pietraszkiewicz Franc. Ksawery** (zesłaniec na Kaukaz, 1814 + 1887). Wspomnienia.

[„W niewielkich ułamkach, gdzie spotykamy garstkę ciekawych szczegółów o Włodz. Gordonie, Sawiczu, Łukaszewiczu i trochę szczegółów z jego własnej na Kaukazie podróży." M. Dubiecki w życ. F. K. P. w Kłosach 1887, t. I, s. 404.]

5075. **Pikuziński Juljan.** Relacja o potyczkach pod Podlesiem i Krzykawką, jako sprostowanie relacji Locatellego.

[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

5076. **Pilat Stanisław** dr. fil. (1802 + 1867). Pamiętniki.

[Częściowo druk., — zob. nr. 2545.]

5077. **Piszczatowski.** Pamiętniki z 1830—31.

[Pisane w latach 1830-31, str. 101, — w zbiorach rappersw. Bibl. Nar. w Warsz.]

5078. **Plater hr. Władysław.** Notatki. Dziennik podróży z Wilna do Petersburga, po Niemczech, Szwajcarji i Anglji od 25.VIII.1827 do 22.VII.1830 (po pol. i po franc.).

[Str. 185, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5079. **Plater-Broel hr. Włodzimierz.** Pamiętnik Platerów.

[Rkps. (tomów 9) był w pos. Włodz. hr. Broel-Platera w Dąbrowicy. Wiad.: Estr. Bibl.]

5080. **Pokrzywnicki Bończa Kasper.** Wspomnienia z r. 1863 na Rusi.

[W zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5081. **Pol Wincenty.** Pamiętniki (całkowite).
[Rkps. w pos. prof. Henr. Mościckiego w Warszawie.]

5082. — Autobiografja (doprowadzona do 8 listopada r. 1849).
[Kart 71, — nr. 3752 w Bibl. Jagiell.]

5083. **Polacy w Hiszpanji** od 1808 do 1812.
[Str. 22, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5084. **Polanowicz Szymon** (of. w. pol. z r. 1809, + 1883). Silva Rerum (rozmaite ulotne wspomnienia i fakta).
[Wiad.: Kłosy. 1884, t. II, s. 47.]

5085. **Poliński Michał Pełka** (prof. uniw. wileń.). Pamiętnik, 1831 — 1833.
[Rkps. w Muzeum Uniw. w Wilnie.]

5086. **Poniatowski Józef** pułk. (1762 + 1845 na Ukrainie). Pamiętniki.
[Wiad.: Wspomnienie o Józefie Poniatowskim. Przegląd nauk. 1846, t. I, s. 189: „Pozostałe po nim Pamiętniki tem większą będą miały cenę, iż tam są tylko same wypadki, czyny drugich, fakty czyste, bez żadnego względu egotycznego, bez nakręcania do rozumowań często najbezzasadniejszych i fałszywych".]

5087. **Poniatowski Stanisław** (podskarbi W. X. Litewskiego). Djarjusz podróży w roku 1784 na dniu 11 maja w kraje niemieckie przedsięwziętej.
[Str. 244 w 4-ce, — nr. 1808 w Bibl. Ossolińskich.]

5088. **Potocki Alfred.** Moje wspomnienia z 1863 r. (Z oddziału Czechowskiego).
[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

5089. **Potocki Franc. Piotr** (starosta szczerzecki). Djarjusz poselstwa do Turcji... 1789 — 1792.
[Kart 91, — nr. 273 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5090. **Potocki Mieczysław.** Wspomnienia z okolic Krosna odnośnie do zabytków starożytnych.
[Kart 10 in folio, — nr. 2250 w Bibl. Ossolińskich.]

5091. **Powierza Paweł.** Pamiętniki z powstania 1863 r.
[Uczestnik partji Kobylińskiego w Białostockiem. Rkps. w 3 zeszytach w pos. rodziny.]

5092. **Prek Ksawery.** Dziennik od 1818 do 1838 r.
[Nr. 938 w Bibl. Jagiell., — częściowo druk. w Tyg. ill. 1922 r.]

5093. — Dziennik od 1818 do 1855 roku.
[Tomów 11; — nr. 1183 w zbiorach Akad. Umiej.]

5094. **Prendowska Jadwiga.** Moje wspomnienia.
[Pamiętniki, sięgające r. 1830, głównie jednak dotyczą powstania styczniowego. Nr. 1641 w Akad. Umiej., kart 79, 48, 77 i 48.]

5095. **Prószyński Konrad** (Promyk). Pamiętniki.
[W pos. rodziny.]

5096. **Prusinowski Jan** (poeta, adw. z Żytomierza, 1818 + 1892). Pamiętniki.
[Wiad.: Kraj 1892 nr. 49.]

5097. **Pruszyński Jan.** Kartki z dziennika, prowadzonego (r. 1853 w Berlinie) przez... b. podpułk. strzelców konnych w. pol.
[Kart 10, — nr. 1297 w Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lublinie.]

5098. **Przewłocki Klemens** (+ 1873. Wspomnienia o organizacji kozacko-polskiej na Wschodzie. W Filippopolis dnia 18 lutego 1863 r.
[Str. 187 in folio; odpis ręką autora — str. 182 w 4-ce; — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5099. **Przybylski Jacek.** Dziennik w r. 1787 przez niego pisany.
[Nr. 3008 w Bibl. Jagiell.]

5100. **Przyłęcki Stanisław.** Francuzi w Połocku r. 1812, krótki rys historyczny i dokumenta zebrane przez...
[Str. 139 w 4-ce, — nr. 1857 w Bibl. Ossolińskich].

5101. **Pularesik podróżny** księdza z r. 1737, jadącego do Rzymu, z opisem grobu Bolesława Śmiałego w Osyach.
[Nr. 4346 w Bibl. Jagiell.]

5102. **Puzyna Józef** (dow. artyl. w korpusie Dwernickiego). Pamiętniki.
[Rkps. był w pos. Józ. Korzeniowskiego.]

5103. **Puzynina Babrjela z Güntherów.** Moja pamięć. Pamiętniki, t. I-szy od 1816-39, t. II-gi, 1840-49, t. III-ci 1850-59, t. IV-ty 1860-67.
[Nr. 97 w Bibl. hr. Przeździeckich; dwa pierwsze tomy druk. z opuszczeniami, zob. nr. 1454.]

5104. **Raciborowski Bronisław** (†1926). Śladami łez i krwi (1917-1920).
[Djarjusz pisany przez ziemianina z pow. skwirskiego na Ukrainie. Rozpoczyna się od wybuchu rewolucji w marcu 1917 r., opis jej przebiegu w Wolicy Zarubinieckiej, potem wyjazdu do Kijowa i pobytu tam aż do odwrotu z wojskiem polskiem w czerwcu 1920 r., — obszernie potraktowane wszelkie poczynania społeczeństwa polskiego na Rusi, spisana kronika kresowych dworów polskich w tym kraju. Nr. A. 87 w Bibl. ord. Zamoyskich.]

5105. **Radomiński Jan.** Duchowieństwo w czasie komuny.
[Kart 47, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5106. **Radwański Andrzej** (malarz †1711). Pamiętnik.
[Wiad.: Enc. Org., t. XII, s. 489: „Zostawił w rękopisie pamiętnik, w którym oprócz szczegółów osobistych pomieścił wiele zajmujących rzeczy o sztuce".]

5107. **Radwański Feliks** (prof. architektury w krak. inst. technicznym). Notaty autobiograficzne.
[Nr. 6207 w Bibl. Jag.]

5108. **Radzimiński Adam (Jan).** Pamiętnik panowania Stanisława Augusta IV króla polskiego.
[Na doklejonej kartce: „Autorem tego manuskryptu ma być według zapewnień Eweliny z Bukarów Woronowiczowej, od której mamy go — Jan Radzimiński, oficer w wojsku Tadeusza Kościuszki", str. 216, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5109. **Radziszewski Ignacy Dominik.** Wspomnienia przeszłości od lat młodocianych aż do późnego wieku... Kapitana artylerji polskiej, dowódcy baterji pozycyjnej 2-ej, sędziego pokoju okręgu soleckiego, własną ręką skreślone. Pis. w Zemborzynie d. 10 grudnia 1847 r.
[Autor, ur. 1782 w Starej Słupi pod Ś. Krzyżem, służył wojskowo za Księstwa Warszaw., notatki sięgają 1814 r. Rkps (str. 106) w pos. dra Emila Kipy w Warszawie.]

5110. **Radziszewski Piotr.** Pamiętnik z czasów napoleońskich.
[Wiad.: Stan. Piołun-Noyszewski. Stefan Żeromski, dom, dzieciństwo i młodość (Warsz. 1927), s. 343.]

5111. **Radziwiłł ks.** (bez imienia). Urywek dziennika od 6 stycznia do 31 grudnia (ok. r. 1750).
[Str. 158 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5112. **Radziwiłł** ks. (z Cytowian). Notaty 1747 r.
[Nr. 3770 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5113. **Radziwiłł Janusz ks.** Pamiętniczek... i notatki jego odnoszące się do rodziny Radziwiłłów (XVII w.).
[Kart 10, — nr. 875 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5114. **[Radziwiłł ks. Karol].** Dzienniczek pobytu... we Wrocławiu w r. 1789.
[Str. 8, w pos. dra Emila Kipy w Warszawie.]

5115. **Radziwiłł ks. Krzysztof.** Djarjusz wyprawy Smoleńskiej (1633 r.).
[Wiad.: Edw. Kotłubaj „Odsiecz Smoleńska i pokój Polanowski". Czas, dod. mies., 1858, t. IV, s. 91.]

5116. **Radziwiłł „Rybeńko" Michał.** Dziennik z lat 1702-1761.
[W arch. nieświeskiem.]

5117. **Radziwiłłowa ks. Marja z margr. de Castellane** (†1915). Memoires.
[W pos. córki, Heleny hr. Potockiej, — zob. Mycielski Jerzy: Odnowicielka Nieświeża. Czas, 25.XII. 1927.]

5118. **Raptularz karmelity** bosego kowieńskiego, 1773 r.
[Kart nl. 139, — nr. 3130 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5119. **Raptularz wypadków** od r. 1700-1817.
[Kart 9, — nr. 3362 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5120. **Rautenstrauchowa Łucja z ks. Gedrojciów** (1708 †1881). Pamiętniki.
[Wiad.: Wład. K. Zieliński: „„Cienista w Puławach". Kłosy 1882, t. I, s. 51: „b. obszerne i nadzwyczaj zajmujące".]

5121. **Rayski Jan Nepomucen.** Pamiętnik o Mierosławskim.
[W pos. rodziny w Paryżu.]

5122. **Redel Jakób** (1769 †1845). Pamiętnik, napisany dla wnuków z opowiadań... przez żonę jego.
[Kopja, — nr. 5727 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5123. **Redel Władysław** (syn Jakuba, oficera w. pol. z 31 r.). Pamiętnik.
[W pos. prof. Henr. Mościckiego w Warszawie.]

5124. **Redel Zdzisław.** Wspomnienia z powstania 1863 r.
[W zbiorach E. Maliszewskiego.]

5125. **Relacja** o oddziałach Ruckiego i Kruka.
[Str. 12 w 4-ce z dwoma planami, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5126. **Relacja z posłuchania** przez Jego Cesarsko-Królewską Mość Hrabiemu Janowi Jezierskiemu d. 14/16 grudnia 1830 r., w szczególności udzielonego.
[Nr. 196 w 4-ce (egz. poświadcz. przez Leona Dembowskiego, fol. 26), w Bibl. Przeździeckich].

5127. **Rembielińska Łucja z Grajnerów.** Wspomnienia 1863 r.
[Str. 24, — nr. 1471 w Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lublinie.]

5128. **Rembowski Jan** (†1923). Autobiografja (doprowadzona do 11-go roku życia.)
[W pos. rodziny. — Wiad.: M. W. Robotnik 5. II. 1928.]

5129. **Rennowa z Jodków.** Pamiętniki (z pierwszej połowy XIX w.)
[Rkps. był w pos. rodziny Rozwadowskich w Bołoczycach w wojew. nowogródzkiem.]

5130. **Rettel Leonard** (1811+ 1885). Wspomnienia o Mickiewiczu.
[Zob.: P. Chmielowski „A. Mickiewicz" II, 454.]

5131. **Rewkowski Zygmunt** (b. prof. uniw. wileń., † w Wilnie 1893 r.). Pamiętniki... Litwina we-

dług własnych wspomnień spisane.

[Dwie części, str. 283 i 222 in folio, — nr. 117 i 118 w Bibl. im. Wróblewskich w Wilnie].

5132. **Ręczyński Jerzy** (z Ludwinowa, 1803-1899). Dziennik od 22.X. 1870 do 27.V. 1871: wojna francusko-pruska i komuna w Paryżu.

[Str. 415 w 8-ce podłużnej, w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5133. — Silva rerum. (Zawiera m. in. wspomnienia z powstania 1831 r.).

[Kart 285 w 8-ce podłużnej, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5134. Riedl Feliks. Różne wspomnienia. Działania wojenne w Lubelskiem w roku 1863.

[Str. 60, — w Arch. Miejskiem we Lwowie.]

5135. — Droga na Sybir (1863 r.).

[Rkps urwany, str. 25, w Arch. Miejskiem we Lwowie.]

5136. **Roczniki z lat 1560-1593,** obejmujące zdarzenia potoczne, zapisane spółcześnie na drukowanych kalendarzach (Ephemerides novae auctae et repargatae Joannis Stadii Leonnortensis, Coloniae Agrippinae), przez wychowańca i sługę Zygmunta Augusta.

[Str. 1450 w 4-ce, — nr. 1793 w Bibl. Ossolińskich.]

5137. **Rodziewiczówna Ludwikowa z Jamontów.** Pamiętnik z roku 1863 z przeżyć wileńskich.

[W pos. rodziny.]

5138. **Rogiński Roman.** Szczegóły o bitwie siemiatyckiej (1863 r.).

[List do Wal. Przyborowskiego, dat. 17. III. 1897 r., — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5139. **Rogowski** (oficer w. pol.). Wspomnienia z r. 1812.

[W pos. hr. Tyszkiewiczów w Czerwonym Dworze.]

5140. **Rogowski Napoleon.** Pamiętniki z r. 1863 w woj. białostockiem.

[W pos. prof. Henr. Mościckiego.]

5141. **Rolle Antoni dr.** Autobiografja.

[Nr. 5295 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5142. **Römer Alfred.** Pamiętniki.

[Rkps. (dwie odmienne redakcje), w pos. rodziny. Część druk. była w Tyg. ill. przez prof. H. Mościckiego.]

5143. **Römer Edward** (180?†1876) Pamiętniki z pobytu w Rosji i w kraju (z okresu 1839-1876).

[Rkps. w 30 zeszytach, w którym dzień po dniu opisane zostały dni niedoli i wypadki krajowe po powrocie do ojczyzny. Wiad.: M. Brensztejn. Zbiory prywatne w gub. kowieńskiej. Kur. lit. 1906, nr. 233.]

5144. **Römer Michał** (marsz. gub. wil. †1853). Pamiętniki.

[Rkps. zaginął.]

5145. **Rościszewski Juljan** (ur. 1812). Z pamiętników życia mego.

[Nr. 3011 w Bibl. Jagiell. — Zaczyna się: „Urodziłem się dnia 4 kwietnia 1812 r. w dziedzicznej rodziców mych majętności wsi Wierznica, niegdyś województwa płockiego, powiatu lipnowskiego." Na końcu: „Pisałem w Kazaniu 12 lipca 1871.]

5146. **Rościszewski Walenty.** Pamiętniki z końca XVIII i pocz. XIX w. z okolic Kijowa.

[Nr. 3582 w Bibl. ord. Krasińskich. — Zob. Ant. Now. w Dzien. warsz. 1853, nr. 18: „Po śmierci J. W. Wal. Rość. pozostały ciekawe pamiętniki o familjach i stosunku szlachty gub. kijowskiej. Są tu ciekawe szczegóły życia bogatych panów, żyjących jakby za światem: X. Szujskich, Charlęskich,

Niemiryczów, Metropolity i t. d. Rękopism ten zostaje w ręku wdowy pozostałej po nim i najmłodszego syna zmarłego." Druk. był częściowo przez Al. Kraushara p. t.: „Z pamiętnika chorążyca owruckiego", błędnie jednak za autora podany tu został Adam Rościszewski, literat ze Lwowa.]

5147. **Rosiewicz Wojciech** (z Porycka, wzięty do niewoli 1831 r. pod Boremlem.). Praca mej starości. Pobyt w Syberji lat 25.

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5148. **Roślakowski Antoni** ppłk. (1797 †1842). Pamiętnik o powstaniu 1830-31.

[Właściwy tytuł: „Rękopis Rośl... dla własnej pamięci szczegóły podług mego zdania na kiedyś potrzebne, 1833 w Ypres w Belgji". Jest to niejako bruljon, złożony z 3 części (epok): epoka I zawiera notatki o Nocy listopadowej, opracowane później na czysto i z tego rkpsu ogłoszone przez J. Frejlicha; epoka II — o ostatnich chwilach powstania, z września i paźdz. 31 r., oraz o przejściu granicy do Prus, i wytransportowaniu go stamtąd do Francji (str. 18), epoka III — o pobycie w Besançon i dalszych przejściach (str. 17), — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5149. — Pamiętnik z pierwszych lat emigracji. Z. I. Podróż ze Stumu do Besançon (Bes. 12. II. 1832). Z. II. Wygnanie moje własne, napisane na wyspie Aix (X. 1832).

[2 zeszyty, z. I, str. 22; z. II, str. 44 + 4, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5150. **Rostworowska K.** (1 v. Potocka). Sztambuchy i notatniki.

[Nr. 3079 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5151. **Rostworowski Jan.** Diarjusz podróży odbytey 1813 roku w Krakowskie, Gallicyą y Sandecki Cyrkuł.

[Str. 157, — nr. 1783 w zbiorach Akad. Umiej.]

5152. **Różycki Samuel** jen. Autobiografja z dnia 27 sierpnia 1832.

[Kart 12, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5153. — Notaty o powstaniu w r. 1830/31, o Francji, Szwajcarji, emigracji polskiej, uwagi z podróży i t. p. (1832-34).

[W zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5154. — Powody powstania polskiego w roku 1830.

[Kart 16, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5155. — Zdanie sprawy z ruchów wojennych 1831 r. (Wraz z notatami T. Januszewicza).

[Str. 80, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5156. **Rudnicki Juljan Walenty** (Lis). Wspomnienia z powstania narodowego 1863-64 r., spisane przez... sierżanta 2-ej komp. I-go pułku żuawów śmierci.

[Str. 44 in folio, — w zbiorach E. Maliszewskiego].

5157. **Rudnicki Władysław** dr. Pamiętniki.

[Były w pos. dra Józefa Rollego (Antoniego J.), zob. Kron. rodz. 1884, s. 359, — wyjątki druk. zob. nr. 2599 i 2600.]

5157a. **Rudzki Maurycy.** Opowiadanie o prezesie Kawieckim, spisane ze słów mego ojca Piusa Rudzkiego przezemnie... w styczniu 1882 roku.

[Kart 5 in folio, — nr. 4408 w Bibl. Ossol.]

5158. **Rulikowski Józef** (1780 † 1860) Poranki.

[Rkps w 10 tomach, zawierający wspomnienia z drugiej połowy XVIII w. i pocz. XIX w. w Lubelskiem i na Ukrainie, częściowo druk. p. t.: „Urywek wspomnień" (Warsz. 1862); jeden zeszyt znajduje się w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5159. **Rulikowski Kazimierz** (rozstrzelany przez Rosjan 28.VIII. 1849). Pamiętnik z kampanji węgierskiej.

[Rkps. był własnością Muzeum Podolskiego w Tarnopolu. — Wiad.: Dr. M. Nałęcz-Dobrowolski. Zbiory Muzeum Podolskiego w Tarnopolu. Muzeum polskie (kijow.), s. 43.]

5160. **Rupniewski Roman.** Opis baterji pozycyjnej artylerji konnej Królestwa Polskiego, jako dodatek do broszurki pod tym tytułem przez ks. Stanisława Jabłonowskiego wydanej.

[Nr. 3179 w Bibl. Jagiell.]

5161. **Russocki Konstanty.** Wspomnienia z czasów powstania 1863 r. w Sandomierskim.

[Str. 20 w 8-ce, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5162. **Rutkowski Teofil** (marsz. szlachty pow. bracławskiego na Podolu, 1808 †1881). Wspomnienia.

[W pos. rodziny. — Wyjątki druk. były w Czasie. Zob.: Czas 15. XII. 1881.]

5163. **Rybiński Maciej** jenerał. Listy.

[3 tomy, s. 2557, 268 i 332 w 4-ce, — nr. 3523—3525 w Bibl. Ossol.]

5164. — Moje przypomnienia od urodzenia. Opisywanie zaczęte w styczniu 1857 i skończone w Paryżu.

[Str. 265 w 4-ce, — nr. 3517 w Bibl. Ossol.]

5165. — Wydarzenia w Polsce w latach 1830-1831.

[4 tomy z dodatkiem, w 4-ce, s. 271, 273, 276, 366 i 186, — nr. 3518—3522 w Bibl. Ossol.]

5166. **Rydzewski Euzebjusz.** Dziennik marszów, odbytych przez jen. Kruka w list. i grud. 1863 r.

[W pos. rodziny.]

5167. **Rymkiewicz Franciszek** jen. (†1799). Rzetelne i dokładne opisanie czynności korpusu wojsk Rzeczypospolitej pod dowództwem jenerała Dąbrowskiego w czasie wkroczenia do Wielkopolski i przejścia napowrót Bzury.

[Wiad.: Pamiętniki historyczne. Gaz. Codz. 1859 nr. 242: „Pamiętnik ten, poparty dokumentami, obejmuje zajmujący opis oblężenia Warszawy przez prusaków 1794 r.; zresztą opisuje z równą zwięzłością jak Dąbrowski działania wojenne i doprowadza do chwili rozejścia się całej armji pod Radoszycami." Por. art. S. p. t.: „Franciszek Rymkiewicz, Godebski, Liberadzki" w Księdze świata, t. IX (1860), s. 61, ze wzmianką, że manuskrypt własnoręczny miał sobie udzielony E. Marylski].

5168. **Rzewuska Henrykowa Julja z Grocholskich.** Dziennik.

[Pisany w r. 1866 dla wnuków; — w pos. rodz. Ciecierskich.]

5169. **Rzewuska z Lubomirskich hr. Rozalja.** Pamiętniki (franc.) z pierwszej połowy XIX w.

[W pos. rodziny córki, ks. Gaetano we Włoszech.]

5170. **Rzewuski hr. Henryk.** Pamiętnik (doprowadzony do 21 roku życia).

[Wiad.: Kłosy 1871, t. I, s. 93, oraz tamże 1872, t. I, s. 283; Tad. J. Stecki pisze, że pozostały po H. Rz. 2 tomy wspomnień, któremi podzieliły się obie córki.]

5171. **Rzewuski Jan.** Stanislas le pecheur, souvenirs historiques d'évènements de 1809.

[Str. 6, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5172. **Rzewuski hr. Wacław.** (†1831). Sur les Chevaux orientaux et provenants de Races orientales par le Comte..., ci-devant officier de la Cavalerie, membre de plusieurs Académies et connu chez les Arabes Bedouins sous le nom

de l'Emir Tage-el-Faher Abd-el-nischane.

[Rkps. należał do Wieńczysława hr. Potockiego, potem marsz. Teofila Rutkowskiego, obecnie jest własnością Bibl. Nar. w Warszawie. — Por. szkic dra Ant. J. Rollego: „Emir Rzewuski" w serji IV „Opowiadań", (t. I, Warszawa 1884), s. 164.]

5173. **S. D.** Dziennik podróży odbytej w latach 1828 i 1829.

[Str. 320 w 4-ce, — nr. 3585 w Bibl. Ossol.]

5174. **S. R.** Wzmianka o oddziale Stan. Lipińskiego (1863 r.).

[Str. 4 in folio, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5175. **Sabiński Juljan G.** Dziewiętnaście lat wyrwanych z mojego życia czyli dziennik mojej niewoli i wygnania od r. 1838 do 1857 włącznie.

[4 t., s. 711, 929, 721 i od 721—1695, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.; drugi egzemplarz (3 duże tomy), był w posiadaniu wnuka autora, prof. Konrada Dynowskiego, przekazany 1926 r. p. K. Firlej-Bielańskiej.]

5176. **Sadowski ks.** Pamiętnik historyczno-literacki z roku 1824.

[Nr. 154, w Bibl. Uniw. w Warsz.]

5177. **Sanguszko ks. Eustachy** (1768-1844). Wykaz doświadczenia przez ojca dla dzieci swoich w roku 1815.

[Druk. z dużemi opuszczeniami w Krakowie przez J. Szujskiego. Rkps. oryg., kart 116 w dużej 4-ce, w pos. hr. Heleny Józefowej Potockiej w Warszawie, drugi egz. w Bibl. Wilanowskiej, trzeci (kopja L. Chodźki), w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5178. **Sanguszko ks. Roman** (1800-1881). Dziennik pisany w czasie pobytu w Tobolsku, Permie, Kazaniu etc. w 1833 i 1834 roku.

[Kart 91, in folio, — nr. 1102 w Archiwum sławuckiem ks. Sanguszków. Treść: wiad. o pogodzie, wydatki na książki, wyciągi z dzieł i uwagi nad niemi.]

5179. — Djarjusz podróży do Ziemi Świętej i Grecji w r. 1844.

[W pos. prawnuków, Romana i Józefa hr. Potockich w Warszawie].

5180. **Sapieha ks. Michał Ksawery.** Fragment dziennika z r. 1752, od 13 lutego do końca roku, i dziennik z r. 1754.

[Dwa zeszyty w 4-ce, str. 68 i 56, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5181. **Sapieżyna X. z domu Potocka** (siostrzenica X. de Talmond-Jabłonowskiej ze stronnictwa Konfederacji Barskiej). Dziennik... pisany w Strassburgu od 24 maja do 11 sierpnia i od 2 września do 11 listopada 1773 r.

[Kart nl. 167 in folio, brakuje początku i końca, — nr. 709 w Archiwum sławuckiem ks. Sanguszków. — Na pocz. 6 listów oryg. z lat 1771 jen. Dumourieza; z 1773—1805 listy X. Sapieżyny.]

5182. **Sawicz Franciszek** (wych. Akad. med. w Wilnie, uczestnik spisku Konarskiego). Pamiętnik z XIX w.

[Nr. 4509 w Bibl. Jagiell., częściowo ogłoszony drukiem przez Eu. Helenjusza, zob. nr. 2616.]

5183. **Schmitt Henryk.** List do Skimborowicza z autobiografją.

[Pisany we Lwowie 1856, str. 6, — nr. 62 Bibl. Przeździeckich]

5184. **Schwarz Emil.** Pamiętnik ... (szwajcara), uczestnika powstania 1863-64 [w jęz. niemieckim].

[Był w partjach Krysińskiego i Kruka. Str. 12 (kopja), — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5185. **Siarczyński Franciszek.** Lucubrationes zacząwszy jeszcze

od czasu pobytu mego u Xięży Pijarów.
[Kart 271 in folio, — nr. 2423 Bibl. Ossolińskich.]

5186. — Opowiadania o królu Stanisławie Auguście oraz o Szczęsnym Potockim.
[Nr. 149 w Bibl. Ossolińskich (karty 295-296).]

5187. **Siemoński Antoni** (kap. w. p.). Rys działań woysk polskich, korpus 5 wielkiey armii pod wodzą Xięcia Poniatowskiego w woynie 1812 r. składaiących [„pisałem d. 1 maia 1824 r."]
[Nr. 3733 w Bibl. Jagiell.]

5188. **Sienkiewicz Karol.** Dziennik.
[Wiad. i cytaty: Wł. Mickiewicz: „Żywot A. M."]

5189. **Sienkiewicz Henryk.** Pamiętnik (pisany od wybuchu woyny światowej).
[W pos. rodziny.]

5190. **Sierakowski Juljan.** Uwagi nad dziełem L. Chodźki: Historja legjonów polskich (Paryż 1829) przez świadka naocznego. Maj. 1830 r.
[Str. 15, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5191. **Sierakowski.** Fragmenty dziennika.
[W Bibl. Nar., w Warszawie (Pol. F. IV. 261); tymcz. w Bibl. Uniw.]

5192. **Sierakowski Juljan** jen. (†1849). Wspomnienia (1777-1815).
[Kart luźnych 7 in folio, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5193. — Bitwy nad Styrem, Bugiem, Niemnem i Berezyną w wojnie 1812-go roku przed Napoleona powrotem z Moskwy stoczone.
[Kart 19 w 4-ce oraz odpis ręką autora, str. 22 w 4-ce, w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5194. — Wspomnienie z r. 1807.
[Kart luźnych 3 in folio; — w Bibl. Polskiej w Paryżu].

5195. **Siewiński Antoni.** Pamiętnik z czasów wojny światowej z wyszczególnieniem najazdu moskiewskiego na Buczacz 12. VII. 1920.
[Str. 454 w 4-ce, — nr. 5253 w Bibl. Ossol.]

5196. **Sieroszewski - Śreniawa Franciszek** (kap. pułku 8 strzelców pieszych). Autobiografja (w formie listu do L. Chodźki, Kolen 24.VI. 1837).
[Str. 8, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5197. **Silnicki Modest** (i następcy). Księga historyi monasteru Satanowskiego, zakonu św. Bazylego w prowincyi Ruskiej r. 1770 die 5 miesiąca czerwca sporządzona.
[Pamiętnik z lat 1770—1793, — nr. 2106 w Bibl. Ossolińskich.]

5198. **Silva rerum** (głównie do czasów Augusta III i ostatniej elekcji, zdaje się, przez K. Narbutta spisane).
[Kart 182, — nr. 3182 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5199. **Silva rerum** z lat 1723-1790.
[Kart 195 in folio, — nr. 2034 w Bibl. Ossolińskich.]

5200. **Silva rerum** z pocz. XIX w. (wiersze, epigramata, wspomnienia, do r. 1812 i 1813 głównie odnoszące się).
[Nr. 2966 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5201. **Silva rerum** z lat 1806-7.
[Str. 174 + regestr, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5202. **Skarżyński Fortunat** pułk. (1760 †1841). Pamiętniki (o po-

wstaniu kościuszkowskiem i legjonach polskich we Włoszech).

[Wiad.: Dzien. nar. (paryski) 1841, nr. 29.]

5203. **Skibicki Franciszek** (1796 †1877). Pamiętnik.

[Wiad.: Bibl. warsz. 1877, t. II, s. 531: „F. S. pozostawił najciekawszy pamiętnik z czasów od 1815 do 1830, w listach pisanych do swojej matki, w których malowniczo z pomienionego okresu przedstawia nam społeczność polską."]

5204. **Skimborowicz Hipolit** (1815 †1880). Salony warszawskie, pamiętnik.

[Wiad.: Bibl. warsz. 1880, t. III, s. 511.]

5205. **Ślizień Otton** (1806 †1887). Pamiętniki.

[Pisane w 1881 r., obejmują wspomnienia z dzieciństwa i lat młodych, spędzonych na wsi w Nowogródzkiem, potem w szkołach w Nowogródku, w Akademji Płockiej i Uniw. wileńskim, kończą się na r. 1825. Rkps. (2 t., kart 198 i 138) był w pos. wdowy po autorze.

Wiad.: L. Finkel. Z pamiętników Ottona Śliźnia (podane wyjątki). Pam. Tow. Liter. im. A. Mickiewicza, t. II (1888), s. 205—238.]

5206. **Sławęcka Natalja z Wiercieńskich.** Wspomnienia z r. 1863.

[Nr. 1329 w Bibl. im. Łopacińskiego w Lublinie.]

5207. **Słowacki Euzebjusz** (1773 †1814). Pamiętniki.

[Wiad.: G. Korbut „Liter. polska", t. I, s. 322.]

5208. **Słubicki Augustyn** (jen. w. pol., 1780 †1835). Pamiętniki (z lat 1806-1831).

[Zeszytów 41 w 4-ce, kart 484, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5209. **Smalcius Walenty** (minister socynjański w Rakowie). Wypisy z djarjusza...

[Nr. 5432 w Bibl. Jag.]

5210. **Śniadecki Jan.** Życie... przez niego samego opisane.

[Nr. 3141 w Bibl. Jagiell.]

5211. **Sobańska Melanja.** Mémoires. Léopol 10 Janvier 1831-20 Février 1832.

[Str. 372, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5212. **Sobieski.** Krótki summarjusz peregrinacji wojewody ziem ruskich, 1607.

[K. 326, — (Pol. Q. IV. 44) w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw.].

5213. **Sobieski Jan król.** Djarjusz z czasu wyprawy wiedeńskiej.

[Notatki rkps. w Kalendarzu M. Stanisława Słowakowicza (Kraków 1683), będącym w pocz. XX. w. własnością Ant. hr. Tyszkiewicza w Wilnie po prof. Polińskim. Wędr. 1902, t. II, s. 893.]

5214. — Djarjusz kampanji 1686.

[K. 26, — (Pol. F. IV. 13) w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw.]

5215. **Sobkiewicz** [?, może Jan Zagórski?]. Pamiętniki z lat 1861-1863 (ze stron kijowskich i owruckich).

[Str. 283, w zbiorze T. Sauczeya w Bibl. Miejskiej we Lwowie.]

5216. **Soczyński Antoni.** Wspomnienia o rabunku klejnotów koronnych przez Prusaków w r. 1794 ze skarbca krakowskiego.

[Str. 4 w odpisie w pos. dra Emila Kipy w Warszawie.]

5217. **Sokolnicki Michał** gen. Dziennik kampanji 1809 r.

[W Arch. Akt Dawnych w Warsz.]

5218. **Sołtanowski Ignacy Jonasz** ks. (unita). Pamiętnik z w. XIX.

[Nr. 5915 w Bibl. Jag. Ogłoszony częściowo przez Helenjusza w książce: Wspomnienia polskich czasów (Lwów 1894), — zob. nr. 2664).

5219. **Sołtyk Roman.** Notes et observations sur le I volume de Histoire de la révolution polonaise de 29 Novembre 1830-31 par Louis Mieroslawski. Paris 1838.

[Kopja L. Chodźki, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5220. **Sołtykowa Stanisławowa.** Pamiętnik z końca XVIII w.

[Zob.: W. Tokarz. Warszawa przed wybuchem powstania 17 kw. 1794 r., Kraków 1911 , s. 41.]

5221. **Soroka Jerzy.** Opisanie dworu Adama Czartoryskiego (1822).

[Rkps. (Pol. Q. IV. 3) w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Puławskiej); tymcz. w Bibl. Uniw.].

5222. **Sowiński Wojciech** (kompozytor muz., 1805 †2.III. 1880). Pamiętniki (pisane regularnie w formie dziennika od wyjazdu zagranicę 1828 r. aż do zgonu).

[Rkps. był w pos. Seweryny Duchińskiej. Zob.: Kronika paryska w Bibl. warsz. 1880, t. II, s. 147: „Zmarły pozostawił obszerne pamiątki, spisywane od lat z górą pięćdziesięciu. Rozległe stosunki z artystycznym światem paryskim, wytrawny sąd o sztuce, w której on sam przyświecał, jako biegły fortepianista i niepospolity kompozytor, zwiazki przyjaźni z tylu znakomitymi rodakami, których imiona należą już do przeszłości, liczne wreszcie podróże po Anglji, Niemczech i różnych stronach Francji, wszystko to zapowiada, że pamiętniki, skreślone taką ręką, mieć muszą niezaprzeczoną wartość. Na krótki czas przed skonem czcigodny autor powierzył opiece naszej swój drogocenny rękopism."]

5223. **Sprzysiężenia** pomiędzy rokiem 1839 i 1849 ze wspomnień i opowiadań w roku 1853 opisane.

[3 tomy w 8-ce, s. 218, 283, i 343, — nr. 3204 Bibl. Ossolińskich.]

5224. **Stadnicka Marjanna.** Pamiętniki (z pierwszej połowy XIX w.).

[Kilkanaście tomów, w bibl. Popielów w Krakowie.]

5225. **Stadnicki hr. Antoni** († 1836). Pamiętniki.

[W pos. rodziny.]

5226. **[Staniewicz Jan?] Oskar.** Pamiętnik z zesłania do Orenburga.

[Nr. 2933 w Bibl. Ossol.]

5227. **Staniewicz Jan** (Pisarski). Pamiętnik... dowódcy oddziału w powiecie szawelskim na Litwie.

[Str. 26 in folio, — w zbiorach rappersw., w Bibl. Nar. w Warsz.]

5228. **Stankiewiczowa Janina.** Wspomnienia o Stan. Wyspiańskim.

[Rkps. (kopja) w zbiorach p. Stef. Dembego].

5229. **Starorypiński Zygmunt** (1820 †1899). Pamiętniki z lat 1861-63 na Podolu.

[W pos. rodziny].

5230. **Starzeński Michał** (starosta brański, 1757 †1823). Pamiętniki z drugiej połowy XVIII w. i pocz. XIX w.).

[Rkps. (pisany po franc.) w pos. rodziny, nadto całość w przekładzie polskim w Klukowie. Część (z lat 1757-1795) w przekładzie polskim w Bibl. ord. Krasińskich. Część w przekładzie polskim Marji Glogerowej ogłosił prof. Mościcki w Bibl. warsz. 1911 i osobno zob. nr. 852].

5231. **Starzyński Stanisław** (z Zamiechowa na Podolu, poeta, jako Stach Doliwa, 1794 †1850). Pamiętniki nie warte pamięci.

[W Bibl. Ossolińskich. Wiad.: H. Biegeleisen. Wiad. bibljogr. 1884, s. 42 i 67).

5231 a. — Urywki ze wspomnień.
[j. w.]

5231 b. — Wspomnienia z młodości.
[j. w.]

5231c. — Moje wspomnienia, spis rzeczy od r. 1783 do 1845, rkps. j. w.
[j. w.]

5232. **Stawiarski Franciszek** (pułk., 1805-1888). Dziennik od 1831 do 1887 roku. (Powstanie, emigracja w Anglji).
[Str. nl. ok. 2000 w 12-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5233. **Stencel Lucjan.** Pamiętnik rodziny Stenclów i Tokarskich.
[Odpis, str. 7, w zbiorze T. Sauczey'a w Bibl. Miejskiej we Lwowie.]

5234. **Stokłosiński** ks. (benedyktyn z klasztoru Tynieckiego). Pamiętniki z czasów konfederacji Barskiej).
[W jęz. łacińskim. — Wiad.: Mączyński Józef. Kraków w roku pierwszym za czasów Konfed. Barskiej. Czas, dod. mies., 1860, t. I, s. 453.]

5235. **Stolzman Filip** (pułk. w. polskich). Pamiętnik z 1813 r.
[W pos. p. Stefana Stolzmana w Krakowie. Wiad.: E. Chwalewik. Zbiory polskie. T. I, s. 258.]

5236. **Strowski Fortunat.** Czartoryski-Zamoyski i wspólnicy. Obrazek skreślony w Szumli 7 sierpnia 1850.
[Str. 8, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5237. **Strutyński Juljusz** (1810 †1878). Pamiętniki.
[Wiad. w Kłosach 1878, II, 27: „Od Aleksandry hr. Strutyńskiej, małżonki Berlicza Sasa, odebraliśmy sprostowanie wiadomości, podanej w życiorysie jego w n. 674 „Kłosów" o Pamiętnikach jego, które nie zostały wcale spalonemi przez autora, lecz przeciwnie już się drukują i tom ich pierwszy niebawem się ukaże, a w ślad za nim pójdą i dalsze".]

5238. **Strzałecki Wandalin.** Urywek z pamiętnika.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5239. **Strzelecki Franciszek** (1810 †1880). Pamiętnik o wypadkach w Poznańskiem 1848 r.
[Str. 31 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5240. **Strzemiński Ewaryst** (1838 †1926, powstaniec, sybirak). Pamiętniki.
[Wiad.: Kur. warsz. z d. 8. IV. 1926 r.]

5241. **Strzyżewski Piotr.** Pamiętniki (i papiery służbowe z lat 1794-1809).
[Nr. 1173 w zbiorach Akad. Umiej.]

5242. **Suchodolski Adam** (1772 †1847). Pamiętnik czyli krótki rys czynności wojennych brygady polskiej jazdy 20 w wojnie 1813 od epoki przyłączenia jej do korpusu wielkiej armji.
[Wiad. i wyjątki podał K. Wł. Wójcicki: „Pamiętniki historyczne" Tyg. powsz. 1879, s. 231 i 245.]

5243. **Sujkowska Prakseda z Wyszkowskich.** Notatki pamiętnikarskie (od r. 1830 do 1871 r.).
[W pos. por. Andrzeja Sujkowskiego.]

5244. **Sulistrowski Tadeusz** ks. jezuita. Djarjusz (z lat 1767-1825).
[Rkps. od r. 1885 w zbiorach Ak. Umiej.]

5245. **[Sułkowski ks. Antoni** (1735 †1796) wojew. gnieźnieński]. Dziennik podróży... do cudzych krajów... 16.IV. 1776 zaczętej.
[Nr. 3021 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5246. **Sułkowski Antoni** (1785+ 1836). Précis historique sur le 8-me corps.
[Rkps. 1) w Arch. rydzyńskiem, 2) nr. 3805 w zbiorach Bibl. Ossolińskich.]

5247. **Surmacki Aleksander.** Gawędy żołnierza (z r. 1855).
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5248. **Suski Adam** (†1880 w Tuchowie). Pamiętniczek uczestnika kampanij 1809, 1812, 1831.
[W pos. syna.]

5249. **Świderski M.** Dziennik... rezydenta polskiego w Moskwie (1673-1677).
[Nr. 278 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5250. **Świdzińscy Joan i Paweł.** Zapiski.. 1664-1768.
[Kart 5 + 3 w 4-ce, — w Bibl. Ossolińskich.]

5251. **Świeżawski Ernest.** Wspomnienia z pobytu w Szkole Głównej.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie. Inny egz. w zbiorach p. Stef. Dembego.]

5252. **Święcicki Józef** (major 4 p. p. linj., 1799 †1868). Pamiętnik... ostatniego dowódcy pułku 4-go piechoty linjowej (1830-1831).
[Str. 278 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5253. **Świrski Wincenty** (1820 †1892 w Kamieńcu Pod.). Pamiętnik.
[Wiad.: R. P. Koresp. z Kamieńca Pod. Kraj 1892, nr. 4.]

5254. **Szczegóły dotyczące początków powstania** w Wielkopolsce 1794.
[Str. 7, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5255. **Szczeniowski Tytus** (1808 †1880). Pamiętniki z połowy XIX w.
[Wiad.: E. Chwalewik. Zbiory polskie. T. II, s. 551: „Ofiarowane przez S. Opackiego w darze Stan. Stempowskiemu, zostały przezeń pozostawione w Winnicy i dalszy ich los niewiadomy".]

5256. **Szczepański Józef** (ur. 1851). Pamiętniki.
[W pos. autora w Warszawie.]

5257. **Szczepiński** dr. Wspomnienia o Klaudji Potockiej.
[Kopja, — nr. 5266 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5258. **Szeptycka Zofja z Fredrów** (1837 †1904). Wspomnienia lat ubiegłych.
[W pos. rodziny, w Przyłbicach. Zob.: E. Kucharski w życiorysie Al. Fredry w t. I jego „Pism wszystkich".]

5259. **Szeptycki Wincenty** jen. (†1836). Pamiętniki.
[Wiad.: Józ. hr. Załuski: „Wspomn. o pułku lekkokonnym". Czas dod. mies. 1856, t. IV, s. 625: „Wyczytaliśmy w przypisach do nekrologu podpułk. Romana w Cment. Powązk. Wójcickiego, że i. b. jen. Winc. Szeptycki pozostawił pamiętniki, które nam są dotąd nieznane."]

5260. **Szopski.** Opowiadanie o bitwie pod Iłżą.
[Nr. 4999 w Bibl. Jag.]

5261. **Szpadkowski Telesfor.** Dziennik własnego życia od dnia 10 września 1836 do 31 lipca 1839 roku. Czasy gimnazjalne.
[W zbiorach prof. J. Michalskiego.]

5262. — Rada Miejska Miasta Stołecznego Warszawy w latach 1861, 62 i 63.
[Wspomnienia, spisane w r. 1880-81. Str. 246, — w zbiorach prof. Jana Michalskiego.]

5263. **Szretter Piotr.** Wspomnienia o ojczyźnie, skreślone we Francji podczas emigracji w czasie wolnym od zatrudnień, od r. 1832 do 188...
[Str. 207+192, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5264. **Szteyn Jan** (ojciec) i **Tadeusz** (syn). Pamiętnik (ok. 1750 r.).
[Kart 12, — nr. 989 w zbiorach Akad. Umiej.]

5265. **Szumski Stanisław** (marsz. szlachty pow. wileńskiego). Pamiętnik dotyczący wypadków z 1812-1831-1839 r.).
[W pos. rodziny.]

5266. **Szuwalski Wincenty** († 1924). Wspomnienia (z powstania 1863 r. i zesłania na Syberję).
[W pos. rodziny.]

5267. **Szypowski Leon.** Życie nieszczęśliwe... Polaka, starego wysłużonego wojskowego polskiego, przybyłego z emigracją na ziemię francuską (1800-1839).
[Kart 5 i str. 118 w 4-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5268. **Szyrma Franciszek.** Djarjusz z 1691-1732 r.
[W pos. Adama Czaplica w Wilnie. Wiad. w art. Wład. Smoleńskiego: Ognisko, 1882, s. 209.]

5269. **Szyrma Lach Krystyn** (1796 †1866, prof. uniw. warsz.). Pamiętniki.
[Losy nieznane.]

5270. **Taczanowski hr. Alfons.** Pamiętniki.
[W pos. rodziny.]

5271. **Taniewski Jastrzębiec Aleksander.** Pamiętnik pułkownika Tetery (z r. 1863).
[Str. 16, w zbiorze T. Sauczey'a w Bibl. Miejskiej we Lwowie.]

5272. **Tarnowska Walerja ze Strojnowskich.** Mémoires.
[Rkps. w 9 tomach w pos. rodziny. Część była druk., zob. nr. 1582.]

5273. **Titius Juljan** dr. (1820 †1898). Pamiętniki.
[Foljant z 42 arkuszy, w pos. Bibl. im. Wróblewskich w Wilnie.
Zob. przypisek do wyjątków z nich ogłoszonych w Przeglądzie wileńskim (1922 nr. 2—4)].

5274. **Tomaniewicz Wojciech** ks. (jako konfederat kapitan artyl. kor., uczestniczył w obronie Tyńca, potem zakonnik tamże). Pamiętnik.
[Wiad.: Mączyński Józef. Kraków w roku pierwszym za czasów konfed. Barskiej. Czas, dod. mies., 1860, t. I, s. 453.]

5275. **Tomczak Klemens** (1860 †1884, ucz. wyprawy Rogozińskiego). Pamiętnik.
[Wiad.: Kłosy 1884, t. II, s. 43.]

5276. **Topin Marius.** Poselstwo francuskie w Polsce pod koniec XVII-go wieku z dzieła... „L'Europe et les Bourbons sous Louis XIV" przepolszczył Xawery Godebski b. poseł łucki.
[Kart 40, — nr. 2252 w Bibl. Ossolińskich.]

5277. **Tomicki Aleksy Antoni** ks. (1815 †1876). Pamiętniki.
[Wiad.: w nekr. ks. A. A. T. Ruch liter. 1876, t. II, s. 144.]

5278. **Tremo Eljasz.** Mémoires (r. 1794).
[Str. 17, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5279. — Chapitres IV. V. VI. des: Mémoires (r. 1795-96).
[Kart 24, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5280. **Trepka Ignacy Aleksander.** Dziennik od czerwca 1853 do stycznia 1854.
[Str. 62, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5281. **Trębicki Antoni.** O rewolucji 1794 r.
[Str. 310 w 4-ce, — nr. 885 w Bibl. ord. Zamoyskich].

5282. **Truszkowski Władysław.** Pamiętniki z 1863 r., przepisane przez jego córkę w r. 1915 w Nałęczowie.
[Str. 13, — nr. 1470 w Bibl. im. H. Łopacińskiego w Lublinie].

5283. **Trynkowski Ludwik** ks. (kanonik wileński). Pamiętniki.
[Wiad. w „Księdze wspomnień" M. Malinowskiego.]

5284. **Trypolski Seweryn.** Początek pamiętników.
[Pisane w r. 1876, dotyczą Wołynia: Wołosów, Kotelnia, Romanów, Krzemieniec, Berdyczów — pocz. XIX w., nr. 177, (fol. 12) w Bibl. hr. Przeździeckich.]

5285. **Trzeciak Feliks.** Pamiętnik naocznego świadka o wojnie przeciw Moskalom 1792.
[Kopja L. Chodźki, str. 3, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5286. **Turno Adam** pułk. Pamiętnik z lat 1790-1851.
[W pos. p. Ludwika Turny w Słopanowie w Poznańskiem. Wiad.: Kwart. hist. 1898, s. 844. Druk zob.: nr. 1593].

5287. **Turski Albert.** Extrait des mémoires inédites...
[Rkps. (ze zbiorów L. Chodźki), kart 22, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5288. **Tyszyński Aleksander** (1811 †1880). Dziennik z lat 1829-1878, w sześciu grubych poszytach [I. 1829-1835. Wieś i Mińsk. II. 1835-1838. Mińsk. III. 1839-1845. Warszawa IV. 1845-1847. Warszawa. V. 1849-1855. Warszawa. VI. 1855-1877. Wieś lat 10, Warszawa lat 8, wieś].
[Rkps. własnoręczny w pos. rodziny w Miassocie w pow. wilejskim.]

5289. **Umińska z Sarjuszów Wolskich Wanda.** Wspomnienia babki z 1863 r., spisane dla prawnuków.
[Str. 69, — nr. 1459 (kopja z oryginału) w Bibl. im. Łopacińskiego w Lublinie.]

5290. **Uniechowskich** pamiętnik 1548-1650.
[Kart 6 in folio, — nr. 2259 w Bibl. Ossolińskich.]

5291. **Ursiński Antoni.** Pamiętnik od dnia 16 maja 1849.
[Str. 32, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5292. **Urywek dziennika** o porwaniu Stan. Augusta (po franc.).
[Nr. 331 (4) w bibl. im. H. Łopacińskiego w Lublinie.]

5293. **Urywek pamiętnika** z 1766 r. z wiadomością o śmierci biskupa Łopacińskiego.
[Nr. 1171 w bibl. H. Łopacińskiego w Lublinie.]

5294. **Urywek z pamiętnika** 1632-1633.
[Kart 12, — nr. 2891 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5295. **Ustęp ze wspomnień** naocznego świadka o bitwie pod Maciejowicami.
[Str. 4, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5296. **W. J.** O wzięciu Tadeusza Kościuszki w niewolę.
[Str. 4, — w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5297. **W. Wincenty** (żołnierz drugiej kompanji Legjonu Polskiego, istniejącego w Rzymie). Napad Francuzów.
[Wierszem, 12 stronic tekstu i 4 stron. przypisków, — w zbiorach prof. J. Michalskiego.]

5298. **Walewski Juljusz.** Pamiętnik z lat 1840-1870.
[W pos. p. Kaz. Walewskiego z Tubądzina. Wiad.: E. Chwalewik. Zbiory polskie, t. II, s. 260.]

5299. **Walewski-Colonna Michał** Ostatnie chwile zgonu Eustachego Lubartowicza Sanguszki w 1844 r.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5300. **Walki i cierpienia** Polaków od 1848 do 1852.

[Str. 5, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5301. **Wasiutyński Tomasz.** Województwo lubelskie. Pamiętniki.

[„Dwukrotnie zaczynane, a nigdy niedokończone i mnie ofiarowane w końcu 1883 roku, gdy byłem w Krakowie, a on wracał za amnestją w rodzinne strony. A. Wołyński." — Szczegółowy opis powstania w Lubelskiem od dnia wybuchu aż do bitwy pod Fajsławicami włącznie. Kart 54 + 53 [61—8], — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5302. **Waxman Jan** (podczaszyc XX. zatorskiego i oświecimskiego). Wypisy z pamiętnika.

[Nr. 3848 w Bibl. ord. Krasińskich, — Druk. częściowo przez Helenjusza, — zob. nr. 878.]

5303. **Ważniejsze wypadki** ostatnich czasów (1768-1795). Z papierów bisk. P. Woronicza.

[Kart 5, — nr. 3209 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5304. **Wdowiszewski Wincenty** (1827 †1887, dyrektor Archiwum miejskiego w Krakowie). Pamiętnik w formie listu do rodziny).

[Rozpoczęty 8 marca 1863 r., zakończony 22 maja t. r., a pisany w więzieniu na Wawelu w Krakowie, dotyczy spraw rodzinnych oraz politycznych, podaje również informacje o innych więźniach.]

5305. **Wdowiszewski Jan** (syn poprz., 1853 †1904, architekt i dyrektor Muzeum techniczno-przemysłowego w Krakowie). Wspomnienia z Włoch.

[Są to listy, pisane z podróży do Włoch w latach 1881-2 do rodziny w Krakowie, — str. 336 w pos. rodziny.]

5306. **Wejnert Antoni** (artysta muzyk, kompozytor, nadworny flecista Stan. Augusta). Pamiętniki.

[Wiad.: w art. syna, Aleksandra W. w Gaz. warsz. 1850, nr. 287.]

5307. **Wendorffowa Michalina z Wojniłowiczów.** Wspomnienia z przeszłości i z własnego życia. Spisane przez babkę dla swej wnuczki Tereni Wendorff roku 1870.

[Lata 1814—1869, — str. 364, — w pos. rodziny.]

5308. **Wereszczyński Piotr** († 1879 r. w Petersburgu). Pamiętniki.

[Rkps. na mocy polecenia testamentowego z d. V. 1879 r. oddany drowi Karolowi Estreicherowi celem wydrukowania tych pamiętników we 20 lat po zgonie ich autora. Rocz. Ak. 1879, s. 15.]

5309. **Weryho Artemjusz** († ok. 1885 r. na Syberji). Pamiętniki.

[Spisywane w latach 1865-1866 na Syberji. Wiad. w książce M. Dubieckiego o E. Różyckim, str. 85.]

5310. **Weyssenhoff Jan.** Pamiętniki (z pierwszej połowy XIX w. na Litwie).

[Druk. częściowo w Gońcu wileńskim, z r. 1909. Rkps. był w pos. J. M. Giżyckiego w Krakowie.]

5310. **Węgierski Józef.** Zdarzenia znakomitsze to jest krótki pamiętnik z lat 1788-1798.

[Nr. 5457 w Bibl. ord. Krasińskich].

5312. **Węgierski Kajetan.** Podróże i pamiętniki...

[Nr. 5634 w Bibl. Jag. Część. druk., zob. nr. 883 i 884].

5313. **Wichrowski Jan** (weteran napoleoński, 1790 †1885). Pamiętniki.

[Spisane z opowiadań starca przez jednego z sąsiadów. Sam J. W. w 1809 r. wstąpił do wojska jako ochotnik, a w 1812 wyszedł w stopniu porucznika, utraciwszy lewą rękę, i do r. 1831 był nadzorcą nad stadniną w. ks. Konstantego. Na wydanie tych Pamiętn. przeznaczył 2000 rs. Wiad.: Kraj 1885 nr. 18.]

5314. **Wieliczko.** Wspomnienia z powstania 1863 r.
[Duży rkps, bez początku i końca, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5315. **Wielobycki Habdank Józef.** Pamiętniki (o szkole wojskowej polskiej w Genui i Cuneo i t. d.).
[W pos. rodziny.]

5316. **Wiercieński Henryk.** Przyczynki do wypadków 1863 r. (Pamiętnik... spisany dla Autora „Historji dwóch lat").
[Rkps. oryginalny, kart 23 w 4-ce z 3-ma planikami, — w zbiorach E. Maliszewskiego, por. druk nr. 3402].

5317. **Wierzbicki Piotr Bazyli** pułk. (czy też: Lux Kazimierz). Historja Legjonów Polskich.
[Rkps. z w. XIX. Cz. I, str. 599, cz. II, str. 722 (dar J. I. Kraszewskiego), — nr. 76 w zbiorach rappersw. Bibl. Nar. w Warsz. Drugi egz. (kopja) w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warsz.]

5318. — Zniszczenie wojska polskiego po rewolucji 1794 r.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5319. **Wierzbiński Maciej** (jenerał inżynier). Pamiętnik 1788-1813.
[Nr. 3851 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5320. **Wierzbowski Stanisław.** Momoria negotiorum domesticorum 1699.
[W Bibl. Nar. w Warszawie. (Pol. Q. IV. 10) z Bibl. Załuskich; tymcz. w Bibl. Uniw.]

5321. **Wiesiołowski Ksawery.** Pamiętnik z lat 1810-1813.
[Przeważnie o salinach wielickich; kart 20, nr. 1199 w zbiorach Akad. Umiej.; — „Pismo ś. p. Xawer. Hr. Wiesiołowskiego, kawal. ord. Ś. Stanisława, skreślone na usilne prośby moje w r. 1844, kiedyśmy razem w Dzikowie i Chorzelowie przyjemne spędzali chwile, tem szanowniejsze, że pisma jego wszelkie nowe Wandale w r. 1846 utopiły w Wisłoku wraz z jego obrazami i Xiążkami"].

5322. **Wieszczycki Jan.** Memoriae digna breviter annotata ab a. D-no 1586 d. 12 Decembris... per me Joannem Wyeszczicky m. p. (1586-1596).
[Kart 5, — nr. 3594 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5323. **Wilczewska Anna z Wilczewskich** (żona marsz. W. z Grajewa w p. szczuczyńskim). Pamiętnik domowy (w 5-ciu tomach).
[Pisany częściowo przez siostrę jej męża, pannę W., zawiera notatki o wszystkiem, co się zdarzyło w domu, w bliskiej i dalszej rodzinie i w całym kraju, od pogody i gospodarstwa, wyjazdów z domu i przybywających do grajewskiego domu bardzo licznych gości, do ważnych wypadków w kraju i do znakomitych osób, które o Grajewo zawadziły lub w gościnnym jego dworze przebywały," — W pos. rodziny p. Jana Woyczyńskiego. Wiad.: Jan Woyczyński „Z roku 1812." Tyg. ill. 1899, t. II, s. 605.]

5324. **Wilczków** Pamiętniki 1640-1714.
[Kart 20 in folio, — nr. 2222 (zob. nr. 2029) w Bibl. Ossolińskich.]

5325. **Wilczków** Pamiętniki r. 1640-1714.
[Kart 66 in folio, — nr. 2029 w Bibl. Ossolińskich.]

5326. **Wilska Józefowa z Pietraszewskich Stefanja.** Wspomnienia z przed półwiecza (1863 r.).
[Rozpoczęte w Warszawie w r. 1914, ukończone w Kole w r. 1922, — w pos. rodziny.]

5327. **Winnicki Jerzy.** Pamiętnik... biskupa przemyskiego a później metropolity lwowskiego r. 1654-1706.
[Str. 60 w 4-ce, — nr. 2026 w Bibl. Ossolińskich.]

5328. **Wirtemberska ks. Marja z Czartoryskich.** Urywek wspomnień z r. 1794. (Powstanie Kościuszki w Krakowie).
[Kart 9 in folio. Kopja częściowo ręką obcą, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5329. **Witkiewiczówna Mery.** Wspomnienia o bracie swym, Stanisławie Witkiewiczu.
[W zbiorach p. Stef. Dembego.]

5330. **Witkowski M.** Pamiętniki.. żołnierza polskiego w roku 1812.
[Kart 87 w 8-ce, — nr. 4579 w Bibl. Ossol.]

5331. **Witte Jan de.** Annotacje domowe... i jego wnuka Wincentego Jaksa Aksamitowskiego.
[Z w. XVIII—XIX, — nr. 3491 w Bibl. Ossol.]

5332. **Witwicki Stefan.** Notatki czynione z opowiadań Kniaziewicza i Niemcewicza roku 1834 w Montmorency.
[W pos. prof. J. Michalskiego. Częściowo druk. w Kronice Rodz.]

5333. **Wodziński Karol Edward** (†1837). Wspomnienia włóczęg po Europie (1827-1833).
[Str. 250 w 8-ce, — w Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5334. **Wójcicki Kaz. Wład.** Wspomnienia.
[Z lat 1869—1872, str. 272, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5335. **Wojciechowski Emil Józef** (ok. 1810 †1888 w Rudni w pow. kowelskim na Wołyniu). Wspomnienia.
[Wiad.: Kłosy 1888, t. II, s. 207.]

5336. **Wolski Sarjusz Walerjan.** Pamiętnik z powstania 1863 r. (z oddziałów Jeziorańskiego, Langiewicza, Czachowskiego, Rudowskiego).
[Str. 17 in folio, — w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

5337. **Wojszwiłło Jozafat ks.** Wspomnienia domku Pijarów lidzkich, napisał... ostatni rektor Pijarów lidzkich.
[Pocz. XIX w., str. 349 in folio, — nr. 3667 w Bibl. Ossol.]

5338. **Wolańska Marja z Pruskich. Wyjątek z pamiętnika Halki.** Wspomnienia z powstania od roku 1860-1864.
[Str. 260 w 8-ce, — nr. 3469 w Bibl. Ossol.]

5338a. **Wolfgang Jan Fryderyk.** Autobiografja do r. 1850.
[Nr. 1402 w Bibl. im. Wróblewskich w Wilnie].

5339. **Wolt Roman.** Kilka kartek z pamiętników mojej żołnierskiej służby.
[Z XIX w.; — w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5340. **Wołoszyński Seweryn.** Pamiętniki mojej młodości (1840-1860, lata dziecinne i szkoły w Kaliszu, uniw. w Petersburgu).
[Rkps. (str. 268), w pos. prof. Marjana Grotowskiego w Warszawie.]

5341. **Wołyński Artur** dr. Wspomnienia osobiste.
[Nr. 5846 w Bibl. Jag.]

5342. **Woronicz Janusz** (1805-†1874). Moje wspomnienia (1815-1844).
[W Bibl. Polskiej w Paryżu.]

5342a. **Wróblewska Emilja z Beniowskich.** Dziennik 1850-1855, 1856-1859 i 1860-1870.
[Nr. 183, 272 i 238 w Bibl. im. Wróblewskich w Wilnie].

5343. **Wroncki Edmund** (1843 †1918). Wspomnienia z r. 1863 i z zesłania na Syberję.
[Dwie części, str. 20 i 33 in folio, — w zbiorach Edw. Maliszewskiego.]

5344. **Wrotnowski Antoni.** Do autora „Historji dwóch lat."
[List, dat.: Łęki, poczta Kęty, d. 10 czerwca 1896, ze sprostowaniami i uwagami o „Historji dwóch lat". — str. 5 in folio, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5345. **Wrotnowski Feliks** (1803-†1871). Dziennik.
[Wiad. i cytaty: Wł. Mickiewicz: Żywot A. Mick.]

5346. **Wspomnienia obozowe** z czasów dyktatury Langiewicza.
[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5347. **Wspomnienia podporucznika** z oddziału pułk. Horodyńskiego 1863.
[Kart 8 w 4-ce, — nr. 3712 w Bibl. Ossol.]

5348. **Wspomnienia** o drze Neczaju i Oswaldzie Radziejowskim (Hrubieszowskie w r. 1863).
[Str. 6 w 8-ce, — w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5349. **Wspomnienia siedmiu lat** pielgrzymstwa polskiego.
[Pisane ok. r. 1838, — nr. 6097 w Bibl. Jag.]

5350. **Wspomnienia** z lat 1843-49.
[Nr. 5528 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5351. **Wścieklica Józef.** Urywek pamiętnika z oddziału Łubińskiego, opisujący napad na miateczko Józefów w województwie lubelskiem w czasie wyprawy Józefa Zaliwskiego w 1832-33.
[Str. 15 (kopja), w zbiorach rappersw., w Bibl. Nar. w Warsz.]

5352. **Wybranowski Roman** gen. Korpus II-gi j-ła Ramorino i jego losy od sierpnia 1831 r. aż do wkroczenia do Galicji. (Wyjątek z pamiętników).
[Kopja L. Chodźki, str. 22, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5353. **Wyczałkowski Józef.** Wspomnienia powstańca z r. 1863.
[W pos. rodziny.]

5354. **Wyprawa króla jegomości** polskyego do Inflant lata bożego 1557 die XVI Julij.
[Nr. 1638 w Bibl. Ossolińskich.]

5355. **Wyprawa oddziału Zygmunta Miłkowskiego** na Podole przez Wołoszczyznę w r. 1863.
[Str. 7 in folio — bez nazwiska autora — z papierów po W. Przyborowskim w zbiorach E. Maliszewskiego.]

5356. **Wysocki Ignacy** [pułk. Żaczek]. Pamiętniki z wojny krymskiej, powstania 63 r. i pobytu na emigracji we Francji.
[W zbiorach Bibl. Nar. w Warszawie.]

5357. **Wysocki Piotr** (belwederczyk †1875). Pamiętnik.
[Rkps. 5-tomowy w pos. p. Jadwigi z Dunin-Wąsowiczów Plewińskiej. Wiad. w art. Al. Kraushara: „Fragmenty z odnalezionego pamiętnika rękopiśmiennego P. W." w Kur. Warsz. 1925, d. 29.XI.]

5358. **Zabielski Tadeusz,** oficer legji nadwiślańskiej. Pamiętniki.

5359. **Zabłocka Honorata z Garczyńskich** (1819 †1911). Wspomnienia.
[W pos. rodziny, urywki u p. Edw. Paszkowskiego w Krakowie. — Wiad.: E. Paszkowski. Stara pani. Czas 6. IV. 1928.]

5360. **Zaborowski Tymon.** Notatnik.
[Kart 59 in folio, — nr. 4716 w Bibl. Ossol.]

5361. **Zaczyński J.** dr. Wspomnienia z wojny moskiewsko-tureckiej w r. 1877-1878.
[Str. 69 in folio, — nr. 3592 w Bibl. Ossol.]

5362. **Zagórowski Józef** (1821 †1878). Pamiętnik („który zawiera cenne szczegóły do historji związ-

ków polskich, więzienia w Zamościu i powstania 1863 r."):
[Wiad.: Ruch liter. 1878, t. I, s. 96.]

5363. **Zajączek Józef** gen. Kopjarz listów i raportów... z czasu pobytu jego w Egipcie.
[Kart 124 w 4-ce, — nr. 2582 w Bibl. Ossolińskich.]

5363. — Notatki o Poniatowskim z r. 1811.
[Rkps. franc. w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5365. **Zajączkowski Józef.** Notatki z czasów powstania w r. 1863 a mianowicie w m. Łodzi i jej okolicach.
[W pos. dra Al. Czołowskiego we Lwowie.]

5366. **Zaleski Hilary** (pseud. Klemens Protasz, † w Żytomierzu 1856 r.). Pamiętnik („mieszczący w sobie wiele zajmujących faktów towarzyskich, obrazów, nacechowanych trafnością poglądu i dowcipem").
[Wiad.: Kronika wiad. kraj. i zagr. 1856, nr. 30.]

5367. **Zaliwski Józef.** Charakterystyka różnych wybitnych osób z powstania 1830-31 roku i niektóre szczegóły tegoż powstania.
[Str. 19, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5368. **Załęski Jan** (ur. ok. 1807 † 1877 na Podolu, zesłaniec na Kaukaz, współprac. „Gwiazdy" i in. pism). Pamiętniki.
[Wyjątki druk. były w Dzien. Warsz. 1854 r. Estr. V, 235].

5369. **Załuscy.** Djarjusz od 1687-1706.
[Sygn. Pol. F. IV. 128, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5370. — Djarjusz 1708-14.
[Sygn. Pol. F. IV. 236, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich), tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5371. — Djarjusz itinerum 1714.
[Sygn. Pol. Q. IV. 3, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5372. — Djarjusz podróży A. Załuskiego i brata jego J. bisk. kijow. 1718-1719.
[Sygn. Pol. Q. IV. 18, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5373. — Djarjusz w roku 1728
[Sygn. Pol. Q. IV. 5, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5374. — Djarjusz roku 1731.
[Sygn. Pol. Q. IV. 22, w Bibl. Nar w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5375. — Djarjusz chwalebnych codziennych akcji 1746.
[Sygn. Pol. Q. IV. 19, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5376. — Djarjusz roku 1747.
[Sygn. Pol. Q. IV. 26, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5377. — Zbiory różnych pism publicznych, djarjuszów, listów i t. d. 1696-1697.
[Sygn. Pol. Q. IV. 112, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5378. **Załuski Jędrzej Chryzostom** (1650 †1711), kanclerz w. kor. Pamiętniki.
[Przygot. do druku przez Jul. Bartoszewicza, jednak nie wydane. Wiad.: Księga świata 1856, s. 4.]

5379. **Załuski Jędrzej Stanisław** (1695 †1758, biskup krakowski). Djarjusz podróży 1716 roku.
[Sygn. Pol. Q. IV. 84, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich]; tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5380. — Djarjusz... Ku pamięci dzieł i zabaw 1726 And. Załuskiego przez Karola Kreni zebrany.

[Sygn. Pol. Q. IV. 6, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich]; tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5381. — Djarjusz roku 1736.

[Sygn. Pol. Q. IV. 3, w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich]; tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5382. **Załuski Józef Andrzej** (1702 †1774, biskup kijowski). Autobiografja, część druga.

[Lata 1742 do 1770, części pierwszej brak; sygn. Pol. Q. IV. 89 w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich]; tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5383. — Vita propria.

[Rkps. łac. lata 1748-59, karty od 75 do 125; sygn. Lat. Q. XVIII. 102 , w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5384. — Miejsca pryncypalne, gdziem się znajdował którego roku, i eventa przedniejsze mego życia.

[Rkps. w jęz. polskim, pisany 1768 na wygnaniu w Smoleńsku, kart 163, lecz dane autobiogr. tylko na 24 kartach, resztę zajmują facecje rymowane oraz wiersze i t. p.; — sygn. Pol. Q. XVII. 19 , w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5385. — Itinerarium per Germaniam, Galliam etc., 1717-28.

[Sygn. R. Q. IV. 3 , w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Załuskich]; tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5386. **Zamoyski Marcin** (ssta bolimowski, podskarbicz w. kor.). Djarjusz domowych interessów moich (od czerwca do września 1715 r.).

[Kart 71 in folio; nr. 1577 w Bibl. ord. Zamoyskich].

5387. **Zamoyski Michał Zdzisław** (†1735). Djarjusz podróży i pobytu zagranicą w latach 1697 i 1698.

[Kart. nl. 103, — nr. 1466 w Bibl. ord. Zamoyskich].

5388. **Zamoyski hr. Stanisław** ord. (1775 †1856). Notatka o pobycie w Paryżu 1802-1803.

[Opis przyjęcia południowego u pierwszego konsula, Bonapartego, jego rodziny, dworu i t. d. — w dziale rękopisów, sygn. Cim. 166, w Bibl. ord. Zamoyskich.]

5389. **Zan Tomasz.** Pamiętniki z zesłania.

[W pos. rodziny. Wyjątki druk. prof. Pigoń w Słowie wileńskiem.]

5390. — Notatki tyczące się Tomasza Zana.

[Str. 17 in folio nieznanego autora w zbiorach prof. Jana Michalskiego.]

5391. **Zapiski** do historji rzezi galicyjskiej 1846.

[Kart 27 in folio, — nr. 3710 w Bibl. Ossol.].

5392. **Zaręba** por. Pamiętnik z ostatnich czasów Stanisława Augusta.

[Nr. 4506 w Bibl. Jagiell.; częściowo druk. przez Helenjusza, zob. nr. 1145].

5393. **Zarzycki Jan.** Djarjusz 1793-1797.

[Do kwietnia 1797, jako plenip. w Dereczynie. Sygn. Pol. F. IV. 66 w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Dereczyńskiej Sapiehów); tymcz w Bibl. Uniw. warsz.]

5394. — Djarjusz ważniejszych czynności od dnia 1-go Maja 1797 r. przezemnie... odbywanych.

[Do lipca 1798 r.; Sygn. Pol. F. IV. 53 , w Bibl. Nar. w Warszawie (z Bibl. Dereczyńskiej Sapiehów); tymcz. w Bibl. Uniw. warsz.]

5395. **Zawadzki Kazimierz.** Silva rerum rodziny Zawadzkich z

Wilkowej w ziemi Wyszogrodzkiej.

[Lata 1775—80, nieco szczgółów późniejszych; rkps. (142 stron in folio) w pos. p. Jana Kwietniewskiego w Warsz.]

5396. **Zbiegniewska Izabela.** Notatki do życiorysu Narcyzy Żmichowskiej.

[Kart 31 w 4-ce, 2 części; — nr. 4802 w Bibl. Ossol.]

5397. **Zborowski Stan. Jul.** Dziennik i różne poezje.

[Wiek XIX, kart 78 w 8-ce; — nr. 3447 w Bibl. Ossol.]

5398. **Zdanie sprawy** naczelnego świadka o bitwie pod Maciejowicami..

[Kopja w zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

5399. **Zduńczyk Józef,** major w. p. Bitwa 12 sierpnia 1863 r. pod Nagoszewem nad Narwią, wspomnienie.

[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

5400. **Zenowicz-Despot Aleksander** (1828 †1895, gub. tobolski). Pamiętniki.

[Wiad.: w życ. A. D.-ZZ. w W. Enc. Ill., t. XV, s. 437].

5401. **Zgierski Strumiłło Piotr.** Pamiętnik... miecznika wołkowyskiego, rotmistrza wielońskiego, namiestnika chorągwi hussarskiej (XVIII w.).

[Nr. 3656 w Bibl. ord. Krasińskich].

5402. **Zieliński Antoni.** Wspomnienia żuawa z obozu w Ojcowie w 1863 r.

[8 stron in folio w pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

5403. **Zieliński Gustaw** (poeta, 1809 †1881). Dziennik mojego życia.

[W Muzeum Płockiem.]

5404. — Mała kronika naprędce o pobycie Zygmunta wśród obcych; w 30 lat od zdarzeń, wyjęta z listów familijnych do G. Z. wygnańca syberyjskiego; czyste tło do romansu: „Różne różności na tym Bożym świecie".

[W zbiorach prof. Jana Michalskiego w Warszawie.
M. in. odpis korespondencji z r. 1859 między Zygm. Komarnickim i Al. Grozą.]

5405. **Zieliński Józef Feliks** (kapitan w. pol., później tureckich, jako Izzet-bej). Pamiętnik z XIX wieku.

[Wspomnienia rodzinne z Płockiego, ze szkół w Żoliborzu„ z emigracji po r. 1831-ym, głównie z Hiszpanji i t. d. Rkps. w Książnicy Miejskiej w Toruniu.]

5406. **Zieliński Karol** (pułk. piechoty 1830, generał w czasie powstania i ostatni wiceprezes Rządu Narodowego). Pamiętniki z lat 1812-1814, autobiografja, listy do rodziny i t. d. 1812-1837.

[Str. 548 w 8-ce i w 4-ce, — nr. 5385 w Bibl. Ossol.]

5407. **Ziemięcka Eleonora.** Wspomnienie o J. Gołuchowskim.

[Nr. 1929 w Bibl. im. Wróblewskich w Wilnie].

5408. **Zienkiewicz Feliks** (1838 †1910). Pamiętniki (o powstaniu styczniowem).

[W pos. rodziny.]

5408a. **Zienkiewicz Kazimierz.** Pamiętniki z 1863 r.

5409. **Zienkowicz Tytus.** Noty... (Leona Cichińskiego) naczelnika miasta Lwowa, o organizacji lwowskiej w r. 1863.

[Nr. 1340 w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5410. **Zimocki Józefat Mieczysław** (z Paryża). Krótka biografja mojego tułaczego życia.
[Str. 18 in folio, — nr. 5266 w Bibl. Ossol.]

5411. **Zmorska Tekla z Parczewskich** (1825 †1898, wdowa po Romanie). Pamiętniki.
[Wiad.: Tyg. ill. 1899, t. I, s. 18.]

5412. **Z pamiętników Junoszy** 1793 r.
[Odpis nr. 3774 w Bibl. ord. Krasińskich.]

5413. **Zwierkowski Ignacy.** Pamiętnik..., adjutanta K. Pułaskiego, komornika bieckiego.
[Rkps. (kopja przez Wal. Zwierkowskiego) str. 124, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5414. **Zwierkowski Walenty.** Autobiografja (Żywot...) doprowadzona do sierpnia 1831 r.
[Rkps. (kopja) w Arch. Akt Dawnych w Warszawie. Zawiera rozdziały: Żywot Wal. Zw. Rys panowania Mikołaja w Polsce. Dzień 29 czerwca 1831 r. i następne zaburzenia w Warszawie. Dzień 15 sierpnia 1831 r. w obozie. Powrót Dembińskiego i powody, że nie chciano dać mu dowództwa. Gdzie się Skrzynecki podział po nocy 15 sierpnia.]

5415. — Dziennik, który pisano w więzieniu (od 17 paźdź. do 20 list. 1835), odnoszący się do przetrzymania w więzieniu St. Pelagie członków sekcji Tow. Demokr. Pol. w Batignolles.
[Str. 60, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5416. — Dziennik z r. 1843, pisany w Wersalu.
[Kart 78, — w zbiorach rappersw. w Bibl. Nar. w Warsz.]

5417. — Niektóre szczegóły do dziejów powstania listopadowego.
[Str. 50, — w zbiorach rappersw. Bibl. Nar. w Warsz.]

5418. — O pułku gwardji konnej polskiej przy Napoleonie (w formie listu do Leonarda Chodźki).
[Str. 24, — w zbiorach rappersw. Bibl. Nar. w Warsz.]

5419. — Pamiętnik od paźdź. 1852 czyli od opuszczenia X. Poznańskiego i wyjechania do Francji, do 31 grud. 1855.
[Str. 399, — w zbiorach rappersw. Bibl Nar. w Warsz.]

5420. — Wypadki 15 sierpnia 1831 r. w Warszawie.
[W Arch. Akt Dawnych w Warszawie.]

5421. **Żmigrodzki Michał.** Wspomnienia dwóch lat, spędzonych przy ś. p. Wincentym Polu.
[Kart 31 z r. 1888 w bibl. hr. Tarnowskich w Suchej (nr. 463).]

5422. **Żeleńska.** Notatki wypadków niektórych dziejących się w Galicji od 18 lutego 1846 roku.
[Nr. 2003 w Bibl. Ossolińskich.]

5423. **Żelkowski Maksymiljan.** Dziennik.... oficera b. wojsk polskich a potem profesora szkoły agronomicznej w Grignon, 1831-1832.
[Str. 61 w 8-ce, — nr. 3236 w Bibl. Ossolińskich.]

5424. **Żeromski Stefan.** Dziennik z czasów szkolnych w Kielcach.
[W pos. rodziny. Wiad.: Stan. Piołun-Noyszewski. Stefan Żeromski, dom, dzieciństwo i młodość (Warsz. 1927), s. 110—6.]

5425. **Żółkowski Alojzy.** Własnoręczny dzienniczek repertuaru od 1. IX. 1877 do 1. VI. 1879 z zapiskami o własnych występach i powodzeniu.
[Nr. 6119 w Bibl. Jagiell.]

5426. **Żukotyńska Matylda z Kranz-Karweckich.** Notatki o udziale członków rodziny Karweckich w powstaniu 1863 r.

[W pos. p. Stan. Zielińskiego w Warszawie.]

5427. **Żupański Jan Konstanty** (1801 †1883). Pamiętniki.

[Wiad. w art. J. N. z Oleksowa Gniewosza: ś. p. J. K. Ż. Strażnica polska (Lwów), t. V, (1883), nr. 17: „Odwiedzał on kilkakrotnie Lelewela w Brukseli, a będąc z nim w nieustających stosunkach aż do zgonu, zgromadził w swych pamiętnikach, które pisał, mnóstwo cennego materjału do żywota tego znakomitego męża, to też spadkobierca, syn ś. p. Konstantego, ma wielkie zadanie i powinność względem kraju, aby te pamiętniki wydał na widok publiczny."]

5428. **Żurnal obersztlejtnanta,** 1753-1755.

[Kart 41 in folio, — nr. 4631 z archiwum Ulińskich, Zielińskich i Lityńskich w Bibl. Ossolińskich.]

5429. **Żychliński Józef.** Wspomnienia z wojny światowej i służby w Warszawie.

[W pos. autora.]

5430. **Żychliński Ludwik.** Obywatela z W. X. Poznańskiego a w roku 1846 komisarza powiatowego tamże, korespondencja z rządem pruskim ówczesnym.

[Str. 32 in folio, — nr. 1774 w Bibl. Ossolińskich.]

5431. **Życie emigranta** z XIX w.

[W zbiorach po J. I. Kraszewskim w Bibl. Nar. w Warszawie.]

DOPEŁNIENIA.

5432. **Dziesięciolecie** 5 pułku piechoty Leg. Pol., 1914 — 1924. (W dziesiątą rocznicę 5 p. p. Leg. 1914 — 1924. Jednodniówka). [Warszawa 1924, 4°, s. 51 z ilustr.]

[M. in. wspomnienia: Socha—Bitwa pod Kościuchnówką, A. Hałaciński—Reduta, J. Błeszyński—Wspomnienia z odsieczy Lwowa, K. Babiński—Wilno, W. Stachiewicz (Styk)—Z tyłów na front, J. Ulrych—Kartka z Benjaminowa, A. Moraczewski—Kartka z Pamiętnika].

5433. **Juszczak K. W.** Szlakiem jeńców z Turkiestanu do niepodległej Polski. („Polska siła zbrojna" na krańcach Chin, Persji i Afganistanu. Historja Związku Polaków wojsk. I Wszechrosyjski Zjazd w Piotrogrodzie. Walki III dywizji I korpusu polskiego. Pochód 12-go pułku strzelców: Jedlnia-Żłobin. Praca na kresach wschodnich: Mińsk-Słuck-Bielsk). Poznań 1928, nakł. Tow. zarej. sąd. „Dom Rzemieślniczy" w Poznaniu, s. 284.

5434. **Koźmiński-Poraj Karol.** Z ułanami Beliny 1914 — 1916. Warszawa 1928, s. 239 z ilustr.

5435. **Księga pamiątkowa P.P.S.** W trzydziestą rocznicę. Warszawa 1923, s. 268.

[Autorzy wspomnień: H. Bezmaski, A. Bień, J. Biniszkiewicz, Bohdan, M. Chmieleńska, N. Czarnocki, I. Daszyński, K. Domosławski, W. Jodko, W. Kielecki, Z. Kunicka, J. Kwapiński, B. Limanowski, M. Malinowski, K. Mokłowski), M. Paszkowska, F. Perl, K. Pietkiewicz, Z. Piotrowski, S. A. Radek, J. Rutkiewicz, L. Śledziński, A. Szczerkowski, L. Wasilewski, Zdzisław, B. Ziemięcki].

5436. *Leśniewski Czesław.* Bohusz — Staszic. Przegląd hist. serja II, t. 6 (1927), s. 385 — 395.

[Do nr. 853].

5437. **Lipkowski Leon.** Moje wspomnienia 1849 — 1912. Kraków, druk. W. L. Anczyca i sp., nakł. autora, 1913, 4°, s. 324 + 1 nl. i ok. 180 ilustr.

[Z życia ziemiaństwa na Podolu i Ukrainie].

5438. **Narutowicz Gabrjel** pierwszy Prezydent Rzeczypospolitej. Księga pamiątkowa. Wyd. Komitetu uczczenia pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej... Warszawa 1925, 4°, s. X + 594 z ilustr.

[M. in. zamieścili tu wspomnienia: St. Rechniewski, Jerzy Moraczewski, Z. Moraczewska, J. Kodisowa, Al. Dębski, I. Daszyński, W. Łęski, F. Iselin, A. Rahn, C. Brodowski, E. Meyer, W. Wyssling, A. Hanssens, E. Will, H. Roth, Tad. Woyno, Wł. Baranowski, Wojc. Baranowski, J. Piłsudski, Ign. Mościcki, T. Rybczyński, A. Różański, G. Karski, mg., J. Wszelaki, St. Os-

sowski, St. Kętrzyński, Jul. Łukasiewicz, Wł. Neyman, X., St. Thugutt, Z. Kodisówna, T. Zbyszewski, St. Car, maj. Polkowski, I. W. Kosmowska].

5439. **Rochetin Bocquel hr. Eugenja de.** Z pamiętników... Święta Bożego Narodzenia u Polaków. Dzień Trzech Króli i kulig. Święta wielkanocne. Podał L. Gryf. Bies. liter. 1904, s. 8, 28 i 48; 1905, s. 268.

[Z pobytu w Zagości nad Nidą w r. 1838].

5440. **Rostworowska Jadwiga z Popielów.** Życie i wyjątki z listów matki naszej Emilji z Sołtyków Popielowej. Dla rodzeństwa i wnuków zebrała... Kraków 1925, s. 2 nl. + 188.

[Druk. jako rękopis].

5441. **Rozwadowski Tadeusz** gen. broni. Urywki ze wspomnień. Szaniec 1927 nr. 11 i 12; 1928, nr. 2, 3, 4, 5, 6 i 7.

[Nr. 11. — Pierwsza bitwa w wielkiej wojnie; nr. 12 — Austrja i Legjony; nr. 2 — Na lewem skrzydle; nr. 3 — Nieszczęsna kawalerja i nieudany pościg; nr. 4 — Nad Chodlem; nr. 5 — W defensywie; nr. 6 — Porażka bez walki; nr. 7 — Zaskoczenie przeciwnika].

5442. **Rybacki K.** Notatki jeńca z Dänholmu i zamku Celle. Łowicz 1928, s. 88.

5443. **S.** Wincenty Hippolit Gawarecki. (Wspomnienie pośmiertne). Gaz. warsz. 1852, nr. 249 i 250.

[Na podstawie autobiografji].

5444. **Wojtkowski A.** Listy Jędrzeja Moraczewskiego i Karola Libelta o stosunkach w Poznaniu i Wielkopolsce. Kronika m. Poznania 1926, s. 45—56, 65—78.

5445. **Zwierkowski Walenty.** O sejmie w emigracji. Poitiers 1839, s. 68.

[Od str. 7 — 68 dziennik, zawierający rys czynności członków sejmu rewolucyjnego w czasie tułactwa do końca 1836 r.].

INDEKS.

A. A. **2860.**
A. D. **3936, 4286.**
A. D. G. **2861.**
A. E. K. **2862.**
A. F. 1965.
A. G. **917.**
A. G. **1971.**
A. J. 1683.
A. K. **1684, 1685.**
A. M. **1972.**
A. M. 2204.
A. M. **3465.**
A. M. **3937.**
A-ów **2863.**
A. P. 993.
A. P. **1973.**
A. R. 3466.
Abłamowicz J. E. **1686.**
Abramowicz B. **2864.**
Abramowicz M. 3932.
Abramowiczowa B. 1143.
Achremowicz D. 1976.
Aczkiewiczowa A. **1974.**
Adamowicz A. 455.
Adler S. B. (Orłowski) **4466.**
Aeneas S. 9, 10, 56.
Aer zob. Rzążewski A.
Ahasfer zob. Żyskar J.
Akielewicz M. **1975.**
Aksamitowski W. 4761.
Albertrandi J. 22, **27**, 86, **113, 530.**
Alcjato J. **1977.**
Aldobrandini H. **27, 145.**
Aldona 58.
Aleksander I 672, 977, 977a, 1007, 1008, 1015, 1118, 1219a, 1219b.
Aleksander II 1971, 2599, **2865, 2866**, 3043, 3572.
Alembek J. **114.**
Alexandrowicz T. **4467.**
Alfred król 28.
Aloy d' **532.**
Ałabin P. W. **1978.**
Amerykanin 1979.
Anatolij **918.**
Anc B. **2867, 2868.**
Ancona A. d' **533.**
Ancowa J. **2868, 2869.**
Anczyc W. L. 3708.
Anderson L. **2870.**
Andrejewskij B. **2871.**
Andreoli E. **2872, 2872a, 2873, 4468.**
Andriolli M. E. 3467, 3540, 3542, 3627, 3858.
Andruszkiewicz E. 1148, **1980, 4469.**
Andrzejkowicz M. **1981.**
Andrzejowski A. (Detiuk) **919**, 1344.
Ankwiczowa Z. 2338.
Ankwiczówna H. E. (Kuczkowska) 880, **1982, 4470, 4828.**
Anna Jagiell. 15, **115.**
Annibal z Kapui **146.**
Anonim 39, **147.**
Anonim Podolanin zob. Cieszkowski L.
Anonymus 10.
Anthing F. **534.**
Antoniewicz K. **920**, 1983, **1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1992.**
Antoniewiczówna J. **58.**
Antonini J. **4472.**
Antonowicz W. 43, 298, **1989.**
Anuczin D. G. 2874, **2875, 2786.**
Anzelm Polak **69.**
Appel K. **3985.**
Apuchtin A. L. 3844.
Aramowicz I. **2877.**
Arciszewski K. **268.**
Arnhold 2881.
Arnoldi J. K. **922.**
Arnoldi K. K. **923.**
Arsenjew D. **2878.**
Arsenjew I. A. **2879, 2880.**

Artois d' **924.**
Askenazy S. 518a, 618, 748, 809, 860, 954, 970, 973, 1010, 1425, 1430, 1603, 1679, 2613, 3938.
Asnyk A. 3497, 3646, 3836, 3856.
Aszenbrenner M. 2881.
Atlas D. **1689.**
Aubery du Maurier **456.**
Aubry G. J. 3939, 4129a.
August II król 24, (456—500).
August III król 37, 486, (501—529), 4595, 5198.
Augustyn 2457.
Aulich M. **1990.**
Avaux d' 56, 269.
Avenarius N. P. **2882.**
Avril Ph. **379.**
Awejde J. **3319.**
Awejde O. 2883, 4725.
Awierko G. **148.**
Awierko S. **148.**

B. **1991.**
B. A. **2884.**
B. C. **3468.**
B. F. **3469.**
B. J. K. zob. Stahl bar.
B. M. **2885.**
B. T. **925.**
Babiński K. 5432.
Backer R. S. 54.
Baczewski K. **1762.**
Baczko F. 926.
Badeni J. 927, 1986, **1992, 1993,** 2061.
Bagieński F. J. **4474.**
Bagiński W. **501.**
Bähr M. 236.
Bahr R. **3940.**
Bajer **4475.**
Bajerski J. 1725.
Bajkow **928, 4476.**
Bakałowiczowa W. 3688.
Bakanowski A. **2886.**
Bakłanow I. P. **2887.**
Bakunin M. 3166, 3385.
Baliński A. **3128.**
Baliński E. **3128.**
Baliński K. 2672.
Baliński M. 17, 23, **77, 78, 315, 929, 930,** 2786, 2787, **4477, 4478.**
Balzac H. **1994.**
Bałaban T. 4068.
Bałucki M. **3470, 3471,** 3476.
Bandrowski J. **3941.**
Bandrowski - Kaden zob. Kaden-Bandrowski.
Bandtkie J. S. 440.
Banita **3472.**
Bar A. 3674.
Barancewicz A. 2888.
Baraniecki A. 3485, 3581, **4479.**
Baranowski A. **991.**
Baranowski I. **1995,** 3514.
Baranowski S. **931.**
Baranowski W. T. **81.**
Baranowski Wł. **5435.**
Baranowski Woj. **5435.**
Baranowski ks. **1976.**
Barante P. **932.**
Barącz S. **21, 4480.**
Barbara królowa **77, 78, 79, 80.**
Barkłowska A. **2381.**
Barrière M. F. 609.
Barroux E. **3942.**
Barszczewski J. **933.**
Barszczewski J. **1996.**
Barthel de Weydenthal J. **58.**
Bartkowski J. 29, **1690, 1691, 4481.**
Bartmański T. **4482.**
Bartoszewicz A. **934.**
Bartoszewicz J. 31, 115, 135, 146, 272, 342, **380, 381, 382, 383,** 448, 455, 459, 463, 506, 517, 743, 824, **935, 936,** 988, 1237, 1295, 1392, **1997, 1998, 1999, 2000,** 2359, 2788, **3474, 3475,** 3579, **3679,** 3720, **4483.**
Bartoszewicz K. 48, 478, 845, 934, 1282, 1999, **2000,** 2303, 2501, 3114, 3438, 3474, 3475, **3476, 3943.**
Bartynowski W. **2001.**
Barwiński E. 2615.
Barwińskyj O. **3477.**
Barylski B. **3944.**
Barysznikow P. A. **1692.**
Barzykowski S. **1693, 1694.**
Barzykowski S. **3945.**
Batory Stefan król zob. Stefan B.
Batowski A. **82, 125, 4484.**
Battaglia G. 2881.
Baudouin de Courtenay B. W. **1695.**
Baudouin de Courtenay J. **2890, 4024.**
Baudouin de Courtenay R. **3478.**
Bauer K. **2002.**
Bauer L. **3946.**
Baumfeld G. **3947.**
Baworowski W. **811.**
Baykowski K. **2003.**
Bazgier J. L. 3948.
Bądzkiewicz A. **2004.**
Bąkowska B. **3861.**
Beatus A. **3772.**
Beaujeu de 384.
Beauplan W. 10, 12, 43, **271.**
Beaupré A. **4485.**

Becchi S. 3443.
Bechonowa A. 2170.
Beck A. 3479.
Becu S. 2584.
Bedleński J. 4486.
Beer F. L. 2891.
Begey A. 2005.
Behr A. 45, 2006.
Beisler A. 3949.
Belcour F. A. 535.
Belina zob. Prażmowski W.
Belina A. zob. Młochowski A.
Bellina S. zob. Jaworski W.
Bełcikowski A. 3480.
Bełcikowski J. 3950.
Bełza S. 3481, 3482.
Bełza W. 2007, 2008, 2009, 2036.
Bełżecki W. 4487.
Bem A. 2010.
Bem J. 1696, 1778, 2011, 2085, 2457, 2527, 2597, 2598, 2704, 2844.
Benaluk J. 4488.
Benedekówna J. (Szara) 58.
Benedykt S. 3952.
Benedyktowicz L. 3128.
Beniowski M. 536.
Benkendorf A. Ch. 1210, 1697.
Bennigsen L. L. 937.
Benniowa L. 3935.
Bentkowski W. 2012, 2892, 3082, 3635, 3809.
Bentz J. 2893.
Benwenuty zob. Mańkowski B.
Berg F. F. 2871, 2874, 3076, 3354, 3361, 3390.
Berg M. W. 44, 2894.
Bergel R. 3953, 3954.
Berghaus E. 3955.
Bergman gub. 828.
Berhof A. 4489.
Berkan W. 3483.
Bernacki L. 694, 2324.
Bernoulli J. 38, 537.
Berry de 997, 998.
Bersohn M. 69, 385.
Berson M. 4490.
Berwiński R. 2859.
Berzewiczy E. 1698, 1699, 1700, 1701.
Bestużew A., M. i P. 966.
Betański ks. 813.
Bezak 1143.
Bezborodko I. A. 539, 871.
Bętkowski N. 938.
Białecka K. 812.
Białecki A. 3484.
Białkowski A. 939.
Białkowski Leon 1161.
Białkowski Leop. 4491.
Białobłocki J. 978.
Białobocki J. 4492.
Białobrzeski A. F. 4493.
Białobrzeski O. F. 1762.
Białokoz A. 4494.
Białopiotrowiczowa K. 815, 940, 1750, 1874, 4495.
Biały 3956.
Białyniak 541, 1702.
Bibikow 1143.
Bicin N. 3308.
Biechoński J. 3128.
Biechoński T. 941, 2013, 4496.
Biechoński W. 3128, 4497.
Bieczyński T. 542, 942.
Biegański M. 3485.
Biegeleisen H. 868, 869, 1088, 1422, 2373, 2635, 2645, 2650, 2651, 2737.
Bielańska Firlej K. 2873, 3486.
Bielińska M. 2014.
Bieliński F. 4498.
Bieliński J. 903, 1179, 1409, 1587, 3488.
Bieliński S. 564, 4499.
Bielowski A. 28, 36, 262, 330, 468, 636, 981, 2015, 2814, 4500.
Bielski J. 9.
Bielski M. 11.
Bielski S. 149.
Bień A. 5435.
Bierezin 3489.
Biergiel J. 3624.
Biernacka K. 943.
Biernacki J. 3772.
Biernacki W. 3772.
Biernawski A. 2895.
Biesiekierski J. 3490.
Biesiekierski W. 543.
Biester J. E. 38.
Bignon E. 944.
Biliński L. 3957.
Billewicz J. 2016, 2016a, 4501.
Biłgorajski F. 4502.
Biniszkiewicz J. 5435.
Birnbaum 1327.
Bistrom K. I. 1739.
Bitis A. 3187.
Bitner Z. 2272.
Blanc V. 2897.
Bliziński J. 3539.
Blumer J. 1862.
Błaszczyński K. (Bończa) 3206.
Błażowski M. 11.
Błeszyński J. 5432.
Błoński R. 2017, 2898.
Błotnicki H. 4503.
Bludow D. N. 1757.
Bobek J. 2899.
Boberska F. 945, 2018, 2019.

Boberski K. 3128.
Bobowski J. 457.
Bobowski M. 273.
Bobowski T. 2900.
Bobrowa J. 2319, 2639.
Bobrowicz J. N. 12.
Bobrowska E. 3861.
Bobrowska T. 1143, 2020.
Bobryk S. 4504.
Bocheński R. 2901.
Bochwic O. 4505.
Bodzantowicz K. S. zob. Suffczyński K
Boerner 4286.
Bogdalski C. 3958.
Bogdanowicz M. I. 1703.
Bogdański A. 3409.
Bogdański H. 1704, 2021, 2022, 4560, 4507, 4508, 4509.
Boguchwał 10, 28.
Bogusławski J. 2023, 2024, 4510.
Bogusławski K. 2335.
Bogusławski Wil. 2025.
Bogusławski Wł. 2902.
Bogusławski Woj. 544, 545.
Bogusz H. 2026.
Bogusz J. 4511.
Bohdan 5435.
Bohdanowicz A. 3491.
Bohdanowicz F. 3492, 3493.
Bohdanowicz P. 3187.
Bohomolec F. 11.
Bohowityn-Kozieradzka M. 2903.
Bohusz K. 546, 5434.
Boineburg J. Ch. 385.
Bojarski J. P. 3494.
Bojasiński J. 1198.
Bojko J. 3959.
Bolesławita B. zob. Kraszewski J. I.
Bolesta P. 458.
Bolesta pułk. 4312.
Bona królowa 12, 15.
Bonaparte N. zob. Napoleon I.
Bonawentura z Kochanowa zob. Potocki L.
Bończa M. 947.
Bończa zob. Błaszczyński K.
Bongiovanni B. 27, 84.
Bonin M. 2904.
Boratyński W. 2905.
Borejko W. 547, 548, 4513.
Borelowski M. (Lelewel) 3020, 3334, 4836, 4901.
Boriczewskij M. P. 1692.
Borkiewicz A. 3961.
Borkowska A. 948.
Borkowska W. 58.
Borkowski F. 2906.
Borkowski J. 3692.
Borkowski K. 26, 2027, 2104, 4548.
Borkowski-Dunin L. 2028, 2029.
Borodyjewycz E. 3962.
Borodzicz J. 3495, 3496, 3963, 3964.
Borowski K. 2907, 4514.
Borowski L. 827.
Borowski Z. 3965.
Borowski-Rogala P. 4515.
Borsza S. 150.
Borszczow S. M. 2908.
Bortkiewicz W. 1705.
Boruciński ks. 3966.
Borusławski J. 549.
Boryszewski J. 182.
Borzewski K. 2030.
Borzęcki J. 3967.
Bosak zob. Hauke J.
Boscowich J. 502.
Bośniacki L. 2909.
Bostel F. 140, 274, 3497.
Botkin W. P. 2910.
Botwinko H. 4516.
Bourgogne J. F. 949.
Bourgoing P. 950.
Boyden W. C. 3968.
Boyé P. 515, 516.
Boyen H. 550, 2663.
Boznański L. 951.
Bracht R. 3969.
Brandt H. 952, 953, 954, 955, 1706.
Brandt J. 3777.
Brandt W. 2911.
Braniccy-Gryfowie 551.
Branicka A. 956.
Branicki J. K. 31, 506, 813.
Branicki K. 787, 792.
Brawacki 2704.
Br ański F. 1707, 1708, 4517.
Bredetzky S. 837.
Bredow gen. 4386.
Brensztejn M. 682a.
Bresciani O. 1570.
Bretschneider H. G. 837.
Brezowie 1458.
Brochocki S. 3970.
Brodowicz T. 552.
Brodowski C. 5435.
Brodowski Z. 3743.
Brodziński K. 59, 957, 958, 1515, 1529, 1618, 4518.
Broekere S. 959.
Broniewski J. 4519.
Broniewski W. 4520.
Bronikowski A. 4521.
Bronikowski K. 20, 1709, 1710, 1711.
Bronikowski R. 960.
Broniowski M. 85.
Bronisz M. 499.

Brownsford A. (Ignotus) **3498**
Brückner A. 65, 105, 209, 358, 4024.
Brunetti J. 323.
Brunner A. **2912.**
Brykczyński A. **2913.**
Brykczyński J. **1043.**
Brykczyński S. **2914.**
Brylski E. **3128.**
Brynk J. **4523.**
Brynken pułk. 2599.
Brzeski S. **2553,** 2800.
Brzeziński N. **2032.**
Brzeżański A. **2033, 4522.**
Brzostowski A. B. **3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504.**
Brzowski J. **2034, 4524.**
Brzozowski K. **2035, 2036, 2037, 2038, 2915, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510, 4525.**
Brzozowski L. **4527.**
Brzozowski M. **1712.**
Brzozowski S. **3971.**
Bućkiewicz A. **4528, 4529.**
Buczyński A. J. **386.**
Buczyński J. **4530.**
Buddeus A. 2039.
Budiennyj **4410.**
Budrewicz S. **2917.**
Budziło **175.**
Budzińska Z. **58.**
Budziszewscy 2407.
Budzyński J. **3972.**
Budzyński M. **961, 2040.**
Budzyński W. 3973.
Bugiel W. 476.
Bujak F. 65, 2634.
Bujnicki K. 2041, 2916, 4531.
Bukar S. **553, 554.**
Bukaty 793.
Bukowiecki J. **2042.**
Bukowski H. 34.
Bukowski K. **3128.**
Bukowski **4532.**
Buksicki H. **4533.**
Bulewski L. 3136.
Bułak-Bałachowicz S. 4300.
Bułancow **2918, 2918a.**
Buława E. zob. Tarnowski W.
Buława Z. **3974.**
Bułgakow J. I. **555, 556, 557.**
Bułhakowa T. **2116.**
Bułharowska M. L. **2381.**
Bułharyn J. **2043, 4534.**
Bułharyn T. **962,** 963, 964, 965, 966, 1264, 1272.
Buonvisi F. 12, **387.**
Burba A. **1713.**
Burchard-Belavary J. C. **2044.**
Burger J. **3975.**
Burnicki A. **4535.**
Burski A. **151.**
Burzyński K. **3510.**
Burzyński T. **2919, 4536.**
Bussow C. 236.
Buszczyński S. 34.
Buszkat W. 4654.
Buszyński I. **4537.**
Butkiewicz B. **967, 1714, 2045, 2046.**
Butkowskij J. N. **2047, 2920, 3357.**
Byczkow A. 1024.
Bykowski I. **4538.**
Bykowski I. 4650.
Bykowski P. J. 536, 558, **1715,** 3736, 3812, **4539.**
Bykowski R. J. **558.**
Bystroń J. 3519.
Bystrzonowska K. **4540.**
Bystrzonowski L. **1741, 2048, 4541.**
Byszewska **559.**
Bzicki A. 98.

C. F. **968.**
C. L. **2049.**
Caezar K. **2921.**
Callier E. 666, **2922,** 4466, **4542.**
Canitz **1716.**
Car S. 5438.
Carosi J. Ph. **560,** 837.
Carro de 2145.
Casanowa 561.
Castellane de **969.**
Cazin P. 358, **3976.**
Cederbaum H. **3511, 3512.**
Cedrowski J. **272,** 315.
Cefali S. **27, 316.**
Celichowski Z. 666, 1261, 2346, **3513.**
Cellarius A. 10.
Celtis C. 9.
Cetkowski 4908.
Chabert F. **562.**
Chadzkiewicz W. **1143.**
Chałubiński T. 2551, 3428, **3514,** 3873.
Chamski T. J. **4543.**
Chanienko M. **459.**
Chapelle A. **503.**
Charkiewicz J. 563.
Charlęski F. 1145.
Chavagnac G. 12, 56, **388.**
Chądzyński Z. **4544,** 4913.
Chełchowski W. 2114.
Chełmicka H. **58.**
Chełmiński J. 971, 1110.
Chełmoński M. **2923, 2924.**
Chęciński J. **2050,** 2351.
Chętnik A. **3978.**
Chiakor J. **113.**

Chlamtacz M. **3979.**
Chlebnikow K. D. **2925.**
Chlebowski B. **200.**
Chłapowski D. 20, **970, 971, 1769,** 1804, 1941, 2574, **4545.**
Chłapowski K. 3520.
Chłapowski S. 2408.
Chłędowski W. 2015.
Chłopicki E. **2051, 2052.**
Chłopicki Ig. **4546.**
Chłopicki Jan **972.**
Chłopicki Józ. **973,** 1233, 1666, 1826, 1843, 1844, 1853, 1946.
Chłopicki S. B. 3128.
Chłopicki W. **3515.**
Chmiel A. 114, **3516, 3980.**
Chmielecki S. 42.
Chmielenska M. 5435.
Chmieleński Z. 2867, 3095, 3113, 3206, 4729.
Chmielewski S. **2926.**
Chmielewskij N. 974.
Chmielnicki B. 42, **317,** 337, 339, 350, 357, 370.
Chmielnicki G. 1976.
Chmielowski P. 642, 1430, 1576, 2349.
Chmurowiczowa K. **3128.**
Chodakowski Z. D. zob. Czarnocki A.
Chodasiewicz **2053.**
Chodkiewicz J. K. 31, **152,** 210.
Chodyga J. 1976.
Chodźkiewicz W. 1894.
Chodźko A. **564.**
Chodźko A. **975, 2054, 2055, 4547.**
Chodźko D. C. **565,** 1084.
Chodźko I. **566, 567, 976,** 1670.
Chodźko L. 34, 940, 1265, 1390.
Chodźko M. **2056, 2057, 2058,** 4548.
Choiseul-Gouffier Z. **977, 977a.**
Choisnin J. **116.**
Chojecki E. 2059, 2704.
Chojecki J. N. **1142.**
Chojecki K. **568, 861.**
Chojnowski P. **3115.**
Chołodecki-Białynia J. (W. Ćwik), **2060,** 3213, 3981, 3982.
Chołoniewski A. **1907,** 3983, 4024.
Chołoniewski S. 927, **2061, 2062,** 2221, 2350, 2354.
Chomętowski S. 469, 4670.
Chomętowski W. **117,** 152, 499, 518, 723, 727.
Chomiński S. **2063, 2064.**
Chomski A. **1717.**
Chopin F. **978,** 1991, 2034, **2065, 2066,** 2071, 2251, 2390, 2416, 2498, 2611, 2627, 2784, 2840.
Chotkowski W. 140, **2067, 2068,** 2422, **2927, 3517.**
Chotomski B. 775.
Chotomski F. 4549.
Chranicki A. **4550.**
Chrapowicki J. A. **318,** 319, 320, **380, 4551.**
Chrapowickij A. W. **569.**
Chreptowicz A. **979.**
Chreptowicz J. **570.**
Chróścikowski 1911, 1947.
Chróściński S. **571.**
Chrulew **2928.**
Chruszczow A. P. **2929.**
Chrzanowska Z. **2069.**
Chrzanowska Z. 4418.
Chrzanowski B. **3518.**
Chrzanowski I. 2317.
Chrzanowski L. **4552.**
Chrzanowski W. **29, 51, 980, 1718, 2070, 4553.**
Chrząszczewski A. **572, 573, 912, 4554, 4555.**
Chudyba S. **3984.**
Chwalewik E. **3692.**
Chwalibóg J. 669.
Chyliński J. 63.
Ciampi S. 249.
Cichocki W. **3985.**
Ciechanowiecki W. 1602.
Ciechański F. **3986.**
Ciechomska L. 2071.
Ciechomska W. **3128.**
Ciechoński J. 574, **575, 576, 577, 578, 578a.**
Ciecierski D. **981.**
Ciecierski H. **3692.**
Cieciszowska A. 1186.
Cieciszowski 1145.
Cielecki F. **982.**
Ciembroniewicz J. 2237.
Cienciała A. **3519.**
Ciesielski W. **2930, 2930a.**
Cieszewski K. **579.**
Cieszkowski A. 2318, 2500.
Cieszkowski H. **983, 984, 985.**
Cieszkowski L. (Anonim Podolanin) **580, 581, 582, 583.**
Cieszkowski S. **986.**
Cieszkowski T. 3450.
Cieszyński N. **2072.**
Cini A. **153.**
Ciołek E. 9.
Ciszek J. **2931.**
Coccei **584.**
Commendoni J. S. 12, 56, **86.**
Conrad J. zob. Korzeniowski-Conrad J.
Conrad Jessie **3987.**

Contarini A. 14, 56, **62.**
Corosi J. F. 56.
Corvinus L. 9.
Coxe W. 56, 585.
Csombor M. 158.
Curie M. zob. Skłodowska-Curie M.
Curie P. 4348.
Ćwikliński zob. Dalbor M.
Ćwikowski W. 3988.
Cybulska P. 959.
Cybulski G. 3989.
Cybulski W. **2073.**
Cyłow N. I. 2932.
Cyryna I. **4556.**
Cywiński L. **2933.**
Cywiński S. 2504.
Cywiński prałat **987.**
Cza... a Z. **2934.**
Czaccy 1145.
Czachowski D. 2962, 2963, 3052, 3113, 3190, 3407, 5336.
Czacki M. **586.**
Czacki S. 1142.
Czacki T. 14, **988, 989, 990,** 1034, 1172, 1201.
Czacki W. 2507.
Czajkowski A. 3522.
Czajkowski M. **991, 992, 993, 994, 1148, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078,** 2337, 2452, 2692, 3522, 3778.
Czajkowski P. **587.**
Czałyj M. **2935.**
Czapelski T. 603.
Czaplewski 136.
Czaplic **995, 996.**
Czaplic **4557.**
Czaplicki F. M. W. **2079, 2080, 2081, 2082, 2936, 2937, 2938, 2939.**
Czaplicki H. **2940.**
Czapski E. 2860.
Czarkowski A. 630.
Czarkowski L. **3523.**
Czarnecka A. **997, 998, 4558.**
Czarnecki S. **389.**
Czarniecki S. 344, 358.
Czarnik B. 2015, 2193.
Czarnkowa (z) Jan 28, **60.**
Czarnocka-Majewska E. **3990.**
Czarnocki A. (Chodakowski Z. D.) **999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1260, 4559.**
Czarnocki M. **1006, 4560.**
Czarnocki N. 5435.
Czarnorucki S. **2083.**
Czarnowski J. **148.**
Czarnowski R. 2457.
Czarnowski S. J. **3524, 3525.**
Czartkowski A. 52, 54, 588, 1335, 1337, **1454, 2234.**
Czartoryscy 756a, 1143.
Czartoryska I. **589, 590, 591, 680, 880,** 1119, 1506.
Czartoryski A. J. **592, 757, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1013a,** 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1390, **2084, 2400, 2704, 4561, 4883, 5028, 5221.**
Czartoryski A. K. 116, 690, 1143.
Czartoryski M. **12.**
Czartoryski W. 1007, **2941,** 3048.
Czartoryski Z. **3526.**
Czebodko **1020.**
Czech J. 990.
Czechowicz G. (Ostoja) **4562.**
Czechowicz L. **4563.**
Czechowski L. 3020, 3394.
Czeczot J. 453.
Czeczott W. **3527.**
Czekalski E. **3991.**
Czekanowski A. **4564.**
Czekierski W. **1621.**
Czerkas ks. **2704.**
Czerkawski W. **2942, 4565.**
Czermak W. 35, 269, **275,** 276, 283, **297,** 298, 324, 329, 342, 348, 372.
Czerminski M. **3528.**
Czerniawski E. J. **3992.**
Czernichowski T. (Szreniawa C.) **2943.**
Czernicki G. 1670.
Czernickij I. A. **2944.**
Czernik W. **2945.**
Czerny A. **3935.**
Czernyszew **17.**
Czernyszewicz A. **3225.**
Czerwieński B. 3754.
Czerwiński T. **3529, 3691, 4506.**
Czetwertyńska Z. **3530.**
Czetwertyński W. **2946,** 4567.
Czetz J. 2085, 2086a.
Czeżowski W. **4568.**
Cziczagow P. W. 996, **1021, 1022.**
Czikuanow A. **1719.**
Cziważewskij W. S. **3531.**
Czołowski A. **154,** 339, **3993.**
Czosnakiewicz J. E. **3128.**
Czosnowski S. **2086.**
Czubek J. 39, 47, 122, 135, 137, 147, 358, 921, 1756, 2950.
Czuczyński A. 130.
Czwartak zob. Rzepecki L.
Czyński J. **1721, 1722.**

D. F. **2087.**
Dabormide 29.
Dahlman P. 2181.
Dalbor M. (Ćwikliński) **2947.**

Daleki J. 1023.
Dalerac F. P. 390.
Dalkiewicz J. 594.
Dallmajer R. 2948.
Damjan 1135.
Damrosz S. 3692.
Daniec W. 3994.
Daniecki R. 2949.
Danilewicz J. S. 1762.
Daniłow I. 1024.
Daniłowicz K. 1025.
Daniłowicz-Strzelbicki K. 3532.
Daniłowski G. 49, 3995, 3996, 3997.
Daniłowski W. 2950, 4725.
Daniszewski F. 4569.
Daniszewski W. 4570.
Dantyszek J. 15.
Danysz 268.
Darowski A. 200, 320, 391, 689, 746.
Daszewski A. 3128.
Daszkiewicz C. 1319.
Daszyński I. 3533, 4155, 5435, 5438.
Dawid W. 2088, 2089, 2090, 2091, 4571.
Dawidowicz J. 4572.
Dawidowicz J. S. 3534.
Dawison B. 2173, 4573.
Dawydow D. W. 1723, 1724.
Dąbkowski P. 3535.
Dąbrowska M. 58.
Dąbrowska P. 2951.
Dąbrowski J. H. 25, 32, 33, 595, 596, 597, 598, 599, 1026, 1027, 1063, 1196, 1199, 1224, 1274, 1334, 1402, 4574, 4575. 4576, 5028, 5044, 5167.
Dąbrowski Jar. 2996, 3012, 3329, 3905, 3909.
Dąbrowski Józ. (Grabiec) 3536, 3537, 3623, 3998, 3999, 4024.
Dąbrowski K. 951, 4825.
Dąbrowski Mac. 4577.
Dąbrowski Mar. 4000, 4001.
Dąbrowski T. 4002.
Dąbski J. 4003.
Debagorij-Mokrijewicz W. 2952.
Dechamps ks. 2092.
Decjusz J. L. G.
Deczyński K. 1028.
Dederko J. I. 1145.
Dederko S. 4578.
Dekański S. 2953.
Dekaprelewicz I. 665.
De la Ville P. 155.
Dembiński B. 799.
Dembiński H. 20, 44, 1029, 1030, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1840, 2457, 2844, 4579, 4879, 5414.
Dembiński O. 4580.
Dembiński S. 2583, 4581.
Dembołęcki A. 157.
Dembołęcki W. 156.
Dembowski A. 4582.
Dembowski A. S. 504.
Dembowski C. 2094.
Dembowski L. 1031, 1032, 1733, 4583.
Dembowski S. 4584.
Demby S. 3538.
Demidowicz-Demidecki K. 4255.
Demontowicz J. 4585, 4586.
Den W. I. 1734.
Denhoff J. K. 392.
Denhoff S. 461.
Deotyma zob. Łuszczewska J.
Derfelden S. 2954.
Deskur B. 2955, 2956, 4587.
Desnoyer 300.
Deszkiewicz J. N. 4588.
Detiuk zob. Andrzejowski A.
Dębicki L. 590, 907, 1033, 1034, 1035, 1290, 1443, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2102a, 2103.
Dębicki Z. 2333, 2772.
Dębiński K. 3692.
Dębowski W. 3209.
Dębska T. 2851.
Dębski A. 5438.
Dębski W. 1036.
Didier A. 3365.
Dienstl-Dąbrowa M. 4004.
Dietl J. 1038.
Dietrichstein F. 1039.
Diller E. 4459.
Diveky A. 158.
Diwow P. G. 1019.
Długosz Jan 10, 28.
Długosz Józ. 4596.
Długosz S. 4005.
Długoszowski-Wieniawa B. 4006.
Dłuski A. 1762.
Dłuski B. (Jabłonowski) 2958.
Dłuski K. 4007.
Dłuski T. 726.
Dłużniewski W. 1040.
Dmitrjewa A. 1008.
Dmochowski F. S. 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1380, 4597.
Dmochowski F. W. 1046, 1047.
Dmochowski H. 2104.
Dmochowski K. 2959.
Dmochowski T. 3225.
Dmowski R. 4008.
Dmuszewski L. 1043, 4598.
Domosławski K. 5435.
Dorohostajski K. 168.
Doroszenko M. 42.

Dorow W. **1055.**
Dorożyńska E. (Zaleska) **4009.**
Dorpatczyk Stary zob. Heinrich E.
Dowbór-Muśnicki J. **4010,** 4238.
Dowbor-Muśnicki K. **4011.**
Dowiakowski J. **3691.**
Dowmont J. D. **4602.**
Downarowicz M. **4012, 4286.**
Draper J. W. 3898.
Drążkiewicz A. **2962, 2963.**
Dreniakin A. **1739, 1740.**
Dreszer-Orlicz **4013.**
Drewnicki L. **4603.**
Drewnowski zob. Jaworski H.
Drewnowski I. **3128.**
Drogosława zob. Dymidowiczowa T.
Drogoszewski A. 1446, 3766.
Drohojowski J. **606.**
Dropsy J. **1056.**
Drozdowski J. **607, 4604.**
Druszkiewicz S. Z. **322, 4605.**
Druziewicz **4606.**
Drygas I. **2964, 3433.**
Drymmer K. **3691.**
Drzewiecki J. **608.**
Drzewiecki M. **15.**
Dubaczewska W. **58.**
Dubelt gen. 3032.
Dubiecki M. 200, 471, 2005, **2115, 2116, 2117, 2965, 2966, 2967,** 2968, 3035, **3544, 3555,** 4275.
Dubrawski A. **1147.**
Dubrowin N. **1057.**
Dubrowskij N. **3546.**
Du Casse A. **1058.**
Duchińska S. 591, 592, **1059, 1060,** 1536, **1741,** 2118, **2969, 3547, 3548, 3549, 3550, 4607.**
Duchiński F. H. **2119.**
Duhamel A. O. **1742.**
Dulski M. **4608.**
Dumouriez C. 25, **609,** 836, 875.
Dunajewski E. 2899.
Dunikowski E. **3551.**
Dunin A. **1743, 1744.**
Dunin M. 2753.
Dunin W. **2970.**
Duodo P. **12, 169.**
Dupont F. **396.**
Dupuis H. (Zaborowska) **2381.**
Düringsfeld I. **2120.**
Duszyński J. 991.
Dwernicki J. 1743, 1744, **1745, 1746,** 1791, 1818, 1887, 1897.
Dyakiewicz G. **4609.**
Dyakowski M. 12, 24, **397.**
Dyamentowski W. 170, 174, 179, 204.
Dybek W. **2277.**
Dybicz I. I. **1216, 1747.**
Dyboski R. **3552, 4014.**
Dybowski B. **2121, 2122, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976,** 2995, **4610.**
Dybowski E. **4611.**
Dydacki F. **1762.**
Dygasiński A. **2123.**
Dygulski W. **2977.**
Dylewski J. **3128.**
Dymidowiczowa T. (Drogosława) **2124.**
Dymitr car 175, 192, 211, 219, 234, **236,** 250.
Dymowski T. **4015.**
Dziahilewicz J. 1976.
Działyńska B. 3774.
Działyńska C. 1143, 2174.
Działyńska H. 3774.
Działyński J. 3009.
Działyński T. 79, 127, 649, 1261, 2172.
Dziama L. 1109.
Dzieduszycki M. **4612.**
Dziekoński J. B. **2125, 2771.**
Dziekoński T. **1061.**
Dzierzkowski J. **1062,** 1627, **4617.**
Dzierżyński F. 3960, **4017, 4018.**
Dziewanowski D. **1063, 1064, 4618.**
Dziewulski E. **3553.**
Dzikowski S. **4019.**
Dzwonkowska L. **4619.**
Dzwonkowski W. **4020.**
Dżeta **3554.**

Edrisi 56, 64.
Egerowa F. **3555.**
Eichler A. **4021.**
Eichler L. 752.
Eisenberg F. **4024.**
Ejchmüller 3079.
Ejsmont **1065.**
Eljasz W. 34, **4620.**
Eljasz-Radzikowski S. **2126.**
Emigrant polski **2127.**
Eneasz Sylwjusz Piccolomini zob. Aeneas S.
Engelhardt L. M. **614.**
Engeström W. 32, **615, 616.**
Epstein M. **4621.**
Eon d' 620.
Erdberg **1066.**
Erlach F. **2982.**
Ernouf bar. **1067.**
Erzepki B. **1186.**
E ki 2159.
Esser J. **4622.**
Estreicher K. **2, 3, 2128, 2129, 3556,** 3557.
Estreicher S. 1109, 2129, 2295, **3557,** 4131, 4135.
Eysymontt L. **4623.**

F. 1906.
F. F. 4022.
F. N. 3558.
F. S. 1068.
Fab. 50.
Fabiani F. 4624.
Fabry G. 1069.
Faggiuoli J. Ch. 400.
Fain bar. 1070.
Falck J. 34.
Faleński F. M. 2130, 4625.
Falken T. 2983.
Falkenhagen-Zaleska 2131, 4626.
Falkiewicz S. 55.
Falkowski J. 1071, 1072. 1073, 1074, 1751, 2132.
Fałat J. 3559.
Fanti de Biasco S. 3128.
Fäsi K. 1075.
Faszowiczowie 3013.
Faunt-le-Roy 4023.
Favrat F. A. 4627.
Federowicz W. 2133.
Federowski M. 1435, 3560, 3561, 3562, 3935.
Federowicz W. 1505.
Feldman W. 3933, 3983, 4024.
Feldman W. 4025.
Feldmanowski H. 103.
Feldsztein T. 4026, 4027.
Felińska E. 1076, 2134.
Felińska P. 1078.
Feliński A. 1180.
Feliński J. 3341.
Feliński Z. S. 1077, 1078, 1143, 2135, 2136, 2137, 2584, 2880, 2984, 3274, 3714.
Feyerabend K. B. 45.
Fichna B. 4028.
Fijałek J. 64.
Fijałkowski A. 2138.
Fijałkowski A. 3267.
Fijałkowski J. C. (Młot) 50.
Filipecki 3563.
Filipkowska W. 58, 4029.
Filipowicz T. 4030.
Filipowicz Z. 3564.
Filochowski R. 4628.
Finkel L. 4, 89, 95, 118, 154, 1533, 3367.
Fiodorowicz F. 2281a.
Fischer A. 2231.
Fischer P. 2139.
Fisz Z. (Padalica) 448, 2140, 2600.
Fiszer G. 2985.
Fiszer S. 618, 1224.
Fleszarowa R. 58.
Fliss (le la) 1080.
Floda M. zob. Małyszko A.
Florek 50.
Folkierski W. 3565.
Fon-der-Chowen S. 2141.
Fontille E. 2142.
Fonton F. P. 1081.
Ford H. 54.
Forster K. 34, 1752, 1753, 2143, 2144.
Förster R. 4031.
Fox 619.
Frank J. 1082, 1083, 1084, 2145.
Franko I. 2220.
Frankowski J. 3692.
Frankowski J. 3831.
Frankowski L. 3456a.
Frankowski S. 2986.
Frączkiewicz M. 3567.
Fredericks P. 2987.
Fredro A. 1085, 1086, 1087, 1088, 1481, 2702, 2789, 4632.
Fredro J. A. 2146, 4630.
Fredro J. M. 23.
Fredro M. 1088, 4631.
Fredrowa Z. 4632.
Frejlich J. 1567, 1568, 1667, 1822, 1895, 3195.
Fritsche 4909.
Frycz K. 2988.
Fukier F. 4633.
Fusek M. 2989.

G. B. U. 415.
G. Jul. 2147.
Gabrielli G. 323.
Gabrjela zob. Żmichowska N.
Gadon L. 1008, 2148.
Gadon W. 1089, 4634.
Gaetani H. 12, 27, 56, 172, 207.
Gagarin M. 668.
Gagatek J. 2982.
Gagatek P. 4032.
Gaidoz H. 3935.
Gaillardet J. 620.
Gajewski F. 1090.
Gajsler J. F. 1199.
Galasiewicz J. 3568.
Galle H. 2409.
Galli E. M. 1091.
Gallus M. 10, 28, 59.
Galsworthy J. 3569.
Gałecki A. 3791.
Gałecki M. 4635.
Gałęzowski S. 2457, 3575.
Gan A. 3140.
Ganghofer L. 4033.
Ganieckij I. S. 3098.
Ganniers A. 1092.
Garbaczewski M. 3692.
Garbiński A. 4636.

Garbiński K. **4637.**
Garczyński A. **2149, 3440.**
Garczyński S. **1378.**
Gardiner W. **14.**
Gasztowt J. **1754.**
Gasztowtówna J. **2381.**
Gasztowtt W. **401,** 1535.
Gaszyński K. 820, **1755, 2150,** 2320, 2336, 2621, 2648, **4638.**
Gaszyński L. **4639.**
Gaudy F. **56.**
Gawalewicz M. **2151,** 3626.
Gawarecki S. **272.**
Gawarecki W. H. **5439.**
Gawarecki Z. **2990, 2991, 2992, 3570.**
Gawełek F. **4034.**
Gawlik M. **481.**
Gawroński-Rawita F. **617, 919,** 1184, 2020, **2152, 2153, 2993,** 2995, **3571, 3784, 4038.**
Gawroński F. S. **1756.**
Gawroński H. S. **4035.**
Gąsianowski J. D. **621.**
Gąsiewski K. **301.**
Gąsiewski W. **211,** 236.
Gąsiorowski F. **4640.**
Gąsiorowski L. **2154.**
Gąsiorowski R. **2587.**
Gąsiorowski W. **1093, 1110.**
Gąssowski J. **4037.**
Gebhard K. **3128.**
Gedrojć R **3572.**
Gembarzewski B. 1406, 1883.
Geoffrin 794.
Geret L. S. **622.**
Gerini E. **323.**
Gerlach S. **4038.**
Gerson W. **2155, 2156, 2157.**
Gerstensweig gen. 2436, 2908, 2981, 3140, 3182, 3307.
Gerszewski L. **2158.**
Gerycz (Geritz) E. **4641.**
Geryczowa A. **623, 4642.**
Getritz A. **3128.**
Gide A. 4129a.
Gidliński S. **4643.**
Giecewicz L. **2994.**
Giedgowd M. 3187.
Giedrojć G. **2159.**
Giedrojć S. **1757.**
Giedrojć (Rautenstrauchowa?) Ł. **1758.**
Giejsztor J. K. 679, **2995, 2996, 3573, 4645.**
Giejsztor M. **58,** 4286.
Gielniewski A. 4409.
Giełgud Ad. 1008.
Giełgud Ad. **2160.**
Giełgud Ant. **1726,** 1755, **1759,** 1760.
Giełgud J. **1760.**
Giene A. **2997.**
Giercyk W. C. zob. Hercyk.
Gierłowiczowa H. **4644.**
Gierymski M. **3574.**
Gilewicz K. **4646.**
Gilewski M. 178.
Giller A. **30, 34, 41, 1832, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167,** 2922, **2999, 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010,** 3073, **3082,** 3094, 3132, 3256, **3575.**
Gilowski S. **4039.**
Gilus E. J. **967,** 1714.
Girdwojń K. **4647.**
Girsztowt P. 3000.
Gisleni J. B. **27, 402.**
Giziański A. **4648.**
Giżycka K. **2168.**
Giżycki J. **4649.**
Giżycki J. M. 479, 1592, **2169,** 2674.
Glayre M. **795.**
Glazer H. M. **4650.**
Gley G. **1094.**
Glinka S. M. **1095.**
Glinka W. **4040.**
Gliński H. **3576, 3577, 3578.**
Gliński I. 2077.
Gliszczyński H. **3011.**
Gliszczyński M. **23.**
Gloger J. **1096, 4651.**
Gloger K. **4652.**
Gloger Z. **278,** 472, 523, **1097, 2170, 2171,** 3562, **3579, 3580,** 3935, **4653, 4654.**
Gluziński A. **3581.**
Gluziński J. **1098, 1099, 3012, 4655, 4656.**
Głębocki J. **1761.**
Głogowczyk Z. **3582.**
Głowacki A. (B. Prus) 3667, 3799, 3860.
Głuszyński P. **1100.**
Gniewosz z Oleksowa J. N. **1762, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019.**
Gniewoszowa H. 3016.
Gniński J. **403.**
Gnoiński B. Z. **1101.**
Goczałkowski W. **1763, 1764.**
Godart R. **1102.**
Godebski C. pułk. **1103.**
Godebski C. rzeźb. 3532.
Godebski K. 103, **464,** 535, 781, 1043, **4657.**
Godlewski M. 1508.
Godziński J. **1762.**
Goering C. 56, **2184, 2185.**
Goetel F. **4041.**
Golczewski W. **4042.**
Golejewski H. **4658.**

Golicyn N. S. 1841.
Goliński 4659.
Gollenhofer J. 1132.
Golliusz J. 324.
Goltz A. 4660.
Goltz B. 1114, 1115.
Gołębiowski Ł. 1104.
Gołębiowski S. 119, 173, 279, 1104.
Gołowin gen. 1765.
Gołowina W. N. 1105.
Gołuchowski J. 2219, 5407.
Gomulicki W. 903, 3583, 3584, 3585.
Gonta 741, 746.
Gorajski J. 1106.
Gorczakow 2705, 2866.
Gorczyński F. 4661.
Gordon J. 500, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 3020, 4662.
Gordon J. P. 325, 343.
Gordon Józ. 4663.
Górecki A. 4664.
Górecki L. 9, 23, 43, 120.
Górecki P. 50, 4043.
Górecki R. 4044.
Goremykin L. 1766.
Goremykin N. D. 3021.
Goriainow S. 784, 785.
Górka A. 119.
Górka J. 3586.
Gorkowski A. 404.
Górnicki Ł. 90.
Górnicki Ż. 1107.
Górnisiewicz A. 4665.
Gorodeckij M. I. 3277.
Górska M. 4666.
Górski A. 4009.
Górski K. 51, 241, 266, 3608, 3651.
Goryński J. 81, 91.
Gorzałczyński I. 3022.
Gorzkowski 29, 1389.
Gorzkowski M. 2194, 2321.
Gościcki Jan 4667.
Gościcki Jul. 4668, 4669.
Gościeski F. 4670.
Gościmiński J. 3510.
Gosławski M. 1043.
Gostkowski M. 4671.
Goszczyński S. 1043, 1108, 1767, 2195, 2196, 2197, 2487, 2561, 2755, 3999, 3502, 4552, 4672, 4673, 4674.
Gosztowtt A. 4650.
Gotartowski A. 4675.
Gozdzki J. 583a.
Grabiańska K. 1806.
Grabiański W. 2198.
Grabiec zob. Dąbrowski J.
Grabkowski J. 3772.
Grabowiecki S. 4676.
Grabówka zob. Frycz K.
Grabowska K. 2780.
Grabowska 1750.
Grabowski A. 15, 144, 311, 326, 1109, 2505.
Grabowski A. M. 2199.
Grabowski B. 277.
Grabowski E. 433.
Grabowski F. 3587.
Grabowski Józ. 1110, 4677, 4678, 4679, 4680, 4681, 4682, 4683.
Grabowski Józ. ks. 3588.
Grabowski Jul. 4684.
Grabowski L. 1768, 2200, 2357, 4685.
Grabowski Mich. 18, 624, 1111, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2600, 2678, 4686.
Grabowski M. gen. 1332, 1645.
Grabowski Stef. gen. 625.
Grabowski Stef. min. 47.
Grabowski W. 3281.
Grabowski Z. zob. Kozubowski F.
Grabski S. 3993.
Grabski W. 4045.
Gracjan 12.
Graffenauer J. F. 56, 1112, 1113.
Grajnert J. 3023.
Gralewski M. 2207, 2208.
Grammont A. 327.
Grażewicz J. 2209.
Grąbczewski B. 3589.
Grądzki S. 328.
Grecz E. J. 966.
Greczulewicz 918.
Gregorowicz K. 3024, 4687.
Grekowicz J. 3020.
Grim E. 2675.
Griois gen. 1116.
Grocholska K. 2210, 2251.
Grocholski L. 4688.
Grodek E. G. 1117, 1266.
Gronostajski G. 1769.
Gropper H. 3809.
Grosglik-Warski 4046.
Grosse J. 2211.
Grossek M. 4047.
Grotkowski L. 1107.
Grotowski J. 3251.
Grotowski Ż. 4048.
Grottger A. 2133, 2168, 3590, 3591, 3592, 3593, 3863, 3923.
Groza A. 626, 716, 1118, 2212, 3499.
Grozowie 1145.
Grudziński 4689.
Gruja-Prawdzic J. 627.
Gruszecki M. 3025.
Grużewski J. 4049.
Grużewski T. 3854.
Grycz K. 4050.

Grzegorzewska S. 465, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 4690.
Grzegorzewski J. 3594, 3595.
Grzegorzewski S. 3026.
Grzędzińska N. 58.
Grzymała F. 1043, 1124, 4691.
Grzymułtowski K. 18, 405.
Gubrynowicz B. 358, 958, 2213, 2636, 2645.
Gubrynowicz W. 3128.
Guebriand de 12, 56, 280.
Guermonprez F. 4051.
Guibert 628.
Gumiński P. 2214.
Gumplowicz L. 792.
Gundling J. 2215.
Günther H. 4052.
Gustaw III król szwedzki 632.
Gutakowski L. S. 629.
Guttry A. 2216, 2457, 2522, 2986, 3027, 4693.
Guttry L. 2522.
Gwagnin A. 9, 11.
Gwiżdż F. 4191.
Gzowski-Junosza A. 4053.

H. 630.
H. C. F. 1771.
H. L. 3028.
H. L. 3596, 3597.
H. W. 1758.
Hacquet B. 837.
Hahn W. 1, 2241, 2318, 2346, 2428, 2639, 2641, 2642, 2644, 3503.
Hajduk J. 2217.
Halecki O. 70.
Haliniak M. 3731.
Haller C. 3029.
Haller J. 4228, 4249, 4340, 4401, 4402.
Haller S. 4054.
Hałaciński A. 5432.
Hanczak I. 4055.
Handelsman M. 47, 944, 1028, 1567, 4056.
Hanka W. 2073, 2594.
Hanowerski N. M. 354.
Hanssens A. 5438.
Haraburda M. 121.
Harring H. 56, 940, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1769a.
Harsdorfowa M. 3598.
Hartleb K. 70, 137.
Hartleb M. 4057, 4059, 4059, 4060, 4061.
Hartleb T. 3599.
Hartman Z. 57.
Hartmann K. 4694.
Hartmanowa Z. 4062.
Hauke A. 1130.
Hauke J. (Bosak) 3030, 3067, 3113, 3206, 3319.
Hauke L. 1130, 1131.
Hauke M. 4695.
Hauke M. gen. 1131, 1132, 1863.
Hausner O. 3833.
Heidenreich (Kruk) 5125, 5166.
Heine H. 56, 2419.
Heinrich E. (Stary Dorpatczyk) 3600.
Hejdensztejn R. 23, 113, 122, 123.
Helcel A. Z. 440, 2097, 3029.
Helenjusz Eu. zob. Iwanowski E.
Heltman W. 2218, 2457, 4696.
H mpel H. 3601.
Hempel S. 1133, 1134.
Henkiel D. 3747.
Hennel A. 2219.
Henryk Walezy król 9, 12, 23, (113—144).
Henszel W. 3115.
Herberstein S. 9, 10, 71.
Hercen A. 3031, 3032.
Hercyk (Giercyk) W. P. 1790, 2998.
Hermann R. 4697.
Hernicz R. (R. Haber) 4063, 4302.
Hertz J. 3033.
Hertz L. 3034.
Heurichowa E. 3035.
Heyking K. H. 631.
Hieronim król 1581.
Hindenburg 3969, 4031, 4033.
Hipler F. 92.
Hirsch R. 3036.
Hirschberg A. 36, 40, 174, 192, 209, 295.
Hirszband N. (C. Jellenta) 4064.
Hirszowski W. 3772.
Hiż F. 4065.
Hładyłowycz J. 2220.
Hłasko F. 4066.
Hniłko A. 53, 341.
Hodi zob. Tokarzewicz J.
Hoene-Wroński 1135.
Hoesick F. 3602, 3603.
Hoffman K. 1770, 4698.
Hoffman K. 4067.
Hoffmanowa K. 1136, 1137, 1354, 1531 2380.
Hoffman M. 4068.
Hogendorp D. van 1138.
Hohol J. 827.
Hojdziński W. 1772.
Holy J. 4069.
Hołodyński 4699.
Hołowińska S. 4700.
Hołowiński G. 4701.
Hołowiński I. 1450, 2137, 2202, 2221, 2222, 2698, 4702.
Hołówko T. 4070.
Hołownia W. 1139, 4703.

Hopp van **1773.**
Horain J. **2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229,** 3604, 3781.
Horain W. **1774.**
Hordyński J. **4704.**
Hordyński Z. 465, 927, 928, 1088, 1123, 1428, 2062.
Hornowska S. **4706.**
Horoch K. **1775, 4707.**
Horodyński B. **3037.**
Horodyński F. K. 5347.
Horodyński J. K. **1776.**
Horodyński W. **1776, 3038.**
Horwath E. 4106.
Horyd-Przerwic W. **57.**
Houwaldt 2580.
Hozjusz S. 15, **92, 112.**
Hryncewicz-Talko J. **2230, 2231, 2231a, 3039, 3605,** 3648, **4071, 4708.**
Hrynkiewicz-Moczulski A. **3606.**
Hube K. **4709.**
Hube M. 1328, **4710.**
Hube R. **4711.**
Hubert L. 2854.
Hubicki R. **4712.**
Hulewicz A. **633.**
Hulewicz Ben. **827.**
Hulewicz Boh. **4072.**
Hulewicz M. **1140,** 1665, 1800.
Hulin J. 515.
Humnicki A. **3607.**
Humnicki I. 1043, **1141.**
Hupka J. 4151.
Hussarzewski T. 827.
Hysrle H. **227.**

I-ij M. **3040.**
Ibn Szafrut C. 28.
Ibrahim ces. sur. 12.
Ibrahim ces. tur. 12.
Idźkowski A. **2232.**
Igelstrom 532.
Ignotus zob. Brownsford A.
Ilesić F. **4073.**
Ilewicz F. **4074.**
Iliński A. (Iskinder Pasza) 991, 2457.
Ilnicka M. 3682.
Imeretinskij N. K. **3041, 3042.**
Ireński H. **4075.**
Iselin F. **5438.**
Iskinder Pasza zob. Iliński A.
Iszora 3074.
Iwan hosp. 23.
Iwanowicz G. 3425.
Iwanowski E. (Helenjusz) **1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149.**
Iwański A. **2234**
Iwaszkiewicz J. 855, 944, **1810,** 1842.
Iwaszkiewicz W. 4439.

J. A. M. **2236.**
J. B. 1749.
J. G. **4076.**
J. J. **4077.**
J. K. B. **4078.**
J. K. Z. **635.**
J. L. **3044.**
J. R. **4079.**
J. Z. **1778.**
Jabłonowscy A. i J. 5067.
Jabłonowska A. 885.
Jabłonowski Al. 2669, **3608, 4714.**
Jabłonowski Ant. **636.**
Jabłonowski D. 740.
Jabłonowski J. S. **407, 467, 468.**
Jabłonowski S. **408.**
Jabłonowski S. kap. 51, 875, **1779, 1780,** 4715, 5160.
Jabłonowski S. W. **4716.**
Jabłonowski W. **4717.**
Jabłonowski W. 2206.
Jabłonowski-Grzymała J. **4718.**
Jabłonowski-Grzymała L. **1151, 4719.**
Jabłoński A. (Jasieńczyk) **2237.**
Jabłoński H. 2018.
Jabłoński I. **3609.**
Jabłoński J. A. **4720.**
Jacewicz O. **1781.**
Jachimecki Z. 1255.
Jackowski I. **1152.**
Jackowski Maks. 3518.
Jackowski Mich. **1782, 4721.**
Jackowski T. **4722.**
Jackowski Z. **4080.**
Jackowski S. **3045.**
Jacyna J. **4081, 4082.**
Jadwiga św. 28.
Jagmin Józ. 2457, 3036.
Jagmin Jul. **3046.**
Jagniątkowski W. **3610.**
Jahołkowski G. **4723.**
Jakobielski 1148, **2238.**
Jakubowicz J. **2239.**
Jakubowski J. K. **3611, 4724.**
Jakubowski W. **506.**
Jałowiecki M. **4083.**
James J. F. 56, 1153.
Jampolski J. M. **4084.**
Jan Kazimierz król 12, 23, 37, 53, (314—378), **329.**
Jan III Sobieski król 12, 17, 18, 19, 31, 32, 33, 35, 37, 42, (379—455), **439, 440, 441, 442, 5213, 5214.**
Jan z Podola **1783.**

Janczar M. K. 65, 75.
Janczewski Z. 4725.
Janicki I. 396, 506.
Janicki K. 9.
Janik M. 507, 662.
Janikowski L. 3612, 3613.
Janiszewska Z. (Boruta) 58.
Janiszewski L. 4726.
Janko H. 1784.
Jankowski A. 1834.
Jankowski C. 809, 3614, 3615, 3616, 4085, 4086, 4087, 4088.
Jankowski E. 3617.
Jankowski J. 3047.
Jankowski Józ. 3429.
Jankowski Józ. 4335.
Jankowski P. (John of Dycalp) 1154, 1155, 1156, 2205, 2227, 2240, 2604, 2739.
Janowski A. 1176.
Janowski J. K. 3049, 3050, 3051, 3128, 3286.
Janowski J. N. 1785, 2373, 2457, 2466, 3048, 4727.
Janowski L. 1012, 1166, 2317, 2534, 2785, 3455, 4121.
Janta K. 4728.
Janusz B. 4089, 4234.
Janusz W. 4477.
Januszewicz T. 4730.
Januszewscy T. i H. 2241.
Januszewska H. 2636.
Januszewski C. 4729.
Januszkiewicz A. 2242, 2243, 2244.
Januszkiewicz E. 1786, 2245, 3618.
Januszkiewicz R. 2005, 2246.
Januszkiewiczowa J. 4090.
Jarecki W. 4091.
Jarkowski A. 1284.
Jarmund S. 2963, 3052, 3053, 4731.
Jarnuszkiewicz C. 50.
Jarochowska K. 3619.
Jarocki S. 4092.
Jarosz J. 3620.
Jaroszewski B. 3621.
Jaroszyńska L. zob. Rudnicka-Jaroszyńska L.
Jaroszyński E. 2320, 2321.
Jasieńczyk zob. Jabłoński A.
Jasieński A. M. 4129b.
Jastrow 3121.
Jaszowski S. 1157.
Jaworowska K. 4093.
Jaworowski N. 3622.
Jaworski F. 3535.
Jaworski H. (Terlica, Drewnowski), 2248, 3034.
Jaworski J. 1158.
Jaworski T. 4094.
Jaworski W. (Bellina) 3054.
Jaworski W. L. 4024.
Jaworski rotm. 4377.
Jawtok K. 1787.
Jazkowski 176.
Jedlicki M. Z. 4095.
Jeleński O. R. 2249, 2250.
Jelinek E. 2073, 2594.
Jellenta C. zob. Hirszband N.
Jelski A. 3624, 3625.
Jelski L. 1088, 1159.
Jełowicki A. 1788, 1789, 1835, 2251, 2252, 2322.
Jełowicki E. 2011.
Jemiołowski M. 275, 330.
Jenike L. 2253, 2254, 2255, 3626, 3627.
Jensen A. 481.
Jerlicz J. 275, 331.
Jermaczow P. A. 4733.
Jermołow A. P. 1160.
Jeropkin W. M. 1790.
Jerszow A. 3055.
Jerzmanowski J. 425.
Jerzmanowski J. 2256, 2442.
Jewłaszewski T. 93.
Jezierska W. 1161.
Jezierski F. 3810.
Jezierski I. 2072, 4734.
Jezierski Jan 5126.
Jezierski M. 2257, 2258.
Jeziorański A. 2259, 3056, 3363, 3410, 4532, 4836, 5336.
Jeziorański J. 3100.
Jeżowski J. 1319.
Jędrzejewicz J. 55, 4097.
Jireczek J. 65.
Jocher A. B. 23, 193.
Jodko W. 5435.
John of Dycalp zob. Jankowski P.
Johnson J. 1162.
Johnston R. 1163.
Jordan zob. Wieniawski J.
Jordan Z. 2885.
Jordanes 28.
Jourdan 1164.
Józef L. 3057.
Józefczyk A. 2260.
Józefowicz J. 177, 281.
Jundziłł S. 1165, 1166, 1167.
Jundziłłowa T. 4736.
Junosza kap. 46.
Juraha zob. Medeksza A.
Jurkiewicz J. 3628.
Jurkowski A. 1168.
Jurkowski W. 4737.
Jussewicz W. 3058.

Juszczak K. W. 5433.
Juzefowicz W. M. 3059.
Juzwikiewicz J. 2261.

K. 4098.
K. A. 3060.
K. C. 1170.
K. G. 4099.
K. K. 2262.
K. Paulina 1169.
Kaczkowska M. 2263.
Kaczkowski K. 1143, 1171, 1172, 1173, 1174, 1206.
Kaczkowski S. 1175.
Kaczkowski Z. 2264, 2265, 2266, 2267, 3061, 3062.
Kaczurba A. 508.
Kaden Bandrowski J. 3629, 2630, 4100, 4101, 4102, 4103, 4104, 4105, 4257.
Kadłubek W. 10, 28.
Kahane F. S. 3063.
Kainka M. 4738.
Kajgorodow D. 3064.
Kajsiewicz K. 2322, 2507, 2655, 2820, 3631.
Kaleczyccy Sasinowie 278.
Kaleński G. 2931, 3365, 4107.
Kaleński J. 1176.
Kaleński M. 4739.
Kalicki B. 332, 365.
Kalinka W. 25.
Kalinowa 3065.
Kalinowski K. 2268.
Kaliszewski J. 4740.
Kalita K. (Rębajło) 2269, 2931, 3066, 3067, 3068, 3113, 3128.
Kalkstein J. 637.
Kallasz W. W. 1177.
Kallenbach J. 38, 324, 410, 1320, 2245, 2318, 2328, 2428, 2643, 3632.
Kallimach 28.
Kaługowski K. 55.
Kałuska J. 3552.
Kamerton zob. Potocki L.
Kamieniecki 25.
Kamieński-Dłużyk A. 333.
Kamieński A. 3633.
Kamieński G. (Gamaston) 3069, 3070, 4741.
Kamieński H. 2081, 3071, 4742.
Kamieński Miecz. 1178.
Kamieński Mik. 1792, 2457.
Kamieński T. 4108.
Kamiński-Odrowąż A. 1179, 4743, 4744, 4745, 4756.
Kamiński I. 3019, 3072.
Kamiński K. ((Luboń) 50.
Kamiński P. 3073.
Kamiński R. S. 2329, 2330.
Kamiński S. 4109.
Kamocka E. 4747.
Kantakuzen E. 1976.
Kantecki K. 297, 483, 488, 615, 852, 1180, 1181.
Kapliński L. 29.
Karadzicz W. S. 2841, 3778.
Karadżordża 3778.
Karamzin N. M. 641, 1272.
Karasowski M. 2270.
Karbowiak A. 140, 178.
Karcow P. P. 3075, 3076, 3077.
Karczewski J. 1182, 4748.
Kariejew N. 3634.
Karlsbad I. 3078, 3128, 4749.
Karłowicz J. (Biały) 3049.
Karłowicz Jan 3561, 3717, 3893, 3935.
Karłowicz M. 2066.
Karol XII król szwedzki 473, 476, 488, 2271, 4866.
Karpiński F. 642, 1246, 1678, 2348.
Karpowicz J. 3225.
Karski G. 5438.
Karśnicki A. 1183.
Karśnicki K. 1793.
Karwat J. 2272.
Karweccy 5426.
Karwicka-Dunin J. 4750.
Karwicki-Dunin J. 461, 480, 644, 2273, 2274, 2275, 2276.
Karwowska A. 2381.
Karwowska M. 2381.
Karwowski F. 506a.
Karwowski S. 484, 1794, 1957, 3082, 3635.
Karwowski W. 3083.
Kasprowicz J. 4024, 4038, 4110, 4415.
Kasprowiczowa M. 4110.
Kasprzycki P. P. 3084, 3128.
Kasprzycki T. 49.
Kaszewski K. 2277, 2421.
Katarzyna II ces. ros. 645, 782, 796, 805.
Katyll S. 3085, 3086, 4751.
Kausch J. J. 38, 56, 646, 647, 648.
Kawalec R. 4111, 4112.
Kawalec T. 4113.
Kaweczyński J. 4752.
Kawiński J. 4114.
Każyński W. 2278.
Kączkowska J. 4204.
Kądzielski S. 3636, 3637.
Kątska 392.
Kątski A. 2279.
Kątski G. 4753.
Kenig J. 3543, 3638.
Kerchnave H. 1639.
Kępieński-Krzywosąd M. 1185.

Kępieński-Niesobia Z. 3128.
Kęszycki J. 4755.
Kętrzyński S. 678, 5438.
Kętrzyński W. 28, 36, 170, 179, 191, 204, 215, 469, 637, 3128.
Kiciński B. 1043, 1186.
Kiciński P. 22, 530, 797, 4756.
Kicka N. 4757.
Kicka Z. 880, 1187.
Kicki L. 1188, 4758.
Kiekiernicki 1869.
Kielarski R. 4759.
Kielsjew W. 3087.
Kiełbus J. 3128, 4760.
Kierdej Z. zob. Wielhorski Z.
Kierkowski K. 1869, 4115.
Kiersnowski N. 1189, 1190, 1191.
Kiersnowski F. 1192, 4761.
Kijewski J. 4116, 4117.
Kiliński J. 25, 29, 649, 650, 651.
Kipa E. 775, 1039, 1566, 2280.
Kiralyi A. 158.
Kirkor A. H. (Sobarri) 1195, 2281, 2618, 3625.
Kisiel A. 347.
Kisiel M. 347.
Kisielewska J. 3639.
Kisielewski Z. 4118.
Kiślańska T. 3035.
Kita A. 4119.
Kitowicz J. 14, 507, 508, 652, 653, 654, 655, 656, 657.
Kittel Z. 4120.
Kizewetter A. 1008.
Klausman A. O. 3088.
Klebert E. 3089.
Klein J. 4762.
Kleiner J. 921, 2318.
Klejnmichel K. 3090.
Klemensiewicz E. 3091.
Klepaczewska A. 2381.
Klesiewicz A. 3128, 4763.
Klicki S. 4764.
Klimańska Z. 2281a.
Klimaszewski H. 1323, 1795, 1796, 2342, 4765.
Klimkiewicz 4766.
Klinger W. 4121.
Kluczyński F. K. 479.
Kluczyński 4767.
Klukowski J. 1797.
Kłągiewicz J. B. 1145.
Kmiecik R. 3772.
Kmita P. 97.
Knapowska W. 1707.
Knauff S. 3640.
Kniaziewicz K. 20, 29, 658, 755, 1196, 1197, 4761, 4768, 4769, 4770, 4883.
Kniażewicz G. 11.
Knoll F. 2282.
Kobierzycki S. 181, 182, 334.
Kobierzycki S. 3772.
Kobyliński Z. 3692.
Kobzdaj-Kolbuszewski K. 358.
Koc A. 4122.
Kochanowscy L. i H. 659.
Kochanowski J. K. 142.
Kochanowski M. K. 2693.
Kochanowski S. 4123.
Kochowski W. 183, 335, 411.
Kociatkiewicz A. 1798.
Koczorowski S. P. 2733.
Kodisowa J. 5438.
Kodisówna Z. 5438.
Kohl J. J. 45, 56, 2283.
Kohn A. 3093.
Kohn G. 3094.
Kohn M. 2284.
Kojałowicz 130.
Kojsiewicz F. 1201.
Kolbe T. 3215, 4909.
Kolberg O. 3650, 3684.
Kołaczkowicz S. 184.
Kołaczkowski K. 1198, 1199, 1799.
Kołłątaj H. 25, 509, 510, 660, 661, 662, 903, 1200, 1201, 1678, 4771.
Kołodiejew 3435.
Kołosowski J. F. 2285.
Kołyszko B. 3187.
Kołzakow K. R. 1024, 1202, 1203.
Kołzakow P. A. 1024.
Komarnicki T. 4124.
Komierowska Z. 2286, 2287.
Komierowski B. 663.
Komierowski B. 4125, 4126.
Komierowski R. 3641.
Komorowski J. A. 1204, 1205, 2535.
Kon F. 3642, 3643, 3644, 3960.
Konarski A. 4772.
Konarski J. H. 4773.
Konarski Kon. 4774.
Konarski Kaz. 4775.
Konarski M. 965.
Konarski St. 511.
Konarski Sz. 1145, 2288, 2391, 2392, 2508, 2517, 2596, 2616. 2619, 4939.
Konarzewska P. 880.
Konarzewski W. 2293.
Kondratowicz L. (W. Syrokomla) 23, 37, 120, 138. 237, 463, 624, 2004, 2223. 2224, 2225, 2226, 2228, 2229, 2289, 2290, 2291, 2292, 2298, 2351, 2541, 2618, 2731, 4776.
Konfederat 3645.

Koniecpolscy 228.
Koniecpolski S. 173.
Koniuszewski J. 3749.
Konkorski 4127.
Konopaccy 4777.
Konopacki S. 1173, 1206, 1207, 1208, 1209, 2294, 4779, 4780.
Konopasiewicz A. 3095.
Konopczyński W. 516, 724, 734, 785, 834.
Konopiński M. 3646, 3647.
Konopka J. 922, 1106.
Konopka S. 4781.
Konstanty Mikołajewicz w. ks. 2865, 3090, 3096, 3097.
Konstanty Pawłowicz w. ks. 1024, 1126, 1202, 1204, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1235, 1299, 1300, 1342, 1351, 1507, 1575, 1608, 1613, 1689, 1692, 1697, 1949.
Kopczyński P. 1800, 4782.
Kopeć J. 664, 861, 1503.
Kopeć S. 3692.
Kopera F. 2499.
Kopernicki I. 3605, 3648, 3649, 3650, 3738.
Kopff W. 2295.
Kopia H. 2851.
Kopysskij P. 1217.
Kordecki A. 336, 2350.
Korejwo B. 4128.
Korniłow I. P. 3098, 3099.
Korniłowiczówna M. 58.
Korolenko W. 2296.
Korotyński B. W. 998.
Korotyński L. S. 1307, 2297.
Korotyński Winc. 511, 570, 2290, 2298.
Korotyński Wł. 1152, 1218, 1296, 2265, 2289.
Korsak R. 1146.
Kortum E. B. 45.
Korycińscy 95.
Korytko E. 3100.
Korytko J. (Karwowska) 2381.
Korytyński O. 18.
Korzeliński S. 2299, 2300, 2301.
Korzeniowski A. 3101, 3102, 3103, 3104.
Korzeniowski Józ. (Conrad) 3552, 3569, 3939, 3987, 3991, 4129, 4129a, 4129b.
Korzeniowski Józ. 1180, 1181, 1347, 2302, 2303, 2778.
Korzeniowski Józ. dr. 203, 336, 803.
Korzeniowski kap. 2507.
Korzon T. 34, 239, 372, 621, 651, 665, 799, 853, 1192, 2995, 3105, 3651, 4783.
Kościałkowska W. Z. 2503, 3652, 4784.
Kościuszko T. 29, 32, 34, 634, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 691, 904, 1197, 1219, 1219a, 1219b, 1219c, 1390, 5028, 5295, 5296.
Kosiłowski I. 2304, 4792.
Kosiński A. 1220, 1221, 1222, 1223, 1224.
Kosiński S. 1976.
Kosmowska I. 58, 5438.
Kosmowski S. 684.
Kossak J. 2466, 3638.
Kossak T. 4130.
Kossak W. 3653, 3654, 4785.
Kossak-Szczucka Z. 4131.
Kossakowska K. 685, 686, 687, 758, 759.
Kossakowski J. N. 688, 4786.
Kossakowski J. I. 689, 4787, 4788.
Kossakowski J. 4789.
Kossakowski M. 4790.
Kossakowski S. 4791.
Kossowski A. 3106.
Kossowski F. 1801.
Kossowski Mich. 3107, 3425.
Kossowski Miecz. 4132.
Kossowski Sam. 2181.
Kossowski St. 884, 2327, 2502.
Kossowski 3691.
Kossuthówna B. 58.
Kostecki P. 3882.
Kostomarow N. 2305.
Kostrowicka S. 5.
Kostrowski S. 412.
Kostrzewski F. 2306.
Kostrzewski J. 2347.
Koszczyc W. zob. Wołodźko W.
Koszelew A. J. 3108.
Koszutić R. 3935.
Koszutski S. 3655.
Kot S. 105, 4133.
Kotaniec S. 4134.
Kotarbiński J. 3666, 3667, 3668, 3669.
Kotecki B. 4793.
Kotiużyński Z. 2308.
Kotlinskij A. 3109.
Kotłubaj E. 231a, 282.
Kotoni 2360.
Kowalewska Z. 2309, 3110.
Kowalewska Z. 3733.
Kowalewski E. 3111.
Kowalnicka H. 3624.
Kowalski A. 3692.
Kowalski F. 1225, 1226, 1227, 4794, 4795.
Kowalski dr. 3112.
Kowerski S. 4796.
Kownacki dr. 939.
Kozicka-Dunin M. 4135, 4136.
Kozicki S. 4137.
Koziebrodzki W. 3113.
Kozieradzka-Bohowityn M. zob. Bohowityn-Kozieradzka M.

Kozieradzki A. **1228, 4797.**
Kozieradzki J. 3409.
Kozłowska Z. **58.**
Kozłowski J. **4798.**
Kozłowski J. 4799.
Kozłowski K. **1811.**
Kozłowski S. **1143.**
Kozłowski W. 65.
Kozłowski W. M. 661, 1196, 1197, 1358, 1365.
Kozłowski **1229.**
Kozubowski F. (Grabowski Z.) **3670, 3671, 3672.**
Koźmian A. E. **17,** 1047, **1230, 1231, 1232, 1233, 1233a, 2310, 2311,** 2320, 2622.
Koźmian J. **2312, 2313.**
Koźmian K. **690, 691, 692,** 1043, **1234,** 1501, **1802, 2314, 2315,** 2320, 2323, 2759.
Koźmian St. **2316, 3114.**
Koźmian St. 34, 2320, 2324.
Koźmiński-Poraj K. **5434.**
Kożuchowski N. **1235, 1803.**
Kożuchowski T. **3692.**
Kor. **3115.**
Krachelski A. **4138.**
Kraiński A. **4800.**
Kraiński W. **4801.**
Krajewski R. **3006,** 3116.
Krajna K. **4139.**
Krasicki A. 695, **4802.**
Krasicki I. 619, **693, 694, 695.**
Krasicki I. **1236, 4803, 4804, 4804a.**
Krasicki K. **1804.**
Krasińska H. **4805.**
Krasiński A. bis. **4806.**
Krasiński A. S. bis. **2317, 4808.**
Krasiński A. **1237.**
Krasiński A. **4807.**
Krasiński F. **31.**
Krasiński Jerzy 10, **283, 4809.**
Krasiński Józ. **1074, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 4810, 4811.**
Krasiński T. **1243, 4812.**
Krasiński Wal. 1319.
Krasiński Winc. 2338a.
Krasiński Wł. 31.
Krasiński Z. 2008, 2311, **2318, 2319, 2320, 2321,** 2322, **2323, 2324, 2325, 2326,** 2327, **2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333,** 2334, **2335, 2336, 2337, 2338, 2338a, 2500, 2507,** 2643, 2736, 4638.
Kraskowski J. **3117.**
Kraskowski T. **1805.**
Kraśkowski Ł. **4813.**
Kraśniański H. **2339, 2340.**
Krasny J. **3673.**
Kraszewska M. **1143.**
Kraszewski B. **1143.**
Kraszewski J. **1247.**
Kraszewski J. I. **33, 34, 94, 186,** 351, 583, 608, 615, 650, **696, 697,** 717, 744, 760, 771, 778, 779, 800, 833, 847, 1047, **1143,** 1172, 2115, 2237, 2303, 2320, **2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354,** 2434, 2501, 2513, 2543, 2600, 2667, 2740, 2777, 2790, **3118,** 3120, 3500, 3503, 3513, 3515, 3567, 3571, 3580, **3674,** 3740, 3741, **4814, 4815.**
Kraszewski Kaj. **95,** 543, **698, 699, 700,** 1143, 1190, **1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 2355, 2356, 4816.**
Kraszewski Kaz. 3734.
Kraszewski S. **1143.**
Kratochwil E. 45, **1249.**
Kratter F. **701,** 837.
Kraushar A. 205, 208, 239, **337, 338,** 384, 486, 500, 631, 632, 651, 674, 785, 819, 822, 853, 895, 928, 1297, 1361, 1461, 1635, 1963, 1966, 2200, **2357, 2358, 2359,** 2706, 2941, 3097, **3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124,** 3299, 3505, **3675, 3676, 3677, 3678, 3679, 3080, 3681, 3682, 3683, 4141, 4817.**
Kraus F. S. **3935.**
Krauss I. **3125.**
Krauz-Kelles M. **4818.**
Krauze F. 2360, 2361.
Krcek F. **3684.**
Krebsowa W. **702.**
Krechowiecki A. **3685, 3686, 3687.**
Kreczetnikow M. N. **703,** 3624.
Kreczetnikow P. **704.**
Krenke W. D. **3126.**
Krestowskij W. W. **1250.**
Kridl M. 1303, 1304, 2638, 2647.
Kriksin W. S. 844, 1508.
Krogulski W. **3688.**
Król K. **3689.**
Królikowski J. 3688, 3928, **4819.**
Królikowski L. **4820.**
Kromer M. 9 **10,** 11, 82.
Krompolc S. **73.**
Kron A. **4183.**
Kronenberg L. 2343.
Kropiński L. 988, 1001, 1207.
Kruk zob. Heidenreich.
Krukowiecki A. **4823.**
Krukowiecki J. 1645, 1752, 1753, 1815, 1913.
Krupski (X. Purk) **2362.**
Krusiński T. 208, **471.**
Kruszelnicki S. **705.**
Kruszewski I. **1806.**
Kruszka W. **3690.**

Kruszyński J. 1043.
Krutta A. 706.
Kruzerowie 2360.
Krynicki S. 2783.
Krysiak F. S. 4142.
Krysińska A. 58.
Krysiński I. 1251.
Krystyna 2363.
Krysztalewicz 2748.
Krzeczkowski J. 86.
Krzemieński J. 4143.
Krzemiński S. 471, 3129, 3174.
Krzewski K. L. 4144.
Krzymuski M. 3297.
Krzyszkowski S. I. 4824.
Krzywda zob. Rzewuski Z. L.
Krzywkowski H. 4825.
Krzywobłocki I. 4826.
Krzyżanowski S. 886.
Krzyżanowski T. 707, 735.
Krzyżanowski W. 2364.
Ksieni w Staniątkach 4145.
Kubala L. 284.
Kubalski N. A. 2365.
Kubisz J. 3693.
Kucharski E. 2333.
Kucharski-Korab H. 4146.
Kucharski W. 2366.
Kucz K. 2367, 2368.
Kuczewski 50.
Kuczkowska H. (zob. Ankwiczówna H.) 4828, 4829.
Kuczyński J. 1366, 3694.
Kuczyński W. 472.
Kuczyński mal. 3704.
Kuć D. 3692.
Kudelka F. 53.
Kudelska H. S. 58.
Kudła T. 1762.
Kudriawcewa S. 1253.
Kuhn E. 3130.
Kühn dr. 2704.
Kukiel M. 49, 4147.
Kukiewicz T. 4830.
Kulabko-Koreckij 2370.
Kulaszyński M. 3131, 3132.
Kulczycki J. 4148.
Kulczycki S. 4149.
Kulczycki W. 102, 316, 400.
Kulesza A. 1245.
Kulesza S. 3133.
Kulikowski 2159.
Kułagowski K. 4150.
Kumaniecki K. W. 4151.
Kunasiewicz T. 1254, 2716.
Kunaszczak P. 286.
Kunaszowski W. 413.
Kuncewicz J. 1977.
Kuncewiczowa I. 3134, 4831.
Kundzicz J. N. 4832.
Kunicka Z. 5435.
Kunicki M. 3695.
Kuntze E. 142.
Kuraś F. 4152.
Kuropatwiński A. 3692.
Kuropatwiński F. 3692, 3696.
Kurowski F. 4833.
Kurpiel A. M. 1165, 1842, 1843.
Kurpiński K. 1255.
Kuruta D. D. 1807.
Kuryłowicz J. 1256.
Kurzawa A. 3792.
Kuściński M. 708, 709.
Kusiński B. 4153.
Kuspinjan J. 24, 73.
Kuszel F. 4834.
Kuszewicz S. 187, 339, 350.
Kuszłejko B. 3187.
Kutiejnikow N. S. 1381.
Kutrzeba T. 4154.
Kwapiński J. 4155, 4156, 4157, 4158, 5435.
Kwaśniewski J. 3697.
Kwaśniewski S. 4159.
Kwiatkiewicz J. 710.
Kwiatkowska M. 58.
Kwiatkowski H. 3698.
Kwiatkowski J. 3001.
Kwiatkowski K. 846, 1531.
Kwiatkowski R. 4160, 4161.
Kwietniewski J. 56.

L. P. 711.
Lachowicz S. A. 111, 259, 260, 358.
Lack S. 4162.
Lafarina J. 2437.
Lam J. 2837.
Lam S. 4024.
Lamartine A. 2326.
Lambert K. O. 2436, 2981, 3140.
Lang W. 4163.
Langeron gen. 1257.
Langie A. 2371.
Langiewicz M. 2864, 2957, 3135, 3136, 3189, 3230, 3367, 3424, 4762, 4906, 5336, 5346.
Lannoy G. de 56, 64.
Laskarys J. 3137.
Laskowicz W. 4835.
Laskowski J. 3691.
Laskowski L. 4836.
Laskowski O. 53.
Lasocka M. 3699.
Lasocki A. 982.
Lasocki W. 4837.

Lassota E. 43, **188.**
Langier A. **1258.**
Launitz M. **1808.**
Lauzun A. L. **712.**
Laveaux L. **1259.**
Lebiediew K. **3139.**
Lebiediew P. **3140.**
Lecikowicz D. 1976.
Leclerc E. 3148.
Lednicki A. **4164, 4165, 4166, 4167, 4168, 4169.**
Ledochowska M. T. **3700.**
Ledochowska J. 1830.
Leger L. **3701.**
Le Hardy de Beaulieu E. **2372.**
Leitgeber W. 2033.
Lekczyński A. **3141.**
Lelewel J. 29, 34, 54, 64, **966, 1117, 1137, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272,** 1275, 1319, 1373, 1523, 1568, **1809, 1810,** 2104, **2120,** 2214, 2372, 2373, 2420, 2457, 2514, 2735, 2797, **4839.**
Lelewel J. P. **4838.**
Lelewel P. 966, **1273, 1274, 1275, 4840.**
Lelewel-Borelowski zob. Borelowski M.
Lemański **4841.**
Lemke M. K. 3032.
Lenartowicz T. 2000, **2374, 2375, 2376, 2377, 2378,** 2535, 2779, 3886, 3904.
Lenartowiczowa Z. 2654, 3886, **4842.**
Leniecki J. **4843.**
Leniek J. 571.
Leopold bawarski 4025.
Leopolski W. 3811.
Lepecki M. B. **4170a.**
Lepszy L. **3702.**
Lercel H. **3128.**
Leśniewicz J. **4844.**
Leśniewski C. 5436.
Leśniowska L. **3142.**
Leszczyc J. zob. Siemieński J.
Leszczyńska E. 1543.
Leszczyńska M. **512.**
Leszczyński J. (o. Prokop) 3857.
Leszczyński R. 480, 491.
Leszczyński S. król 16, 21, 31, (456 — 500), **513, 514, 515, 516.**
Leszczyński T. 1762.
Leszczyński Wac. 5025.
Leszczyński Wł. **3143.**
Levvenclaius J. 9.
Levy A. **2579, 4845.**
Lewald A. 1276.
Lewandowski K. **4846, 4847.**
Lewandowski L. J. **3128, 4848.**
Lewandowski W. **3144.**
Lewenhard W. **2581.**
Lewenstern W. **713.**
Lewicki A. 61.
Lewicki F. **3145, 3146, 3147, 3148.**
Lewicki J. 2001.
Lewicki M. **4849.**
Lewiński J. 1811.
Lewkowicz chir. **1277.**
Lewocka K. **1278,** 1531, **2380, 4850.**
Lewszin 2957.
Lezyam B. zob. Majzel B.
Libelt K. 2859, **5444.**
Librowicz Z. 2267, **3703.**
Lichocki F. **714, 715.**
Lidmanowski W. **3772.**
Ligman Z. **3149.**
Ligne H. zob. Massalska H.
Ligne ks. **1280.**
Limanowski B. **3150, 3704, 4024, 5435.**
Limpidus zob. Troczewski K.
Linde B. **1281.**
Liniewski S. **3151, 4851.**
Linniczenko J. 162.
Linowski J. 2087.
Lipińska D. **58.**
Lipiński A. **4852.**
Lipiński I. I. 126.
Lipiński J. **3152.**
Lipiński K. 2270.
Lipiński S. 5174.
Lipiński T. 87, **474, 1282.**
Lipiński W. **57, 4171, 4172, 4173, 4174, 4175,** 4377.
Lipkowski J. **4176.**
Lipkowski L. **5437.**
Lippoman J. **716.**
Lippomano A. **96.**
Lippomano H. **124.**
Lipski J. 490, **717.**
Lisicki H. 727, 1008, 1716, 1955, 2966.
Lisiecki D. 598, 1043.
Lisiecki M. **1812, 4853.**
Lisiewicz A. 3286.
Liske K. 28, 35, 38, **74, 265,** 285, 379, 447, 622.
Lisowski M. **4177.**
Lisowski P. **3153.**
Listowski gen. 4124.
Liszin A. F. **1813.**
Litauer J. 4409.
Litta 678.
Litwin 108.
Litwinowicz A. **4178.**
Lityński M. **4179.**
Liwerant **3155.**
Liwski E. (Zero M.) **720.**
Liwski J. (Śniwoda) **1284, 1285.**

Locatelli G. **3156**, 3344.
Loewe H. **721.**
Lompa J. **2383.**
Longchamps de Berrier F. **3128**, **4857.**
Lorensi J. K. **1286.**
Loret M. 1132.
Louis A. A. **4858.**
Louis J. 1406, **4859.**
Louis O. K. **4860.**
Lubański 2704.
Lubarskij I. W. **3157**, **3158**, **3159.**
Lubecki-Drucki F. K. 47, 1449.
Lubecki-Drucki W. **4862.**
Lubieniecki A. **125.**
Lubiewa S. **2384.**
Lubomirscy 1143.
Lubomirska H. **4863.**
Lubomirska R. **722.**
Lubomirska T. 2603.
Lubomirski A. **722.**
Lubomirski H. 2603.
Lubomirski J. T. 93, 264, 722.
Lubomirski Jerzy **341.**
Lubomirski Jerzy 2097.
Lubomirski Józ. **2385**, **2386**, **3705**
Lubomirski M. **723**, **4864.**
Lubomirski S. **190**, 222.
Lubomirski S. **724.**
Luboń zob. Kamiński K.
Lubowidzka T. **4865.**
Lubawski T. 442, **3706**, **3707**, **3708**, **3709**, **3710.**
Ludike 2046.
Ludkiewicz (Ludobroński) 3326.
Ludwik z Libuszy **1287.**
Ludyga-Laskowski J. **4180.**
Lumilski M. zob. Czaplicki F. M. W.
Lutosławska I. **4181.**
Lux K. **1288.**
Lwow L. F. **2387.**
Lwowicz J. K. 2167.

Ł. D. **3161.**
Łabęcki J. **1814.**
Łabuński J. (Żerbiłło) 60.
Ładzic Ch. **2388.**
Łagowski P. **1815**, **1816**, **4868**, **4869**, **4870**, **4871**, **4872**, **4873**, **4874**, **4875**, **4876**, **4877**, **4878**, **4879**, **4880**, **4881**, **4882**, **4883.**
Łapczyński K. 4903.
Łapiński T. **2389**, **2398a**, **3162**, **3179.**
Łapiński-Nilski S. **4183.**
Łasicki J. 9, 23.
Łaski A. 752.
Łaski S. 65, **75.**
Łaski-Rzepko E. **4884.**
Łaszcz L. 3297.
Łaszewski M. **191.**
Ławicki A. **192.**
Łazarowicz A. **4885.**
Łącka M. (Gregorowicz) **2381.**
Łącki J. 2425.
Łącki W. **3711.**
Łączyński A. 2316.
Łebiński W. 2398.
Łempicki L. **3712.**
Łepkowski J. 112, 336, 765.
Łęski A. **1289.**
Łęski J. **4885a.**
Łęski W. **5438.**
Łętowski L. **1290**, 2097, **2390**, **4886**, **4887.**
Łobojko J. 1319.
Łodyński M. **4184.**
Łojko F. **725.**
Łomaczewskij A. I. **2391.**
Łopaciński H. **3935.**
Łopaciński I. **517**, **522.**
Łopaciński J. **522**, 5293.
Łopaciński W. 1883.
Łopatinskij Ł. 1586.
Łopuski Z. (Kmicic) **4185.**
Łoś J. 65.
Łoś Winc. 726, 731.
Łoś Wł. **342.**
Łosijewskij M. W. 1410.
Łotoć L. zob. Niklewicz K.
Łowicka ks. 1902, **1291**, 1807.
Łowicki M. **2392.**
Łoziński B. **1616**, 2097, 2295, 2583, 2587, 3449.
Łoziński J. **4888.**
Łoziński W. 184, **286**, 343, 733, 3497.
Łubieńscy 2660.
Łubieńska T. **4889.**
Łubieński Ber. 4409.
Łubieński Bog. **3713.**
Łubieński E. **2393.**
Łubieński F. **518**, **727**, **4890.**
Łubieński H. 2394.
Łubieński P. **4891.**
Łubieński R. **3714.**
Łubieński S. **193.**
Łubieński T. **1292**, **1293**, **1294**, 1633.
Łubieński T. **2394.**
Łubieński W. A. **518a.**
Łuczkiewicz H. **3715.**
Łuczyński A. (Narbut) **4186.**
Łuczyński M. **3163.**
Łuczyński **4892.**
Ługowski A. 273.
Ługowski J. 273.
Łukasiewicz J. **5438.**
Łukaszewicz J. 1319.
Łukaszewicz K. **4893.**

Łukaszewski J. K. **3164, 3165,** 4855, **4894.**
Łukowski J. **2587.**
Łukowicz A. **2395.**
Łuniewski T. **3692.**
Łuniński E. **810.**
Łuszczewska J. (Deotyma) 880, 1379, **2396,** 3761.
Łuszczewska M. 2630.
Łużyński W. **2169, 2397.**
Łyskowski I. **2398.**

M. A. 46.
Ma... **3172.**
M. G. **3167.**
M. G. 954.
M...k S. **3170.**
M. Kaz. **4895.**
M. Konst. **2399.**
M. S. **3168, 3169, 3169a.**
M-skij K. **3171.**
M. W. **4187.**
M-w A. **1817.**
Machay F. **4188, 4189, 4190.**
Machayówna J. **4191.**
Machczyńska A. 1271, **2400.**
Machczyński E. S. 3172.
Machczyński K. **3718.**
Maciejowski I. **1818.**
Maciejowski W. A. **1295, 2401, 2402, 2559, 4896.**
Maciszewski S. **4192.**
Mackensen gen. 3955, 4031, 4033, 4419.
Mackiewicz A. 3187.
Mackiewicz T. (P. M.) **1819.**
Mackiewicz W. **1152.**
Maćkowski Z. **4193.**
Madeyski J. 4151, **4194.**
Madhin prof. 1295.
Magier A. **728, 1296, 1297, 4897.**
Majchrowicz F. 571.
Majerski K. **4898, 4899, 4900.**
Majewski A. **4901.**
Majewski E. **3717,** 3935.
Majewski J. **3173, 4902.**
Majewski Jul. **4903.**
Majewski K. **4904.**
Majkow L. N. 2804.
Majkowski J. **3174.**
Majmon S. 729.
Makarow N. P. **1299, 1300, 1820.**
Makowiecki S. 416, 446.
Makowski A. **4905.**
Makowski T. **3716.**
Maksimowicz M. **1821.**
Maksymiljan ces. 24.
Makuszyński K. **4195.**
Malanowski F. **4906.**
Malaspino G. 27, **194,** 323.
Malczewski A. 1301, 1329.
Malczewski K. **3175.**
Maleszewski J. (Jagrym) **4196.**
Maleszewski Józ. 5028.
Maleszewski W. **3719, 3720, 3721.**
Malewska A. **3861.**
Malewski F. 1268, **1302,** 1670, **2403.**
Malewski J. **3176.**
Malibran A. 971, 1110.
Malinka A. **3177.**
Malinowscy 1827.
Malinowski A. 4197.
Malinowski H. **4907, 4908, 4909, 4910, 4911, 4912, 4913.**
Malinowski J. 2704, **4914.**
Malinowski K. **417.**
Malinowski Mar. **4096, 4198, 4199, 4200.** 5435.
Malinowski Mik. **18,** 47, 75, 86, **1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308,** 1319, 2618, **4915.**
Malinowski S. 2457.
Malinowski S. **1309.**
Malletski gen. 1314.
Małachowska B. 1822, 2118, 3550, **4916.**
Małachowski G. 1905.
Małachowski K. **1310, 1311, 1823.**
Małachowski S. woj. pozn. 404.
Małachowski S. sen.-kaszt. **730, 731.**
Małachowski S. 29, **1824,** 2325.
Małcużyński W. **2404, 4917.**
Małuski A. **4918.**
Małyszko A. (Floda) **4201.**
Mamajew **2405.**
Manasterski S. **3178.**
Mańkowska B. 880, **1312.**
Mańkowski B. **2406,** 3002.
Mańkowski M. **3722.**
Mann M. 2575.
Marbeau E. **3723.**
Marbot bar de **1313.**
Marchlewski J. 3960.
Marchocka **195.**
Marchocki I. 1569.
Marchocki M. **196, 197, 198, 199.**
Marcinkowski A. (Nowosielski) **3724, 4919.**
Marcinkowski-Jaxa Kaj. 1502.
Marcinkowski Kar. **2407, 2408,** 2859.
Marcinkowski W. **3179.**
Marcinowski A. **4920.**
Marczewski A. M. 826.
Marczewski W. 965.
Marek ks. 829, 1143.
Marek I. **3180.**
Marescotti G. 27, **418, 419.**
Margeret J. 236.

Marja Fieodorowna ces. ros. 956.
Marja Kazimiera król. 15, 421, 439.
Marja Ludwika król. 300, 310, 329, 351.
Marjański A. 333.
Markiewicz J. 4921.
Markiewicz 3181.
Markowski J. 3437.
Marks M. 4922.
Marrené Morzkowska W. 1314, 2409.
Mars A. 3725.
Mars L. 2410.
Marszyccy 1143.
Marszycki B. 2020.
Marszycki K. 1315.
Martinant de Prénent G. J. 732.
Martjanow P. K. 3182.
Martynow M. 3017.
Martynow gen. 1790.
Maruszewski A. 55, 3726, 4202, 5432.
Marx A. 3183.
Marylski E. 706.
Masini K. 316.
Maskiewicz B. 287, 344.
Maskiewicz S. 200, 236, 4923.
Maślak W. 1306, 1374.
Masny K. 4203.
Massalska H. 733.
Massalski T. 1316, 1317.
Maszewski R. 564.
Maszkowski G. 2412, 2413.
Maszkowski K. 3727, 4437.
Matczyński M. 17.
Matejko J. 2194, 2414, 3602, 3609.
Matesilani J. K. 414, 451, 452.
Matkowić P. 98.
Matlakowski W. 3729.
Matuszewicz M. 519.
Matuszewicz T. 1017, 4924.
Matuszewski I. 3730.
Matyas K. 3731.
Maus J. 1825.
Mayzel B. (Lezyam) 3732.
Mazade Ch. de 1007, 1008.
Mazaraki J. 3186, 4925.
Mazarakowa O. 2452.
Mazepa J. 475, 541.
Maźnicki H. 2666.
Mazurkiewicz J. W. 2236, 4926, 4927, 4928, 4929.
Mazurkiewicz Józ. 4930, 4931, 4932.
Mazurkiewicz W. 4255.
Mazurkówna M. 4204.
Mazzoleni 3156.
Mączewski W. 734.
Mączewski P. 2487, 4205.
Mączyński J. 735, 1826.
Mączyński L. 4106, 4206, 4272.
Mączyński W. 735, 736.
Meciszewski H. 1827, 2415.
Medeksza A. 3187, 4933.
Medeksza S. F. 345.
Medyński A. 3068, 3188, 3290.
Mehée de la Touche J. C. 737.
Meissner A. 2416.
Mela 10.
Melegari J. 2426.
Mendelsonowa M. 3733.
Mengden 2418.
Merle 3251.
Merwin B. 57, 3135, 3136, 3189, 4207, 4208, 4209, 4210, 4211.
Merzbach H. 2419, 2420, 3736.
Messaula J. 346.
Metody św. 28.
Meyer E. 5435.
Meyerberg A. 10.
Meyet L. 2241, 2319, 2421, 2638, 2640, 2641, 2642, 2649, 2652, 3763.
Męciński J. 3190, 4936.
Męczkowska T. 3861.
Mężyński L. 3191.
Mianowski J. 2241, 3484, 3734, 3735.
Miarka K. 3482.
Miaskowski F. 4937.
Miaskowski S 46.
Miastkowski Ł. 202.
Miastkowski W. 261.
Micewicz G. 1976, 2422.
Michaelis de Henning E. 4213.
Michajłowicz A. 1318.
Michajłowskij-Danilewskij A. 1828.
Michalski J. 4212.
Michalski L. 4939, 4940.
Michalski L. (Matjasek) 4941.
Michalski Z. 4942.
Michał Litwin 43.
Michał Wiśniowiecki król 12, 37, [illegible] –
Michałowska E. 4943.
Michałowski B. 738.
Michałowski E. 4944.
Michałowski Jak. 348.
Michałowski Józ. 3192.
Michałowski T. 2423.
Michel P. 2487.
Mickiewicz A. 975, 1191, 1225, 1319, 1321, 1376, 1386, 1399, 1447, 1473, 1499, 1533, 1586, 1593, 1670, 1676, 1896, 2007, 2036, 2037, 2052, 2054, 2056, 2076, 2109, 2131, 2142, 2148, 2161, 2193, 2213, 2262, 2272, 2279, 2313, 2363, 2376, 2416, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2430, 2431, 2458, 2463, 2490, 2515, 2560, 2611, 2653, 2654, 2704, 2732, 2803, 2817, 3525, 3793, 4552, 4626, 4629, 4674.

Mickiewicz F. **1320.**
Mickiewicz J. 2131.
Mickiewicz W. 1268, 1320, **1321,** 2376, 2379, 2403, **2429, 2430, 2431, 2432, 2433,** 2434, 2644, 2732, 2819.
Micowski K. **739, 740.**
Miechowita M. 9, 10.
Mieczysławska M. **2435.**
Miedianow **3281.**
Mieleszko-Maliszkiewicz A. 3721.
Mielęcki K. 3011, 3080.
Mielnicka R. **3193.**
Mielnik K. 43.
Mielżyński M. **1829.**
Mieńkow P. K. **2436.**
Mienszikow P. **3194.**
Mierosławski H. **4945.**
Mierosławski L. **1830, 1831,** 2176, 2256, 2337, **2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442,** 2451, 2457, 2466, 2704, 3027, 3050, 3129. 3183, **3195,** 3256, 4693, **4946, 4947,** 5121, 5219.
Mieroszowski J. 1643.
Mierzejewski S. **3692.**
Mierzwa 28.
Mierzwiński F. 879.
Mieżeckij M. P. **3196.**
Migasiński E. L. **4214.**
Migdalski A. **3197.**
Migurski W. **2443, 2444, 2948.**
Mika J. K. 938.
Miklaszewski J. **4255.**
Mikołaj I ces. ros. 1211, 1242, 1724, 1747, 2046, 2370, **2445,** 2521, 2720, 5414.
Mikołaj II ces. ros. 4166.
Mikołajski J. **4215, 4216.**
Mikorska hr. **2446.**
Mikulski F. 2227.
Mikułowski pułk. **1322.**
Miler zob. Müller L.
Miller A. 2447.
Milowicz W. **3198.**
Milutin N. A. 3358.
Miłkowski J. **3737.**
Miłkowski L. 599, 858, 1402.
Miłkowski S. **2448.**
Miłkowski Z. **2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3738, 3739, 3740, 3741, 4949, 4950,** 5355.
Miłobędzki T. **3772.**
Minasowicz J. D. 1043.
Minclow S. R. 8.
Minejko M. 1088.
Miniewski J. **3128,** 3192, **3204.**
Miniewski W. 1043.
Miniszewski A. 2181, 3119.
Minkiewicz H. **4217.**
Minkowiecki E. **5.**
Minkowska A. **58.**
Minkowski A. **4218, 4219, 4220.**
Miński S. **203.**
Mirkowicz F. J. **2470,** 2720.
Mironowski A. **1323.**
Mitkiewicz H. **4951.**
Mitkiewicz J. **4951.**
Mitropolskij I. A. **3205.**
Mizerski A. **4952.**
Mizler de Kolof 10.
Mładanowicz P. **741.**
Młochowski A. (Belina) **3742, 4953.**
Młocki A. **1832, 1833.**
Młocki **4954.**
Młokosiewicz F. **1324, 1325, 1326.**
Mnich Brunswilerski 28.
Mniszchowa U. **743, 744.**
Mniszech J. marsz. 21, 514.
Mniszech J. woj. 150, 219, 4590, 4955.
Mniszech Mar. **204,** 211, 234, 236, 4590.
Mniszech M. marsz. **742.**
Mochnacki B. **1327.**
Mochnacki K. **1834, 4956.**
Mochnacki M. **1328,** 1830, **1835, 1836.**
Modrzejewska H. 880, **3743, 3744.**
Modrzejowski A. 381.
Modrzewski W. **3206.**
Modrzewski W. **3692.**
Modzelewska L. **58.**
Modzelewski M. **1329,** 1837, **4957, 4958, 4959, 4960.**
Moeller J. W. 56, **745.**
Mögling T. **4962.**
Mohl J. **4963.**
Mojkowski H. **4221.**
Mokłowski K. **5435.**
Mokronowski jen. 677.
Monczuńska T. 3345.
Mondalski W. **4222, 4222a.**
Moniuszko C. **4964.**
Moniuszko D. 1524.
Moniuszko S. 2050, 2447, 2550, 2747, 2749.
Monomach W. 28.
Montalembert hr. 2326.
Montebello jen. 1741.
Moraczewska B. **2471.**
Moraczewska Z. **5438.**
Moraczewski Jerzy **5438.**
Moraczewski Jędrz. 642, 2439, **2472, 2473,** 2859, **5444.**
Moraczewski Jędrz. 4414.
Morawska K. 1291.
Morawska P. **4965.**
Morawski A. **3745, 3746.**

Morawski F. **1330, 1331, 1332, 1333, 1334,** 2623, 2774, **4966.**
Morawski J. **2474.**
Morawski K. M. 724.
Morawski S. 785, **1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 4967.**
Morawski T. **1341, 1838, 4968.**
Morgenbesser A. **4969.**
Moriolles A. **1342.**
Morozewicz K. **2475.**
Morse J. **4223.**
Morsztyn L. 348.
Morysiński T. **4224.**
Moryson F. G. **205.**
Morzkowska A. **3747.**
Mosakowski A. 3089.
Mosbach A. (Podgórski) **206,** 302, **349, 420,** 1220, 1609.
Mościcki B. 4410.
Mościcki H. 266, 509, 520, 683, 702, 705, 710, 716, 741, 785, 852, 898, 1006, 1052, 1056, 1087, 1243, 1273, 1275, 1302, 1305, 1335, 1337, **1343,** 1390, 1454, 1534, 1668, 1669, 1818, 1894, 2798, 3086.
Mościcki I. **3748, 5438.**
Mosiewicz Z. 4409.
Moskorzowski J. **276.**
Mosołow A. N. **3207.**
Mostowski T. 90, 97, **4970.**
Moszczeńska I. **3861.**
Moszczeński A. **520, 746.**
Moszyński A. 919, **1344, 1345.**
Moszyński J. 1883.
Moszyński P. **4971.**
Mottaz E. **795.**
Motteville de **289.**
Motty S. **2476.**
Mozołowski W. **50.**
Mroziński J. **1346.**
Mrozowski J. **1839.**
Mścigniew **3208.**
Mucante G. P. 172, **207.**
Muchanow P. 262, 604, 801.
Muchliński A. 252, **4972.**
Muckerman F. **4227.**
Muczkowski J. 1319.
Müller L. (Miler) **126.**
Müllerówna F. 2567.
Mundt T. 45, 56, **2477.**
Muratowicz S. **208.**
Murawjew M. N. 2508, 2983, 3042, **3209, 3210,** 3219, 3366, 3400, 3457.
Murray E. N. **747,** 835, 836, **4973.**
Muśnicki-Dowbór zob. Dowbór-Muśnicki.
Mycielski J. **748,** 3802.
Myszkowski A. 4205.
Myszkowski 3251.
Myszkowski **4974.**
N. **2478.**
N. **3211.**
Nabielak L. **421, 1188, 1840, 2479, 4975.**
Nabielak R. **2480.**
Nadbużanin **3749.**
Nagajska F. **2381.**
Naker L. 38, 66.
Nakwaska A. **1347, 1348,** 1512, 1750, **2481. 4976, 4977, 4978.**
Nakwaska K. **1349, 1350,** 2344.
Nakwaski M. H. **1351, 4979, 4980.**
Nałęcz R. 2490.
Nałkowski W. **3750.**
Napoleon I 31, 52, **946,** 1025, 1030, 1065, 1110, 1124, 1352, 1425, 1486, 1487, 1540, 1544, 1600, 1632, 1640.
Naramowski M. **4225, 4226, 4226a.**
Narbutt K. **4981, 5198.**
Narbutt L. 3345, 3379.
Narbutt T. 294.
Narbutt W. **4982.**
Narbuttówna K. **3751.**
Narkiewicz J. **3212.**
Narrator **2482.**
Nartowski F. **3128, 3213, 3214.**
Naruszewicz A. 14, 17, **749, 750,** 798.
Naruszowicz 273.
Narutowicz G. 4268, **5438.**
Narzymski J. **3215, 4983.**
Nastał S. I. **4228.**
Naumann F. 4024.
Nazimow W. I. 3219, 3245.
Neczaj J. 5348.
Neel Ph. 4129a.
Nehemar zob. Rzewuska K.
Nehring W. 142, 1500.
Nekanda T. zob. Wójcicki K. W.
Nestor 28.
Netrebska A. **1354.**
Neufeld D. 3121.
Neuster M. **3216.**
Nevers ks. L. G. 118.
Ney K. **2483.**
Neyman W. **5438.**
Niederstetter **2484.**
Niedzielski A. **4984.**
Niedźwiedzki L. 2640.
Niegolewski A. **1355, 1356, 1357.**
Niegolewski W. 3808.
Niejełow N. D. **1841.**
Niekrasow 3698.
Nielubowicz M. **477.**
Niemcewicz J. U. **12,** 26, 37, 47, 667, **751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759,** 1011, 1231, 1278, 1333, **1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1842, 1843, 1844, 2485, 4986, 4987, 4988, 4989, 4990, 4991, 4992, 4993, 4994.**

Niemcewicz K. U. **1845.**
Niemczynowski S. **3128.**
Niemirowski A. **2486, 4995.**
Niemirycze 506a.
Niemirycz H. 1145.
Niemojewski A. **4229.**
Niemojewski F. **2487, 4996.**
Niemojewski S. 179, 204.
Niemojowscy 1341.
Niemojowski B. 1575, **1846.**
Niemojowski J. N. **1367.**
Niemojowski L. **3217, 3218.**
Niepokojczycki F. **3225.**
Niesłuchowski F. **2488.**
Niesłuchowskij F. K. **2489.**
Nieszokoć W. **1847.**
Niewiarowicz A. 1848, 2007, **2490.**
Niewiarowski A. (Półkozic) **2491, 2492, 2493, 2494.**
Niewiarowski A. A. **2495.**
Niezabitowski S. **4997.**
Nikiforow 3410.
Niklewicz K. (Łotoć) **3752.**
Nikotin I. A. **3219.**
Nitschner **2496.**
Nittman T. M. 52, 946.
Niwiński F. O. **4230.**
Noailles L. de **4998.**
Noel J. N. A. **1369.**
Noińska I. **2381.**
Norwid C. 1906, 2327, 2492, **2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504,** 3872.
Noskowski W. **4231.**
Noskowski Z. **3753.**
Nostitz I. G. **3220.**
Nowacki J. (kap. Junosza) **3221.**
Nowacki S. **1370.**
Nowaczyński A. **4232.**
Nowak A. **4233.**
Nowakowska 1677.
Nowakowski E. (o. Wacław kap.) **3222, 3223, 3224,** 3300.
Nowakowski F. K. **16.**
Nowakowski J. F. **2505.**
Nowakowski K. 3300.
Nowicki A. **3754.**
Nowicki Fort. 2665.
Nowicki Fr. 3251.
Nowicki J. 606.
Nowodworski W. 336.
Nowosielska A. **2506.**
Nowosielski A. zob. Marcinkowski A.
Nowosilcow N. N. 1013a, 1016, 1019, 1269, **1447.**
Nowotny mal. **2507.**
Noyers P. **351, 421.**
Noyszewski S. **3756.**
Nullo F. 2873, 3156, 3262, 3285, 3344.
Nurkowski N. 2937.
Nusbaum-Hilarowicz J. **3757.**

Obalska M. **2381.**
Obertyńska M. **4234.**
Obiezierski M. **4235.**
Obolenskij 88, 149, 325.
Oborski W. 4466.
Oboźny J. **4236.**
Obrąpalski Z. **5006.**
Obrenowicz M. 3778.
Obst J. 2064, 3058, **4237.**
Obuchowicz K. F. **290.**
Obuchowicz M. **352.**
Obuchowicz T. H. **353.**
O'Byrn T. **3755.**
Ochocki J. D. **760, 1371, 5007, 5008,** 5063.
Ochocki Józ. **761.**
Ocieski J. **70, 5009.**
O'Connor B. 10, 12, **422.**
Odachowski **5010.**
Odescalchi B. **2507.**
Odescalchi Z. 3910.
Odincow W. **2508.**
Odrowąż W. zob. Walewska A.
Odrzywolski Z. **3228, 3229.**
Odyniec A. E. 1053, **1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381,** 1501, 2102a, 2110, 2135, 2242, **2509,** 2618, 3015.
Oebszelwitz **711.**
Offenberg J. **3758.**
Offmański M. **1850.**
Ogier C. (Ogerius) 10, 12, **291.**
Ogiński M. **762, 673,** 4644, **5012.**
Ogiński T. **478, 5013, 5014.**
Ogonowska M. **5015.**
Ogorodnikow **3231.**
Ohryzko J. 2973, 3107, **3232,** 3251, 3346.
Okińczyc A. **5016.**
Okińczyc B. 1579.
Okolski S. **292, 293.**
Okołowicz-Krzywiec M. 1521.
Okoniewski J. **3233.**
Okoniewski S. **3234.**
Okraszewski S. **5017.**
Okrejc S. S. **3235.**
Oksiński J. **3236, 3237,** 3263, **5018.**
Okulicz S. **2511, 3238, 3239.**
Okuniew gen. 1765.
Olearius 285.
Olechowski G. **4238.**
Olejniczak T. 2886.
Oleśnicki M. **211,** 236.
Oleszczyński A. **3548, 3759, 5019.**
Oleszczyński W. **5020.**
Oleszewski J. 466, **479.**
Olędzki F. **3692.**

Oliphant L. 3211.
Olizar G. 1383, 1384, 5021.
Olizar N. 1851, 1852.
Olrych zob. Szaniecki J. O.
Olszamowski J. (Łaszczyc) 4239.
Olszewski B. 5022.
Olszewski 2944.
Olszowski A. 423.
Olszowski J. 5023.
Onacewicz Ż. 113, 1269, 1385, 1551, 5024.
Opacka K. 1386.
Opaliński K. 5025.
Opaliński L. 10.
Opieński H. 3639, 4438.
Oplustil Z. 4240.
Oppman A. 1353, 3761.
Or. 50.
Orchowski A. 1389, 1390, 5028.
Ordęga J. 2457, 2466.
Ordon K. 2704.
Ordon W. 3499.
Ordyniec J. K. 1721.
Orkan W. 4241.
Orlicki S. S. 3240.
Orlik F. 473, 481, 5029.
Orliński B. 4242, 4243.
Orłowska W. 3861.
Orłowski A. 1214, 1339, 1455.
Orłowski M. 213.
Orobkiewicz W. 4244.
Orpiszewski L. 1391, 2328, 2457.
Orski S. W. 4245.
Ortwin O. 3971.
Ortyński S. K. 766.
Oryszowski R. zob. Gawroński F. R.
Orzechowski S. 90, 97.
Orzechowski-Oksza T. 1174.
Orzelski J. 12, 24, 127.
Orzelski Ś. 23, 128, 129.
Orzeszkowa E. 3527, 3585, 3652, 3762, 3763, 3764, 3765, 3766, 3767, 3768, 3769, 5030.
Osiecimski S. 5031, 5031a, 5032.
Osiecki B. 2513.
Osiński A. 936, 1145, 1392, 1393.
Osiński F. 294.
Osiński L. 1043, 1230, 1231.
Osiński 1394.
Oskar (Staniewicz J.?) 5226.
Oskierko S. 5032a.
Osmołowskij A. 3241.
Ossendowski A. F. 4246, 4247, 4248.
Ossolińscy z Niwisk 663.
Ossoliński J. 214, 295.
Ossoliński J. M. 5034.
Ossoliński Z. 215.
Ossoliński 356.
(Ossoliński) 1395.
Ossowski S. 5435.
Ostaszewski E. 1148, 1396.
Ostaszewski S. 1699, 2791.
Osten L. 1853.
Osten-Saken D. 1854.
Ostoja T. 3770.
Ostroróg J. 216, 222.
Ostrowska H. 5035.
Ostrowski A. 767, 5036.
Ostrowski E. 2516.
Ostrowski K. 2457.
Ostrowski T. 767.
Ostrowski W. 1855.
Oświęcim S. 283, 296, 297, 298.
Oszmianin K. 1397.
Osztorp L. 5037.
Otroszczenko 2517.
Ottmann R. 304.
Ottonówna (Łubieńska Z.) 3770a.
Otwinowski E. 94, 98.
Otwinowski E. 482.
Otwinowski S. 31.
Owsińscy J. i S. 425.
Ozga P. 217.
Ożarowska C. 1350, 5038.
Ożarowski J. 5039.
Ożarowski W. 1143, 1145, 2097.
Ożegalski J. 3242.

P. 3244.
P. A. S. 3245
P. J. 3246.
P. M. zob. Mackiewicz P.
P. P. 1399.
Pac L. 1824.
Pac S. 218.
Paderewski I. J. 3726.
Padlewski R. 3574.
Padlewski W. 5040.
Padlewski Z. 3287, 3327, 4909.
Padurra T. 5041.
Paeumann 2520.
Pakoszowa E. 1400.
Palczewski J. N. 5042.
Palewski ks. 4434.
Palibin N. I. 2521.
Palmer A. T. 427.
Panaś J. 4250, 4251.
Panasiewicz A. 3128, 3248.
Pancerny M. 148.
Paniutin S. 3249.
Pański A. 4252.
Pantielejew Ł. F. 2917, 3250, 3251.
Pantielejewa S. 3252.
Pantoczek F. 2524.
Paperna A. J. 2525.
Parczewski A. 1776, 3772.
Parczewski K. 1858.

Parczewski W. 3160.
Parès B. 4253.
Parnel 3594.
Parvi Z. 4162.
Paschalski 1859.
Pasek J. 37, 59, 319, 358, 5061.
Pasik 4410.
Paskiewicz I. 1931, 1935, 2046, 2445, 2446, 2484, 2526, 2682, 2687, 2705.
Paszko-Rysz 4254.
Paszkowska M. 4255, 5435.
Paszkowski E. 1860, 3773, 3774, 3775.
Paszkowski F. 772, 2759.
Paszkowski J. 625, 666, 668, 935, 1861, 1862, 1863, 1864.
Paszkowski M. 11.
Paszkowski R. 4256.
Patelski J. 1406, 5062.
Patoky K. M. 2527.
Pauli Ż. 222, 342.
Pausza Al. 991.
Pausza Ant. 1145, 1407, 5063, 5064.
Paweł I ces. ros. 668, 672.
Pawiński A. 67, 519, 3683.
Pawlicki S. 608.
Pawlicowa M. 1667.
Pawlikowski J. 773.
Pawlikowski J. G. 2734.
Pawlikowski M. 3590.
Pawliszczew N. I. 3253.
Pawłowicz E. 1189, 1191, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 3254, 3776.
Pawłowski B. 681, 775, 1477, 1507, 1894, 1920, 1966.
Pawłowski G. 29.
Pawłowski K. 223.
Pawłowski M. 484.
Pawłowski S. 224.
Payen 338.
Pągowski D. 5065.
Pearson 3255.
Peck 1865.
Pehmler J. E. 2536.
Pelet J. J. 1408.
Pellegrini G. 5066.
Pełczyńska W. 58.
Pepłowski-Schnür S. zob. Schnür-Pepłowski S.
Percy chir. 1539.
Peretiatkiewicz A. 2349.
Peretiatkiewicz J. 2349.
Peretiatkowicz K. 359.
Perl F. 4118, 5435.
Perthès L. 5068.
Peszke S. 1409.
Petelenz K. J. 1281.
Petrach H. 89.
Petruszewicz A. S. 881.
Petyon E. 3256, 5069.
Peyerle G. 236.
Pększyc F. (Grudziński) 4257, 4276.
Piasecki F. V. 3257.
Piasecki K. 5070.
Piasecki P. 335.
Piasecki 768.
Piaskowski F. 485.
Piasoczyński Ł. 5071.
Piatolli S. 533, 804a.
Piątek K. (Herwin) 4276.
Piątkowski H. 3777.
Piechocka B. 2381.
Piechocka M. 2381.
Piekarska W. 58.
Pielgrzymowski E. 225.
Pieniążek C. 3258, 3259, 3260.
Pieniążek J. 5072.
Pieniążek K. 226.
Pieniążek ks. 2704.
Pieńkowski A. 3199.
Pieńkowski K. 3199, 3777.
Pierling P. 192.
Pieskowskij M. 3779.
Pieślak A. 1410.
Pietkiewicz A. (Pług) 1054, 1411, 2412, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2604, 2751, 3467, 3583, 3780, 3781.
Pietkiewicz K. 3782, 3783, 5435.
Pietkiewicz M. 1867.
Pietraszewski I. 4972.
Pietraszewski P. 5073.
Pietraszkiewicz F. K. 5074.
Pietrow A. P. 1868.
Pietrykowski T. 4258.
Pięndzicka M. 2381.
Piętka B. 2544.
Pigoń S. 1108.
Pikarski A. 332, 360.
Pikusa B. 4259.
Pikusiński J. 3262, 5075.
Pilat R. 2313.
Pilat S. 2545, 5076.
Pilch J. 2546, 2714.
Pilsztynowa S. R. 505.
Piłsudska A. 58.
Piłsudski Jan 4260.
Piłsudski Józef 49, 50, 54, 55, 57, 4255, 4261, 4262, 4263, 4264, 4265, 4266, 4267, 5268, 4286, 4367, 5438.
Pini T. 2035, 2332.
Piotrowski A. 4269.
Piotrowski Ant. 3784, 3785, 3786, 3787.
Piotrowski E. 492, 1149.
Piotrowski J. 130.
Piotrowski K. 494.
Piotrowski M. 2547.
Piotrowski R. 2548.

Piotrowski Z. **5435.**
Pisanko **3263.**
Pison 9.
Pistor J. J. **775.**
Pistorius J. N. **9.**
Piszczatowski **5077.**
Piszczewicz S. **776, 777.**
Pitschmann A. 1413.
Pitschmann N. **1413, 2549.**
Pius IX 2046, 3745.
Piwnicki M. 1145.
Piwocki M. 281.
Piwowarczyk W. **1414.**
Piwowarski A. **1870.**
Pl. **3788.**
Plater-Broel E. **3264, 3265.**
Plater-Broel F. **1000, 1142.**
Plater-Broel G. **2550.**
Plater-Broel K. K. **778, 779.**
Plater-Broel L. 3264, 3265.
Plater-Broel Wład. 34, 2084, 2457, **5078.**
Plater-Broel Włodz. **24, 5079.**
Plater hr. 2141.
Platerowa K. **1415, 2002.**
Platerówna E. 1686.
Pląskowski R. **2551.**
Plebański J. K. 218, **2552.**
Pleszczyński A. **3789.**
Plewa G. 1749.
Plewińska Z. **58.**
Plichta-Półkozic S. **3266.**
Pluciński G. **1416.**
Plutyński A. **4270.**
Płaczkiewicz J. F. **521.**
Płaczkowski W. **1417, 1418.**
Płomieński J. E. **4002.**
Płoszewski L. 2432.
Pochmarski B. **4396.**
Poczętowska J. **58.**
Poczobut-Odlanicki J. W. **299.**
Podbereski A. **780.**
Podbereski R. 164.
Podczaski W. **1419.**
Podgórski A. zob. Mosbach A.
Podgórski S. **4271.**
Podhorodeński-Bożydar J. K. 1145.
Podlasiak **3268.**
Podlewski R. (Szkarłupek) **1420.**
Podlewski W. **1871.**
Podoski J. 4675.
Podwysocki K. 614, 704.
Podwysockij A. **3269.**
Pogonowski J. **4272.**
Pokora A. **3270.**
Pokrzywnicki K. **1421, 5080.**
Pol W. **1422, 1872, 1873,** 2009, 2097, 2102, 2102a, 2108, 2266, 2363, 2367, 2494, 2509, **2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566,** 2631, 2792, **5081, 5082,** 5421.
Polak z Ojcowa **3272.**
Polanowicz S. **5084.**
Polanowski **428.**
Poleski M. 3560.
Polewoj K. **1424.**
Polewoj N. A. 1002, 1005, **3273, 3790.**
Polignac M. 487.
Polin **1874.**
Poliński A. **2567.**
Poliński M. P. **5085.**
Politkowskij **1875.**
Polivka J. **3935.**
Polkowski I. (S. Prawdzicki) 34, 130, **131,** 135, 849, 1200, **3274, 3791.**
Polkowski maj. **5438.**
Polniaszek F. **4273.**
Poma F. 3072.
Pomarański S. **49, 50, 1367,** 1896, 2953, **3792, 4274, 4275, 4276,** 4282.
Pomarański Z. **4277.**
Pomiankowski J. **4278.**
Pomponne de 420, 429.
Poniatowska D. 1145, **2569.**
Poniatowski A. 2436.
Poniatowski ks. Józef 22, 33, 51, 772, **781,** 799, 1029, 1039, 1058, 1224, 1382, 1388, 1390, **1425,** 1472, 1526, 1543, 1595, 5364.
Poniatowski Józ. pułk. **5086.**
Poniatowski M. 662, **742,** 848.
Poniatowski Stan. Aug. król **17,** 22 32, (530—916), 756a, **782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 1253, 4897,** 5292.
Poniatowski St. kaszt. **488.**
Poniatowski St. podsk. **770, 803, 5087.**
Ponińska E. 2408.
Poniński A. 654.
Poniński W. **2570.**
Ponomarew I. N. **3275.**
Popiel J. **2571, 2572, 2573, 2574, 2575.**
Popiel M. **1426.**
Popiel P. **1427, 1428, 1429.**
Popiel W. **2576, 2577.**
Popielowa E. **5440.**
Popow A. **430.**
Popow N. **776, 777.**
Popowicz B. **4279.**
Poradowski (Ostroga) 3379.
Poradowski F. **1876.**
Porębski A. **3276.**
Porębski K. 4066.
Porfirogenita K. 28.
Posner S. 1568, **3793, 4280, 4281,** 4355.
Posselt M. 325.
Possevino A. **27, 132, 133.**

Postawka L. **3278.**
Postępski mal. 2507.
Postrych W. **3279.**
Potocka A. z Działyńskich **3794.**
Potocka A. z Tyszkiewiczów 880, **1430.**
Potocka Aug. 3555, 3788.
Potocka D. 2329, 2330, 2336, 2338.
Potocka G. 696.
Potocka K. 804, 804a, 2560, 5257.
Potocki Ad. 1349, 2344.
Potocki Ad. 2097, 2331.
Potocki Alf. **3128, 5088.**
Potocki Ant. **523.**
Potocki F. P. 1673, **5089.**
Potocki F. S. 912.
Potocki I. 616, 686, 742, 758, **804, 804a.**
Potocki J. 671.
Potocki L. **1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437,** 1609, 1630, **1877, 2578, 2579.**
Potocki Mik. B. 582, 912.
Potocki Miecz. (z Tulczyna) 4487.
Potocki Miecz. **5090.**
Potocki Paw. **361.**
Potocki Prot 770.
Potocki St. woj. krak. 341.
Potocki St. 1412.
Potocki S. S. 29, 52, 542, 588, 687, 742, 756a, 800, **805,** 1036, 1143, 1147.
Potocki Wac. 59.
Potocki Woj. **2580.**
Potto **3280, 3281.**
Pouget bar. **1438.**
Poulin J. **1878.**
Powidaj L. **2581.**
Powierza A. 2987.
Powierza P. **5091.**
Powierza S. **4282.**
Poznanskij B. **3282, 3283.**
Pozzo di Borgo 1235.
Pradt D. D. **1440.**
Praniewicz ks. 2704.
Prawdzic C. A. **1441.**
Prawdzicki S. zob. Polkowski I.
Prażmowski W. (Belina) 4260, **4283, 4284,** 5433.
Prądzyński I. 51, 1799, **1882, 1883, 1884.**
Preis L. **3284.**
Prek F. K. **1442, 1443, 5092, 5093.**
Prek S. **1444.**
Prendowska J. **5094.**
Prochaska A. 43, 68, 328.
Procner A. **3285.**
Procner F. **2583.**
Procyk W. **4285.**
Prokesch W. 707.
Prokop o. zob. Leszczyński J.
Promyk zob. Prószyński K.
Prószyński K. (Promyk) **5095.**
Prozor M. **1885.**
Prus B. zob. Głowacki A.
Prusinowski J. **1445, 2584, 5096.**
Pruski K. **3692.**
Pruszkowski J. (P. J. K. Podlasiak) **2585.**
Pruszyński J. **5097.**
Pruszyński P. 1319.
Przebendowski J. J. **488a.**
Przecławski J. (Cyprynus) **1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452.**
Przecławski W. 2130.
Przerwic-Horyd W. **4287.**
Przetocki L. **3287.**
Przewłoccy 1458.
Przewłocki K. **5098.**
Przeździecki A. **18,** 64, 115, 146.
Przeździecki W. **4288.**
Przyałgowski A. **1886.**
Przyborowska Z. 1342.
Przyborowski J. 151.
Przyborowski W. (Z. L. Sulima) 607, 949, 2020, 2107, 2250, 2308, 2706, 2932, 2966, 2968, 3026, 3110, 3120, 3136, 3144, 3191, 3209, 3230, 3239, 3240, 3250, 3266, **3288,** 3296, 3306, 3381, 3389, 3399, 3414, 3444, **3795.**
Przybyszewski S. 3669, **3796, 3797, 3798,** 4024, **4291.**
Przyłęcki S. **228, 228a,** 398, **806,** 5100.
Przyłuski J. 9, 10.
Przyłuski S. **4292.**
Przywara M. **2586.**
Pstrokoński B. **489.**
Pszonka J. **229.**
Ptaszycki S. 469, 785, 1264.
Ptaszyński A. **807.**
Puchalski W. **490, 717.**
Pufendorf S. **362.**
Puffkowa E. 1453.
Pułaski F. 80. 403, 805.
Pułaski K. 633, 911.
Pułaski ks. **1887.**
Puławski A. **3935.**
Purk X. zob. Krupski.
Pusłowski W. 365.
Pusłowski W. 1451.
Pustowojtówna H. 3246.
Pu zkin A. 1225, 1676.
Puttkamer W. 1377.
Puttkamerowa M. z Wereszczaków 1377, 1670.
Puzyna J. **5102.**
Puzyna M. 469.
Puzyna R. **1888.**
Puzynianka A. 880.
Puzynina G. **1454, 1455, 1456, 5103.**
Pybrac G. de 12, **134.**
Pypin A. N. 645.

Quinet 2825.

R. 3289.
R. I. 1457.
R. P. 4293.
Rabek J. 3692.
Rabska Z. 3799.
Raciborowski B. 5104.
Raczyńska K. 300.
Raczyński A. 1458.
Raczyński E. 113, 183, 231, 300, 335, 358, 439, 482, 489, 507, 508, 509, 596, 597, 666, 716, 741, 898.
Raczyński W. 3692.
Radawieccy 1145.
Radecki K. 1459.
Radek S. A. 5435.
Radolińska J. 300.
Radolińska M. 2378.
Radoliński W. 363.
Radomiński J. 5105.
Radońska T. 2326.
Radwan J. 4294.
Radwan S. 3623, 3800.
Radwański A. 5106.
Radwański F. 5107.
Radzewski F. 480, 491.
Radzicz B. 3778.
Radziejowski H. 364.
Radziejowski O. 5348.
Radzimiński A. 682, 5108.
Radzimiński Z. 682, 1715, 3801.
Radziszewski B. 1054.
Radziszewski I. D. 5109.
Radziszewski P. 5110.
Radziwiłł A. S. 231, 231a.
Radziwiłł B. 365.
Radziwiłł D. 964.
Radziwiłł H. 231, 3624.
Radziwiłł Janusz 5113.
Radziwiłł Jerzy 99.
Radziwiłł Kar. St. 748, 756a, 808, 809, 810, 811, 827, 872, 891, 964, 5114.
Radziwiłł Krz. 232, 252, 282, 5115.
Radziwiłł Mich. (Rybeńko) 5116.
Radziwiłł M. K. (Sierotka) 117, 135, 230.
Radziwiłł Mik. 12, 80, 110, 111.
Radziwiłł U. K. 524.
Radziwiłł 5111.
Radziwiłł 5112.
Radziwiłłowa L. 812.
Radziwiłłowa M. 3802, 5117.
Radziwiłłowa Z. 3624.
Radziwiłłowa mieczn. lit. 813.
Rahn A. 5438.
Rahoza M. 1390, 3803.
Rajewski M. T. 2744.
Rajski 3092.
Rakowski K. 2587, 4295.
Rakowski W. 492.
Ramm J. A. 2246.
Ramorino G. 1814, 1823, 1864, 1889, 1913, 1914, 1959, 5352.
Rapacki W. 3804, 3805.
Rapp jen. 1460.
Rappaport B. 4296.
Rastawiecki E. 1462.
Rautenstrauchowa Ł. 814, 815, 2588, 5120.
Rawicz J. 4024.
Rawicz W. 3007.
Rawski S. 2457.
Rayski J. N. 3290, 5121.
Rączaszek A. 4297.
Rechniewski S. 5438.
Redel J. 5122.
Redel W. 5123.
Redel Z. 5124.
Reeve H. 2332.
Reger T. 4096, 4296.
Regnard J. F. 401, 431.
Reinbeck G. 56, 1463.
Reitzenheim J. 1890, 1891, 1892.
Rejtan S. zob. Reyten S.
Rejtan T. 2115.
Relidzyński J. 4299, 4300, 4301.
Rembacz M. 3291.
Rembielińska Ł. 5127.
Rembowski A. 31, 276, 939, 970, 1110, 1132, 1164, 1192, 1198, 1294, 1430, 1484, 1579, 1580, 1679, 1853, 1925, 1966, 3641.
Rembowski J. 5128.
Rembowski Z. 4302.
Rennenkampf K. N. 3292.
Rennowa z Jodków 5129.
Reszka S. 15, 136.
Rettel L. 1893, 2457, 5130.
Reutt G. 3293, 3294.
Reuttowicz F. 1239.
Reuttówna M. 2980.
Reverdil M. 819.
Rewkowski Z. 5131.
Rewucki 4303.
Reymont W. 3806, 3807, 3976.
Reyten S. 816, 817, 818, 1152, 2751.
Rębajło zob. Kalita K.
Ręczyński J. 1894, 5132, 5133.
Ręgorowicz L. 941, 1056.
Riazanow A. 3295.
Riedl F. 5134, 5135.
Rochebrun 3343.
Rochefort A. J. 368.
Rochester lord 432.
Rochetin-Bocquel E. 5439.
Rodziewicz 4351.
Rodziewiczowa L. 5137.
Rogalski L. 1306, 1374.

Rogiński R. 3296, 3297, 3298, 3299, 3300, 5138.
Rogosz J. 3808, 3809, 3810, 3811.
Rogowski B. 4304.
Rogowski J. 4305.
Rogowski M. 820.
Rogowski N. 5140.
Rogowski 5139.
Rohn A. 5435.
Rohrer J. 837.
Rolle A. J. (Antoni J. dr.) 807, 821, 2062, 2354, 2537, 2590, 2599, 2600, 3622, 5141.
Rolle M. 1119, 1594, 2075, 3299, 3812, 3813, 4407.
Romankiewicz P. 3301.
Romanowicz T. 3286, 3302.
Romanowiczówna Z. 880, 3128, 3303, 3304.
Romanowski-Bożawola L. 1464.
Romanowski M. 2593, 2752, 3020, 3314, 3409.
Römer A. 3305, 5142.
Romer A. 4307, 4308.
Römer B. 4409.
Römer E. 5143.
Römer M. 4856, 5144.
Römerowa Z. 4411.
Romin S. 4309.
Romocki L. 4310.
Ronquillo P. 433.
Roos H. 1466.
Rościsław zob. Rozmanith A.
Rościszewski A. 822, 2594.
Rościszewski J. 5145.
Rościszewski W. 822, 5146.
Rosicki 10.
Rosiewicz W. 5147.
Roślakowski A. 1895, 5148, 5149.
Rosołowski J. 528.
Rossowski S. 4311, 4439.
Rostowcew 966.
Rostworowska J. 5440.
Rostworowska K. 5150.
Rostworowski J. 3306.
Rostworowski J. 5151.
Rostworowski K. H. 4024.
Rostworowski M. 47.
Rostworowski S. 4312, 4313, 4314.
Roth H. 5438.
Rotkirch von (Teobald) 2595, 3307, 3308, 3309.
Roussel W. 250.
Rowecki W. 50.
Rowiński M. 3529.
Rozanow A. 1467.
Roziecki W. 3310.
Rozmanith A. (Rościsław) 3311.
Rozwadowski A. 1468.
Rozwadowski B. 3312.
Rozwadowski T. 4315, 5441.
Różański A. 5438.
Rożański F. 3313.
Rożniatowski A. 170, 179, 204, 236.
Rożniecki gen. 1064.
Różycki E. 3441, 4694.
Różycki K. 29, 51, 961, 1698, 1744, 1746, 1893, 1896, 1897, 2487, 3441, 4552.
Różycki S. 961, 1786, 1898, 5152, 5153, 5154, 5155.
Różycki T. 4286, 4316, 4317.
Ruciński J. 2596.
Rucki J. W. 2597, 2598, 5125.
Rudawski W. J. 369.
Rudnicka-Jaroszyńska L. 4318.
Rudnicki J. 1403, 1469, 1470.
Rudnicki J. W. 5156.
Rudnicki Win. 3314.
Rudnicki Wł. 2599, 2600, 5157.
Rudnicki Wł. (Sawa) 3315, 4725.
Rudolf K. 4319.
Rudolfini D. 141.
Rudomina A. 3251.
Rudowski J. 3316, 5336.
Rudzki M. 5157a.
Ruggieri F. 101, 102.
Rulikowski E. 434.
Rulikowski J. 823, 824, 825, 1471, 5158.
Rulikowski K. 5159.
Rulikowski M. 1516, 2355.
Rümelin G. 2601.
Rumiancew 966.
Rupniewski R. 5160.
Rusiecki J. 318.
Ruśkiewicz T. 3691, 3814.
Rusocka 1143.
Russocki K. 5161.
Rustejko J. 3635.
Ruszczyc F. 4320.
Rutkiewicz J. 4321, 5435.
Rutkowski K. 1899.
Rutkowski S. 4322.
Rutkowski T. 5162.
Rutowski T. 4192.
Rybacki K. 5442.
Rybczyński T. 5438.
Rybiński M. 1846, 1937, 5163, 5164, 5165.
Rybka S. 4323.
Rychter J. H. 1548.
Rychter-Janowska B. 4324.
Rychterówna M. 58.
Rydzewski E. 5166.
Rygiel S. 4325.
Rykaczewski E. 27.
Rylski E. 4326.
Rylski R. 826.

Rylski T. 3628.
Rymkiewicz F. **5167.**
Rymsza A. 69.
Rywocki M. **137.**
Rządkowski J. **4327.**
Rzążewski A. (Aer) 1031, 1694.
Rzepecka S. **58.**
Rzepecki K. **1900, 1901, 4328.**
Rzepecki L. **1901, 1970.**
Rzewuscy 756a.
Rzewuska A. **525.**
Rzewuska J. **1473, 5168.**
Rzewuska K. 2602.
Rzewuska M. **58.**
Rzewuska R. 917, **5169.**
Rzewuski A. **1715.**
Rzewuski E. **2141.**
Rzewuski H. 738, **827, 828, 829, 830, 975,** 2204, 2345, **2603, 2604, 2678,** 2683, 2812, **5170.**
Rzewuski J. **5171.**
Rzewuski L. 228, **526,** 2097.
Rzewuski Sew. **527.**
Rzewuski St. 1428.
Rzewuski W. hetm. 526.
Rzewuski W. emir 1148, 1420, 1458, 1561, **1715, 5172.**
Rzewuski Z. N. (Krzywda) 3206, **3317.**
Rzętkowski S. M. **2605.**
Rzyszczewska E. **4329.**
Rżewski A. **4096, 4330, 4331.**

S. **2606.**
S. **3318.**
S. **4332.**
S. **5439.**
S. A. **3318a.**
S. B. **2607.**
S. D. **5173.**
S. H. **1474.**
S. J. **50.**
S. Laura 945.
S. O. P. **2608.**
S. R. **5174.**
S. S. S. **1475.**
S. W. **4333.**
Sabiński J. G. **5175.**
Sabowski W. **3319.**
Sacher **2609.**
Sadowski H. **791.**
Sadowski ks. **5176.**
Sadyk pasza zob. Czajkowski M.
Sagatyński J. **831.**
Saint-Albin H. 858.
Saint-Aubin C. **1476.**
Sainte-Foi C. **2610.**
Salomea św. 15.
Salutryńska H. **2381.**
Salwa W. **4334.**
Samborski H. **3320.**
Samowidiec **370.**
Samsonow E. P. **1902.**
Sand G. **2611.**
Sanguszko E. **832,** 1464, **5177,** 5299.
Sanguszko J. 4999.
Sanguszko R. 1912, 2094, 2141, **2612, 5178, 5179.**
Sanguszko R. (jun.) 3801, 4329.
Sanguszko W. 2096.
Sanguszkowa K. **2612.**
Saniewski F. **1903.**
Sapieha A. 3020.
Sapieha F. 963.
Sapieha J. P. **174, 233, 344.**
Sapieha K. N. 742, **833.**
Sapieha Leon **1477.**
Sapieha Lew **225, 230.**
Sapieha M. K. **5180.**
Sapieżyna A. **2613.**
Sapieżyna T. 834.
Sapieżyna **5181.**
Sarnecki M. **2614.**
Sarnicki S. 10.
Sarteschi C. 323.
Sartori F. 45.
Sas Berlicz zob. Strutyński J.
Sawaszkiewicz L. L. 2373.
Sawczyński H. 4.
Sawicka L. **2381.**
Sawicka M. **58.**
Sawicki B. **3692.**
Sawicki J. (Struś pułk.) **2615, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3816, 3817, 3818.**
Sawicki K. **234.**
Sawicki T. **3326.**
Sawicz F. **2616, 5182.**
Sayve A. **1479.**
Sbitniew I. M. **2590, 2617.**
Schaff **1480.**
Schardius 9.
Schottin R. 188.
Schedelius 9, 10.
Scheffer A. 2333.
Scheur A. **4335.**
Schlemüller W. **528.**
Schmidt M. **3819, 4336.**
Schmitt H. 34, 193, 519, 787, **835, 836, 5183.**
Schnür-Pepłowski S. **45,** 545, **837,** 866, 867, 1032, 1481, 1482, 1579, 1811, 1882, 1940, 2149, 2216, 2274, 2371, 2682, 3549, 3820.
Schröder A. 3931.
Schroeter A. 9, 10.

Schultes A. 45, **1482.**
Schultz F. 56, **838.**
Schultz H. **4337.**
Schwarz A. **5184.**
Schweinichen H. **103, 104.**
Ściegienny P. 2524, 4849.
Scipio K. 1008.
Sczaniecka E. **1483.**
Sczaniecki L. **1484, 1485.**
Sczaniecki S. 1484.
Seeland A. E. (ZZeland) **1904.**
Ségur F. 673, 775, **1486, 1487.**
Selim II sułtan tur. **23.**
Semeneńko P. 2507.
Senft **1488.**
Seredyński W. 345.
Seume J. G. 56, **840.**
Seyda M. **4338.**
Sękara F. **4339.**
Sękowski J. 1336, 1499.
Siarczyński F. 1531,**5185, 5186.**
Siarkowski W. 462.
Sie... J. **2618.**
Siechel dr. 2704.
Siedlecki A. G. 1087, 2702, **4340, 4341,** 4342.
Siedlecki K. **4286.**
Siedlecki S. (Eustachy) **4343.**
Sielecki P. D. **2619.**
Siemaszko J. 2067, 2068, 2523, **2620,** 2697, 2709, 2799.
Siemieka W. **3327.**
Siemiencow R. **3328.**
Siemieński Jan 1345, 1383, **1500.**
Siemieński Józ. 142.
Siemieński L. **235, 435,** 549, 615, 660, 675, 677, 692, 738, 773, 789a, **841, 842,** 883, 944, 1330, **1501, 1502, 1503, 1905, 2621, 2622, 2623,** 2793.
Siemiewskij M. I. **2624.**
Siemiradzki T. **3692.**
Siemoński A. **5187.**
Siemoński W.**2625.**
Sieniawski M. A. 1147.
Sienicki L.**493.**
Sienkiewicz H. 3602, 3632, 3732, 3789, **3821,** 3830, 3884, 4391, **5189.**
Sienkiewicz H. **3822.**
Sienkiewicz K. **14,** 29, 1043, 1262, **5188.**
Sierakowski J. **1219, 1504, 5190, 5192,** 5193, 5194.
Sierakowski K. 33.
Sierakowski Z. **2626,** 2974, 2975, **3032,** 3137, 3187, 3338.
Sierakowski **5191.**
Sierawski J. J. **1505, 1506,** 4895.
Sierawski N. **1507.**
Sieroszewski F. **5196.**
Sieroszewski W. **49, 50, 3823, 3824, 3825, 3826, 4286, 4344, 3345,** 4410.
Siestrzeńcewicz-Bohusz S. **844, 1508.**
Sievers J. J. **843.**
Siewiński A. **5195.**
Sikorska J. **3861.**
Sikorski J. **2627.**
Sikorski R. **845.**
Sikorski W. **4024, 4346.**
Silczewskij D. P. **3329.**
Silnicki M. **5197.**
Sinicyn A. A. **2628.**
Sinielnikow N. P. **3330.**
Sipiagin gen. 1212.
Sitowski J.**3827, 3828, 4347.**
Siwiński E. **3829.**
Siwiński J. **3331.**
Skałkowski A. 1079, 1219c, 1221, 1224, 1425, 1485, 1543, 1580, 1593, 1654, 1680, 1756, 3676, 3677.
Skałon D. **3332.**
Skarbek F. **1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514.**
Skarga P. **105.**
Skarzyński F. **5202.**
Skarzyński S. **3830.**
Skibicki F. **5203.**
Skibicki M. 1559.
Skibicki 3425.
Skibiński J. K. **1515.**
Skibiński K. **1516.**
Skimborowicz H. (Sfinks) **2629, 2630, 5204.**
Skinder basza 12.
Skirmuntowa H. **3333.**
Skłodowska-Curie M. **4348.**
Skłodowski Z. 3020, **3334.**
Skobel F. **1517,** 2154.
Skopowski ks. **436.**
Skórkowski K. W. 2032.
Skorupka L. **4349.**
Skorupkowa hr. 2704.
Skotnicki A. 3286.
Skrochowski I. 2314.
Skrodzka W. **3861.**
Skrodzki A. **4350.**
Skrodzki E. (Wielisław) **846, 846a, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531,** 1532, **2631, 2632.**
Skrzetuski M. **4351, 4352.**
Skrzydylka W. **415.**
Skrzynecki J. **1906, 1907,** 2416, 4968, 5414.
Skup W. **3692.**
Skwarczyński S. **4353, 4354.**
Sl. W. **2633.**
Ślaski E. 3409.

Śledziński L. 4355, 5435.
Śledziński-Lidzki S. 4356.
Ślewiński W. 3716.
Śliwa R. 4357, 4358.
Śliwińska L. 58.
Ślizień O. 1533, 1534, 5205.
Ślizień S. 437.
Sławek W. 4359.
Sławęcka N. 5206.
Sławiński B. 3128, 3335.
Sławutinskij S. T. 3336.
Słomka J. 2634.
Słoński E. 4360.
Słotwiński A. 3337, 3338, 3831.
Słowacki E. 5207.
Słowacki J. 975, 1535, 1536, 2042, 2135, 2136, 2320, 2493, 2498, 2584, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2704.
Słowikowski A. 1537, 1538.
Słubicki A. 5208.
Słupski Z. 3152.
Służalski H. 991, 2653, 2654.
Smaczniński A. 3339, 3832.
Smagłowski W. 3019.
Smalcius W. 5209.
Smarzewski S. 2103.
Smarzewski T. 3833.
Smet J. 4129a.
Śmiarowski J. 337, 347.
Śmiechowski J. 3364.
Śmigielski W. 3834.
Smoczyński W. 3340.
Smogorzewski J. 3772.
Smoleński W. 870, 3835, 3836.
Smoler E. 3841.
Smolik P. 4361, 4362, 4363.
Smolikowski P. 2322, 2655, 2656, 3341, 3837, 3838.
Smolikowski S. 3839.
Smolka F. 2011, 2657, 2658, 2659.
Smolka S. 1507, 2657, 2658, 2659.
Smólski G. 1865, 3840, 3841.
Smorodinow W. G. 3842, 3843, 3844, 3865.
Śniadecka A. 2166, 2167.
Śniadecki Jan 847, 848, 929, 930, 1540, 1678, 5210.
Sobańska M. 5211.
Sobańska R. 2382, 2626, 2660, 2661, 2821.
Sobarri zob. Kirkor A. H.
Sobiekurski S. 237.
Sobieska M. z Wesslów 465.
Sobieski Jakób 23, 43, 222, 237, 238, 239, 277, 284, 5212.
Sobieski Jakób królewicz 438.
Sobieski Jan król zob. Jan III Sobieski.
Sobieski M. 277.
Sobieski S. 2662.
Sobieski W. 142, 262.
Sobieszczański F. M. 540.
Sobkiewicz 5215.
Sobolewski I. 47.
Sobolewski kap. 1248.
Socha 5432.
Sochaniewicz K. 4364.
Sochaniewicz S. 909.
Soczyński A. 5216.
Sokalski K. 3343.
Sokolnicka Z. 3845.
Sokolnicki M. jen. 1541, 5217.
Sokolnicki M. 4365, 4366.
Sokołowska Z. 3344.
Sokołowski A. 61, 230, 256, 2663.
Sokulski F. 2457.
Sokulski J. 3003.
Solignac A. 1542.
Solikowski J. D. 138, 237.
Sołowjew S. 3935.
Sołtan A. 2320, 2334, 2335.
Sołtan S. 978.
Sołtanowski I. J. 1148, 2664, 5218.
Sołtyk K. 841, 849.
Sołtyk R. 1543, 1544, 1908, 1921, 5219.
Sołtykowa S. 2344, 5220.
Sołtysowa H. 3345.
Soplica S. 830.
Soroka J. 850, 1795, 1796, 5221.
Sosnkowski K. 4367.
Sosnowski T. 3846, 3861.
Sowiński Jan 1417.
Sowiński Józ. 1771, 1864.
Sowiński L. 554, 2537, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2829.
Sowiński W. 5222.
Spanocchi H. 240.
Sparre A. 302.
Spasowicz W. 129, 369, 1339, 2020, 3346.
Spazier R. O. 1727, 1909, 2670.
Spektator zob. Witte K.
Spiegel 2671.
Spulskij J. 3347.
Srokowski K. 4368.
Srokowski S. 4369, 4370.
St. 50.
Stach z nad Dniestru 2673.
Stachiewicz J. 57, 4371.
Stachiewicz W. 5432.
Stachórski J. 434.
Stadnicka M. 5224.
Stadnicki A. 1616, 5225.
Stadnicki M. 179.
Stael 1545.
Staff L. 4024.

Stahl bar. (B. J. K.) **2674.**
Stalmach P. **2675,** 3544.
Staniewicz C. **2676, 2677.**
Staniewicz J. (Pisarski) **5227.**
Stanisław August król zob. Poniatowski Stan. Aug.
Stanisławski A. **1546,** 2538, **2678.**
Stankiewiczowa J. **5228.**
Starkel J. **3128,** 3286, **3847.**
Starkman A. **4372.**
Starorypiński Z. **5229.**
Starościak-Waleczny J. **4373.**
Starost L. **2679.**
Starowieyski F. **2680.**
Starowieyski S. 2680.
Starowolski S. 10.
Staryj jegier **1910.**
Starzeński L. **3848.**
Starzeński M. **852, 5230.**
Starzewski R. 4342.
Starzyński S. **1548,** 1549, 1622, **5231, 5231a, 5231b, 5231c.**
Stasiak L. 2410.
Staszewska E. **58.**
Staszic S. **853, 854,** 855, 1040, 1043, 1532, 5436.
Stattler W. K. **1550, 2681.**
Staweno B. 853.
Stawiarski F. **5232.**
Steccy 1143.
Stecki H. **2682.**
Stecki T. J. **2683.**
Steczkowski J. K. **2684, 2685.**
Stefan Batory król 31, (113—144).
Stefan dr. **4374.**
Steinhaus W. **4375.**
Stella E. 9, 10.
Stempkowska H. 880.
Stempkowski J. 1143.
Stempowski L. **1911.**
Stencel L. **5233.**
Stenzel G. A. 358.
Stern A. 354, 2484.
Sternal T. 467.
Stępowski L. **4376.**
Stobnicki F. **1912.**
Stobnicy (ze) J. 69.
Stoc. M. **1551.**
Stocker E. 1128.
Stöger M. F. 45.
Stojałowski S. 3601.
Stokalski-Dzierżykraj W. **4377.**
Stokłosiński 735, **5234.**
Stolarczyk J. **2686.**
Stolzman F. **5235.**
Stolzman K. B. **1913, 1914.**
Stołypin A. A. **856.**
Storożenko A. J. **2687, 2688, 2689.**
Stramiłow D. **1915.**
Straszewicz L. **3849, 3850.**
Strebitzki 291.
Strojnowski S. **2813.**
Strojnowski W. **3348.**
Strowski F. **5236.**
Strumiłło I. 1561.
Strumpf A. **3692.**
Struś pułk. zob. Sawicki J.
Strutyńska J. 1558.
Strutyński J. (Berlicz Sas) **1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560,** 1561, **1562, 2690, 5237.**
Strutyński Ł. 1559.
Strutyński R. 1558.
Struve G. **3851.**
Stryjeński K. 1430.
Stryjkowski M. 10, 11.
Strzałecki W. **5238.**
Strzelecka H. **58.**
Strzelecki F. **5239.**
Strzelecki P. E. 2852.
Strzelnicki W. **2691, 2813.**
Strzemiński E. **5240.**
Strzyżewski P. **5241.**
Studnicka S. **3852.**
Studnicka W. **3853.**
Studnicki-Gizbert Wac. **528, 2392, 4378.**
Studnicki Wł. **3854.**
Styczeń J. **3349.**
Stypułkowski T. 1392.
Sucheckij I. **1563.**
Suchodolska K. (Czajkowska) **2381, 2692.**
Suchodolski A. **1621, 5242.**
Suchodolski J. **1564.**
Suchorzewski A. **1916.**
Suchorzewski L. T. F. **1917.**
Suchozanet 2436, 3140.
Suffczyński K. (Bodzantowicz K. S.) **37, 1565, 2693.**
Sujkowska H. **58.**
Sujkowska P. **5243.**
Suklje F. 4073.
Sulerzyski N. **2694.**
Sulima Z. L. zob. Przyborowski W.
Sulistrowski T. **5244.**
Sułkowski A. **1566, 5246.**
Sułkowski A. **5245.**
Sułkowski F. **857.**
Sułkowski J. **858, 859, 860.**
Sułkowski L. **3350.**
Sumcow M. T. **3935.**
Surmacki A. 2457, **5247.**
Suryn F. **494, 2695, 2696.**
Surzycki J. 4903.
Suski A. **5248.**
Suszkow N. W. 1017, **2697.**
Suszkow S. P. 1449, 1935.

Suworow A. 534, 856.
Swengalli 3351.
Świderska M. 2903.
Świderski M. 5249.
Świdzińscy J. i O. 5250.
Świdziński J. 1918.
Świdziński K. 31, 1143, 2203, 4944.
Świerczewski K. 3691.
Świeykowski B. 4379.
Świeżawski E. 3855, 5251
Święcicki J. 5252.
Święcicki J. A. 1208.
Święcicki 10.
Świętochowski A. 3538, 4336.
Świętorzecka B. 1670.
Świętorzecki A. 3110.
Świętorzecki B. 3395.
Świętosławski Z. 2457.
Swinarski E. 1919.
Swinarski W. 1919.
Swirski I. 4380.
Świrski W. 5253.
Świtalski K. 4381.
Świtkowski M. 1920, 1921.
Świtkowski T. 1920, 1921.
Sygański J. 105, 244.
Symon F. A. 2698.
Syroczyński L. 3243, 3286, 3352, 3353.
Syrokomla W. zob. Kondratowicz L.
Sz. J. F. 3354.
Szabelski S. 3772.
Szabłowski T. 2559, 3856.
Szabrański A. J. 2151, 3897.
Szahin J. 665.
Szajnocha K. 342, 2832, 3102, 3367.
Szamil 2188, 2268.
Szamszew I. 3355, 3356.
Szaniawski K. (Junosza) 3857, 3858.
Szaniawski M. 2699.
Szaniecki J. O. 1521, 1567, 1568.
Szantyr S. 3624.
Szarłowski A. 2920, 3117, 3357.
Szaszkiewicz A. 1699.
Szaszor B. 1569.
Szczapiński J. 1922, 1923.
Szczawińska J. 3861.
Szczebalskij P. K. 967, 1714, 2046, 3358.
Szczeniowski T. 5255.
Szczepanowski S. 3691.
Szczepański A. 3359.
Szczepański J. 5256.
Szczepański S. 3859.
Szczepiński 5257.
Szczerbatow 3815.
Szczerbińska A. 58.
Szczerbowicz-Wieczór L. 208.
Szczerbowicz-Wieczór W. 3360.
Szczerkowski A. 5435.
Szczucka-Kossak Z. zob. Kossak-Szczucka Z.
Szczutowski S. 3860.
Szczytt J. 862.
Szczytt O. 1570.
Szeligowski B. 4383.
Szeliński L. 3692.
Szembek P. 1925, 1965.
Szembekowa M. 1085, 1925, 2701, 2702.
Szemberg T. 241.
Szemesz A. 1571.
Szemiakin A. N. 908.
Szening I. N. 3361.
Szepielewicz L. 3935.
Szeptycka Z. 5258.
Szeptycki S. 4385.
Szeptycki W. 1572, 1573, 1633, 5259.
Szeremietjew B. 496.
Szerlecki W. A. 1898.
Szigarin N. 2703.
Szildier N. 803, 1212, 1747, 2994.
Szkarłupek zob. Podlewski R.
Szląskowski J. 1924.
Szlenker K. 3001.
Szmyt H. B. 3362, 3363, 3364.
Szokalski W. F. 1574, 2280, 2704.
Szopski 5260.
Szotarski J. 1926, 1927, 2704.
Szpadkowski T. 5261, 5262.
Szpakowska J.3861.
Szpitznagel L. 975.
Szpotański S. 1575, 1667, 1718.
Szpytkowskij I. 909.
Szreniawa C. zob. Czernichowski T.
Szreniawa H. 2705.
Szretter P. 1928, 5263.
Szretter T. 3365.
Steinberg O. N. 3366.
Szteifon B. A. 4386.
Sztekker T. 4387.
Szteyn J. i T. 5264.
Sztorc M. 992.
Szturm de Sztrem Z. 58.
Sztyrmer L. 1576, 1601, 2750.
Szuchowa H. 3861.
Szujski J. 61, 140, 832, 2099, 2715, 3367, 3706.
Szukiewicz F. 3368, 3369.
Szukiewicz M. 1550.
Szulc F. zob. Schultz F.
Szulc P. A. 3370.
Szulc S. 3371.
Szuman H. 2706.
Szumański W. 4388.
Szumlański J. 1577.
Szumski L. 1578.

Szumski S. **5265.**
Szuścik J. **4389.**
Szuwalski W. **5266.**
Szwajnoch J. zob. Schweinichen H.
Szwarce B. **3372, 3373, 3374, 3375.**
Szwejkowski W. 1043.
Szwernicki K. 2707.
Szwejkowski Z. 830.
Szybalska Z. **3376.**
Szyc J. **2708, 3377.**
Szymanowska M. 1338, 1554.
Szymanowska Z. zob. Lenartowiczowa Z.
Szymanowski J. **1579, 1916,** 2507.
Szymanowski W. **4024.**
Szymańska J. **58.**
Szymański B. 1973.
Szymkiewicz P. **3187.**
Szymkowicz M. **1762.**
Szymkus ks. 4399.
Szypowski L. **5267.**
Szyrma F. **5268.**
Szyrma-Lach K. **5269.**

ł. **2709.**
T. A. **3378.**
T. J. R. **3862.**
Tabeńska E. **3379.**
Tabor C. **3692.**
Taczanowski A. **5270.**
Taczanowski E. 3011, 3184, 3434, 3452, 5006.
Tallement de Reaux 300, **371.**
Talleyrand 1530.
Taniewski A. (Tetera) **5271.**
Tanner F. **443.**
Tański I. **2710, 2711, 2712, 2713.**
Tański K. 1048, **1580.**
Taranowski J. 94, **106.**
Targowski J. **4390.**
Tarnawska M. **2714.**
Tarnowska U. **863, 864, 865, 1581.**
Tarnowska W. 1582, **5272.**
Tarnowski A. D. **444.**
Tarnowski J. 75.
Tarnowski J. 444.
Tarnowski Jul. 1905.
Tarnowski R. 863.
Tarnowski S. **445,** 1477, 2334, 2338, 2680, **2715,** 3209, **3863,** 4391.
Tarnowski W. (E. Buława) **32,** 34, 406, 863, 865, 3004, 3008, 3441.
Taslauanu O. **4392.**
Taszycki **304.**
Tatarkiewicz J. **1583.**
Tatkowski R. **3945.**
Tatomir L. 356, 861.
Tchórzewski D. 630.
Tchórzewski E. **2716.**
Tchórznicki M. 3020.
Tedwen W. **1584,** 1633.
Teleżyński A. **3380.**
Temberski S. **372.**
Tercier gen. **1585.**
Terlecki W. **1586.**
Teslar J. A. **4394, 4395, 4396.**
Teslar T. **4397.**
Tessarczyk A. **2717.**
Testis **3865.**
Tetera zob. Taniewski A.
Tęczyński 28.
Thesby zob. Belcour F. A.
Thiers A. 1355.
Thietmar 28.
Thou J. A. 236.
Thugutt S. **4286, 5438.**
Thullie T. 45, **866.**
Tiapkin 430.
Tiażelnikow **1929.**
Tiepolo J. **305.**
Tiger **2718.**
Titius J. 1587, 2231, **2719, 5273.**
Tlemcen J. B. 346.
Tobler T. 69.
Toczyski M. **1588.**
Tokarski S. **3866.**
Tokarski 231.
Tokarz W. 50, 51, 53, 939, 1342, **1361,** 1604, 2982, **3868, 3869, 4398.**
Tokarzewicz-Hodi J. 996, 2720, 3870, **3871, 3872.**
Tokarzewski M. **4399.**
Tokarzewski S. **2721, 2722, 2723, 2724,** 2725, 2726, **2727,** 2728, **2729, 2730,** 3381.
Toll K. F. 1808, **1930, 1931,** 1935.
Tołstoj P. A. **497.**
Tomaniewicz W. 735, **5274.**
Tomaszewicz prof. 2507.
Tomaszewicz W. 2087.
Tomaszewska E. **3873.**
Tomaszewski M. 682a.
Tomczak K. **5275.**
Tomicki A. **3382, 3383, 5277.**
Tomkiewicz S. **2731.**
Tomkowicz S. 832, 2315, 2831, **3874.**
Tommasini F. **4400.**
Tomorowiczówna A. **3861.**
Topin M. **5276.**
Towiański A. 975, 1145, 1586, 2003, 2263, 2313, 2487, **2666, 2732, 2733,** 2734, 2755, 2798, 2825, 4552, 4673, 4996.
Traugutt R. 2966.
Traunpaur A. K. 45, **867.**
Trąbczyński A. 4909.
Trembecki S. **868, 869.**

Tremo E. **3278, 3279.**
Trentowski B. **1589,** 2320, 2427, **2735, 2736, 2737.**
Trepka I. A. **5280.**
Treter T. 135.
Tretiak J. 957, 1305, 1737.
Trębicka F. **1590.**
Trębicka M. 2502.
Trębicki A. **870, 5281.**
Trębicki W. 65.
Tripplin T. 3876.
Tripplinówna **3875, 3876.**
Troczew·ki K. (Limpidus) **3877.**
Truchim S. 859.
Truchimowa-Bulicz I. 859.
Truskowski K. 1877.
Truszkowski H. **3878.**
Truszkowski W. **5282.**
Trynkowski L. **5283.**
Trypolski S. **5284.**
Tizaska M. 2394.
Trzciński T. 2753.
Trzebiński J. **3692.**
Trzebiński S. 1084, 2145.
Trzebuchowski J. **1591.**
Trzeciak F. **5285.**
Trzecieski F. 2366.
Tuchaczewskij M. 4265, 4346.
Tugendhold S. (Poles) **3384, 3385, 3386.**
Tur K. N. **3879.**
Turkuł Ign. 1449.
Turkułł Jan **1592.**
Turkułł Józ. 1762.
Turno A. **1593,** 2213, **5286.**
Turno S. **1594.**
Turowski S. W. 1580.
Turski A. **5287.**
Turzyma-Prus A. **4401, 4402.**
Twardowski J. 1012.
Twardowski S. **247.**
Tykel L. **1595.**
Tymowski J. **244.**
Tymowski K. 1043.
Tysowski J. **2738.**
Tyszka A. **3772.**
Tyszkowa M. 4129b.
Tyszkiewicz E. 501, **871, 872, 1596.**
Tyszkiewicz J. **245.**
Tyszkiewicz K. 1140, **2739.**
Tyszkiewicz M. 1976.
Tyszkiewicz M. **3880.**
Tyszyński A. 345, **2740, 5288.**

U. J. **50.**
Ubysz A. **2741.**
Udziela S. **4403.**
Ujejski J. 2500.
Ujejski P. **2743,** 3020, 3409, 3486, 3499, 3501, **3882,** 3902.
Ujejski P. 2339.
Uklański E. T. 1394.
Uljanow **1932.**
Ulrych J. **5432.**
Ułaszyn H. 1227, 1586, 2780, 2847.
Umaniec A. **5280.**
Umińska W. **5289.**
Umiński J. N. 1106, **1597,** 1921, **1933, 1934.**
Umiński T. **4404.**
Uniechowscy **5290.**
Urban J. 2577.
Urbanowicz F. **3881.**
Urbanowski N. **3883.**
Urbański Ant. **3884.**
Urbański Aur. 1769a.
Urbański 3388.
Ursiński A. **5291.**
Usow P. S. 966.
Ustjanowicz K. **2744.**
Ustriałow N. 236.
Ustrzycki K. 32.
Uszakow **1935,** 1943.
Uziębło L. **3935.**

Vanozzi B. **248.**
Varnhagen von Ense **1936.**
Vaudoncourt W. **1598.**
Vautrin H. **874.**
Verdy du Vernois I. **3389**
Vernet H. **2745.**
Vigenère B. 43.
Viomenil de **875.**
Visconti H. **307.**
Vossiusz G. 268.
Vrtel S. 1393, 3567.

W. A. **50.**
W. B. **4405.**
W. F. 446.
W. J. **5296.**
W. K. S. S. 877.
W. W. **5297.**
W. Z. **4406.**
Wacław Kapucyn zob. Nowakowski E.
Wagilewicz J. 2814.
Wagner R. 2270, 2704.
Wahl **3390.**
Waksman J. **878,** 1145, **5302.**
Walewska A. (W.Odrowąż) **2746.**
Walewska C. **3885.**
Walewska M. **879, 1937, 3886.**
Walewski A. 1215.
Walewski J. **5298.**
Walewski M. **5299.**
Walicka-Łada J. **4407.**

Walicki A. 818, **1601, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751.**
Walicki J. **4408.**
Walicki hr. 963, 964.
Waligórski F. **2752.**
Waligura **50.**
Waliszewski K. 685, 808, 3991.
Walkowski J. **2753.**
Walter F. 2754.
Walter J. **3391.**
Wałujew P. S. 801.
Waniek F. 938.
Wańkowicz M. **4409, 4410, 4411.**
Wannowski L. 3624.
Wapowski B. 35.
Wardęski H. **4412.**
Wargocki A. 135.
Warkulewicz bar. **1938.**
Warol A. **3887.**
Warschauer A. **3888.**
Warszewicki K. **139, 249.**
Waryński S. 3850.
Wasilewski I. **1602.**
Wasilewski J. **4413.**
Wasilewski L. **4414, 5435.**
Wasilewski T. 2019.
Wasilewski W. **3889.**
Wasilewski Z. 2196, **2755, 4415, 4416.**
Wasilij **2756.**
Wasiutyńska I. **58.**
Wasiutyński T. **5301.**
Wassenberg E. **308.**
Wasserzug M. 721.
Wasylewski S. 52, **880,** 1151.
Watson J. R. 802.
Watulewicz J. **4417.**
Wawrzkowicz E. 1030.
Ważyński P. **881.**
Wąsowicz A. 827, 950, **1603.**
Wąsowicz Z. 4314.
Wąsowiczowa A. (I-v. Potocka) **882.**
Wąsowiczówna J. 991.
Wąsowski S. **3692.**
Wdowiszewski J. **5305.**
Wdowiszewski W. **5304.**
Weber C. J. **2757.**
Weber M. **1762.**
Weber de Webersfeld E. **3128, 3392, 3393.**
Weeber L. **3394.**
Weinbeer 285.
Wejnert A. **5306.**
Weljamin-Rutski J. 1147, 1976.
Wellisch L. 2333.
Wendorffowa M. **5307.**
Wendorfówna J. 2339.
Wengeroff P. **2758.**
Werdum U. 35, 38, **447.**
Wereszczakówna M. zob. Puttkamerowa M.
Wereszczyński P. **5308.**
Wernicki A. **3395.**
Wernyhora 541.
Wertheimer F. **4419.**
Weryho A. **5309.**
Westrin T. 336.
Weyssenhoff Jan chor. **1605, 5310.**
Weyssenhoff Jan gen. **1604.**
Weyssenhoff Józ. 688, 1604, 2639, **3890, 3891.**
Węclewski Z. 358, 1117, 1266.
Wędkiewicz S. 4318.
Wędrychowski G. **3691.**
Węgierska Z. 29.
Węgierski J. **5310.**
Węgierski T. K. **883, 884, 5312.**
Węgliński L. 2597.
Węsławski S. 391.
Wężyk F. **1940,** 2314, 2315, **2759.**
White W. 2876.
Wiadomski T. 3725.
Wichrowski . **5313.**
Wicz **50.**
Widman K. **1606, 2760.**
Widukind 28.
Wieczorkowski W. 2010.
Wielewicki J. **140.**
Wielhorski J. 1030.
Wielhorski M. 869.
Wielhorski Z. (Kierdej) **3397.**
Wieliczko J. **3892.**
Wieliczko S. 293, **448.**
Wieliczko **5314.**
Wielisław zob. Skrodzki E.
Wielobłocki J. **1941.**
Wielobycki J. **5315.**
Wielogłowska J. 1607.
Wielogłowski W. **1607,** 2097, 2754.
Wielopolska M. J. **4420.**
Wielopolski A. 3398.
Wielowieyski S. **3398, 4421.**
Wiemuth L. **1942.**
Wieniarski A. **2761.**
Wieniawski J. (Jordan) **2762, 2763, 2764, 2765, 3297, 3399.**
Wieniukow M. I. **3400, 3401.**
Wiercieński H. **3402, 3403, 3404, 3893, 3935, 5316.**
Wierciński B. **2766.**
Wierigin A. I. **1943.**
Wierigin N. W. **1608.**
Wierzbicki P. B. **1609, 5317, 5318.**
Wierzbicki R. 1574, 2704.
Wierzbiński M. **5319.**

Wierzbiński M. R. 2216.
Wierzbiński S. 3405.
Wierzbowski S. 309, 374, 449, 5320.
Wierzbowski T. 139, 392, 438.
Wiesiołowski F. 2767, 2768, 2769, 2770.
Wiesiołowski K. 5321.
Wieszczycki J. 5322.
Wigiel F. F. 1610.
Wilczek D. 450.
Wilczek W. 1434.
Wilczewska A. 5323.
Wilczkowie 5324, 5325.
Wilczyński 1945.
Wilder H. 6.
Wilkanowicz R. 4422.
Wilkońska P. 885, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776.
Wilkoński A. 1611, 1612, 2151, 2777, 2794.
Wilkoszewski 3287.
Will E. 5435.
Willicki 10.
Willman W. 4422a.
Wilska S. 5326.
Wilson R. 1613.
Wilson W. 54.
Winkler L. 2778.
Winnicki J. 5327.
Winnicki S. 2813.
Winnicki T. 3406.
Wirtemberska M. 1060, 1231, 5328.,
Wisłocki W. 76, 251, 850.
Wisłocki 2081.
Wiśniakowski M. 3691.
Wiśniewski A. 3894.
Wiśniewski F. 3407, 3408.
Wiśniewski J. K. 3895.
Wiśniewski S. 1614.
Wiśniewski S. W.3896.
Wiśniewski W. 3409, 3410.
Wiśniowiecki M. 499.
Wiśniowski S. 3897, 3898, 3899.
Witkiewicz S. 4423, 4428, 5329.
Witkiewiczówna M. 5329.
Witkowski J. 2159.
Witkowski M. 5330.
Witkowski W. 4903.
Witmer A. 1946, 3351.
Witold ks. lit. 68.
Witowski W. 3411.
Witte J. 886.
Witte J. 5331.
Witte K. (Spektator) 1615, 2779.
Wittgenstein-Savn E. 3412.
Witwicki S. 1043, 1378, 2498, 2781, 2782, 2783, 5332.
Władimirow W. 4424.
Władysław Biały 29.
Władysław IV król 163, 182, 183, 218, 219, 246, 252, 253, (267—313), 311, 312.
Włast P. 28.
Włościborski L. 1762.
Włyński Z. A. 97.
Wodzicka T. 631, 1187.
Wodzicki H. 2338.
Wodzicki St. 887, 888, 1185, 1616.
Wodziński A. 3762, 3806.
Wodziński K. E. 1947, 1948, 5333.
Wodziński P. 2783.
Wodziński 2784.
Woinow F. D. 3900.
Wójcicki H. 2785.
Wójcicki K. W. 19, 22, 183, 221, 237, 331, 358, 567, 649, 889, 959, 1041, 1059, 1139, 1416, 1441, 1501, 1583, 1607, 1609, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2831, 2858, 3855, 5334.
Wójcicki T. 1552, 1555.
Wojciech św. 28.
Wojciechowski E. J. 5335.
Wojciechowski F. 3413.
Wojciechowski Kaj. 1630.
Wojciechowski Kon. 2310, 2315.
Wojciechowski T. 2065.
Wojda K. 890.
Wojde kap. 3414.
Wojejkow 966.
Wojeński S. 451, 452.
Wojenskij K. 922.
Wojewódzki I. 3692.
Wojewódzki J. 5.
Wojkowscy A. i J. 2181.
Wojnar K. 3901, 4426, 4427.
Wojnicz A. 3692.
Wojniłłowicz E. 4165.
Wojniłłowicz L. 891.
Wojszwiłło J. 5337.
Wojtkowski A. 5440.
Wolanowski M. 827.
Wolańska M. 5338.
Wolański M. 2744.
Wolertowa Z. 3861.
Wolfgang J. F. 5338a.
Woliccy 1251.
Wolicki J. N. 1949.
Wolicki K. 2796.
Wolska M. 3590, 3902.
Wolski podst. chęc. 529.
Wolski J. 846a.
Wolski M. 892.
Wolski R. 3903.
Wolski T. S. 117, 500.

Wolski Wac. 4428.
Wolski Wal. 1631.
Wolski Wal. 3415, 3416, 5336.
Wolski Wł. 2797.
Wolski W. dr. 3904.
Wolt R. 5339.
Wołk-Karaczewskij 3417.
Wołockij N. 893.
Wołodko E. 2798.
Wołodyjowski J. 446.
Wołodźko W. (Koszczyc) 3418, 3419, 3420.
Wołoszyński S. 5340.
Wołowski A. 1632, 3909.
Wołowski B. 3905, 3906, 3907.
Wołowski J. 1633.
Wołowski W. 3908.
Wołyniak zob. Karwicki-Dunin J.
Wołyński A. 141, 3910, 5341.
Wonlar Larski J. H. 453.
Woroncow S. R. 1012.
Woronicz J. 5342.
Woronow N. T. 3911.
Wotowski S. 3912, 4429.
Woyno T. 5435.
Woźnicki K. 2610, 2735.
Wraxall N. W. 894.
Wróblewska E. 5342a.
Wróblewski A. 4431.
Wróblewski J. T. 3914.
Wróblewski W. (Koronowicz) 742.
Wróblewski Wal. 3329.
Wróblewski dr. 3913.
Wróblewski 895.
Wroncki E. 5343.
Wronowski N. 3422.
Wroński M. 3423.
Wrotnowski A. 5344.
Wrotnowski F. 13, 26, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 5345.
Wrześniowski A. 3881.
Wrzos J. 1955.
Wrzosek A. 1038, 1517, 1574, 1995, 2154, 2407, 2408, 2686, 3488, 3514, 3649, 3734, 3775, 3873.
Wścieklica J. 5351.
Wszebor J. 3157.
Wszelaki J. 5438.
Wulf A. N. 2804.
Würtemberg A. 1958.
Würtemberg E. 1641, 1642.
Wybicki J. 897, 898, 899, 900.
Wybranowski A. 454, 901, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809.
Wybranowski C. 1643.
Wybranowski R. 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1959, 1960, 5352.
Wyczałkowski J. 5353.
Wyczółkowski ks. 742.
Wydźga J. S. 375.
Wyganowski L. 1652.
Wyganowski T. 3916, 3917.
Wyleżyński T. 1649, 1650, 1651, 1693, 1961.
Wyr. 50.
Wyrostek M. 4435.
Wysocki A. 4436.
Wysocki I. (Żaczek) 5356.
Wysocki J. 2457, 2811, 4763.
Wysocki P. 1725, 1768, 1783, 1793, 1850, 1924, 1956, 1962, 1963.
Wyspiański S. 3516, 3602, 3639, 3669, 3727, 3798, 1918, 3933, 3980, 4162, 4232, 4436, 4437, 4438, 4462, 5228, 5357.
Wyssling W. 5438.

X. 2812.
X. 2813.
X. 3428.
X. 3919.

Young de Blankenheim 2934.

Z. 1652.
Z. 3429.
Z. 3920.
Z. S. Lelewelczyk zob. Skłodkowski Z.
Z. W. 3430.
Zabielski T. 5358.
Zabiełło 335.
Zabłocka H. 1860, 5359.
Zabłocki Z. 4409.
Zaborowski T. 945, 1043, 5360.
Zaborowski 377.
Zacharjasiewicz J. 2814, 3687.
Zacharjasiewicz S. 4439.
Zacharjin I. N. 3431, 3921, 3922.
Zaczyński J. 5361.
Zadora 3432.
Zagajewski 2081.
Zagórowski J. 5362.
Zagórscy J. i G. 3103.
Zagórska Al. 4440.
Zagórska An. 4129.
Zagórski-Ostoja 4222.
Zagórski T. 4441.
Zagórski W. 3923.
Zahorski W. 1083, 1219.
Zajączek J. 903, 1653, 1654, 5363, 5364.
Zajączkowski J. 3128, 5365.
Zaklinskij A. 2815.
Zakrzewska W. 4443.
Zakrzewski I. 904.
Zakrzewski J. 200, 680.

Zakrzewski S. 574, 575, 576, 577, 578, 578a, 912.
Zakrzewski Wac. **3433.**
Zakrzewski Win. 92, 188, 3868.
Zakrzewski-Wyssogota **3934.**
Zaleska D. 2086.
Zaleski A. 2501.
Zaleski Br. 29, 33, 783, 790, 905, 1009, 1052, **2820, 2821, 2822, 2823,** 3333, **3435,** 4856.
Zaleski D. 2781, 2818.
Zaleski H. **5366.**
Zaleski J. 1149.
Zaleski Józ. Boh. 1043, 1411, 2377, 2457, 2466, 2569, 2781, 2817, 2818, 2819, 3547, 3685, 3686, 3780, 3875.
Zaleski Mar. **2824.**
Zaleski Mich. 675, **905.**
Zaleski Z. L. **2825.**
Zaliwski J. **1964,** 5351, **5367.**
Załęski J. **2826, 2827, 2828, 5368.**
Załuscy 1655, **5369, 5370, 5371, 5372, 5373, 5374, 5375, 5376, 5377.**
Załuski J. K. 309.
Załuski J. Ch. **383, 5378.**
Załuski J. S. **5379, 5380, 5381.**
Załuski J. A. **906,** 1142, **5382, 5383, 5384, 5385.**
Załuski Józ. gen. 1081, 1322, **1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665,** 1790, **1965.**
Załuski R. **1666,** 2320, 2338.
Zamorski J. **4444.**
Zamorski K. **4445, 4446.**
Zamoyska Z. 756, **907,** 1231.
Zamoyski A. 899.
Zamoyski A. **1966,** 2097, 2941.
Zamoyski J. **142, 143,** 230.
Zamoyski J. 355.
Zamoyski J. **3924.**
Zamoyski M. **5386.**
Zamoyski M. Z. **5387.**
Zamoyski S. 1040, **5388.**
Zamoyski T. 279.
Zamoyski W. 29, **1667,** 1914, **1967,** 2337.
Zan T. 1145, **1668, 1669, 1670,** 2528, 2564, 4856, 5389, 5390.
Zaniewski J. **3436.**
Zapałowicz zob. Żalplachta J.
Zapałowski W. **3437, 3438, 3439.**
Zapolski S. 1887.
Zaremba F. **1671.**
Zaremba W. **3440.**
Zaręba 1145, **5392.**
Zaruski M. **57, 4447.**
Zarzycki J. **5393, 5394.**
Zathey H. 2114, 2260.
Zawadyński T. **2829, 3925.**
Zawadyński W. **1672.**
Zawadzka M. **2381.**
Zawadzki J. **313.**
Zawadzki K. 5395.
Zawadzki R. **3692.**
Zawadzki W. 205, **255,** 438, 507, 508, **2830, 2831, 2832, 2833, 3441, 3442.**
Zawalski J. **1673.**
Zawarzin T. P. **4449.**
Zawidzki J. 2754.
Zawilejko A. S. **1674.**
Zawisza K. **455.**
Zawisza P. 877.
Zawisza 828.
Zawiszanka Z. **58, 4450.**
Zawrocki D. **909.**
Zbaraski J. **256, 257.**
Zbaraski K. 187, 247.
Zbiegniewska I. **3443, 5396.**
Zbierzchowski H. 4302.
Zbigniewski P. 222, **258.**
Zborowski P. 94, **109.**
Zborowski S. 235.
Zborowski S. J. **5397.**
Zbrożek P. 1832, **3926.**
Zbyszewski T. **5438.**
Zbyszewski **910.**
Zdanowicz A. **3444, 3445, 3446.**
Zdanowicz I. **1675.**
Zdanowski-Larysa A. **911.**
Zduńczyk J. **3128, 5399.**
Zdziarski B. **4452.**
Zdziarski S. 2569, 2780, 2781, 2818.
Zdziarski Z. **4452.**
Zdziechowski M. **4453.**
Zdzisław **5435.**
Zebrzydowski A. 76.
Zebrzydowski M. 31.
Zegadłowicz E. **4454.**
Zeiller M. 10.
Zelner K. **144.**
Zenowicz A. 3251, **5400.**
Zenowicz K. **259, 260.**
Zenowicz M. **913, 914.**
Zgierski-Strumiłło P. **5401.**
Zibrt C. **3935.**
Ziel. Wikt. 1041.
Zieleniecki K. **1676.**
Zieliński A. **5402.**
Zieliński G. 2242, **5403,** 5404.
Zieliński Jak. 347.
Zieliński J. F. **5405.**
Zieliński K. **5406.**
Zieliński S. **4455.**
Zieliński T. 2157.
Zieliński Wal. **4456.**
Zieliński W. K. **2836, 2837, 2838, 2839, 3928.**

Zielonka K. **3447.**
Zielonka L. **3448.**
Zi miałkowski F. **3449.**
Ziemiański J. **3450.**
Ziemięcki B. 5435.
Zienkiewicz K. **3128, 5408a.**
Zienkowicz F. **5408.**
Zienkowicz J. **1968.**
Zienkowicz L. **1678.**
Zienkowicz T. **5409.**
Ziet **3451, 3452.**
Zietzietow **3453.**
Zimocki J. M. **5410.**
Ziołecki R. 300.
Zlasnowski J. **3454.**
Złotnicki M. **378.**
Złotopolski A. **261.**
Zmorska T. 2540, **5411.**
Zmorski R. 2181, 2540, **2841.**
Znaniecki F. 3483.
Znatowicz B. **3455.**
Zofja Jagiell. **87.**
Zoll F. **4459.**
Zollner J. F. 56.
Zołotarew M. **3140.**
Zuber R. 1054.
Zubow 805.
Zubrzycki T. 4016.
Zugk S. **915.**
Zwierkowski I. 5413.
Zwierkowski W. 1575, **1969, 1966a, 1969b, 5414, 5415, 5416, 5417, 5418, 5419, 5420, 5445.**
Zwierzchowski S. 1145.
Zygmunt I król 9, 12, 15, (69—76).
Zygmunt Aug. król 9, 12, 14, 15, 17, 23, (77—112), 80, **110, 111, 112,** 5053.
Zygmunt III król 14, 15, 16, 32, 42, (145—266).
Żaczek pułk. zob. Wysocki I.
Żalplachta (Zapałowicz) 3247, 3312, **4857.**
Żarnowski F. **4461.**
Żelazowski R. **3931.**
Żeleńska W. **2846, 5422.**
Żeleźniak M. 741, 746.
Żeleźniak zob. Walicki A.
Żeligow ki A. 2747.
Żeligowski J. **4111,** 4113.
Żelkowski M. **5423.**
Żelwietr G. 1340.
Żeromski A. 4463.
Żeromski S. 3640, **3691,** 3756, **3932, 3933, 4024,** 4067, 4077, 4152, 4214, 4415, 4416, **4462, 4463, 5424.**
Żirkiewicz A. W. **3457.**
Żirkiewicz I. **2847.**
Żitiel Mogilewa **2848.**
Żmichowscy 1458.
Żmichowska N. (Gabrjela) 2255, 2629, 2846, **2849, 2850, 2851, 2852,** 5396.
Żmigrodzki K. 1762.
Żmigrodzki M. **5421.**
Żmijewski E. (S.Feliks) **2853, 2854, 2855,**
Żółkiewski S. 12, 217, **262, 263, 264,** 265, **266.**
Żółkowski A. (sen.) 1081.
Żółkowski A. (jun.) 3688, **5425.**
Żołnierz Czwartak zob. Rzepecki L.
Żółtowski A. 2318.
Żółtowski E. **1680.**
Żubrowa J. **1681.**
Żukotyńska M. **5426.**
Żukotyński F. **2856.**
Żukow A. 3133.
Żukowska Z. (Wałużyńska) **2381.**
Żupański J. K. 25, 509, 2177, 2346, **5427.**
Żurkowski A. **2857.**
Żurowska T. 669.
Żwan A. **3934.**
Żychliński J. **5429.**
Żychliński L. **5430.**
Żychliński L. **1682, 2858, 2859, 3458, 3459, 3460, 3461, 3462,** 4848.
Żychliński T. **3463.**
Żydowski A. 454.
Żygliński F. 2181.
Żymirski M. **50.**
Żyskar J. (Ahasfer) **3464.**
Żytyński L. 1592.
Żywicki J. 2239.
Żyznowski J. **4464.**

NUM. EKSPRO. HISTORYCZNE

SPIS RZECZY

str.

Przedmowa VII
A. Druki 1
I. Bibljografja. — Wydawnictwa zbiorowe 1
II. Wiek XIV i XV 18
III. Okres Zygmunta I 19
IV. Okres Zygmunta Augusta 20
V. Okres Henryka Walezego i Stefana Batorego . 24
VI. Okres Zygmunta III 28
VII. Okres Władysława IV 41
VIII. Okres Jana Kazimierza 46
IX. Okres Michała Wiśniowieckiego i Jana Sobieskiego 54
X. Okres Augusta II i Stanisława Leszczyńskiego . 62
XI. Okres Augusta III 67
XII. Okres Stanisława Augusta 70
XIII. Legjony. — Księstwo Warszawskie. — Królestwo Kongresowe 105
XIV. Rewolucja listopadowa (1830 — 1831) 162
XV. Okres międzypowstaniowy (1832 — 1860) . . . 185
XVI. Powstanie styczniowe (1860 — 1865) 244
XVII. Okres popowstaniowy (1865 — 1900) 284
XVIII. Okres najnowszy (1901 — 1928) 311
B. Rękopisy 341
Dopełnienia 401
Indeks 403
Spis rzeczy 449

ERRATA.

str.

1357. Dopisek petitowy przenieść pod nr. 1339.

1562. Usunąć 5 wierszy od wyrazu „Ukraina" do „363" włącznie.

1861. „Wojna w Polsce w r. 1831", wyd. bezimienne (Lwów 1861), nie jest, jak przypuszczał Estreicher, pióra pułk. Józefa Paszkowskiego, ale polskiem wydaniem „La guerre en Pologne en 1831" M. Brzozowskiego (zob. nr. 1712).

2086. Część drugą (od linijki) przenieść pod nr. 2085.

2363. W 1-ym wierszu dopisku petitowego zam. „Wspomnienie o pobycie Winc. Pola" powinno być: „Wspomnienie z r. ok. 1850 o spotka-"

2372. Po nrze 2371,—nie 1259.

2513. Zamiast: Ostaszewski Spirydjona powinno być Ostaszewski Spirydjon; — dopisek petitowy (5 wierszy) usunąć.

2691. Zamiast: Strzelecki powinno być: Strzelnicki.

4670. Opuszczono dopisek petitowy: [Druk.: Lwów 1732, s. 347 + 7 kart, pod nazw. Franc. Gościecki; autorem właściwym jest podobno sam poseł St. Chomętowski; zob. Estr. Bibl., t. XVII, s 270].

4920. Zamiast: Marcinkowski powinno być: Marcinowski.

5137. Zamiast: Rodziewiczówna powinno być: Rodziewiczowa.

5408. Zamiast: Zienkiewicz powinno być: Zienkowicz.